

FONTI PER LA STORIA DELLA LIGURIA
XXV

Codice diplomatico
del monastero di Santo Stefano
di Genova

Vol. III
(1258-1293)

a cura di Domenico Ciarlo

SOCIETÀ LIGURE DI STORIA PATRIA

Genova 2008

1258, gennaio 15, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a decorrere dall'anno 1260 a Guglielmo Niger un suolo edificabile, per il canone annuo di 4 soldi e 4 denari, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita degli edificati.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 165 r.

Nel margine esterno, di mani trecentesche: « In cuntrata Cruciferorum »; « Willemi Nigri »; di mano moderna: « 1258, 15 gennaio ».

✠ Nos donnus Iacobus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, de consensu et voluntate fratrum et monachorum dicti monasterii, videlicet Willelmi prioris, / Ambroxii, Guirardi, Benedicti, Iohannis, Nic(olai) Beaque et Michaelis, nec non et nos dicti fratres, nomine et vice dicti monasterii, locamus et libellario nomine con/cedimus tibi Willelmo Nigro tabulam unam terre dicti monasterii de terra locata Guidoni Raide deversus terram monasterii a M° CC° LX° venturo usque / annos viginti novem, pro condicione cuius nobis debes a dicto millesimo ultra anuatim infra octavum nativitatibus Domini soldos quatuor et denarios quatuor ianuinorum et si forte / heredes Iohannis Cede ipsam terram ante dictum tempus nobis dimittent, tenearis abinde in antea singulis annis nobis dare dictam condicionem infra octavum / nativitatibus Domini et quam tabulam debes incasare pro tercia parte ante et pro duabus partibus retro. Quam terram promittimus tibi dimittere et heredibus tuis ex te natis et non auferre / nec condicionem augere, set pocius defendere et disbrigare ab omni persona et loco. Predicta et singula promittimus tibi attendere et observare et heredibus tuis ex te natis per nos / et successores nostros et contra non venire sub pena librarum decem ianuinorum stipulata et promissa et bonorum mobilium dicti monasterii obligacione. Versa vice ego dictus / Willelmus promitto vobis domino abbati et monacis tenere dictam terram libellario nomine usque ad dictum

terminum et non dimittere et pro condicione dicte tabule / singulis annis a dicto millesimo ultra usque ad dictum terminum annorum viginti novem et ante, si antea heredes Iohannis Cede ea<m> dimiserint, / infra octavum nativitatis Domini soldos quatuor et denarios quatuor ianuinorum et ipsum hedificium facere promitto usque ad annum unum a dicto millesimo ultra et dictam terram / incasare ante pro tercia parte et retro pro duabus partibus et eo non permittere stare aliquam infamem personam et si contingeret me illud vendere et vos illud emere / volueritis, vobis dimittam de precio soldos viginti et si alii vendetur, faciam ita quod ille qui emet illud vobis dabit soldum unum pro qualibet libra eius quod vendetur / et nullam archeriam faciam retro per quam possit aliquis ingredi vel egredi. Predicta omnia promitto vobis et successoribus vestris attendere per me et heredes meos, / alioquin si ut supra non observavero et in aliquo fuerit contrafactum, penam librarum decem ianuinorum vobis stipulantibus promitto et pro predictis observandis et pena omnia bona mea / habita et habenda vobis pignori obligo et, pena comissa in aliquo de predictis, cadam a iure locacionis. Actum in claustro dicti monasterii. Testes Vivaldus de Riva/rolio et Anselmus taliaitor. Anno dominice nativitatis M° CC° LVIII°, indic(tione) XV^a, die XV^a ianuarii, inter nonam et vespas. Factum est istud pro monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

627

1258, gennaio 15, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a decorrere dall'anno 1260 a Valente Vacca un suolo edificabile in Murcento, per il canone annuo di 5 soldi e 5 denari, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita degli edificati.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 165 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « In Murcento »; « Valentis Vache »; in quello esterno, di mano moderna: « 1258, 25 gennaio ».

✠ Nos Iacobus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, voluntate, presencia et consensu monachorum dicti monasterii, videlicet Willelmi prioris, Ambroxii, Iohannis, Nicole, Nicolai, Benedicti, Iacarie, Guirardi, Nicole, Petri et Thome / et nos ipsi fratres, locamus et libellario nomine concedimus tibi Valenti Vace a M° CC° LX° usque annos viginti novem / tabulam unam et quarta^m de terra dicti monasterii que est in Murcento ad incasandum eam pro tercia parte ante et pro duabus / partibus retro et debes eam incasare a dicto millesimo ultra usque annum unum de malta calcina et pro condicione ipsius debes / nobis dare anuatim infra octavum nativitatis Domini soldos quinque, denarios quinque. Quam locacionem promittimus tibi et heredibus tuis per nos / et successores nostros habere firmam et non revocare nec pensionem augere, set pocius defendere ab omni persona et loco sub / pena librarum decem ianuinorum stipulata et promissa et bonorum mobilium monasterii obligacione. Versa vice ego dictus Valens / promitto vobis domino abbati et monacis nomine dicti monasterii tenere dictam terram usque ad dictum terminum et non / dimittere et eam incasare pro tercia parte ante et pro duabus partibus retro a M° CC° LX° usque annum unum tunc proximum et vobis dare / pro eius condicione singulis annis infra octavum nativitatis Domini a dicto tempore ultra et ante, si antea dictam terram habebis, / soldos quinque et denarios quinque ianuinorum. Promitto eciam vobis quod si illud hedificium vendere voluerimus, illud vobis vendemus, / si emere volueritis, eo precio quo iuste vendi poterit et de precio vobis dimitemus soldos viginti. Promitto eciam vobis quod / ipsum non vendam nec dabo alicui nobili et quod in ea^a aliquam infamem personam non permittam stare et faciam ita quod / ille qui emerit illud vobis solvet soldum unum pro qualibet libra de eo quod in eo dabit et nullam archeriam faciam in eo de/versus terram monasterii retro per quam aliquis possit ingredi vel egredi. Predicta omnia et singula promitto vobis attendere / et contra in aliquo non venire, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, penam librarum decem ianuinorum vobis stipulantibus promitto / et pro predictis observandis et pena omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo. Actum in claustro dicti monasterii. Testes Vi/valdus de Rivarolio et Iohannes taliator. Anno dominice nativitatis M° CC° LVIII°, indic(tione) XV³, die XV^a ianuarii, inter nonam et / vesperas. Factum est istud pro monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

^a ea: *cosi A.*

1258, marzo 8, Viterbo

Papa Alessandro IV delega l'abate del monastero cistercense di Sant'Andrea di Sestri Ponente a concedere il permesso all'arcivescovo di Genova e al monastero di Santo Stefano di permutare tra loro le chiese di San Martino de Via in Bisagno e di Santo Stefano de Castro Sancti Romuli in diocesi di Albenga.

Inserto [B] in n. 629.

Sull'argomento v. nn. 81, 125, 116-117, 163-164, 170, 201, 610-612, 629.

Alexander episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio .. abbati monasterii Sancti Andree de Sexto, ordinis Cisterciensis, ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinentis Ianuensis diocesis, salutem et apostolicam benedictionem. Ex parte venerabilis fratris nostri archiepiscopi et dilectorum filiorum abbatis et conventus monasterii Sancti Stephani Ianuensis ordinis sancti Benedicti fuit nobis humiliter supplicatum ut cum idem archiepiscopus ecclesiam Sancti Martini de Via in Besania, ad eum pleno iure spectantem ac sitam iuxta monasterium ipsum, pro ecclesia Sancti Stephani de Castro Sancti Romuli, Albinganensis diocesis, ad idem monasterium pertinente, cum prefatis abbate et conventu id non modicum affectantibus cupiat permi[ssion]e[m] eis permutandi adinvicem dictas ecclesias cum iuribus et pertinentiis earum, licenciam largi[re]mur. Nos itaque, de tua circumspectione confisi, presencium tibi auctoritat[em] committimus quatinus si, utilitati utriusque partis, consideratis circumstanciis universis, expedire videris, vice nostra ipsis postulatam licenciam larg[iari]s. Datum Viterbii, octavo idus martii, pontificatus nostri anno quarto.

1258, marzo 29, Genova

Il monastero di Santo Stefano, col consenso di Guglielmo, abate del monastero cistercense di Sant'Andrea di Sestri Ponente, delegato apostolico, cede a Gualtiero, arcivescovo di Genova, la chiesa di Santo Stefano de Castro Sancti Romuli, in diocesi di Albenga, con i relativi possessi e diritti, in cambio della chiesa di San Martino de Via in Bisagno, con i relativi possessi e diritti, e della somma di 769 lire per la differenza di valore.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 214.

La pergamena di A presenta tracce di rigatura a piombo, alcune macchie di umidità e piccole lacerazioni in corrispondenza delle pieghe, che non ne pregiudicano la lettura.

In A, tergo, di mani coeve: « Permutacio ecclesie Sancti Martini de Via com ecclesia Sancti Stephani de Sancto Romullo et de archiepiscopo Ianuensi »; « Instrumentum permutationis ecclesiarum inter nos et archiepiscopum »; di mano trecentesca: « Carta permutationis facte [de ecclesia Sancti] Martini de Via, que tunc erat archiepiscopi Ianuensis, cum ecclesia et prioratu Sancti Stephani de Sancto Romulo, quam et quem erant monasterii Sancti Stephani Ianuensis »; la nota archivistica di mano moderna: « Casetta B ».

Sull'argomento v. nn. 81, 125, 116-117, 163-164, 170, 201, 610-612, 628.

E d i z i o n e: CALVINI, n. 7.

R e g e s t o: *Storia cronologica*, n. 35.

Anno dominice nativitatis millesimo ducentesimo quinquagesimo octavo, indic(tione) quinta decima, die vigesima nona martii, in podio prope ecclesiam monasterii Sancti Stephani Ianuensis, coram / magistro Henrico, canonico Ianuensi, magistro Iacobo, canonico Sancti Donati, Guillelmo, clerico palacii domini archiepiscopi Ianuensis, Berno, camerario dicti domini archiepiscopi, Guillelmo de Quinto, / Bertholino Primavera clerico, testibus rogatis. § Dominus Gualterius, archiepiscopus Ianuensis, pro se et nomine suo et nomine palacii archiepiscopatus Ianue, ex una parte, et donus Iacobus, / abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ordinis sancti Benedicti, presencia, consensu et voluntate fratrum et monacorum dicti monasterii ibidem presencium, videlicet fratris Guillelmi / prioris, fratris

Ambrosii, fratris Arn[a]ldi, fratris Iohannis, fratris Nicole, fratris Benedicti, fratris Nicolai Beaque, fratris Gerardi, fratris Petri, fratris Nicolai Merende, fratris Thome et / fratris Michaelis, et ipsi fratres et monaci, nomine et vice dicti monasterii, ex alia, habita et concessa dictis partibus licencia permu- tandi inter eas ecclesiam Sancti Martini de Via in / Bisane, pleno iure spec- tantem ad dictum dominum archiepiscopum et eius palacium, sitam prope monasterium Sancti Stephani supradictum, cum iuribus et pertinenciis suis cum ecclesia Sancti Stephani / de Castro Sancti Romuli, Albinganensis dioce- sis, ad idem monasterium pertinente pleno iure, cum iuribus et pertinenciis suis, a donno Guillelmo, abbate monasterii Sancti Andree de Sexto, ordinis / Cisterciensis, Sedis Apostolice delegati, de qua delegatione est rescriptum summi pontificis, cuius tenor inferius est notatus, fecerunt dicte partes permutationem seu cambium et commutatio/nem de predictis ecclesiis, in quo cambio et permutatione predictus dominus archiepiscopus, pro se et dicto archiepiscopatu, tradidit et quasi predictam ecclesiam Sancti Martini predicto abbati, recipienti no/mine et vice monasterii supradicti, et confes- sus fuit se dicto abbati ex dicta causa permutationis dominium et possessio- nem et quasi tradidisse, constituendo se illam tenere et / possidere et quasi pro predicto monasterio et ab eo precario quousque possederit, dando sibi licenciam apprehendendi et intrandi corporalem illius possessionem et qua- si, quandocumque ipsis abba/ti et conventui placuerit. Versa vice predicti abbas et monachi, nomine et vice dicti monasterii et pro eo, tradiderunt ex ipsa causa permutationis dicto domino archiepiscopo, recipienti nomine / suo et nomine archiepiscopatus Ianue, predictam ecclesiam Sancti Stephani et confessi fuerunt se eidem domino archiepiscopo ex dicta causa permuta- tionis dominium et possessionem et quasi tradi/disse, constituendo se illam tenere et possidere et quasi pro predicto domino archiepiscopo et ab eo precario, quousque possederint, dando ei licenciam apprehendendi et in- trandi corporalem / illius possessionem et quasi, quandocumque ipsi domi- no archiepiscopo placuerit. Et promiserunt dicte partes sibi adinvicem hanc permutationem, cambium et commutationem firmam et ratam habere et te/nere et contra illam non venire, set pocius una pars alteri sibi adinvicem ad quod uni ab altera traditum est expedire et legitime defendere et aucto- rigare in iudicio et extra, alioquin penam / centum marcharum argenti, ratis manentibus supradictis, sibi adinvicem promiserunt. In quam penam incidat pars non observans aut contraveniens parti observanti et a non ob/servanti peti possit. Pro qua pena et ad sic observandum dominus archiepiscopus

bona archiepiscopatus Ianue et dicti abbas et conventus bona dicti monasterii sibi adinvicem pignori obbliga/runt. Item ex causa permutacionis et cambii seu commutationis dictus dominus archiepiscopus tradidit ipsis abbati et conventui, recipientibus nomine dicti monasterii, omnes terras, domos et possessiones pertinen/tes predicte ecclesie Sancti Martini cum iuribus et rationibus earum ad habendum et tenendum et quicquid voluerint pro ipso monasterio faciendum. Et confessus est se illas ex dicta causa permutaci/onis, dominium et possessionem et quasi tradidisse, constituendo se illas tenere et possidere et quasi pro predicto monasterio et ab eo precario quousque possederit, dando eis licenciam apprehenden/di et intrandi corporalem possessionem illarum et quasi, quandocumque ipsis abbati et conventui placuerit. Predicti vero abbas et conventus, nomine et vice dicti monasterii et pro eo, / tradiderunt ex ipsa causa permutationis dicto domino archiepiscopo, recipienti nomine suo et nomine archiepiscopatus Ianue, omnes terras, domos et possessiones pertinentes predicte ecclesie Sancti Stephani cum iu/ribus et racionibus earum ad habendum et tenendum et quicquid voluerint pro se et dicto archiepiscopatu faciendum et confessi fuerunt se eidem domino archiepiscopo ex dicta causa permutationis dominium / et possessionem et quasi tradidisse, constituendo se illas tenere et possidere et quasi pro dicto archiepiscopatu et ab eo precario, quousque possederint, dantes ei licenciam apprehendendi et intrandi / corporalem illarum possessionem et quasi, quandocumque ipsi domino archiepiscopo placuerit. Et promiserunt dicte partes sibi adinvicem hanc permutationem, cambium et commutationem firmam et / ratam habere et tenere et contra illam non venire, set potius una pars alteri sibi adinvicem ea que uni ab altera tradita sunt expedire et legitime defendere et auctoriça/re in iudicio et extra, alioquin penam centum marcharum argenti, ratis manentibus supradictis, sibi adinvicem promiserunt, in quam penam incidat pars non observans aut contraveni/ens parti observanti et a non observante peti possit. Pro qua pena et ad sic observandum dominus archiepiscopus bona archiepiscopatus Ianue et dicti abbas et conventus bona dicti monasterii sibi / adinvicem pignori obbligarunt. Item, pro adequamento dicti cambii et permutationis ipsarum terrarum, domorum et possessionum hinc inde facti seu facte, pro eo quod terre, domus et possessiones, pertinen/tes ad dictam ecclesiam Sancti Stephani domino archiepiscopo tradite sunt maioris [valoris] quam ille ecclesie Sancti Martini tradite dicto monasterio, dedit et solvit dominus ar/chiepiscopus dictis abbati et conventui libras septingentas sexaginta novem ianuinarum,

quos^a ipsi abbas et conventus confessi fuerunt se habuisse et recepisse, renunciando exceptioni / non habite et non numerate pecunie et ne contra hanc confessionem aliquid possent opponere. Ad hec predictus donnus Guillelmus, abbas dicti monasterii Sancti Andree, Sedis Apostoli/ce delegatus, ut in litteris apostolicis notatis inferius continetur, dictam licenciam dictis domino archiepiscopo, abbati et conventui dedit et auctoritate Sedis Apostolice suam auctori/tatem et decretum interposuit, omnia supradicta confirmando et approbando. Quod fecit considerans circumstanciis univ-
 sis et cognito quod supradicta ad utilitatem / utriusque redundabant, provi-
 surus in futurum quod dicta pecunia in utilitatem dicti monasterii debeat
 converti de ipsius abbatis Sancti Andree licencia et consensu, / precipien-
 tes^b ipsis abbati et conventui quod ex ea nichil capiant nec expendant sine
 ipsius abbatis Sancti Andree licencia et consensu, et tunc in utilitatem dicti
 monasterii. / Tenor dictarum litterarum domini pape talis est...¹.

(S.T.) Ego Petrus de Musso notarius huic interfui et rogatus hanc car-
 tam scripsi et duas unius tenoris inde feci, hanc autem specialiter pro mona-
 sterio Sancti Stephani / supradicto.

^a quos: *così* A ^b precipientes: *così* A.

630

1258, aprile 21, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello a Fulchino Coionus di Bisagno un suolo edificabile in Marassi, per il canone annuo di 3 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita degli edificati.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 165 v.

Nel margine esterno, di mano trecentesca: « In Maraxio »; « Fulchini Coioni »; in quello esterno di c. 166 r., di mano moderna: « 1258, 21 aprile ».

¹ Segue n. 628.

✠ Nos Iacobus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, voluntate, presencia et consensu fratrum nostrorum, videlicet Willelmi / prioris, fratris Ambroxii, Nicole, Nicolai, Benedicti, Çacharie et Petri et nos ipsi fratres, nomine nostro et nomine dicti monasterii, locamus et libellario nomine concedimus a Natale Domini proxime futuro usque annos viginti novem proximos tibi Fulchino / Coiono de Bissanne tabulas tres de terra dicti monasterii et que est in Maraxio et quam tenebat Vercellus, videlicet / de terra anteriori, te dante nobis pro condicione cuiuslibet tabule soldos tres ianuinorum infra octavum nativitatis Domini. Quam terram / tibi et heredibus tuis per nos et successores nostros promittimus dimittere et non auferre nec condicionem augere usque dictum terminum, / set pocius defendere et disbrigare ab omni persona et loco et eo acto inter te et nos quod si contingeret hedificium vendi alicui, / quod teneatur venditor nobis dare soldum unum pro qualibet libra et emptor soldum unum pro qualibet libra de eo quod vendetur / hedificium. Predicta <omnia> et singula promittimus tibi attendere et observare, alioquin penam librarum decem ianuinorum tibi stipulanti promittimus / et pro predictis observandis et pena omnia bona monasterii tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Fulcho promitto et / convenio vobis domino abbati et monacis tenere dictas tabulas tres terre usque ad dictum terminum et non dimittere et / eam incipere incasare usque Natale Domini proxime venturum et ipsum hedificium non vendam nec dabo alicui nobili vel / ecclesie vel hospitali nec in eo aliquam infamem personam permittam habitare vel stare et si contingeret me illud vendere inde / (c. 166 r.) illud vobis vendam si emere volueritis et de precio vobis dimittam soldos viginti et si emere nolueritis et alii ven/didero, faciam ita quod emptor vobis dabit soldum unum pro qualibet libra de eo quod vendetur et venditor totidem et pro / qualibet tabula vobis dabo soldos tres infra octavum nativitatis Domini. Predicta omnia promitto vobis et successoribus vestris / attendere et observare et contra in aliquo non venire per me et heredes meos, alioquin si ut supra non observavero et in aliquo fuerit / contrafactum et quociens, penam librarum decem ianuinorum vobis stipulantibus promitto et pro predictis observandis et pena omnia bona / mea habita et habenda vobis pignori obligo et, pena comissa, si contrafecero in aliquo de predictis, cadam a iure locacionis. / Insuper nos Obertus de Maraxio qui stat in terra Iacobe Castanee et Antonia, uxor dicti Fulchonis, constituimus nos pro dicto / Fulchone proprios principales debitores et pagatores, promittentes vobis domino abbati et monacis nomine dicti monasterii / attendere et observare ea que

vobis promissa sunt per dictum Fulchonem, si per eum non attendentur, sub eadem pena et obligacione / bonorum nostrorum, quam vobis promittimus si contrafecerimus et de predictis omnibus et singulis nos obligamus in solidum, renunciantes iuri solidi / de principali, epistule divi Adriani et nove constitutioni de duobus reis et ego Antonia abrenuncio iuri ypothecarum, senatus consulto / Velleiano, legi Iulie de prediis, faciens predicta omnia in presencia, consensu et voluntate dicti viri mei et consilio Andree de / Kairi et Petri de Garibaldo, quos meos propinquos mihi eligo et appello. Actum iuxta palacium dicti monasterii. Testes / dicti consiliatores. Anno dominice nativitat^s M^o CC^o LVIII°, indic(tione) quinta decima, die XXI^a aprilis, inter nonam et vesperas. Factum est / istud pro monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

631

1258, giugno 30, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a decorrere dall'anno 1260 a Balduino Niger un suolo edificabile in Bisagno, in località Murtedo, per il canone annuo di 4 soldi e 4 denari per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita degli edificati.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 166 r.

Nel margine esterno, di mano trecentesca: « In Murteto supra Bisanne »; « Balduini Nigri »; di mano moderna: « 1258, ultima giugno ».

✠ Nos Iacobus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, voluntate, presencia et consensu monachorum dicti monasterii, videlicet / Willelmi prioris, Ambroxii, Iohannis, Nicole, Nicolai, Guirardi, Petri et Thome et nos ipsi fratres locamus et libellario nomine concedimus / tibi Balduino Nigro tabulam unam terre dicti monasterii que est in Bissanne in Murtedo a M^o CC^o LX° currente ultra usque annos / viginti novem, pro condicione cuius tabule nobis debes a dicto millesimo ultra anuatim infra octavum nativitat^s Domini soldos quatuor et denarios / quatuor ianuinorum et si forte heredes

Iohannis Cede ipsam terram ante dictum millesimum nobis dimittent, tenearis abinde in antea singulis / annis nobis dare dictam condicionem infra octavum Natalis Domini et quam tabulam debes incasare pro tertia parte ante et pro duabus partibus retro. / Quam terram promittimus tibi dimittere et heredibus tuis legitimis ex te natis et non auferre nec condicionem augere, set pocius defendere et dis/brigare ab omni persona et loco. Predicta omnia et singula promittimus tibi attendere et observare et heredibus tuis ex te natis per nos et successores / nostros et contra non venire sub pena librarum decem ianuinarum stipulata et promissa et bonorum mobilium monasterii obligacione. Versa vice ego / Balduinus predictus promitto et convenio vobis domino abbati et monacis tenere dictam terram libellario nomine usque ad dictum / terminum et non dimittere et pro condicione dicte tabule singulis annis a dicto millesimo ultra usque ad dictum terminum annorum viginti / novem et ante, si antea heredes Iohannis Cede eam dimiserint, infra octavum nativitatis Domini soldos quatuor et denarios quatuor ianuinarum / et ipsum hedificium promitto facere usque annum unum a dicto millesimo ultra et dictam terram incasare ante pro tertia et retro pro duabus / partibus et in eo non permittam stare aliquam infamem personam et si contigerit me illud vendere et vos illud emere volueritis, vobis / dimittam de precio soldos viginti et si alii vendidero, faciam ita quod ille qui emet illud vobis dabit soldum unum pro qualibet / libra eius quod vendetur et nullam archeriam faciam in eo deversus terram monasterii retro per quam aliquis possit ingredi vel egredi. Predicta / omnia et singula promitto vobis attendere, complere et observare et contra in aliquo non venire, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, / penam librarum decem ianuinarum vobis stipulantibus promitto et pro predictis observandis et pena omnia bona mea habita et habenda vobis pignori / obligo et, pena comissa in aliquo de predictis, cadam a iure locacionis. Actum in claustro dicti monasterii. Testes Symon de Brosono / et Laurentius clericus. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LVIII°, indic(tione) XV^a, die ultima iunii, inter nonam et vespas. Factum est istud pro monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

632

1258, dicembre 19, Genova

I coniugi Manfredo de Fossato e Giacoma vendono a Giovanni Drago, lanerius, tre case contigue presso il Rivo Torbido, che insistono sul suolo del monastero di Santo Stefano, al prezzo di 70 lire.

Original e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 215.

La pergamena, che contiene anche A' del n. 633, presenta tracce di rigatura a piombo.

A tergo, di mano coeva: «Hed(ificiorum) Iohannis Draci»; di mano trecentesca: «Livellum in Rivo Turbido».

Sull'argomento v. nn. 633, 634.

✠ Nos Manfredus de Fossato capsarius et Iacoba, iugales, uterque nostrum in solidum, vendimus, cedimus et tradimus tibi Iohanni D[rag]o laneriu tria hedificia / domorum contigua posita in Rivo Turbido, supra terram monasterii Sancti Stephani, quibus coheret ante via, retro terra dicti monasterii, ab uno la/tere hedificium domus Enrici Cravexane, ab alio latere edificium domus Iacobi Gatiluxii, finito precio librarum septuaginta ianuinarum, de quo precio vocamus / a te quietos et solutos et ipsas a te accepisse et habuisse confitemur, renunciantes exceptioni non numerate pecunie et precii non soluti, doli et conditioni sine causa et si dicta / hedificia plus valent dicto precio, id quod plus valent tibi donamus et remittimus pura donatione inter vivos. Pro supradicto itaque precio dicta hedificia / domorum tibi vendimus, cedimus et tradimus cum omni suo iure, comodo, utilitate, ingressu et exitu suo, cum iure soli supra quem vero sunt et cum iuribus / terre posite retro dicta hedificia, nichil in nobis vel altero nostrum retento, libera et absoluta ab omni onere servitutis et exactionis preterquam / a collectis et oneribus comuni Ianue pro futuro tempore prestandis et preterquam a pensione que dari debet de dicta terra dicto monasterio, ad habendum et tenendum / et quicquid de cetero volueris faciendum, iure proprietatis et titulo emptionis, sine omni nostra et omnium personarum pro nobis contradictione. Que hedificia promittimus tibi et heredibus / tuis per nos et heredes nostros legitime defendere, auctoricare et disbrigare ab omni persona et loco in iudicio et extra nostris expensis,

remissa necessitate de/nunciandi, quod si non fecerimus et ut supra non observaverimus, promittimus tibi penam dupli de quanto dicta hedificia nunc valent, valuerint et pro tempore melius / fuerint, ratis manentibus supradictis. Pro dupla quoque evictione et pena universa bona nostra habita et habenda tibi pignori obligamus. Possessionem et dominium inde / tibi corporaliter tradidisse confitemur, confitentes nos ipsa a te precario possidere quousque possederimus, in quam intrandi tua auctoritate licenciam tibi concedimus. / Pro supradicto itaque precio et ex causa dicte vendicionis damus, cedimus et tradimus tibi omnia iura, rationes et actiones, reales et personales, utiles et directas / et mixtas, que et quas habemus et nobis vel alteri nostrum competunt in dictis hedificiis et solo ipsorum, ut ipsis uti possis, agere, experiri, petere et / recipere et omnia facere que possumus et possemus, constituentes te de predictis procuratorem ut in rem tuam. Et de predictis omnibus et singulis nos obli/gamus in solidum et bona nostra, renunciantes iuri solidi, iuri de principali, epistule divi Adriani et nove constitutioni de duobus reis. Et ego Iacoba abrenuncio / iuri ypothecarum, senatui consulto Velleiano, legi Iulie de prediis et iuri quo cautum est quod uxor in eodem instrumento cum viro se non obliget nisi probetur / pecuniam esse versam in sui utilitatem, confitens dictam pecuniam esse versam in meam utilitatem, faciens predicta omnia et singula in presencia, consen/su et auctoritate dicti viri mei et consilio Iohannis Marcoaldi et Symonis de Sancto Martino, quos meos propinquos mihi eligo et appello, salvis semper mutuis, collectis et oneribus comuni Ianue exinde prestandis, que dictus emptor promisit solvere comuni Ianue. Actum Ianue, apud dictum monasterium. Testes / dicti consiliatores et Lafranchus de Sancto Vicencio. Anno dominice nativitatis M° CC° LVIII°, ind(ictione) prima, die XVIII^a decembris, circa vespas.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

633

1258, dicembre 19, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Giovanni Drago lanerius un suolo in Rivo Torbido su cui insistono tre sue case contigue,

oltre ad un terreno retrostante, per il canone annuo di 24 soldi, riservandosi il diritto di locare ad altri il terreno retrostante, diminuendone proporzionalmente il canone, ed il diritto di prelazione in caso di vendita delle case stesse.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 166 v.; originale [A'], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 215.

In A, nel margine esterno, di mano trecentesca: « In Rivo Turbido »; « Iohannis Draci »; di mano moderna: « 1258, 19 dicembre ».

La pergamena di A' contiene anche il n. 632, al quale si rinvia per le osservazioni.

Si pubblica A, originale redatto per il monastero.

Sull'argomento v. nn. 632, 634.

✠ Nos Iacobus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, consensu et auctoritate fratrum et monachorum dicti monasterii, videlicet / Willelmi prioris, Ambroxii, Nicole, Iohannis, Benedicti, Nicolai Merende, Nicolai^a Beaque, Guirardi, Petri et Thome et nos / ipsi fratres, nomine et vice dicti monasterii, locamus et libellario nomine concedimus a Natale Domini proxime venturo usque annos viginti novem tibi / Iohanni Drago lanerio terram dicti monasterii supra quam habes tria hedificia domorum contigua positam^b in Rivo Turbido cum terra que est retro / ipsa hedificia usque ad murum retro positum in ipsa terra et que hedificia emisti a Guarischo de Fossato capsario et eius uxore¹, te / dante anuatim eidem monasterio in fine cuiuslibet anni pro pensione ipsius soldos viginti quatuor ianuinarum. Quam terra<m> tibi et heredibus tuis / per nos et successores nostros promittimus dimittere et non auferre nec condicionem augere usque <ad>^c dictum terminum, set pocius defendere et dis/brigare ab omni persona et loco, eo acto inter te et nos quod, si contingeret dicta hedificia vendi alicui, quod teneatur nobis ven/ditor^d dare soldum unum pro qualibet libra et emptor soldum unum pro qualibet libra de eo quod vendetur hedificium^e. Predicta omnia^f et singula / promittimus tibi atendere, complere^g et observare, alioquin penam librarum decem tibi stipulanti promittimus et pro predictis observandis / et pena omnia bona <dicti>^h monasterii tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Iohannes promitto et convenio vobis domino abbati et / monacis dictam terram tenere usque ad dictum tempus titulo conducionis pro dicto monasterio per me et heredes meos et non dimittere et ipsa / hedificia non vendam nec dabo alicui nobili vel ecclesie

¹ V. n. 632.

vel hospitali nec in eis aliquam infamem personam permittam habitare vel stare / et si contingeret me illa vendere velle, illa vobis vendam si emere volueritis et de precio vobis dimittam soldos viginti et si emere / nolueritis et alii vendidero, faciam ita quod emptor vobis dabit soldum unum pro qualibet libra de eo quod vendetur et venditor totidem / et promitto vobis dare anuatim in fine cuiuslibet anni pro pensione ipsius soldos viginti quatuor. Predicta omnia promitto vobis et / successoribus vestris attendere et observare et contra in aliquo non venire per me et heredes meos, alioquin si ut supra non observavero et in aliquo / fuerit contrafactum et quociens, penam librarum decem <ianuinorum> ⁱ vobis stipulantibus promitto et pro predictis observandis et pena universa bona mea habita / et habenda vobis pignori obligo et, pena comissa, si contrafecero in aliquo de predictis, cadam a iure locacionis. Acto et expressim apposito in / presenti libello quod liceat dicto monasterio dare ad hedificandum terram que est retro dicta hedificia, predicto libello non obstante, ita quod si / data fuerit ad hedificandum, debeat diminui de pensione pro rata, habita racione ad terram supra quam sunt dicta ^j hedificia. Actum in claustro dicti / monasterii. Testes Symon de Sancto Martino de Via, Iohannes Marchoaldus et Lanfranchus de Sancto Vicencio. Anno dominice nativitatis M° CC° LVIII°, indic(tione) / prima, die XVIII^a decembris, circa vespas. Factum est pro monasterio ^k.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

^a In A segue depennato Merende ^b positam: posita in A' ^c ad: integrazione da A'
^d nobis venditor: venditor nobis in A' ^e vendetur hedificium: vendentur hedificia in A'
^f omnia: om. A' ^g complere: om. A' ^h dicti: integrazione da A' ⁱ ianuinorum: integrazione da A'
^j dicta: om. A' ^k pro monasterio: istud pro Iohanne in A'.

634

1258, dicembre 19, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Giovanni Drago un terreno libero per il canone annuo di 2 soldi e mezzo per ogni tavola, concedendogli la facoltà di edificarvi, purché in tal caso vi realizzi un carrubius.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 166 v.

Nel margine esterno, di mano trecentesca: « Iohannis Draci »; in quello esterno di c. 167 r., di mano moderna: « 1258, 19 decembre ».

Sull'argomento v. nn. 632, 633.

✠ Nos Iacobus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, consensu et voluntate fratrum et monachorum dicti monasterii, videlicet Willelmi prioris, Ambroxii, / Nicole, Nicolai Merende, Iohannis, Benedicti, Nicolai Beaque, Guirardi, Petri et Thome et nos ipsi fratres, nomine dicti monasterii, locamus et libella/rio nomine concedimus tibi Iohanni Drago totam terram vacuam dicti monasterii quam tenebant pro dicto monasterio Peçagnus tinctor et Iohannes de Sigestro / tinctor et quam nunc tenet Papien(us) a Natale Domini venturo usque annos viginti novem, te dante singulis annis in fine anni eidem / monasterio pro penssione ipsius pro qualibet tabula soldos duos et dimidium ianuinorum. Quam terram dicto nomine promittimus tibi et heredibus tuis dimittere / et non auferre nec condicionem augere, set pocius ipsam tibi defendere ab omni persona, alioquin penam librarum decem tibi stipulanti dare promittimus, rata / manente locacione et pro predictis observandis et pena universa bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego / dictus Iohannes Dragus promitto vobis domino abbati et fratribus dictam terram tenere per me et heredes meos iure locati usque dictum terminum et / dare anuatim eidem monasterio in fine cuiuslibet anni soldos duos et dimidium pro qualibet tabula, alioquin si in aliquo de predictis contra/fecero et ut supra non observavero, promitto vobis dicto nomine stipulantibus dare nomine pene libras decem ianuinorum et pro predictis observandis et pena / universa bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et, pena comissa in aliquo de predictis, cadam a iure locacionis predictae. Acto et expressim / (c. 167 r.) apposito in locacione presenti et in stipulacione deducta quod liceat vobis et successoribus vestris semper quandocumque vobis et successoribus vestris / placuerit incasare supra ipsam terram vel ipsam concedere ad incasandum, ita quod si incasabitur debeat fieri carrubius secundum quod monasterio / placuerit et si emere volueris de ipsa terra, possis de ea emere tantum quantum volueris ad rationem de soldis septem pro tabula. Liceat insuper / nobis et successoribus nostris pro dicto monasterio incasare vel concedere ad incasandum de terra vacua dicti monasterii que est retro hedificia domorum / que hodie emisti a Guarischo capsario et eius uxore et si volueris incasare de latere quo sunt constructi muri, liceat tibi accipere de / ipso muro vel la-

pidibus muri tantum quantum erit in longitudine canelle due^a. Actum in curia dicti monasterii. Testes Symon de Sancto / Martino de Via, Iohannes Marcoaldus et Lanfrancus de Sancto Vicencio. Anno dominice nativitat^{is} M^o CC^o LVIII°, indic(tione) prima, die XVIII^a decembris, circa / vesperas. Factum est istud pro monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

^a erit-due: *così A.*

635

<1259>

« <1259> Guglielmo de Crema bergamasco dotor console di giustizia verso la città in atti di Iacobo de Papia [...] in cartina di Santo Stefano in atti di Palodino de Sesto vista da me appresso quelli monaci ».

FEDERICI¹, c. 140 r.; v. n. 642.

636

1259, Genova

Radolfo, arcivescovo di Tarantasia (oggi Moûtiers in Savoia), col consenso dell'arcivescovo di Genova, accorda indulgenze a chi visiterà la chiesa di Santo Stefano di Genova in die inventionis ipsius.

C o p i a semplice di mano moderna [B], POCH, II, c. 47 v.

Alla fine del testo, della stessa mano, ripetuto due volte: « P(ergamena) a(utentica) ».

Sull'argomento v. nn. 691, 955.

Radulfus ... Tarantasiensis archiepiscopus ... omnibus vere penitentibus et confessis qui prefatum monasterium et ecclesiam beati prothomartiris

Christi Stephani Ianuensis^a in die inventionis ipsius, que celebratur 3 die mensis augusti, annuatim cum devotione duxerint visitandam, de spetiali licentia et voluntate venerabilis patris Dei gratia Ianuensis archiepiscopi, 40 dies de criminalibus et quartam partem de venialibus de iniuncta sibi penitentia indulgemus ... Datum Ianue ... 1259.

^a beati-Ianuensis: *tra parentesi*.

637

<1259>, gennaio 14, Genova

Gropo balisterius di Santo Stefano dichiara di aver ricevuto da Divizia, figlia del fu Giacomo di Asti e sua futura moglie, a titolo di dote e antefatto, la somma complessiva di 70 lire, di cui 30 in contanti ed il resto in due parti pro indiviso di una casa nel borgo di Santo Stefano, che insiste sul suolo del monastero di Santo Stefano.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 32, c. 16 r.

Nel margine esterno di c. 16 v., della stessa mano: «Contractum dotis Divicie»; «E(xtractum)».

Il documento è barrato con una linea obliqua.

Il documento è compreso in una serie di atti datati 1259.

Notaio: Matteo «de Predono».

✠ In nomine Domini amen. Ego Gropus balisterius de Sancto Stephano confiteor me recepisse et habuisse a te Divicia, filia quondam Iacobi de Ast, future uxoris mee^a, pro dotibus tuis, libras septuaginta ianuinorum, silicet libras quadraginta in duabus partibus unius hedifficii / (c. 16 v.) unius domus pro indiviso^b positi in burgo Sancti Stephani^c super^d terram Sancti Stephani, cui tote petie coheret ante carrubium, retro trexenda, ab uno latere hedifficium heredum Iacobi de Albario et ab alio hedifficium heredum Ruffini Lombardi, et libras triginta in peccunia numerata, de quibus^e omnibus me bene quietum et solutum voco, renuncians exceptioni non numerate peccunie et non solute dotis et non acceptarum precium^f dicti hedifficii et

dono tibi nomine antefacti seu donationis propter nuptias tantum in bonis meis habitis et habendis quod bene sit valens libras septuaginta ianuinarum ad habendum et tenendum et quicquid volueris faciendum secundum morem et consuetudinem civitatis Ianue sine omni mea omniumque pro me contradictione, quas dotes et antefactum promitto tibi restituere vel cui de iure restitui debent infra mensem unum postquam conditio advenerit, alioquin penam dupli tibi stipulanti spondeo, pro qua dote et antefacto et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda tibi pignori obligo. Actum in burgo Sancti Stephani, in dicto hedificio. Testes Filipus Cintracus scriba, Sylacius Luccensis et Lanfrancus batifolium. Die XIII ianuarii, inter nonam et vespas.

^a future uxoris mee: così I ^b pro indiviso: in *sopralinea* ^c segue *depenmato* cui coheret superius ^d super: in *sopralinea* ^e segue *depenmato* me ^f acceptarum precium: così I.

638

1259, aprile 2, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni ad Otta, moglie di Oberto tinctor, un suolo su cui insiste una sua casa davanti all'ospedale del monastero, per il canone annuo di 9 soldi, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 167 r.

Nel margine esterno, di mani trecentesche: « Ante hospitale »; « Octe, uxoris Oberti tinctoris »; di mano moderna: « 1259, 2 aprile ».

Registro: MARCHESANI - SPERATI, n. 1058.

✠ Nos Iacobus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, consensu et voluntate fratrum et monachorum dicti monasterii, videlicet / donni Willelmi prioris, Ambroxii, Nicolai, Nicolai Merende, Iohannis, Benedicti, Guirardi, Petri, Thome et Michaelis / et nos ipsi fratres, nomine et vice dicti monasterii et pro dicto monasterio, locamus et libellario nomine concedi-

mus tibi Octe, uxori Oberti / tinctoris, terram dicti monasterii supra quam habes hedificium unum domus positam ante hospitale dicti monasterii, cui coheret ante / via, retro terra dicti monasterii, a latere hedificium dicti hospitalis, ab alio hedificium domus quondam Willelmi de Porta a Natale / Domini proxime preterito usque annos viginti novem, te dante anuatim singulis annis eidem monasterio in festo sancti Stephani pro / penssione ipsius terre soldos novem ianuinorum. Quam terram promittimus tibi dimittere et heredibus tuis ex te natis et non auferre nec / condicionem augere, set potius defendere et disbrigare ab omni persona et loco. Predicta omnia et singula promittimus tibi atendere, complere / et observare et heredibus tuis ex te natis per nos et successores nostros et non contravenire sub pena librarum decem ianuinorum stipulata / et promissa et bonorum mobilium monasterii obligacione. Versa vice ego dicta Octa promitto et convenio vobis domino abbati et / monacis tenere dictam terram libellario nomine pro dicto monasterio usque ad dictum terminum et non dimittere et dare eidem monasterio singulis annis in festo sancti Stephani pro penssione ipsius soldos novem ianuinorum et in eo non permittam stare aliquam infamem / personam et si contigerit me illud vendere et vos illud emere volueritis, vobis dimittam de precio soldos viginti et si alii / vendetur, faciam ita quod ille qui illud emet vobis dabit pro qualibet libra soldum unum eius quod vendetur et qui illud / vendet dabit eidem monasterio soldum unum pro qualibet libra nec illud hedificium vendam alicui nobili vel ecclesie seu / loco religioso. Predicta omnia promitto vobis et successoribus vestris atendere et observare et contra in aliquo non venire / per me et heredes meos, alioquin si ut supra non observavero et in aliquo fuerit contrafactum et quociens, penam librarum decem ianuinorum / vobis stipulantibus promitto et pro predictis observandis et pena omnia bona mea habita et habenda vobis pignori oblige / et, pena commissa, si contrafecero in aliquo de predictis, cadam a iure locacionis, faciens hec omnia consilio Willelmi de Costa et Petri de / Valletaro, quos meos propinquos mihi eligo et appello. Actum apud dictum monasterium. Testes dicti consiliatores. Anno dominice nativitatis M° / CC° LVIII°, ind(ictione) prima, die secunda aprilis, inter nonam et vespas. Factum est istud pro monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palatii notarius, rogatus scripsi.

1259, aprile 23, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Giacomo de Minuta, che agisce anche a nome di suo fratello, un suolo su cui insiste una casa del fratello presso la porta di Sant'Andrea, per il canone annuo di 4 soldi e 8 denari, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 167 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Extra portam Sancti Andree »; « Iacobi de Minuta »; in quello esterno, di mano trecentesca: « II »; di mano moderna: « 1259, 23 aprile ».

In calce al documento l'annotazione: « M^o CC^o LXXX, die XII iunii, eodem modo et forma exhibitum per dictum presbiterum Iohannem dicto nomine contra dictum Bertholinum presentem in dicta causa sive questione ».

✠ Nos Iacobus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, consensu et voluntate fratrum et monachorum dicti monasterii, videlicet / Willelmi prioris, Ambroxii, Nicolai, Iacarie, Nicolai Merende, Benedicti, Petri, Thome et Michaelis et nos ipsi fratres, nomine et vice / dicti monasterii et pro dicto monasterio, locamus et libellario nomine concedimus tibi Iacobo de Minuta nomine tuo et nomine fratris tui / terram dicti monasterii supra quam dictus frater tuus habet hedificium unius domus iuxta portam Sancti Andree, cui hedificio coheret ante via / retro terra dicti monasterii, ab uno latere domus Oberti ferrarii usque annos viginti novem completos, te et dicto fratre tuo / dante singulis annis in festo sancti Stephani eidem monasterio soldos quatuor et denarios octo ianuinorum. Quam terram promittimus tibi et / dicto fratri tuo et heredibus tuis et suis ex te et ex eo natis legitime dimittere et non auferre nec condicionem augere, set pocius / defendere ab omni persona et loco. Predicta omnia et singula promittimus tibi attendere, complere et observare per nos et successores nostros et non / contravenire sub pena librarum decem ianuinorum promissa et stipulata et bonorum mobilium monasterii obligacione. Versa vice ego dictus / Iacobus promitto et convenio vobis domino abbati et monacis dictam terram tenere libellario nomine pro dicto monasterio / ego

et dictus frater meus usque ad dictum terminum et dare eidem monasterio singulis annis in festo sancti Stephani pro pensione / ipsius soldos quatuor et denarios octo ianuinarum et non permittere in dicto hedificio stare aliquam infamem personam et si contigerit me / vel dictum fratrem meum illud vendere et vos illud emere volueritis, vobis dimittam de precio soldos viginti et si alii vendetur, / faciam ita quod ille qui illud emet vobis dabit pro qualibet libra soldum unum eius quod vendetur et qui illud vendet da/bit^a eidem monasterio soldum unum pro qualibet libra et quod non vendetur alicui nobili vel ecclesie seu loco religioso. / Predicta omnia promitto vobis et successoribus vestris atendere et observare et contra in aliquo non venire per me et heredes meos et ita / facere per dictum fratrem meum atendere, alioquin si ut supra non observavero et in aliquo fuerit contrafactum et quociens, penam / librarum decem vobis stipulantibus promitto et pro predictis omnibus observandis et pena omnia bona mea habita et habenda vobis / pignori obligo et, pena comissa, si contrafecero in aliquo de predictis, cadam a iure locacionis. Actum apud dictum monasterium. / Testes Willelmus Furetus et Iacobus, magister antelami. Anno dominice nativitatis M° CC° LVIII°, ind(ictione) prima, die XXIII° aprilis, ante / completorium.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

^a *Segue ripetuto dabit*

640

1259, maggio 23, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Giovanni Mento callegarius un suolo edificabile in Murcento, presso le mura della città, per il canone annuo di 2 soldi per la prima tavola e di 3 soldi per ogni tavola che sarà edificata, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita degli edificati.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 167 v.

Nel margine esterno, di mani trecentesche: « III »; « In Murcento, Iohannis Menti »; in quello esterno di c. 168 r., di mano moderna: « 1258, 23 maggio ».

In calce al documento l'annotazione: « Ea die, eodem modo, exhibitum per dictum presbiterum Iohannem dicto nomine contra dictum Bertholinum in dicta causa ».

✠ Nos Iacobus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, consensu et voluntate fratrum et monachorum dicti monasterii, videlicet / Willelmi prioris, Ambroxii, Nicole, Nic(olai) Merende, Iohannis, Benedicti, Guirardi, Petri et Thome et nos ipsi fratres, nomine et vice / dicti monasterii et pro dicto monasterio, locamus et libelario nomine concedimus tibi Iohanni Mento callegario terram dicti monasterii positam prope murum civitatis Ianue, ubi dicitur Murcento, cui terre coheret ante via, retro terra dicti monasterii, / a latere hedificium domus Alberti de Rovegno, ab alio hedificium domus Iohannis Telini usque annos viginti novem / completos, te dante eidem monasterio singulis annis de prima tabula soldos duos et pro qualibet tabula reliqua / dicte terre quam incasaveris soldos tres in festo sancti Stephani. Quam terram promittimus tibi dimittere et heredibus tuis legitime ex te / natis et non auferre nec condicionem augere, set potius defendere et disbrigare ab omni persona et loco. Predicta omnia promittimus / tibi attendere, complere et observare et heredibus tuis ex te legitime natis per nos et successores nostros et non contravenire, / alioquin penam librarum decem ianuinorum tibi stipulanti promittimus et pro predictis observandis et pena omnia <bona> dicti monasterii tibi pi/gnori obligamus. Versa vice ego Iohannes Mentus promitto et convenio vobis domino abbati et monacis tenere libellario / nomine pro dicto monasterio dictam terram usque ad dictum terminum et non dimittere et ipsam incasare et ipsum hedificium non vendam / nec dabo alicui nobili vel ecclesie vel hospitali nec in eo aliquam infamem personam permittam habitare vel stare et si contingeret / me illud vendere velle, illud vobis vendam si emere volueritis et de precio vobis dimittam soldos viginti et si emere / (c. 168r.) nolueritis et alii vendidero, faciam ita quod emptor vobis dabit soldum unum pro qualibet libra de eo quod vendetur / et venditor totidem et pro prima tabula vobis dabo soldos duos et de reliquis tabulis pro qualibet tabula soldos tres / in festo sancti Stephani. Predicta promitto vobis et successoribus vestris attendere et observare et contra in aliquo non venire per me et heredes / meos, alioquin si ut supra non observavero et in aliquo fuerit contrafactum et quociens, penam librarum decem ianuinorum vobis stipulantibus / promitto et pro predictis observandis et pena omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et, pena comissa, si / contrafecero in aliquo de predictis, cadam a iure locacionis. Actum apud dictum monasterium. Testes presbiter Petrus de

Sancta Cruce / et Symon de Brosono. Anno dominice nativitatis M° CC° LVIII°, ind(ictione) prima, die XXIII madii, post vespervas et ante completorium. Factum est / pro monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

641

1259, giugno 1, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Giovanni Drago lanerius un suolo in contrada San Vincenzo, su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 5 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 168 r.

Nel margine esterno, di mani trecentesche: « In contrata Sancti Vincencii; Iohannis Draci lanerii »; « IIII »; di mano moderna: « 1258, 1 giugno ».

In calce al documento l'annotazione: « M° CC° LXXX, die XII iunii exhibitum per presbiterum Iohannem, procuratorem Iacobi de Vegio, sindici monasterii Sancti Stephani, contra dictum Bertholinum presentem in causa et questione vertente inter dictum monasterium et dictum Bertholinum ».

✠ Nos Iacobus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, voluntate, presencia et consensu fratrum nostrorum et dicti monasterii, videlicet / Willelmi prioris, Ambroxii, Nicole, Iohannis, Benedicti, Guirardi, Petri et Thome et nos ipsi fratres, nomine nostro et dicti monasterii, locamus / et libellario nomine concedimus a nativitate Domini proxime preterita usque annos viginti novem tibi Iohanni Drago lanerio terram dicti monasterii / que est in contrata Sancti Vicencii, supra quam habes hedificium unius domus, cui coheret ante via, retro terra dicti monasterii, a latere domus / dicti monasterii, ab alio hedificium domus Willelmi Barbadecane, te dante nobis pro condicione cuiuslibet tabule soldos quinque ianuinorum. / Quam terram tibi et heredibus tuis ex te legitime natis per nos et successores nostros promittimus dimittere et non auferre nec con/dicionem augere usque dic-

tum terminum, set pocius defendere et disbrigare ab omni persona et loco. Predicta omnia et singula / promittimus tibi defendere et observare et contra in aliquo non venire, alioquin penam librarum decem tibi stipulanti promittimus / et pro predictis observandis et pena omnia bona dicti monasterii tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Iohannes promitto et / convenio vobis domino abbati et fratribus tenere dictam terram titulo conductionis pro dicto monasterio usque ad dictum ter/minum et non dimittere et ipsum hedificium non vendam nec dabo alicui nobili vel ecclesie vel hospitali nec in eo / aliquam infamem personam permittam habitare vel stare et si contigerit me illud vendere velle, illud vobis vendam si emere / volueritis et de precio vobis dimittam soldos viginti et si emere nolueritis et alii vendidero, faciam ita quod emptor / vobis dabit soldum unum pro qualibet libra de eo quod vendetur et venditor totidem et pro qualibet <tabula> vobis dabo singulis annis / infra octavum <nativitatis> Domini soldos quinque ianuinarum. Predicta omnia promitto vobis et successoribus vestris attendere et observare et contra in aliquo / non venire per me et heredes meos, alioquin si ut supra non observavero et in aliquo fuerit contrafactum et quociens, penam librarum decem / vobis stipulantibus promitto et pro predictis observandis et pena universa bona mea habita et habenda vobis pignori / obligo et, pena comissa, si contrafecero in aliquo de predictis, cadam a iure locacionis. Actum in claustro dicti monasterii. Testes / Symon de Brosono et frater Gualiço, rector hospitalis Sancti Stephani. Anno dominice nativitatis M° CC° LVIII°, indic(tione) prima, die / prima iunii, inter nonam et vespas. Factum est istud pro monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

642

1259, settembre 2, Genova

Lodo consolare inerente <beni> in vicinia Sancti Stephani, ante macellum Murrini.

C o p i a semplice di mano moderna [B], POCH, II, c. 45 r.

A fine testo, della stessa mano: « P(ergamena) a(utentica) ».

I pochi dati a disposizione non consentono di collegare con certezza il documento al monastero di Santo Stefano: una qualche probabilità nell'attribuzione è data dalla localizzazione fornita dall'atto; v. però n. 635.

✠ In nomine Domini amen. Ianue, in palatio archiepiscopi Ianuensis, Guillelmus de Crema, civis Pergamensis, consul Ianue de iusticia deversus civitatem, statuit, laudavit et ... in vicinia Sancti Stephani, ante macellum Murrini ... Millesimo ducentesimo quinquagesimo nono, inditione prima, die 2 septembris. Ego Palodinus de Sesto, aule imperialis notarius, iussu predicti consulis, scripsi.

643

1259, dicembre 12, Anagni

Ottobono <Fieschi>, cardinale diacono di Sant'Adriano, su mandato di papa Alessandro IV e su richiesta di Guglielmo de Costa di Albaro, procuratore di Giacomo, abate dimissionario del monastero di Santo Stefano, concede a frate Fredencio, priore delle chiese di San Sisto e di Cogorno, l'investitura ad abate dello stesso monastero.

Inserto [B] in n. 644.

Ottobonus, miseratione divina Sancti Adriani diaconus cardinalis, prudenti et religioso viro fratri Fredencio, priori ecclesiarum Sancti Xisti Ianuensis et de Cuturno^a Ianuensis diocesis, ordinis sancti Benedicti, salutem in Domino. De speciali mandato sanctissimi patris domini Alexandri quarti pape, facto nobis oraculo vive vocis, a Guillelmo de Costa de Albario, procuratore religiosi viri fratris Iacobi, quondam abbatis monasterii Sancti Stephani Ianuensis, eiusdem ordinis, procuratorio nomine dicti fratris Iacobi, habente potestatem resignandi abbatiam et administrationem dicti monasterii in manibus domini pape vel alterius cui dominus papa committeret, prout in instrumento publico facto per Paganum de Serra notarium continetur, liberam abbatie et administrationis dicti monasterii Sancti Stephani Ianuensis

resignationem recepimus et credentes per tuam industriam dictum monasterium in temporalibus et spiritualibus utiliter gubernari, tibi abbatiam et administrationem predicti monasterii cum omnibus iuribus et pertinentiis suis, de speciali potestate et auctoritate nobis ab eodem domino papa viva voce concessis, conferimus et discretum virum Vincentium cantorem Nimo-tiensem, capellanum nostrum, tuo nomine de ipsis abbatia et administratione ac iuribus et pertinentiis suis corporaliter et presentialiter per [nostrum] anulum investimus, decernentes ex nunc auctoritate et potestate predictis irritum et inane si quid contra collationem et investituram nostram a quocumque auctoritate apostolica vel alia contigerit attemptari et in singulos contradictores et rebelles in scriptis excommunicationis sententiam proferentes. Actum Anagnie, in hospitio nostro, presentibus magistro Matheo de Salerno, domini pape capellano, domino Iohanne Leccacorvo, canonico Placentino et magistro Ardizione de Comite, preposito Sancti Laurentii Mediolanensis, capellanis nostris, anno a nativitate Domini M° CC° LVIII°, indictione tertia, XII° die intrante mense decembris, pontificatus eiusdem domini pape anno quinto. In cuius rei testimonium et memorie future cautelam has litteras scribi et publicari fecimus per Gifredinum de Vezano notarium nostrum et nostro sigillo muniri. Ego Gifredinus predictus, imperiali auctoritate notarius, collationi et investiture predictis interfui et scripsi et publicavi, de mandato predicti domini cardinalis, omnia supradicta.

^a Cuturno: *così B.*

644

1259, dicembre 18, Anagni

Papa Alessandro IV conferma a Fredencio, priore della chiesa di San Sisto di Genova, l'investitura di cui al n. 643.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1523, n. 7.

La pergamena presenta tracce di rigatura a piombo e due piccoli fori in corrispondenza della parte centrale delle righe 7^a e 15^a. Reca ancora parte del cordone serico a fili gialli e rossi che reggeva la bolla, perduta.

Sulla plica: « ber. »; all'interno della plica: « VIII s. ». A tergo, di mano coeva: « Dominus Ottobonus cardinalis »; di mano trecentesca: « Privilegium confirmationis abbatie Sancti Stephani (*cosi*) Ianuensis in fratre Fredencio, prioris (*cosi*) Sancti Sisti de Ianua »; di mano cinquecentesca: « Lettera O. ».

Nel medesimo faldone, in una busta a parte, è conservata una bolla plumbea di Alessandro IV che potrebbe essere appartenuta a questo documento.

* Alexander * episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio Fredentio, abbati monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ordinis sancti Benedicti, salutem et apostolicam benedictionem. Licet ea que de mandato nostro fiunt in se robur obtineant firmitatis, / ut tamen intemerata consistant, cum nostro fuerint presidio communita, eis libenter adicimus apostolici nuniminis firmitatem. Sane petitio tua nobis exhibita continebat quod dilectus filius noster O(ttonus), Sancti Adriani diaconus / cardinalis, de speciali mandato nostro, facto sibi oraculo vive vocis, a dilecto filio Guillelmo de Costa de Albario, procuratore dilecti filii Iacobi, tunc abbatis monasterii Sancti Stephani Ianuensis, habente ab eodem Iacobo super hoc / speciale mandatum, nomine ipsius Iacobi, abbatie ipsius monasterii liberam resignationem recepit et tandem attendens quod monasterium ipsum per tuam industriam poterit in spiritualibus et temporalibus utiliter gubernari, abbatiam / ipsam et administrationem predicti monasterii cum omnibus iuribus et pertinentiis suis auctoritate nostra et potestate sibi a nobis in hac parte viva voce concessis tibi, tunc priori ecclesie Sancti Xisti Ianuensis / ordinis santi Benedicti, contulit et dilectum filium Vincentium cantorem Nimotiensem, capellanum suum, tuo nomine de ipsis per suum anulum presentialiter investivit, decernendo irritum et inane si quid de / abbazia predicta contra collationem et investituram huiusmodi apostolica vel quavis auctoritate a quoquam con[tigerit] attemptari, prout in instrumento publico inde confecto, sigillato sigillo ipsius cardinalis, / plenius continetur. Nos itaque, tuis supplicationibus inclinati, quod super hoc ab eodem cardinali factum est ratum et firmum habentes, id auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus, / tenorem ipsius instrumenti de verbo ad verbum presentibus inseri facientes, qui talis est...¹. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere / vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et

¹ Segue n. 643.

beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Anagnie, / XV kalendas ianuarii, pontificatus nostri anno quinto.

(BD)

645

1259, dicembre 18, Genova

Presentazione di lettere apostoliche all'abate del monastero di Santo Stefano.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 68/I, c. 32 bis.

Il documento era redatto su un frammento cartaceo rilegato tra le cc. 32 e 33 del cartolare: di esso è stato possibile vedere la fotografia realizzata prima del restauro del cartolare stesso. Nello stato attuale seguente al restauro il frammento cartaceo non è più reperibile.

Non è noto il contenuto delle lettere presentate, perciò non è certo che il documento sia di pertinenza del monastero di Santo Stefano.

Notaio: Manuele «Locus».

✠ In presencia testium infrascriptorum, videlicet presbiteri Syri, capellani^a monasterii Sancti Stephani, fratris Çacharie et fratris Girardi, monacorum eiusdem monasterii, O(ttobonus) presentavit litteras apostolicas domino .. abbati Sancti Stephani, quarum tenor talis est^b. Actum in monasterio^c Sancti Stephani M° CC° LVIII, inditione secunda, die XVIII decembris, post vespas.

^a Segue depennato ecclesie ^b segue spazio bianco pari a due righe e mezza ^c segue depennato di

646

1260, dicembre 11, <Genova>

Simone Tartaro acquista da Guglielmo de Marsilia una casa diroccata con terreno retrostante.

Notizia in nn. 655, 657.

Notaio: Bertolino « de Faxolo ».

Sull'argomento v. nn. 655, 657.

647

1260, dicembre 15, Roma

Ottobono <Fieschi>, cardinale diacono di Sant'Adriano, giudice delegato da papa Alessandro IV, stabilisce in appello che l'abate di Santo Stefano e i suoi successori prestino giuramento di fedeltà e obbedienza all'arcivescovo di Genova ed alla chiesa genovese.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 216.

La pergamena presenta tracce di rigatura a piombo, una macchia di umidità in corrispondenza della riga 5^a e due fori in corrispondenza della riga 26^a, con perdita di poco testo ricostruibile grazie al formulario consueto.

Tale pergamena parrebbe identificabile con quella vista a suo tempo da Federico Federici e da lui così descritta: « <1260> Magistro Bartolomeo de Regio era notario e sottoscrisse e ricevè in Roma una istanza del Cardinal Ottobono Fieschi per li monaci di Santo Stefano, come in detta istanza in cartina appresso detti monaci vista da me »: v. FEDERICI¹, c. 141 r.

Sull'argomento v. nn. 180, 188.

OTTOBONUS, miseratione divina Sancti Adriani diaconus cardinalis, ad futuram rei memoriam. Eterni providentia conditoris, ne humane conditionis status variis disceptationum motibus agitandus / aut impulsus in casu ruine procumberet aut procumbens resurgendi presidia non haberet, iusticie thronum in medio, quasi montem adiutorii cui posset inniti, disposuit collocandum quatinus in recti / statera iudicii trutinata discussio veritatis, ita quod suum est unicuique distribuat, ut appetitus circumvagans sub dominium redeat rationis et intra suos terminos coartatus, quos cognatio nature coniunxit, ipse non separet, / pacis vincula non solvat et societatis humane federa non rescindat. Sane inter discretos viros capitulum Ianuensis ecclesie et fratrem Fredentium, abbatem monasterii Sancti Stephani Ianuensis, super eo quod idem abbas / iuramentum fidelitatis et obedientie Ianuensi archiepiscopo pro ipso archiepiscopo erat prestare paratus, dicti vero cap[itulum]

a]rchiepiscopo eidem, nomine ecclesie Ianuensis sive pro dicta ecclesia, prestari petebant huiusmodi iuramentum, or/ta materia questionis et coram venerabili patre .. Ianuensi archiepiscopo lite super hoc contestata, productis testibus et attestationibus publicatis, idem archiepiscopus diffinitivam super hoc tulit sententiam, a qua pars utraque / Sedem Apostolicam appellavit. Partium igitur procuratoribus propter hoc apud Sedem constitutis eandem, sanctissimus pater, dominus Alexander papa III super huiusmodi tam principali quam appellationum causis nos dedit partibus auditorem, concedens / nobis auctoritatem et speciale mandatum ut causas huiusmodi terminaremus, sententiando, disponendo, ordinando, definiendo, servato iuris ordine vel etiam non servato, quocumque modo nobis expediens videretur. Ac post hec a procura/toribus ipsis, ad hoc habentibus speciale mandatum, in nos super huiusmodi tam principali quam appellationum causis apud acta extitit compromissum, ita scilicet quod super hiis possemus semel et pluries, servato iuris ordine et non servato, pronuncia/re, diffinire, statuere, arbitrari, mandare, precipere et alio quocumque modo secundum nostrum beneplacitum ordinare ac interpretari, si dubium aliquod quodcumque contingat incidere in negotio supradicto, quodque prefati capitulum et abbas ac / successores eorum, quecumque in hoc statuerimus teneantur cunctis temporibus inviolabiliter observare. Nobis autem compromissionem acceptantibus eandem, reservata de ipsorum procuratorum assensu nichilominus iudiciaria potestate, libellus, ex parte / procuratoris ipsius abbatis oblatu, extitit in hunc modum: «Coram vobis reverendo patre domino O(tobono), Sancti Adriani diacono cardinale, a domino papa partibus auditore concesso, proponit frater Nicholaus, monachus monasterii Sancti Stephani Ianuensis, procurato/rio nomine domini Fredencii, monasterii predicti abbatis, contra capitulum ecclesie Ianuensis et magistrum Boncontem eorum^a procuratorem, dicens quod super iuramento prestando et forma prestandi iuramenti fidelitatis et obedientie archiepiscopo Ianuensi inter / predictum abbatem et capitulum ecclesie Ianuensis coram archiepiscopo predicto, auctoritate ordinaria cognoscente, questio mota fuisset, coram quo, inter cetera, petitum fuit ex parte predicti capituli dictum abbatem esse compellendum iuramentum fidelitatis et obedientie prestare dicto archiepiscopo et nomine ecclesie Ianuensis, dicto abbate contrarium asserente. Tandem dictus archiepiscopus sententiando pronunciavit quod abbas antedictus et successores sui teneantur et debeant obedi/entiam et reverentiam prestare, prestito iuramento domino archiepiscopo Ianuensi, nomine ecclesie Ianuensis reci-

pienti et successorum suorum, sic tamen ut per hoc capitulo dicte ecclesie
 prestita obedientia minime videatur. A qua sententia ex eo quod ibi conti-
 netur / quod abbas debeat prestare iuramentum archiepiscopo Ianuensi,
 nomine Ianuensis ecclesie, sentiens se dictus abbas gravari et iniuste ac ini-
 que esse contra eum sententiatum, ad dominum papam legitime appellavit.
 Quare petit huiusmodi sententiam et quiquid / secutum est ex ea vel ob
 eam quatenus lata est contra dictum abbatem per vos sententialiter cassari et
 cassa et irrita nunciari, et appellationem ipsius abbatis tamquam legitimam
 approbari, item quatenus lata est pro dicto abbate confirmari». / Lite vero
 super libello huiusmodi contestata, visis omnibus et singulis que coram
 prefato archiepiscopo in iudicio acta fuerunt et cum diligentia recensitis,
 auditis denique que partium procuratores coram nobis proponere voluerunt
 factaque super / hiis domino pape relatione fideli, de speciali ipsius domini
 pape mandato, in questione premissa, tam iudiciali quam arbitraria pariter
 autoritate decretamus, pronunciamus, declaramus et ordinamus ut dictus
 abbas et successores eius / archiepiscopo Ianuensi et eius successoribus pro
 ipso archiepiscopo et ecclesia sive choro sive capitulo Ianuensi, que scilicet
 ecclesiam, chorum et capitulum pro uno et eodem intelligimus in hoc casu,
 prestant fidelitatis et obedientie iuramentum, in / quo iuramento illa capi-
 tula contineantur que continentur in forma iuramenti quod archiepiscopus
 Ianuensis a suffraganeis et ab aliis abbatibus et ceteris prelatis sibi subiectis
 recipere consuevit. Nomine vero ecclesie vel chori aut capituli / intelligi dici-
 mus et declaramus in huiusmodi iuramento solum capitulum ecclesie cathedra-
 dralis, ita videlicet quod, vivente archiepiscopo, capitulum ipsum Ianuensis
 ecclesie abbati dicti monasterii Sancti Stephani, occasione huiusmodi iura-
 menti, nichil possint indicere vel mandare nec in eundem abbatem iurisdi-
 cionem aliquam exercere, cum per iuramentum sic prestitum ipse abbas ar-
 chiepiscopo tamquam capiti principaliter obligetur. Decrevimus autem et
 diffinimus ut omnia et singula que hactenus super huiusmodi questione
 coram Ianuensi archiepiscopo vel alio quolibet iudice vel arbitro acta sunt
 vel quomodolibet diffinita et quecumque ex eis vel ob ea secuta sunt cassa
 et irrita et nullius momenti penitus habeantur, hac nostra sententia, difini-
 tione et ordinatione super hiis obtentura perpetuam firm[itatem]. Re]tine-
 mus etiam nobis plenariam potestatem declarandi et interpretandi si quid
 ambiguum ex presenti / sententia seu ordinatione nostra de iure vel de facto
 quocumque modo contingat emergere, quod ipsam in totum vel in partem
 valeat impedire. In cuius rei testimonium presentes litteras per infrascriptum

notarium nostrum fieri et / publicari mandamus et eas sigilli nostri munimine roborari. Lata fuit hec sententia seu ordinatio per venerabilem patrem dominum Ottobonum, Sancti Adriani diaconum cardinalem, Rome, in camera ipsius. Anno Domini / M° CC° LX°, die quinto decimo mensis decembris, pontificatus domini Alexandri pape III anno sexto, presentibus magistro Guillelmo de Spectinis, canonico Papiensi, Petro Sassonis, canonico ecclesie Sancte Ma/rie Maioris de Urbe, capellanis, et Thebaldo de Bargono, hostiario dicti domini cardinalis, testibus ad predicta vocatis et rogatis. Et ego magister Bartholomeus de Regio, sancte Apostolice Sedis autoritate notarius, / predictis interfui et de mandato predicti domini cardinalis scripsi et in publicam formam redegei et meum signum apposui (S.T.).

^a *In calce al documento*: § Rasuram que est supra « et magistrum Boncontem eorum » manu mea reposui.

648

1261, febbraio 22, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione per 26 anni a Corrado, figlio di Biancardo molinari, un suolo su cui insiste una sua casa in Bisagno, località Murtedum, per il canone annuo di 2 soldi, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 168 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « In Murteto supra Bisan(ne) »; in quello esterno, della stessa mano trecentesca: « Coradi, filii Blacardi molinari »; di mano moderna: « 1271, 22 febbraio ».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, de consensu et voluntate fratrum et monachorum dicti monasterii, videlicet Willelmi / prioris, fratris Iohannis, fratris Nicolai Merende, fratris Benedicti^a, fratris Nicolai Beaque, fratris Petri, fratris Thome nec non et nos dicti fratres, nomine / et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis concedimus tibi Conrado, filio Blancardi molinari, terram dicti monasterii supra quam

habes hedificium / domus quod emisti ab Enrico de Biss(anne) notario, positum in Biss(anne) ubi dicitur Murtedum, iuxta terram^b locatam dicto Enrico et supra quam idem Enricus / habet aliud hedificium domus, a natiuitate Domini proxime preterita usque annos viginti sex completos, te dante eidem monasterio annuatim singulis an/nis in fine cuiuslibet anni soldos duos ianuinorum. Quam locacionem promittimus tibi ratam et firmam habere et tenere et non revocare nec pensioem augere, set pocius defendere, auctoriçare et disbrigare ab omni persona et loco, alioquin si ut supra non observaverimus et in aliquo fuerit contrafactum, penam librarum decem ianuinorum tibi stipu/lanti promittimus, ratis manentibus supradictis et pro predictis observandis et pena universa bona dicti monasterii tibi pignori obligamus. Versa vice ego / Conradus predictus promitto vobis domino abbati et monacis dictam terram tenere titulo conductionis usque dictum terminum et non dimittere et nullas mas/nerias facere in ipso hedificio retro maiores medio brachio nec latitudinis ultra medium palmum et solvere singulis annis pro pensione sive / condicione ipsius eidem monasterio soldos duos ianuinorum et nullo nobili vel ecclesie vel hospitali vel reddito illud vendam, immo si vendere / debuero, illud vobis vendam, si emere volueritis et de precio vobis dimittam soldos viginti et nullam infamem personam in ea^c permittam habitare et si / alii vendidero, faciam ita quod emptor vobis dabit soldum unum pro qualibet libra de eo quod vendetur. Predicta omnia promitto vobis et successoribus vestris / attendere, completere et observare et contra in aliquo non venire, alioquin si ut supra non observavero et in aliquo de predictis fuerit contrafactum et quociens, penam / librarum decem ianuinorum vobis stipulantibus promitto et pro predictis omnibus observandis et pena universa bona mea habita et habenda vobis pignori obligo. Actum / in claustro dicti monasterii. Testes Enricus de Biss(anne) notarius, Manuel de Monterubeo scribe et Fredericus de Vernacia scribe. Anno dominice nativitatis M° CC° LXI°, ind(ictione) tertia, die XXII / februarii, inter nonam et vespas. Factum est istud pro monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

^a *Segue ripetuto* fratris Benedicti ^b *segue ripetuto* iuxta terram ^c ea: *così A.*

1261, aprile 23, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Rainaldo Gatto e ai suoi eredi un suolo in Bisagno, località Murtedum, <su cui insiste una casa>, per il canone annuo di 4 soldi e 4 denari per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 173 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « In Murteto supra Bisan(ne) »; « Raynaldi Gati »; in quello esterno, di mano moderna: « 1271, 23 aprile ».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, de consensu et voluntate fratrum et monachorum dicti monasterii, videlicet Willelmi prioris, Nicolini, Iohannis, / Çacharie, Benedicti, Guirardi, Nicolai Merende, Petri et Thome nec non et nos dicti fratres nomine et vice dicti monasterii locamus et libellario nomine con/cedimus tibi Rainaldo Gatto tabulas duas et quarta<m> terre dicti monasterii, ex illa quam a dicto monasterio tenebat Valente Vaca, et heredibus tuis positam / in Biss(anne), loco ubi dicitur Murtedum, cui coheret ante via, retro terra dicti monasterii, ab alio^a hedificium domus Enrici de Veguli quondam Petri, ab alio hedificium tuum / a Natale Domini proxime preterito usque annos viginti novem completos, te dante eidem monasterio singulis annis in fine cuiuslibet anni pro pensione sive / conditione ipsius terre pro qualibet tabula soldos quatuor et denarios quatuor ianuinorum. Quam locationem promittimus tibi ratam et firmam habere et tenere et contra in aliquo non ve/nire et eam non revocare nec pensionem augere, set pocius defendere, auctoriçare et disbrigare ab omni persona et loco expensis dicti monasterii, remissa tibi nece/sitate denunciandi, alioquin si ut supra non observaverimus et in aliquo contrafactum fuerit, penam librarum decem ianuinorum tibi stipulanti promittimus, ratis / manentibus supradictis et pro predictis observandis et pena universa bona dicti monasterii presencia et futura tibi pignori obligamus. Versa vice / ego dictus Rainaldus Gatus promitto et convenio vobis domino abbati et monacis

dictam terram tenere titulo conducionis et libelli usque dictum ter/minum et non dimittere et nullas masnerias sive fenestras facere in ipso hedificio retro maiores medio brachio nec latitudinis / ultra medium palmum et solvere singulis annis in fine cuiuslibet anni eidem monasterio pro qualibet tabula soldos quatuor et denarios quatuor ianuinorum pro / penssione ipsius et nulli nobili vel ecclesie vel hospitali vel reddito illud vendam, ita ut si vendere debuero illud, vobis vendam si emere / volueritis et de precio vobis dimittam soldos viginti et nullam infamem personam in eo permittam habitare et si alii vendidero, faciam ita quod emptor / vobis dabit soldum unum pro qualibet libra de eo quod vendetur. Predicta omnia promitto <vobis> et successoribus vestris atendere, complere et observare et contra in / aliquo non venire, alioquin si ut supra non observavero et in aliquo de predictis fuerit contrafactum et quociens, penam librarum decem ianuinorum vobis stipulantibus / promitto et pro predictis observandis et pena universa bona mea habita et habenda vobis pignori oblige et pena comissa, si contrafecero in aliquo de / predictis, cadam a iure locacionis predictae. Actum in claustro dicti monasterii. Testes Enricus de Veguli et Balduinus Niger de Biss(anne). Anno / dominice nativitatis M° CC° LXI°, ind(ictione) tertia, die XXIII^a aprilis, inter nonam et vespas. Factum est istud pro monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palatii notarius, rogatus scripsi.

^a ab alio: *così A.*

650

1261, aprile 26, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione per 20 anni ad Enrico de Veguli, figlio del fu Pietro de Bavastro, un suolo <su cui insiste una sua casa> in Bisagno, località Murtedum, per il canone annuo di 4 soldi e 4 denari per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita <della casa stessa>.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 168 v.

Nel margine esterno, di mani trecentesche: « In Murteto supra Bisan(ne) »; « Enrici de Veguli, filii condam Petri de Bavastri »; di mano moderna: « 1271, 26 aprile ».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, de consensu et voluntate fratrum et monachorum dicti monasterii, videlicet Willelmi prioris, Nicolini, Iohannis, / Çacharie, Benedicti, Guirardi, Nicolai Merende, Petri et Thome nec non et nos dicti fratres, nomine et vice dicti monasterii, locamus et libellario nomine concedimus / tibi Enrico de Veguli, filio quondam Petri de Bavastro, terram dicti monasterii positam in Biss(anne), ubi dicitur Murtedum, cui coheret ante via, retro terra dicti monasterii, a / latere hedificium domus Guidonis Raide, ab alio hedificium domus Rainaldi Gati a nativitate Domini proxime preterita usque annos viginti proxime completos, te / dante eidem monasterio singulis annis in fine cuiuslibet anni pro penssione sive condicione ipsius terre ad racionem de soldis quatuor, denariis quatuor ianuinorum pro qualibet / tabula. Quam locacionem promittimus tibi ratam et firmam habere et tenere et contra in aliquo non venire et eam non revocare nec penssionem augere, set pocius defendere, / auctorizare et disbrigare ab omni persona et loco expensis dicti monasterii, remissa tibi necessitate denunciandi, alioquin si ut supra non observaverimus et in aliquo / contrafactum fuerit, penam librarum decem ianuinorum tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et pro predictis observandis et pena universa bona dicti / monasterii presencia et futura tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Enricus promitto et convenio vobis domino abbati et monacis dictam / terram tenere titulo conductionis et libelli usque dictum terminum et non dimittere et nullas masnerias sive fenestras facere in ipso hedificio retro maiores / medio brachio nec latitudinis ultra medium palmum et nulli nobili vel ecclesie vel hospitali vel reddito illud vendam, immo si vendere debuero, / illud vobis vendam si emere volueritis et de precio vobis dimittam soldos viginti et nullam infamem personam in ea^a permittam habitare et si alii vendidero, faciam ita / quod emptor vobis dabit soldum unum pro qualibet libra de eo quod vendetur. Predicta omnia promitto vobis et successoribus vestris atendere, complere et observare et / contra in aliquo non venire, alioquin si ut supra non observavero et in aliquo de predictis fuerit contrafactum et quociens, penam librarum decem ianuinorum vobis stipulantibus promitto et pro predictis / observandis et pena universa bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et, pena comissa, si contrafecero in aliquo de predictis, cadam a iure locacionis. Actum in clau/stro dicti monasterii. Testes Baldus Niger de Biss(anne) et Rainaldus Gatus de

Biss(anne). Anno dominice nativitatis M° CC° LXI°, ind(ictione) tercia, die XXVI^a aprilis, inter nonam et / vesperas. Factum est istud pro monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

^a ea: *così A.*

651

1261, maggio 3, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Salvo tintor e ai suoi eredi legittimi un suolo già parzialmente edificato presso l'ospedale di Santo Stefano, per il canone annuo di 3 lire e mezza, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita degli edificati.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 170 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Salvo tintori pro hospitale »; « In ista locatione est taberna Rubei »; in quello esterno, di mano trecentesca: « Lbr. XIII, s. X »; di mano moderna: « 1271, 3 maggio ».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, de consensu et voluntate fratrum et monachorum dicti monasterii, videlicet Guillelmi / prioris, Nicolini, Benedicti, Iacarie, Nicole Merende, Guirardi, Petri et Thome nec non et nos ipsi fratres locamus tibi Salvo tintori / libellario nomine et heredibus tuis ex te legitime natis a kalendis madii preteritis usque annos viginti novem terram dicti monasterii / positam iuxta hospitale Sancti Stephani, cui coheret ante via, retro domus dicti monasterii, a latere terra dicti monasterii, ab alio latere terra / dicti monasterii supra quam sunt edificia monasterii et quorundam aliorum mediante trexenda, cuius terre sunt tabule quindecim / incasate et incepte ad incasandum, te dante nobis sive successoribus nostris in dicto monasterio pro pensione sive condicione ipsius / libras tresdecim et dimidiam ianuinorum. Quam locationem promittimus tibi et heredibus tuis ex te legitime natis per nos et successores nostros habere / et tenere ratam et firmam et non revocare nec pensionem augere, set pocius legitime defendere, auctoricare et disbrigare /

ab omni persona et loco expensis dicti monasterii et promittimus tibi quod si dictam terram vel partem ipsius de tabulis quindecim concesseris / alicui infra annos quinquaginta venturos quod illi, cui concessio, faciemus libellum abinde usque ad annos viginti novem / ad rationem de soldis sex pro tabula in formam aliorum libellorum, quam concessionem liceat tibi facere absque nostra contradictione, / alioquin si ut supra non observaverimus et ut supra per nos et successores nostros non fuerit observatum, promittimus tibi stipulanti dare nomine / pene libras quinquaginta ianuinarum, ratis manentibus supradictis et pro predictis observandis et pena universa bona dicti monasterii presentia / et futura tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Salvus promitto et convenio vobis domino abbati et monacis tenere dictam terram / usque ad dictum terminum per me et heredes meos ex me legitime natos et non dimittere et solvere vobis et successoribus vestris singulis / annis in kalendis madii pro pensione ipsius libras tresdecim et dimidiam ianuinarum et promitto vobis facere murum unum retro altitudinis / palmarum decem a terra supra et ipsum habere completum usque festum sancti Iohannis de iunio proxime venturum et in dicto muro non / facere aliquam fenestra vel foramen per quam vel per quod aliquis possit ingredi vel egredi. Promitto insuper / vobis quod si incasavero vel aliquod edificium fecero a dictis tabulis quindecim supra, illud promitto incasare et facere / adeo quod propterea aliquod carrubium vel via non fiat nec esse debeat per quem vel quam aliquis possit vel debeat / habere ingressum additi quod incasavero vel fecero in dicta terra a dictis tabulis quindecim supra nec ibi facere vel / aperire aliquam viam sine licentia et mandato vestro vel successorum vestrorum et si carrubius vel via aperiretur voluntate vestra / vel successorum vestrorum, promitto vobis de eo quod edificatum esset et edificaretur a tabulis quindecim supra dare et solvere et facere / ita quod dabitur per illos qui edificassent vel edificarent soldos sex pro qualibet tabula incasata vel incepta ad incasandum / et de cetero inciperetur ad incasandum, diminuendo pro qualibet tabula de dictis libris tresdecim et dimidia a tabulis quindecim / supra de illa que incasata esset et incasaretur quantum est a soldis tribus usque in soldos sex. Promitto insuper vobis quod non vendam / vel dabo vel permutabo vel alienabo per me vel heredes meos alicui nobili vel alicui ecclesie, hospitali vel monasterio / vel alicui religiose persone edificium sive edificia que sunt et fient supra dictam terram et si alicui alteri vendere voluero / vel heredes mei promitto ea vobis vel successoribus vestris vendere eo precio quo inde haberi posset sine fraude et de precio vobis / dimitam soldos viginti et si forte

monasterium illud edificium vel edificia emere noluerit vel alius pro monasterio / promito ita facere quod ille qui emet dabit dicto monasterio soldum unum pro qualibet libra ex eo quod vendetur vel vendentur / et promito vobis quod non permitam habitare in aliquo de predictis edificiis aliquam infamem personam, alioquin si ut supra / non observavero et per me et heredes meos non fuerit observatum, promito vobis dare nomine pene libras quinquaginta / ianuinorum et pro predictis observandis et pena universa bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et pena commissa, si / contrafecero in aliquo de predictis, cadam a iure locationis. Actum in claustro dicti monasterii. Testes magister Rubaldus et Iohannes de Castello / notarius. M° CC° LXI°, indictione III°, die tertia madii, inter nonam et vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius predictum instrumentum ut supra extraxi in hanc publicam formam de cartulario / quondam Guillelmi Vegii notarii de generali mandato dominorum capitaneorum. M° CC° LXXXII°, die XXIII octubris.

652

1261, maggio 19, Genova

Il monastero di Santo Stefano vende a Guglielmo di Quinto iudex vari terreni con una casa in Bavari, in diverse località, al prezzo di 100 lire.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 69, c. 6 v.

Il documento è barrato a linee verticali.

Notatio: Fazio « de Sancto Donato ».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Guillelmus prior, frater Iohannes, frater Nicola, frater Benedictus, frater Iacarias, frater Guirardus, frater Petrus, frater Nicolaus Merenda, frater Thomas et frater Michael, fratres et redditus dicti monasterii, nomine et vice eiusdem monasterii, vendimus, cedimus et tradimus tibi Guillelmo de Quinto iudici terras infrascriptas positas in Bavalo et eius territorio et pertinenciis. In primis loco ubi dicitur Caverium petia una in qua sunt castanee et alie arbores

et vinea et ei coheret inferius et superius via, ab una parte terra Symonis Bruxedi et ab alio terra istius compare que appellatur Burrus. Item ibidem petia una in qua sunt arbores castanearum et appellatur Burrus et ei coheret inferius via, ab una parte terra superius nominata, ab alia terra quorundam Aurie et terra heredum quondam Issembardi de Roderico, ab alia parte terra illorum de Costa et consortium. Item alia petia in qua est domus et est vineata et arborata et ei coheret inferius terra Iacobe, uxoris quondam Enrici Rubei, ab una parte via in parte et in parte terra Iohannis Bercollierum^a, superius costa, ab alio latere terra heredum dicti quondam Issembardi et consortium et terra Adalaxie, uxoris quondam Willelmi de Roderico. Item alia pecia castaneata que est loco ubi dicitur Vatata et ei coheret superius terra Iacobe, uxoris quondam Enrici^b Rubei, inferius similiter, ab uno latere terra heredum quondam Issembardi et ab alio latere terra Amici de Costa et consortium. Item alia pecia terre posite loco ubi dicitur Consigna, videlicet Inca proinde quarta pars et octena et ei toti coheret superius terra Sancti Laurentii, inferius terra Amici de Costa et consortium, ab uno latere terra Nicolosi de Flisco, ab alia^c terra dicte Iacobe. Item in Corvolino alia pecia terre, loco ubi dicitur in Campis et ei coheret inferius terra Amici de Costa et consortium, superius costa, ab una parte terra quorundam Aurie et Iohannis Bercollierii et consortium et ab alia dicti Iohannis Bercollierii et consortium. Item loco ubi dicitur in Scariçolis pecia una terre et ei coheret inferius terra dicte Adalaxie de Roderico, superius et ab uno latere costa, ab alio latere terra heredum quondam Andree de Auria. Item loco ubi dicitur Scorra peciola una prati et ei coheret superius terra heredum quondam Andree Aurie, inferius terra plebis Bavali et consortium, ab uno latere terra Iohannis Bercollierii et consortium. Item loco ubi dicitur in Çapono alia pecia terre et ei coheret superius terra Sancti Laurentii et Symonis Bruxedi, ab uno latere fossatus, ab alio latere costa. Item in Corvolino ubi dicitur in Cingano alia pecia terre, cui coheret superius costa, inferius Adalaxie de Roderico et consortium, ab uno latere costa et ab alio latere terra Symonis Bruxedi. Item alia pecia terre cui coheret superius via, inferius fossatus et a lateribus terra Guillelmi de Maiolo. Item in Clusura octena et dimidia alterius pecie terre proinde et ei toti coheret superius terra illorum de Costa et consortium, inferius fossatus, ab uno latere terra^d illorum de Costa et consortium et ab alio terra dicte Iacobe. Item desubtus viam Burri usque in fossatum pecia una terre et coheret superius dicta via, inferius fossatus, ab uno latere heredum Issembardi de Roderico^e / (c. 7r.)^f precio librarum centum ianuinarum, quas proinde a te

acepisse confitemur et de quibus nos bene quietos et solutos vocamus [no-
min]e dicti monasterii, abrenunciantes exceptioni non numerate et non ac-
cepte peccunie et precii non soluti et quod plus valent dicte terre et domus
id tibi donamus mera et pura donatione inter vivos atque remittimus ^s nomi-
ne dicti monasterii, scientes ipsarum veram extimationem, renuntiantes iuri
deceptionis ultra dimidiam iusti precii. Pro supradicto igitur precio predic-
tas terras et domum tibi vendimus, cedimus et tradimus nomine dicti mona-
sterii uti optime maximeque sunt cum omni suo iure et comodo, introitu et
exitu omnibusque demum pertinentiis suis ^h et totum id quod pro dicto
monasterio in dicto territorio poteris invenire, nichil de eis in nobis pro
dicto monasterio seu in dicto monasterio retento ad faciendum exinde
quicquid volueris proprio iure et titulo emptionis tu et heredes tui aut cui
eas dederis vel habere statueris absque omni nostra pro dicto monasterio et
dicti monasterii ⁱ omniumque pro dicto monasterio ^j contradictione. Insuper
pro predictis et eadem de causa damus, cedimus et tradimus nomine dicti
monasterii tibi ^k omnia iura, rationes et actiones reales et personales, utiles
et directas et mixtas que et quas habet dictum monasterium in dictis terris
et domo, ut ipsis rebus, actionibus et iuribus uti possis et exigere, agere, in-
tendere, opponere et exercere ^l, exigere et replicare et omnia demum facere
que nos pro dicto monasterio et ipsum monasterium facere posset, potest et
unquam potuit, constituentes te procuratorem nomine dicti monasterii ut
in rem tuam. Quas terras et domum de cetero non impedire nec subtrahere,
set potius eas tibi ab omni persona legitime deffendere et auctoriçare pro-
mittimus expensis dicti monasterii, remissa necessitate denunciandi ^m, quod
si non fecerimus, penam dupli de quanto nunc valent dicte terre et domus
seu pro tempore melius valuerint tibi stipulanti spondimus nomine dicti
monasterii. Pro dupla quoque evictione et pena universa bona dicti mona-
sterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Possessionem insuper et
dominium nomine dicti monasterii ⁿ tibi tradidisse confitemur et donec
possederimus ^o pro dicto monasterio seu dictum monasterium ^p tuo nomine
et precario constituimus possidere, dantes tibi licenciam apprehendendi
corporalem possessionem quandocumque volueris et tibi placuerit et prote-
stamur et dicimus in dicta vendicione nichil esse factum ad lesionem dicti
monasterii, set potius ad eius utilitatem quia cum tenemur dare Enrico
Drogo, pronepotibus suis libras centum ianuinarum pro recuperacione et
revendicione quorundam terrarum positarum loco ubi dicitur Marassium,
que terre erant maioris utilitatis dicto monasterio quam terre predicte tibi

dicto Guillelmo vendite nec haberemus peccuniam unde ipsas terras de Marassio possemus redimere et recuperare, ideo dictam vendicionem ad utilitatem dicti monasterii fecimus et cum ipsa peccunia ipsas terras ^q de Marassio redemimus et recuperavimus vel redimere seu recuperare debemus. Testes Bonifacius de Petra Doeria et Piperinus de Clavaro et Anselmus de Pap(ia), servitor dicti monasterii. Actum Ianue, in claustro ipsius monasterii, M° CC° LXI, indictione III, die XVIIII madii, inter nonam et vespervas.

^a Bercollerium: *così I* ^b segue ripetuto Enrici ^c alia: *così I* ^d terra: *in sopralinea*
^e Roderico: *in infralinea* ^f segue ripetuto [Roder]ico ^g segue depennato sci ^h suis: *in sopralinea*
ⁱ pro-monasterii: *in sopralinea su* et heredum nostrorum *depennato* ^j monasterio: *nel margine esterno* ^k tibi: *in sopralinea* ^l segue depennato uti ^m segue depennato
 quas terram et domum de cetero non impedire nec subtrahere, set pocius ipsas tibi ab omni persona legitime deffendere et actoricare promitimus ⁿ nomine-monasterii: *in sopralinea* ^o segue depennato nomine ^p seu-monasterium: *in sopralinea* ^q segue ripetuto terras

653

1261, giugno 21, Genova

Martino, abate del monastero di San Benigno, suddelegato del vescovo di Brugnato, delegato apostolico, in esecuzione di precedente sentenza e seguendo il parere del giudice Simone de Baiamonte, condanna Baldoino, rettore e ministro della chiesa di Santa Margherita di Marassi, a fornire al monastero di Santo Stefano, rappresentato dal prete Siro, mezza libbra di candele di cera all'anno, compresi gli arretrati di 16 anni.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 217.

La pergamena presenta tracce di rigatura a piombo.

A tergo, di mani coeve: « Ecclesie Sancte Margarete de Marasio »; « Sententia Sancti Stephani contra ecclesiam de Maraxio pro candelis »; di mano trecentesca: « Super ecclesia Sancte Margarite de Marasio ».

Indizione non genovese.

Sull'argomento v. nn. 58, 813.

✠ In nomine Domini amen. In questione que vertitur inter presbiterum Syrum, syndicum monasterii / Sancti Stephani, nomine ipsius monasterii, ex una parte, et presbiterum Baldoinum, rectorem et mi/nistrum ecclesie Sancte Margarite de Maraxio, ex altera, qui syndicus petit quandam sententiam / mandari executioni contra dictum ministrum, ut im petitione ipsius syndici continetur, / que peticio talis est: «Petit presbiter Syrus, syndicus monasterii Sancti Stephani, no/mine ipsius monasterii, quatenus vos domine abbas Sancti Benigni, subdelega/te domini episcopi Bruniatensis, delegati domini pape, executioni mandare de/beatis sententiam quam demum monasterium consecutum est contra ministrum Sancte Margarite / de Maraxio de candelis cere que sint im pondere medie libre, secundum quod continetur in ipsa / sententia et hoc etiam per annos sexdecim in quibus non fuerunt dicte candelae prestate, alle/gans pro se dictam sententiam fore executioni mandandam hac ractione quia, cum olim, / occasione dicte cere seu candelarum predictarum, esset questio inter prefactum monasterium et presbiterum / Rollandum, tunc ministrum dicte ecclesie, idem minister in iure confessus fuit se per annos triginta et plus dedisse ac dare consuevisse et dare teneri, nomine / ipsius ecclesie, iam dicto monasterio dictam ceram seu candelas predictas et ipsas cande/las quidam eius predecessor dederat. Unde idem presbiter Rollandus tunc minister condempna/tus fuit sepedicto monasterio anuatim prestare dictam ceram seu candelas prefa/tas. Ex adverso vero obicitur per dictum presbiterum Baldoinum se nomine dicte ecclesie ad / prestacionem dictarum candelarum non teneri, et quia in iure sive in iudicio fuit / dictus presbiter Rollandus, tunc minister dicte ecclesie, sine consensu dicti presbiteri Bal/doini, tunc canonici dicte ecclesie, et quia ille census prestari non debet, cum / impositus non fuerit ab in<i>cio in dicta ecclesia, et quia causa ipsius census ignora/batur». Ego Martinus, abbas monasterii Sancti Benigni, subdelegatus domini / episcopi Bruniatensis, domini pape iudicis delegati, auctoritate michi commissa per dictum / episcopum, visis dicta petitione, possicionibus et resspansionibus, instrumentis, allegacionibus, / iuribus et ractionibus utriusque partis et super hiis habita diligenti deliberacione, de / consilio Symonis de Baiamonte, iudicis assessoris a me ellecti in dicta questione / de consensu partium, Deum solum habendo pre oculis, dico et sententiando pronuncio / dictum presbiterum Baldoinum, nomine ecclesie dicte, fore condempnandum et ipsum condemp/no dicto syndico, nomine monasterii predicti, im petitione predicta. Testes Frede/ricus de Sygestro, qui stat ad Sanctum Syrum, Iohanninus macharolius, Marinus, / scriba Symonis de Boamonte, et Iacobinus de Saona.

Actum et lata Ianue, in / ecclesia Sancti Laurentii, millesimo ducentesimo sexagesimo primo, indictione IIII^a, die / XXI iunii, inter terciam et nonam.

(S.T.) Ego Palodinus de Sesto, aule imperialis notarius, mandato dicti / abbatis et rogatus scripsi.

654

1261, luglio 9, Genova

In presenza di Fredencio, abate del monastero di Santo Stefano, il prete Gerardo, rettore e ministro della chiesa di San Vito di Albaro, impossibilitato a risiedervi stabilmente, come ordinatogli dall'abate, si appella all'arcivescovo di Genova.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 129, c. 72 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Presbiteri Girardi ».

Il documento è barrato con una linea obliqua.

N o t a i o: Matteo « de Predono ».

✠ In nomine Domini amen. Coram vobis venerabili et religioso^a domino donno Fredencio, monasterii Sancti Stephani Ianuensis abbate, proponit presbiter Girardus, rector et minister ecclesie Sancti Viti de Albario, Ianuensis diocesis, ad eum monasterium pertinentis, quod ipse rector propter domorum infectum, insufficientiam^b facultatum et dicte ecclesie honera debitorum apud eidem^c ecclesiam facere non potest seu agere continuam residenciam, propter quod rectorem eundem contra iustitiam agravatos precipientes eidem quod apud dictam ecclesiam residere procuret et continuam residenciam agat, ex quo idem rector reputans se gravatum ex causis predictis seu altera earundem que sufficiens legitima reputatur a vobis in his scriptis venerabilem patrem archiepiscopum Ianuensem appellat et apostolos instanter petit et se et ecclesiam antedictam supponens protectioni eidem. Actum in platea que est ante palacium quo stat dictus abbas. Testes Nicolaus Milius et Obertus, clericus ecclesie Sancti Ambrosii. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXI°, ind(ictione) tertia, die VIII iulii, pulsante vesperas^d.

^a religioso: così I ^b segue depennato salut ^c eidem: così I ^d vesperas: così I.

655

1262, gennaio 20, Genova

Romana, moglie di Riccardo di Langasco ed erede per metà di Guglielmo Marsilia, vende al monastero di Santo Stefano, in persona del prete Siro, al prezzo di 30 soldi, tutti i diritti che le competono su di un vacuum o carupta nel borgo di Santo Stefano, che Guglielmo aveva venduto a Simone Tartaro con patto di riscatto per 17 lire.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 218.

La pergamena presenta tracce di rigatura a piombo.

A tergo, di mano coeva: « De quodam hedificio prope Iohannem Mussi et Vivaldum de Orto ».

Sull'argomento v. nn. 646, 657.

✠ Ego Romana, uxor Ricardi de Langasco, qui habitat in Campo, heres pro dimidia quondam Guillelmi / Marsilie, ut dico, vendo, cedo et trado tibi presbitero Syro, sindaco monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ut dicitur / contineri in instrumento facto per manum Guillelmi Vegii notarii, ementi nomine ipsius monasterii, omnia iura tam realia / quam personalia, que habeo et mihi competunt et competere possunt, occasione successionis dicti quondam Guillelmi, in quodam / vacuo sive carupta, posito et posita in burgo Sancti Stephani et cui coheret antea via publica, retro / terra dicti monasterii, ab uno latere edificium Iohannis Mussi et ab alio edificium Vivaldi de Orto, / et omnia iura que mihi competunt contra Symonem Tartaro, occasione ipsius vacui seu carupte, pro recuperando / ipso vacuo seu carupta ab ipso Symone, cui dictus quondam Guillelmus de ipso vacuo venditionem / fecerat ¹ et ipsum recuperare poterat dictus Guillelmus ab eo intra certum tempus, pro libris decem et septem / ianuinorum. Dicta itaque iura et ipsum vacuum pro medietate tibi vendo et vendidisse confiteor pre-

¹ Di quest'atto dà notizia anche il n. 657, fornendone la data.

tio fi/nito soldorum triginta ianuinorum, quos a te habuisse pro ipso monasterio confiteor, renuncians exceptioni non numerate peccunie et non / habiti pretii, doli et in factum, conditioni sine causa et ipsa iura, et dictam partem vacui, quantum pro facto meo tantum, / tibi legitime defendere et autoriçare promitto, ita quod de facto alieno non tenear nec ad pretii restitutionem nec ad interesse, remissa tibi neccessitate denunciandi. Possessionem quoque et dominium quantum pro medietate / dicti vacui, tibi tradidisse confiteor et de voluntate mea est quod tibi tradatur per dictum Symonem, facta solutione per te eidem. De predictis eciam iuribus constituo te, nomine dicti monasterii, procuratorem ut in rem ipsius monasterii, / ut ipsis iuribus uti possis et possit ipsum monasterium in iudicio et extra, tam agendo quam defendendo, / promitens tibi predicta omnia rata et firma habere et tenere et contra in aliquo non venire, sub pena dupli va/limenti dicti vacui et obligatione bonorum meorum, firmis manentibus supradictis, renuncians ex certa scientia iuri / quo cavetur deceptis in contractu ultra dimidiam iusti pretii. Volo insuper quod tu habeas et habere debeas pro / ipso monasterio omnia instrumenta, laudes et scripturas que et quas dictus Guillelmus contra ipsum monasterium habe/bat dicta occasione et predicta fatio in presentia dicti viri mei et consilio Nicolai Spaçani notarii et Tho/maini Paxii, quos in hoc casu meos eligo propinquos et consiliatores. Testes Iohanninus, clericus dicti monasterii, / et dicti consiliatores. Actum Ianue, sub porticu domus dicti Symonis, anno dominice nativitatis M° CC° LXII°, inditione / IIII, die XX ianuarii, hora prima. Et predictum instrumentum dictavit dictus dominus Symon.

(S.T.) Ego Vivaldus de Anneto, notarius sacri Imperii, rogatus scripsi.

656

1262, febbraio 26, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione per 10 anni ad Oberto de Piris di Bisagno un locus in Bisagno, nel quartiere di San Fruttuoso, per il canone annuo di 18 lire.

Original e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 219.

La pergamena presenta tracce di rigatura a piombo.

A tergo, di mano trecentesca: « [Livellum] loci de Bisane in quarterio [Sancti Fruc]tuosi, quem modo tenent Parrizole ».

✠ Nos Fredecius^a, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, consensu et voluntate fratrum et monachorum dicti monasterii, / videlicet Willelmi prioris, Iacharie, Nicolai Merende, Benedicti, Nicolai Beaque, Petri et Thome, nec non et nos dicti / fratres, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis concedimus tibi Oberto de Piris de Bissanne locum unum in Bissanne, / in quarterio Sancti Fructuosi, cui coheret ab una parte Bissannis, ab alia via, a quarta Martini bancherii, a Natale / Domini proxime preterito usque annos decem proxime completos, te dante singulis annis eidem monasterio libras decem et octo / ianuinorum per terminos infrascriptos. Quam terram promittimus tibi dimittere et non auferre nec penssionem augere, sub pena dupli dicte / penssionis et obligatione bonorum dicti monasterii, quam tibi promittimus, si contrafecerimus, rata manente locacione. Versa vice / ego dictus Obertus promicto et convenio vobis, domino abbati et monacis, dictam terram tenere, titulo conductionis, usque / annos decem proxime completos, ipsam meliorare et non peiorare, nullam arborem in ea incidere nec in ea / permittere uti aliquam infamem personam et solvere eidem monasterio singulis annis pro penssione ipsius libras decem / et octo ianuinorum per hos terminos, videlicet medietatem in festo sancti Michaelis et aliam medietatem in festo sancti Stephani, / alioquin, si in aliquo de predictis contrafecero, promicto vobis, dicto nomine, vobis dare, nomine pene, duplum dicte penssionis. / Et pro predictis omnibus observandis et pena universa bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et si contrafecero, / liceat vobis dictam terram alii locare, predictis non obstantibus. Actum in claustro dicti monasterii. Testes Bertholi/nus Bechus Rubeus et Nicolaus de Cravano. Anno dominice nativitatis M° CC° LXII°, ind(ictione) IIII^a, die XXVI^a februarii, inter nonam / et vespera. Factum est istud pro monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palatii notarius, rogatus scripsi.

^a Fredecius: *così A.*

657

1262, marzo 10, Genova

Simone Tartaro dichiara che l'acquisto da Guglielmo de Marsilia di una casa diroccata con un terreno retrostante è stato fatto con i soldi e per conto del monastero di Santo Stefano, a cui ne cede pertanto ogni diritto in persona del prete Siro.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 219 bis.

La pergamena presenta tracce di rigatura a piombo ed una lacerazione prima del « signum » notarile senza perdita di testo.

A tergo, di mano coeva: « Carta de edificio condam Alferii ».

Sull'argomento v. nn. 646, 655.

✠ In nomine Domini amen. Ego Symon Tartaro confiteor tibi presbitero Syro, syndico monasterii Sancti Stephani, recipienti hanc con/fessionem nomine dicti monasterii, quod illam emptionem quam feci a Guillelmo de Marsilia de quadam domo rupta cum terra / que est retro ipsam domum, de qua emptione factum est instrumentum manu Bartholini de Faxolo notarii, M^o CC^o LX, die XI decembris, / illam fecit de pecunia dicti monasterii et gerendo negocia dicti monasterii, licet in dicto instrumento de hoc non fiat men/cio. Unde, volens quod nichil penes me remaneat de iuribus michi quesitis occasione predicte emptionis, set quod ad / ipsum monasterium deveniant, sicut debent de iure, do, cedo et trado tibi dicto presbitero Syro, nomine dicti monasterii, omnia / iura tam realia quam personalia mihi competentia in dicta domo rupta et terra, occasione dicte emptionis et quacumque alia occasione, ut ipsis iuribus uti pos/sis pro dicto monasterio et ipsum monasterium in iudicio et extra tam in agendo quam in defendendo et omnibus modis sicuti ego unquam potui seu / possem, constituyente^a te, nomine dicti monasterii, procuratorem ut in rem dicti monasterii. Quam cessionem promitto tibi, nomine dicti monasterii, ratam / et firmam habere et tenere et nullo tempore revocare, salvo quod ipsum monasterium ad restitutionem dicte domus rupte et terre teneatur, secundum quod tenebar dicto

Guillelmo, si quis appareret qui de iure peteret restitutionem, nomine ipsius monasterii, alioquin penam dupli tibi, nomine dicti monasterii / stipulanti, promitto et inde omnia bona mea tibi, nomine dicti monasterii, pignori obligo. Testes Guillelmus Tartaro, Opicinus Tartaro et / Bertholinus Becchus Rubeus. Actum Ianue, in contrata Tartarorum, ante domum dicti Symonis, M° CC° LXII, indictione IIII, die X martii, post vesperum.

(S.T.) Ego Bertholinus de Faxolo notarius rogatus scripsi.

^a costituente: *così A.*

658

1262, aprile 11, Genova

I coniugi Simone Angelerio e Mabilia vendono in solido a Pietro de Canavali di Carignano una casa in carubio novo Sancti Stephani che insiste sul suolo del monastero di Santo Stefano, al prezzo di 35 lire.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 32, c. 95 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Petri de Canavali de Calignano »; « E(xtractum) ».

Il documento è barrato con una linea obliqua.

N o t a i o: Matteo « de Predono ».

✠ In nomine Domini amen. Nos Symon Angelerius executor et Mabilia iugales, quisque nostrum in solidum, vendimus, cedimus et tradimus tibi Petro de Canavali de Calignano hedifficium unum domus positum in carubio novo Sancti Stephani super terram Sancti Stephani, cui coheret ante carubium, retro trexenda et ab uno latere hedifficium Andree de Chaire de Bissanne et ab alio heredum Lamberti balisterii. Predictum igitur hedifficium domus cum iure soli et omni suo iure, ingressu et exitu et omnibus pertinenciis et suprapositis suis, liberum et absolutum ab omnibus dactis et avariis, preterquam a collectis et dactis comunis Ianue pro futuro tempore prestandis, tibi vendimus, cedimus et tradimus finito precio librarum tri-

ginta quinque ianuinorum, de quibus nos bene quietos et solutos vocamus, renuntiantes exceptioni non numerate peccunie et si plus valet, scientes ipsam esse veram extimactionem, id quod plus valet tibi donamus, cedimus, tradimus et remittimus nostra pura donatione inter vivos, renuntiantes iuri de exceptione dupli. Quod hedificium domus promittimus tibi de cetero non impedire neque subtrahere, set pocius ipsum ab omni persona legitime defendere et expedire atque auctoricare promittimus per nos nostrosque heredes tibi tuisque heredibus aut cui dederis vel habere^a statueris nostris expensis, remissa necessitate denunciandi, sub pena dupli de quanto nunc valet et pro tempore valuerit et meliorata fuerit tibi stipulata et promissa et sub obligatione bonorum nostrorum. Possessionem quoque et dominium dicti hedificii domus tibi corporaliter tradidisse confitemur, constitu/entes (c. 96 r.) nos ipsos pro te et tuo precario nomine possidere quousque possidemus, dantes tibi plenam licentiam et potestatem accipiendi possessionem tua auctoritate sine omni nostra omniumque pro nobis contradictione. Pro supradicto igitur precio damus, cedimus et tradimus tibi omnia iura, ractiones et actiones utiles et directas, reales et personales et mixtas que et quas habemus et nobis competunt et competere possunt in dicto hedificio domus, ita ut dictis iuribus, ractionibus et actionibus uti possis, agere et experiri, excipere et replicare utiliter et directe, realiter et personaliter et demum omnia facere quanti nos facere possemus et unquam potuimus et procuratorem ut in rem tuam inde te facimus et constituimus, abrenunciantes epistule divi Adriani et nove constitutioni de duobus reis, et ego Mabilia abrenuncio specialiter senatus consulto Velleiano, iuri ypothecarum et omni iuri et legi que dicit quod mulier non potest se cum viro suo in uno instrumento obligare nisi probetur peccuniam esse versam in sua utilitate, faciens hec consensu et voluntate dicti viri mei et consilio Bonvassalli de Cassino notarii et Michaelis tornatoris quos vicinos et propinquos appello. Actum Ianue, in porticu palacii foritanorum. Testes Bonusiohanninus de Langasco et dicti consiliatores. Anno dominice nativitatis M° CC° LXII°, ind(ictione) quarta, die XI aprilis, inter nonam et vespas.

^a *Segue depennato dederis*

659

1262, novembre 30, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Pagano de Valetario e ai suoi eredi legittimi un terreno nel Rivo Torbido superiore per il canone annuo di soldi 6 per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi un edificio, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

C o p i a autentica del 1309 [B], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 219 ter.

La pergamena presenta due rosicature nel margine sinistro, senza perdita di testo.

A tergo, di mano trecentesca: « Hed(ificium) Pagani de Valetarii in Rivo Turbido superiori ».

In calce al documento l'annotazione: « M^o CC^o VIII, die VII iulii, exhibitum in presencia domini Petri contra Stephaninum de Lavania, executorem consularis burgi, per presbiterum Pacem (così), syndicum et procuratorem dicti monasterii in causa et questione quam habet dicto nomine contra ipsum Stephaninum et eius procuratorem ».

B è così autentica: « (S.T.) Ego Damianus de Camulio notarius rogatus predictum instrumentum extraxi ab autentico publico scripto in libro dicti monasterii manu dicti Guillelmi, nichil addito vel diminuto nisi forte littera vel silaba abbreviacionis causa, sententia in aliquo non mutata, de mandatu tamen et auctoritate domini consulis civitatis et hoc ad postulacionem presbiteri Paxii, syndici monasterii. M^o CCC^o VIII, die prima iulii ».

✠ Nos Fredentius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, consensu et voluntate fratrum et monachorum dicti monasterii, videlicet Guillelmi prioris, Zacharie, Nicolai Merende, Nicolai Beaque, Guirardi, Petri et Thome, nec non et nos dicti fratres, nomine et vice dicti monasterii et pro dicto monasterio, locamus et libellario nomine concedimus tibi Pagano de Valetario tabulam unam et dimidiam terre dicti monasterii secus illam quam locavimus Guidoni Zavate, qui facit fresetos, et que est in Rivo Turbido superiori, a Natale Domini proxime venturo usque annos viginti novem, te dante singulis annis eidem monasterio in fine cuiuslibet anni ad dictum monasterium soldos sex ianuorum pro qualibet tabulla^a. Quam terram, nomine dicti monasterii, promittimus tibi et heredibus tuis ex te natis de legitimo matrimonio dimittere et non auferre nec penssionem augere, set ipsam^b tibi et

heredibus tuis legitime deffendere, autoriçare et disbrigare ab omni persona, alioquin, si ut supra non observaverimus per nos et subcessores nostros, promittimus tibi dare nomine pene libras decem ianuinorum, ratis manentibus supradictis, et pro predictis omnibus observandis et pena universa bona dicti monesterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Paganus promitto et convenio vobis, domino abbati et fratribus, dicto nomine, dictam terram tenere pro dicto monesterio, libellario nomine, per me et heredes meos et non dimittere et solvere dicto monesterio <aportando eos> ad dictum monesterium^e singulis annis, in fine cuiuslibet anni, pro penssione sive condicione cuiuslibet tabule dicte terre soldos sex ianuinorum et incipere ad hedifficandum supra dictam terram ita quod usque festum sancti Iohannis de iunio sit hedifficatum a terra surssum circum quoque per palmos duodecim et non facere retro nec a latere ipsius hedifficii aliquam fenestram nec foramen nec aliquid aliud quod iniuriosum esset palam dicto monesterio Et promitto vobis quod imponimentum vel hedifficium quod fiet supra ipsam terram non vendam nec dabo nec aliquo alio titulo alienabo in aliquem nobilem vel ecclesiam vel hospitale vel redditum absque licencia vestra vel subcessorum vestrorum per me vel habentes causam a me et si vendere debuero, illud vobis vendam si emere volueritis et de precio vobis dimittam soldos viginti et nullam infamem personam in eo permittam habitare et si alii precii vendidero vel in solutum dedero, ego vel habentes causam a me, faciam ita quod emptor et ipse qui in solutum ipsam habuerit dabit dicto monesterio pro qualibet libra eius quod venderetur vel in solutum dabitur soldum unum ianuinorum, alioquin, si in aliquo de predictis contrafecero et quociens, penam librarum decem ianuinorum vobis stipulantibus promitto. Pro predictis omnibus observandis et pena universa bona mea habita et habenda et imponimentum quod supra dictam terram fiet vobis pignori obligo et, pena commissa, si contrafecero in aliquo de predictis, cadam a iure libelli et locacionis presentis. Actum in claustro dicti monesterii. Testes Donatus taliator, Enricus de Arzeno et Guido Zavata. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXII, indic(tione) V^a, die XXX novembris, inter nonam et vespas. Factum istud pro monesterio.

(S. T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

^a tabulla: *così B* ^b ipsam: *in calce al documento con segno di richiamo* ^c ad dictum monesterium: *in calce al documento con segno di richiamo.*

1263, giugno 2, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Giacomo e Simone, figli del fu Quartano di Quarto, ed ai loro eredi diretti un terreno nel carrubius rectus di Santo Stefano, per il canone annuo di 19 soldi, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita di eventuali edificati.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 220.

La pergamena presenta tracce di rigatura a piombo ed una piccola macchia di umidità in corrispondenza della 2^a e 3^a riga.

A tergo, di mani coeve: « Hed(ificium) Symonis Quartani in carubio recto usque ad [carubium] Rivi Turbidi »; « Libellum Iacobi Quartani ».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, de consensu fratrum et monachorum dicti monasterii, videlicet Willelmi / prioris, Nicolini, Nicolai Beaque, Nicolai Merende, Guirardi, Petri, Thome et Manfredi, nec non et [nos dicti] fratres, nomine et / vice dicti monasterii, locamus et libellario nomine concedimus vobis Iacobo et Symoni, filiis quondam [Quart]ani de Quarto, / vestrisque heredibus ex vobis natis tantum, a festo Natalis Domini proxime preterito usque annos viginti novem, terram dicti mona/sterii, positam in carrubio recto Sancti Stephani et que extenditur usque in carrubium deversus Rivum Turbidum et cui terre / coheret superius carrubius rectus, inferius carrubius Rivi Turbidi, a lactere terra dicti monasterii, supra quam sunt hedificia Va/lentis de Porta in parte, ab alio terra dicti monasterii, in parte cuius est hedificium Delovose callegari et consortis, / tali pacto et conditione quod vos et vestri heredes ex vobis nati debeatis inde dare et solvere nobis et nostris successoribus / singulis annis usque ad dictum terminum infra octavum Natalis Domini soldo<s> decem et novem ianuinorum pro penssione ipsius, aportando / eos ad dictum monasterium et ibi solvendo. Et, si forte vos vel heredes vestri ex vobis nati vendere volueritis hedifi/cia ibi facta vel facienda, debeatis prius denunciare abbati dicti monasterii qui pro tempore fuerit, etiam, si dictum monasterium / emere voluerit, debeat habere ad minus soldos decem quamlibet tabulam dictorum hedificiorum quam que-

libet alia persona et si emere noluerit, emptor quicumque vel quecumque ipsa emerit vel in solutum receperit teneatur dare per quamlibet libram denarios / duodecim ianuinarum predicto monasterio pro recognoscendo dominium ipsius soli et si predictum hedificium alienaretur a vobis vel / ab heredibus vestris a vobis natis aliquo modo, ita quod vos vel vestri heredes ex vobis nati ipsum non haberetis, dicta / locacio sit cassa et irrita et nullius valloris et ultra non teneat. Acto insuper quod liceat nobis et successoribus / nostris dare ad incasandum de terra predicta que vacua est ita quod de illa que daretur ad incasandum minuat / pro qualibet tabula denarios sex et non ultra. Quam terram, ut supra dictum est, semper legitime defendere et auctorizare / ab omni persona et non impedire nec auferre nec pensionem acrescere usque ad dictum terminum vobis nec heredibus / vestris ex vobis natis, sub pena librarum decem ianuinarum, rato manente pacto. Pro pena vero et supradictis attendendis et / observandis omnia bona dicti monasterii habita et habenda vobis pignori obligamus. Versa vice nos dicti Iacobus / et Symon promittimus et convenimus vobis, domino abbati et monacis, nomine dicti monasterii, dare et solvere vobis / anuatim dictam pensionem, ut superius dictum est, et attendere et observare ut supra et in nullo contravenire et ipsa hedificia / in totum vel in partem non vendere alicui monasterio, ecclesie, hospitali vel alicui religiose persone vel nobili / seu servo. Item promittimus vobis sponsas et palio-latas, que in dictis hedificiis habitaverint ad dictum monasterium fa/ciemus pervenire ad ecclesiam Sancti Michaelis, parrochie dicte ecclesie. Et si forte aliqua persona inhoneste fame vel iniuriosa / abbati dicti monasterii qui pro tempore fuerit in dictis hedificiis habitaverit, ipsam inde expellemus postquam nobis fuerit denunciatum / per abbatem dicti monasterii vel maiorem ipsius infra dies octo postquam nobis fuerit denunciatum, alioquin, si in aliquo predictorum / contrafecerimus, promittimus vobis, nomine dicti monasterii, dare nomine pene libras decem ianuinarum et, pena comissa, cadamus / a iure locacionis. Et pro predictis omnibus observandis et pena universa bona nostra habita et habenda vobis pignori obligamus / et de pensione solvenda anuatim uterque nostrum in solidum se obligat, renunciantes iuri solidi, epistule divi Adriani et / nove constitutioni de duobus reis. Actum in placia que est ante dictum monasterium. Testes Bonifacius de Petra Dueria et Sy/mon de Castro. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXIII°, ind(ictione) V, die secunda iunii, circa complectorium. Plura instrumenta unius tenoris fieri rogaverunt: factum est istud pro monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palatii notarius, rogatus scripsi.

661

1263, agosto 11, <Genova>

Il monastero di Santo Stefano rilascia procura al monaco Nicola Merenda.

Notizia in n. 663.

Notaio: Guglielmo « Vegius ».

662

1263, novembre 1, Genova

Marino colloca Guglielmino come apprendista nell'arte della tessitura presso Nicolino, figlio di Giacomo, per quattro anni, pattuendone la retribuzione.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 220 bis.

La pergamena è fortemente deteriorata, con ampie perdite di testo. L'ampiezza media delle righe è di cm. 15,5.

Il rogatario, il cui nome è quasi del tutto illeggibile, può essere individuato con certezza dal confronto con i cartolari di Matteo « de Predono » (A.S.G., Notai antichi, cartolari nn. 31, 32), la cui mano coincide con quella del presente documento.

In nomine Domini amen. [... promitto et convenio]^a tibi Nicolino, filio Iacobi de Q[... / ...]^b stabit et laborabit [... / ...]^c mi<ni>steio tuo [...]^d die [... / ...]^e facere^f [...]^g et vig[ila]verit [...]^h alii de mi<ni>sterio tuo et salvabit res tuas et alienas, / [que in tua domo et potestate fuerint] et a t[uo] servicio non recedet usque ad dictum terminum. Et si forsitan aliqua mala / [...]ⁱ promitto ipsum facere redire ad servicium tuum infra dies octo postquam mihi denuntia/[tum fuerit ...]^j non possit [...]^k recedere, nisi tantum per dies octo. Alioquin, si contrafecero vel si dictus / Willelminus in aliquo contrafecerit, libras decem ianuinarum nomine pene tibi stipulanti

spondeo et sub obligatione bonorum / meorum. Et ego Willelminus predictus iuro salvandi res tuas et alienas, que in tua domo et potestate fuerint et / attendere et observare [omnia], que per dictum Marinum tibi promissa sunt. Versa vice et ego Nicolinus predictus promitto / et co[nvenio] tibi Marino tenere dictum Willelminum usque ad dictum terminum et docere ipsum vel doceri facere / texere pannos manu dextera et sinistra [...]e^l ei ad laborandum omni die non festivo et dare ei in primo anno / omni die non festivo denarios tres et in secundo anno omni die non festivo denarios quatuor et in tercio anno omni / [die non] festivo denarios quinque et in quarto anno omni die denarios sex et solvere mercedem suam omni sabbato vel / in alio sabbato sequenti. Alioquin, si in aliquo contrafecero, libras decem ianuinorum, nomine pene, tibi stipulanti spondeo et / sub obligatione bonorum meorum. Actum in ecclesia Sancti Stephani Ianuensis. Testes Opiço de Meleta testor, frater Pe/trus, monacus Sancti Stephani, et Ogerius Brentanus. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXIII°, indicione VI^a, die primo/[vembris ...]^l complectorium [...]m primam. Et pl[ura instrumenta] fieri rogaverunt: istud factum fuit pro dicto Nicolino.

(S.T.) [Ego] M[atheus de Predono] n[otarius] rogatus scripsi.

^a [cm. 4] ^b [4 / cm. 10,5] ^c [cm. 1,5 / cm. 19] ^d [cm. 1,5] ^e [4 / cm. 2]
^f facere: di lettura incerta ^g [6] ^h [cm. 2] ⁱ [cm. 3,5] ^j [cm. 2,5] ^k [2] ^l [3]
^m [4].

663

1264, marzo 16, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del monaco Nicola Merenda, concede in livello per 29 anni a Giovanna, moglie di Guglielmo di Alpicella, ed ai suoi eredi un suolo davanti all'ospedale del monastero, su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 9 soldi, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 221.

La pergamena presenta tracce di rigatura a piombo, due macchie di umidità lungo il margine destro e due piccole lacerazioni in corrispondenza delle righe 4^a e 5^a e 13^a, che tuttavia non ne pregiudicano la lettura.

A tergo, di mano coeva: « De quodam hedificio posito ante nostrum hospitale ».

✠ Ego frater Nicolaus Merenda, monachus et syndicus monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ut continetur in carta facta manu Willelmi Vegii notarii, / M^o CC^o LXIII°, die XI^a augusti, nomine dicti monasterii, loco et libellario nomine concedo tibi Iohanne, uxori Willelmi de Alpexella tintoris, et heredibus tuis, a festo / Natalis Domini proxime preterito usque annos viginti novem completos, terram dicti monasterii, supra quam habes hedificium unius domus ante hospitale / dicti monasterii et cui coheret ante via, retro terra dicti monasterii, a latere hedificium domus Nicolai de Porta, ab alio latere hedificium domus dicti / hospitalis, tali pacto, modo et condicione quod tu et heredes tui debeas inde dare et solvere dicto monasterio singulis annis usque ad dictum / terminum infra octavum Natalis Domini soldos novem ianuinarum pro penssione ipsius, apportando et solvendo eos ad dictum monasterium. Quam terram, dicto / nomine, promitto tibi et heredibus tuis dimittere et non auferre nec condicionem augere usque ad dictum terminum, set pocius eam defendere et disbrigare / ab omni persona et loco, alioquin, si in aliquo de predictis fuerit contrafactum et ut supra per dictum monasterium non fuerit observatum, promitto tibi, dicto nomine, / dare tibi, nomine pene, libras decem ianuinarum, ratis manentibus supradictis. Et pro predictis omnibus observandis et pena omnia bona dicti monasterii tibi pignori / obliigo. Et si forte dictum hedificium alicui vendi contingerit, debeas prius denunciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si / dictum monasterium emere voluerit, debeat habere ad minus soldos decem quam quelibet alia persona et si emere noluerit, teneatur dare dicto monasterio / ille qui ipsum emerit vel in solum receperit denarios duodecim ianuinarum pro qualibet libra pro recognoscendo dominium ipsius soli, ita tamen quod non / possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si dictum [hedi]f[iciu]m alienaretur / a te vel ab heredibus tuis ex te natis ita quod tu vel heredes tui ex te nati ipsum non haberes, presens locacio sit cassa et irrita et nullius / vallis et ultra non teneat. Versa vice ego dicta Iohanna promitto et convenio tibi dicto fratri Nicolao, dicto nomine, dare et solvere anuatim / dicto monasterio dictam penssionem, ut superius dictum est, et attendere et observare ut supra et in nullo contravenire et si forte aliqua / persona inhoneste <fame> vel iniu-

riosa abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio habitaverit in dicto hedificio, ipsam inde expellam infra / dies octo postquam mihi fuerit denunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin, si in aliquo de predictis contrafecero, promitto tibi, / dicto nomine stipulanti, dare nomine pene libras decem ianuinorum, pena vero comissa, cadam a iure locacionis. Et pro predictis omnibus observandis / et pena omnia bona mea et dictum hedificium tibi pignori obligo et facio hec omnia in presencia, consensu et voluntate dicti viri / mei et consilio Symonis de Castro et Marchisii de Vignolo, quos meos propinquos et consiliatores mihi eligo et appello. Actum ante / dictum monasterium. Testes dicti consiliatores. Anno domine nativitatis M^o CC^o LXIII°, ind(ictione) VI^a, die XVI^a martii, inter vesperas et complectorium. / Factum est istud pro monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palatii notarius, rogatus scripsi.

664

1264, maggio 23, Genova

Recovera, figlia del defunto Pietro Monaco, conferisce in dote a Giovanni de Gropo, suo futuro sposo, una casa nel borgo di Santo Stefano del valore di 50 lire.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 32, c. 124 r.

Nel margine esterno di c. 124 v., della stessa mano: « Iohannis de Gropo »; « Red. VI ».

Il documento è barrato con una linea obliqua.

N o t a i o: Matteo « de Predono ».

Sull'argomento v. n. 665.

✠ In nomine Domini amen. Ego Recovera, filia quondam Petri Monaci, do, cedo et trado tibi Iohanni de Gropo hedificium unum domus positum in burgo Sancti Stephani super terram Sancti Stephani, cui coheret ante carubium, retro trexenda, ab uno latere hedificium Iohannis de Bargalio calegarii et ab alio^a latere Iacobi de Bissanne notarii, in solutum librarum quinquaginta ianuinorum infra solutionem docium mearum^b. Quod hedificium

domus^c do, cedo et trado tibi in solutum dictarum librarum quinquaginta, ad ha/bendum (c. 124 v.) et tenendum et quicquid volueris faciendum tu et heredes tui sine omni mea omniumque pro me contradictione. Predictum igitur hedifficium domus promitto tibi de cetero non impedire, set potius ab omni persona defendere et expedire, salvis semper mutuis et collectis et honeribus comunis Ianue de ipso prestandis et preterquam a dricto terre quod de eo prestari debes omni anno dicte ecclesie, sub pena dupli de quanto nunc valet et obligatione bonorum meorum. Possessionem et dominium dicti hedifficii tibi tradidisse confiteor, constituens me^d ipsum pro te et tuo precario nomine possidere quousque possidebo, dans tibi plenam licentiam et potestatem accipiendi possessionem tua auctoritate sine omni mea omniumque pro me contradictione, faciens hec consilio Iohannis de Bargalio calegarii et Gropi balistarii, quos vicinos et propinquos appello. Actum in burgo Sancti Stephani, in dicto hedifficio. Testes Paganus de Gropo balistarius et dicti consiliatores. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXIII°, ind(ictione) VI^a, die XXIII madii, pulsante vesp^{er}as^e.

^a *Segue depennato Ia* ^b *segue depennato no* ^c *segue depennato promitto de cetero*
^d *segue depennato ipsum* ^e *vesperas: cosi I.*

665

1264, maggio 23, Genova

Giovanni de Gropo, figlio di Raniolo de Gropo, dichiara di aver ricevuto in dote da Recovera, figlia del defunto Pietro Monaco e sua futura moglie, la casa di cui al n. 664, oltre alla somma di 10 lire in altri beni.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 32, c. 124 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Contractum dotis Recovere »; « E(xtractum) ».

Il documento è barrato con una linea obliqua.

N o t a i o: Matteo « de Predono ».

✠ In nomine Domini amen. Ego Iohannes de Gropo, filius Ranioli de Gropo, confiteor me recepissee et habuisse a te Recovera, filia quondam Pe-

tri Monaci, sponsa mea^a et future^b uxore, pro dotibus tuis, libras sexaginta ianuinorum, videlicet hedifficium unum domus positum in burgo Sancti Stephani super terram Sancti Stephani, cui coheret ante carubium, retro trexenda, ab uno latere hedifficium Iohannis de Bargalio calegarii et ab alio latere Iacobi de Bissanne notarii, in solutum librarum quinquaginta et libras decem inter raubea et denarios, de quibus omnibus me bene quietum et solutum voco, renuncians exceptioni non numerate pecunie et non habiti hedifficii et dotis non solute et dono tibi nomine antefacti seu donacionis propter nuptias tantum in bonis meis habitis et habendis quod bene sit valens libras sexaginta ianuinorum, ad habendum et tenendum et quicquid vuleris faciendum secundum morem et consuetudinem civitatis Ianue sine omni mea omniumque pro me contradictione. Quas dotes et antefactum seu donacionem propter nuptias promitto tibi restituere vel cui de iure restitui debebunt infra mensem unum postquam conditio restituendi advenit, alioquin penam dupli tibi stipulanti spondeo, pro qua dote et antefacto et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda tibi pignori obligo. Actum in burgo Sancti Stephani Ianuensis, in dicto hedifficio. Testes Gropus balistarius, Iohannes de Bargalio calegarius et Paganinus de Goanno balistarius. Anno dominice nativitatis M° CC° LXIII°, ind(ictione) VI^a, die XXIII madii^c, pulsante vesperas^d.

^a sponsa mea: *corretto da sponse mee* ^b future: *così I* ^c *segue parola depennata illeggibile di circa otto lettere* ^d vesperas: *così I*.

666

1264, novembre 2, <Genova>

Il monastero di Santo Stefano rilascia procura a Bertolino Bechus Rubeus.

N o t i z i a in nn. 667-668.

N o t a i o: Guglielmo « Vegius ».

667

1265, aprile 10, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del procuratore Bertolino Bechus Rubeus, concede in livello per 29 anni a Fulcone Zaccaria e ai suoi eredi legittimi un suolo nel borgo del monastero tra il balneum e l'arco, su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 5 soldi e 2 denari, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 222.

La pergamena, che contiene anche il n. 668, presenta tracce di rigatura a piombo e piccoli fori sparsi.

A tergo, di mano coeva: « Edificiorum Fulchonis Zacharie »; di mano trecentesca: « Livellum terre ».

R e g e s t o: *Storia cronologica*, n. 36.

✠ Ego Bertholinus Bechus Rubeus, syndicus monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ut continetur in carta facta manu Willelmi Vegii / notarii, M° CC° LXIII°, die secunda novembris, nomine dicti monasterii, loco et libellario nomine concedo tibi Fulchoni Çacharie et he/redibus tuis legitimis ex te natis tantum, a Natale Domini proxime preterito usque annos viginti novem completos, terram quam dictum monasterium / habet in burgo dicti monasterii, supra quam habes hedificium unius domus et que est a balneo versus archum Sancti Stephani et cui coheret ante / via, retro trexenda, a latere hedificium domus Iohanne, uxoris quondam Willelmi ferrarii, ab alio hedificium domus quondam Willelmi Çuche, / tali pacto, modo et condicione quod tu et heredes tui legitimi ex te nati debeas dare et solvere singulis annis eidem monasterio / infra octavum Natalis Domini pro penssione ipsius terre soldos quinque et denarios duos ianuinorum, aportando et solvendo eos ad dictum monasterium. / Quam terram tibi et heredibus tuis legitimis ex te natis promitto, dicto nomine, dimittere et non auferre nec penssionem augere, set ipsam def/fendere et disbrigare ab omni persona et loco, alioquin, si in aliquo de predictis fuerit contrafactum et ut supra per dictum monasterium non fuerit /

observatum, promitto, dicto nomine, tibi dare nomine pene libras decem ianuinorum, ratis manentibus supradictis. Et pro predictis omnibus observandis et / pena universa bona dicti monasterii tibi pignori obligo et si forte dictum hedificium alicui vendi contigerit, debeas prius / denunciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si dictum monasterium emere voluerit, debeat habere ad minus soldos decem / quam quelibet alia persona et si emere noluerit, teneatur ille qui ipsum emerit vel in solutum receperit dare dicto monasterio pro re/cognoscendo dominium ipsius soli denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra, ita quod non debeat vendi vel alienari alicui no/bili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si forte dictum hedificium alienaretur ita quod tu vel / heredes tui legitimi ex te nati ipsum non haberes, presens locacio sit cassa et irrita et nullius valloris et ultra non te/neat. Versa vice ego dictus Fulcho promitto et convenio tibi dicto syndico, dicto nomine, dare et solvere dicto monasterio dictam / pensionem, ut superius dictum est, et attendere et observare ut supra et contra in aliquo non venire et si forte aliqua persona / inhoneste fame vel iniuriosa abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio habitaverit in dicto hedificio, ipsam inde ex/pellam infra dies octo postquam denunciatum fuerit mihi per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin, si in aliquo predictorum / fuerit contractatum, promitto tibi, dicto nomine stipulanti, dare nomine pene dicto monasterio libras decem ianuinorum, pena comissa, ca/dam a iure locacionis. Et pro predictis omnibus observandis et pena universa bona mea habita et habenda et dictum hedificium tibi, dicto / nomine, pignori obligo. Actum Ianue, ante ecclesiam Sancti Laurentii. Testes presbiter Syrus de Sancto Stephano et Obertus acimator. / Anno dominice nativitatis M° CC° LXV°, ind(ictione) VII^a, die X^a aprilis, inter nonam et vespas.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

668

1265, aprile 10, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del procuratore Bertolino Bechus Rubeus, concede in livello per 29 anni a Fulcone Zaccaria e ai suoi eredi

legittimi un suolo all'esterno dell'arco di Santo Stefano, su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 7 soldi e 4 denari, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 222.

La pergamena contiene anche il n. 667, al quale si rinvia per le osservazioni.

✠ Ego Bertholinus Beccus Rubeus, syndicus monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ut continetur in carta facta manu Willelmi Vegii / notarii, M° CC° LXIII°, die II° novembris, nomine dicti monasterii, loco et libellario nomine concedo tibi Fulchoni Çacharie et he/redibus tuis legitimis ex te natis tantum, a Natale Domini proxime preterito usque annos viginti novem completos, terram quam dictum monasterium / habet extra archum Sancti Stephani, supra quam habes hedificium unius domus et cui coheret ante via, retro terra dicti monasterii, ab uno la/tere hedificium domus Benvenute, uxoris Pagani de Albario, ab alio latere hedificium domus heredum quondam Breguncii de Albario, tali pacto, modo et condicione quod tu et heredes tui legitimi ex te nati debeas dare et solvere singulis annis eidem / monasterio infra octavum Natalis Domini pro penssione ipsius terre soldos septem et denarios quatuor ianuinorum, aportando et sol/vendo eos ad dictum monasterium. Quam terram tibi et heredibus tuis legitimis ex te natis promitto, dicto nomine, dimittere et non / auferre nec penssionem augere, set ipsam defendere et disbrigare ab omni persona et loco, alioquin, si in aliquo de predictis / fuerit contrafactum et ut supra per dictum monasterium non fuerit observatum, promitto, dicto nomine, tibi dare nomine pene libras decem ianuinorum, / ratis manentibus supradictis. Et pro predictis omnibus observandis et pena universa bona dicti monasterii tibi pignori oblige et si / forte dictum hedificium alicui vendi contigerit, debeas prius denunciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio / et si dictum monasterium emere voluerit, debeat habere ad minus soldos decem quam quelibet alia persona et si emere noluerit, teneatur / ille qui ipsum emerit vel in solum receperit dare dicto monasterio pro recognoscendo dominium ipsius soli denarios duodecim / ianuinorum pro qualibet libra, ita tamen quod non debeat vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel / alicui loco religioso et si forte dictum hedificium alienaretur ita quod tu vel heredes tui legitimi ipsum non haberes, presens / locacio sit cassa et irrita et nullius vallis et ultra non teneat. Versa vice ego dictus Fulcho promitto

et convenio / tibi dicto syndico, dicto nomine, dare et solvere dicto monasterio dictam penssionem, ut superius dictum est, et attendere et / observare ut supra et in nullo contravenire et si forte aliqua persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati qui pro tempore fuerit / in dicto monasterio habitaverit in dicto hedificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam denunciatum fuerit mihi per abba/tem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin, si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, promitto tibi, dicto nomine stipulanti, / dare nomine pene dicto monasterio libras decem ianuinorum, pena vero comissa, cadam a iure locacionis. Et pro predictis omnibus obser/vandis et pena universa bona mea habita et habenda et dictum hedificium tibi, dicto nomine, pignori obliigo. Actum Ianue, ante / ecclesiam Sancti Laurentii. Testes presbiter Syrus de Sancto Stephano et Obertus acimator. Anno domynice nativitatis M^o CC^o LXV°, / ind(ictione) VII^a, die X^a aprilis, inter nonam et vespervas. Factum est istud pro monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

669

1265, luglio 5, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione per 3 anni al mugnaio Rollandello di valle Staffora un mulino in località Sorrigia, con i terreni pertinenti, dietro corresponsione annua, a rate mensili, di 16 mine di farina, di una focaccia e con l'obbligo di facere palatas a sue spese. Treçardus ferrarius si costituisce fideiussore.

Original e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 224; original e [A'], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 223.

Le pergamene di A ed A' presentano tracce di rigatura a piombo.

A tergo di A, di mano coeva: « De Sorrig(ia) »; di mano trecentesca: « De Sorigia ».

Si pubblica A, redatto per il monastero.

Sull'argomento v. nn. 331, 563, 722, 1150, 1184, 1252, 1254, 1262, 1278, 1280, 1282.

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, de consensu et voluntate fratrum et monachorum dicti monasterii, videlicet / Wilhelmi prioris, Nicolini, Nicolai Merende, Çacharie, Nicolai Beaque, nec non et nos dicti fratres, nomine et vice dicti monasterii, / locamus et titulo locacionis concedimus tibi Rollandello de Valle Stafula molinario molendinum quod dictum monasterium / habet loco ubi dicitur Sorrigia, cum terris pertinentibus eidem molendino, exceptis cannis, a kalendis madii proxime preteritis usque annos / tres completos^a, te dante et solvente eidem monasterio et ad dictum monasterium singulis annis pro penssione ipsius minas / sedecim bone farine, solvendo^b quolibet mense pro rata et te observante infrascripta. Que omnia tibi locata promittimus / tibi dimittere et non auferre nec penssionem augere, sed ea tibi defendere ab omni persona, alioquin penam dupli dicte / penssionis tibi stipulanti dare promittimus, rata manente locacione. Et pro predictis omnibus observandis et pena universa / bona dicti monasterii tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Rollandellus promitto et convenio vobis, domino abbati / et monacis, nomine dicti monasterii, dictum molendinum et terras tenere pro dicto monasterio, titulo conductionis, usque dictum / terminum et expensas omnes necessarias in dicto molendino facere, terras meliorare et non peiorare, locum claudere, / arbores aliquas non incidere nec in canetis aliquas bestias inmittere nec inmitti facere et dare et solvere eidem / monasterio singulis annis ad dictum monasterium pro penssione ipsius minas sedecim bone farine ad dictum / monasterium, solvendo et dando ipsam quolibet mense pro rata et in quolibet festo Assensionis fugaciam unam et / facere palatas meis expensis, alioquin, si in aliquo de predictis contrafecero, promitto vobis dare, nomine pene, duplum / dicte penssionis. Et pro predictis omnibus observandis et pena universa bona mea habita et habenda vobis pignori / obligo. Insuper ego Treçardus ferrarius constituo me pro dicto Rollandello proprium principalem debitorem et pagatorem / versus vos dominum abbatem et fratres et pro eo versus vos tam pro pena quam^c sorte et omnibus supradictis me solempniter / obligo, renuncians iuri de principali et omni alii iuri. Actum in claustro dicti monasterii. Testes Bonifacius de Petra / Dueria et Otto de Staiano. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXV°, ind(ictione) VII^a, die V iulii, inter nonam et vesperas. Factum est istud / pro monasterio^d.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

^a completos: proxime completos *in A'* ^b solvendo: solvente *in A'* ^c pro-quam: de pena quam de *in A'* ^d pro monasterio: pro Rollandello *in A'*.

670

1265, luglio 25, Genova

Il monastero di Santo Stefano vende a Pasquale Traverio un terreno in Casamavari, in località Molinellum, al prezzo di 20 lire, col consenso di Conforto de Castro, affittuario del terreno stesso, e riservandosi il diritto di prelevarvi la terra necessaria al rafforzamento della chiusa del Bisagno.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 225.

La pergamena contiene anche il n. 671.

A tergo, di mano trecentesca: « Carte de molinelo e(st) supra molendinum de Riparia sive in cuntrata Casamaveris ».

Sull'argomento v. n. 671.

✠ In nomine Domini amen. Nos Fredenzius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Guilielmus / prior, frater Nicola, frater Çacharias, frater Manfredus, frater Thomas, frater Nicolaus Bea/qua, frater Guirardus, frater Petrus, frater Nicolaus Merenda, fratres monaci dicti monasterii, nomine / et vice dicti monasterii et nostro proprio nomine, vendimus, cedimus et tradimus tibi Paschali Traverio, presen/te et consenciente et volente Conforto de Castro, cui infrascripta terra concederamus libellario / nomine, monasterii dicti peciam unam terre posite in Cassamavali, loco ubi dicitur Molinellum, cui co/heret superius via, inferius via Riparie et via per quam descenditur de via Riparie in Bissanne, ab uno / latere Iacobi de Balneo iuxta et ab alio terra tui Paschalis et fossatus sicut retento et reservato in nobis, nomine / dicti monasterii, et ipsi monasterio quod si contigerit aliqua de causa clusa molendini muniri propter impe/tum aque Bissannis pro nobis et successoribus dicti monasterii, ipsam clusam liceat munire superius versus / ipsam terram et eciam si non destrueretur, possimus et omnes successores in dicto monasterio et quelibet persona / pro ipso monasterio accipere de terra predicta ad nostram voluntatem et successorum, mutando ipsam clusam ad / voluntatem nostram et successorum in dicto monasterio et omniumque personarum pro ipso monasterio, non obstante / venditione predicta, finito precio librarum viginti ianuinarum, de quo pretio non spe future

numerationis nos a te / quietos et solutos vocamus, renonciantes exceptioni non numerate et non accepte pecunie et pretii non soluti et / si plus valet dicta pecia terre dicto precio, scientes veram extimationem, id quod plus valet tibi donamus / et remittimus mera et pura et inrevocabili donatione inter vivos, renonciantes iuri quo subvenitur deceptis in / contractu ultra dimidiam iusti precii, doli mali in factum, conditioni sine causa, competentibus et competituris, / et omni exceptioni. Pro supradicto itaque precio predictam peciam, uti optimam maximamque est, liberam / et asolutam ab omni honore servitutis et exactionis, preterquam a dacitis et collectis communis Ianue pro futuro tempore / prestandis et salvis semper mutuis, collectis et honeribus communis de cetero prestandis de ipsa terra, que promito / solvere ego predictus Paschalis, de cetero tibi vendimus, cedimus et tradimus, nomine dicti monasterii et pro ipso, ni/chil iuris retento in dicto monasterio nec nobis pro dicto monasterio, ad faciendum anmodo quiquid volueris / tu et heredes tui et cui dederis vel habere statueris, proprietario iure et titulo emptionis, sine omni nostra omniumque / pro nobis et altero nostrum et ipsius monasterii contradictione. Quam igitur peciam terre a te de cetero non advocare neque sub/trahere promittimus per nos et successores in dicto monasterio, set potius ipsam tibi ab omni persona le/gitime defendere et expedire et auctorizare per nos et successores in dicto monasterio, expensis propriis / dicti monasterii, remissa necessitate denunciandi, quod si non fecerimus vel facere nequiverimus vel quovis ingenio / ipsam tibi per nos et successores nostros in dicto monasterio vel alium pro ipso tibi subtrahere quesierimus, duplum / nomine pene de quanto valet et pro tempore melius valuerit tibi stipulanti promittimus, predictis semper in suo robo/re duraturis. Pro dupla quoque evictionis^a et pena et predictis omnibus et singulis observandis omnia bona / dicti monasterii presentia et futura tibi pignori obligamus. Possessionem et dominium ipsius tibi confit(emur), nomine / dicti monasterii et pro ipso, corporaliter tradidisse, constituens me^b pro te et tuo nomine precario possidere quam/diu possedero^c, dantes tibi licentiam, nomine dicti monasterii, capiendi corporalem possessionem dicte pecie terre / quandocumque tibi placuerit tua auctoritate. Insuper ex eodem pretio et ex dicta causa vendictionis tibi damus, ven/dimus, cedimus et tradimus et in te transferimus omnia iura, rationes et actiones reales et personales et mix/tas que et quas habemus et habet ipsum monasterium in dicta pecia terre et eius occasione, ut ipsis iuribus, ra/tionibus et actionibus uti possis, petere, agere et exigere utiliter et directo, realiter et contra quamcumque

personam, / facientes te, nomine dicti monasterii et pro ipso, procuratorem ut in rem tuam, salvis omnibus que dicta sunt superius / in clusa molendini dicti monasterii. Hanc igitur vendictionem et omnia supradicta facta esse protestamur, / coram nobis sacris scripturis expositis, ad utilitatem dicti monasterii et non ad ipsius lesionem, cum dicta / terra modici valoris et utilitatis esset et precium ipsius esset necessarium in variis et pluribus negociis / dicti monasterii et non esset aliunde unde si^d minori dampno et lexione dicti monasterii dictum pretium / posset recuperari. Testes magister Iacobus, prepositus Sancte Marie de Vineis Ianuensis, Vicinus murator et / Confortus de Castro. Actum Ianue, in claustro Sancti Stephani, anno dominice natiuitatis millesimo ducentesimo / sexagesimo quinto, ind(ictione) VII^a, die vigesima quinta iulii, ante terciam. Et duo instrumenta unius tenoris / fieri vouerunt partes: hoc factum est pro monasterio.

(S.T.) Ego Enricus de Braia, notarius sacri palatii, rogatus scripsi.

^a evictionis: *così A* ^b constituens me: *così A* ^c possedero: *così A* ^d si: *così A*
per cum

671

1265, luglio 25, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Conforto de Castello un bosco di mirto e querce a Casamavari, in località Molinellus, come compensazione di un terreno che questi aveva in livello e che è stato venduto dal monastero a Pasquale Traverio.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 225.

La pergamena contiene anche il n. 670, al quale si rinvia per le osservazioni.

Sull'argomento v. n. 670.

✠ In nomine Domini amen. Nos Fredenzius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Guilielmus prior, frater / Nicola, frater Çacharias, frater Manfredus, frater Thomas, frater Nicolaus Beaqu, frater Guirardus,

frater Petrus, / frater Nicolaus Merenda, fratres et monachi dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus et concedimus / tibi Conforto de Castello, in recompensacione terre hodie vendite Paschali Traverio, de qua vendicione factum est presenti die et ora instrumentum per manum Enrici de Braia notarii¹, et de tua voluntate et consensu et quam / terram tibi libellario nomine concederamus, mirtum et glandem positam in territorio Cassamavali, ubi dicitur Molinellus / usque annos viginti novem proxime futuros, servato in nobis et retento quod per nos et successores in dicto monasterio et nuncios se/predicti monasterii possimus et possint successores et nostri tenitores et nostrorum successorum et qualibet^a pro ipso monasterio / persona incidere et incidi facere et capere et captum habere et tenere de roboribus et elicibus ad voluntatem nostram / et omnium pro dicto monasterio. Predicta omnia et singula tibi attendere et complere et observare promittimus per nos et / successores in dicto monasterio, alioquin penam librarum decem ianuinarum de bonis dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, / predictis semper in suo robore duraturis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii presentia et futura tibi pignori obligamus. Versa vice ego predictus Confortus promitto et convenio vobis, dictis abbati / et monacis, dictam terram salvare et custodire bona fide a bestiis et bestias aliquas non dimittere in dictam terram nec aliquam ibi ponere, exceptis porchis tempori glandum, et dictum boschum salvare et custodire / bona fide et sine fraude. Predicta omnia et singula vobis attendere, complere et observare promitto, alioquin / penam librarum decem ianuinarum vobis stipulantibus promitto, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita / et habenda vobis pignori obligo, predictis semper in suo robore duraturis, iurans ut supra attendere, complere et observare et non contravenire. Testes Paschalis Traverius, magister Iacobus, prepositus Sancte Marie de Vineis, Vincinus murator. Actum Ianue, in claustro Sancti Stephani. Anno dominice nativitatis millesimo ducentesimo sexagesimo / quinto, indictione VII^a, die vigesima quinta iulii, ante terciam. Duo instrumenta unius tenoris fieri voluerunt partes: / hoc factum pro dicto monasterio.

(S.T.) Ego Enricus de Braia, notarius sacri palatii, rogatus scripsi.

^a qualibet: *cosi A.*

¹ V. n. 670.

1265, ottobre 22, Perugia

Radolfo, vescovo di Albano, penitenziere papale, concede a frate Daniele, come da sua richiesta, il permesso di passare dall'Ordine degli Eremitani di Sant'Agostino all'Ordine benedettino.

I n s e r t o [B] in n. 711.

Sull'argomento v. nn. 711, 759-760.

Radulphus, miseratione divina episcopus Albanensis, dilecto in Christo Danieli presbitero, converso monasterii Sancti Stephani Ianuensis, Ordinis Sancti Benedicti, salutem in Domino. In nostra proposuisti presencia constitutus quod tu, olim ab Ordine Heremitarum Sancti Augustini, in quo votum professionis emiseras ad artioris ordinis observantiam desiderans te transferre a .. priore tuo super hoc licenciam postulasti cumque eandem licenciam obtinere non posses et in ipso Heremitarum Ordine non valeres salva consciencia remanere et in conversum et fratrem dicti monasterii recipi procurasti, in quo voto professionis astrictus devotum impendis Domino famulatum. Quare nobis humiliter supplicasti ut remanendi in eodem Ordine Sancti Benedicti, non obstante aliqua indulgencia ordini predicto Heremitarum seu / (c. 11 v.) fratribus ordinis eiusdem ab Apostolica Sede concessa licenciam tibi concedere misericorditer curaremus. Nos igitur, de domini pape, cuius penitenciarie curam gerimus, speciali mandato vive vocis oraculo nobis facto, devotioni tue, premissis veris existentibus, tenore presentium licenciam concedimus postulatam. Datum Perusii, XI° kalendas novembris, pontificatus domini Clementis pape quarti anno primo.

673

1265, novembre 13, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione per 10 anni al mugnaio Bernardo la metà dei mulini in Bisagno, in località Riparia, assieme alle relative attrezzature, dietro corresponsione annua, a rate mensili, di 27 mine di buon frumento.

Original e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 227.

La pergamena presenta tracce di rigatura a piombo.

A tergo, di mano coeva: « De molendinis »; di mano trecentesca: « De molendino Riparie ».

Sull'argomento v. nn. 16, 175, 471, 541-542, 1155.

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, consensu et voluntate fratrum et monachorum dicti monasterii, videlicet Wilhelmi prioris, Çacharie, / Nicolai Merende, Nicolai Beaque, Manfredi et Michaelis, nec non et nos dicti fratres, nomine et vice dicti monasterii et pro ipso monasterio, locamus et titulo locacionis / concedimus tibi Bernardo molinario medietatem molendinorum dicti monasterii, que dictum monasterium habet in Bissanne, loco ubi dicitur Riparia, cum omnibus / asteriis et instrumentis pertinentibus dicte medietati et ad illam medietatem pertinentibus, ad ipsam habendam et tenendam ex causa locationis a kalendis aprilis ven/turis usque annos decem completos. Quam medietatem cum omnibus supradictis, nomine dicti monasterii, promittimus tibi dimittere et non auferre usque ad dictum / terminum, set pocius defendere et disbrigare, te nobis solvente pro dicto monasterio et ad dictum monasterium minas viginti septem boni et puri furmenti / per annum, videlicet pro quolibet mense tantum quantum perveniet ad mensem pro rata et, si ita dictum furmentum quolibet mense non solveres, tenearis / et debeas nobis solvere pro qualibet mina non soluta soldos decem ianuorum et tantum plus quantum mina boni furmenti venderetur tunc temporis in rai/ba vel in raibis comunis Ianue. Predicta tibi promittimus, nomine dicti monasterii, attendere, complere et

observare et in nullo contravenire, sub pena dupli dicte pen/sionis a nobis tibi promissa et a te stipulata, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mobilia dicti monasterii tibi pignori obligamus. Versa / vice ego dictus Bernardus recipio ex causa conductionis a vobis, domino abbate et monacis, nomine dicti monasterii, predictam medietatem dictorum molendi/norum cum omnibus asteriis et instrumentis ad ipsam medietatem pertinentibus ipsamque cum omnibus predictis promitto vobis usque ad dictum terminum te/nere et non dimittere et vobis sive dicto monasterio dare quolibet anno minas viginti septem boni et puri furmenti, videlicet quolibet mense / pro rata, hoc est quantum continget cuilibet mensi pro rata ad dictum monasterium et si forte non solvam pro quolibet mense dictum furmen/tum pro rata, promitto vobis solvere in peccunia numerata soldos decem ianuinorum pro qualibet mina non soluta et tantum plus quantum mina boni fur/menti venderetur tunc temporis in raiba vel raibis comunis Ianue. In fine vero dicti termini promitto vobis dictam medietatem molendinorum / et asteriorum et instrumentorum reddere et restituere et facere medietatem vinee et ipsam melior<ar>e et non deterior<ar>e et reddere eidem monasterio expensas / quas dictum monasterium fecerit vel alius pro eo pro dicta penssione exigenda, credito de expensis syndico dicti monasterii suo solo verbo, sine <iuramento> et testibus / et ut supra per omnia et singula promitto attendere, complere et observare et in nullo contravenire, alioquin, si in aliquo predictorum contrafecero, penam dupli / dicte penssionis nomine pene vobis, stipulantibus nomine dicti monasterii, dare promitto, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita / et habenda vobis, dicto nomine, pignori obligo et, pena comissa, cadam a iure locacionis. Actum in claustro dicti monasterii. Testes presbiter Syrus, / capellanus dicti monasterii, Bonifacius de Petra Dueria et Bertholinus Bechus Rubeus. Anno dominice nativitatis M° CC° LXV°, ind(ictione) VIIIª, die XIIIª novembris, / inter terciam et nonam. Factum est istud pro dicto monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palatii notarius, rogatus scripsi.

674

1266, gennaio 14, <Genova>

<Verdina, vedova di Guglielmo Picamilio, contrae un debito di 50 lire.>

Notizia in n. 796.

Dal documento che riporta la notizia non si evince chiaramente la natura dell'atto.

Notai o: « Stabilis Octaviani ».

Sull'argomento v. nn. 784, 796-798.

675

1266, novembre 21, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione per 29 anni a Rollandello di valle Staffora il mulino de Picarello, a condizione che questi lo trasferisca nel terreno pianeggiante sottostante, costruendone a sue spese uno nuovo, con chiusa e canale per derivazione dell'acqua, e corrisponda al monastero annualmente 10 mine di frumento, col diritto al rimborso del valore delle mole alla scadenza dei 29 anni. Treçardus ferrarius si costituisce fideiussore.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 228.

La pergamena, che contiene anche il n. 677, presenta tracce di rigatura a piombo e due piccole macchie di umidità in corrispondenza della riga 3^a.

A tergo, di mano coeva: « De molendinis ».

Sull'argomento v. nn. 331, 342-345, 722.

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, nec non Nicolinus, Philipus, Nicolaus Beaqua, / Nicolaus Merenda, Petrus et Guirardus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et ti-

tulo locacionis / concedimus tibi Rollandello de Valle Stafule molendinum dicti monasterii quod dicitur molendinum de [Picar]ello a kalendis / madii venturis usque annos viginti novem pro penssione infrascripta et te observante infrascripta. Quod molen/dinum, dicto nomine, promittimus tibi dimittere et non auferre nec penssionem augere, set ipsum tibi defendere ab omni persona et / loco, alioquin, si ut supra per nos et successores nostros non fuerit observatum, promittimus tibi dare, nomine pene, libras / viginti quinque ianuinorum, ratis manentibus supradictis et pro predictis omnibus observandis et pena omnia bona dicti monasterii / tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Rollandellus promitto et convenio vobis, domino abbati et monacis, nomine / dicti monasterii, dictum molendinum mutare seu transferre inferius ab illo molendino in plano seu planicie / que est subtus castellum et ibi molendinum usque annos sex construere seu construi facere seu edificare de malta / et calcina et non de terra ad modum et formam in latitudine, longitudine, altitudine et grositudine seu me/lius molendini domini archiepiscopi, quod vocatur Becrescha, et clusas seu aqueductus facere et omnia alia ad molen/dinum spectancia et pro ipso molendino facienda ex quacumque causa, meis propriis expensis, usque ad dictum tempus / annorum viginti novem; quibus completis, omnia supradicta et cetera omnia ad ipsum molendinum pertinencia vobis et mo/nasterio vestro renaneant, sine aliquo onere expensarum, de quibus mihi nichil dictum monasterium reddere teneatur, preter / ergasteria, videlicet molas, quarum ergasteriarum estimacionem ad arbitrium boni viri restituere teneamini, con/fitens asteria ipsius molendini nunc valere libre quatuor et soldus unus et promitto solvere eidem monasterio singulis / annis pro penssione ipsius molendini ad dictum monasterium minas decem boni furmenti de molture et si non / solvero dictum granum, promitto vobis, dicto nomine, dare dicto monasterio pro qualibet mina non soluta soldos decem / ianuinorum et tantum ultra quantum valeret granum in raibus comunis et solvere eidem monasterio omnes expensas quas dictum / monasterium fecerit pro dicta penssione exigenda, credito de expensis solo verbo syndici, sine iuramento et testibus, / alioquin, si ut supra non observavero, promitto vobis, dicto nomine stipulantibus, dare nomine pene libras decem ianuinorum / et pro predictis omnibus observandis et pena universa bona mea habita vobis pignori obligo. Insuper ego Treçardus / ferrarius constituo me pro dicto Rollandello versus vos, dominum abbatem et monachos, proprium principalem debi/torem et pagatorem et de predictis omnibus et tam de pena quam sorte et expensis pro eo versus vos me solempniter / obligo, renuncians

iuri de principali et proinde oblige vobis pignori omnia bona mea habita et habenda et, pena co/missa per Rollandellum, cadat a iure locaci<onis>. Actum apud dictum monasterium. Testes Willelmus Ticius de Guano / et Iohannes de Castro, notarius. Anno dominice nativitat^{is} M° CC° LXVI°, ind(ictione) VIII^a, die XXI^a novembris, circa vesp^{er}as. Factum est / istud pro monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

676

1266, dicembre 6, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione per 10 anni a Giovanni Marcoaldus un terreno con casa in Braia, per il canone annuo di 12 lire, 10 soldi e due capponi. Lanfranco Bisacia di Bisagno, Treçardus ferrarius e Giacomo Ricius di Bisagno si costituiscono fideiussori.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 229.

La pergamena presenta tracce di rigatura a piombo e un foro in corrispondenza della riga 12^a.

A tergo, di mano coeva: « De braida Bissanis ».

Non è certo se tale pergamena sia identificabile con quella vista a suo tempo da Federico Federici e da lui così descritta: « <1264> Lanfranco Bisacia di Bisagno nominato in una cartina appresso li monaci di Santo Stefano in atti di Guglielmo Vegio vista da me » a causa dell'anno non corrispondente: v. FEDERICI ¹, c. 145 r.

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, consensu et voluntate fratrum et monachorum dicti monasterii, videlicet Willelmi prioris, Nicolini, Nicolai Beaque, Çacharie, Guirardi, Thome, Manfredi, Nicolai / Merende et Philipi, nec non et nos dicti fratres, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis concedimus tibi / Iohanni Marcoaldo terram dicti monasterii positam in Braia, quam tenebat Obertus Gastaldus, cum domo supraposita et / sicut eam tenebat a Natale Domini venturo usque annos decem completos, pro pensione infrascripta et te observante infra/scripta. Quam terram, dicto nomine, promittimus tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi defendere ab omni persona, / alioquin, si ut supra per nos et successores nostros non fuerit observatum, promittimus tibi

dare, nomine pene, libras decem ianuinorum, / ratis manentibus supradictis et pro predictis omnibus observandis et pena omnia bona dicti monasterii tibi pignori obligamus. Versa / vice ego dictus Iohannes promitto et convenio vobis, domino abbati et fratribus, dictam terram tenere pro dicto monasterio usque / dictum terminum titulo conductionis et ipsam meliorare et non peiorare, domum suprapositam continue habitare et / solvere singulis annis eidem monasterio pro penssione ipsius libras duodecim et soldos decem ianuinorum et capones duos / per hos terminos, videlicet medietatem penssionis in festo sancti Michaelis et aliam medietatem cum caponibus in festo sancti / Stephani et reddam dicto monasterio omnes expensas quas dictum monasterium fecerit pro dicta penssione exigenda, credito de expensis / solo verbo syndici, sine iuramento et testibus, alioquin, si in aliquo de predictis contrafecero, promitto vobis, dicto nomine stipulan/tibus, dare vobis, nomine pene, libras decem ianuinorum, pena vero comissa, cadam a iure locacionis. Et pro predictis omnibus observandis / et pena universa bona mea habita et habenda vobis pignori obligo. Insuper nos Lanfrancus Bisacia de Bissanne, Treçardus ferrarius et Iacobus Ricius de Bissanne constituimus nos pro dicto Iohanne versus vos, dominum abbatem et fratres, / proprios principales debitores et pagatores et pro eo versus vos de pena, sorte et expensis, quisque nostrum in solidum, / obligamus, renunciantes iuri de principali, epistule divi Adriani et nove constitutioni de duobus reis et omni alii iuri. Actum / in castro^a dicti monasterii. Testes Manuel de Audifono et Willelmus de Sancta Iusta. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXVI°, / indic(tione) VIII^a, die VI^a decembris, circa vespas. Factum est istud pro monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

^a castro: *così A.*

1268, maggio 28, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del monaco Nicola Merenda, concede in locazione per 2 anni al mugnaio Guglielmo di Piacenza un mulino

alla foce del Bisagno, dietro corresponsione annua di 10 mine di frumento e a condizione che questi affronti le spese necessarie al mulino e all'acquedotto. Tommaso Doria si costituisce fideiussore.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 228.

La pergamena contiene anche il n. 675, al quale si rinvia per le osservazioni.

Sull'argomento v. nn. 112, 132-133, 152, 182-183.

✠ Ego frater Nicolaus Merenda, monachus monasterii Sancti Stephani Ianuensis, nomine dicti monasterii, loco et ti/tulo locacionis concedo tibi Willelmo de Placencia molinario molendinum dicti monasterii^a, positum in fine / Bissannis, videlicet inferiorem tantum deversus ortos, a kalendis ianuarii proxime preteritis usque annos duos completos, / pro penssione infrascripta et te observante infrascripta. Quod molendinum, dicto nomine, promitto tibi dimittere et non / auferre nec penssionem augere, set ipsum tibi expedire ab omni persona et loco, alioquin penam dupli dicte penssionis / tibi stipulanti dare promitto, ratis manentibus supradictis, et pro predictis omnibus observandis et pena omnia bona dicti / monasterii tibi pignori oblige. Versa vice ego dictus Willelmus promitto et convenio tibi dicto fratri Nicolao, dicto / nomine, dictum molendinum tenere pro dicto monasterio titulo conductionis et facere omnes expensas necessarias / in dicto molendino et aqueductu ipsius et omnium pertinencium molendino de meo proprio. In fine vero / dicti termini dictum molendinum cum asteriis, valentibus ut nunc valent, promitto restituere eidem monasterio / et dare et solvere eidem monasterio, pro penssione ipsius molendini, minas decem bone farine, dando et solvendo / ipsam eidem monasterio et ad dictum monasterium quolibet mense pro rata et si non solvero, promitto dare dicto mo/nasterio soldos decem ianuinarum pro qualibet mina vel tantum quantum valeret granum predictum in raibus comunis et restituere / omnes expensas quas dictum monasterium fecerit pro dicta penssione exigenda, credito de expensis solo verbo syndici, / sine iuramento et testibus, alioquin, si ut supra non observavero, promitto tibi dare, nomine pene, duplum dicte penssionis / et proinde oblige tibi pignori omnia bona mea habita et habenda. Insuper ego Thomas Aurie constituo me pro dicto / Willelmo versus te fratrem Nicolaum proprium principalem debitorem et pagatorem dicto nomine et pro eo versus te, dicto / nomine, me de predictis omnibus solempniter oblige, renuncians iuri de principali. Actum in portichu^b heredum Oberti Aurie. Testes / Iacobus Adurni tabernarii et Beltramis

de Riparolio notarius. Anno dominice nativitat^{is} M^o CC^o LXVIII°, ind(ictione) X^a, die / XXVIII^a madii, circa complectorium. Factum est istud pro monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

^a monasterii: molendini *in A* ^b portichu: *cosi A*.

678

1268, dicembre 21, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione per 10 anni a Giacomo de Petra Dueria un locus con casa sotto il mulino inferiore del Bisagno, per il canone annuo di 9 lire e mezza e di un agnello. Gerardo di Bobbio, Ardoino de Castagnola di Bisagno e Maresco di Moneglia si costituiscono fideiussori.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 230.

La pergamena presenta tracce di rigatura a piombo.

A tergo, di mano coeva: «De braida Bissan(is)».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, Philipus prior, Nicolinus, Nicolaus Merenda et Petrus, nomine / dicti monasterii, locamus et titulo locacionis concedimus tibi Iacobo de Petra Dueria locum unum dicti monasterii cum domo / supraposita subtus molendinum inferiorem Bissannis et quem tenebat Balbus, a Natale Domini venturo usque annos decem / completos, pro penssione infrascripta et te observante infrascripta. Quem locum, dicto nomine, promittimus tibi dimittere / et non auferre nec penssionem augere, set ipsum tibi expedire ab omni persona, alioquin penam dupli dicte penssionis / tibi stipulanti dare promittimus, ratis mantibus supradictis et pro predictis omnibus observandis et pena universa / bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Iacobus promitto et convenio / vobis, domino abbati et monacis, dicto nomine, dictum locum tenere pro dicto monasterio titulo conductionis usque dictum terminum / et ipsum meliorare et non peiorare, nullam arborem de eo incidere, domum superpositam continue habitare et / solvere eidem

monasterio singulis annis et ad dictum monasterium pro pensione ipsius libras novem et dimidiam ianuorum per hos / terminos, videlicet medietatem ad sanctum Michaellem et aliam medietatem infra octavum Natalis Domini et agnum unum singulis annis, / valentem soldos tres ianuorum, alioquin, si in aliquo de predictis contrafecero, promitto vobis, dicto nomine stipulantibus, / dare vobis nomine pene duplum dicte pensionis et proinde obligo vobis pignori omnia bona mea habita et / habenda et, pena comissa, cadam a iure locacionis et vobis reddam omnes expensas quas dictum monasterium / fecerit pro dicta pensione exigenda, credito de expensis solo verbo syndici monasterii, sine iuramento et testibus. / Insuper nos Guirardus de Bobio, Arduinus de Castagnola de Bissanne et Mareschus de Monelia constituimus / nos pro dicto Iacobo proprios principales debitores et observatores et pro eo versus vos de sorte, pena et expensis / nos solempniter obligamus, renunciantes iuri de principali, acto quod quilibet nostrum teneatur pro rata. Actum apud dictum / monasterium. Testes Bonifacius de Petra Dueria et Iohannes de Kairi. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXVIII°, ind(ictione) XI^a, / die XXI^a decembris, in vesperis. Factum est istud pro monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palatii notarius, rogatus scripsi.

679

1269, gennaio 16, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Guglielmo de Sambuxeto, tintore, e ai suoi eredi legittimi e diretti due terreni, uno retrostante il balneum del monastero, detto Crosa, e l'altro presso il Rivo Torbido inferiore, nel vicolo lì aperto da poco, per il canone annuo di 8 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita di eventuali edificati.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 240.

La pergamena, che contiene anche il n. 710, presenta tracce di rigatura a piombo, due lacerazioni lungo il margine sinistro e sbiaditure d'inchiostro lungo entrambi i margini, con perdita di testo per il primo documento.

A tergo, di mano coeva: « Livellum Guillelmi de Sanbuseto prope balneum »; di mani trecentesche: « Livellum ex parte balnei »; « Libellum Guillelmi de Alpexella et filiorum Guillelmi de [Sambuxeto] ».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, Philipus prior, Nicolinus, Nicolaus Beagua, Çacarias, Manfredus, Petrus et Guirardus, monaci / dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et libellario nomine concedimus tibi Willelmo de Sambuxeto tinctori et heredibus tuis legitti/mis ex te natis tantum terram dicti monasterii, quam dictum monasterium habet retro balneum dicti monasterii et que dicitur Crosa et cui coheret ante via, retro terra / dicti monasterii, a latere terra et balneum dicti monasterii, ab alio latere hedificia domorum tuarum; item aliam terram dicti monasterii positam in Rivo / Turbido inferiori, in carrubio ibi de novo aperto et cui coheret ante via, retro terra dicti monasterii tibi Willelmo locata, ab uno latere via, ab alio / latere platea balnei dicti monasterii, a Natale Domini preterito usque annos viginti novem completos, et est dicta terra tabule viginti una, tali pacto, / modo et condicione quod tu et heredes tui legitimi ex te nati debeas inde dare et solvere eidem monasterio et ad dictum monasterium singulis annis infra oc/[ta]vum Natalis Domini, pro penssione ipsius, soldos octo ianuinorum pro qualibet tabula, apportando eos ad dictum monasterium. Quam terram tibi et heredibus tuis ex te leg[ittimis / natis] promittimus dimittere et non auferre nec penssionem augere usque ad dictum terminum, set pocius eam defendere et disbrigare ab omni persona et loco, / [alioquin, si u]t supra per nos et successores nostros non fuerit observatum, promittimus, dicto nomine, tibi dare et solvere nomine pene libras decem ianuinorum, ratis ma/[nentibus supradictis et] pro predictis omnibus observandis et pena universa bona dicti monasterii tibi pignori obligamus. Et si forte id quod hedificabitur / [supra ipsis terris ve]ndi contigerit, debeas prius denunciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si dictum monasterium emere voluerit, de/[beat habere ad] minus soldos decem quam aliqua alia persona, et si emere noluerit, teneatur dare dicto monasterio ille qui ipsum emerit vel in solutum / [recepit denari]os duodecim ianuinorum pro qualibet libra, pro recognoscendo dominium ipsius soli, ita tamen quod non possit vendi vel alienari alicui nobili / [vel servo vel] ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si id quod supra ipsis terris hedificabitur alienaretur a [te] vel ab heredibus tuis ex te natis ali/[q]uo modo, ita quod tu vel heredes tui ex te nati ipsum non haberes, presens locacio sit cassa et irrita et nullius vallis et ultra non teneat. Versa vice / ego dictus

Willelmus promitto et convenio vobis, domino abbati et monacis, nomine dicti monasterii, dare et solvere eidem monasterio dictam penssionem, / ut superius dictum est, cum expensis quas dictum monasterium fecerit pro dicta penssione exigenda, credito de expensis solo verbo syndici ipsius monasterii, / sine iuramento et testibus, et attendere et observare ut supra et in nullo contravenire. Et si forte aliqua persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati qui pro / tempore fuerit in dicto monasterio in aliqua parte eius quod construeretur in aliqua ipsarum terrarum habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo ex quo mihi / denunciatum fuerit per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Et promitto vobis, dicto nomine, non hedificare in terra que est iuxta balneum aliquid / [quod] noceat pro lumine archeriarum dicti balnei nec aliquid quod aliquo modo excedat a principio dictarum archeriarum vel alicuius earum, ita quod / [...] ^a dictarum archeriarum vel alicuius earum sive ante ipsas vel aliquarum earum non fiat nec fieri debeat aliquo modo aliquod hedificium vel / [...] ^b, alioquin, si in aliquo de predictis contrafecero per me vel heredes meos, promitto vobis, dicto nomine, dare eidem monasterio nomine pene / [libras decem] ianuinarum, pena vero comissa, cadam a iure locacionis et pro predictis omnibus observandis et pena universa bona mea habita et habenda et id quod / [...] ^c ipsis terris vobis, dicto nomine, pignori obligo. Actum apud dictum monasterium. Testes Bonifacius de Petra Dueria et Bertolinus / [Bechus Rubeus. A]nno dominice nativitatis M° CC° LXVIII°, ind(ictione) XI^a, die XVI^a ianuarii, in vesperis. Factum est istud pro dicto Willelmo.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palatii notarius, rogatus scripsi.

^a [8] ^b [9] ^c [10].

680

1269, luglio 11, Genova

Ogerio, abate del monastero di San Siro e Ingone, priore di San Matteo, sottodelegati del vescovo di Noli e di Manuele de Sauro, canonico della chiesa di Noli, delegati papali nella vertenza tra il monastero di Santo Stefano e il monastero di Santa Maria de Latranorio riguardante due terreni denominati

Prata e Peretus, già donati dal defunto frate Damiano al monastero di Santo Stefano, seguendo il parere di Giovanni, canonico di Albenga, e del giudice Luca de Brenniçono, cittadino di Albenga, pronunciano sentenza.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 76, c. 169 r.

N o t a i o: Oberto.

Sull'argomento v. n. 323.

In nomine Domini amen. Super questione que vertitur coram domino abbate Sancti Syri Ianuensis et domino Ingone, priore Sancti Mathei Ianuensis, subdelegatis domini Naulensis episcopi et archipresbiteri ac Manuelis, canonici ecclesie Naulensis, delegatorum Apostolice Sedis, inter monasterium^a Sancti Stephani Ianuensis seu inter presbiterum Syrum, eiusdem monasterii capellanum, et fratrem Nicolam monacum, syndicos et procuratores eiusdem monasterii, nomine ipsius, ex una parte et monasterium Sancte Marie de Lattranorio seu fratrem Manfredum, eiusdem monasterii conversum et syndicum et procuratorem eiusdem monasterii, nomine ipsius, ex altera, secundum formam petitionis que sic incipit: «Proponit coram vobis domino abbate Sancti Syri Ianuensis, subdelegato dominorum episcopi et G., archipresbiteri Naulensis, et domino priore, subdelegato domini Manuelis, canonici Naulensis, domini pape delegatorum, presbiter Syrus, syndicus monasterii Sancti Stephani Ianuensis, nomine ipsius monasterii, quod quondam frater Damianus dedit, cessit, mandavit quondam domino Guidoni, abbati dicti monasterii, omnia iura, rationes et actiones et ex causa donationis in eum contulit que ipse habebat et ipsi cumpetebant ad obtinendum et possidendum quandam locum qui dicitur Prata et quendam alium qui dicitur Peretus cum suis pertinentiis et dominium et possessionem de dicto loco qui nuncupatur Prata eidem tradidit seu tradidisse confessus fuit et ita quod ipsis iuribus^b uti possit ipse abbas directo et utiliter contra omnes personas, sicut ipse et datores sui poterant, de quibus locis Prate et Pereti dominium et possessionem transtulit in dictum abbatem dictus frater Damianus, salvo quod in vita sua retinuit sibi ipsas res quantum ad possessionem et administrationem, confitendo insuper dictum locum tenere nomine dicti monasterii, unde cum dictus frater Damianus decesserit et sic pleno iure locus qui dicitur Prata pertinet ad dictum monasterium iure domini vel quasi et eciam habet ius petendi dictum locum qui dicitur Prata ex cessione atque concessione iurium facta dicto quondam abbati ipsius monasterii Sancti Stephani per dictum fratrem Da-

mianum. Idcirco postulat vobis quominus auctoritate subdelegat(ionum)^c ad vos factorum^d syndicum monasterii Sancte Marie de Latranorio condempnetis dicto syndico Sancti Stephano^e ad restitutionem dicti loci qui dicitur Prata et pertinencium ad ipsum locum cum fructibus perceptis et qui deinceps percipientur, que petit ut supra omni iure quo uti potest». Visis rescripto domini pape et subdelegatione subdelegatorum predictorum et petitione tota predicta, litis contestatione super dicta petitione facta et exceptionibus oppositis ante ipsam et iuramentis de calumpnia prestitis, positionibus, titulis, testimoniis testium de positionibus, instrumentis, procuris et aliis privilegiis et exemplis trium privilegiorum allegationibus ac rationibus utriusque partis omnibus et electis ac examinatis et fideliter indagatis et super eis omnibus et singulis cum previsionem matura deliberatione habita diligenti, consilium nostrorum magistri Iohannis, canonici Albinganensis, iuris canonici profesoris, et Luce de Brenniçono civis Albinganensis iudicis eius auxilio evocato a quo recta consilia et iuxta opera recta procedunt, ipsumque <Deum> habendo pre oculis, tale est, videlicet quod dictum monasterium Sancte Marie de Latranorio seu dictus syndicus frater Manfredus, nomine eiusdem monasterii, a petitione predicta dicti monasterii Sancti Stephani vel eius syndici presbiteri Syri supradicti eiusdem monasterii nomine diffinitive / (c. 169 v.) per sententiam absolvatur. Et nos dicti Ogerius, abbas dicti monasterii Sancti Syri, et dictus Ingo, prior Sancti Mathei Ianuensis, subdelegatorum scilicet venerabilis patris Naulensis episcopi, archipresbiteri et Manuelis de Sauro, canonici ecclesie Naulensis, domini pape delegatorum, secuti dictum consilium, absolvimus et pronunciamus prout in ipso consilio continetur, presentibus fratre Nicola, sindaco dicti monasterii Sancti Stephani, Iohanne Ugolini iudice, procuratore dicti fratris Manfredi, syndici dicti monasterii Sancte Marie de Latranorio. Lata et pronunciata in claustro Sancti Syri, in presencia predictorum. M° CC° LXVIII, indictione XI^a, die XI^a iulii, in pulsatione vesperarum, presentibus testibus ad hoc advocatis fratre Philippo, fratre Petro Papiense, monaco monasterio^f Sancti Syri, presbitero Symone, rectore ecclesie Sancti Syri de Langasco, Guillelmo, filio quondam Durantis dicti Petri de Sigestro.

^a *Segue ripetuto* inter monasterium ^b *segue depennato* confessus fuit ^c *segue depennato* vobis ^d *factorum: così I* ^e *Stephano: così I* ^f *monasterio: così I.*

681

<1269, settembre 24?>, Genova>

L'ospedale di Santo Stefano, in persona della ministra Aloisia, concede in locazione per 10 anni a Cremasco Clapucio del borgo di Santo Stefano una casa fuori della porta di Sant'Andrea, per il canone annuo di 40 soldi.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai ignoti, busta 8, fasc. 94, c. 7 v.

Il documento è mutilo a causa della perdita della carta su cui proseguiva.

Nel margine esterno, della stessa mano: «F(actum)»; «Dictis Cremasco et Aluisia».

Il documento che precede nella carta del fascicolo è datato 24 settembre 1269.

N o t a i o: Giovanni «Bonushomo».

R e g e s t o: MARCHESANI-SPERATI, n. 1062.

✠ In nomine Domini amen. Ego Aluisa, ministra hospitalis Sancti Stephani, nomine ipsius hospitalis et pro ipso, loco et titulo locacionis concedo tibi Cremasco Clapucio de burgo Sancti Stephani domum quandam dicti hospitalis positam Ianue, extra portam Sancti Andree, cui domui coheret antea via, ab uno latere domus seu furnus Iohanne de Graciis et ab alio domus Toscani taliatoris a festo Sancti Michaelis proxime elapso usque ad annos decem proxime venturos, te dante et solvente mihi nomine dicti hospitalis seu ipsi hospitali pro pensione seu conducione dicte domus annuatim solidos quadraginta ianuinarum. Quam domum dicto nomine ex dicta causa locacionis promitto tibi usque dictum tempus dimittere et non auferre neque pensionem augere, alioquin penam dupli dicte pensionis tibi stipulanti promitto, ratis et firmis manentibus omnibus et singulis supradictis, et proinde universsa^a bona mea et dicti hospitalis tibi pigneri obligo. Versa vice et ego dictus Cremascus promitto et convenio tibi Aluisie predicte, recipienti nomine hospitalis predicti, dictam domum tenere et habitare iure locaci<onis> usque dictum tempus et ipsam non dimittere nec deteriorare, set potius ipsam meliorare et tibi dare et solvere seu dicto hospitali anuatim^b dictos solidos quadraginta ianuinarum. In fine vero dicti termini tibi seu dicto hospitali libere restituere et dare promitto, alioquin penam dupli dicte pensionis suo termino non solute^c

tibi stipulanti promitto, ratis manentibus predictis, et proinde universsa^a bona mea habita et habenda tibi pignori obliigo. Et predicta feci ego dicta Aluisa.

^a universsa: *così I* ^b anuatim: *in sopralinea* ^c suo-solute: *in sopralinea*.

682

1269, dicembre 3, <Genova>

Giovanni Alberico, a nome di suo figlio Giacomino, procede con Luchetto Gattilusio alla divisione di beni comuni, per la cui valutazione sono intervenuti gli estimatori del comune di Genova.

Notizia in n. 688.

Sull'argomento v. nn. 686, 688-690, 696-698, 701, 703, 707.

683

1270

Testamento di Enrico de Strata di Alba.

Notizia in n. 785.

Il documento che fornisce la notizia non dà indicazione né del mese né dell'anno e neppure del notaio rogatario.

684

1270, gennaio 4, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione per 29 anni a Guilioto, figlio del fu Guilioto de Figario di Langasco e ai suoi eredi un terreno a

vigna ed arborato con casa in Langasco, in località Figarius, per il canone annuo di 4 lire e 10 soldi, con obbligo di migliorie del terreno e facoltà di taglio degli alberi a condizioni convenute. Ardoino de Bonaria di Langasco si costituisce fideiussore.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 112 r.

Nel margine esterno di c. 112 v., di mano moderna: « 1270, 13 gennaio ».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, Philipus prior, Nicola Beaqua, Manfredus, Iohannes, Morandus, / Nicola Merenda et Petrus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis concedimus tibi / Guilioto, filio quondam Guilioti de Figario de Langasco, et heredibus tuis peciam unam terre vineate et arborate / cum domo supraposita, positam in Lagasco, loco ubi dicitur Figarius, cui coheret superius terra Iohannis de Fondico scribe, / inferius terra Stralerie, ab uno latere terra hospitalis Sancti Iohannis, ab alio terra dicti monasterii a Natale Domini proxime / preterito usque annos viginti novem proxime completos, te et heredibus tuis dante et dantibus eidem monasterio pro penssione ipsius / annuatim libras quatuor et soldos decem ianuinorum per terminos infrascriptos et te et heredibus tuis observante et observantibus / infrascripta. Quam terram dicto nomine promittimus tibi et heredibus tuis dimittere et non auferre nec penssionem augere, set ipsam / defendere et disbrigare ab omni persona et loco, alioquin si ut supra non observaverimus, promittimus tibi dare nomine pene / duplum dicte penssionis, ratis manentibus supradictis et pro predictis omnibus observandis et pena universa bona dicti / monasterii tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Guiliotus promitto et convenio vobis domino abbati et / fratribus nomine dicti monasterii dictam terram cum domo per me et heredes meos tenere pro dicto monasterio titulo conductio- nis / usque dictum terminum et eam meliorare et non peiorare, domum suprapositam continue habitare, vineam facere et fodere / (c. 112 v.) anuatim et propagines necessarias in ea facere, nullam arborem de ea incidere, nec ipsam alii locare nec con/sentire nec aliquam in ea sociare sine licencia abbatis qui pro tempore fuerit in dicto monasterio, liceat enim mihi incidere / in dicta terra pro usu vinee et domus predicte tantum et non aliter nec alio modo nec in fraudem et promitto solvere / anuatim eidem monasterio et ad dictum monasterium pro penssione ipsius terre libras quatuor et soldos decem ianuinorum per hos ter/minos, videlicet medietatem infra octavum nativitatis Domini et aliam medietatem in kalendis augusti sequentibus, ita quod infra terminum /

tenear solvere totam penssionem in fine anni et si incidero ego vel heredes mei arbores in dicta terra seu / de dicta terra voluntate vestra vel successorum vestrorum, promitto dare eidem monasterio medietatem omnium tabularum / canteriorum que fient ex ipsis arboribus et de fructis similiter, de reliquo lignamine ipsarum promitto clau/dere terram ipsam et arbores que incidentur promitto inferire et allevare, acto quod expense que fient / in serrandis tabulis et faciendis cadeeriis fieri debent pro dimidia per dictum monasterium, alioquin si ut supra / non observavero et per me et heredes meos non fuerit observatum, promitto vobis dare nomine pene duplum dicte / penssionis, que pena committatur si in aliquo de predictis fuerit contrafactum per me vel heredes meos et, pena com/missa, cadamus ego et heredes mei a iure locacionis predicte et pro predictis omnibus observandis et pena universa bo/na mea habita et habenda vobis pignori obligo et eidem monasterio reddam omnes expensas quas dictum monasterium fecerit pro / dicta penssione exigenda et dictis tabulis et trabibus petendis et exigendis, credito de expensis syndico dicti mo/nasterii solo verbo syndici dicti monasterii sine iuramento et testibus. Insuper ego Arduinus de Bonaria de / Langasco constituo me pro dicto Guilioto versus vos dictum abbatem et fratres proprium principalem debitorem et / observatorem <et> pro eo versus vos me solempniter obligo de sorte, pena et expensis et omnibus supradictis, renuntians iuri de / principali et proinde obligo vobis pignori omnia bona [m]ea habita et habenda. Actum apud dictum monasterium. / Testes presbiter Lanfrancus, cappellanus dicti monasterii, et Bocucius de Langascho. Anno dominice nativitatis M° CC° LXX°, ind(ictione) XII, / die III^a ianuarii, in vesperis. Factum est istud pro monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

685

1270, febbraio 17, Genova

Giovanni Alberico concede in livello per 29 anni a Bonaventura, vedova di Botta censarius, e al di lei genero Nicola Draco un suolo nel vicolo del Rivo Torbido, su cui insiste una loro casa, per il canone annuo di 25 soldi, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Original e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 231.

La pergamena presenta tracce di rigatura a piombo.

A tergo, di mano coeva: « Iohannis Alberici pro livello Bonaventure Bote », di mani trecentesche, la prima parzialmente illeggibile per sbiaditura dell'inchiostro: « De terra et hed(i-ficio) olim de [...], nunc [...] »; « Modo possidet Carlus de Struppa ».

In nomine Domini amen. Ego Iohannes Albericus do et concedo livelario nomine vobis Bonaventure, uxori quondam Bote / censarii, et Nicolao Draconi, genero tui Bonaventure, et cuilibet vestrum in solidum, ad tenendum et usufruc/tandum tabulam unam et dimidiam terre mee sive soli terre mee, supra quam terram habetis hedificium cuiusdam / domus vestrum, et que terra cum hedificio supraposito posita est in carrubio Rivi Turbidi et cui coheret / antea carrubium, retro terra mea vacua, ab uno latere terra mea in qua habet hedificium Iohannes batifo/lium, et ab alio latere terra Lucheti Gatiluxii supra quam habet hedificium Blaxetus lanerius. Quam conce/ssionem dicte terre mee ut supra vobis facio, a festo sancti Stephani proxime preterito usque ad annos vigin/ti novem proxime completos, vobis et quolibet vestrum in solidum, una tamen solutione contentus, dantibus et sol/ventibus mihi annuatim pro penssione seu terratico dicte terre sive soli in festo sancti Stephani usque dictum / terminum annorum viginti novem soldos viginti quinque ianuinorum. Quam terram ad penssionem predictam / promitto vobis et cuilibet vestrum dimittere et non auferre usque dictum terminum annorum viginti novem nec / penssionem acrescere, set eam pocius vobis et cuilibet vestrum in solidum ab omni impediante persona legitime / defendere et expedire in iudicio et extra, meis propriis expensis, remissa vobis denuntiandi necessitate, alio/quin penam librarum viginti quinque ianuinorum vobis stipulantibus dare promitto, ratis manentibus supradictis, pro / qua pena et predictis omnibus et singulis attendendis et observandis universa bona mea habita et habenda vobis / pignori obligo. Versa vice nos predicti Bonaventura et Nicolinus et quisque nostrum in solidum promittimus / et convenimus tibi dicto Iohanni nos et quilibet nostrum in solidum a te et pro te et tuo nomine tenere dictam terram tuam / supra quam habemus dictum hedificium nostrum, videlicet a festo sancti Stephani proxime preterito usque ad annos / viginti novem proxime venturos et dare et solvere tibi annuatim, nomine penssionis sive conductionis livelario nomine dicte terre, in quolibet festo sancti Stephani usque dictum terminum soldos viginti quinque ianuinorum. Et si / forte hedificium nostrum predictum quod habemus super dictam terram tuam vendere vellemus infra dictum terminum, promittimus tibi ipsum

hedificium tibi vendere et tradere minus soldos viginti ianuinorum ex precio quo vendi^a posset alicui / alii persone, si ipsum hedificium emere volueris. Predicta omnia et singula promittimus et convenimus tibi, quisque nostrum / in solidum, attendere, complere et observare et contra non facere vel venire, alioquin penam librarum viginti / quinque ianuinorum tibi stipulanti dare promittimus, firmis manentibus supradictis, pro qua pena et predictis omnibus et / singulis attendendis et observandis universa bona nostra et cuiuslibet nostrum habita et habenda tibi pignori obli/gamus, renuntiantes ambo iuri solidi, iuri de principali, beneficio nove constitutionis de duobus reis et omni iuri ut / nos et quilibet nostrum in solidum de predictis omnibus et singulis tibi principaliter et in solidum teneatur, faciens predicta / dicta Bonaventura consilio infrascriptorum testium, quos in hoc casu suos propinquos, vicinos et consiliatores ellegit / et appellavit. Actum Ianue, ante ecclesiam Sancti Laurentii. Anno dominice nativitatis millesimo CC° LXX°, inditione XII^a, die / XVII° februarii, inter nonam et vespervas. Testes Fredericus de Bargono notarius et Iohannes Guillelmi Rubei notarius. Et plura instrumenta / inde partes fieri rogaverunt: istud factum est pro dicto Iohanne.

(S.T.) Ego Ogerius Osbergerius, sacri palatii notarius, rogatus scripsi.

^a *Segue ripetuto vendi*

686

12<70>, marzo 17, Genova

Giovanni Alberico concede in livello per 29 anni ad Oberto de Porta di Framura un suolo fuori della porta di Sant'Andrea, su cui insiste un suo edificio, assieme al terreno retrostante, per il canone annuo di una lira e 18 soldi, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita dell'edificio stesso.

Original e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 211.

La pergamena presenta roscature sul margine destro e vari fori con perdita di testo.

A tergo, di mano coeva: «Instrumentum Oberti de Framula»; di mano trecentesca: «Livellum terre» ed altra nota illeggibile per sbiaditura dell'inchiostro.

La datazione non è certa, a causa della perdita di testo. L'anno 1270 proposto tiene conto dell'indizione, del fatto che l'attore Giovanni Alberico figura come concedente locazioni in livello negli anni 1270-1271 (v. nn. 685, 688-690, 693, 698) e che egli in data 3 giugno 1271 vende le terre edificate al monastero di Santo Stefano (v. n. 701).

Sull'argomento v. nn. 682, 688-690, 696-698, 701, 703, 707.

✠ In nomine Domini amen. Ego Iohannes Albericus loco et libellario nomine concedo tibi Oberto de Framura de Porta terram meam supra / quam habes hedificium unum, extra portam Sancti Andree, et terram vacuam que est retro ipsum hedificium et que terra [supra qu]am est hedificium / est tabula una, pedes vivi quinque et mortui duo et pollices tresdecim minus VI^r; terra vero vacua est pedes vivi quatuor, / cui hedificio coheret ante via, retro terra dicti Iohannis quam tenet Iohannes de Laude, ab uno latere hedificium Bonaventure Rubeo et / ab alio hedificium Lucheti Gatulusii, a festo sancti Stephani proxime preterito usque ad annos viginti novem, dando mihi et heredibus / meis per te et heredes tuos omni anno, pro conditione sive pensione dicte terre, in festo sancti Stephani libram unam et s[oldos] / decem et octo ianuinarum. Quam terram promitto tibi et heredibus tuis dimittere usque ad dictum termin[um et non] auferre nec imped[ire nec] / conditionem vel pensionem acrescere, set potius ab omni persona defendere et disbrigare [per nos] nostrosque heredes tibi [promittimus], / alioquin penam librarum viginti quinque ianuinarum tibi stipulanti dare promitto, ratis semper manentibus omnibus et singulis [supradictis], / et proinde et ad sic observandum universa bona mea habita et habenda tibi pignori obligo. Versa vice et ego dictus [Obertus promitto] / et convenio tibi dicto Iohanni dictam terram libellario nomine pro te tenere usque ad dictum terminum et dictam condicionem [sive pen]/sionem omni anno in festo sancti Stephani solvere, hoc acto et expressim dicto quod si dictum hedificium vendere vo[lueris] / vendidero alicui persone, quod tibi dicto Iohanni tenear vendere, si eum emere volueris, pro minori precio, videlicet pro [...] ^a / minus quam possem habere ab aliqua alia persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinarum [tibi] stipulanti dare p[romitto], / ratis semper manentibus omnibus et singulis supradictis, et proinde et ad sic observandum u[niversa bona] mea h[abita et habenda tibi] / pignori obligo. Actum Ianue, in hostio turris blance Streiaporcorum. Testes presbiter B[erardus] de Sancto [...], Guillelmus ^b / Barbavaria et Symonetus de Arençano, filius Iohannis Alçatoe. Anno dominice nativitatis millesimo ducentesimo [...] ^c, / indictione XII, die XVII martii, inter terciam et nonam. Et duo instrumenta unius tenoris partes inde fieri preceperunt [...] ^d.

(S.T.) Ego Iacobus de Langasco, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

^a [5] ^b [7] ^c [12] ^d [12].

687

1270, giugno 16, <Genova>

Il monastero di Santo Stefano rilascia procura a frate Nicola Merenda.

N o t i z i a in nn. 703, 725.

N o t a i o: Guglielmo « Vegius ».

688

1270, giugno 21, Genova

Giovanni Alberico, figlio del fu Guglielmo, sua madre Aldana e suo figlio Giacomino concedono in livello per 29 anni al notaio Nicola di Sampierdarena e ai suoi eredi due suoli presso il vicolo Soprano fuori della porta di Sant'Andrea, su cui insistono due suoi edifici contigui, assieme a due terreni edificabili retrostanti, per il canone annuo di 6 lire.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 232.

La pergamena presenta due piccole lacerazioni in corrispondenza della 1^a riga e tra le righe 29^a e 30^a ed una sbiaditura dell'inchiostro per umidità nella parte destra delle prime righe, che tuttavia non ne pregiudicano la lettura.

A tergo, di mano coeva: « I(nstrumentum) Albericorum »; di mano trecentesca e di difficile lettura nella prima parte, a causa della lacerazione della pergamena: « De ter[r]is e[st] h[edificiis] olim Albericorum et nunc nostri monasterii ».

Sull'argomento v. nn. 682, 686, 689-690, 696-698, 701, 703, 707.

In nomine Domini amen. Nos Iohannes Albericus, filius quondam Guil[elmi Alberici], et Aldana, mater / dicti Iohannis, nec non et Iacobinus, filius

dicti Iohannis, quisque nostrum in solidum, locamus tibi Ni/colao de Sancto Petro Arene notario et heredibus tuis et libellario nomine sive in ephiteosim / tibi et heredibus tuis concedimus usque ad annos viginti novem proxime venturos terram seu / solum infrascriptam seu infrascriptum nostram seu nostrum vel alicuius nostrum et super qua / terra seu solo habes duo tua edificia contigua, quibus edificiis et terre retro ipsis, / [t]ibi per nos locate, coheret ut infra primo in carrubio supranno de extra portam Sancti / Andree quo tenditur versus Santum Stephanum, solum super quo est unum ex dictis duo/bus edificiis tuis, illud videlicet quod est de madonibus et dealbatum de malta et / quod edifitium edificaverat seu edificari fecerat in dicto solo seu terra Lanfrancus / Cavalargius et est dictum solum in mensura tabule due, pedes mortui sex, po/lices octo, t. ^a XXXVI et cui edificio coheret ante via publica, ab uno latere edifi/tium domus tue, ab alio latere domus tui que fuit Alberici de Pergamo et Confortati, / retro terra vacua et domus Bartholini Eugenii et Alegrantine iugalium et domus Bla/xeti et Boioli fratrum; item terram vacuam que est retro dictum edifitium et in qua / terra est quedam arbor lauri, que terra est in mensura tabule tres, pedes / vivi novem, polices decem minus XVIII^a, sicut terminata est; item in eodem carrubio / solum super quo habes aliud tuum edifitium domus iuxta dictum edifitium tuum su/perius descriptum et quod solum est tabula una, pedes vivi undecim, mortui quinque, po/lices XIII et VIII^a, cui coheret ante carrubium, ab uno latere domus tui Nicolai et / que fuit Iohannis de Pulu, ab alio latere edifitium domus Benvenute Rubee, / uxoris quondam Bonivassalli calegarii, retro terra vacua et domus Iohannis batifolii / de Rivo Turbido et domus heredum quondam Iacobi Buris; item terram vacuam que est retro / dictum edifitium, que terra vacua est tabule due, pedes vivi quinque, mortui tres, polices / septem minus VIII^a et que terra sive quod solum obvenit michi predicto Iacobino in par/te in divisione celebrata inter me dictum Iohannem, nomine dicti Iacobini filii mei, / ex una parte, et Luchetum Gatulusium ex altera per extimatores comunis Ianue, MCCLXVIII, / die tertia decembris, te dicto Nicolao dante et solvente michi dicto Iacobino an/nuatim libras sex ianuinorum vel heredibus meis per hos terminos, videlicet libras qua/tuor in festo sancti Stephani et libras duas in festo sancti Iohannis de iunio tunc proxime / venturo. Quam terram seu solum promittimus et convenimus tibi et heredibus tuis per nos et he/redes nostros et habentes causam a nobis non auferre nec pensionem augere et ipsum / solum et terram tibi et heredibus tuis per nos nostrosque heredes legitime defendere et

expe/dire a quacumque persona, collegio et universitate, quilibet nostrum in solidum, nostris propriis / expensis, remissa neccessitate denuntiandi. Volumus etiam et de nostra voluntate est quod / tu possis et liceat tibi semper dictas terras vacuas edificare et edificatum tenere / usque ad dictum terminum ad voluntatem tuam, sine omni nostra omniumque pro nobis contra/dicione. Versa vice ego dictus Nicolaus promito et convenio vobis dictam terram / seu solum usque ad dictum terminum tenere et non dimittere et solvere annuatim / tibi dicto Iacobino usque ad dictum terminum, libellario nomine, predictas libras qua/tuor in quolibet festo sancti Stephani et in festo sancti Iohannis de iunio libras duas. / Que predicta omnia et singula promitimus inter nos vicissim solempniter atendere, / complere et observare et in aliquo non contravenire, alioquim penam librarum centum / ianuinorum inter nos vicissim solempnit stipulatione promitimus et proinde bona nostra / habita et habenda inter nos vicissim pignori obligamus, iurans dictus Iacobinus, / ut supra, per omnia attendere, complere et observare, confitens se maiorem esse annis / decem septem, faciens hec omnia dictus Iacobinus in presentia, iussu, voluntate et / auctoritate dicti patris sui presentis, volentis, iubentis et consentientis et consilio / Oberti Blanci et Petri Vele, quos suos propinquos et vicinos apellavit. Et in predictis / omnibus et singulis abrenumptiavit dicta Aldana iuri ypothecarum, senatui consulto / Velleiano et omni iuri et exceptioni per quod seu quam contra predicta venire posset / et fecit hec omnia consilio Oberti Blanci et Petri Vele, quos suos propinquos et vicinos / apellavit. Testes Petrus Vela et Obertus Blancus. Actum Ianue, in domo dicti Iohannis, anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo, inditione XII^a, die XXI iunii, circa ves/peras. Plura instrumenta eiusdem tenoris fieri voluerunt partes: hoc factum est / ad postulacionem dicti Iohannis et Iacobini.

(S.T.) Ego Filipus de Sauro, sacri Imperii notarius, rogatus scripsi.

³ In A t con doppio segno abbreviativo: si tratta probabilmente di un sottomultiplo del pollice. Meno verosimile, dato il contesto, che sia un'abbreviazione di tabula / tabule o che sia da leggersi c, possibile abbreviazione di cannella / cannelle.

1270, luglio 5, Genova

Giovanni Alberico concede in livello per 29 anni a Benvenuta Rubea, vedova di Buonvassallo calegarius, un suolo nel borgo di Santo Stefano, su cui insiste una sua casa, assieme al terreno retrostante, per il canone annuo di 40 soldi, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Original e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 233.

La pergamena, che contiene anche il n. 690, presenta tre tagli longitudinali fino alle prime due righe del n. 690, con perdita, per il presente documento, di una piccola porzione di pergamena e di testo lungo il margine sinistro dalla riga 2^a alla 14^a, ricostruibile grazie al formulario consueto.

A tergo, di mani trecentesche: « Lanf(ranci) Discalcium »; « Livellum in carubio Albericorum ».

In calce al documento l'annotazione di mano trecentesca: « Die VII septembris ».

Sull'argomento v. nn. 682, 686, 688, 690, 696-698, 701, 703, 707.

✠ In nomine Domini. Ego Iohannes Albericus loco et titulo locationis concedo tibi Benevenute Rubee, uxori quondam Bonivassalli ca/legarii, libellario nomine, usque ad annos viginti novem proxime venturos completos, terram quandam quam habeo in burgo Santi Stephani, / [su]per quam habes hedificium unum domus, et terram vacuam que est retro ipsum hedificium, que terra hedificata est in mensura tabula / [un]a et pedes vivi quinque et mortui septem et terra vacua est in mensura tabula una, pes vivus unus et mortui quinque, cui / [coheret] terre hedificate et vacue antea strata publica, a latere hedificium Oberti de Framura et ab alio hedificium Nicolai de / [Sancto P]etro de Arena, retro terra mea super quam est hedificium Iohannis de Laude lanerii, tali siquidem pacto quod des et solvas / [mihi et] heredibus meis annuatim quolibet festo sancti Stephani pro pensione sive conditione dicte terre sive soli tam hedificate quam vacue solidos / [quadragi]nta ianuinorum et quod si contingerit te vel heredem tuum seu habentem causam a te vendere velle vel vendere debere dictum hedificium, / [debe]atis denunciare

mihi vel heredibus meis prius de dicta venditione et si illud emere voluero, dare mihi illud ad minus seldos viginti / [quam ha]beri poterit de ipso. Et promitto tibi dictam terra tam hedificatam quam vacuam tibi et habentibus inde causam a te semper usque ad finem dic/[torum a]nnorum viginti novem dimittere et non auferre nec pensionem sive conditionem accrescere, set ipsam terram tibi et habentibus inde causam a te / [ab omni] persona legitime defendere et disbrigare, alioquin penam librarum decem ianuinorum tibi stipulanti spondeo, rata manente locatione, que pe/[na] tociens committatur et exigi possit cum effectu quociens fuerit in aliquo ex predictis contrafactum vel non observatum, pro qua pena et ad / [s]ic observandum omnia bona mea habita et habenda tibi pignori obligo et specialiter dictam terram. E converso ego dicta Benevenuta, recipiens / dictam terram a te dicto Iohanne Alberico pactis et conditionibus supradictis, promitto et convenio tibi tenere pro te et tuo nomine terram predictam per me / et heredes meos usque ad annos viginti novem libellario nomine et dare et solvere tibi vel heredibus tuis quolibet festo sancti Stephani seldos / quadraginta ianuinorum pro pensione sive conditione dicte terre, promitto eciam tibi quod si contingerit me vel habentem causam a me dictum hedi/ficium velle vendere, denunciabitur tibi vel heredi tuo prius quam vendatur et si illud emere volueris, vendam tibi vel heredi tuo illud / et dabo tibi illud ad minus seldos viginti quam haberi poterit ab alio, alioquin, si non observavero ut supra per omnia dictum est seu / in aliquo contrafecero, libras decem ianuinorum, nomine pene, tibi stipulanti dare spondeo, que pena tociens committatur et exigi possit quociens / fuerit in aliquo contrafactum vel non observatum, ita quod, pena commissa vel eciam exacta, nichilominus cadam a iure huius locationis, / si tibi placuerit, pro qua pena et predictis omnibus observandis omnia bona mea habita et habenda tibi pignori obligo et specialiter obligo tibi / pignori propterea dictum hedificium domus, faciens hec consilio Rollandi Calvi de Fontanegio et Belengerii basterii de / Porta, quos propinquos et vicinos appello. Actum in suburbio Ianue, in burgo Sancti Stephani, in domo dicte Benevenute, / anno a nativitate Domini millesimo ducentesimo septuagesimo, inditione XII^a, die quinto iulii, in mane. Interfuerunt testes rogati Willelmus / Soldanus Mallonus et predicti Rollandus Calvus et Belengerius Basterius. Duo instrumenta eiusdem tenoris inde fieri rogaverunt: istud / vero factum est pro dicto Iohanne Alberico.

(S.T.) Ego Iacobus, Quartani quondam filius, notarius rogatus scripsi.

690

1270, luglio 31, Genova

Giovanni Alberico concede in livello per 29 anni a Pasquale Revello un suolo in località Rivo Torbido, su cui insiste la casa di sua abitazione, assieme al terreno edificabile retrostante, per il canone annuo di 30 soldi, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 233.

La pergamena contiene anche il n. 689, al quale si rinvia per le osservazioni.

Sull'argomento v. nn. 682, 686-689, 696-698, 701, 703, 707.

✠ In nomine Domini. Ego Iohannes Albericus loco et titulo locationis concedo tibi Paschali Revello, libellario nomine, usque ad annos viginti / novem proxime venturos completos, quandam terram meam positam in suburbio Ianue, loco ubi dicitur Rivus Turbidus, super quam habes hedificium domus qua habitas, cum terra vacua que est retro ipsum hedificium tuum, scilicet usque ad angulum domus que fuit Symonis Engordi / et usque ad angulum domus Iohannis de Laude, sicut consuetus es ipsam terram tenere, cui hedificio et terre vacue coheret antea via / et Rivus Turbidus, retro terra mea vacua, ab uno latere hedificium Iohannis de Laude, ab alio hedificium quod fuit Symonis Engordi, / tali siquidem pacto quod des et solvas mihi et heredibus meis per te et heredes tuos quolibet anno in festo sancti Stephani, pro pensione sive con/ditione dicte terre hedificate et vacue, soldos triginta ianuinorum et quod liceat tibi hedificare dictam terram vacuum et quod si contingerit te / vel habentem causam a te illud hedificium vendere velle, tenearis denunciare mihi vel heredi meo et si voluero vel ipsi voluerint / emere illud hedificium, tenearis mihi dare illud ad minus soldos viginti quam haberi poterit de ipso hedificio et ex pacto habito inter me / et te promitto et convenio tibi dictam terram hedificatam et vacuum tibi et heredibus tuis et habentibus inde causam a te semper usque ad annos vigin/ti novem dimittere et non auferre nec impedire nec pensionem sive conditionem accrescere, set ipsam terram defendere et disbrigare, / alioquin, si non observavero ut supra seu in

aliquo contrafecero vel fuerit contrafactum, libras centum ianuinorum nomine pene tibi stipulanti dare spondeo, / ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda tibi pignori obligo. Et ego dictus Paschalis / Revellus, recipiens dictam terram tam hedificatam quam vacuum a te Iohanne Alberico, libellario nomine, pactis et conventionibus supradictis, pro/mitto et convenio tibi tenere dictam terram pro te et tuo nomine per me et heredes meos usque ad finem dictionum annorum viginti novem. Promit/to insuper tibi dare et solvere tibi annuatim in festo sancti Stephani, pro pensione sive conditione dicte terre, soldos triginta ianuinorum, promitto / insuper tibi quod si contingerit me vel heredem meum vendere velle dictum hedificium meum, denunciabitur tibi vel heredi tuo et illud tibi / dabo, si emere volueris, pro minori precio sold(orum) viginti quam haberi poterit ab aliqua persona, alioquin, si non observavero ut supra / vel fuerit in aliquo contrafactum per me vel heredes meos, duplum dicte pensionis nomine pene quociens fuerit contrafactum vel non / observatum, tibi stipulanti dare spondeo, ita quod, pena commissa vel eciam exacta, nichilominus cadam a iure huius locationis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda et specialiter dictum hedificium tibi pignori obligo. Actum Ianue, / prope ecclesiam Sancti Laurentii, anno a nativitate millesimo ducentesimo septuagesimo, ind(itione) XII^a, die ultima iulii, inter nonam et / vespervas. Interfuerunt testes vocati et rogati Rollandus Calvus de Fontanegio, Iohannes Fidecarius et Paschalis barberius de / Porta. Duo instrumenta eiusdem tenoris inde fieri rogaverunt partes: istud vero factum est pro dicto Iohanne Alberico.

(S.T.) Ego Iacobus, Quartani quondam filius, notarius rogatus scripsi.

691

1270, agosto 12, Genova

Frate Lanfranco, vescovo di Albenga, col consenso dell'arcivescovo di Genova, accorda 40 giorni d'indulgenza a chi visiterà la chiesa di Santo Stefano di Genova in festo inventionis corporis del santo.

C o p i a semplice di mano moderna [B], POCH, II, c. 47 r.

A fine testo, della stessa mano: « Pergamena cui manca il sigillo che già vi fu ».

R e g e s t o: FERRETTO, *Codice diplomatico*, I, n. 549.

Sull'argomento v. nn. 636, 955.

Frater Lanfrancus de ordine Minorum ... episcopus Albinganensis ... abbatibus et conventibus monasterii Sancti Stephani prothomartiris, iuxta civitatem Ianuensem constructi, iustis postulationibus inclinati ... omnibus vere penitentibus et confessis qui ad eandem ecclesiam in festo inventionis corporis prothomartiris supradicti pura devotione accesserint annuatim, accedente licentia et consensu venerabilis patris domini archiepiscopi Ianuensis, 40 dies de iniuncta sibi penitentia misericorditer relaxamus ... Datum Ianue, anno Domini 1270, die 12 augusti.

692

1270, ottobre 17, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione per 10 anni ad Ugo de Sigestro de Braia un locus con casa in Bisagno, per il canone annuo di 13 lire, 10 soldi e due capponi, con obbligo di migliorie del terreno e di costruzione di un muro verso il Bisagno. Opicino di Santo Stefano e Giacomo Ricius di Santo Stefano si costituiscono fideiussori.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 111 r.

Nel margine esterno, di mano moderna: « 1263, 17 ottobre ».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, Iohannes, Nicola Merenda, Manfredus, Petrus, Mo/randus et Nicola Beagua, fratres et monachi dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii et pro dicto mona/sterio, locamus et titulo locacionis concedimus tibi Ugoni de Sigestro de Braia locum unum dicti monasterii quem / tenebat Iohannes Marchoaldus in Bissanne cum domo supraposita, a Natale Domini proxime venturo usque annos decem / completos pro pensione infrascripta et te observante infrascripta. Quem locum promittimus tibi dimittere et non /

aufferre nec penssionem augere, set ipsum tibi expedire ab omni persona, alioquin, si ut supra non observaverimus, / promittimus tibi dare nomine pene duplum dicte penssionis, ratis manentibus supradictis et pro predictis omnibus obser/vandis et pena universa bona dicti monasterii tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Ugo promitto / et convenio vobis domino abbati et fratribus nomine dicti monasterii dictum locum tenere pro dicto et a dicto monaste/rio titulo conductionis usque ad dictum terminum, dictam terram meliorare et non peiorare, domum suprapositam / continue habitare et reficere murum deversus Bissanne meis propriis expensis, secundum quod est alius contiguus et / infrascare ipsum et alium increstare et solvere singulis annis eidem monasterio et ad dictum mona/sterium pro penssione ipsius singulis annis libras tredecim et soldos decem ianuinorum et capones duos per hos ter/minos, videlicet medietatem in festo sancti Michaelis et aliam medietatem cum caponibus infra / octavam Natalis Domini, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, promitto vobis dare nomine pene duplum / dicte pe<n>ssionis, pena vero comissa, cadam a iure locacionis et pro predictis omnibus observandis et pena / universa bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et eidem monasterio reddam omnes expensas / quas dictum monasterium fecerit pro dicta penssione exigenda, credito de expensis solo verbo syndici monasterii / sine iuramento et testibus. Insuper nos Opicinus de Sancto Stephano et Iacobus Ricius de Sancto Stephano, quisque nostrum in / solidum, constituimus pro dicto Ugone versus vos dictum abbatem et fratres dicto nomine proprios principales debi/tores et pagatores et pro eo versus vos tam de sorte quam pena et expensis nos solempniter obligamus, / renuntiantes iuri de principali, epistule divi Adriani et nove constitutioni de duobus reis et omni alii iuri. Et pre/dicta omnia facta sunt presente et consenciente dicto Iacobo. Actum apud dictum monasterium. Testes / Andreas Embriachus et Dominicus Berchari. An[no domin]ice nativitatis M° CC° LXX°, inditione XIII^a, die XVII^a / octubris, inter nonam et vespas. Factum est istud pro monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palatii notarius, rogatus scripsi.

1270, novembre 18, Genova

Giovanni Alberico concede in livello per 29 anni a Giovanni di Lodi, lanerius, e ai suoi eredi un suolo in località Rivo Torbido, su cui insiste una sua casa, assieme al terreno retrostante, per il canone annuo di 30 soldi, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Original e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 234.

La pergamena presenta alcuni fori tra le righe 7^a ed 8^a ed in corrispondenza della riga 20^a ed una lacerazione lungo il margine destro in corrispondenza delle righe 23^a e 24^a, con perdita di poco testo ricostruibile grazie al formulario consueto.

A tergo, di mano coeva: « Albericorum ».

✠ In nomine Domini. Ego Iohannes Albericus loco et titulo locationis concedo tibi Iohanni de Laude / lanerio, pro te et heredibus tuis, libellario nomine, usque ad annos viginti novem proxime venturos com/pletos, terram quandam meam positam in suburbio Ianue, loco ubi dicitur Rivus Turbidus, scilicet illam terram / super quam habes hedificium unum domus et aliam terram vacuum positam retro ipsum hedificium, / sicut ipsam terram tenes et tenere solitus es, cui hedificio et terre coheret antea via et Rivus Turbidus, ab uno latere terra mea super quam est hedificium Paschalis Revelli, ab alio latere terra mea super quam / est hedificium domus Iohannis batifolii, retro terra mea vacua, tali pacto quod des et solvas mihi / [et heredibus] meis an[n]uatim in festo sancti Stephani soldos triginta pro pensione dicte terre et quod si / contingerit te vel heredem tuum vendere velle dictum hedificium tuum, tenearis et heredes tui / teneantur denunciare mihi vel heredi meo et si illud emere voluero, tenearis mihi dare illud / ad minus soldos viginti quam comuniter ab alio haberi poterit et ex pacto promitto et convenio tibi dicto Iohanni / predictam terram tam hedificatam quam vacuum et heredibus tuis dimittere usque ad finem annorum viginti / novem et non auferre nec pensionem accrescere, set ab omni persona titulo locationis defendere et disbri/gare, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinarum tibi stipulanti spondeo, rata ma-

nente locatione, / pro qua pena et predictis omnibus et singulis observandis, omnia bona mea habita et habenda tibi pignori obligo. / Versa vice ego predictus Iohannes de Laude, recipiens dictam terram iure conducti a te Iohanne Alberico, / pactis et conditionibus supradictis, promitto et convenio tibi tenere dictam terram tam hedificatam quam va/cuam pro te et heredibus tuis usque ad annos viginti novem proxime venturos completos et predictam pensionem, / scilicet soldos triginta ianuinorum, annuatim in festo sancti Stephani tibi vel heredibus tuis per me et heredes meos / dare et solvere, promitto eciam tibi quod si contingerit me vel heredem meum vendere velle vel vendere / debere predictum hedificium meum domus, denunciabitur prius tibi quam vendatur et si illud emere / volueris, dabo tibi illud ad minus soldos viginti quam comuniter ab alio haberi poterit, alioquin, si / in aliquo de predictis fuerit contrafactum vel non observatum, duplum dicte pensionis, nomine [pene, tibi] / stipulanti dare spondeo, tali quidem pacto quod, pena commissa vel eciam exact[a, nichilomin]/us cadam et heredes mei cadant a iure huius locationis, pro qua pena et predictis omnibus ob[servan]/dis omnia bona mea habita et habenda tibi pignori obligo. Actum Ianue, prope ecclesiam Sancti / Laurentii, anno a nativitate Domini millesimo ducentesimo septuagesimo, ind(ictione) XIII^a, die XVIII no/vembris, inter primam et terciam. Interfuerunt testes ad hoc vocati et rogati Iacobus Stecha, nuncius extimatorum, Rollandus Calvus de Fontanegio et Nicolinus de Camulio. Duo instrumenta eiusdem / tenoris inde fieri rogaverunt partes: istud vero factum est pro Iohanne Alberico.

(S.T.) Ego Iacobus, Quartani quondam filius, notarius rogatus scripsi.

694

1270, dicembre 26, <Genova>

Buongiovanni de Planis, figlio del fu Oliverio, acquista da Bertina, moglie di Guglielmo medicus de Rivalgario, terreni con casa nel territorio di Langasco.

Notizia in n. 747.

Notaio: Bertolino « de Faxolo ».

1271, gennaio 1, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 24 anni a Giacomo di val Trebbia e ai suoi eredi diretti un terreno in contrada San Vincenzo per il canone annuo di 2 soldi, con patto di rinnovo per 29 anni alla scadenza e con l'obbligo di costruirvi un edificio, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 235.

La pergamena presenta tracce di rigatura a piombo.

A tergo, di mano coeva: « Livelum Iacobi de Valletrebie in contrata Sancti Vincentii ».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, Philipus prior, Iohannes, Nicolinus, Nicolaus Merenda, Petrus et Morandus, monaci / dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et libellario nomine concedimus tibi Iacobo de Valletrebia et heredibus tuis legitimi/mis ex te natis tantum tabulam unam de terra quam dictum monasterium habet in contrata Sancti Vicencii, iuxta terram locatam Thome de Bavalo, / a Natale Domini proxime preterito usque annos viginti quatuor completos, tali pacto, modo et condicione quod tu et heredes tui legitimi ex te nati de/beas inde dare et solvere singulis annis dicto monasterio et ad dictum monasterium soldos duos ianuinorum pro penssione ipsius. Quam terram, dicto nomine, pro/mittimus tibi et heredibus tuis legitimis ex te natis dimittere et non auferre nec penssionem augere, set pocius eam defendere et disbri/gare ab omni persona et loco et promittimus tibi renovare tibi et heredibus tuis legitimis ex te natis et illi qui habuerit hedificium supra dictam terram / hedificatum, voluntate dicti monasterii, alium libellum, expletis dictis viginti quatuor annis usque ad annos viginti novem qui / sequentur pro eadem penssione, alioquin, si ut supra per nos et successores nostros non fuerit observatum, penam librarum decem ianuinorum tibi stipulanti / dare promittimus, ratis manentibus supradictis, et pro predictis omnibus observandis et pena universa bona dicti monasterii tibi pignori obligamus /

et si forte hedificium quod hedificatum erit in dicta terra alicui vendi contigerit, debeas prius denunciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto / monasterio et si dictum monasterium emere voluerit, debeat illud habere ad minus soldum unum quam aliqua alia persona et si emere noluerit, teneatur / ille qui ipsum emerit dare dicto monasterio denarios duodecim ianuinarum pro qualibet libra, pro recognoscendo dominium ipsius soli, ita tamen quod / non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et, si dictum hedi/ficium alienaretur, ita quod tu vel heredes tui legitimi ex te nati ipsum non haberes, presens locacio sit cassa et irrita et nullius / valloris et ultra non teneat. Versa vice ego dictus Iacobus promitto et convenio vobis, domino abbati et fratribus, dicto nomine, incipere / ad hedificandum supra ipsam terram usque ad annum unum et hedificium quod fiet in ea extendere retro tantum quantum extenditur hedificium / Rollandi de Lomello et non ultra et non facere retro hedificium quod ibi fiet aliquam fenestram vel portam vel barchonem vel aliquid / aliud per quam vel quod vel quem aliquis possit ingredi vel egredi et solvere dictam penssionem dicto monasterio singulis annis, ut superius / dictum est, cum expensis quas dictum monasterium fecerit pro dicta penssione exigenda, credito de dictis expensis solo verbo syndici / dicti monasterii, sine iuramento et testibus, et attendere et observare ut supra et contra in aliquo non venire. Et, si forte aliqua persona inhoneste / fame vel iniuriosa abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio habitaverit in dicto hedificio, ipsam inde expellam infra dies octo / postquam mihi fuerit denunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii et, expletis dictis viginti quatuor annis, recipere alium libel/lum usque ad annos viginti novem pro eadem penssione, alioquin, si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, promitto vobis, dicto nomine / stipulantibus, dare nomine pene libras decem ianuinarum, pena vero comissa, cadam a iure locationis et pro predictis omnibus observandis et / pena universa bona mea habita et habenda vobis pignori obligeo. Actum apud dictum monasterium. Testes Bartholomeus de / Brolio et Philipus de Sauro notarius. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXI°, ind(ictione) XIII^a, die prima ianuarii, inter nonam et vespervas. Factum est istud / pro Iacobo.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palatii notarius, rogatus scripsi.

696

<1271>, gennaio 15, <Genova>

Luchetto Gattilusio e Nicola Spaerio, suo procuratore, da una parte, e Giovanni Alberico e suo figlio Giacomino, dall'altra, procedono alla divisione di terreni di comune proprietà all'esterno della porta di Sant'Andrea, in contrada Santo Stefano.

Notizia in n. 697.

Notaio: Guglielmo «Maffonus».

Sull'argomento v. nn. 682, 686, 688-690, 697-698, 701, 703, 707.

697

1271, gennaio 26, Genova

Luchetto Gattilusio e suo fratello Gatino dichiarano a Giacomino, figlio di Giovanni Alberico, che la divisione dei terreni di comune proprietà all'esterno della porta di Sant'Andrea, in contrada Santo Stefano, fatta tra Giacomino e suo padre, da una parte, e Luchetto e Nicola Spaerius, suo procuratore, dall'altra, verrà rispettata anche dallo stesso Gatino, proprietario pro indiviso della metà dei terreni assegnati a Luchetto.

Originale [A], A.S.G., San Siro, n. 493.

La pergamena presenta tracce di rigatura a piombo ed una lacerazione che interessa la parte finale delle righe 3^a - 5^a, con perdita di testo.

A tergo, di mani coeve: «Instrumentum divisionis terre cum Lucheto Gatulusio»; parzialmente illeggibile per sbiaditura dell'inchiostro: «De terra et hed(ificiis) olim de Albericis et nunc [...]».

La pergamena è inserita erroneamente nel fondo delle carte del monastero di San Siro. Andrà collocata invece più opportunamente tra quelle del monastero di Santo Stefano, ad esso

probabilmente consegnata, unitamente alle altre carte riguardanti Giovanni Alberico e la sua famiglia, in occasione della vendita al monastero, di cui si ha notizia nel n. 703, dei beni nel borgo di Santo Stefano, luogo nel quale gravitavano gli interessi della famiglia.

Sull'argomento v. nn. 682, 686, 688-690, 696, 698, 701, 703, 707.

R e g e s t o: *Storia cronologica*, n. 37 (impreciso).

In nomine Domini amen. Ego Luchetus Gatiluxius confiteor tibi Iacobino, filio Iohannis Alberici, factam / fuisse divisionem inter te sive Iohannem patrem tuum, nomine tuo, ex una parte, et me ex alia sive Nicolaum / Spaerium, procuratorem meum, nomine meo, de quibusdam terris positis extra portam Sancti Andree [in contrata Sancti Ste]/phani et quas comunes habebamus inter nos, videlicet inter me et Gatinum fratrem meum pro d[imidia pro indiviso], / prout de divisione plenius continetur in instrumento scripto manu Guillelmi Maffoni notarii, M[^o CC^o septuagesimo primo, die] / XV ianuarii, et quamvis in dicto instrumento divisionis non contineatur quod ego sive dictus procurator meus tecum huiusmodi divisionem fecerim vel fecerit, nomine dicti fratris mei Gatini, attamen ipsa rei veritas est et intentio mea fuit et est / quod in dicto instrumento divisionis scribi debuit dictam divisionem factam fuisse tam nomine meo quam nomine / dicti fratris mei, quoniam in veritate terre ille que michi in partem in divisione illa pervenerint comunes sunt et esse / debent inter me et dictum fratrem meum pro indiviso, ita quod dictus frater meus nichil debet habere vel petere in parte / illa que tibi seu dicto patri tuo, nomine tuo, obvenit in dicto instrumento divisionis, set omnino debet stare ta/citus et contentus in dicta dimidia dicte partis que mihi pervenit. Quapropter ego predictus Luchetus promitto et / convenio, nomine meo et nomine dicti Gatini, tibi, dicto Iacobino stipulanti, me facturum et curaturum taliter et sic / quod predictus Gatinus frater meus nichil de cetero petet per se vel heredes suos a te nec ab heredibus tuis vel ab alio / habente causam a te in supradictis terris que tibi seu dicto patri tuo pro te in divisione illa pervenerint, set sta/bit tacitus et contentus in dimidiam mee partis predicte et quod de cetero dictus Gatinus per se et heredes suos te et / heredes tuos patietur quiete et pacifice possidere, sine aliqua molestia vel controversia, supradictas terras / et possessiones que tibi seu dicto patri tuo pro te in dicta divisione in partem pervenerint, alioquin ego predictus / Luchetus promitto tibi, dicto Iacobino stipulanti, dare et solvere nomine pene libras ducentas ianuinarum, rato ma/nente pacto et sub obligatione bonorum meorum, renuntians iuri de principali et omni iuri. Ad hec ego supra/dictus Gatinus confiteor tibi

dicto Iacobino me scire et recognoscere supradicta omnia vera fuisse, videlicet / quod ita debuit scribi in dicto instrumento ut dictum est et quod pars illa que pervenit dicto fratri meo pro dimidia pro / indiviso mea esse debet et in ea stare debeo tacitus et contentus et quod nichil a te in parte illa que tibi seu dicto / patri tuo pro te pervenit in partem petere debeo. Quare, volens ratificare et approbare partes et divisionem / illam ac etiam approbare et ratificare ea que dictus Luchetus tibi superius promisit, ideo promitto et convenio tibi dicto Iacobino me nichil de cetero petere in terris seu possessionibus illis que tibi seu dicto patri tuo pro te / in divisione illa pervenerint, set stabo tacitus et contentus in dimidia dicti fratris mei supradicta et tuam dictam / dimidiam permittam te de cetero tenere quiete et possidere absque molestia et contradictione, alioquin promitto / tibi dicto Iacobino dare et solvere, nomine pene, libras ducentas ianuinarum, rato manente pacto et sub obligatione bonorum meorum. Qui Gatinus confessus fuit se maiorem annis XVII et iuravit, iura/mento ei corporaliter^a prestito, supradicta omnia attendere, complere et observare et non contravenire, ra/tione minoris etatis nec aliqua alia occasione. Et predicta omnia et singula fecit consilio Iohannis, ba/tifolii de Sancto Ambrosio, et Enrici Falçoni, quos suos propinquos et vicinos elegit et appellavit. Actum / Ianue, ante ecclesiam Sancti Laurentii. Testes predicti consiliatores et Iohaninus faber de Lavania. Anno dominice nativitatibus / M° CC° septuagesimo primo, die XXVI ianuarii, inter nonam et vespas, indictione XIII^a.

(S.T.) Ego Enricus Guillelmi Rubei notarius rogatus scripsi.

^a *Segue espunto ei*

1271, gennaio 26, Genova

Giovanni Alberico e Giacomino suo figlio concedono in livello per 29 anni ai fratelli Luchetto Gattilusio e Gatino un suolo in contrada Santo Stefano, fuori della porta di Sant'Andrea, su cui insistono due loro case, assieme al terreno edificabile retrostante, per il canone annuo di 3 lire e 10 soldi.

Original e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 236.

La pergamena presenta tracce di rigatura a piombo ed una lacerazione lungo il margine sinistro in corrispondenza delle righe 5^a e 6^a, con perdita di poco testo.

A tergo, di mano coeva: « Instrumentum libelli Lucheti [...] Gatino suo filio »; di mano trecentesca: « Mon(asterii) Sancti Stephani ».

Sull'argomento v. nn. 682, 686, 688-690, 696-697, 701, 703, 707.

In nomine Domini amen. Nos Iohannes Albericus et Iacobinus, eius filius, locamus et concedimus usque ad annos / viginti novem proxime venturos vobis Lucheto Gatiluxio et Gatino fratribus terram sive solum super quam seu super / quod habetis duo edificia domorum et terram vacuum contiguam que est retro dicta edificia, sicut ipsam tenere / consuevistis, que edificia sunt in contrata Sancti Stephani, extra portam Sancti Andree, quibus et dicte terra va/[cue] coheret antea carrubius, retro edificium Pascalis Revelli positum super terra seu solo nostro, ab uno latere edificium / [... O]berti^a de Framura positum super terra nostra et ab alio latere domus uxoris quondam Symonis Engurdi in parte / et in parte domus Nicolai de Sancto Petro Arene, quam locationem et concessionem vobis facimus usque ad dictum tempus, pro / pensione annuatim nobis et heredibus nostris prestanda in festo beati Stephani librarum trium et soldorum decem ianuorum, ita ut / super ipsa terra sive solo et super alia terra vacua possitis vos et heredes vestri et habentes causam a vobis edificare / et, quodcumque opus vobis placuerit, facere, habere et tenere usque ad dictum tempus et ipsam promittimus vobis dimittere et non / auferre et pensionem non augere et defendere et expedire a quacumque persona usque dictum terminum, nostris propriis expensis, re/missa necessitate denuntiandi, alioquin penam dupli valimenti dicte terre vobis stipulantibus promittimus, ratis manentibus / supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona nostra habita et habenda vobis pignori obligamus. Versa / vice nos predicti Luchetus et Gatinus promittimus et convenimus vobis, predictis Iohanni et Iacobino, dictam terram sive / solum edificatum et dictam terram vacuum tenere a vobis iure locationis et dare et solvere vobis pro pensione ipsius / annuatim in dicto festo libras tres et soldos decem ianuorum usque dictum terminum. Que omnia et singula promitti/mus et convenimus vobis per nos nostrosque heredes attendere, complere et observare et contra in aliquo non venire, alioquin / penam dupli cuiusque quantitatis sua die non solute pro pensione vobis stipulantibus promittimus, ratis manentibus supra/dictis. Pro qua pena et ad sic observandum omnia bona nostra habita et habenda vobis pignori obligamus, iurans ego / dictus Gatinus at-

tendere et observare, ut supra, fatiens hec omnia consilio Iohannis, batifolii de Sancto Ambroxio, et En/rici Falçoni, quos meos propinquos et vicinos eligo et appello. Actum Ianue, ante ecclesiam Sancti Laurentii. Testes / predicti consiliatores et Iohanninus, faber de Lavania. Anno dominice nativitat^{is} M^o CC^o septuagesimo primo, die XXVI / ianuarii, inter nonam et vesp^{er}as, indictione XIII^a.

(S.T.) Ego Enricus Guillelmi Rubei notarius rogatus scripsi.

^a [4].

699

1271, febbraio 15, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 26 anni a Giovanni, barberius di Santo Stefano, e ai suoi eredi legittimi un suolo all'esterno dell'arco di Santo Stefano, su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 5 soldi e 3 denari, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 237.

La pergamena presenta tracce di rigatura a piombo ed una lacerazione nell'angolo superiore sinistro, che interessa l'inizio delle prime 3 righe, con perdita di poco testo ricostruibile grazie al formulario consueto.

A tergo, di mano coeva: « Iohannis barberii extra portam archus »; di mano trecentesca « Extra portam arcus livellum ».

R e g e s t o: *Storia cronologica*, n. 38.

[✠ No]s Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, Philipus prior, Nicolinus, Nicolaus Merenda, Nicolaus Beacqua, Petrus, Man/[fredus] et Morandus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et libellario nomine concedimus tibi Iohanni, barberio de / [Sancto] Stephano, et heredibus tuis legitimis ex te natis tantum terram dicti monasterii positam extra archum Sancti Stephani, supra quam habes hedificium / unius domus et cui coheret ante via, retro terra dicti monasterii,

ab uno latere hedificium domus Benvenute uxoris Pagani de / Albario, ab alio latere hedificium domus Fulchonis Çacarie, a Natale Domini proxime preterito usque annos viginti sex proxime completos, / tali pacto, modo et condicione quod tu et heredes tui legitimi ex te nati debeas inde dare et solvere singulis annis dicto monasterio et / ad dictum monasterium soldos quinque et denarios tres ianuinorum pro pensione ipsius terre. Quam terram, dicto nomine, promittimus tibi et heredibus tuis legitimi/mis ex te natis dimittere et non auferre nec penssionem augere, set pocius eam defendere et disbrigare ab omni persona et loco, alioquin, si ut / supra non observaverimus et per nos et successores nostros non fuerit observatum, penam librarum decem ianuinorum tibi stipulanti dare promittimus, / ratis manentibus supradictis, et pro predictis omnibus observandis et pena universa bona dicti monasterii tibi pignori obligamus. Et si forte / dictum hedificium alicui vendi contigerit, debeas prius denunciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si dictum hedificium / emere voluerit, debeat illud habere pro soldis decem minus quam aliqua alia persona et si emere noluerit, teneatur dare dicto monasterio ille qui / ipsum emerit denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra, pro recognoscendo dominium ipsius soli, ita tamen quod non possit vendi vel alienari / alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si dictum hedificium alienaretur, ita quod tu vel / heredes tui legitimi ex te nati ipsum non haberes, presens locacio sit cassa et irrita et nullius valloris et ultra non teneat. / Versa vice ego dictus Iohannes promitto et convenio vobis, domino abbati et fratribus, dicto nomine dare et solvere dictam penssionem dicto monasterio, / ut superius dictum est, et attendere et observare ut supra et contra in aliquo non venire. Et si forte aliqua persona inhoneste fame vel / iniuriosa abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio habitaverit in dicto hedificio, ipsam inde expellam infra dies octo / postquam mihi fuerit denunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin, si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, promitto vobis, / dicto nomine stipulantibus, dare eidem monasterio, nomine pene, libras decem ianuinorum, pena vero comissa, cadam a iure locacionis et pro predictis omnibus observandis et pena universa bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et vobis reddam omnes expensas / quas dictum monasterium fecerit pro dicta penssione exigenda, credito de expensis solo verbo syndici monasterii, sine iuramento et testibus. Actum / apud dictum monasterium. Testes Obertus de Albario notarius et Bertholinus Bechus Rubeus. Anno dominice nativitatis M° CC°LXXI°,

ind(ictione) XIII^a, / die XV^a februarii, inter nonam et vespas. Factum est istud pro monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

700

1271, marzo 17, <Genova>

Ordine di un giudice a Simone de Cravano, collettore introitus ministrarie del Bisagno, di restituire al monastero di Santo Stefano i pegni e il grano avuti dai mulini del monastero stesso.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 238.

Millesimo CC° LXXI°, die XVII martii. / Dominus iudex precepit Simoni de Cravano, collec/tori introitus ministrarie Bisannis, quod omnia / pignora et granum que et quod accepit de / molendinis monasterii Sancti Stephani, occasione / dicti introitus, reddere et restituere debeat / nuncio ipsius monasterii die crastina per totam / diem, cum aliquid pro ipso introitu accipere / vel habere non debeat de iure.

(S.C.)

701

1271, giugno 3, Genova

Giovanni Alberico e suo figlio Giacomo, col consenso della moglie di questi Aiguineta, vendono in solido al monastero di Santo Stefano, in persona del procuratore frate Nicola Merenda, un suolo nel borgo di Santo Stefano su cui insistono edifici di più persone per il prezzo di 500 lire, impegnandosi a fare ratificare la vendita da parte di Guglielmo Barbavaria, padre di Aiguineta.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 158 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: «De terra Alberici»; in quello inferiore: «III»; in quello interno di c. 158 v., di mano moderna: «1275, 3 giugno».

Sull'argomento v. nn. 682, 686, 688-690, 696-698, 703, 707.

✠ Nos Iohannes Alberichus et Iacobus eius filius, quisque nostrum in solidum, vendimus, cedimus / et tradimus tibi fratri Nicolao Merende, syndico et monacho monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ementi / et recipienti nomine et vice dicti monasterii et conventus eiusdem et de peccunia ipsius monasterii terram quandam / positam in burgo Sancti Stephani et supra quam sunt posita hedificia plurium personarum, cui coheret superius via, / inferius via in parte et in parte terra Lucheti Gatiluxii in qua est hedificium Blaxeti et cuiusdam alterius, / ab uno latere terra Lucheti Gatiluxii vacue^a in parte et in parte hedificia, ab alio latere terra et / domus Nicolai de Sancto Petro Arene notarii in parte et in parte terra et domus que fuit Symonis Ingurdi. / Quam terram et quicquid est infra dictas coherencias et solum et ius quod habemus in ipsa terra et solo supra quo / posita et hedificata sunt hedificia plurium personarum item et quicquid iuris habemus in ipso solo et in dictis / hedificiis hedificatis et positus super ipso solo et terra et in tota ipsa terra tibi donno Nicolao vendimus / dicto nomine ementi et recipienti et cedimus et tradimus finito precio librarum quingentarum ianuinorum, quas proinde / a te accepisse et habuisse confitemur, renunciantes excepcioni non numerate et non recepte peccunie et precii non soli et omni alii iuri et exceptioni. Predictum namque solum et quicquid iuris habemus in ipso solo et hedificiis / suprapositis tibi dicto nomine ementi vendimus dicto precio liberum et absolutum ab omni onere servitutis, preter/quam a mutuis, collectis et oneribus comuni^b Ianue. Possessionem quoque dicte terre et soli et quasi possessionem dicti iuris quod in ea / et dictis hedificiis habemus tibi tradidisse dicto nomine confitemur, constituentes nos pro te et tuo nomine precario / possidere et nomine dicti monasterii tenere et possidere quousque possederimus, dantes tibi et pro te dicto monasterio / licenciam ingredi et aprehendendi corporalem possessionem vel quasi dicti soli et iuris quod habemus in dicto / solo et in dictis hedificiis quandocumque volueris tua auctoritate et dicti monasterii et promittimus tibi, stipulanti nomine / et vice dicti monasterii, per nos et heredes nostros defendere, auctorizare, disbrigare et expedire ab omni / persona, corpore, collegio et universitate nostris propriis expensis et dictum solum et terram et omnia tibi / superius vendita, remissa tibi et dicto monasterio necessitate denunciandi,

quam vendicionem non advo/care nec subtrahere promittimus aliquo modo vel ingenio, renunciantes iuri quo subvenitur deceptis in / contractu vendicionis que ultra dimidiam iusti precii est et si plus valet, illud plus ex certa / sciencia tibi remittimus et donamus et de ipso plure facimus tibi finem et remissionem. Que omnia et singula / promittimus tibi rata et firma habere et tenere et ut dictum per omnia et singula complere et observare et in / nullo contravenire, alioquin penam dupli de quanto et quociens in aliquo contrafieret vel non observaretur / tibi dicto nomine stipulanti promittimus, ita quod quilibet nostrum de predictis et singulis tibi et dicto / monasterio in solidum teneatur, renunciantes iuri solidi, epistule divi Adriani et nove constitutioni de duobus / reis et omni alii iuri et exceptioni. Insuper etiam ex dicta causa et pro precio supradicto nos predicti Iohannes / et Iacobinus, quilibet nostrum <in solidum>, tibi predicto donno Nicolao et per te dicto monasterio damus, cedimus / (c. 158 v.) et tradimus omnia iura, rationes et actiones que et quas habemus seu que nobis vel alteri nostrum competunt / et competere possunt in dicto solo et terra et in superficiis seu hedificiis positis in dicto solo et contra / superficiarios dicti soli tam ad possessiones prestandas quam ad alia iura que habemus, facientes et con/stituentes te predictum Nicolaum dicto nomine et per te dictum monasterium procuratorem ut in rem tuam et dicti / monasterii de predictis omnibus et singulis. Acto quod ius quod habent superficiarii sit eis salvum. Item / per pactum incontinenti apposito promittimus et convenimus tibi nos facturos et cura/turos ita et sic quod Willelmus Barbavaria, pater Aiguinete uxoris mei Iohannis presentem vendicionem / confirmabit et quod instrumentum faciet tibi vel abbati nomine monasterii in quo ratificabit presentem ven/dicionem et consensum, finem, remissionem et obligacionem quas dicta Aiguineta filia sua fecit et / facit in presenti contractu et quod se obligabit quod contra dictum monasterium nullo tempore de dicta terra vel solo / vel pro aliquibus que in presenti vendicione cadunt nullam im perpetuum per se vel submissam personam litem / vel questionem movebit et predicta se observatum promittet sub pena dupli de quanto et quociens contrafieret / et obligatione bonorum suorum et quod predicta faciet infra mensem unum postquam fuerit requisitus. Insuper per / pactum incontinenti apposito in dicta vendicione cum aliter dictus Nicolaus predictam vendicionem facturus non esset nisi infrascripta fieri, ego Aiguineta, uxor dicti Iohannis, predictae vendicioni et omnibus / supradictis consencio et in dicta terra et solo et omnibus supradictis, renuncians iuri pignoris et ypothece et omni / iuri mihi in pre-

dictis competenti, promitens tibi donno Nicolao, recipienti nomine et vice dicti monasterii, / quod in predicta terra seu solo vel in aliqua parte eius seu occasione ipsius terre vel alicuius partis vel iuris / soli seu hedificiorum vel aliquo de predictis vel pro ipsis vel pro aliquo ipsorum nullam in perpetuo mo/vebo litem, questionem seu controversiam, alioquin penam dupli de quanto contrafecero vel non observarem / tibi nomine dicti monasterii stipulanti promitto, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et predictis omnibus / et singulis observandis, omnia bona mea habita et habenda tibi dicto nomine pignori obligo. Et fecit / predicta omnia et singula in presencia, consensu et voluntate dicti viri sui et consilio Ansel/mi Bufferii et Petri Vele, quos suos propinquos et consiliatores sibi elegit et appellavit. / Et dictus Iacobinus iuravit ad sancta Dei evangelia omnia supradicta attendere et observare et fecit / supradicta omnia in presencia, consensu et voluntate dicti patris sui et consilio dictorum Anselmi et / Petri, quos suos propinquos et consiliatores sibi elegit et appellavit, salvis semper mutuis, col/lectis et oneribus comuni Ianue de ipsis prestandis et dictus syndicus specialiter se obligavit mihi tabellioni in/frascripto, recipienti nomine comunis Ianue de solvendis collectas et mutua et alias prestaciones de predictis / pro futuro tempore comuni Ianue et renunciavit omni privilegio et beneficio convencionis. Actum Ianue, in domo dictorum / iugalium. Testes Bonusvasallus Barbavaria quondam Willelmi et dicti consiliatores. Anno dominice nativitatis / M° CC° LXXI°, ind(ictione) XIII^a, die tertia iunii, inter primam et tertiam.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

^a vacue: *così A* ^b comuni: *così A*.

702

1271, giugno 5, Genova

I coniugi <Simone> e Mabilia vendono <a Negro di Cogorno> monerius una casa che insiste sul suolo dell'ospedale di Santo Stefano, al prezzo di 26 lire.

I m b r e v i a t u r a [I], A. S. G., Notai ignoti, busta 18, fasc. 161, c. 122^d v.

La carta presenta una lacerazione in corrispondenza dell'angolo superiore esterno, con perdita di testo. L'ampiezza media delle righe è di circa cm. 17.

Nel margine esterno, della stessa mano: «Nigri de Cucurno».

Il documento è barrato con una linea verticale.

N o t a i o: Simone «Vatacius».

In nomine Domini amen. Nos S[imo]n [...] ^a et Mabilia iugales, quilibet nostrum in solidum, vendimus, [cedimus et tradimus tibi Nigro de Cucurno] moneerio edificium cuiusdam domus infrascriptum cum iure soli, positum [...] ^b hospitale Sancti Stephani super solo seu terra dicti hospitalis, cui edific[icio coheret ...] ^c terra dicti hospitalis, ab uno latere edificium Iohannis de Monleone mediante mur[o comuni et ab] alio terra Belmustorum. Predictum itaque edificium cum iure soli tibi vendimus, cedimus et tradi[mus quilibet nostrum] in solidum finito precio librarum viginti sex ianuinarum, de quibus nos a te bene quietos et solutos esse [vocamus], renunciante exceptioni non numerate peccunie et omni iuri et si ultra dictum precium valet, scientes eius ver[am ex]tima[cionem], id quod ultra valet tibi donamus atque remittimus mera puraque et inrevocabili donatione in[ter] vivos, renunciante legi qua subvenitur deceptis ultra dimidiam iusti precii. Possessionem quoque et dominium dicti edificii tibi confitemur corporaliter tradidisse, dantes tibi licenciam accipiendi inde corporalem possessionem semper quandocumque volueris, constituentes nos pro te et tuo nomine precario possidere dictum edificium quamdiu possederimus, promittentes quilibet nostrum in solidum tibi dictum edificium de cetero non impedire nec subtrahere nec advocare, set ipsum potius quilibet nostrum in solidum legitime defendere et expedire a quacumque persona, collegio et universitate, remissa necessitate denunciandi, alioquin penam dupli eius quod nunc valet dictum edificium seu pro tempore valuerit tibi stipulanti dare et solvere promittimus quilibet nostrum in solidum, ratis manentibus predictis, et proinde universa bona nostra habita et habenda tibi pignori obligamus. Insuper quoque pro iamdicto precio et ex dicta de causa ^d nos et quilibet nostrum in solidum tibi vendimus, cedimus et tradimus vel quasi omnia iura, rationes et actiones utiles et directas, reales, personales, mixtas et rei persecutorias ^e undecumque nobis et cuilibet nostrum in dicto edificio descendencia et ^f que in eo ^g nos habemus vel habet alter nostrum, ut ipsis iuribus uti possis, agere, experiri et omnia demum facere que possemus et umquam melius potuimus et inde te constituimus procuratorem ut in rem tuam, salvis semper mutuis et

collectis comunis Ianue de dicto edificio prestandis, que dictus Niger promisit mihi tabellioni, stipulanti nomine comunis Ianue, solvere de cetero ipsi comuni^b et abrenunciants omni beneficio convencionis et immunitatis quo inde se tueri posset. Acto expressim quod de predictis omnibus et singulis quilibet nostrum tibi in solidum teneatur, renunciantes iuri solidi et omni iuri et abrenunciantes eciam iuri quo cavetur quod uxor in eodem instrumento se non obliget, nisi probetur peccuniam versam esse in eius utilitatem, quas peccunias dicta Mabilia confitetur esse versas in utilitate<m> suam et eciam iuri ypoth(ecarum), senatui consulto Velleiano, legi Iulie et omni iuri et fecit hec omnia dicta Mabilia in presencia, iussu et voluntate dicti viri sui et consilio Iohannis de Monleone et Willelmiⁱ Dragui, quos eius propinquos et consiliatores ellegit et appellavit. Actumⁱ in burgo Sancti Stephani, in edificio dictorum iugalium. Testes dicti consiliatores, Iohanninus Pezagnus et Thomas, executor consulatus. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXI°, indic(tione) XIII^a, die V iunii, post nonam.

^a [cm. 10] ^b [cm. 6] ^c [cm. 4] ^d de causa: *così I* ^e persecutorias: *così I*
^f et: *corretto da* ut ^g in eo: *in soprilinea* ^h *segue depennato in soprilinea* et abren; *segue depennato sulla linea* acto expressim quod de predictis ⁱ Willelmi: *in soprilinea su* Iohannis depennato ^j *segue depennato* Ianue

703

1271, giugno 6, Savona

Guglielmo Barbavaria ratifica ed approva la vendita di cui al n. 701, rinunciando a rivendicare i diritti dotali della propria figlia Aguineta.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 239.

La pergamena presenta rosicature lungo il margine sinistro, senza perdita di testo.

A tergo, di mano coeva: « De terris olim Albericorum et nunc nostri monasterii ».

Sull'argomento v. nn. 682, 686, 688-690, 696-698, 701, 707.

✠ In Iesu Christi nomine. Ego Guillelmus Barbavaria, volens complere et observare ea que Iohannes / Albericus, gener meus, et Iacobus, eius filius, promisserunt in vendicione quam fecerunt syndi/co monasterii Sancti

Stephani de quadam terra posita in burgo Sancti Stephani, super quam sunt plura / hedificia plurium personarum et de qua vendicione seu promissionibus fit mencio in instrumento inde facto manu^a / Guillelmi Vegii notarii, M° CC° LXXI, die tertia iunii¹, ut dicunt, promitto et convenio tibi/ fratri Nicolao, sindico dicti monasterii, ut apparet per instrumentum scriptum manu Guillelmi Vegii notarii, / M° CC° LXX°, die XVI iunii, recipienti nomine et vice dicti monasterii, quod ego per me vel submissam / personam, occasione dicte terre, in totum vel pro aliqua parte seu pro ipsa nullo tempore movebo per me vel submissam / personam, occasione doctium vel antefacti Aguinete filie mee nec aliqua occasione, movebo litem, questionem / seu controversiam contra ipsum monasterium vel habentem causam ab ipso, ratificans et approbans predictam vendici/onem et finem et remissionem quam fecit dicta Aguineta et omnem promissionem quam ipsa fecit in dicto instrumento / vendicionis de non movendo aliquam questionem de ipsa terra in totum vel pro parte, protestando tibi, dicto nomine, quod de mea / voluntate est et fuit quod ipsa in dicto instrumento et dicta vendicione renunciavit iuri pignoris et ypothecarum et se obligavit / de his de quibus scriptum est in ipso instrumento ipsam se obligasse et eciam promitto tibi quod contra dictum consensum / et ratificacionem, quem et quam facio et feci in presenti instrumento, nulo tempore contraveniam, set semper ratum et / firmum habebo. Omnia et singula promitto et convenio tibi, reccipienti nomine et vice dicti monasterii, / rata et firma habere et tenere et, ut supra dictum est, per omnia et singula attendere et observare / et in nullo contraveniam, alioquin penam dupli de quanto et quociens contra in aliqua fieret vel non obser/varetur tibi, dicto nomine stipulanti, promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et predictis omnibus obser/vandis et attendendis, omnia bona mea tibi pignori obligo pro dicto monasterio. Actum Saone, ante domum / Berthani Corsi, in qua habitat Avundus tabernarius, M° CC° LXXI°, indic(tione) tertia decima, die VI iunii / ante terciam. Testes Guillelmus Damura notarius, Giraldus de Porta, mensurator salis, et Paganus de Sancto Am/broxio.

(S.T.) Ego Symon Quartinus, sacri Imperii notarius, rogatus scripsi.

^a *Segue espunto* manu

¹ V. n. 701.

1271, giugno 11, Genova

Il monastero di Santo Stefano vende a Beltrame Eugenio un edificio nel borgo di Santo Stefano, che insiste sul suolo del monastero stesso, al prezzo di 35 lire.

I m b r e v i a t u r a [I], A. S. G., Notai ignoti, busta 18, fasc. 161, c. 105 v.

Il documento da c. 105 v. prosegue in c. 108 r. a causa di un'inversione nella collocazione sequenziale delle carte, che si presentano sciolte a causa del cattivo stato di conservazione del fascicolo.

Le carte presentano una lacerazione in corrispondenza dell'angolo superiore esterno, con perdita di testo. L'ampiezza media delle righe è di circa cm. 17.

Nel margine interno, della stessa mano: « Beltrami Eugenii ».

Il documento è barrato con una linea verticale.

N o t a i o: Simone « Vatacius ».

Sull'argomento v. nn. 705-706.

In nomine Domini amen. Nos Fredencius, abbas [m]on[asterii] Sancti Stephani Ianuensis [...] ^a, beneplacito fratris Filipi, prioris dicti monasterii, fratris Manfredi, fratris Iohannis, fratris Mo[randi], fratris Nicolai Beaque, fratris Petri Ferrarii et fratris Nicolai Merende, fratrum seu m[onacorum] dicti monasterii, nec non et nos dicti monaci, in presencia, iussu et voluntate dicti abbatis, [n]omi[nibus] nostris propriis et nomine dicti monasterii, vendimus, cedimus et tradimus tibi Beltramo Eugenio quoddam edificium cuiusdam domus positum Ianue, in burgo Sancti Stephani, super solo [seu] terra dicti monasterii cum iure soli, et quod solum est dicti monasterii et ipsum solum tibi [...] ^b, cui edificium coheret antea carrubium, retro trexenda, ab uno latere edificium Guillelmi ca[pellerii] quod fuit dicti monasterii et ab alio domus dicti monasterii. Predictum itaque edificium cum om[ni] suo iure, introitu et exitu et cum medietate murorum que sunt ab utraque parte dicti edificii tibi venditi, tibi vendimus, cedimus et tradimus finito precio librarum triginta quinque ianuinarum, de quibus nos dictis nominibus a te bene quietos et solutos esse vocamus, abrenunciantes exceptioni non numerate peccunie et omni iuri et si ultra dictum precium valet dictum edificium ^c,

scientes eius veram extimacionem, id quod ultra valet dictis nominibus tibi donamus atque remittimus mera puraque et inrevocabili donacione inter vivos, renunciantes legi qua subvenitur deceptis ultra dimidiam iusti precii. Possessionem quoque et dominium dicti edificii tibi confitemur corporaliter tradidisse, dantes dictis nominibus tibi licenciam accipiendi inde corporalem possessionem semper quodcumque volueris tua auctoritate sine iudicis auctoritate et cuiuslibet alterius magistratus decreto et sine omni nostra et dicti monasterii^d et cuiuslibet alterius persone pro nobis vel dicto monasterio^e contradicione, promittentes dictis nominibus tibi dictum edificium de cetero non impedire tibi nec heredibus tuis nec habentibus inde causam a te, set ipsum potius tibi et heredibus tuis et habentibus inde causam a te per nos et dictum monasterium et successores nostros dicti monasterii legitime defendere et expedire a quacumque persona, collegio et universitate, remissa necessitate denunciandi, expensis dicti monasterii, alioquin dictis nominibus^f penam dupli^g eius quod nunc valet dictum edificium seu pro tempore valuerit tibi stipulanti dare et solvere promittimus, ratis manentibus predictis, et proinde universa bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Insuper quoque pro iamdicto precio et ex dicta de causa^h dictis nominibus tibi vendimus, cedimus et tradimus vel quasi tradimusⁱ omnia iura, ractiones et actiones utiles et directas, reales, personales, mixtas et rei persecutoriasⁱ undecumque nobis et dicto monasterio descendencia et que habet dictum monasterium in dicto edificio / (c. 108r.) [ut dictis iuribus] uti possis, agere, e[*x*peri] et omnia demum facere que possemus et unquam [melius potuimus] et inde te constituimus procuratorem ut in rem tuam, salvis semper mutuis, [collectis et h]oneribus comunis Ianue de dicto edificio prestandis, que dictus Beltramis promisit [mihi tabelli]oni infrascripto, stipulanti nomine comunis Ianue, solvere ipsi comuni, abrenuncians omni beneficio et [pri]vilegio convencionis, immunitatis et capituli quo inde se posset tueri. Et quas libras triginta quinque versas esse confitemur in utilitatem dicti monasterii et specialiter in exsolvendo precio terre quam emimus a Iohanne Alberico precio librarum quingentarum¹ et quod precium dicte terre imminebat dicto monasterio exsolvendum nec habebat dictum monasterium aliquod mobile ex quo posset satisfieri dicto Iohanni de precio dicte terre nec aliquod immobile erat seu habebat dictum monasterium quod comodius et sine minori lesione dicti monasterii vendi posset,

¹ V. n. 701.

confitentes et protestantes tibi nomine nostro et dicti monasterii dictam vendictionem non fieri ad dannum neque lesionem dicti monasterii, set ad eius utilitatem, scilicet pro dicto precio dicte terre^k exsolvendo dicto Iohanni. Actum in burgo Sancti Stephani, in claustro seu parlatorio^l dicti monasterii. Testes Scotinus Marinus de Sancta Savina et Iordanus Capudagnius^m de Sancto Stephano, Enricetus Caballus et Ianuinus magister de Sancto Stephano. Anno dominice nativitatis millesimo ducentesimo septuagesimo primo, indic(tione) XIII^a, die undecima iunii, post nonam.

^a [cm. 3] ^b [10] ^c dictum edificium: *in sopralinea* ^d et-monasterii: *in sopralinea*
^e vel-monasterio: *in sopralinea* ^f dictis nominibus: *in sopralinea* ^g *segue depennato* de
^h de causa: *così I* ⁱ tradimus: *in sopralinea* ^j persecutorias: *così I* ^k dicte terre: *in sopralinea* ^l seu parlatorio: *nel margine esterno* ^m *segue depennato* anno dominice

705

1271, giugno 11, Genova

Beltrame Eugenio cede a Ianuino magister di Santo Stefano, figlio di Tommaso magister, l'edificio di cui al n. 704, in dote di sua nipote Giacomina, figlia di Simone Ferlendus, moglie di Ianuino.

I m b r e v i a t u r a [I], A. S. G., Notai ignoti, busta 18, fasc. 161, c. 108 r.

Le carte presentano una lacerazione in corrispondenza dell'angolo superiore esterno, con perdita di testo.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Ianuini magistri de Sancto (*segue depennato* Thom) Stephano, filii Thome ».

Il documento è barrato con una linea obliqua.

N o t a i o: Simone « Vatacius ».

Sull'argomento v. nn. 704, 706.

In nomine Domini amen. Ego Beltramis Eugenius lanerius, do, cedo et trado tibi Ianuino magistro de Sancto Stephano, filio Thome magistri, in dote et nomine dotis Iacobine neptis mee, filie Simonis Ferlendi cognati mei, uxoris tue^a, edificium cuiusdam domus infrascriptum^b, positum super solo seu terra monasterii Sancti Stephani Ianuensis, cui edificium coheret antea car-

rubium, retro trexenda, ab uno latere edificium Willelmi capellerii quod fuit dicti monasterii et ab alio domus dicti monasterii cum medietate murorum qui sunt a dictis duobus lateribus et quod edificium ego emeram hodie a monasterio Sancti Stephani precio librarum triginta trium^e, secundum tenorem instrumenti hodie^d inde scriptiⁱ manu Simonis Vatacii de Predono notarii et predictum edificium cum omni suo iure tibi do, cedo et trado inextimatum pro dotibus dicte Iacobine uxoris tue^e, renuncians omni exceptioni et iuri quo contra predicta venire possem. Possessionem cuius edificii tibi confiteor corporaliter tradidisse, dans tibi licenciam accipiendi inde tua auctoritate corporalem possessionem semper quandocumque volueris, / (c. 108v.) constituens me pro te et tuo nomine precario possidere [dictum] edificium quamdiu possed[ero, promittens] tibi dictum edificium de cetero non impedire nec subtrahere nec advocare, set ipsum tibi p[ocius defendere] et expedire a quacumque persona, collegio et universitate meis expensis^f, alioquin penam dupli e[ius quod nunc] valet dictum edificium seu pro tempore valuerit tibi stipulanti^g dare promitto, ratis man[en]tibus predictis, et proinde universa bona mea habita et habenda tibi pignori obligo. Insuper quoque pro iamdicta de causa^h tibi do, cedo et trado vel quasi trado tibi omnia iura, rationes et actiones utiles et directas, reales, personales, mixtas et rei persecutorias undecumque mihi descendencia et que et quas habeo in dicto edificio et qualibet parte ipsius, ut ipsis iuribus uti possis, agere, experiri et omnia demum facere que possemusⁱ et umquam melius potuimus^j et inde te constituo procuratorem ut in rem tuam, salvis semper mutuis, collectis et honeribus comunis Ianue de dicto edificio prestandis, que ego dictus Ianuinus promitto tibi tabellioni infrascripto, stipulanti nomine comunis Ianue, solvere ipsi comuni, abrenuncians omni beneficio convencionis et immunitatis quo inde me tueri possem. Actum^k in burgo Sancti Stephani, in claustro sive parlatorio^l sive iuxta claustrum dicte ecclesie. Testes Scotinus Marinus de Sancta Savina, Iordanus Capreagni de Sancto Stephano et Enricetus Caballus. Anno dominice nativitatit M° CC° LXXI°, indic(tione) XIII^a, die XI iunii, post nonam.

^a uxoris tue: *in soprilinea* ^b infrascriptum: *in soprilinea* ^c trium: *così I, nonostante il prezzo, in base al documento precedente, fosse di 35 lire* ^d hodie: *in soprilinea* ^e segue depennato prout ^f meis expensis: *in soprilinea* ^g stipulanti: *così I* ^h de causa: *così I* ⁱ possemus: *così I* ^j potuimus: *così I* ^k segue depennato Ianue ^l sive parlatorio: *in soprilinea*.

¹ V. n. 704.

706

1271, giugno 11, Genova

Ianuino magister di Santo Stefano, figlio di Tommaso magister di Santo Stefano, dichiara di aver ricevuto da Beltrame Eugenio la dote di cui al n. 705.

I m b r e v i a t u r a [I], A. S. G., Notai ignoti, busta 18, fasc. 161, c. 108 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Beltrami Eugenii ».

Il documento è barrato con una linea obliqua.

N o t a i o: Simone « Vatacius ».

Sull'argomento v. nn. 704-705.

In nomine Domini amen. Ego Ianuinus magister de Sancto Stephano, filius Thome magistri de Sancto Stephano, confiteor tibi Beltramo Eugenio, recipienti hanc confessionem nomine et vice Iacobine neptis tue, uxoris mee, me habuisse et recepisse a te nomine dicte Iacobine^a, pro dotibus seu nomine docium dicte Iacobine, edificium cuiusdam domus positum in burgo Sancti Stephani Ianuensis, super solo seu terra dicti monasterii Sancti Stephani, cui coheret antea carrubium, retro trexenda, ab uno latere edificium Willelmi capellerii quod fuit dicti monasterii et ab alio domus dicti monasterii et quod edificium cum medietate murorum qui sunt a duobus lateribus mihi dedisti nomine di[cte]^b uxoris mee, secundum tenorem instrumenti inde hodie scripti manu Simonis Vatacii de Predono notarii¹, renuncians omni exceptioni et iuri per quod seu quam contra predicta venire possem et facio tibi recipienti nomine dicte Iacobine et ipsi Iacobine per te antefactum sive donationem propter nuptias librarum triginta quinque^c ianuinarum ad habendum et tenendum et quicquid volueris faciendum, secundum morem et consuetudinem civitatis Ianue, quas dotes et antefactum promitto et convenio tibi reddere et restituere, adveniente condicione restituendi, dictas dotes et dictum antefactum, alioquin penam dupli librarum

¹ V. n. 705.

septuaginta ianuorum tibi dicto nomine^d stipulanti dare promitto, ratis manentibus predictis et proinde universa bona mea habita et habenda tibi dicto nomine pignori obligo. Actum^e in burgo Sancti Stephani, in claustro sive parlatorio dicti monasterii^f. Testes Scotinus Marinus de Sancta Savina et Iordanus Capreagni de Sancto Stephano et Enricetus Caballus. Anno domine nativitatis M° CC° LXXI°, indic(tione) XIII^a, die XI iunii, post nonam.

^a nomine-Iacobine: *in soprilinea* ^b *segue depennato* pro dotibus; *segue ripetuto* dicte
^c quinque: *in soprilinea* ^d dicto nomine: *in soprilinea* ^e *segue depennato* Ianue ^f in-
monasterii: *in soprilinea*.

707

1271, luglio 7, Genova

Giovanni Alberico e suo figlio Giacomino dichiarano di aver ricevuto dal monastero di Santo Stefano, in persona del procuratore frate Nicola Merenda, la somma di 200 lire, a saldo di quanto dovuto loro per la vendita di cui al n. 701.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 159 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « De terra Alberici »; in quello esterno, di mano moderna: « 1271, 7 luglio ».

Sull'argomento v. nn. 682, 686, 688-690, 696-698, 701, 703.

✠ Nos Iohannes Albericus et Iacobinus eius filius confitemur nos habuisse et recepisse a te fratre / Nicolao Merenda, syndico et monacho dicti monasterii Sancti Stephani Ianuensis, libras ducentas ianuorum que / restabant nobis solvende de libris quingentis ianuorum, quas nobis dare debebat dictum monasterium pro precio / terre quam tibi dicto nomine vendidimus, ut continetur in instrumento scripto manu Willelmi Vegii notarii, die tercia iunii / preteriti¹, renunciantes exceptioni non numerate et non habite peccunie, doli et condicioni sine causa, unde promitimus et convenimus tibi / quod de dictis libris quingentis vel earum occasione nec eciam

¹ V. n. 701.

de pena comissa nullam petitionem, requisicionem / faciemus vel actionem movebimus sub pena dupli dicte quantitatis et obligacione bonorum nostrorum, quam tibi promittimus / si contrafecerimus, ratis manentibus supradictis et proinde obligamus tibi pignori bona nostra, iurans ego Iacobus ad / sancta Dei evangelia attendere ut supra et facio omnia supradicta in presencia, consensu et voluntate dicti patris / mei et consilio Iohannis de Sancto Georgio barberii et Francischi de Sancto Georgio speciarii, quos meos / propinquos et consiliatores mihi eligo et appello. Actum Ianue, iuxta ecclesiam Sancti Laurentii. Testes dicti / consiliatores. Anno dominice nativitatibus M^o CC^o LXXI°, ind(ictione) XIII^a, die VII^a iulii, circa vespas.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palatii notarius, rogatus scripsi.

708

1271, dicembre 28, Genova

Bertina, vedova di Guglielmo medicus de Rivalgario, vende a Buongiovannino de Plano, figlio del fu Oliviero, un terreno con casa in Langasco, in località Rosa di Cravasco, al prezzo di 12 lire.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 241.

La pergamena presenta un foro in corrispondenza della riga 9^a ed alcune sbiaditure d'inchiostro dovute ad umidità, senza perdita di testo.

A tergo, di mani coeve: «De Langascho»; parzialmente illeggibile per sbiaditura dell'inchiostro: « Bonusioh[anninus de] Plano »; « Bonoiohanino lb. XV, Lorentino lb. II, s. XV, Priano lb. XV, de quibus debeo Baldo lb. X, s. V, item [...] lb. IIII, s. XV item [...] lb. [...], s. X, d. VIII ».

In calce al documento: « VI ».

✠ In nomine Domini amen. Ego Bertina, uxor quondam Guillelmi medici de Rivalgario, vendo, cedo et trado tibi Bonoio/hanino de Plano, filio quondam Oliverii, peciam unam terre^a cum domo supraposita, positam in territorio Langaschi, / loco ubi dicitur Rosa de Cravascho, cui coheret superius terra Carulphi de Insulis, inferius et ab uno latere via et ab alio / latere terra Priani de Cravascho, ipsam igitur terram, cum domo et omnibus suprapositis

et eius pertinentiis, ingressibus et exitibus / suis, liberam et absolutam ab omni honore servitutis et exactionis, preterquam a mutuis et collectis comunis Ianue, quantum / pro futuro tempore prestandis, uti optime maximaque est ad habendum, tenendum et possidendum et quicquid anmodo volueris faciendum tu et heredes tui et cui dederis et habere statueris, iure proprio et titulo emptionis, sine mea / et heredum meorum et omnium personarum pro me contradictione, finito precio librarum duodecim ianuinorum, quas proinde a te recepisse / confiteor et de quibus me a te bene quietum et solutum voco, renuncians exceptioni non numerate p[ec]unie et non recepti precii et omni iuri. Et si plus valet dicto precio, sciens veram eius extimationem, ipsum plus tibi dono et remit/to, renuncians iuri quo cavetur «Si venditor deceptus fuerit ultra dimidiam iusti precii, quod possit agere ad rei / restitutionem vel <i>usti precii supplementum». Possessionem quoque et dominium inde tibi corporaliter confiteor tradidisse, constituendo me tuo nomine et a te precario possidere quamdiu possedero et do tibi licentiam accipiendi / et intrandi corporalem eius possessionem quandocumque volueris tua auctoritate, sine decreto consulum vel magistratus et sine omni mea et heredum meorum et omnium personarum pro me contradictione. Ipsam igitur terram cum domo et / omnibus suprapositis promitto tibi de cetero non impedire neque subtrahere, set potius expedire et legitime defendere / et disbrigare ab omni persona, collegio et universitate meis propriis expensis, remissa necessitate denuntiandi, / quod si non fecero seu facere non potero, duplum inde pene de quanto dicta terra cum domo et omnibus suprapositis et eius pertinentiis nunc valet et pro tempore valuerit seu meliorata fuerit, rata manente locacione, tibi stipulanti promitto et pro / ipsa pena [et] ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda tibi pignori obliigo. Pro eodem etiam precio / et ex eadem causa venditionis tibi do, cedo et trado omnia iura, rationes et actiones reales et personales et mistas, / utiles et [directas], quecumque et quascumque habeo et mihi cumpetunt et cumpetere possent in dicta terra et domo et contra omnem personam, / eius occasione et auctoritate, quod ipso iure, rationibus et actionibus uti possis agendo, petendo et defendendo et omnibus modis quibus / ego umquam melius potui seu possem, constituendo te inde procuratorem ut in rem tuam. Que fatio consilio Viviani de Lagostena et Guillelmi de Lagostena, quos in predictis meos eligo propinquos et consiliatores et fatio predicta salvissimè mutuis, / collectis et aliis prestacionibus comuni Ianue de cetero prestandis, que et quas dictus Iohannus promisit et se obligavit mihi infra-scripto / notario, recipienti nomine comunis Ianue, solvere de ipsa comuni

Ianue de cetero mutua et collectas et alias prestaciones de cetero pro ipsa prestand[as] / et abrenuncians privilegio et conventioni, secundum formam capituli. Testes predicti consiliatores et Prianus de Cravasco. Actum Ianue, prope / ecclesiam Sancte Savine, in domo Fatiolis de Savignono, ubi habitat dicta Bertina. M^o CC^o LXXII, indictione XIII, die XXVIII decembris, inter nomam et vespas.

(S. T.) Ego Bertholinus de Faxolo notarius rogatus scripsi.

^a *Segue depennato positam*

709

1272, Genova

Cessione di edificio in Bisagno presso il ponte di Sant'Agata in solum di una somma dovuta.

C o p i a semplice di mano moderna [B], POCH, II, c. 26 r.

In testa al documento, della stessa mano: «Da rivedersi»; alla fine del testo: «Pergamena autentica sin qui da rivedersi».

Non risultano chiari né l'oggetto e la natura del documento né le parti contraenti.

Minas quatuordecim grani, quod granum extimo communi voluntate mea et tua in soldis sexdecim pro qualibet mina, unde et in solum quarum pro libris octo ianuinarum, scilicet pro pretio minarum decem seu extimatione minarum decem ex dictis minis III ... do, cedo et^a trado infra solucionem ... quoddam edificium domus positum in Bissanne ... prope pontem Sancte Agathe ... liberum ... preterquam a mutuis et collectis comuni Ianue in futurum prestandis, que et quas frater Nicolaus^b mihi infrascripto tabellioni, stipulanti nomine et vice comunis Ianue, solvere promisit et renuncians omni privilegio et conventioni ... Actum Ianue, ... anno dominice natiuitatis 1272, inditione 14 ... Ego Iohannes Oberti tinctoris, sacri Imperii notarius, rogatus scripsi.

^a et: *in soprilinea* ^b *segue tra parentesi syndicus monasterii Sancti Stephani*

710

1272, gennaio 10, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 27 anni ai fratelli Giacomo de Sambuxeto tinctor, Buontempo e Ricobono e ai loro eredi legittimi e diretti un suolo davanti all'ospedale del monastero, su cui insistono le loro case, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola di terreno edificato e di 2 soldi per ogni tavola di quello non edificato, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita delle case stesse.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 240.

La pergamena contiene anche il n. 679, al quale si rinvia per le osservazioni.

In calce al documento l'annotazione di mano coeva: « Habui precium de I(acobo) ».

[✕] Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, Philipus prior, Iohannes, Nicolaus Merenda, Nicolaus Beaqua, Manfredus et [Pet]rus, monaci dicti mo/nasterii, nomine et vice dicti monasterii et pro dicto monasterio, locamus et libellario nomine concedimus vobis Iacobo de Sambuxeto tinctori, Bonotempori / et Ricobono fratribus terram dicti monasterii, positam ante hospitale dicti monasterii et cui coheret ante via, retro terra dicti monasterii usque ad / terram quam tenet Fulcho de Framura, a latere terra dicti monasterii in parte cuius est hedificium Ugonis Gamboni et quod fuit Willelmi de Alpexella, ab / alio latere terra dicti monasterii deversus balneum, ubi consuevit esse crosa, supra quam sunt hedificia vestra, a Natale Domini proxime preterito usque annos vigin/ti septem completos, tali pacto, modo et condicione quod vos et heredes vestri legitimi ex vobis nati debeatis inde dare et solvere dicto monasterio / usque ad dictum terminum singulis annis infra octavum Natalis Domini de tabula una et quinta de terra anteriori incasata ad racionem de soldis decem pro / tabula et soldos duos ianuinorum pro qualibet tabula terre non incasate, aportando et solvendo eos ad dictum monasterium. Quam terram vobis et heredibus vestris / [ex] vobis natis, nomine dicti monasterii, promittimus dimittere et non auferre nec condicionem augere usque ad

dictum terminum, set pocius eam defendere et disbrigare / [a]b omni persona et loco, alioquin, si in aliquo de predictis fuerit contrafactum et ut supra per dictum monasterium non fuerit observatum, promittimus vobis, dicto nomine, dare vobis / nomine pene libras decem ianuinorum, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et predictis omnibus observandis universa bona dicti monasterii vobis pignori / obligamus. Et si forte dictum hedificium alicui vendi contigerit, debeatis prius denunciare abbati, qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si dictum / monasterium emere voluerit, debeat illud habere ad minus soldos decem quam aliqua alia persona et si emere noluerit, teneatur dare dicto monasterio ille qui ipsum / emerit vel in solum receperit denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra, pro recognoscendo dominium ipsius soli, ita tamen quod non possit vendi vel alienari / alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si dictum hedificium alienaretur a vobis vel ab heredibus vestris ex vobis / natis aliquo modo, ita quod vos vel heredes vestri ipsum non haberetis, presens locacio sit cassa et irrita et nullius valloris et ultra non teneat, acto et expre/sim apposito quod liceat dicto monasterio dare ad incasandum de terra que est a muro tintorie ultra, ita quod de ea quam dederit minuantur soldi duo / pro qualibet tabula de presenti penssione et si forte vos volueritis vel alter vestrum accipere de ea ad incasandum, possitis de ea accipere secundum quod de ea / alteri dabitur. Versa vice nos dicti Iacobus, Bonumtempus et Ricobonus promittimus et convenimus vobis, domino abbati et fratribus, nomine dicti monasterii, / [d]are et solvere anuatim dictam penssionem dicto monasterio, ut superius dictum est, et attendere et observare ut supra et in nullo contravenire. Et / [si] forte aliqua persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati, qui pro tempore fuerit in dicto monasterio habitaverit in dicto hedificio, ipsam inde ex/[pellemus] infra dies octo postquam nobis fuerit denunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin, si in aliquo predictorum / [fuerit contrafactu]m, promittimus vobis, dicto nomine stipulantibus, dare vobis nomine pene libras decem ianuinorum, pena vero comissa, cadamus a iure / [locacionis]. Et pro predictis omnibus observandis et pena universa bona nostra habita et habenda vobis pignori obligamus et de predictis omnibus et / [singulis] nos obligamus in solidum, renunciantes iuri solidi de principali, epistule divi Adriani et nove constitutioni de duobus reis et iuravi[t / dictus] Ricobonus attendere ut supra et fecit hec omnia consilio dictorum fratrum suorum, quos suos propinquos et consiliatores sibi elegit / [et a]ppellavit. Actum apud dictum monasterium. Testes Fredericus de Castro notarius et Alegrus fornarius. Anno dominice

nativitatis M° CC° LXXII°, / indic(tione) XIII^a, die X^a ianuarii, circa vesperas. Plura instrumenta inde fieri rogaverunt: factum est pro dictis fratribus.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palatii notarius, rogatus scripsi.

711

1272, dicembre 16, Genova

Gualtiero, arcivescovo di Genova, confortato dall' inserta lettera di Radolfo, vescovo di Albano, penitenziere papale, del 22 ottobre 1265, consente il passaggio del frate Daniele de Burgo dal convento di Santa Tecla, dell'Ordine degli Eremitani di Sant'Agostino, al monastero benedettino di Santo Stefano.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 110, c. 11 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Fratr̄is Danielis »; « Factum pro fratribus ».

N o t a i o: Stefano « Conradi de Lavana ».

Sull'argomento v. nn. 672, 759-760.

In nomine Domini amen. Nos Gualterius, archiepiscopus Ianuensis, visis et auditis coram nobis propositis per abbatem Sancti Stephani et per fratres Sancte Tecele, Ordinis Sancti Augustini, et habito super hiis consilio et deliberatione, dicimus et pronuntiamus fratrem Danielem de Burgo esse et fuisse per multos annos proxime preteritos fratrem dicti Ordinis Sancti Augustini et per predictos fratres capi legitime potuisse cum hoc fecerint de scientia et voluntate nostra. Si tamen secundum litteras venerabilis patris, domini Radulfi, episcopi Albanensis, quarum litterarum tenor inferius annotatur, et secundum quod ipse frater Daniel videtur notificasse dicto domino episcopo, ipse frater Daniel transire vult ad Ordinem^a Sancti Benedicti et in ipso ordine secundum regulam beati Benedicti in dicto monasterio Sancti Stephani tanquam conversus professus vivere, stando ibi et vivendo cum monachis et fratribus ipsius monasterii et in habitu conversorum professorum cum ipsis monachis et fratribus devotum exhibere Domino famulatum, dicimus et pronunciamus hoc ei licere et hoc ipsum facere posse et quia dictus frater Daniel in presencia dicti domini archiepiscopi acceptavit pre-

dicta, ideo dictus dominus archiepiscopus pronunciavit ut supra et ipsum absolvit ab oservacione regule beati Augustini. Tenor autem litterarum predictarum talis est ...¹ Lata et pronunciata Ianue, in palacio archiepiscopatus Ianue, anno dominice nativitatis M^oCC^oLXXII, indictione XV, die XVI decembris, ante terciam, presentibus testibus dominis magistro Enrico et Ugone de Flisco, vicariis dicti domini archiepiscopi, et Thoma de Loco et pluribus aliis et partibus acceptantibus.

^a *Segue depennato bn*

712

1273, agosto 6, Genova

Benvenuta, vedova di Buonvassallo di Albaro callegarius, dona due terreni vignati in Albaro, in località Costa, di cui uno con casa, al monastero di Santo Stefano, in persona dell'abate Fredencio, che s'impegna a provvederle quanto necessario per il suo sostentamento e ad iscrivere lei, il marito e i figli nel libro degli anniversari.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 159 r.

Nel margine esterno, di mani trecentesche: « De Albario »; « De Albario »; in quello interno di c. 159 v., di mano moderna: « 1273, 6 agosto ».

✠ Ego Benvenuta, uxor quondam Bonivassalli de Albario callegarii, pura et inrevocabili / donacione inter vivos dono vobis domino Fredencio, abbati monasterii Sancti Stephani Ianuensis, nomine dicti monasterii, / terras infra-scriptas positas in Albario. In primis peciam unam terre vineate et arborate cum domo supraposita, / positam loco ubi dicitur Costa, cui coheret superius via, inferius et a latere terra Petri Pulpi, ab alio latere / terra quondam Oberti Pulpi; item aliam peciam terre vineate et vacue in parte positam in eadem contrata, / cui coheret superius terra Petri Pulpi, inferius fossatus, a latere terra dicti Petri, ab alio latere terra quondam / Oberti Pulpi. Quam donacio-

¹ Segue n. 672.

nem promitto vobis dicto nomine dicti monasterii ratam et firmam habere et tenere et ipsam / nullo modo revocare, alioquin si ut supra non observavero, promitto vobis dare nomine pene duplum vali/menti dictarum terrarum, ratis manentibus supradictis et pro predictis omnibus observandis et pena omnia bona mea / habita et habenda vobis pignori obligo, renuncians iuri quo caveatur donacionem factam excedentem quingentos aureos / sine insinuatione non valere et omni iuri et facio hec omnia consilio Nicolai de Sancto Petro Arene notarii / et presbiteri Lanfranci, capellani dicti monasterii, quos meos propinquos et consiliatores mihi eligo et appello, salvis / semper mutuis, collectis et oneribus comuni Ianue de predictis prestandis. Et dictus dominus abbas promisit mihi tabelioni / infrascripto, recipienti nomine comunis Ianue, de solvendis mutuis, collectis et aliis prestationibus de predictis / pro futuro tempore comuni Ianue, renuncians omni privilegio et beneficio convencionis et promisit dicte Benvenute eroga/re de bonis dicti monasterii omnia que necessaria fient in sustentacione ipsius et facere scribi in libro quo / (c. 159 v.) scribuntur anniversaria anniversarium dicte Benvenute, viri et filiorum ipsius et ea facere annuatim / in perpetuum. Actum in platea dicti monasterii. Testes dicti consiliatores. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXIII°, inditione / XV^a, die VI^a augusti, circa completorium.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palatii notarius, rogatus scripsi.

713

1274, gennaio 20, Genova

L'ospedale di Santo Stefano, in persona della ministra Aloisa, rilascia quietanza a Pietro de Manfredo de Flacono della somma di 3 lire dovute per canone di un terreno con casa concessogli in locazione in Flacono.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 85, c. 17r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Petri de Flacono ».

Il documento è barrato con una linea obliqua.

N o t a i o: Parentino « de Quinto ».

In nomine Domini amen. Ego Aluisia, ministra hospitalis Sancti Stephani Ianuensis, confiteor tibi Petro de Manfredo de Flacono me habuisse a te libras tres ianuinorum nomine dicti hospitalis et pensionem sive omnes pensiones terre et domus dicti hospitalis tibi locate per me, quam terram et quam domum dictum hospitale habet in Flacono, renuncians exceptioni non numerate pecunie et omni iuri, unde promitto et convenio tibi nullam de cetero de dictis libris tribus nec de pensione dictorum trium annorum facere petitionem, molestiam neque requisicionem de iure neque de facto sub pena dupli dictarum librarum trium, quam tibi promitto predicto nomine, si contrafecero, rato manente pacto et sub ypotheca bonorum^a dicti hospitalis, faciens hec omnia consilio infrascriptorum testium, quos eius propinquos et consiliatores in hoc casu ellegit et appellavit^b. Actum Ianue, in porticu dicti hospitalis. Testes Rainaldus speciarius, Iacobus çololarius et Willelmus de Sancta Iusta. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXIII°, indic(tione) prima, die XX ianuarii, circa nonam.

^a *Segue depennato* predictorum ^b ellegit et appellavit: *così I.*

714

1274, aprile 19, <Genova>

Giacoma, vedova di Rubaldo de Calorio, è nominata tutrice dei figli Ugolino, Giordano, Giovannina, Alaxina e di un altro non ancora battezzato.

Notizia in n. 721.

715

1274, aprile 19, <Genova>

Inventario dei beni del fu Rubaldo de Calorio, da cui risulta che sua moglie Giacoma è tutrice dei figli Ugolino, Giordano, Giovannina, Alaxina e di un altro non ancora battezzato.

Notizia in n. 721.

Notario: Oberto « de Terralba ».

716

1274, maggio 1, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del monaco Nicola Merenda, corrisponde a Pietro Cigala, canonico genovese, la somma di 50 soldi dovuta al capitolo per le quattro visite processionali compiute annualmente al monastero.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 160 v.

Nel margine esterno, di mano moderna: « 1274, 1 maggio ».

Sull'argomento v. nn. 121, 134, 364, 724, 733, 738, 756, 764, 971.

✠ In presencia vestrum infrascriptorum fratrum, Nicolaus Merenda, monachus monasterii Sancti Stephani Ianuensis, / nomine abbatis et monasterii predicti, dedit et solvit Petro Cigale, canonico et massario ecclesie seu capituli Ianuensis, soldos quinquaginta ianuinorum, quos dictum monasterium debebat dare supradicto capitulo seu ecclesie / Ianuensi occasione pacti seu convencionis facti seu initi inter predictum monasterium et capitulum et de quo pacto et / convencione fit mencio in instrumento scripto manu Oliverii notarii M° CC° XVII°, die penultima aprilis¹. / Actum Ianue, in claustro dicte ecclesie Sancti Laurentii. Testes presbiter Lanfranchinus, cappellanus dicti monasterii, presbiter / Granel et presbiter Thomas, cappellani in dicta ecclesia Sancti Laurentii. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXIII°, ind(ictione) / prima, die prima madii, ante primam.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

¹ V. n. 364.

717

1274, maggio 7, <Genova>

Il monastero di Santo Stefano rilascia procura al prete Giovanni di Piacenza.

Notizia in n. 785.

Notai o: Guglielmo « Vegius ».

718

1274, <agosto 4?>, Genova

Il prete Giacomo, canonico e rettore della chiesa di San Pietro de Pereto si presenta presso il monastero di Santo Stefano, come da lettere apostoliche ottenute per tramite del prete Anselmo de Rocha de Pilasca.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai ignoti, busta V, fasc. 55, c. unica v.

La carta presenta estese lacerazioni lungo il margine interno ed inferiore, con ampia perdita di testo, che non permette di individuare le motivazioni dell'atto.

Il giorno e il mese proposti sono indicati in base al documento che precede nella carta, datato 4 agosto 1274.

Notai o: Vassallo « de Porta ».

[In nomin]e Domini amen. Presbiter Iacobus, canonicus et rector sive minister ecclesie Sancti Petri [de Pe]reto diocesis Aquensis, presentavit se apud monasterium Sancti Stephani Ianuensis [in pre]sentia domini Philippi, prioris dicti monasterii, et monacorum infrascriptorum, videlicet [fratris] Nicolai Merende, fratris Petri Ferrarii et fratris Nicolai Beaque, citatus [...] ^a usque ad terciam diem ad presentiam domini abbatis dicti monasterii auctoritate [litterarum aposto]licarum obtentaram ad eum per presbiterum Anselmum de Rocha de Pilasca [...] ^b presbitero Iacobo relictum ^c fuit et dictum,

quam presentationem de se fecit ne [...] ^d contumas in non veniendo, licet litere dicti domini abbatis quibus esset insertus [...] ^a palium ^a nundum ad ipsum presbiterum Iacobum pervenerint, dicens et protestans [...] ^a veniendo a Pereto Ianuam propter guerras et vicium discrimina tutum [...] ^a, unde per presens instrumentum supplicat domino abbati, licet absentem, ut pla[ceat ...] ^e taliter committere vices suas domino episcopo vel preposito Sagonensi quo loco [...] ^b et rerum accedere posset idem presbiter Iacobus et ut de predictis possit fieri [...] ^f fieri publicum instrumentum. Actum in monasterio Sancti Stephani Ianuensis, [... an]no ^g dominice nativitatis M° [CC°] LXXIII°, inditione prima ^h.

^a [cm. 4] ^b [cm. 5] ^c relicto: *così I* ^d [cm. 3] ^e [cm. 2] ^f [cm. 6]
^g [cm. 8] ^h *segue lacuna pari ad una riga dovuta a lacerazione della carta.*

719

1274, agosto 31, Genova

I comproprietari del mulino del ponte de Preberardo, da una parte, e l'arcivescovo di Genova, proprietario del mulino de Strata, rappresentato dal procuratore Bernus, ed il monastero di Santo Stefano, proprietario del mulino de Insula, in persona dell'abate Fredencio, dall'altra, stabiliscono che il rigolus che i primi hanno cominciato a costruire nell'alveo del Bisagno non superi i 16 cubiti.

Original e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 246.

La pergamena presenta tracce di rigatura a piombo.

Sull'argomento v. nn. 100, 128, 198, 236, 244, 246, 249-250, 269, 273, 299, 303, 324, 329, 506, 1160.

✠ In nomine Domini amen. Cum per Philipum corrigarium, Guillelmum Porcellum et Enricum draperium, dominos et consortes molendini quod vo/catur molendinum pontis de Preberardo, quod est in Bissanne, fiet quodam opus videlicet maceries quedam in latere beudi de/versus orientem, per quem beudum aqua labitur a dicto molendino ad molendinum venerabilis patris domini archiepiscopi Ianuensis, / quod vocatur molendinum de Strata et ad molendinum monasterii Sancti Stephani et consortium, quod molendi-

num est in Bissanne / et vocatur molendinum de Insula, quod opus sive maceries fiebat per predictos consortes molendini superioris ut ab / ipsa macerie terra et glarea regeretur ne in dictum beudum caderet et aquam fluentem impediret, et controversia propterea or/ta fuisset inter dominos et consortes predictos molendini superioris, ex una parte, et dictos dominos et consortes molendinorum / inferiorum, ex altera, asserentibus et con<ten>dentibus dominis inferiorum molendinorum non licere dominis et consortibus superioris / molendini dictum opus seu maceriem facere, licet dictum opus seu maceries ad utilitatem omnium predictorum molendi/norum spectaret, et e converso asserentibus et contententibus dominis et consortibus dicti molendini superioris sibi licere facere / dictum opus et maceriem, tandem dicte partes, videlicet predicti domini et consortes predicti molendini superioris, ex una parte, et / donnus Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani, nomine dicti monasterii, et dominus Bernus, syndicus et procurator ve/nerabilis patris archiepiscopi Ianuensis, nomine ipsius archiepiscopi, ex altera, ut de syndicato apparet publico instrumento scrip/to M° CC° ***, fuerunt in tali concordio, videlicet quod dictum opus et maceries fi/eret et factum remaneat seu compleatur ut cepta est, ita quod per id opus seu maceriem, licet fieret per dominos superi/oris molendini nullum preiudicium alicui ex dictis partibus seu dictis molendinis fiat quoad proprietatem vel quo/ad possessionem vel quasi vel in aliquo alio nec alicui ex dictis partibus nec dictis molendinis propterea ius aliquod acquiratur vel acquisitum videatur quoad proprietatem vel possessionem vel quasi vel in aliquo alio, set perinde utraque pars quandocumque possit / uti omni iure suo quoad proprietatem et possessionem et quasi et ad quodcumque aliud perinde ac si dictum opus seu maceries factum seu / facta non fuisset. Item, cum predicti domini superioris molendini, quod vocatur ut predictum est, facerent et facere cepissent / quendam riçolum superius a dicto molendino superiori in alveo fluminis Bissannis desubtus pontem et quem riçolum / faciebant, ut dicebant, ad defensionem sui molendini et ne aqua impletur beudum seu fugam dicti molendini et / illum riçolum incepissent a muro strate inferius a ponte, extendendo illum per transversum in alveum seu lec/tum dicti fluminis per cubitos sexdecim atque predicti domini molendinorum inferiorum, scilicet molendini predicti quod / vocatur de Insula et molendini archiepiscopatus predicti quod vocatur de Strata, dicerent dictis consortibus molendini superi/oris non esse ius faciendi dictum riçolum et quod fieret in preiudicium molendinorum inferiorum, fuerunt quidem dicte partes, / dictis nominibus, de dicto riçolo in concordia tali modo, videlicet

quia ipsi consortes molendini superioris possint facere / dictum riçolum et factum tenere taliter quod non extendatur ipse riçolus nec possit fieri dictus riçolus iam ceptus infe/rius a ponte longior cubitis sexdecim et, si longior ceptus est fieri, quod removeatur totum illud quod est ultra / cubitos sexdecim, incipiendo a muro dicte strate inferius a ponte deversus mare, ita quod ullo tempore ipse / riçolus iam ceptus inferius a ponte deversus mare non possit nec debeat fieri longior nec extendi amplius in / lectum seu alveum dicti fluminis. Et ita dicte partes, dictis nominibus, in omnibus et per omnia fuerunt in concordia et / ad perpetuam memoriam iusserunt fieri plura publica instrumenta. Actum in burgo Sancti Stephani, in plathea dicti monasterii / Sancti Stephani sub urmo, anno dominice nativitatis M° CC° LXXIII°, indic(tione) prima, die ultima augusti, inter nonam et vespervas. / Testes Bergognonus Embriacus, presbiter Lanfrancus, capellanus dicti monasterii, et presbiter Daniel, minister Sancte Iuste de Alba/rio.

(S.T.) Ego Iohannes de Baranno notarius rogatus scripsi.

720

1275, febbraio 16, <Genova>

Il monastero di Santo Stefano rilascia procura al prete Giovanni.

Notizia in n. 721.

Notaio: Guglielmo « Vegius ».

721

1275, febbraio 16 o 28, Genova

Giacoma, vedova di Rubaldo de Calorio, tutrice dei figli Ugolino, Giordano, Giovannina, Alaxina e di un altro non ancora battezzato, nella vertenza

col monastero di Santo Stefano, rappresentato dal prete Giovanni, riguardante il mancato pagamento per molti anni del canone di un terreno e di alcuni edifici in contrada Cruciferorum, in località Insula, che insistono sul suolo del monastero, s'impegna a corrispondere la somma annua di un denaro, compresi 12 denari per gli anni arretrati. Berardo de Puteobonello, console di giustizia, ratifica l'accordo.

Original e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 242, c. 1 r.

La pergamena presenta una lacerazione nel margine esterno in corrispondenza delle righe 17^a - 24^a r. e 18^a v. e sbiaditure d'inchiostro che interessano anche le righe 13^a - 17^a v., con perdita di testo.

Il nome del notaio, illeggibile, si deduce confrontando questo documento con C del n. 100, che risulta redatta dalla stessa mano.

Il termine « post quem » per l'indicazione del giorno del mese, non visibile sulla pergamena per sbiaditura dell'inchiostro, è dato dalla prima notizia ricavabile dal documento. In base al giorno settimanale, il documento dovrebbe datarsi martedì 19 oppure 26 febbraio.

Tale pergamena parrebbe identificabile con quella vista a suo tempo da Federico Federici e da lui così descritta: « <1275> Bernardo de Puteobonello milanese cittadino dottore console di giustizia e versus civitatem, come in una cartina appresso li monaci di Santo Stefano vista da me »; « <1275> Bernardo di Piteobonello milanese console di giustizia della città, come in cartina appresso li monaci di Santo Stefano »: v. FEDERICI¹, c. 156 r.; FEDERICI², c. 168 r.

In nomine Domini amen. Cum lites et questiones verterentur et verti et moveri possent inter presbiterum / Iohannem, syndicum monasterii Sancti Stephani, ut de syndicatu constat per instrumentum scriptum manu Guillelmi / Vegii notarii, M° CC° LXXV°, die XVI februarii, nomine dicti monasterii, ex una parte, et Iacobam, uxorem / quondam Rubaldi de Calorio, tutricem Ugolini, Iordanni, Iohannine et Alaxine et alterius qui nondum / est babtizatus, ut de tutela constat tam per instrumentum de ultima voluntate dicti quondam Rubaldi quam / per scripturam publicam scriptam in actis potestacie Bissanis, M° CC° LXXIII°, die XVIII aprilis, / et de inventario scripto manu Oberti de Terralba notarii, M° CC° LXXIII°, die XVIII aprilis, occasione quorundam / hedificiorum positorum in vicinia seu contrata Cruciferorum, ubi dicitur Insula, quibus coheret ante via pu/blica, retro terra censualis monasterii Sancti Stephani, quam tenent heredes quondam Rubaldi de / Calorio, ab uno latere hedificium Enrici qui dicitur Mortuus, ab alio hedificium domus Bernardi molinari / et occasione cuiusdam terre vacue posite eodem loco et cui coheret ab uno latere terra vachua que est / monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ab

alio terra censualis dicti monasterii, quam tenet Enricus qui dicitur Mortuus, / ante hedificium heredum quondam supradicti Rubaldi et Bernardi molinariii in parte, retro clusa mo/lendini Santi Stephani et consortium, que hedificia dictus syndicus dicebat esse super terram dicti monasterii et / de eis prestari debere hinc retro censum ipsi monasterio, scilicet medaliam unam omni anno et quia de prestacione census ces/satum erat per multos annos, asserebat dictus syndicus dicta hedificia desuper dicta terra tolli et removeri d[ebere] / et eciam ipsa hedificia effecta esse dicte ecclesie et solo cessisse et propter que eciam li[...]/rat^a contra ipsam tutricem, nomine dictorum minorum, tandem dicte partes, volentes [...] / dias^b, taliter inter se transigerunt, videlicet quia predictus syndicus, nomine dicte [ecclesie...] ^c, / nomine dictorum heredum, ius tenendi ipsa hedificia, nomine dictorum heredum, perpetuo et ius [...] / ram^d perpetuo, secundum quod antiquitus teneri consuevit dum tamen de cetero [...] ^e / domini pro censu denarium unum ianuinum, dandum ipsi monasterio, scilicet [...] ^e / et omne ius quod quantum erat monasterio predicto racione cessinnonis^f dicte [...] ^g eidem [...] ^d / et ei promissit, nomine dictorum minorum, quod occasione cessinnonis^h predictae vel alterius iuris quod in ipsis [...] ⁱ / seu terra occasione cessannonis^j preterite nullam syndicus pro dicto monasterio seu monasterium movebit litem, / questionem seu controversiam et quod ipsa hedificia et terra super quam sunt et dictam terram perpetuo habere et tenere / perpetuo permittet ipsis minoribus et heredibus ipsorum, ipsis prestantibus dictum censum, alioquin, si, ut supra / dictum est, non attenderit dictum monasterium, penam librarum viginti quinque eidem, stipulanti nomine dictorum minorum, / dictus syndicus promissit, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et predictis omnibus observandis obligavit / eidem, dicto nomine, pignori omnia bona dicti monasterii. Versa vice predicta Iacoba, tutrix curatorio / nomine dictorum minorum, ex predicta causa et pro predictis promissit eidem syndico, nomine dicti monasterii, / (c. 1 v.) quod dedit pro censu predictae terre denarios duodecim ianuinorum et promissit eidem syndico, nomine dicti monasterii, / tamquam tutrix dictorum minorum et pro ipsis minoribus, quod ipsa pro dictis minoribus et ipsi minores perpetuo omni an/no, scilicet infra octavam Natalis Domini, dabit et solvet seu^k dabunt et solvent, in signum domini dicte terre / super qua sunt dicta hedificia et alterius terre superius coherenciate, pro censu et nomine census, denarium unum ianuinum, / alioquin penam soldorum decem, quotiens cessaret in dicta solutione, eidem, dicto nomine stipulanti, promissit, / ratis manentibus supradictis. Pro qua pe-

na et predictis omnibus et ad sic observandum omnia bona dictorum minorum dicto syndico, / stipulanti nomine dicti monasterii et pro ipso monasterio, pignori obligavit, faciens hec omnia consilio testium infra/scriptorum, quos suos vicinos et consiliatores sibi eligit et appellat, renunciando iuri hypothecarum, senatus consulto Velleiano et omni iuri et legum presidio quo se tueri posset. Et insuper in predictis omnibus et singulis do/minus Berardus de Puteobonello, consul Ianue de iusticia deversus civitatem, cognoscens predicta / fieri ad utilitatem dictorum minorum, cum dubium esset ne dicti minores amitterent tam / dicta hereditaria quam ius terre, suum decretum et auctoritatem interposuit et laudavit predicta / omnia h[abere] perpetuam firmitatem. Actum Ianue, in palacio archiepiscopatus Ianue, ubi re/gitur cu[ria] dicti consulis, anno dominice nativitatis M° CC° LXXV°, indictione secunda, die martis / [... fe]br[uar]ii inter]¹ primam et terciam. Testes Symon cancellerius iudex, Facius de / [...]² et Simon de Potuveneris. Et duo instrumenta sive plura eiusdem tenoris dicte / partes fieri rogaverunt et istud factum est pro dicto monasterio.

[(S.T.) Ego Ambrosi]us Vegius, sacri Imperii notarius, rogatus et iussu dicti consulis scripsi.

^a [10] ^b [13] ^c [15] ^d [12] ^e [18] ^f cessinonis: *cosi A* ^g [6]
^h cessinonis: *cosi A* ⁱ [5] ^j cessannonis: *cosi A* ^k seu: *sau in A* ^l [4].

722

1275, febbraio 23, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione per 15 anni a Lorenzo di Struppa due mulini presso Struppa, detti Picarellum e Surrigia, assieme ai relativi diritti d'acqua, per il canone annuo di 26 mine di frumento e a condizione che questi, in caso di penuria d'acqua nei mulini del monastero, ne macini il grano presso i mulini dell'arcivescovo di Genova a prezzo convenuto. I fratelli Manuele de Castro e Francesco si costituiscono fideiussori.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 111 v.

Nel margine esterno di c. 112 r., di mano moderna: « 1275, 23 febbraio ».

Sull'argomento v. nn. 331, 342-345, 563, 669, 675, 1150, 1184, 1252, 1254, 1262, 1278, 1280, 1282.

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, Philipus prior, Nicola, Iohannes, Manfredus, Nicola Beaqua, / Petrus et Nicola Merenda, monaci dicti monasterii et conventus, concedimus tibi Laurencio de Strupa molendina / duo dicti monasterii, unum quorum nominatur Picarellum et aliud nominatur Surrigia et que molendina sunt in partibus / Strupe, quibus coheret ab una parte aqua Bissannis, ab alia parte aqua que appellatur Rivus Turbidus mediante / presa dicti molendini, ab aliis duabus partibus terra dicti monasterii et unum quorum molendinorum molit ex aqua que / descendit ab alio et sunt sub diversis domibus posita et que molendina tibi concedimus tenenda a kalendis mensis / presentis usque annos quindecim pro mercede seu penssione seu canone annuatim prestanda seu prestando dicto / monasterio de minis viginti sex boni furmenti puri, mundi et sichi, ita quod in ipsis molendinis possis / facere ferreriam seu ferrerias et molendina ibidem et exercendas usque ad dictum tempus modo et pactionibus / infrascriptis et ipsa molendina tibi concedimus usque ad dictum tempus cum omni iure pertinenti ad ipsa molen/dina, scilicet cum aquariciis et presis et cum omnibus ingresibus et egresibus suis et ipsa tibi usque ad dictum tempus / promittimus dimittere et non auferre nec penssionem seu canonem augere, te observante infrascripta, alioquin si ut / supra dictum est non attenderimus et non observaverimus, penam librarum viginti quinque ianuinarum tibi stipulanti promittimus, ratis / manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum obligamus tibi pignori omnia bona dicti monasterii habita et habenda. / Versa vice ego dictus Laurencius promitto / et convenio vobis domino abbati et fratribus, recipientibus nomine et vice^a dicti monasterii, / dicta molendina tenere ex predicta causa a dicto monasterio usque ad predictum tempus annorum quindecim et ipsa non / dimittere et p[rest]are vobis anuatim pro penssione sive mercede vel canone seu logerio dictorum molendinorum / minas viginti sex boni furmenti puri, mundi et sichi et conducendas meis expensis ad dictum monasterium / per hos terminos, scilicet de tribus in tribus mensibus quartam partem usque ad complementum dictarum minarum viginti / sex vel soldos viginti quinque ianuinarum pro qualibet mina anuatim et plus si bonum furmentum purum et mundum / et scidum plus venderetur in raiba comunis et ipsa molendina in fine dicti termini vobis pro dicto monasterio / in eo statu in quo nunc sunt tam de asteriis molendinorum quam aqueductibus, fugis et presis

vobis seu dicto / monasterio reddere et restituere promitto et si contingeret me in dictis molendinis vel aliquo ipsorum facere / ferreriam, nichilominus, finito dicto tempore, teneat et debeam ipsa molendina in eo statu in quo nunc sunt / vobis restituere cum omnibus asteriis suis vel equi valimento ipsorum asteriorum, scilicet in extimatione librarum qua/tuordecim et soldorum decem, secundum quod extimata sunt de voluntate nostra. Acto et expressim dicto quod si contingeret / facere vel fieri facere aliquod hedificium vel aliquod opus in domibus seu super domibus ipsorum molendinorum seu / aliqua ipsarum vel hedificium quod esset contiguum ipsis domibus vel alicui ipsarum, possim illud hedificium seu hedi/ficia tollere et remove sine lessione ipsius monasterii, nisi ipsum monasterium mihi vel heredi meo pro ipso hedificio / seu hedificiis aut molendinis non contiguis satisfacere vellet mihi de expensis factis circa hedificia, scilicet / quantum esset de expensis factis circa follaria, asteria et tecta tantum in laude magistrorum, ita quod magistri / extimare non debeant aliquem murum qui ibi fieret et hoc debeat esse in arbitrio monasterii an velit quod re/moveantur dicta hedificia vel prestare extimationem. Item promitto et convenio vobis per pactum incontinenti / (c. 112r.) appositum quod ego faciam et curabo ita et sic quod omni anno usque ad dictum tempus habebitis / unum ex molendinis archiepiscopi Ianuensis, unum quorum vocatur Becrescha et aliud vocatur Subtetracum quotiensque / molendina quocienscumque molendina vestra de Rivaria non poterunt molere pro defectu aque ita quod fa/ciemus moli, ita tamen quod, si facietis portare granum ad dicta molendina seu aliquod ipsorum, debeo habere / medietatem molture et vos aliam medietatem et si ego faciam portare meis expensis, debeo habere / totam molturam. Et promitto facere omnes expensas aqueductus et clusarum meis expensis, que quidem omnia / et singula promitto vobis attendere, complere et observare et in nullo contravenire, alioquin penam librarum viginti / quinque ianuinorum vobis stipulantibus dare promitto cum expensis quas dictum monasterium fecerit pro dicta pensione / exigenda, credito de expensis solo verbo syndici monasterii sine iuramento et testibus, ratis manentibus supradictis, / pro qua pena et predictis omnibus observandis obligo vobis pignori omnia bona mea habita et habenda et insuper / pro dicto Laurencio versus dictos abbatem et monachos de predictis omnibus et singulis solempniter et in omnem / causam intercesserunt Manuel de Castro et Francischus fratres, filii quondam de Castro, in solidum, / renunciantes iuri de principali, epistule divi Adriani et nove constitutioni de duobus reis et proinde

obligant eis pi/gnori omnia bona sua. Actum in platea sive parlatorio dicti monasterii. Testes presbiter Ugo de Colonato / et Berthola Bechus Rubeus. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXV°, ind(ictione) secunda, die XXIII^a februarii, inter nonam et vespervas. / Plura instrumenta unius tenoris fieri rogarunt: factum est istud pro dicto monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

^a et vice: *in soprilinea*.

723

1275, marzo 24, Genova

Bernardo, figlio del fu Simone de Terpi molinarius, nella vertenza col monastero di Santo Stefano riguardante il mancato pagamento per molti anni del canone di un suolo in contrada Cruciferorum di Bisagno, in località Insula, su cui insiste una sua casa, s'impegna a corrispondere la somma annua di una medaglia genovese.

Original e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 242, c. 4 v.

La pergamena presenta tracce di rigatura a piombo.

✕ Cum lites et questiones verterentur et verti et moveri possent inter monasterium Sancti Stephani Ianuensis, / ex una parte, et Bernardum, filium quondam Symonis de Terpi molinarii, ex alia parte, occasione cuiusdam terre / posite in vicinia sive contrata Cruciferorum de Bissanne, ubi dicitur Insula, et cui coheret ante via, retro terra cen/sualis monasterii predicti, quam tenent heredes Rubaldi de Calo<rio>, a latere terra censualis dicti monasterii, supra quam habent dicti / heredes hedificium unius domus, ab alio latere terra vacua dicti monasterii et supra quam terram dictus Bernardus habet hedificium / unius domus, quod hedificium syndicus dicti monasterii dicebat esse supra terram dicti monasterii et de eo prestari debere / hinc retro censum dicto monasterio, scilicet medaliam unam omni anno et quia in prestacione census / cessatum erat per multos annos, asserabat dictus syndicus dictum hedificium

desuper dictam terram tolli et / removeri debere et etiam dictum hedificium effectum esse dicti monasterii et solo cesisse et propter quod etiam / libellum porrexerat contra dictum Bernardum, tandem nos Fredencius, abbas monasterii predicti, Philipus prior, Nicolinus, / Iohannes, Nicolaus Beagua, Manfredus, Opiço, Petrus et Nicolaus Merenda, monaci dicti monasterii, nomine et / vice dicti monasterii, ex una parte, et Bernardus, filius quondam Symonis de Terpi molinarii, ex alia, vo/lentes evitare lites et discordias, taliter inter nos transigimus, videlicet quia nos dicti abbas, prior et / monaci, nomine dicti monasterii, confirmamus tibi dicto Bernardo ius tenendi ipsum hedificium perpetuo et etiam ius tenendi / dictam terram perpetuo, secundum quod antiquitus teneri consuevisti, dum tamen de cetero anuatim prestes in signum dominii / pro censu medaliam unam ianuinam, dandam ipsi monasterio, scilicet infra octavum Natalis Domini, et omne / ius, quantum erat ipsi monasterio racione cessacionis dicti census, tibi remittimus et promittimus tibi quod, occasione cessa/tionis predicte vel alterius iuris, quod in ipso hedificio seu terra, occasione cessacionis predicte, nullam pro dicto / monasterio movebimus seu dictum monasterium movebit litem, questionem seu controversiam et quod ipsum / hedificium et terram perpetuo habere et tenere permittemus tibi et heredibus tuis, te et ipsis prestantibus et prestante / dictum censum, alioquin, si ut supra dictum est non attendemus per nos et successores nostros, penam librarum vigin/ti quinque ianuinorum tibi stipulanti dare promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et predictis omnibus / observandis et singulis obligamus tibi pignori omnia bona dicti monasterii. Versa vice ego dictus Bernar/dus promitto et convenio vobis, domino abbati et monacis, nomine dicti monasterii, perpetuo omni anno, sci/licet infra octavum Natalis Domini, dare et solvere in signum dominii dicte terre supra quam est dictum hedificium, / pro censu et nomine census, medaliam unam ianuinam, alioquin penam soldorum decem ianuinorum, quociens / cessarem in dicta solucione, vobis, dicto nomine stipulantibus, promitto, ratis manentibus supradictis, pro qua pena / et predictis omnibus et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo. Actum in / parlatorio dicti monasterii. Testes Willelmus de Kairi et Nicolaus de Costa de Bissanne. Anno dominice / nati-vitatis M^o CC^o LXX^oV, ind(ictione) secunda, die XXIII^a marcii, circa nonam. Factum est istud pro dicto monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

724

1275, aprile 30, Genova

Giovanni detto Cardinale, massaro della chiesa di San Lorenzo, dichiara di aver ricevuto, a nome del capitolo genovese, dal monastero di Santo Stefano, in persona del monaco Nicola Merenda, la somma di 50 soldi dovuta al capitolo per le quattro visite processionali compiute annualmente al monastero.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 160 v.

Nel margine esterno, di mano moderna: « 1275, ul(tima) aprile ».

Sull'argomento v. nn. 121, 134, 364, 716, 733, 738, 756, 764, 971.

✠ Ego Iohannes dictus Cardinalis et massarius ecclesie Sancti Laurentii Ianuensis, nomine et vice dicte ecclesie et eciam / nomine capituli dicte ecclesie, confiteor me habuisse et recepisse a te fratre Nicolao Merenda, mo/nacho monasterii Sancti Stephani Ianuensis, solvente nomine et vice dicti monasterii, soldos quinquaginta ianuinorum, quos dictum monasterium / Sancti Stephani dare debet dicto capitulo sive ecclesie Sancti Laurentii annuatim in kalendis madii occasione pacti / sive convencionis facti seu initi inter dictum monasterium et capitulum et de quo pacto et convencione / fit mencio in instrumento inde facto manu Oliverii notarii M^o CC^o XVII°, die penultima aprilis¹, renuncians / exceptioni non numerate et non habite peccunie, doli et condicioni sine causa. Actum in claustro ecclesie Sancti Laurentii. / Testes presbiter Granel et presbiter Thomas, cappellani dicte ecclesie. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXV°, ind(ictione) secunda, / die ultima aprilis, inter nonam et vespas.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

¹ V. n. 364.

1275, maggio 6, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del monaco Nicola Merenda, da una parte, ed Enrico di Bisagno, figlio del fu Vivaldo de Insula, dall'altra, eleggono Lanfranchino Belmusto de Castro e Giovanni, prete e cappellano del monastero, arbitri nella vertenza riguardante terreni e case in Bisagno, in contrada Cruciferorum, impegnandosi a rispettare ciò che decideranno entro 15 giorni. Simone de Porta, ferrarius, si costituisce fideiussore per il monaco Nicola.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 243.

La pergamena presenta un foro in corrispondenza della riga 21^a ed alcune macchie di umidità, senza perdita di testo.

Sull'argomento v. nn. 322, 726-728.

In nomine Domini amen. Nos Nicolaus Merenda, monachus et syndicus monasterii Sancti Sthefani^a Ianuensis, ut de syndica/tu apparet per instrumentum publicum scriptum manu Guillelmi Vegii notarii, M^o CC^o LXX die XVI iunii, nomine et vice ipsius / monasterii et pro eo, et Enricus de Bissane, filius quondam Vivaldi de Insula de Bissane, meo proprio no/mine, super omnibus et singulis litibus, causis, questionibus et controversiis que vertuntur et verti poterunt et spe/rantur quacumque occasione hinc retro preterita et usque in hodiernam diem inter dictum monasterium vel me dictum / syndicum seu aliam personam legitimam pro eo, ex una parte, et te dictum Enricum, tuo nomine, ex altera, et super / omnibus questionibus et causis que inter dictas partes, dictis nominibus, moventur seu in futurum moveri possent qua/cumque occasione preterita et specialiter occasione quarundam terrarum et domorum positarum in Bissane, in contrata Crucifferorum, / eligimus Lanfranchinum Belmustum de Castro et presbiterum Iohannem, capellanum dicti monasterii, nostros arbitros, / arbitratores et amicabile compositores et largas potestates et in eos de dictis causis, questionibus et / controversiis compromittimus, dantes et concedentes eisdem plenam et omnimodam potestatem et baliam di/cendi, statuendi, pronunciandi seu laudandi, cognoscendi,

ordine iuris servato et non servato, die / feriata et non feriata, presentibus partibus et absentibus com^b libello et sine libello, lite contestata vel / non, citatis partibus et non citatis, pignore bandi dato et non dato, sumar<i>e vel non et demum omnia faciendi / que in predictis seu aliquo predictorum eis videbuntur facienda, iuramento vel acordio, remittentes eis omnem iuris / rigorem et austeritatem, ita tamen quod dicti arbitri dictam potestatem habeant pronunciandi, sentenciandi seu / laudandi et cetera, ut dictum est, faciendi ab hodierna die usque ad dies quindecim proximos, abinde / vero in antea dictam potestatem non habeant in predictis vel aliquo predictorum, set ex tunc compromissum / presens finitum sit et quod, elapso dicto dierum spacio, in predictis et circa predicta fecerint, dixerint, statuerint / seu pronunciaverint dicti arbitri nullius momenti seu valoris sit et pro nichilo habeatur, promittentes / etiam adinvicem, dictis nominibus, nos ratum et firmum habere et tenere in perpetuum quicquid per dictos duos / arbitros in comuni eorum concordia in predictis et circa predicta dictum, pronunciatum seu laudatum fuerit vel pre/ceptum intra predictorum dierum spacio, sub pena librarum trescentarum ianuinarum solempniter adinvicem stipula/ta et promissa, ratis manentibus supradictis, in quam penam incidat pars non observans parti observanti / et obligatione bonorum dicti monasterii et dicti Enrici. Eo insuper acto inter nos quod, si contingat / dictos arbitros dissentire et animum concordare non posse, non debeat seu possit alia persona cum eis ad/iungi, cum ita demum ad predicta nos obligaverimus nec aliter presens compromissum valere voluerimus, nisi / infra predictos dies dicti duo arbitri animum concordaverint in predictis, renunciantes super hoc omni iuri speciali / et generali et beneficio ecclesiastico per quod in contrarium dicere vel venire possemus nos vel alter nostrum / seu dictum monasterium. Et ego dictus frater Nicolaus Merenda promitto tibi dicto Enrico me facturum / et curaturum ita et taliter quod dictum monasterium rata et firma habebit omnia et singula supra/dicta et in nullo contraveniet sive faciet. Pro quo fratre Nicolao intercessit et se solempniter obli/gavit versus dictum Enricum Symon de Porta ferrarius, renuncians iuri de principali et omni iuri. Actum / Ianue, in domo qua habitat predictus Enricus. Testes Obertus, barberius de Strupa, Daxus / de Sancto Sthefano et Bartholinus Becorubeus. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXV, die / VI madii, indicione secunda, circa vespas.

(S.T.) Ego Gandulfus de Podio notarius rogatus scripsi.

^a Sthefani: *così A* ^b com: *così A*.

726

1275, maggio 20, <Genova>

Lanfranco Belmusto e il prete Giovanni, eletti arbitri nella vertenza tra il monastero ed Enrico, figlio del fu Vivaldo di Marassi, pronunciano sentenza.

Notizia in n. 727.

Sull'argomento v. nn. 322, 725, 727-728.

727

1275, maggio 22, Genova

Enrico, figlio del fu Vivaldo di Marassi, per transigere la vertenza riguardante il canone di alcune terre, cede al monastero di Santo Stefano un terreno in Bisagno, in contrada Pons Maior, impegnandosi a pagare al monastero il canone annuo di un denaro per un terreno con case in Bisagno, in contrada Santa Maria de Crucesignatis, in località Insula.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 242, c. 5 r.

La pergamena presenta sbiaditure d'inchiostro in corrispondenza della 1^a riga della carta.

Sull'argomento v. nn. 322, 725-726, 728.

✠ In nomine Domini amen. Super litibus, questionibus et controversiis, que vertebantur seu verti sperabantur aut / verti poterant inter monasterium Sancti Stephani Ianuensis, ex una parte, et Enricum, filium quondam Vivaldi de Marasio, ex / altera, occasione quarundam terrarum que sunt in Bissanne et occasione cuiusdam sentencie late per Lanfrancum Belmustum et presbiterum / Iohannem, capellanum dicti monasterii, scripte M^o CC^o LXXV die XX madii, ut partes dicunt, cum dictus Enricus / asereret dictam sentenciam non tenere et

occasione eius quod dictum monasterium petebat aut petere intendebat aut / petere poterat occasione cuiusdam annue medalie quam dictus Vivaldus cum Ansaldo de Murtedo confessi fuerunt se de/bere solvere annuatim pro censu vel pensione de quadam terra et quam medaliam se solvere velle dicto monasterio / confessi fuerunt, secundum tenorem instrumenti scripti manu Oberti notarii M^o CC^o XI°, die V iunii¹, tandem donnus / Fredencius, abas dicti monasterii, de consensu et voluntate conventus ipsius monasterii seu infrascriptorum fratrum / et monachorum dicti monasterii ibidem residencium, videlicet fratris Nicole, fratris Iohannis, fratris Nicolai Beaque, fratris / Manfredi, fratris Petri Ferrarii et fratris Nicolai Merende, nec non et ipsi fratres et monachi una cum dicto domino abate, / nomine dicti monasterii, ex una parte, et dictus Enricus, ex altera, transsegerunt super predictis et pactum et transsacionem / fecerunt in hunc modum, videlicet quia dictus Enricus ex causa transsacionis et pro anima sua dedit, cessit et tradidit / predictis abati et monachis, nomine dicti monasterii et per eos dicto monasterio, terram infrascriptam, videlicet / peciam terre vacue que est in Bissanne, in contracta Pontis Maioris, cui terre coheret antea strata comunis, retro / clusa sive flumen Bissan(nis), ab uno latere Maior Pons et ab alio latere hedificium Bernardi mo/linarii in parte et in parte terra censualis heredum Raimondi Spigorelli. Possessionem et dominium dicte terre predictis abati / et monachis, nomine dicti monasterii, tradidisse confitetur, constituens se ipsam precario nomine possidere / pro dicto monasterio, dans ei licentiam eorum auctoritate ingrediendi possessionem terre predictae, nomine dicti monasterii, quando / voluerint, sine alicuius magistratus decreto et sine omni sua, heredum suorum ac omnium pro ipso contradictione, / promittens eis, nomine dicti monasterii stipulantibus, dictam terram non inpedire dicto monasterio, set ipsam potius / dicto monasterio defendere et disbrigare ab omni persona, suis expensis, remissa necessitate denunciandi, quantum / pro facto ipsius Enrici et Nicolai fratris eius quondam tantum, ita quod pro facto alieno, preterquam facto suo et dicti quondam / Nicolai fratris sui tantum, non teneatur nec ad precii restitutionem sive extimationem ipsius terre nec ad interesse nec ad / aliquod aliud. Insuper dictus Enricus promisit eis, recipientibus nomine dicti monasterii, dare et solvere ipsis / et successoribus eorum in dicto monasterio singulis annis pro censu terre infrascripte et domorum supraposi/tarum, que sunt in Bissanne, in con-

¹ V. n. 322.

tracta Sancte Marie de Crucesignatis, loco ubi dicitur in Insula, cui coheret / antea strata comunis, retro clusa sive flumen Bissan(nis), ab uno latere terra censualis heredum Rubaldi / (c. 5 v.) Spigorelli et ab alio latere Georgii Grechi s[ive Bertolini] Bonifacii iudicis, denarium unum / in festo beati Stephani, ita et acto inter dictas partes quod, si per dictum Enricum vel successores eius / cessatum fuerit in solucione dicti census quandocumque per trienium, dicta terra com^a domibus et omnibus / suprapositis sit et esse debeat dicti monasterii et ipsam terram com^a domibus et omnibus suprapositis, si / cessatum fuerit in dicta solucione per trienium continuum, liceat dicto monasterio auctoritate sua / ingredi possessionem dicte terre et domorum, sine contradictione ipsius Enrici et successorum suorum et decreto alicuius / magistratus. Que omnia et singula promisit eis, dicto nomine stipulantibus, attendere et observare, / alioquin penam librarum viginti quinque ianuinarum, si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, eis stipu/lantibus dare promisit, ratis manentibus supradictis. Pro qua pena et ad sic observandum omnia bona / sua habita et habenda eis pignori obligavit, dans et concedens ipsi monasterio sive ipsis pro ipso / monasterio omnia iura, rationes et actiones que et quas habet et ei competunt et competere possent / in supradicta terra vacua vel aliqua parte ipsius contra omnem personam ipsius occasionis, ita ut dictis iuribus, / rationibus et actionibus, nomine dicti monasterii et pro ipso, uti possint et experiri, agendo, petendo, / recipiendo et deffendendo et modis omnibus quibus unquam potuit, potest vel posset, constituens / inde ipsos procuratores ut in rem dicti monasterii, salvis senper mutuis et collectis et honeribus et aliis presta/cionibus comunis Ianue pro tempore futuro prestandis, que omnia mutua, collectas et alia honera et prestaciones / comunis dicti abas et monaci, nomine dicti monasterii, promiserunt michi notario infrascripto, stipulanti nomine / comunis Ianue, solvere dicto comuni in futurum et abrenunciaverunt omni privilegio conventionis et omni iuri. Versa vice predicti dominus abas, de voluntate dictorum fratrum et monacorum, nec non et ipsi fratres et monaci, / una cum dicto domino abate, nomine dicti monasterii, ex causa transsacionis et pro supradictis cesserunt et man/daverunt dicto Enrico omnia iura, rationes et actiones que et quas habent et eis competunt nomine dicti / monasterii et ipsi monasterio in terra infrascripta et domibus suprapositis, que sunt in Bissanne, in contracta / Sancte Marie de Crucesignatis, loco ubi dicitur in Insula, quibus coheret antea strata comunis, retro / clusa sive flumen Bissan(nis), ab uno latere terra censualis heredum Rubaldi Spigorelli, / ab alio latere Georgii Grechi sive Bertolini Bonifacii iudicis, ita ut dictis iuribus, rationibus / et actionibus

uti possit et experiri, agendo, petendo, recipiendo et deffendendo et modis omnibus / quibus unquam possunt vel potuerunt, nomine dicti monasterii, seu dictum monasterium potest vel / potuit, constituens eum de predictis procuratorem ut in rem suam et de omni iure ipsis, nomine dicti / monasterii, seu ipsi monasterio competenti in dicta terra et domibus suprapositis sive pro ipsa, / (c. 6 r.) salvo semper quod dictum est [supra de dicto annuo denario] solvendo sive prestando et de / omni iure ipsi monasterio competenti occasione dicte medalie pensionis sive census et occasione dicte sentencie / et occasione compromissi cuiusdam, de quo compromisso est instrumentum scriptum manu Gandulfi de Podio notarii, M^o / CC^o LXXV die VI madii¹, et de omni iure ipsis, nomine dicti monasterii, seu ipsi monasterio acquisito / occasione dicti compromissi et sentencie, nomine dicti monasterii, fecerunt ipsi Enrico finem, remissionem et pactum / de non petendo, promitentes, nomine dicti monasterii, ipsi Enrico quod per se vel successores suos, / occasione alicuius eorum de quibus ut supra, finem aut remissionem fecerunt seu pactum de non / petendo contra ipsum Enricum aut bona ipsius, nullam litem de cetero, requisicionem, controversiam aut / actionem facient vel movebunt, salvis senper omnibus suprascriptis per dictum Enricum promisis, / alioquin penam librarum viginti quinque ianuinarum de quanto et quociens fuerit contrafactum eidem Enrico sti/pulanti promisserunt, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti mona/sterii habita et habenda dicto Enrico pignori obligarunt, salvis senper mutuis et collectis et honeribus / et aliis prestacionibus comunis Ianue pro tempore futuro prestandis. Que omnia mutua, collectas et alia honera et pre/staciones comunis dictus Enricus promisit mihi notario infrascripto, stipulanti nomine comunis Ianue, solve re dicto / comuni in futurum et abrenunciavit omni privilegio conventionis et omni iuri. Actum Ianue, in burgo Sancti Stephani, / in claustro dicti monasterii. Testes Obertus Grassus, Iohannes de Albario, magister lapidis, et Manus / de Albario murator. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXV, ind(ictione) II°, die XXII madii, post terciam. / Et plura instrumenta unius tenoris partes inde fieri rogaverunt: hoc autem factum est pro dicto monasterio.

(S.T.) Ego Enricus de Porta, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

^a com: *così A.*

¹ V. n. 725.

728

1275, maggio 22, Genova

Enrico, figlio del fu Vivaldo di Marassi, dichiara che intende rispettare i diritti che il monastero di Santo Stefano ha nella chiusa del mulino davanti all'ospedale di Santa Maria de Crucesignatis.

Original e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 242, c. 6 v.

La pergamena presenta una sbiaditura d'inchiostro dovuta ad umidità nella parte centrale delle righe 1^a e 2^a.

Sull'argomento v. nn. 322, 725-727.

✠ In nomine Domini amen. Ego Enricus, f[ilius quondam Vivaldi de Marasio], confiteor vobis domino donno Fredencio, / abati monasterii Sancti Stephani Ianuensis, actum esse inter me, ex una parte, et vos, nomine dicti monasterii, ex altera, / in contractu transationis facte inter me, meo nomine, ex una parte, et vos, ex altera, ut de trassatione^a continentur in carta / inde modo facta manu Enrici de Porta notarii¹, licet hec in dicto instrumento transsationis non continentur, me vobis debere / facere infrascripta et ad infrascripta me versus vos obligare et aliter dictam transsationem non fecisens^b, unde, / volens vobis facere et attendere promissa, volo et de mea voluntate quod iura dicti monasterii sive que / habet dictum monasterium in clusa et aquaricio molendini quod esse consuevit ante hospitale Sancte Marie / de Crucesignatis sive abinde infra versus Ianuam et in ipso molendino et vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, / sint salva et non illesa, ita quod per trassationem^c predictam iuribus que habet dictum monasterium in dicta clusa et / aquaricio et molendino non fiat aliquod preiudicium dicto monasterio et ipsis iuribus aliquo tempore non / contravenire per me nec per successores meos. Predicta omnia promito vobis, recipientibus nomine dicti

¹ V. n. 727.

monasterii, aten/dere, complere et observare et in nullo contravenire sub pena dupli de quanto et quociens fuerit contrafactum et / sub ypotheca et obligatione bonorum meorum, ratis manentibus supradictis. Actum Ianue, in claustro dicti monasterii. / Testes Obertus Grassus, Iohannes de Albario, magister lapidis, et Manus de Albario murator. Anno dominice nativitatis / M° CC° LXXV, ind(ictione) II, die XXII madii, post terciam.

(S.T.) Ego Enricus de Porta, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

^a trassatione: *così A* ^b fecissens: *così A* ^c trassationem: *così A*.

729

1276, gennaio 11, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione per 10 anni a Giacomo de Petra Dueria un locus con casa in Oriolo, per il canone annuo di 6 lire e mezza e di una cesta di pere. Simone Pesapan ed Oberto de Carro di Santo Stefano, ortolano, si costituiscono fideiussori.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 247.

La pergamena presenta tracce di rigatura a piombo ed una macchia di umidità in corrispondenza della parte centrale delle righe 1^a e 2^a, senza perdita di testo.

A tergo, di mano coeva: « De Oriolo ».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, Iohannes, Nicola, Nicolaus Bequa et Manfredus, monaci dicti monasterii, no/mine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locationis concedimus tibi Iacobo de Petra Dueria locum unum dicti monasterii positum / in Oriolo, cum domo supraposita, et quem solitus erat tenere magister Otto, a Natale Domini proxime preterito usque annos decem completos / pro penssione infrascripta et te observante infrascripta. Quem locum, dicto nomine, promittimus tibi dimittere et non auferre nec conditionem / augere, set ipsum tibi defendere ad omni persona, alioquin penam dupli penssionis infrascripte tibi

stipulanti dare promittimus, ratis / manentibus supradictis et pro predictis omnibus observandis et pena omnia bona dicti monasterii tibi pignori obligamus. Versa vice / ego dictus Iacobus promitto et convenio vobis, domino abbati et fratribus, dicto nomine, dictum locum tenere titulo conductionis usque dictum / terminum et ipsum meliorare et non peiorare, nullam arborem de eo incidere, domum suprapositam continue habitare et solvere / annuatim dicto monasterio pro penssione ipsius libras sex et dimidiam ianuinarum per hos terminos, medietatem in festo sancti Michaelis et aliam / medietatem in festo sancti Stephani et corbem unum pirarum, si pro tempore fuerint, alioquin penam dupli dicte penssionis cum expensis quas / dictum monasterium fecerit pro dicta penssione exigenda, credito de expensis solo verbo syndici monasterii sine iuramento et testibus, vobis / stipulantibus dare promitto, pena vero comissa, cadam a iure locationis. Et pro predictis omnibus observandis et pena universa bona / mea habita et habenda tibi pignori obligo. Acto quod liceat dicto monasterio dare ad incasandum de terra que est in fronte, ita quod de ea / que dabitur minuatur pro rata de penssione. Insuper nos Symon Pesapan et Obertus de Carro de Sancto Stephano ortulanus constituimus / nos, quisque nostrum in solidum, versus vos, dominum abbatem et fratres, proprios principales debitores et pagatores pro dicto Iacobo et pro eo / versus vos nos solempniter obligamus tam de sorte quam pena et expensis, renunciantes iuri de principali, epistule divi Adriani et nove / constitutioni de duobus reis. Actum apud dictum monasterium. Testes Bertholinus Bechus Rubeus et Pascalis lanerius. Anno dominice nativitatis / M° CC° LXX°VI, inditione tertia, die XI^a ianuarii, inter nonam et vespervas. Factum est istud pro monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

730

1276, gennaio 30, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione per 10 anni a Petraccio di Casamavari, figlio del fu Enrico, un terreno boschivo in località Rivaria, per

il canone annuo di 2 lire e 5 soldi e con obbligo di migliorie. Pietro Bano de Campaello si costituisce fideiussore.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 248.

Carta incisa.

A tergo l'annotazione archivistica di mano moderna: « N° BB ».

Nos donnus Fredentius, abbas monasterii Sancti Stephani de Ianua, nec non frater Philipus prior, / frater Nicola, frater Manfredus, frater Iohannes, frater Petrus, frater Nicolaus Merenda et frater / Nicolaus Beaqua, fratres et monaci dicti monasterii, nomine et vice monasterii predicti, locamus et titulo / locationis concedimus tibi Petraccio de Casamavali, filio quondam Enrici, terram quandam boschivam / dicti monasterii que est loco ubi dicitur Rivaria, cui coheret superius via per quam itur ad / Sanctum Anthoninum de Orpalatio et inferius via, ab uno latere fossatus de Casamavali et ab / alio Costa de Aquafrigida et ipsam terram, dicto nomine, tibi locamus usque ad annos decem / proximos pro pensione librarum duarum et soldorum quinque ianuinarum, nobis pro dicto monasterio sive ipsi monasterio annuatim solvenda infra octavam nativitatis Domini. Et promittimus, dicto nomine, tibi predictam terram dimittere usque ad dictum terminum et non auferre nec pensionem acrescere, / set potius ipsam tibi legitime defendere a quacumque persona, corpore, collegio et universitate / expensis dicti monasterii, alioquin penam dupli dicte pensionis tibi stipulanti dare et solvere / promittimus, nomine predicto, rata nichilominus manente locatione predicta, et proinde omnia bona / dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Acto quod tibi non videamur locasse / areas aliquas que essent in dicta terra et que alteri persone locate essent vel etiam aliquid ex / terra dicti monasterii, que locata est Guillelmo de Clavaro macellario. Versa vice / ego dictus Petraccius promitto et convenio vobis, dictis domino abbati et monacis, recipientibus pro dicto / monasterio, predictam terram tenere a vobis pro dicto monasterio sive ab ipso monasterio / usque ad dictum tempus ipsamque meliorare et allevare sive acrescere arbores et frondes in ipsa et dimittere in quolibet cepo ramos a tribus usque in quatuor et ipsos ramos / non incidere vel incidi facere, set ipsos allevare et remondare et predictam pensionem annuatim vobis solvere infra octavam nativitatis Domini, ut dictum est, et in fine dicti termini predictam terram vobis restituere pro dicto monasterio sive ipsi monasterio melioratam, / alioquin penam dupli

dicte pensionis vobis stipulantibus dare et solvere promitto, [rata ni]/chilominus manente locatione predicta et proinde omnia bona mea habita et habenda vobis pi/gnori obligo. Acto quod dictus Petratus non possit nec debeat aliquos cepos aragare de / terra predicta. Et pro dicto Petraccio de predictis omnibus et singulis versus dominos abbatem / et monacos, recipientes pro dicto monasterio, solempniter et principaliter intercessit et fideiussit in / omnem causam Petrus Banus de Campaello, renuncians iuri de principali et omni iuri et sub / ypotheca bonorum suorum. Actum Ianue, in claustro dicti monasterii, anno dominice nativitatis / M° CC° LXXVI°, indictione tertia, die penultima ianuarii, circa nonam. Testes presbiter / Iohannes, capellanus dicti monasterii, Bertholinus Bechus Rubeus et Petrus de Garibaldo.

(S.T.) Ego Lanfrancus de Susilia notarius rogatus scripsi.

731

1276, febbraio 9, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona dell'abate Fredencio, da una parte, ed i fratelli Giovanni di Ansaldo di Staglieno, mugnaio, e Tommasino, dall'altra, eleggono Tommasino di San Vincenzo, magister mollendinorum, arbitro nella vertenza riguardante i danni arrecati a due mulini del monastero.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 249.

La pergamena, che contiene anche il n. 732, presenta due piccole lacerazioni lungo il margine destro, senza perdita di testo.

A tergo, di mani trecentesche: « Carta Raineti de Molazana et sentencie late molendini de Fuce »; « De molendinis de Molazana ».

Sull'argomento v. n. 732.

In nomine Domini amem^a. De litibus, causis et questionibus et controversiis vertentibus seu verti sperantibus inter dominum Fredencium, abbatem monasterii Sancti Stephani / de Ianua, nomine ipsius monasterii, ex una parte, et Iohannem Ansaldi de Staiano molinarium et Thomainum eius

fratrem absentem, ex altera, occasione duorum molen/dinorum dicti monasterii que conducebant dicti fratres a dicto domino abbate sive a dicto monasterio et occasione eius quod dicta mollendina et ateria / ipsorum mollendinorum deteriorata sunt per predictos fratres tenendo ad pensionem ipsa mollendina, vallere nunc et extimari debere in minori / quantitate que tunc temporis locata fuerunt ipsis fratribus, elegerunt dicte partes de comuni voluntate eorum arbitrum, arbitratorem et amicabilem composito/rem et largam potestatem Thomainum de Sancto Vicencio, magistrum mollendinorum, presentem et volentem super predictis omnibus et singulis, dantes dicto arbitri^b, arbitra/tori, amicabili compositori et largam potestatem et baliam dicendi, extimandi dicta molendina et ateria ipsorum, statuendi, ordinandi, condempnandi et / absolvendi et faciendi quicquid in predictis omnibus dicto arbitro seu arbitratori melius videbitur, die feriato vel non, porreto libello vel non, presentibus / partibus vel absentibus, una presente et altera absente, observato iuris ordine vel non, remissa eidem arbitratori omni absteritate et subtilitate iuris, promittentes / inter se dicte partes adinvicem attendere, complere et observare omne id et totum et quicquid per dictum arbitrum statutum, sententiatum, pronunciatum et dictum fuerit / super predictis et quolibet predictorum et contra non venient et quod solvent illud et totum in quo condempnati fuerint occasionibus predictis vel aliqua de predictis per dictum / arbitrum. Et professe fuerunt dicte partes quod ipsi non appellabunt a sententia que feretur per dictum arbitrum nec ipsam reddigent nec reddigi / facient ad arbitrium boni viri, sub pena librarum decem ianuinarum promissa et stipulata inter dictas partes, ratis manentibus pronuntiatis, in qua pena incidat pars / non observans parti observanti. Actum in dicto monasterio, anno dominice nativitate millesimo CC° LXXVI°, indicione tertia, die VIII februarii, circa nonam. / Testes Guillelmus Vegetus de Hospitaliayre, Vallentinus, filius Ansaldi predicti, et frater Iohannes, monachus dicti monasterii.

(S.T.) Ego Ambrosius Vegius, sacri Imperii notarius, rogatus scripsi.

^a amem: *così* A ^b arbitri: *così* A.

732

1276, febbraio 9, Genova

Tommaso di San Vincenzo, magister mollendinorum, eletto arbitro nella vertenza tra il monastero di Santo Stefano, da una parte, ed i fratelli Giovanni di Ansaldo di Staglieno, mugnaio, e Tommasino, dall'altra, condanna questi ultimi a pagare al monastero la somma di 3 lire.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 249.

La pergamena contiene anche il n. 731, al quale si rinvia per le osservazioni.

Sull'argomento v. n. 731.

In nomine Domini ame(m). Ego Thomas de Sancto Vicencio, magister mollendinorum, arbiter, arbitrator et amicabile compositor et larga potestas / electus inter dominum Fredencium, abbatem monasterii Sancti Stephani, ex una parte, et Iohannem Ansaldi de Staiano molinarium, ex altera, ut de dicto / arbitrato continetur in carta compromissi scripta manu Ambrosii Vegii notarii, hoc anno, die VIII februarii¹, volens pocius lites, controversias et / questiones que inter dictas partes, occasione duorum mollendinorum dicti monasterii, moveri sperabantur seu vertebantur dirimere, terminare et diffinire / potius^a amicabili compositione quam stricto iuris ordine et parcere laboribus et expensis, sententiando dico et pronuncio in scriptis ut infra, videlicet / quia dico et extimo, vissis dictis mollendinis et asteriis ipsorum et diligenter examinatis et extimatis, quod dicta mollendina et asteria ipsorum esse de/teriorata in libris tribus ab eo tempore citra quo locata fuerunt predictis fratribus et modo vallere minus libris tribus ianuinarum quod valebant tempore et / in principio locationis et in quibus libris tribus ianuinarum idcirco predictos Iohannem et Thomainum fratres dicto Fredencio, abbati dicti monasterii sive nomine / ipsius monasterii, condempno, dandis et solvendis per dictos fratres, scilicet per dictum Iohannem et Thomainum usque mensem unum proxime venturum / dicto domino abbati sive eius certo nuncio sive

¹ V. n. 731.

syndico dicti monasterii pro restauratione dictorum mollendinorum et asteriorum et pro interesse / sive dampno et deterioratione ipsorum, ita quod quilibet ex dictis fratribus, scilicet dictus Iohannes et Thomainus dicto domino abbati dictas libras / tres sive eius certo nuncio pro rata dare teneantur usque mensem unum predictum sive suo certo nuncio. Ab omni eo ymo et toto quod dictus abbas, occasione dicte dete/riorationis mollendinorum, nomine ipsius monasterii, petere posset a dictis Iohanne et Thomaino absolvo et absolutos esse pronuncio, primo solutis dictis libris / tribus dicto domino abbati ad terminum supradictum, et partes predictas absolvo a superfluo quod de dictis libris tribus eis totius quod petere possent inter / se; et predicta pronuncio sententiando in scriptis et statuo et precipio a partibus supradictis observari debere sub pena in compromisso aposito, quam penam solvat pars / non observans parti observanti et nichilominus pronunciata, ut supra, in suo robore perseverant. Ianue, in monasterio Sancti Stephani lata et pronunciata et sentenciata fuit. / Anno dominice nativitatis millesimo CC° LXXVI°, indictione tertia, die VIII februarii, circa nonam. Testes Guillelmus Vegetus de Hospitaliayre, / Vallentinus, filius Ansaldi predicti, frater Iohannes, monachus dicti monasterii, et Conradus, molinarius de Bissanne.

(S.T.) Ego Ambrosius Vegius, sacri Imperii notarius, rogatus scripsi.

^a potius: *con segno abbreviativo superfluo.*

733

1276, aprile 30, Genova

Pietro Cigala, canonico genovese, dichiara di aver ricevuto, a nome del capitolo genovese, dal monastero di Santo Stefano, in persona del cappellano Giovanni, la somma di 50 soldi dovuta al capitolo per le quattro visite processionali compiute annualmente al monastero.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 160 v.

Nel margine esterno, di mano moderna: « 1276, ultima aprile ».

Sull'argomento v. nn. 121, 134, 364, 716, 724, 738, 756, 764, 971.

✠ Ego Petrus Cigala, canonicus et massarius ecclesie et capituli ecclesie Sancti Laurentii Ianuensis, nomine / et vice dicte ecclesie et capituli, confiteor me habuisse et recepisse a te presbitero Iohanne, cappellano monasterii Sancti Stephani Ianuensis, solvente nomine et vice dicti monasterii, soldos quinquaginta ianuorum, quos dictum monasterium / Sancti Stephani debet dare dicto capitulo sive ecclesie Sancti Laurentii in kalendis madii occasione pacti sive con/vencionis facti seu initi inter predictum monasterium et capitulum et de quo pacto et convencionem fit / mencio in instrumento inde facto manu Oliverii notarii M^o CC^o XVII°, die penultima aprilis¹, renunciando exceptioni non / numerate et non habite peccunie, doli et conditioni sine causa. Actum in claustro dicte ecclesie. Testes Opiço Streia/porchus et Guido, canonici dicte ecclesie. Anno dominice nativitatibus M^o CC^o LXXVI°, ind(ictione) III^a, die ultima aprilis, inter / nonam et vespas.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palatii notarius, rogatus scripsi.

734

1276, maggio 21, <Genova>

Il monastero di Santo Stefano, da una parte, ed Enrico de Strata di Alba, dall'altra, transigono una vertenza, stabilendo che il secondo corrisponda al primo la somma di 6 lire per un canone di locazione.

Notizia in n. 785.

Notaio: Gandolfo «de Podio».

¹ V. n. 364.

735

1276, giugno 1, Villaregia

Guindano e Filippo Rebuffo, consoli di Villaregia per il monastero di Santo Stefano, riconoscono che gli statuti di cui al n. 362, stabiliti dall'abate Raimondo nel 1217, vengono tuttora osservati dagli abitanti.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 250.

La pergamena presenta tracce di rigatura a piombo.

Indizione non genovese.

Sull'argomento v. n. 362, 746.

E d i z i o n e: CALVINI - SARCHI, n. 27.

(S.T.) Anno Domini M^o CC^o LXXVI°, indicione IIII^a, die prima iunii, inter primam et terciam, in / Villaregia, presentibus fratre Nicola et fratre Morando, monachis monasterii Sancti / Stephani Ianuensis, et Iohanne clerico, serviciali dicti fratris Nicole, Guindanus et Phylippus / Rebuffus, pro dicto monasterio consules Villeregie, professi et protestati fuerunt quod dominus Raymun/dus, quondam abbas monasterii supradicti et dominus dicte Ville, pro dicto m[onaster]io fecerat quedam / capitula sive statuta¹ scripta in quadam carta anti-qua inter homines dicte Ville observan/da et ea a sua memoria citra videntur observari inter homines dicte Ville et etiam hodie / observantur, que capitula sive scriptura incipiunt «M^o CC^o XVII° abbatie abbatis Raymundi anno primo, / in Christi nomine amen. Ab hac die usque ad proximum festum sancti Iohan-nis Baptiste et exinde usque ad annum unum et / plus in ordinamento domini abbatis. Ego iuro ad sancta Dei evangelia etc.»; finis vero dictorum capi-tulorum sive scriptorum est «et non recedemus a parlamento nisi licen-tia, potestate, autoritate unius consulis». Que/dam additiones in littera mi-nuta sunt in dicta carta scripte.

(S.T.) Ego Guillelmus Bonavia notarius prescripte professioni interfui et scripsi ut supra.

¹ V. n. 362.

736

1276, luglio 16, <Genova>

Il monastero di Santo Stefano rilascia procura ai monaci Nicola e Nicola Merenda.

Notizia in n. 737.

Notaio: Guglielmo « Vegius ».

737

1276, luglio 20, Taggia

Il monastero di Santo Stefano, in persona dei monaci Nicola e Nicola Merenda, stabilisce le modalità con cui gli uomini di Villaregia debbano ritornare ad abitare nelle case e sui terreni da loro abbandonati, o venderli ad altri.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 251.

La pergamena presenta tracce di rigatura a piombo, due ampie lacerazioni lungo il margine sinistro, roscature lungo tutto il margine destro ed una lacerazione interna in corrispondenza della riga 18^a, con perdita di testo.

A tergo, di mani coeve: « Instrumenta villarum riperiorum [in] Villaregia Sancti Stephani et Pronciana (cosi) ac Plani Fucis riperie occidentis in contrata seu partibus Tabie, spectancium pleno iure ad monasterium Sancti Stephani Ianuensis »; parzialmente illeggibile perchè vi è stato scritto sopra il regesto in epoca moderna: « De [...] Ripa Tabie ».

Indizione non genovese.

Sull'argomento v. nn. 165, 187, 290, 811, 816.

(S.T.) In nomine Domini amen. Anno Domini millesimo CC° LXXVI°, indictione IIII^a, die XX^a iulii. Cum lites et questiones verterentur et verti et moveri possent et sperarentur inter monasterium Sancti Stephani Ianuensis et

abbatem et con[ventum] / dicti monasterii, ex una parte, seu fratrem Nichololum Merendam et fratrem Nicholam monachum, syndicos, actores et procuratores dicti monasterii ad infrascripta faciendum specialiter constitutos, et ex altera Manuelem Frisiam, Raymondum [... /...] ^a, Iacobum Blancum, Danielem Ascerium, Iacobum Spererum, Guillelmum de Balcio, Obertum Gallinum, Ricium Frisiam, Guillelmum Gouçosum quondam Ansaldi et Guillelmum Gouçosum, filium Raymondi, omnes de Villaregia, occasione eius quod d[... /...] ^b conquerebatur eo quod predicti deseruerant habitaciones Villeregie et districtus pertinentis ad ipsum monasterium et propterea petebat ipsum monasterium ipsos ^c compelli ad reddeundum ad habitandum in dicta Villaregia [... / ... i]pso ^d monasterio in dicta Villa et eius territorio tenebant et quod pronuntiaretur dictas terras, quas predicti et quilibet predictorum tenebat in Villaregia seu eius territo<rio>, esse dicti monasterii et ad ipsum monasterium pertinere, [... /... d]ictas ^d terras vel aliquam ipsarum tenere nec gaudere neque usufructuare, nisi insisterent et supersederent ipsis terris et ipsas laborarent et prestarent solitum redditum ipsi monasterio, dictis hominibus dicentibus [... /...] ^d terras tenere et ipsas laborare ipsis existentibus et habitantibus extra Villam Regiam et districtum dum tamen prestarent solitum redditum ipsi monasterio, tandem predicti frater Nichola et frater Nicholaus Merenda, sin[dici / dicti monasterii, ut de] ipso sindicatu patet in instrumento scripto manu Guillelmi Vegii notarii, die XVI^a presentis mensis iulii, nomine et vice dicti monasterii et conventus ipsius, ex una parte, et predicti homines, silicet quilibet eorum per se [... / ... i]ta ^e ta[men] transegerunt et convenerunt et pacta inter se stipulatione valata inierunt, videlicet quia dicti syndici, nomine et vice dicti monasterii, abbatis et conventus, ipsis hominibus et cuilibet predictorum remiserunt pro ipso monaste[rio] / [omne et tot]um id quod ab eis seu aliquo ipsorum petere potest ipsum monasterium ratione eius quod se absentaverunt et deseruerunt habitaciones Villeregie et terras dicti monasterii, quas in territorio dicte Ville tenebant, silicet quia remi[serunt] / eis et remittunt omne et totum id quod pro pena seu occasione pene petere poterat ipsum monasterium ab ipsis seu aliquo ipsorum. Et eciam remiserunt eis et cuilibet ipsorum hominum quod, licet homines predicti amiserint iura que habebant in terris qua[s] / tenebant in Villaregia seu eius territorio eo quod ipsas terras deservissent vel aliqua alienatione hinc retro preterita, quod nichilominus ipsas terras tenere possint de cetero ut consueverunt, videlicet quilibet illam seu illas terras quam seu qua[s] / tenebat seu tenere consuevit, faciendo et prestando ea que fieri et prestari debent pro ipsis terris ipsi monasterio. Et promiserunt

dicti syndici predictis hominibus, silicet cuilibet pro se, quod ipsi syndici, nomine dicti monasterii, seu dictum mon[asteri]/um quod si predicti homines observaverint infrascripta ad que inferius se obligabunt, quod, occasione alicuius pene hinc retro commisse vel occasione eius quod amisissent pro facto preterito ius quod habebant in dictis terris, nullam contra ipsum ex eis qui predicta o[ccasione] / movebit litem, questionem seu controversiam, dum tamen observent que in presenti contractu continentur. Item concesserunt dicti syndici, nomine et vice dicti monasterii, ex causa pacti et transactionis quod ipsi et quilibet ipsorum hominum possint reddere et debeant [ad ha]/bitandum in dicto loco Villeregie seu eius districtus ad colendum seu coli faciendum terras quas tenere consueverunt ibidem et ad supersedendum in dicta Villa dum tamen hoc faciant usque ad annum unum aut, si reddere nollent [ad habi]/tandum et supersedendum in ipsis terris seu in dicta Villa, quod ipsi et quilibet ipsorum possit infra dictum terminum anni vendere seu alienare ipsas terras seu ius quod habere consueverunt in dictis terris, silicet quilibet eorum ius quod habebat in ter[ra vel terris / quam] seu quas a dicto monasterio ... in]† Villaregia vel districtu alicui seu aliquibus personis que vadat seu vadant ad habitandum et supersedendum in dictis terris vel ipsas terras seu ius vendant seu alienent in aliqu[am / personam] ex illis que nunc habitant et habitare consueverunt in Villaregia seu districtu, ita quod in quamcumque personam fiet alienatio in altero ex supradictis modis, silicet vel in personam que aliunde iret ad habitandum in dictam Villam vel in [personam] / que in dicta Villa habitet, quod ille qui alienabit apponi faciet in contractu alienationis qui fiet quod ille in quem fiet alienatio teneatur habitare et supersedere in dicta Villa et dictis terris vel ipsam vendere et alienare in aliquam personam que ibi inde habitet et supersedere debeat vel in aliam personam^s in quam [con]/feratur modo et forma suprascripta. Acto et expressim dicto inter cetera et concesso per dictos syndicos predictis hominibus et cuilibet ipsorum quod, si nollent reddere ad habitandum in dicta Villa, quod ille et illi qui nollent reddere ad habitandum in dicta Villa^h et infra dictum terminum dictam venditionem vel alienationem in / formam non fecerint vel etiam non reddierint infra dictum terminum ad habitandum et supersedendum in dicta Villa seu eius territorio, licenter possint stare ubi voluerint libere et sine aliqua pena et sine obiecto alicuius servitutis ita [.../...]† per annum quod non reddierint vel dictam venditionem vel alienationem in modum et formam suprascriptam fecerint, sint ipsi liberi et ab omni pena in quam incidissent hinc retro exemti, hoc videlicet modo et acto quod, si dictam v[en/dictionem vel alienationem in for]mam

non fecerint nec ad habitandum illuc redderent infra dictum tempus, quod terre quas aliquis de predictis tenebat et possidebat in Villaregia seu eius territorium et cuiuslibet ex eis qui non observaverit alterum ex supra[dictis / ...]tur^j ad habitandum vel non alienaverit in predictam formam infra dictum tempus, ad ipsum monasterium libere revertantur, ita quod ex tunc dictum monasterium de ipsis facere possit pro sue libito voluntatis sine contradictione illius / [... t]enere^j consueverat. Et interim usque ad dictum tempus anni concesserunt^k dicti sindici dictis hominibus et cuilibet ipsorum quod ipsi percipiant et percipere possint fructus ex dictis terris dum tamen reddent ipsi monasterio debitam pensionem d[... / ...]^d consueverunt prestare. Et insuper per pactum appositum concesserunt dicti sindici predictis hominibus quod, si ipsi reddierint ad habitandum infra dictum terminum in Villaregia seu districtu, quod ipsi homines et quilibet ipsorum / [...]^l redderent sive non illuc ad habitandum, quod illi et ille ex predictis qui postea vellet discedere de dicta terra et eius districtu et deserere ipsam Villam et agriculturam, quod licenter facere possint ipsi et quilibet ip[sorum] / [...]^f ierint alibi ad habitandum et tamquam liberi absque obiectu alicuius servitutis ubicumque ei liceat habitare et stare, dummodo ille seu illi qui alio ire voluerint habitatum libere dimitat et dimitant ipsam ter[ram / ...]^f monasterio derelinquant vel ipsam terram seu terras seu ius quod habent vel habere consueverunt in dictis terris tunc vendant seu vendat et alienet in aliquem habitatorem dicte Ville qui super ipsam terram superse[deat / ...]^m illuc iret ad habitandum, secundum modum et formam superius denotatam. Et etiam promiserunt dicti sindici predictis hominibus, videlicet cuilibet ipsorum per se, quod, si ipsi secundum quod superius dictum est vel deseruerint habitat[i]ones / ... habit]andum^l infra dictum tempus vel alienaverint eas terras seu ius quod habent in eis infra dictum tempus modo et forma superius denotata vel reddierint ad habitandum et postea deseruerint, ita quod ipse terre ad monaste[rium / ... alien]averint^j ut superius est expressum, quod quemlibet ex predictis per quem, ut supra dictum est, factum fuerit vel observatum, libere permitet ire ad habitandum quocumque voluerit extra terram dicti monasterii et quod ipsum qui sic observaverit occasione [... / ...]ⁿ hinc retro preterite nec etiam occasione alicuius servitutis in posterum molestabit vel contra ipsum litem seu questionem movebit, set ipsum monasterium predictum libere permittet stare sine molestia nec ipsum aliquatenus occasione alicuius servitutis in[quieta]/bit. Versa vice predicti homines, videlicet quilibet ex ipsis per se et nomine suo, promiserunt dictis sindicis, stipulantibus nomine dicti monasterii, quod ipsi infra annum unum vel reddibunt ad habi-

tandum et supersedendum in Villaregia seu in ter[ris] / stantibus in territorio Villeregie et solvent et observabunt ea que solvere et observare debent et tenentur seu debebant et tenebantur observare illi de Villaregia, de quibus fit mentio in instrumento facto manu Oddonis notarii millesimo C LXXXI, [in]/-dictione XIII^a, die XV^a septembris¹ quod incipit « In nomine Domini amen. Anno ab incarnatione » et finitur « Iacobus de Trioria » et secundum quod in dicto instrumento continetur vel ipsi infra dictum tempus vendent vel alienabunt ipsas terras seu ius quod habere consue[ve]/runt in terris quas tenent seu tenere consueverunt in Villaregia seu eius territorio alicui persone habitanti in Villaregia seu eius territorio^o, que venditio vel alienatio fieri debeat in hac forma, quod ipsa persona in qua fiet alienatio in ipsis terris supersedere debeat seu alicui persone que ill[uc] / ad habitandum vadat infra dictum tempus, ita quod ipsa alienatio fiat in eadem forma quod ipsa persona in qua^p fiet alienatio solvet et observet ipsi monasterio, ut predictum est, pro ipsis terris et promittunt quod, si quando dictam alienationem fecerint seu aliquis / ipsorum in aliquam personam, quod ille qui alienationem faciet apponi faciet in instrumento quod fiet de alienatione et transl<a>ctione quod ille in quem fiet translatio teneatur inhabitare et supersedere in ipsis terris vel ipsam alienationem in aliquam personam in superscript[am] / formam et ita perpetuo fiat quociens in aliquam personam alienatio fiet. Et dicto et expressim denotato illi in quem fiet venditio seu alienatio quod, si ille in quem fiet alienatio ipsa non observaverit, ut dictum est, quod ipsa terra ad ipsum monaste[ri/um] libere revertatur et actum est et dictum quod, si aliquis alienationem faceret et predicta non notificaret illi in quem fiet alienatio, quod ipsa terra que sic alienaretur ad ipsum monasterium revertatur libere. Et promiserunt predicti homines, sili[cet quili]/bet pro se et suo nomine, dictis sindicis stipulantibus quod, si vel non reddierint ad habitandum et supersedendum in dicta Villa seu eius territorio vel altero ex supradictis modis infra dictum annum non alienaverint, quod de ipsis terris seu terra de qui[bus seu] / qua ille qui sic non observaret habebat possessionem seu eam tenebat in Villaregia vel districtu nullam movebit litem, questionem se<u> controversiam, set ipsam terram et terras ipsi monasterio libere habere et tenere permittet, salvo quod dictum est quod, si [re]/ddiret ad habitandum infra dictum tempus et postea in formam superius denotatam vellet aliquis ex ipsis deserere dictam habitationem et in aliam per-

¹ V. n. 165.

sonam, habitantem vel non habitantem, que tamen observare deberet predicta, alienatio fieret, q[uod] / illud licenter fieri possit, ut dictum est, non obstantibus supradictis. Que omnia et singula promiserunt dicte partes, videlicet dicti syndici, nomine et vice dicti monasterii, cuilibet predictorum nomine suo et quilibet ex predictis sindicis, [nomine] / suo et successorum suorum, attendere, complere et bona fide observare et in nullo contravenire, alioquin penam librarum quinquaginta ianuinarum adinvicem stipulantes promiserunt, in quam penam incidat quilibet non observans versus observantem et etiam dicti / syndici pro ipso monasterio sive ipsum monasterium cuilibet predictorum cui non observarentur promissa, ratis semper manentibus omnibus et singulis supradictis, pro qua pena et predictis omnibus sic observandis dicti syndici bona ipsius monasterii et pre[...]^q / quilibet ipsorum bona sua adinvicem pignori obligarunt. Actum Tabie, in claustro ecclesie Sancti Iacobi. Testes interfuerunt vocati presbiter Guillelmus, canonicus dicte ecclesie Sancti Iacobi, Guillelmus Borrus, Aymericus de Torano et Iacob[us] / Sardus.

(S.T.) Ego Paulus Galopus, notarius sacri palatii, hiis interfui et ut supra rogatus scripsi.

^a [4/7] ^b [3/10] ^c ipsos: *in soprilinea* ^d [2/11] ^e [5/5] ^f [14] ^g que
ibi inde - personam: *in calce al documento con segno di richiamo* ^h quod ille - Villa: *in calce
al documento con segno di richiamo* ⁱ [2/8] ^j [11] ^k concesserunt: runt *in soprali-
nea* ^l [13] ^m [15] ⁿ [4/4] ^o alicui persone - territorio: *in calce al documento
con segno di richiamo* ^p in qua: *in soprilinea* ^q [3].

738

1277, aprile 30, Genova

I canonici genovesi dichiarano di aver ricevuto, a nome del capitolo genovese, dal monastero di Santo Stefano, in persona del cappellano Giovanni, la somma di 50 soldi dovuta al capitolo per le quattro visite processionali compiute annualmente al monastero.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 161 r.

Nel margine esterno, di mano moderna: « 1277, ultima aprile ».

Sull'argomento v. nn. 121, 134, 364, 716, 724, 733, 756, 764, 971.

✠ Nos Stephanus, prepositus ecclesie Sancti Laurentii Ianuensis, presbiter Rubaldus, Opiço Streiaporchus, Iohannes dictus / Cardinalis et Petrus Cigala, canonici dicte ecclesie presentes, nomine et vice capituli et dicte ecclesie Sancti Laurentii, / confitemur habuisse et recepisse a te presbitero Iohanne, cappellano monasterii Sancti Stephani Ianuensis, solvente nomine / et vice dicti monasterii, soldos quinquaginta ianuinorum, quos dictum monasterium Sancti Stephani debet dare dicto capitulo sive ecclesie Sancti Laurentii / in kalendis madii occasione pacti sive convencionis facti seu initi inter predictum monasterium et capitulum et de quo pacto et con/vencione fit mencio in instrumento facto manu Oliverii notarii M^o CC^o XVII°, die penultima aprilis¹, renunciantes exceptioni non / numerate et non habite pecunie, doli et condicioni sine causa. Actum Ianue, in refectorio dicte ecclesie Sancti Laurentii. Testes Obertus de / Savignono et Guirardus de Sagona, eius servicialis. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXVII°, ind(ictione) IIII^a, die ultima aprilis, / inter primam et terciam.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

739

1277, aprile 30, <Genova>

L'ospedale di Santo Stefano rilascia procura a Guglielmo Gato.

Notizia in n. 783.

Notaio: « Barnabos de Porta ».

¹ V. n. 364.

1277, giugno 2, Genova

Rosa, vedova di Pietro de Aire, abitante in Gavi, dona ogni suo bene mobile e immobile e ogni diritto sui beni del marito e del defunto figlio Nicolino al monastero di Santo Stefano, che la accoglie come conversa, concedendole di abitare in una casa del monastero e promettendo di fornirle quanto necessario per il suo sostentamento e cure mediche.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 159 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « De Gavio »; in quello esterno di c. 160 r., di mano moderna: « 1277, 2 gennaio ».

✠ Ego Rosa, uxor quondam Petri de Aire, habitatoris Gavii, volens me dedicare ut sim conversa / monasterii Sancti Stephani Ianuensis et me transferre una cum omnibus rebus et bonis meis ad dictum monasterium pro / remedio et intuitu anime mee dono et titulo locacionis^a mere et revocabilis^b inter vivos con/cedo dicto monasterio sive vobis domino Fredencio, abbati dicti monasterii, et Philipo priori, fratri Iohanni, fratri Nicole, / fratri Nicolao Beaque, fratri Petro et fratri Nicolao Merende, fratribus et monacis dicti monasterii, accipien/tibus nomine vestro et dicti monasterii omnia bona mea et res meas tam mobiles quam immobiles ubicumque / sint et eciam omnia iura mihi competencia seu competitura contra quamcumque personam tam realia quam personalia sive / mixta, rei persecutoria et penalìa et specialiter iura que competunt mihi vel competere possunt quocumque modo seu / iure in bonis et rebus que fuerunt dicti quondam Petri mariti mei vel Nicolini quondam filii mei / et dicti Petri et que mihi competunt et competere possunt occasione dictarum rerum seu bonorum contra quamcumque personam, / collegium, corpus seu universitatem et me ipsam cum omnibus bonis meis, rebus et iuribus dicto monasterio / dedico ut sim conversa ipsius, de cetero renuncians exceptioni donationis non facte et omni alii exceptioni seu iuri per quam / seu quod in contrarium dicere vel opponere possem et specialiter iuri quo cavetur quod donacio ultra quingentos / aureos facta non valere, nisi fuerit apud competentem iudicem insinuata et iuri quo cavetur quod donacio / facta

propter ingratitudinem revocari possit. Insuper ex dicta causa et titulo donationis inrevocabilis inter vivos / do, cedo et mando vobis domino abbati et fratribus omnia iura, rationes et actiones utiles et directas, reales / et personales et mixtas, rei persecutorias et penales que et quas habeo et mihi competunt vel competere / possunt seu in futurum possent contra quamcumque personam quacumque occasione vel facto vel causa, ita quod dictis iuribus, rationibus / et actionibus uti possitis, agere, experiri, exigere et recipere, excipere, defendere et replicare contra quamcumque / personam in iudicio et extra iudicium et demum omnia facere que egomet possum vel possem vel unquam potui, / constituens vos dictum abbatem et fratres pro dicto monasterio procuratores ut in rem vestram seu dicti monasterii. / Predictam vero donationem et cessionem et omnia et singula supradicta promitto ego dicta Rosa vobis domino / abbati et fratribus, nomine et vice dicti monasterii recipientibus, ratam et rata et firma habere et tenere et / non revocare nec in aliquo contravenire, alioquin penam dupli de quanto et quociens contra facerem vel venirem / vobis vel successoribus vestris in dicto monasterio dare et solvere promito, pro qua pena et ad sic observandum / (c. 160r.) universa bona mea vobis pignori obligo. Versa vice nos dictus abbas et dicti fratres et monaci dicti monasterii, nomine et vice ipsius monasterii, recipimus te dictam Rosam in conversam dicti monasterii et promittimus et convenimus tibi ex pacto adhibito inter nos ex una parte et te dictam Rosam ex alia parte / fieri contractum tam in principio, medio et fine tibi Rose predicte quod tibi concedimus habitationem domus / cuiusdam dicti monasterii in qua habitare possis et debeas in vita tua et dum vixeris et quod tibi alimenta tam in vicinialibus quam vestibus et alimentis dabimus et prestabimus in dicta domo in vita tua et quamdiu vixeris de / bonis et rebus dicti monasterii et si contingerit te infirmari seu in aliquam infirmitatem incidere, quod faciemus / et curabimus ita et taliter quod tibi fient servicia bene et competenter, sicut facere consuevimus fratribus / et monacis dicti monasterii, quando ipsos infirmari contingit. Predicta omnia et singula promittimus nomine nostro / et dicti monasterii tibi dicte Rose attendere et observare et in nullo contravenire, alioquin penam librarum centum / ianuinarum tibi stipulanti dicto nomine promittimus, ratis manentibus supradictis. Pro pena vero et predictis omnibus attendendis et observandis ut supra omnia bona dicti monasterii tibi Rose pignori obligamus. Et fecit dicta / Rosa predicta omnia consilio Bonifacii Pançani et Petri Clestanti, quos suos propinquos et consiliatores / sibi elegit et appellavit, salvis semper mutuis, collectis et oneribus comuni Ianue de predictis prestandis, qui

dominus / abbas et fratres promiserunt mihi notario infrascripto, stipulanti et recipienti nomine comunis Ianue, de solvendis mu/tuis et collectis de ipsis comuni Ianue pro futuro tempore. Actum apud dictum monasterium. Testes Bertholinus Bechus Rubeus / et dicti consiliatores. Anno dominice nativitat^{is} M° CC° LXXVII°, ind(ictione) III^a, die secunda iunii, inter nonam et / vesp^{er}as. Factum est istud pro dicto monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

^a locacionis: *così A* ^b revocabilis: *così A*.

741

1277, luglio 8, Genova

Il notaio Giovanni de Curia è nominato curatore dei beni di Corradino e Andriolo, figli del fu Sigembaldo de Carsu Bisanis.

Notizia in n. 742.

« In actis curie Bisanis ».

742

1277, luglio 8, Genova

Il notaio Giovanni de Curia, nominato curatore dei beni di Corradino e Andriolo, figli del fu Sigembaldo de Carsu Bisanis, su decreto di Giovanni di Chiavari, podestà di Bisagno, ne redige l'inventario: tra essi compaiono due case in contrada Santo Stefano, che insistono sul terreno del monastero di Santo Stefano.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 66, c. 99 r.

Il testo è disposto su due colonne: una doppia linea obliqua indica la fine della colonna.

Notaio: Antonio « de Quarto ».

Ego Iohannes de Curia notarius, hodie curator datus Conradino et Andriolo, filiis quondam Sigembaldi de Carsu Bisanis, ut continetur in actis curie Bisanis^a hodie scriptis, volens evitare penas introductas contra tutores et curatores inventarium non facientes^b, in presencia publicarum personarum, videlicet mei notarii et Francisci de Sancto Donato notarii, decreto et auctoritate domini Iohannis de Clavaro potestatis Bisanis, suum decretum et auctoritatem interponentis^c, et in presencia testium infrascriptorum ydoneam substantiam possidendium, premissis venerabili signo crucis et manu propria impresso, ante quam aliquid attigam^d de bonis et rebus dictorum minorum, inventarium seu repertorium facio et facere incepti de dictis bonis et rebus. Imprimis namque inveni in ipsis rebus banchum unum, item domos duas sive edificia domorum^e positas in contrata Sancti Stephani, uni quarum coheret antea via, retro terra Sancti Stephani, ab una parte domus Rufini de Fontemaro, ab altera Guilini pancogoli de Sancto Stephano, alteri coheret etc.^f et sunt super solo Sancti Stephani; item inveni res incallegatas in callega inde facta, que^g iam^h vendere curavi die eodem qua egoⁱ datus fui^j curator^k //^l Spacium vero relictum est ut siquid memorie occurrerit, pariter conscribatur. Actum Ianue, sub porticu domus quondam Symonis de Ricio, ubi tenetur curia Bisanis, M° CC° LXX VII, indictione IIII, die VIII iulii, circa vespervas. Testes Marchisius de Astrico, Iohannes Corigiarius notarius et Manuel de Castro.

^a Bisanis: *in soprilinea* ^b et-facientes: *in soprilinea; segue depennato* attingentes ad ministracionem rerum tutelarium ante quam confec(tum) inventarium mq. quam fui ordinatus in ipsa tutela ^c *segue depennato* concessa ^d attigam: *così I* ^e sive-domorum: *in soprilinea* ^f *segue spazio bianco pari a circa tre righe e mezza* ^g que: *così I* ^h iam: *in soprilinea* ⁱ ego: *in soprilinea* ^j fui: *corretto da fuit* ^k *segue depennato* dictus Iohannes ^l *segue spazio bianco che occupa circa i primi tre quarti della colonna.*

743

1277, agosto 26, Genova

Giovanni Martufo di Cravasco, sua moglie Giovanna, suo figlio Pietro con la moglie Alaxina, suo figlio Tommaso con la moglie Aidelina vendono in solido al monastero di Santo Stefano, in persona dell'abate Fredencio, vari appezza-

menti di terreno in valle Polcevera, nella pieve di Langasco, siti in varie località, per il prezzo complessivo di 250 lire.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 84 r.

Nel margine superiore, della stessa mano e sottolineato: « Vendicio Iohannis Tarufi »; di mano moderna: « Compra di terre in Ponsevera »; in quello inferiore, di mano trecentesca: « VI »; in quello interno di c. 84 r. - 84 v., una numerazione di mano moderna in cifre arabiche da 1 a 12 con correzioni apportate dalla medesima mano che individua gli appezzamenti di terreno ed è in corrispondenza delle parole « item » del testo, le quali vi sono a loro volta evidenziate con una linea ondulata. Nell'angolo superiore interno, di mano moderna: « 10 ». Nel margine interno di c. 85 r., di mano moderna: « 1277, 26 agosto ».

Sull'argomento v. n. 750.

✠ Nos Iohannes Martufus de Cravascho^a, Iohanna iugales, Petrus, filius dicti Iohannis, Alaxina / iugales atque Thomas^b, filius dicti Iohannis et Aideлина iugales, quisque nostrum in solidum, ven/dimus, cedimus et tradimus vobis domino Fredencio, abbati monasterii Sancti Stephani Ianuensis, / ementi nomine et vice dicti monasterii et pro dicto monasterio, terras, domos et possessiones^c infra/scriptas, positas in Pulcifera, in plebatu Langaschi, in locis infrascriptis. In primis / peciam unam^d terre cum duabus domibus vineatam et arboratam castaneis et aliis arbo/ribus cum campis et ortis positam in Cravascho, ubi dicitur^e Pastinus, cui coheret superius / via, inferius fossatus in parte et inferius in parte terra Vivaldi Bellandi, Symonis / de Riparolio et Richelde de Cravascho, Olive de Cravascho, palacii Ianuensis et Opigonis / sartoris, ab uno latere terra dicti Opigonis in parte, heredum Alberti de Isorellis, Guirardi / fubiarii et heredum Rollandi et Olive de Cravascho, ab alio latere terra Symonis de La/gostena et Vivaldi Bellandi; item aliam peciam terre castagneti, loco ubi dicitur Maiol^f, / cui coheret superius terra Sancti Andree de Insurellis et terra presentis vendicionis, inferius fossatus, / ab uno latere terra monasterii Sancti Spiritus, ab alio latere terra Oberti de Guiliono; item / aliam peciam terre castagneti, loco ubi dicitur Belveer^g, cui coheret superius via, inferius / terra Vivaldi Bellandi, a duabus partibus terra dicti Vivaldi; item aliam peciam terre prati / ubi dicitur in Praolona^h, cui coheret superius via, inferius comunis Vultabii, ab uno latere / terra Sancti Andree de Sexto, ab alio terra Rubaldi Naçi; item ubi dicitur in Pictaina et in Cava/nuço Sultanoⁱ peciam unam castagneti^j, cui coheret superius terra Balbi de Galaneto, inferius / terra Oberti de Guierio, ab uno latere terra Vivaldi Bellandi in parte et Guirardi fiblarii / in parte, ab alio latere fossatus; item aliam peciam terre castagneti in Lovinorio, cui / coheret superius terra Iohannis Rivarie, inferius terra presentis vendicio-

nis, ab uno latere / terra Guigini de Ricio, ab alio latere terra Vivaldi Bellandi; item aliam peciam terre / castagneti, loco ubi dicitur Clapa, cui coheret^k superius via, inferius terra Rubaldi Roçie, ab / uno latere Rex de Alpexella, ab alio latere terra Bonavite barberii; item aliam peciam / terre castagneti, loco ubi dicitur Cavanucius, cui coheret superius terra Bugii de Gallaneto in parte / et in parte comunitas plebis de Langascho, inferius terra Guirardi fiblarii et ab uno / latere, ab alio latere terra Iacobi de Carlo; item aliam peciam terre castagneti et boschi / ubi dicitur in Praelo, cui coheret superius comunitas plebis de Langascho, inferius terra Guirardi / fiblarii et ab uno latere, ab alio latere terra Iacobine^l de Carlo; item aliam peciam terre / castagneti ubi dicitur in Valle Guisana, cui coheret superius terra Balbi de Lagostena in parte / et terra Sancti Andree de Insurella et via, inferius fossatus, a lateribus terra Vivaldi Bellandi; / (c. 84 v.) item aliam peciam terre castagneti, loco ubi dicitur in Casali^m, cui coheret superius terra Laurencii / de Alpexellaⁿ, inferius terra Vivaldi de Lagostena, ab uno latere terra heredum Rollandi de Riva/ria, ab alio latere terra dicti Laurencii; item aliam peciam terre castagneti, loco ubi dicitur /^o Morus^p, cui coheret superius terra Viviani de Lagostena in parte et in parte terra Alber/tani de Paxia, inferius terra que vocatur Maiol, que est presentis vendicionis, ab uno latere / terra Vivaldi Bellandi in parte et in parte terra ecclesie Sancti Andree de Insurellis, ab alio latere / terra Vivaldi Bellandi; item omnes terras, possessiones et prata quas nos tenemus et / habemus vel alter nostrum vel alius pro nobis in Carsa Moriçol et in Cracesa et totum id / quod habemus et possidemus et tenuimus et possedimus a decem annis citra nos vel / alter nostrum vel alius pro nobis vel altero nostrum tam in domestico quam in silvestri in Cravascho et / in toto plebatu Langaschi. Que omnia vobis domino abbati dicto nomine ementi vendi/mus, cedimus et tradimus finito precio librarum ducentarum quinquaginta ianuinarum, quas a vobis / quisque nostrum in solidum confitemur habuisse et recepisse et de ipsis nos a vobis quietos et solutos / vocamus, renunciantes exceptioni non numerate et non habite peccunie et precii non soluti, doli et condicioni sine / causa. Et si dicte terre et domus valent ultra dictum precium, scientes earum veram extimacionem, / vobis dicto nomine donamus et remittimus pura donatione inter vivos, renunciantes iuri quo subve/nitur deceptis ultra dimidiam iusti precii et inde vobis facimus finem, refutationem / omnimodam, remissionem et pactum de non petendo. Pro supradicto itaque precio dictas terras et domos / vobis dicto nomine ementi vendimus, cedimus et tradimus cum omni earum iure, comodo, uti/litate, ingressibus et exitibus suis, nichil in nobis vel altero nostrum

retento ad habendum et tenendum / et quicquid pro dicto monasterio volueritis faciendum iure proprietatis et titulo emptionis, liberas et / absolutas ab omni onere servitutis et exactionis uti optime maximeque sunt, sine omni nostra / et omnium pro nobis contradicione. Quas terras et domos promittimus vobis dicto nomine dimittere et / non auferre nec eciam advocare, set potius defendere, auctorizare et disbrigare ab omni persona / et loco in iudicio et extra nostris expensis, remissa vobis dicto nomine necessitate denunciandi, / quod si non fecerimus et ut supra non observaverimus, promittimus tibi dare nomine pene duplum de quanto / dicte terre et domus nunc valent, valuerint et pro tempore meliores fuerint, ratis manentibus supra/dictis et pro predictis omnibus observandis et pena universa bona nostra habita et habenda vobis pignori / obligamus. Possessionem et dominium inde vobis dicto nomine tradidisse confitemur, confitentes et constituentes nos ipsas a vobis precario possidere quousque possederimus, in quam intrandi vestra / auctoritate vobis licenciam concedimus. Pro supradicto itaque precio et ex causa dicte vendicionis / damus, cedimus et tradimus vobis dicto nomine omnia iura, rationes et actiones reales et / personales, utiles et directas et mixtas, que et quas habemus vel alter nostrum habet in dictis terris / et domibus et qualibet earum et contra quamcumque personam earum occasione, ita ut ipsis iuribus, rationibus / (c. 85r.) et actionibus uti possitis pro dicto monasterio et per vos dictum monasterium uti possit, agere, experiri, / petere et excipere et omnia facere que possumus et possemus, constituentes vos pro dicto monasterio / et dictum monasterium per vos procuratorem ut in rem dicti monasterii et de predictis omnibus et singulis nos / obligamus in solidum, renunciantes iuri solidi, epistule divi Adriani et nove constitutioni de duobus reis. / Et nos dicte Iohanna, Adalaxia et Aidelina abrenunciamus iuri ypothecarum, senatui consulto Velleiano, legi / Iulie de prediis et iuri quo cautum est quod uxor in eodem instrumento cum viro se non obliget, / nisi probetur pecuniam esse versam in sui utilitatem, confitentes dictam pecuniam versam esse / in nostram utilitatem et facimus predicta omnia in presencia, consensu et voluntate dictorum virorum / nostrorum et consilio Willelmi Oddonis de Vultabio et Iohannis de Sancto Georgio barberii, quos nostros / propinquos et consiliatores nobis eligimus et appellamus, salvis semper mutuis, collectis / et oneribus comuni Ianue de ipsis terris et domibus prestandis, que dictus emptor promisit mihi notario / infrascripto, stipulanti et recipienti nomine comunis Ianue, solvere comuni Ianue, renuncians omni privi/legio et beneficio convencionis. Actum apud dictum monasterium. Testes Bonifacius de Petra / Dueria et dicti

consiliatores. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXVII, indic(tione) quarta⁹, die XXVI^a / augusti, circa nonam.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

^a Martufus-Cravascho: *sottolineato* ^b Thomas: *sottolineato* ^c terras-possessiones: *sottolineato*
^d in-unam: *sottolineato* ^e segue espunto arcus ^f ubi-Maiol: *sottolineato*
^g ubi-Belveer: *sottolineato* ^h in Praolona: *sottolineato* ⁱ dicitur-Subtano: *sottolineato*
^j unam castagneti: *sottolineato* ^k loco-coheret: *sottolineato* ^l Iacobine: *così I* ^m terre-Casali: *sottolineato* ⁿ Alpexella: *sottolineato* ^o segue ripetuto e *sottolineato* loco ubi dicitur
^p Morus: *sottolineato* ^q anno-quarto: *sottolineato*.

744

1277, settembre 17, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni ai fratelli Rollando Coionus, Giacomo, Corrado e Oberto e ai loro eredi legittimi un suolo <edificabile> in Marassi, per il canone annuo di 10 soldi e mezzo, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita degli edificati.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 169 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « In Maraxio »; « I(nfra) no(ta) »; in quello esterno, di mano del rogatario: « Rollandi Coioni et fratrum »; in quello inferiore, di mano trecentesca: « II »; di mano moderna: « 1277, 17 settembre ».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, Iohan-nes prior, Nicola Beaqua, Petrus, Nicola Merenda / et Facius, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et libellario nomine concedimus vobis Rol/ando Coiono, Iacobo, Conrado, et Oberto fratribus et heredibus vestris legitimis ex vobis natis tantum / tabulas tres terre de terra dicti monasterii posita in Maraxio, de illa videlicet quam locavimus tibi dicto / Rollando et quibus tabulis coheret ante flumen Bissannis, retro et a lateribus terra dicti monasterii a Natale Domini proxime / venturo usque annos viginti novem completos, tali pacto, modo et conditione quod vos et heredes vestri legitimi / ex vobis nati debeatis inde dare et solvere dicto

monasterio singulis annis usque ad dictum terminum infra / octavum nati-
 vitatis Domini soldos decem et dimidium ianuinorum pro penssione ipsius,
 apportando et solvendo eos ad dictum / monasterium. Quam terram vobis
 et heredibus vestris legitimis ex vobis natis promittimus dimittere et non
 auferre nec pensi/onem augere, set pocius defendere et disbrigare ab omni
 persona et loco, alioquin si in aliquo de predictis / fuerit contrafactum et ut
 supra per dictum monasterium non fuerit observatum, promittimus vobis
 dare nomine pene libras / decem ianuinorum, ratis manentibus supradictis
 et pro predictis omnibus observandis et pena universa bona dicti monasterii
 / vobis pignori obligamus et si forte hedificium quod fiet supra ipsam ter-
 ram vendi contigerit alicui, de/beatis prius denunciare abbati qui pro tem-
 pore fuerit in dicto monasterio et si dictum monasterium emere voluerit, /
 debeat illud habere ad minus soldos decem quam aliqua alia persona et si
 emere noluerit, teneatur ille qui ipsum emerit vel / in solutum receperit dare
 dicto monasterio pro recognicione domini dicte terre soldum unum pro
 qualibet libra, ita tamen quod / non possit nec debeat vendi vel alienari ali-
 cui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui / loco religioso et si
 alienaretur aliquo modo ita quod vos vel heredes vestri legitimi ex vobis
 nati ipsum non / haberetis, presens locacio sit cassa et irrita et nullius val-
 loris et ultra non teneat. Versa vice nos dicti / Rollandus, Iacobus, Conradus
 et Obertus promittimus et convenimus vobis domino abbati et fratribus
 nomine dicti / monasterii solvere dictam penssionem anuatim dicto mona-
 sterio ut superius dictum est et attendere et observare / ut supra et in nullo
 contravenire et si forte aliqua persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati
 qui / pro tempore fuerit in dicto monasterio habitaverit in dicto hedificio,
 ipsam inde expellemus infra dies octo postquam nobis / vel alicui nostrum
 fuerit denunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii et hedificare
 supra ipsam terram infra / annos quatuor proxime venturos, alioquin si in
 aliquo de predictis fuerit contrafactum, promittimus vobis dicto nomine /
 dare nomine pene libras decem ianuinorum cum expensis quas dictum mo-
 nasterium fecerit pro dicta penssione exigenda, credito / de expensis solo
 verbo syndici monasterii sine iuramento et testibus et pro predictis omni-
 bus observandis et pena universa / bona nostra habita et habenda vobis pi-
 gnori obligamus, pena vero comissa, cadamus a iure locationis / et de pre-
 dictis nos obligamus in solidum, renunciantes iuri de principali, epistule divi
 Adriani et nove constitucioni / de duobus reis. Actum apud dictum mona-
 sterium. Testes Bertholinus Bechus Rubeus et Pascalis, clericus monasterii.

Anno / dominice nativitatis M° CC° LXXVII°, ind(ictione) IIIª, die XVIIª septembris, circa complectorium. Factum est istud pro monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

745

1277, settembre 17, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione per 29 anni a Rollando Coionus di Marassi un locus in Marassi, per il canone annuo di 6 lire, 10 soldi e 2 capponi, con divieto di taglio degli alberi e con obbligo di migliorie al terreno e di realizzazione di un pozzo entro 10 anni. Giacomo, fratello di Rollando, si costituisce fideiussore.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 169 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « In Maraxio »; in quello esterno, di mano del rogatario: « Rollandi Coioni »; di mano moderna: « 1277, 17 settembre ».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, Iohannes prior, Nicola Beaqua, Petrus, Nicola Merenda / et Facius, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis concedimus tibi / Rollando Coiono de Maraxio locum unum dicti monasterii positum in Maraxio cum omnibus / pertinentiis suis et quem tenebat pater tuus a Natale Domini proxime venturo usque annos viginti novem / proxime completos pro penssione infrascripta et te observante infrascripta. Que omnia tibi locata promittimus / tibi dimittere et non auferre nec penssionem augere, set pocius defendere et disbrigare ab omni persona / et loco, alioquin penam dupli penssionis infrascripte tibi stipulanti dare promittimus, ratis manen/tibus supradictis et pro predictis omnibus observandis et pena universa bona dicti monasterii tibi pignori obligamus. / Versa vice ego dictus Rollandus promitto et convenio vobis domino abbati et fratribus dictum locum cum suis / pertinenciis tenere pro dicto monasterio cum pertinenciis suis titulo conductionis per dictum tempus et ipsum / meliorare et non peiorare nec in dicto loco seu in apenduciis suis nullam arborem dome/sticam

vel silvestrem incidere, vineam omni anno podare facere et fodere et propagines in ea / facere et facere in dicta terra puteum unum usque annos decem qui sit latitudinis infra muros / ipsius putei palmorum decem et tanto altitudinis quod habeat aquam sufficienter et planum dicti / loci plantare vinea, arboribus et ortis et solvere singulis annis eidem monasterio pro penssione / ipsius libras sex et soldos decem ianuinorum et duos bonos capones per hos terminos, videlicet medietatem in / festo sancti Michaelis et aliam medietatem et capones infra octavum nativitatis Domini, alioquin penam / dupli dicte penssionis cum expensis quas dictum monasterium fecerit pro dicta penssione exigenda, credito / de expensis syndico monasterii sine iuramento et testibus, vobis stipulantibus dare promitto, pena vero / comissa, cadam a iure locacionis et pro predictis omnibus observandis et pena universa bona / mea habita et habenda vobis pignori obliigo. Insuper ego Iacobus, frater dicti Rollandi, con/stituo me pro dicto Rollando versus vos dominum abbatem et fratres dicto nomine proprium principalem / debitorem et pagatorem et pro eo versus vos me obliigo tam ad penam quam ad sortem et expensas / cum omni solempnitate, renuncians iuri de principali. Actum apud dictum monasterium. Testes Bertholinus / Bechus Rubeus et Pascalis, clericus monasterii. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXVII°, ind(ictione) IIII°, die / XVII° septembris, circa complectorium. Factum est istud pro monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

746

1277, novembre 7, Cipressa

Fredencio, abate del monastero di Santo Stefano, emana gli statuti per gli uomini di Cipressa e Terzorio, dando mandato ai consoli Ricobono Rogerio ed Oberto Lombardo di farli rispettare.

Original e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 253.

La pergamena presenta tracce di rigatura a piombo.

Il testo è disposto su due colonne, tranne le ultime tre righe. Una doppia barra indica la fine di ciascuna colonna. La scrittura è una minuscola regolare, con caratteristiche di posata.

A tergo, di mano coeva: « Quedam capitula et franchisee concesse hominibus ville Sancti Stefani per abbatem etc. ».

Sull'argomento v. nn. 362, 735.

E d i z i o n e: ROSSI, p. 199, n. 5; RICCI, p. 51.

R e g e s t o: FONTANA, I, p. 346; *Repertorio*, nn. 306-307.

(S.T.) In nomine Domini amen. Dominus Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, statu/it et decrevit infrascripta capitula inter homines et per homines villarum Cipresse et / Treçoli, coram eo more solito curiam facientes et quorum iurisdictio ad / dictum monasterium pertinet pleno iure inviolabiliter observari. In primis, si quis / fuerit forestatus per dominum abbatem, nullus colligat fructus terre illius neque det auxilium ad / colligendum neque ipsum forestatum associet neque in domo sua recipiat neque cum eo mandu/cet vel bibat, sub banno solidorum XL in quolibet de predictis casibus. / Si quis furatus fuerit aliquid quod valeat ultra solidos V, det bandum solidorum XL et de solidis V infra / det bandum solidorum X et semper mendet illud se tercium. / Si aliquod guastum vel furtum seu incendium occultum factum fuerit alicui de predictis villis, de quo / sive de quibus dampnum passus certum indicium ostendere potuerit, totum commune dictarum villarum de/beat ipsum adiuuare in expenssis faciendis pro sua ratione persequenda et in hoc quilibet expendere / debeat per rationem, secundum quod faciunt in collectis et aliis suis missionibus. / Si furtum vel guastum seu incendium de solidis V et de solidis V ultra alicui fuerit factum^a et aliquis / voluerit dicere aliquem illud^b fecisse et poterit probare illum, super quem respectum habuerit de alio / furto vel guasto seu incendio, mendam fecisse vel convictum fuisse quod debeat inde / tormentari et compelli per tormentum ad veritatem dicendam et, si in tormento confessus / fuerit, mendet ut supra continetur in capitulis de furto, incendio et guasto. / Si alicui habitanti in Cipressa vel Treçolo factum fuerit guastum vel incendium oc/cultum, quod infra mensem non fuerit manifestum, emendetur dampnum a comuni, iurante / prius illo cui guastum factum fuerit quod ipse nescit qui fecerit ei ipsum guastum vel incen/dium et si aliquo tempore sciverit quod mani<fe>stabit consulibus et post mendam factam / commune habeat omne ius quod habebat ille qui passus est dampnum. / Iddem statuit dictus dominus abbas de bestiis grossis, si fuerint guastate vel in districtu / ville^c Cipresse vel Treçoli seu occise. // Si quis fecerit assaltum, cadat ad bandum solidorum XX et si fecerit feritam cum ferro vel ma/cia vel lapide, cadat ad

bandum solidorum XL. / Si quis fecerit cavillantiam, cadat ad bandum solidorum X et si quis ibi arma levaverit / vel gladium extraxerit, bandum solidorum XX. / Si quis inventus fuerit de nocte in ortis, bandum solidorum V et de die solidorum II, si fecerit / dampnum. / Si quis fecerit guastum vel incendium manifestum, quod fuerit extimatum soldos V vel / plus, emendet per tercium et cadat ad bandum solidorum X. / Si bos deprehensus fuerit in dampno, bandum denariorum IIII et de porco similiter, de asi/no vero denariorum II, de feta denarii I, set, si fuerint X aut plures, bandum solidorum II, de ca/præ autem solidorum II. / De omnibus placitis que fuerint inter predictos homines debet solvere ille qui causam / amiserit sive succubuerit pro iusticia denarios XII. / De omnibus predictis bandis medietas sit domini abbatis et alia medietas consulum. / Si quis vetaverit pignus campariis, duplicetur bandum; de talibus bandis habeat / dominus terciam partem et consules terciam et camparii aliam terciam. / Pro homicidio, incestu, periurio, adulterio sit quilibet in mercede curie / domini abbatis. / Si quis hominum dictarum villarum aliene iurisdictioni se supposuerit vel compagnam / fecerit cum hominibus alterius iurisdictionis, sit in mercede curie domini abbatis. / Dominus abbas supradictus precepit Ricobono Rogerio et Oberto Lombardo, consulibus dictarum / villarum, ut predicta capitula et statuta observent et observare faciant omnibus hominibus / sui consulatus sub pena iuramenti et pena soldorum centum pro quolibet ipsorum. / Acta fuerunt et lecta per me infrascriptum notarium publice vulgarizando in villa Ci//presse, ante domum^d Raymundi Garibaldi, existentibus hominibus dictarum villarum coram dicto abbate pro curia more solito facienda, ut predictum est, vocatis testibus / Ottone Caravello, notario de Portumauritio, et Martino Raynerio de Linguelia, anno Domini M^o CC^o LXXVII°, indic(tione) V^a, die VII novembris.

(S.T.) Ego Guillelmus Bonavia notarius his interfui rogatus et iussu prefati domini abbatis scripsi ut supra et meo signo signavi.

^a factum: *in soprilinea* ^b illud: *in soprilinea* ^c segue *ripetuto* ville ^d domum: *in soprilinea*.

747

1278, gennaio 17, Genova

I coniugi Priano di Langasco di Cravascho e Benvenuta, col consenso di Buongiovanni de Planis, figlio del fu Oliverio, che rinuncia ad ogni suo diritto, vendono in solido al monastero di Santo Stefano, in persona dell'abate Fredencio, alcuni appezzamenti di terreno nel territorio di Langasco, in varie località, per la somma di 30 lire.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 87 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: «Prianus»; in quello esterno di c. 87 v., di mano moderna: «1278, 27 gennaio».

Sull'argomento v. nn. 748, 751, 767, 774.

✠ Nos Prianus de Langascho de Cravascho et Benvenuta, iugales, quisque nostrum in solidum, / vendimus, cedimus et tradimus vobis domino Fredencio, abbati monasterii Sancti Stephani Ianuensis, / terras infrascriptas positas in territorio Langaschi. In primis peciam unam terre castagneti cum / domo supraposita ubi dicitur Iosa de Cravascho^a, cui coheret superius terra Symonis de Rivarolio, / inferius et a latere via, ab alio latere terra Balbi de Lagostena; item peciam unam terre / ortive ubi dicitur Pastinus^b, cui coheret superius terra Laurencii de Langascho, inferius via, a latere / terra Laurencii predicti^c et Balbi predicti, ab alio latere terra Oberti de Stefanis; item peciam / unam terre vinee, cui coheret superius^d terra Balbi predicti, inferius via, a latere terra que / fuit Rollandi de Cravascho, ab alio latere terra que fuit dicti Laurencii; item omnes terras / et possessiones que et quas habemus^e vel alius nostrum habet in toto supradicto territorio, finito pre/cio librarum triginta ianuinorum quas a vobis habuisse confitemur et de ipsis nos a vobis quietos et / solutos vocamus, renunciantes exceptioni non numerate et non habite pecunie et precii non soluti, doli et / conditioni sine causa. Et si dicte terre valent ultra dictum precium, scientes earum veram extimacionem, / vobis dicto nomine donamus et remittimus pura donatione inter vivos, renunciantes iuri quo subvenitur / deceptis ultra dimidiam iusti precii. Pro supradicto itaque precio dictas terras, domos et possessiones /

vobis dicto nomine ementibus vendimus, cedimus et tradimus cum omni suo iure, comodo, utili/tate, ingressibus et exitibus suis, nichil in nobis re-
 tento ad habendum et tenendum et quicquid pro / dicto monasterio volue-
 ritis faciendum iure proprietatis et titulo empcionis, sine omni nostra et /
 omnium pro nobis contradicione. Quas terras, domum et possessiones
 promittimus vobis nomine dicti / monasterii et ipsi monasterio pro vobis et
 habentibus ab eo causam legitime defendere, auctorizare / et disbrigare ab
 omni persona et loco in iudicio et extra nostris expensis, remissa necessitate
 de/nunciandi, quod si non fecerimus et ut supra non observaverimus, pro-
 mittimus vobis penam dupli / de quanto dicte terre, domus nunc valent,
 valuerint et pro tempore meliores fuerint, ratis manen/tibus supradictis et
 pro predictis omnibus observandis et pena universa bona nostra habita et
 habenda / vobis pignori obligamus. Possessionem et dominium inde vobis
 dicto nomine tradidisse confitemur, con/stituentes nos ipsas a vobis preca-
 rio possidere quousque possederimus, in quam intrandi vestra auctoritate /
 vobis licenciam concedimus. Pro supradicto itaque precio et ex causa dicte
 vendicionis damus, / cedimus et tradimus vobis omnia iura, rationes et ac-
 tiones reales et personales, utiles et directas et / mixtas, que et quas ha-
 bemus et nobis competunt et competere possunt in dictis terris, domo / et
 possessionibus et contra quamcumque personam earum occasione, ut ipsis
 uti possit dictum monasterium, agere, expe/riri, petere et recipere et omnia
 facere que possumus et possemus et unquam potuimus, constituen/tes vos
 inde procuratorem ut in rem dicti monasterii. Acto quod quisque nostrum
 de predictis in solidum / teneatur, renunciante iuri de principali, epistule
 divi Adriani et nove constitutioni de duobus reis. / Et ego Benvenuta abre-
 nuncio iuri ypothecarum, senatui consulto Velleiano, legi Iulie de prediis et
 / facio hec omnia in presencia, consensu et voluntate dicti viri mei et consi-
 lio Oberti / (c. 87 v.) archipresbiteri plebis de Langascho et Thome Maruffi,
 quos meos propinquos et consiliatores / mihi eligo et appello. Predictae
 vendicioni interfuit et consensit Bonusiohannes de Planis, filius / quondam
 Oliverii. Et si quod ius ei competit in dictis terris, domo et possessionibus
 ex vendicione / ei facta per Berthinam, uxorem quondam Willelmi medici
 de Rivalgario et de qua vendicione est instrumentum / scriptum manu Ber-
 tholini de Faxolo notarii M^o CC^o LXXI°, die XXVI^a decembris, illud penitus /
 ei remittit et inde ei facit finem, remissionem omnimodam, refutationem et
 pactum de non petendo / et quantum pro facto suo promisit ipsam ei de-
 fendere sub eadem pena et obligatione bonorum suorum, ita / quod pro

facto alterius non teneatur nec ad precii restitutionem nec ad interesse, nisi pro facto suo tantum, / salvis semper mutuis, collectis et oneribus comuni Ianue de eis prestandis, qui emptor promisit mihi infra/scripto notario, stipulanti et recipienti nomine comunis Ianue, de solvendis mutuis, collectis et aliis prestacio/nibus comuni Ianue pro futuro tempore, renunciando omni privilegio et beneficio convencionis. Actum apud dictum monasterium. / Testes dicti consiliatores. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXVIII°, indic(tione) V^a, die XVII^a ianuarii, circa complectorium.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palatii notarius, rogatus scripsi.

^a In primis-Cravascho: *sottolineato* ^b item-Pastinus: *sottolineato* ^c Laurencii dicti: *sottolineato* ^d item-superius: *sottolineato* ^e item-habemus: *sottolineato*.

748

1278, gennaio 17, Genova

Lorenzo di Langasco vende al monastero di Santo Stefano, in persona dell'abate Fredencio, tre appezzamenti di terreno nel territorio di Langasco, in varie località, per la somma di 50 soldi.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 87 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Vendicio Laurencii ». In calce al testo in c. 88 r., di mano moderna: « 1278, 27 gennaio ».

Sull'argomento v. nn. 747, 751, 767, 774.

✠ Ego Laurencius de Langasco vendo, cedo et trado vobis domino Fredencio, abbati monasterii / Sancti Stephani Ianuensis, ementi nomine et vice dicti monasterii, terras infrascriptas positas in territorio Langaschi. / In primis peciam unam terre vineatam et arboratam^a loco ubi dicitur Pastinus^b, cui coheret superius terra Balbi / de Lagostena, inferius terra dicti monasterii, a lateribus similiter; item aliam peciam terre vineate^c et / arborate ibidem, cui^d coheret superius et a latere terra dicti Balbi, inferius et ab alio latere terra dicti monasterii; item ubi dicitur Aita peciam unam terre, cui^e coheret superius et a latere terra dicti Balbi, inferius terra / que fuit Rollandi de Rivaria, finito pre-

cio soldorum quinquaginta ianuinorum, quos a vobis habuisse confiteor / et de ipsis me a vobis voco quietum et solutum, renuncians exceptioni non numerate et non habite pecunie et precii non so/luti, doli et condicioni sine causa et si dicte terre valent ultra dictum precium, vobis dicto nomine dono et / remitto pura donatione inter vivos, renuncians iuri quo subvenitur deceptis ultra dimidiam iusti precii. Pro supra/dicto itaque precio dictas terras vobis dicto nomine vendo, cedo et trado cum omni suo iure, comodo, / utilitate, ingressibus et exitibus suis, nichil in me retento ad habendum et tenendum et quicquid dictum mo/nasterium voluerit faciendum iure proprietatis et titulo empcionis, sine omni mea et omnium pro me contradicione. / Quas terras promitto vobis nomine dicti monasterii et ipsi monasterio pro vobis legitime defendere, / auctorizare et disbrigare per me et heredes meos ab omni persona et loco in iudicio et extra meis expensis, / remissa vobis et dicto monasterio necessitate denunciandi, quod si non fecero et ut supra non observavero, / promitto vobis penam dupli de quanto dicte terre nunc valent, valuerint et pro tempore meliores fuerint, / ratis manentibus supradictis et pro predictis omnibus observandis et pena universa bona mea habita et habenda / vobis pignori obliquo. Possessionem et dominium inde vobis dicto nomine tradidisse confiteor, constituens / me ipsas a vobis precario possidere quousque possedero, in quam intrandi vestra auctoritate vobis licenciam / (c. 88r.) concedo. Pro supradicto itaque precio et ex causa dicte vendicionis do, cedo et trado vobis dicto nomine omnia iura, raciones et / actiones reales et personales, utiles et directas et mixtas, que et quas habeo et mihi competunt in dictis terris et contra quamcumque / personam earum occasione, ita ut ipsis dicto nomine uti possitis, agere, experiri, petere et recipere et omnia facere / que possum et unquam potui, constituentes^f vos inde procuratorem ut in rem dicti monasterii, salvis semper mutuis, / collectis et oneribus comuni Ianue de eis prestandis, qui emptor promisit mihi notario infrascripto, recipienti et stipu/lanti nomine comunis Ianue, de solvendis mutuis, collectis et aliis prestacionibus comuni Ianue pro futuro tempore de eis, renuncians / omni privilegio et beneficio convencionis. Actum apud dictum monasterium. Testes Obertus, archipresbiter de Langasco, / et Thomas de Tarufo de Langascho. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXVIII°, indic(tione) V^a, die XVII^a ianuarii, circa complectorium.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palatii notarius, rogatus scripsi.

^a peciam-arboratam: *sottolineato* ^b ubi-Pastinus: *sottolineato* ^c aliam-vineate: *sottolineato*
^d ibidem-cui: *sottolineato* ^e ubi-cui: *sottolineato* ^f constituentes: *così A.*

749

1278, gennaio 23, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni ad Enrico de Braxili e ai suoi eredi un locus con casa denominato Locus Binellus, oltre ad un terreno dirimpetto, per il canone annuo di 3 lire e 10 soldi, con obbligo di migliorie al terreno e di manutenzione della casa.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 170 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « In Bisan(ne) »; in quello esterno, di mano del rogatario: « Enrici de Braxili »; di mano moderna: « 1278, 22 gennaio ».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, Iohannes prior, Nicola, Nicola Beagua, / Petrus et Nicolaus Merenda, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et li/bellario nomine concedimus tibi Enrico de Braxili locum unum dicti monasterii qui dicitur Locus Binellus / et quem tenebat Confortus de Castello sive de Sigestro cum domo supraposita et terram que est in / facie dicte terre usque in flumine Bissannis et heredibus tuis usque annos viginti novem / co<m>pletos pro penssione infrascripta et te et heredes tui^a observante et observantibus infrascripta. / Quas terras dicto nomine promittimus tibi et heredibus tuis usque ad dictum terminum dimittere et non / auferre nec penssionem augere, set ipsas tibi expedire ab omni persona et loco, alioquin penam dupli / dicte penssionis tibi stipulanti dare promittimus, rata manente locacione et pro predictis omnibus / observandis et pena universa bona dicti monasterii tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Enricus / promitto et convenio vobis domino abbatu et fratribus dicto nomine dictas terras tenere pro dicto / monasterio per me et heredes meos usque dictum terminum titulo conductionis et de ipsis confiteor / rem in possessionem causa conducti et ipsas meliorare et non peiorare, vineam omni anno / podare facere et cavare et propagines necessarias in eis facere, domum suprapositam / continue habitare per me vel alium et ipsam de coopertura manutenere, maceries manutenere / et que diruentur reficere, terram vero que est in facie Bissannis pastinare de canis et dare / et

solvere singulis annis eidem monasterio et ad dictum monasterium pro pensione ipsarum libras tres / et soldos decem ianuinorum et expensas quas dictum monasterium fecerit pro dicta pensione exigenda, credito / de expensis solo verbo syndici monasterii sine iuramento et testibus, alioquin si ut supra per me et heredes meos / non fuerit observatum, promitto vobis dicto nomine stipulantibus dare vobis nomine pene duplum / dicte pensionis et nichilominus cadamus ego et heredes mei a iure locacionis et pro predictis / omnibus observandis et pena universa bona mea habita et habenda vobis pignori obligo. Actum / in dicto monasterio. Testes Marchisius de Vignolo et Petrus Placentinus qui stat ante hospi/tale. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXVIII°, ind(ictione) V^a, die XXIII^a ianuarii, inter nonam et vespervas. / Factum est istud pro monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palatii notarius, rogatus scripsi.

^a heredes tui: *così A.*

750

1278, gennaio 29, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede a Giovanni Tarufo di Cravasco e ai suoi eredi legittimi l'usufrutto perpetuo dei beni di cui al n. 743, dietro corresponsione di una somma annua di 15 lire, di un quartino di noci e di un quartino di castagne, con obbligo di provvedere alle spese dell'abate e di due monaci in visita in detti possedimenti una volta all'anno, di migliorie del terreno e di manutenzione delle case ed inoltre con divieto di futura divisione in più di tre parti ereditarie, riservandosi un pezzo di terreno per orto ed il diritto di costruire una casa su uno dei terreni per ospitarvi l'abate.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 85 v.

Nel margine superiore, della stessa mano e sottolineato: «Concessio facta Iohanni Tarufo»; in quello esterno, di mano trecentesca: «Lbr. xv»; in quello esterno di c. 86 v., di mano moderna: «1278, 29 gennaio». Nel testo le parole «item», individuanti gli appezzamenti di terreno, sono evidenziate con una linea ondulata.

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, Iohannes prior, Nicola, Ruffinus, Ni/colaus Bequa, Petrus, Nicolaus Merenda et Facinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice / dicti monasterii et conventus, confitemur tibi Iohanni Tarufo de Cravascho^a quod in vendicione terrarum / et possessionum infrascriptarum, quas mihi abbati, nomine dicti monasterii, vendidisti una cum uxore / tua, Petro et Thoma filiis tuis, Alaxia, uxore dicti Petri et Aidelina, uxore dicti^b Thome, et de qua / vendicione fit mencio in instrumento scripto manu Willelmi Vegii notarii, die XXVI^a augusti preteriti¹, actum et / expresim dictum fuit, licet in dicto instrumento non contineatur, quod nos ipsas terras et possessiones tibi / et heredibus tuis concedere deberemus in^c infrascriptam formam et quod ipsas terras et possessiones alias nobis / venditurus non eras et pro dicto precio, nisi tibi ipsas terras concederemus in infrascriptam formam et / propterea ipsas pro minori precio nobis vendidisti, unde, volentes observare ea que acta fuerunt / et bonam fidem agnoscere, ipsas terras et possessiones et omnia que nobis vendidisti et de / quibus fit mencio in dicto instrumento tibi et heredibus tuis ex te ex legitimo matrimonio natis promit/timus dimittere ad usufructandum et gaudendum in perpetuum tam in vita tua quam heredum tuorum ex te / descendencium pro mercede sive penssione annuatim librarum quindecim^d ianuinarum, quartini unius^e nuchum sicarum, / quartini unius castanearum nigrixolarum siccarum et mundarum et te et heredes tui^f providente et pro/videntibus ad dictas terras abbatem qui pro tempore fuerit, cum duobus ex fratribus dicti monasterii semel in / anno, si illuc accesserit vel nuncium suum et ipsas terras vel aliquam ipsarum non auferre nec impedire / nec penssionem augere, licet maior pensio ab alia persona peti posset, hoc tamen acto / et expresim dicto quo<d> dicte terre seu dicte possessiones eodem tempore non possint pervenire / quod dividantur ultra tres heredes et licet tu vel heredes tui plures heredes haberes, di/visio tamen de ipsis non possit fieri nisi inter tres ex dictis heredibus. Versa vice ego dictus Iohannes / dictas terras et possessiones ex predicta causa per me et heredes meos ex me descendentes promitto vobis / tenere, colere et bonificare et ipsas non deteriorare nec deteriorari permittere, domos continue / habitare et ipsas meis et successorum meorum expensis manutenere de muris, cooperturis et aliis necessariis / sine eo quod dictum monasterium teneatur mihi vel successoribus meis respondere et vobis et ad dictum mo/nasterium anuatim dare et solvere infra octavum Sancti Stephani nomine penssionis

¹ V. n. 743.

seu ficti libras quin/decim ianuinorum et castaneas et nuces et procuracionem, secundum quod dictum est supra et quod ipsas vel / aliquam ipsarum non alienabo et acto quod ipsas terras et possessiones non possint heredes mei divi/dere nisi in tres partes, set semper ad plus in uno vel tribus ad plus ex dictis heredibus debeant / remanere, si contingeret ipsas dividi, ita quod solummodo dicto monasterio tres ex dictis heredibus / de penssione teneantur respondere et penssionem solvere nec teneatur nec debeat dictum monasterium / penssionem recipere vel petere nisi ab uno vel tribus heredibus tantum. Que omnia promiserunt dicte partes / atendere, complere et observare et in nullo contravenire, alioquin penam dupli dicte penssionis ad invi/cem stipulantes promiserunt, que tociens committatur et cum effectu exigi possit quociens in aliquo / contrafieret vel non observaretur, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum obligant / dicti abbas et fratres bona dicti monasterii pignori dicto Iohanni et idem Iohannes bona sua dictis domino abbati / (c. 86r.) et fratribus, acto et expresim apposito in presenti instrumento quod dictum monasterium possit ad / voluntatem abbatis qui pro tempore fuerit et est construere domum unam in una ex dictis terris / quibus idem abbas maluerit et illius magnitudinis qua maluerit pro habitacione / dicti abbatis et tantam terram quantam maluerit abbas pro orto faciando ad usum / abbatis cum illuc accesserit cum monacis et familia sua. Terre autem et possessiones / posite sunt in potestacia Pulcifere, in plebatu Langaschi et in locis infrascriptis. In primis peciam unam terre cum duabus^s domibus vineatam et arboratam castaneis et / aliis arboribus cum campis et ortis, cui coheret superius via, inferius fossatus in parte et / in parte terra Vivaldi Bellandi et Symonis de Riparolio et Richelde et Olive de Cravascho, / palacii Ianuensis et Opiçonis sartoris, ab uno latere terra Opiçonis sartoris in parte, Alberti de / Isolelis, Guirardi fubiarii et heredum Rollandi et Olive de Cravascho, ab alio latere terra / Viviani de Lagostena et Vivaldi Bellandi; item, loco ubi dicitur Maiol^h, aliam peciam terre / castagneti, cui coheret superius terra Sancti Andree de Insurellis et terra presentis locacionis, / inferius fossatus, ab uno latere terra monasterii Sancti Spiritus, ab alio latere terra Oberti de Guiliono; / item aliam peciam terre prati, loco ubi dicitur Lorinⁱ, cui coheret superius via, inferius comune / Vultabii, ab uno latere terra Sancti Andree de Sexto et ab alio terra Rubaldi Roça; item / aliam peciam terre, loco ubi dicitur Belveer, cui coheret^j superius via, inferius terra Vivaldi / Bellandi, ab uno latere et ab alio terra dicti Vivaldi Bellandi; item ubi dicitur Pictaina / in Cavanuço Sultano^k peciam unam castagneti, cui coheret superius terra Balbi de Galla/neto, inferius terra Oberti de

Guiiono, ab uno latere terra Vivaldi Bellandi in parte et / Guirardi fiblarii in parte, ab alio latere fossatus; item aliam peciam terre castagneti, / loco ubi dicitur in Lovino, cui coheret superius terra^l Iohannis Rivarie, inferius terra presentis / concessionis, a latere terra Guigini de Caçolo, ab alio latere terra Vivaldi Bellandi; item / aliam peciam terre loco ubi dicitur Clapa, cui coheret^m superius via, inferius terra Rubaldi / Roçe, ab uno latere terra Regis de Al-pexella, ab alio latere terra Bonavite barberii; / item locoⁿ ubi dicitur Cavanucius^o aliam peciam terre castagneti, cui coheret superius terra / Bugii de Gallaneto in parte et in parte terra comunitatis plebis de Langascho, inferius terra / Guirardi fiblarii, ab uno latere terra dicti Guirardi, ab alio latere terra Iacobini de / Carlo; item ubi dicitur in Praelo^p aliam peciam terre castagneti et boschi, cui coheret superius / comunitas plebis de Langascho^q, inferius terra dicti Guirardi et ab uno latere, ab alio / latere terra Iacobini de Carlo; item loco ubi dicitur in Valle Guisana aliam^r peciam terre / castagneti, cui coheret superius terra Balbi de Lagostena in parte et in parte terra Sancti Andree / de Insurella et via, inferius fossatus, a duobus lateribus terra Vivaldi Bellandi; item ubi / dicitur in Casali aliam peciam terre^s castagneti, cui coheret superius terra Laurencii de Al-pexella, / inferius terra Viviani de Lagostena, ab uno latere terra heredum Rollandi de Rivaria, ab / alio latere terra dicti Laurencii; item loco ubi dicitur Morus aliam peciam^t terre castagneti, / (c. 86 v.) cui coheret superius terra Viviani de Lagostena in parte et in parte terra Albertani de Paxia, inferius / terra que vocatur Maiol^u, que est presentis concessionis, ab uno latere terra Vivaldi / Bellandi in parte et in parte terra dicte ecclesie Sancti Andree de Insurellis, ab alio latere terra / Vivaldi Bellandi; item omnes terras et possessiones quas ego Iohannes et uxor et filii et eorum / uxores tibi vendidimus in dicto instrumento. Actum apud dictum monasterium. Testes frater Da/niel de Sancta Iusta, Prianus de Langascho et Bertholinus Bechus Rubeus. Anno dominice nativitatis M^o / CC^o LXXVIII°, indic(tione) V^a, die XXVIII^a ianuarii, inter terciam et nonam. Plura instrumenta unius tenoris / fieri rogaverunt. Factum est istud pro monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palatii notarius, rogatus scripsi.

^a tibi-Cravascho: *sottolineato* ^b segue espunto Petri ^c in: *in soprilinea* ^d librarum quindecim: *sottolineato* ^e quartini unius: *sottolineato* ^f heredes tui: *sottolineato*
^g peciam-duabus: *sottolineato* ^h Maiol: *sottolineato* ⁱ dicitur Lorin: *sottolineato* ^j Bel-
veer-coheret: *sottolineato* ^k dicitur-Subtano: *sottolineato* ^l dicitur-terra: *sottolineato*
^m dicitur-coheret: *sottolineato* ⁿ Bonavite-loco: *sottolineato* ^o Cavanucius: *sottolineato*

P ubi-Praelo: *sottolineato* ^q plebis-Langascho: *sottolineato* ^r in-aliam: *sottolineato* ^s in-
 terre: *sottolineato* ^t dicitur - peciam: *sottolineato* ^u Maiol: *sottolineato*.

751

1278, gennaio 29, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede a Priano di Langasco di Cravasco e ai suoi eredi legittimi l'usufrutto perpetuo dei beni di cui ai nn. 747-748, dietro corresponsione di una somma annua di 35 soldi, di una galeta di miele e di un quartino di noci, con obbligo di miglione del terreno e di manutenzione della casa che vi insiste e con divieto di futura divisione in più di due parti ereditarie.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 88 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Concessio Priani »; di mano trecentesca: « S. XXXV »; in quello esterno di c. 88 v., di mano moderna: « 1278, 29 gennaio ».

Sull'argomento v. nn. 747-748, 767, 774.

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, Iohannes prior, Nicola, Ruffinus, Nicolaus Beagua, Petrus, / Nicolaus Merenda et Facinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii et conventus, confitemur tibi / Priano de Langascho de Cravascho quod in venditione terrarum infrascriptarum et possessionum quas mihi abbati / nomine dicti monasterii vendidisti una cum uxore tua, ut continetur in carta facta manu Willelmi Vegii / notarii, die XVII^a ianuarii¹ preteriti et in venditione quam mihi dicto nomine ementi fecit Laurencius de Langascho, ut continetur in carta dicta die facta manu dicti Willelmi² de terris et possessionibus infrascriptis, actum et expressim / dictum fuit, licet in dictis instrumentis non contineatur, quod nos ipsas terras et possessiones tibi et heredibus tuis concedere / deberemus in infrascriptam formam et quod ipsas terras et possessiones alias nobis vendituri non eratis / et pro precio predicto, nisi prius tibi ipsas terras et possessiones concederemus in infrascriptam formam et propterea ipse pro minori precio nobis vendite fuerint, unde, volentes observare ea que acta fuerunt et

¹ V. n. 747.

² V. n. 748.

bonam / fidem agnoscere, ipsas terras et possessiones et omnia nobis vendita, de quibus fit mencio in dictis instrumentis, / tibi et heredibus tuis ex te ex legitimo matrimonio natis promittimus dimittere ad usufructandum et gaudendum / in perpetuum tam in vita tua quam heredum tuorum ex te descendencium pro mercede sive penssione annuatim sol/dorum triginta quinque ianuinorum et unius galete plene melate et quartini unius castanearum nigrixolarum / mundarum et siccarum^a et ipsas terras vel aliquam ipsarum non auferre nec inpedire nec penssionem augere, licet / maior penssio ab alia persona peti posset, hoc tamen acto et expressim dicto quod dicte terre seu dicte / possessiones eodem tempore non possint pervenire quod dividantur ultra duos heredes et licet tu vel heredes / tui plures heredes haberes, divisio tamen de ipsis non possit fieri nisi inter duos ex dictis heredibus. Versa vice ego / dictus Prianus dictas terras et possessiones^b ex predicta causa per me et heredes meos ex me descendentes promit/to vobis tenere, colere et bonificare et ipsas non deteriorare nec deteriorari permittere, domum suprapositam / continue habitare et ipsam meis expensis et heredum meorum^c de muris, coopturis et omnibus necessariis manu/tenere sine eo quod dictum monasterium nichil nobis teneatur respondere et vobis et ad dictum monasterium / anuatim dare et solvere infra octavam^d Sancti Stephani nomine penssionis seu ficti soldos triginta quinque ianuinorum, / (c. 88 v.) galetam unam bonam plenam melatam et quartinum unum castanearum nigrixolarum siccarum, mundarum et quod ipsas^e / vel aliquam ipsarum non alienabo et acto quod ipsas terras non possint heredes mei dividere nisi in duas / partes, set semper ad plus in uno vel duobus ad plus ex dictis heredibus debeant remanere, si contin/geret ipsas dividi, ita quod solummodo monasterio duo ex dictis heredibus de penssione te/neantur respondere et penssionem solvere nec teneatur nec debeat dictum monasterium penssionem / recipere vel petere nisi ab uno vel duobus heredibus tantum. Que omnia promiserunt dicte partes atendere, / complere et observare et in nullo contravenire, alioquin penam dupli dicte penssionis ad invicem stipulantes promiserunt, que tociens committatur et cum effectu exigi possit quociens in aliquo contrafieret / vel non observaretur, ratis manentibus supradictis, et pro predictis omnibus observandis et pena obligat dictus / Prianus bona sua pignori dictis domino abbati et monacis et idem dominus abbas et monaci obli/gant bona dicti monasterii pignori dicto Priano. Terre autem et possessiones concesse dicto Priano / per dictos dominum abbatem et monachos sunt posite in potestacia Pulcifere, in plebatu Lan/gaschi, in primis ubi dicitur Iosa de Cravascho peciam unam terre cum

domo supraposita, cui coheret superius / terra Symonis de Rivarolio, inferius et a latere via, ab alio latere terra Balbi de Lagostena; item / peciam unam terre ortus ubi dicitur Pastinus, cui coheret superius terra Laurencii de Langascho, inferius / via, a latere terra dicti Laurencii et Balbi, ab alio latere terra Oberti de Stefanis; item peciam unam / terre vineate, cui coheret superius terra dicti Balbi, inferius via, a latere terra que fuit Rollandi de / Cravascho, ab alio latere terra dicti Laurencii; item omnes terras et possessiones quas idem Prianus et / uxor vendiderunt dicto domino abbati, secundum tenorem instrumenti pre-nominati scripti manu dicti notarii. / Terre autem et possessiones similiter concesse eidem Priano per dictos dominum abbatem et fratres et / eidem abbati vendite per dictum Laurencium sunt iste et sunt posite in eadem contrata: in primis / peciam unam terre vineatam et arboratam ubi dicitur Pastinus, cui coheret superius terra Balbi pre/dicti, inferius terra dicti monasterii et a lateribus; item ubi dicitur Pastinus aliam peciam terre / vineatam et arboratam, cui coheret superius et a latere terra dicti Balbi, inferius et ab alio latere / terra dicti monasterii; item ubi dicitur Aita peciam unam terre, cui coheret superius et a latere terra / que fuit dicti Balbi, inferius terra que fuit Rollandi de Rivaria. Actum apud dictum monasterium. / Testes frater Daniel de Sancta Iusta, Iohannes Tarufus de Langascho et Bertholinus Bechus Rubeus. Anno / dominice nativitatis M° CC° LXXVIII°, indic(tione) V^a, die XXVIII^a ianuarii, inter terciam et nonam. Plura instrumenta unius / tenoris fieri rogaverunt. Factum est istud pro monasterio.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

^a quartini-siccarum: *sottolineato* ^b dictus-possessiones: *sottolineato* ^c continueorum: *sottolineato* ^d anuatim-octavam: *sottolineato* ^e quartinum-ipsas: *sottolineato*.

752

<1278>, marzo 7, Genova

Rogerio de Guidisbobus, podestà di Genova, e i capitani del popolo Oberto Spinola e Oberto Doria delegano il podestà di Taggia a reintegrare il

monastero di Santo Stefano nel possesso di un terreno nel territorio di Taggia, in località Piani di San Maurizio, indebitamente contestato dai figli ed eredi di Anselmo di Lingueglietta.

I n s e r t o [B] in n. 753.

Sull'argomento v. nn. 599-600, 753.

Rogierus de Guidisbobus, potestas, Obertus Spinula et Obertus Aurie, capitanei comunis et populi Ian(uensium), viro nobili potestati Tabie vel eius vicario gaudium et salutem. Cum tera infrascripta dudum [s]timata et in solutum data fuerit monasterio Sancti Stephani contra Anselmum de Lingulia et eius voluntate et ipsam possideat dictum monasterium et in possessionem ipsius im[i]ssum fuerit per predecessores nostros, ut aparet de predictis per publica instrumenta¹, ac filii et heredes dicti Anselmi dicte tere possessionem occupare intendant et eciam iam ut^a dicitur occuparunt nosque teneamur iura ecclesiarum deffendere [...] ^b vel districte precipiendo mandamus sub iuramento et pena voluntatem nostram, quatenus^c dictum monasterium et eius nuncios in possessione dicte tere viriliter deffendatis et eiusdem Anselmi filios et quamcumque aliam personam compescatis ne in dicta tera quicquid faciant nec ipsam teram ingrediantur vel in ea dicto monasterio violentiam aliquam faciant vel gravamen et si quis putet se ius habere in ea vel eciam ex ipsa aliquid occupaverit, precipiatis eidem ut infra dies VIII post harum receptionem veniat coram nobis, dicto monasterio de iusticia responssurus et recepturus plenitudinem rationis et de predictis nobis responssionem mitatis. Tera autem est in teratorio^d Tabie, loco ubi dicitur in Planis Sancti Maurittii, cui coheret sive cohere consuevit ab una parte via, a secunda tera Sancti Andree, a tercia litus maris, a quarta alii de Pumpiana. Datum Ianue, die VII martii.

^a ut: *in soprilinea* ^b [12] ^c *segue depennato ad* ^d *teratorio: così B.*

¹ V. nn. 599-600.

753

1278, marzo 12, Taggia

Ivano de Baldiciono, podestà di Taggia, su richiesta del podestà di Genova Rogerio de Guidisbobus e dei capitani del popolo Oberto Spinola ed Oberto Doria, ordina a Guasco, esecutore del comune di Taggia, di reintegrare il monastero di Santo Stefano, nella persona del monaco Nicola Merenda, nel possesso di un terreno nel territorio di Taggia, in località Piani di San Maurizio, contro le pretese dei figli e degli eredi di Anselmo di Lingueglietta e di Fulcone Baldoino di Castellaro, loro gastaldo.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 255.

La pergamena presenta una lacerazione lungo il margine sinistro in corrispondenza della riga 10^a, con perdita di poco testo.

A tergo, di mano coeva: « Sentencia ».

Indizione non genovese.

Sull'argomento v. nn. 599-600, 752.

(S.T.) Cum Ivanus de Baldiciono, potestas Tabie, recepisset litteras ex parte domini / potestatis et dominorum capitaneorum comunis et populi Ian(uensis), tenor quarum talis est...¹. Qui potestas, vo/lens mandata predictorum domini potestatis et dominorum capitaneorum in omnibus adin/plere, precepit Guasco, executori comunis Tabie, ire ad dictam teram / et de ipsa possessionem tradere fratri Nicoloso Merende, monaco et procuratori / dicti monasterii, et insuper ire precipere et denunciare Fulconi Balduy/no de Castellario, gastaldioni dictorum dominorum^a de Linguilia, eciam qui fecit plan/tare dictam teram de vinea sive de vitibus in parte pro dictis dominis de Lin/guilia, ut dicitur, quod de cetero non intret dictam teram vel aliquid fa/ciat in ea tera et, si dicti domini de Linguilia vel aliqua alia persona credit / ius habere in dicta tera, vadat coram domino potestate et dominis capitaneis Ian(uensibus) / infra octo dies proxime venturos dicto monasterio de iusticia

¹ Segue n. 752.

responsurus et re/cepturus plectitudinem rationis. Qui Guascus executor retulit se ad predictam / teram ivisse et fratrem Nicolosum Merendam, monacum et procuratorem dicti monasterii, in possessionem ipsius tere induxisse, tradens ei dicto nomine in sygnum / possessionis et tenute de glebis tere et vitibus plantatis de novo in dicta tera / et insuper denunciasset et precepisset dicto Fulconi Balduino de Castellario ex parte / dicte potestatis, ut supra precepit dictus potestas et ut continetur in relatione / inde scripta in actis publicis comunis Tabie. Actum Tabie, sub logia ubi regitur curia, / anno nativitatibus Domini M^o CC^o LXXVIII, indic(tione) VI, die XII martii. Testes Arnaldus Marchexanus et Iacobus Sardus rogati.

(S.T.) Ego Aymericus de Torano, sacri Imperii notarius, rogatus his omnibus interfui et scripsi.

^a dominorum: *in soprilinea*.

754

1278, marzo 15, <Genova>

Testamento di Ansaldo calefactus di Recco.

Notizia in n. 783.

Notaio: Ambrogio «Vegius».

755

1278, aprile 10, <Genova>

L'ospedale di Santa Maria Cruciferorum rilascia procura a frate Guglielmo de Novaria.

Notizia in n. 783.

Notaio: Vivaldo «Spaerius».

756

1278, aprile 30, Genova

Stefano, preposito genovese, dichiara di aver ricevuto, a nome del capitolo genovese, dal monastero di Santo Stefano, in persona del cappellano Giovanni, la somma di 50 soldi dovuta al capitolo per le quattro visite processionali compiute annualmente al monastero.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 161 r.

Nel margine esterno, di mano moderna: « 1278, ultima aprile ».

Sull'argomento v. nn. 121, 134, 364, 716, 724, 733, 738, 764, 971.

✠ Nos Stephanus, prepositus et massarius ecclesie Sancti Laurentii Ianuensis, nomine et vice dicte ecclesie et capituli, / confitemur nos habuisse et recepisse a te presbitero Iohanne, cappellano monasterii Sancti Stephani Ianuensis, sol/vente nomine et vice dicti monasterii et de pecunia ipsius monasterii, sodos quinquaginta ianuinorum, quos dictum monasterium Sancti Stephani dare / debet et tenetur dicte ecclesie et capitulo Sancti Laurentii in kalendis madii annuatim occasione pacti sive convencionis facti / seu initi inter predictum monasterium Sancti Stephani et dictam ecclesiam Sancti Laurentii sive capituli ipsius ecclesie et de quo / pacto sive convencione fit mencio in instrumento scripto manu Oliverii notarii M° CC° XVII°, die penultima / aprilis¹, renunciantes exceptioni non numerate^a et non habite peccunie, doli et condicioni sine causa et omni alii exceptioni. Actum / in camera dicti prepositi, que est in claustro dicte ecclesie. Testes presbiter Ogerius, cappellanus dicte ecclesie, et / Obertus speciarius. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXVIII°, ind(ictione) V^a, die ultima aprilis, inter nonam et / vespervas.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

^a *Segue ripetuto non numerate*

¹ V. n. 364.

757

1278, giugno 22, Genova

Loterio de Varlongo di Firenze, console di giustizia, su richiesta del monaco Nicola Merenda, procuratore del monastero di Santo Stefano, condanna Giacomo de Balneo a non transitare su un terreno del monastero in località Monnellum.

Inserto [B] in n. 758.

In questione que vertitur inter fratrem Nicolaum Merendam, syndicum monasterii Sancti Stephani, ex una parte, et Iacobum de Balneo, ex altera, super petitione infrascripta, que talis est: «Frater Nicolaus Merenda, syndicus monasterii Sancti Stephani, proponit coram vobis, domino consule, quod dictum monasterium habet quandam terram, loco ubi dicitur Monnellum et cui coheret superius terra Iacobi de Balneo in parte et in parte Pascalis Traverii, inferius via, ab uno latere fossatus, per quam terram Iacobus de Balneo et nuncii sui seu familia ipsius vadunt seu iter faciunt et ipsam ingrediunt pro eundo ad quandam terram quam tenet ipse Iacobus. Unde, cum eidem Iacobo non sit ius intrandi seu eundi ipsam terram seu per ipsam terram per se vel familiam vel nuncios ipsius et ipsi sindico, nomine dicti monasterii, sit ius prohibendi, idcirco dictus syndicus petit dicto nomine dicti monasterii et per sententiam declarari non esse ius ipsi Iacobo eundi per se vel nuncios suos vel familiam suam vel intrandi ipsam terram vel per ipsam terram et ipsi sindico esse ius prohibendi et quod condempnetis ipsum Iacobum ne de cetero ipsam terram ingrediatur vel per ipsam terram ingrediatur vel iter faciat per se vel familiam suam. Que petit ut supra omni iure quo uti potest et ponit predicta sive estimata in libris viginti quinque ianuinarum». Nos Loterius de Varlongo, civis Florencie, Ianuensis consul de iusticia civitatis et burgi, visa dicta petitione, litis contestatione, posicionibus et^a responsionibus hinc inde factis et testibus ab ipso Iacobo productis et ipsis cum diligentia examinatis, visis etiam et auditis allegationibus parcium et hiis omnibus intellectis que partes dicte proponere et allegare voluerunt coram nobis, Dei nomine invocato, de consilio duorum consulum sociorum nostrorum et nostri cum eis concordi-

ter, dicimus et pronunciamus subscripto Iacobo non esse ius eundi vel veniendi seu iter faciendi vel habendi per se vel suam familiam per terram predictam et ipsi sindaco et per ipsum syndicum ipsi monasterio esse ius prohibendi ipsi Iacobo sueque familie ne per ipsam terram eat vel iter faciat et ipsum Iacobum sindaco supradicto et per eum monasterio memorato ne deinceps ipsam terram ingrediatur vel per ipsam terram vadat vel veniat seu iter faciat per se vel familiam suam condempnamus et condempnatum esse pronunciamus. Lata et pronunciata^b per dictum consulem, presente dicto Iacobo de Balneo et dicto fratre Nicolao, sindaco dicti monasterii, et testibus presentibus Obertino Passio iudice, Manuele, quondam Iohannis fornarii, et Ansaldo de Carrega taliatore, millesimo ducentesimo septuagesimo octavo, die vigesima secunda iunii, inter nonam et vespas.

^a *Segue ripetuto et* ^b *segue ripetuto pronunciata*

758

<1278, giugno 22 - 1279>, Genova

Loterio de Varlongo di Firenze, console di giustizia, su richiesta del monaco Nicola Merenda, procuratore del monastero di Santo Stefano, e seguendo l'inserto parere di Simone cancellerius, condanna in appello Giacomo de Balneo a non transitare su un terreno del monastero in località Monnellum.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 256.

La pergamena presenta un'ampia lacerazione lungo il margine destro in corrispondenza delle righe 40^a - 48^a, con perdita di testo.

A tergo, di mano trecentesca: « Traza loco Molineli ».

Il termine « post quem » per la datazione del documento si ricava dall'inserto. Il termine « ad quem » è stato indicato considerando che Simone « cancellerius » compare come teste in un documento del 25 marzo 1279 (v. *I Libri Iurium*, I/5, n. 846).

Tale pergamena parrebbe identificabile con quella detenuta a suo tempo da Federico Federici e da lui così descritta: « <1278> Lotieri de Valango fiorentino consul di giustizia di Genova, come in cartina di Santo Stefano penes me in atti di Oberto Beltrame notario »: v. FEDERICI¹, c. 159 r.

In nomine Domini amen. Ianue, in palacio archiepiscopatus, in quo regitur curia consulatus civitatis et burgi. Dominus Loterius / de Varlongo, civis Florencie, Ianuensis consul de iusticia civitatis et burgi, condempnavit et condempnatum esse pronun/ciavit atque laudavit Iacobum de Balneo fratri Nicolao Merende, sindico monasterii Sancti Stephani, nomine / ipsius monasterii, in petitione infrascripta oblata per dictum syndicum, dicto nomine, dicto Iacobo, in causa et questione / quam movit dictus syndicus contra dictum Iacobum, ut infrascriptis sententiis continetur, unius quarum tenor talis est...¹. A qua sententia extitit appel/latum per dictum Iacobum et quam appellationem postmodum idem consul pronunciavit de consilio Symonis canzellerii / assessoris sive consultoris dati per ipsum in dicta causa appellationis, ut infrascripta sententia continetur, cuius tenor talis est: / «In nomine Domini amen. Super questione que vertitur inter fratrem Nicolaum Merendam, syndicum monasterii Sancti Ste/phani, ex una parte, et Iacobum de Balneo, ex altera, qui syndicus agendo negocia proposuit petitionem talem: “Fratr Nicola/us Merenda, syndicus monasterii Sancti Stephani, proponit coram vobis dicto consule quod dictum monasterium habet quan/dam terram loco ubi dicitur Monnellum et cui coheret superius terra Iacobi de Balneo in parte et in parte terra Paschalis / Traverii, inferius via, ab uno latere fossatus et ab alio terra dicti Paschalis, per quam terram Iacobus de Balneo et / nuncii sui seu familia ipsius vadunt seu iter faciunt et ipsam ingrediunt pro eundo ad quandam terram quam / tenet ipse Iacobus. Unde, cum eidem Iacobo non sit ius intrandi sive eundi in ipsam terram vel per ipsam terram / per se vel familiam vel nuncios ipsius et ipsi sindico, nomine dicti monasterii, et ipsi monasterio sit ius prohibendi, / idcirco petit idem syndicus, dicto monasterii nomine, pronunciari et per sententiam declarari non esse ius ipsi Iacobo eundi per / se vel nuncios suos vel familiam suam vel intrandi^a ipsam terram vel per ipsam terram et ipsi sindico esse / ius prohibendi et quod condempnetis ipsum Iacobum ne de cetero ipsam terram ingrediatur vel per ipsam vadat [vel iter fa]/ciat per se vel familiam suam. Que petit ut supra omni iuri quo uti potest”. Consulit s[...]/sset^b datus super dictam questione, habito super predictis consilio Precivalis de Baldizone iudi[cis ... vi]/sa^c dicta petitione, testibus productis per dictum Iacobum et visis cum diligencia iuribus et [...] ^d / iusticie ex dictis scripturis sumpta, quod dictus Iacobus condempnandus est et condempn<at>um deb[et esse secundum] / tenorem petitionis predicte». Et consul predictus, secutus consilium predicti

¹ Segue n. 757.

sapientis, statuit, lau[davit et comdempnavit] / ut supra. Quod ideo fecit dictus consul quoniam cum dictus syndicus supplicaret eidem et ab ipso c[onsule pe]/teret quod de dictis sententiis laudem ipsi sindaco, dicto nomine, faceret sive fieri mandaret, idem consul visa [...] / ma^e dictarum sentenciarum, volens ipsi sindaco de sua iusticia providere et eius iustis supplicationibus condescendere, secu[tus con]/silium dicti Symonis prout tenebatur capitulo speciali pronunciavit, laudavit et sententiavit ut supra et iussit de dictis sententiis / laudem fieri, presentibus testibus Thomaino Marocello, Guillelmo de Sygulfo notario et predictis sindaco et Iacobo de Bal/neo.

(S.T.) Ego Obertus Beltramis notarius rogatus, iussu dicti consulis, scripsi.

^a *Segue ripetuto* vel intrandi ^b [13] ^c [14] ^d [18] ^e [6].

759

1278, luglio 12

Frate Rufino, monaco del monastero di Santo Stefano, rilascia procura ad Anselmo de Quargnento di Alessandria dei frati Predicatori, perché chieda a Bernardo, arcivescovo di Genova, e a Fredencio, abate del monastero di Santo Stefano, licenza di poter passare all'ordine dei frati Predicatori.

Notizia in n. 760.

Notaio: Giacomo «Cazaguerra».

Sull'argomento v. nn. 672, 711, 760.

760

1278, luglio 21, Genova

In presenza di Bernardo, arcivescovo di Genova, e di Fredencio, abate del monastero di Santo Stefano, frate Anselmo de Quargnento di Alessandria,

in qualità di procuratore di frate Rufino, monaco del monastero di Santo Stefano, chiede che questi possa passare all'ordine dei frati Predicatori, cui anch'egli appartiene.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 79, c. 283 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « III frater Ansermi »; « II »; « Facta ».

N o t a i o: Leonino « de Sexto ».

Sull'argomento v. nn. 672, 711, 759.

In presencia venerabilis patris domini Bernardi^a, archiepiscopi Ianuensis, et testium infrascriptorum ad hoc vocatorum, frater Ansermus de Quargnento^b de Alexandria ordinis fratrum Predicatorum, noncius et procurator fratris Rufini natione Alexandrie de ordine Sacti Benedicti monasterii Sancti Stephani diocesis Ianuensis, habens licenciam a dicto fratre Rufino, prout continetur in instrumento facto manu Iacobi Cazaguerre notarii sub anno currente M° CC° LXXVIII, die XII iulii, ex parte dicti fratris Rufini et pro ipso et nomine ipsius et in presencia domini Fredencii, abatis dicti monasterii Sancti Stephani, petivit licenciam ab ipso domino abbate ut ipse abbas concedat eidem fratri Rufino et ipsi fratri Ansermino pro eo ut det ei licenciam quod ipse frater Rufinus possit intrare et transire ad ordinem et religionem ordinis fratrum Predicatorum, cum ipse frater Rufinus intendat et velit nullo rancore seu malo zelo aliquo, set sola intentione bona et simplici motus transire velit ad vitam arciozem et ordinem et religionem strictiorem, videlicet ad ordinem dictorum fratrum Predicatorum, sicut ipse frater Rufinus protestatus fuit in dicto instrumento, denoncians eciam eidem abbati quod ipsum fratrem Rufinum absolvat ab omni vinculo obediencie que ei tenetur, sic quod libere possit ad dictum ordinem fratrum Predicatorum transire et sub ipso ordine denuo militare. Et ut de predictis possit fieri plena fides ubique^c, iussit dictus frater Anserminus mihi notario infrascripto ut inde componerem publicum instrumentum^d. Actum Ianue, in palacio^e dicti domini archiepiscopi, M° CC° LXXVIII, ind(ictione) quinta, die XXI^a iulii, inter primam et terciam. Testes magister Enricus, vicharius dicti domini archiepiscopi, presbiter Francischus, capellanus dicti domini archiepiscopi, et Andriolus Ascherius.

^a Bernardi: *in sopra-linea* ^b de Quargnento: *in sopra-linea* ^c *segue depennato* volu
^d *segue spazio bianco pari a due righe* ^e palacio: *in sopra-linea su domo depennato*.

1278, novembre 5, Genova

Giovanni Bonico di Langasco dichiara di aver ricevuto in mutuo gratuito da Fredencio, abate del monastero di Santo Stefano, la somma di 8 lire e 10 soldi che deve corrispondere a Giovanni di Lavagna campanarius per una campana per la chiesa di Santo Stefano di Langasco.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 39, c. 12² v.

Nel margine esterno, della stessa mano, ad indicare la tariffa percepita, come è uso per questo notaio, che qui tuttavia non ne specifica l'ammontare: «T ..»; della stessa mano, parzialmente illeggibile per sbiaditura dell'inchiostro: «M CC LXXXII, die VI february, [indicione] undecima, dictus donnus Fredencius confitetur hab[uisse] solutionem de predictis libris VIII, soldis x, renunciatis exceptioni non numerate peccunie. Testes Opicinus de Orto (Orto: *di lettura incerta*) Pallo, Martinus, Bonaventura et Ing(o) (*segue parola illeggibile di cinque lettere*) de Pallo».

Il documento è barrato a linee oblique.

N o t a i o: Palodino « de Sexto ».

✠ Ego Iohannes Bonicus de Lang(ascho) confiteor tibi donno Fre-
<de>ncio, abbati monasterii Sancti Steffani^a Ianuensis, me recepisse et
habuisse mutuo gratis et amore libras octo et soldos decem ianuinorum, pro
quibus scienter abrenuncio exceptioni non numerate peccunie et non recepte,
doli mali, condicioni in factum sine causa et omni iuri. Quos denarios debeo
solvere Iohanni de Lavania campanario occasione precii campane quam ipse
feci pro ussu^b ecclesie plebis Sancti Steffani^a de Langascho, quas quidem li-
bras decem et soldos octo ianuinorum vel totidem pro ipsis eiusdem munete
Ianuine bone tibi dare etolvere promito ad octavam Natalis Domini proxime
venturi, alioquin si contrafecero, promitto tibi dare duplum nomine pene,
firmis predictis manentibus et expensas tibi restituere quas feceris, termino
elapso, pro ipsis habendis et inde credito tuo verbo et proinde tibi obbligo pi-
gnori bona mea habita et habenda. Testes Iohannes campanarius de Lavania et
Obertus, archipresbiter de Lang(ascho). Actum in claustris Sancti Steffani^a,
M CC LXXVIII, indicione VI, die V novembris, inter terciam et nonam.

^a Steffani: *così I* ^b ussu: *così I*.

1279, gennaio 22, Genova

Il prete Giovanni, cappellano del monastero di Santo Stefano, vende al monastero, in persona dell'abate Fredencio, un castagneto in Cravasco e ogni altro terreno che possiede in questa località, per la somma di 4 lire e mezza.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 89 r.

Nel margine esterno, di mano trecentesca: «Vendicio presbiteri Iohannis»; di mano moderna: «1279, 22 gennaio».

In calce al documento l'annotazione di mano moderna: «Supradicta iura sunt illa ex illo Priano qui solvit l. 20 que sunt in libro anni 1535 raro (raro: di lettura incerta) indicio».

✠ Ego presbiter Iohannes, capellanus monasterii Sancti Stephani Ianuensis, vendo, cedo et trado vobis domino Freden/cio, abbati dicti monasterii, ementi nomine et vice dicti monasterii, peciam unam terre castagneti positam in Cra/vascho, que fuit Berthine, uxoris quondam Willelmi de Rivalgario^a, cui coheret superius terra Alberti / capsarii, inferius terra dicti monasterii, ab uno latere fossatus, ab alio terra que fuit Marenchi; item / omnes terras quas habeo in dicta villa precio librarum quatuor et dimidie ianuinorum^b, quas a vobis habuisse^c con/fiteor, renuncians exceptioni non numerate et non habite pecunie et precii non soluti, doli et conditioni sine causa / et id quod valent ultra dictum precium vobis dicto nomine dono et remitto pura donatione inter vivos, / renuncians iuri quo subvenitur deceptis ultra dimidiam iusti precii et pro dicto precio dictas terras vobis dicto / nomine ementi vendo et trado cum omni suo iure, comodo, utilitate, ingresibus et exitibus suis, / ad habendum et tenendum et quicquid dictum monasterium voluerit faciendum et vobis dicto nomine do, / cedo et trado omnia iura, raciones et actiones reales et personales, utiles et directas et mixtas / que et quas habeo in dictis terris, ut ipsis monasterium uti possit, agere, experiri, petere et / recipere et omnia facere que possum et possem, constituens vos procuratorem ut in rem dicti / monasterii et ipsas terras promitto vobis et successoribus vestris legitime defendere ab omni / persona, remissa vobis dicto nomine necessitate denunciandi, alioquin

si ut supra non observavero, / promitto vobis dare nomine pene duplum valimenti earum, ratis manentibus supradictis et pro/inde obligo vobis pignori bona mea. Possessionem et dominium inde vobis dicto nomine / tradidisse confiteor, constituens me eas a vobis precario possidere quamdiu possedero, / in quam intrandi vestra auctoritate vobis licenciam concedo, salvis semper mutuis, collectis / et oneribus comuni Ianue de ipsis terris prestandis, qui emptor promisit mihi notario infrascripto, sti/pulanti et recipienti nomine comunis Ianue, solvere mutua et alias prestaciones de ipsis pro futuro / tempore comuni Ianue. Actum apud dictum monasterium. Testes Obertus, archipresbiter Langaschi, et Beltra/mis de Benaria. Anno dominice nativitat^{is} M^o CC^o LXXVIII°, indic(tione) VI^a, die XXII^a ianuarii, circa nonam.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palacii notarius, rogatus scripsi.

^a peciam-Rivalgario: *sottolineato* ^b item-ianuinorum: *sottolineato* ^c a vobis habuisse: *sottolineato*.

763

1279, aprile 11, Genova

Filippo de Volta vende a Nicolino, figlio del fu Guglielmo macellarius de macello Murrini, una casa in contrada macelli Murrini che insiste sul suolo del monastero di Santo Stefano, oltre ai diritti su un terreno libero retrostante, gravati da un censo annuo dovuto al monastero di 10 soldi e 6 denari, al prezzo di 80 lire.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 120/II, c. 123 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « D. VIII »; « M^o CC^o LXXVIII°, die XII aprilis, Philipus de Volta, in presentia mei Conradi de Baamonte notarii et testium infrascriptorum, videlicet Muscardi de Sancto Matheo, Iacobi Verdino (Verdino: *cosi*) de Quarto quondam Marchisii et Precivalis quondam Gandulfini de Quarto, confessus fuit Nicolino, filio quondam Guillelmi macellarii, quod precium hedificii quod dictus Philipus vendidit ipsi Nicolino habuit integre a dicto Nicolino et quod ipse Nicolinus ei integraliter solvit dictum precium, renuncians etc. »; « F(actum) ».

N o t a i o: Corrado « de Baamonte ».

In nomine Domini amen. Philipus de Volta vendidit, cessit et tradidit Nicolino, filio quondam Guillelmi macellarii de macello Murrini, hedificium quoddam domus positum super terram sive solo monasterii Sancti Stephani cum iure soli et cum iure quod habet in terra vacua que est posita retro ipsum hedificium et quod hedificium cum dicta terra est in contrata macelli Murrini et coheret ipsi hedificio ab una parte via, retro dicta terra et ultra dictam terram terra dicti monasterii, ab alio latere hedificium domus Fulchonis Iachine et ab alio latere hedificium Marchesine, uxoris quondam Guirardi macellarii, avi tui Nicolini. Quod hedificium cum iure soli et cum iure quod habet in dicta terra retro dictum hedificium dictus Philipus vendidit, cessit et tradidit dicto Nicolino uti optimum maximumque est, liberum et absolutum ab omni honore servitutis et exactionis, preterquam a mutuis, collectis et honeribus comunis Ianue pro futuro tempore tantum prestandis et preterquam ab eo quod prestatur pro censu sive solo dicte terre dicti hedificii et terre vacue posite retro ipsum hedificium et est illud quod prestatur pro censu sive solo dicte terre dicti hedificii et terre vacue posite retro ipsum hedificium omni anno soldos decem et denarios sex ianuinorum. Qui Nicolinus promisit et convenit mihi notario infrascripto, stipulanti nomine comunis Ianue, solve re in futurum dicta mutua et honera comunis Ianue, renuncians omni privilegio et conventioni et omni iuri, finito precio librarum octuaginta ianuinorum de quo dictus Philipus vocat se bene quietum et solutum et quas libras octuaginta pro precio dicti hedificii cum iure soli et iure quod habet in dicta terra vacua retro confitetur habuisse et recepisse a dicto Nicolino, renuncians exceptioni non numerate pecunie et non recepte et precii non soluti, doli, condicioni sine causa in factum et omni iuri. Pro supradicto etiam precio et ex dicta causa vendicionis possessionem et dominium dicti hedificii cum iure soli et cum iure quod habet in dicta terra vacua posita retro dictum hedificium eidem Nicolino tradidisse confitetur, constituens se ipsum tenere et possidere pro dicto Nicolino et nomine ipsius Nicolini quousque ipsum tenuerit seu possederit, dans ipsi Nicolino plenam licenciam et potestatem intrandi et apprehendendi possessionem dicti hedificii cum iure soli et cum iure quod habet in dicta terra vacua que est retro dictum hedificium quandocumque ipsi Nicolino placuerit sine contradicione dicti Philippi et auctoritate et decreto alicuius magistratus. Pro supradicto etiam precio et ex dicta causa promisit dictus Philipus dicto Nicolino dictum hedificium cum iure soli et cum iure quod habet in dicta terra vacua de cetero non impedire nec subtrahere, set pocius ipsum ipsi Nicolino^a deffendere et disbrigare ab omni persona, collegio, corpore et uni-

versitate expensis propriis dicti Philipi, remissa necessitate denunciandi et si plus valet dicto precio, sciens ipsius veram extimacionem, illud plus eidem Nicolino donavit et remisit mera, pura et irrevocabili donacione inter vivos, renuncians legi qua subvenitur deceptis ultra dimidiam iusti precii et omni iuri. Pro supradicto etiam precio et ex dicta causa omnia iura, rationes et actiones reales et personales, utiles et directas que et quas habet et ei competunt seu unquam competierunt in dicto hedificio et iure soli et iure quod habet in dicta terra vacua posita retro dictum hedificium dedit, cessit et mandavit et tradidit vel quasi dicto Nicolino et in ipsum realiter transtulit ut dictis iuribus uti possit dictus Nicolinus, agere et experiri et deffendere et omnia demum facere que ipse Philipus posset vel unquam potuit, constituens ipsum Nicolinum in predictis omnibus et singulis procuratorem ut in rem suam. Predicta omnia promisit dictus Philipus dicto Nicolino attendere, complere et observare et contra in aliquo non facere vel venire, alioquin penam dupli de quanto nunc valet dictum hedificium cum iure soli seu pro tempore melioratum fuerit eidem Nicolino stipulanti dare et solvere promisit, ratis manentibus supradictis, et pro predictis omnibus attendendis et observandis omnia bona ipsius habita et habenda eidem Nicolino pignori obligavit. Actum Ianue, in porticu domus domini Bertholini Bonifacii iudicis, anno dominice nativitatis M° CC° LXXVIII°, indictione VI, die XI aprilis, post vespervas. Testes dictus dominus Bertholinus, Ugo Gambonus de Bisanne tinctor, Albertus de Predono barrilarius et Dominicus de Vernacia qui habitat Ianue, in contrata Sancti Donati.

^a ipsi Nicolino: *in soprilinea*.

764

1279, aprile 30, Genova

Pietro Cigala, canonico genovese, dichiara di aver ricevuto, a nome del capitolo genovese, dal monastero di Santo Stefano, in persona del cappellano Giovanni, la somma di 50 soldi dovuta al capitolo per le quattro visite processionali compiute annualmente al monastero.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 161 r.

Nel margine esterno, di mano moderna: « 1279, ultima aprile ».

Sull'argomento v. nn. 121, 134, 364, 716, 724, 733, 738, 756, 971.

✠ Ego Petrus Cigala, canonicus et massarius ecclesie Sancti Laurentii Ianuensis, nomine et vice dicte ecclesie et capituli / ipsius ecclesie confiteor me habuisse et recepisse a te presbitero Iohanne, capellano monasterii Sancti Stephani Ianuensis, / solvente nomine et vice dicti monasterii et de peccunia ipsius monasterii, soldos quinquaginta ianuinorum, quos dictum monasterium dare debet / et tenetur dicte ecclesie Sancti Laurentii et capitulo ipsius anuatim in kalendis madii occasione pacti sive convencionis facti / sive initi inter monasterium predictum et dictam ecclesiam sive capitulum ipsius et de quo pacto et convencione fit mencio / in instrumento scripto manu Oliverii notarii M^o CC^o XVII°, die penultima aprilis¹, renuncians exceptioni non numerate / et non habite peccunie, doli et conditioni sine causa. Actum Ianue, in claustro dicte ecclesie Sancti Laurentii. Testes presbiter / Rollandus, cappellanus dicte ecclesie et presbiter Granel, canonicus Sancte Marie de Vineis. Anno dominice nativitatibus M^o CC^o LXXVIII°, / ind(ictione) VI^a, die ultima aprilis, circa nonam.

(S.T.) Ego Guillelmus Vegius, sacri palatii notarius, rogatus scripsi.

765

1279, luglio 16, Langasco

I coniugi Guglielmo de Lagostena e Sibia della pieve di Langasco vendono al monastero di Santo Stefano, in persona dell'abate Fredencio, un terreno con castagni e roveri nel territorio di Cravasco, in località Lacus Ceniarius e Fernetum, al prezzo di 14 lire.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 257.

A tergo, di mano coeva: « Vendicio terre de Lacu Ceniario facta per Willelmum de Lagostena monasterio Sancti Stephani »; di mano trecentesca: « Venditio de terra de Pullcifera, loco de Langasco ».

¹ V. n. 364.

In nomine Domini. Nos Guillelmus de Lagostena et Sibilìa, iugales, de plebatu Langasci, quilibet nostrum in solidum, vendimus, / cedimus et tradimus vobis domino Fredencio, abbati monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ementi nomine dicti monasterii, peciam / unam terre posite in territorio^a Cravaschi, ubi dicitur Lacus Ceniarius et Fernetum arborum castanearum et roborum, plenam et vacuum et silvestris^b cum omnibus superpositis, cui coheret superius terra Sancti Andree de Insurella, inferius et a latere / fossatus, ab alio terra Guirardi fubiarii, que fuit Balbi de Lagostena, cum omni suo iure, comodo et utilitate, in/gressu et exitu ipsius et pertinentiis ipsius, ita uti ad faciendum quicquid dictum monasterium de cetero facere voluerit propri/tario iure et titulo emptionis maximamque liberam et absolutam ab omni honore servitutis et exactionis, preterquam a mutuis, col/lectis et honeribus comuni Ianue pro futuro tempore prestandis, finito pretio librarum quatuordecim ianuinorum, quas a vobis habuis/se et recepissee confitemur et de quibus nos bene quietos et solutos vocamus, renuntiantes exceptioni non numerate pecunie, pre/cii non soluti et omni iuri et si plus valet, scientes veram eius estimationem, ipsum plus vobis, dicto nomine, remittimus / et donamus pura donatione inter vivos, renuntiantes legi qua subvenitur deceptis ultra dimidiam iusti precii. Insuper / ex dicta causa omnia iura, rationes et actiones reales et personales^c, utiles et directas et mixtas, rei persecutorias et penales / et undecumque descendentes que et quas habemus seu alter nostrum habet in dicta terra vobis, dicto nomine, cedimus et tradimus, ita ut / ipsis iuribus, rationibus et actionibus possitis et dictum monasterium possit agere, uti, excipere et experiri et omnia demum facere que nos / facere possemus si presentes essemus vel unquam melius potuimus, constituentes vos procuratorem ut in rem dicti monasterii, / dantes vobis, dicto nomine, licentiam apprehendendi et ingrediendi corporalem possessionem ex ea quancumque vobis placuerit, au/ctoritate vestra, sine nostra omniumque personarum pro nobis contradictione et decreto magistratus, constituentes nos, donec eam pos/sederimus, a vobis precario possidere quamdiu possederimus. Possessionem et dominium vel quasi dicte terre vobis, / dicto nomine, cunfitemur corporaliter tradidisse. Insuper pro supradicto pretio promittimus et convenimus vobis, dicto nomine, / dictam terram dimittere et non impedire nec advocare, set potius ipsam legitime vobis et dicto monasterio et / cui eam habere statueritis per nos nostrosque heredes deffendere et expedire ab omni persona, collegio et universitate in iudicio / et extra nostris propriis expensis, remissa necessitate denunciandi, et si lis inde mota fuerit, libellum in me suscipere et omnia effectui emancipare cum pignore bandi, alioquin penam dupli de quanto nunc

valet dicta terra vel / pro tempore valuerit aut meliorata fuerit vobis, dicto nomine stipulantibus, promittimus, ratis manentibus supradictis. Et proinde omnia bona / nostra habita et habenda vobis dicto nomine pignori obligamus et de predictis in solidum teneamur, renuntiantes epistule divi Adriani, / iuri solidi, beneficio nove constitutionis, iuri de principali et omni iuri. Et ego dicta Sabilia abrenuntio iuri ypothecarum, exceptioni / Velleiani et iuri quo prohibitum est quod mulier non possit se in eodem instrumento obligare cum viro nisi confiteatur pecuniam versam / fore in eius utilitatem, faciens predicta consensu et voluntate dicti viri mei et consilio testium infrascriptorum, quos propinquos, / vicinos et consiliatores appello. Testes vocati presbiter Obertus, archipresbiter plebis de Langasco, et Thomas Tarufus. Actum / in platea ante plebem Sancti Stephani de Langasco, anno dominice nativitatis M^oCC^oLXXVIII^o, indic(tione) VI^a, die dominico XVI iulii, / inter tertiam et nonam.

(S.T.) Ego Bertholinus de Sancta Agnete notarius rogatus scripsi.

^a territorio: *così A* ^b silvestris: *così A* ^c *segue lettera q depennata.*

766

1279, settembre 11, <Genova>

Testamento di Bonifacio di Albaro.

N o t i z i a in n. 790.

N o t a i o: Samuele « Calvus ».

767

1279, settembre 27, Genova

Alberto de Varisio magister, col consenso di sua moglie Giacomina, vende a Priano di Cravasco due castagneti nel territorio di Cravasco, denominati Xorta Mezana e Gallus, al prezzo di 19 lire.

Original e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 258.

La pergamena presenta due piccole lacerazioni e tre piccole macchie di umidità lungo il margine destro, che non ne pregiudicano la lettura.

A tergo, di mani coeve: «De Cravasco»; parzialmente illeggibile, perché vi è stato scritto sopra il regesto di epoca moderna: «[...] Prianus [...] in Cravasco».

Sull'argomento v. nn. 747-748, 751, 774.

✠ Ego Albertus de Varisio magister vendo, cedo et trado tibi Priano de Cravasco pecias duas terre castagneti / positas in territorio Cravaschi, que appellantur Xorta Mezana et Gallus, quibus coheret ab uno lattere fossatum, / ab alio lattere terra ecclesie Sancti Andree de Insurella pro parte et pro parte terra Laurentini, qui fuit de Novelletto, / habitatoris Vultabii, et pro parte terra Symonis de Riparolio, inferius terra heredum Rolandini de Cravasco pro [parte] / et pro parte terra que fuit Bertine, uxoris quondam magistri Willelmi de Rivalgario, superius terra ecclesie Sancti Andree de Insurella. Quas pecias terrarum tibi vendo, cedo et trado in integrum cum omnibus iuribus, pertinenciis, ingressibus et exitibus earum, / uti optima maximeque sunt, nichil in me retento, liberas et absolutas ab omni honore servitutis et exactionis, preterquam / a mutuis, collectis et honeribus comunis Ianue de cetero pro ipsis prestandis, que et quas ego dictus Prianus promitto tibi notario in/frascripto, stipulanti nomine comunis, solvere, renuntians omni privilegio et convencioni secundum formam capituli, finito precio librarum / decem et novem ianuinarum, quas proinde a te habuisse et recepisse confiteor et de quibus me bene a te quietum et solutum voco, re/nunciando exceptioni non numerate et non recepte pecunie et omni iuri. Et si plus valent dicte terre dicto precio, sciens illarum / veram extimacionem, illud plus tibi dono et remitto mera, pura et irrevocabili donacione inter vivos, renuntians legi / qua subvenitur deceptis in contractu ultra dimidiam iusti precii et omni iuri. Possessionem et dominium dictarum terrarum et / cuiuslibet earum tibi confiteor corporaliter tradidisse, constituens me, donec possedero, tuo nomine ac precario possidere, dans / tibi licenciam corporalem ipsarum terrarum apprehendendi possessionem quando-cumque tibi placuerit auctoritate tua sine alicuius magistratus / decreto. Quas terras vel aliquam ipsarum a te de cetero non advocare nec subtrahere promitto, set legittime defendere et auctoriçare / in iudicio et extra ab omni persona, universitate, collegio et corpore meis propriis expensis, remissa tibi necessitate denunciandi, alio/quin penam dupli de quanto nunc valent et

pro tempore melius valuerint, ratis semper nichilominus manentibus supradictis, tibi stipulanti / promitto. Pro pena vero et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda tibi pignori oblijo. Insuper pro eodem precio et ex causa / dicte vendicionis do, cedo et mando tibi dicto Priano et in te transfero omnia iura, rationes et actiones directas et utiles, / rei persecutorias, penales et mixtas et undecumque mihi descendentes et descendencia et que et quas habeo et mihi competunt / in dictis terris et qualibet ipsarum et earum et cuiuslibet illarum occasione, ut dictis iuribus, rationibus et actionibus uti possis, agere / et experiri, excipere et replicare et omnia et singula facere que ego possem, possum vel umquam melius potui, con/stituens te inde ad eas procuratorem, ut in rem tuam procuratorem constituo. Insuper ego Iacobina, uxor dicti Alberti, ex pacto / adhibito inter te dictum Priano et dictum maritum meum in contractu vendicionis predictarum terrarum et quia aliter dictas / terras emturus non eras nisi tibi promitterem et me obligarem et abrenunciarem ut infra, abrenuncio omni iuri mihi com/petenti et competituro in dictis terris et qualibet ipsarum et qualibet parte illarum, tam occasione docium mearum et artifacti quam / alia quacumque occasione, et promitto tibi nullam per me vel alium pro me in dictis terris vel aliqua illarum seu in parte / illarum vel alicuius ipsarum occasione docium mearum et artifacti vel aliqua alia occasione petitionem aliquam facere seu adversus / te vel heredes tuos pro ipsis terris vel occasione ipsarum actionem movere, controversiam seu requisicionem facere, sub / pena dupli valimenti eius de quanto et quociens contrafacere sive peticio vel actio moveretur a te sollempniter / stipulata et a me tibi promissa, firmis manentibus supradictis et obligatione bonorum meorum, abrenuncians im predictis iuri ypothecarum, / senatui consulto Velleiano et omni iuri, faciens hec im presencia, consensu et voluntate dicti Alberti mariti mei / et consilio infrascriptorum testium^a, quos meos propinquos et vicinos appello. Actum Ianue, / in turri heredum quondam Petri Dentuti, quam inhabitat dictus Albertus. Testes predicti consiliatores. Anno domi/nice nativitatís M° CC° LXXVIII°, indictione septima, die XXVII^a septembris, circa terciam.

(S.T.) Ego Enricus Dentutus notarius rogatus scripsi.

^a *Segue ripetuto infrascriptorum testium*

768

1280, luglio 29, <Genova>

Bonifacio, priore della chiesa di San Matteo, eletto arbitro nella vertenza tra il monastero e Bertolino di Struppa, pronuncia sentenza.

Notizia in n. 770.

Notaio: Giovanni «de Baranno».

769

1280, luglio 29, <Genova>

Il monastero di Santo Stefano stipula un compromissum con Bonifacio, priore della chiesa di San Matteo, eletto arbitro nella vertenza tra il monastero stesso e Bertolino di Struppa.

Notizia in n. 770.

Notaio: Giovanni «de Baranno».

770

1280, luglio 29, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in esecuzione di una sentenza pronunciata da Bonifacio, priore della chiesa di San Matteo, concede in enfiteusi perpetua a

Bertolino di Struppa un terreno nel borgo di Santo Stefano, su cui insiste un suo edificio, oltre ad un terreno retrostante, per il canone annuo di 50 soldi.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 78 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Bertholinus de Strupa »; « In perpetuum »; in quello esterno in c. 78 r., di mano trecentesca: « S. L ». Nell'angolo superiore interno, di mano moderna: « 9° ». In calce a c. 78 r., di mano trecentesca: « Quaternus quintus ». Nel margine interno di c. 79 r., di mano moderna: « 1280, 19 luglio ».

✠ In nomine Domini amen. Nos donnus Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, in presencia, consensu / et voluntate fratris Nicole prioris, fratris Nicolai Beaque, fratris Gregorii, fratris Bertholini, fratris Benedicti, fratris Facii / et fratris Petri, fratrum ac monachorum dicti monasterii, nec non et nos predicti fratres et monaci dicti monasterii, / in presencia, consensu et auctoritate dicti abbatis, volentes observare sententiam latam per donnum Bonifacium, / priorem ecclesie Sancti Mathei, olim arbitri inter nos nomine dicti monasterii ex una parte et te Bertholinum de / Strupa notarium ex altera, que sententia hodie scripta est manu notarii infrascripti et de compromisso facto in / ipsum priorem apperet^a per instrumentum hodie scriptum manu notarii infrascripti, nomine dicti monasterii ac conventus ipsius, damus, cedimus ac tradimus tibi dicto Bertholino in inphytheosim perpetuam solum sive terram dicti / monasterii super quo est hedificium cuiusdam domus, que terra sive solum est in burgo Sancti Stephani et ei coheret / antea via publica, retro terra infrascripta dicti monasterii, ab uno latere hedificium domus quod tenet Ben/venuta Ferrara, ab alio hedificium domus Symonis Calvi; item terram predictam dicti monasterii, que / est post dictum hedificium et cui terre coheret ab una parte hedificium dicte domus, ab alia murus civitatis, / ab alia parte terra dicti monasterii quam tenet Symon ferrarius, ab alia terra quam tenet Benvenuta / Ferrara. Quod solum sive terram super quo sive qua est dictum hedificium et terram predictam, que est post / dictum hedificium, nomine dicti monasterii et conventus tibi damus, concedimus et tradimus et successoribus / tuis in inphytheosim perpetuam pro annua pensione solidorum quinquaginta ianuinarum, ut super dicto so/lo tu et successores tui, exceptis infra exceptatis, dictum hedificium habere possis et tenere perpetuo, / promittentes nomine dicti monasterii et conventus ipsius tibi dictum solum sive terram super quo est dictum hedifi/cium et terram predictam que est post dictum hedificium dimittere tibi et successoribus tuis, salvis infra/scriptis, pro dicta annua pensione et ipsam pensionem non acrescere, set ipsum solum et

terram super quo sive / qua est dictum hedificium et terram predictam que est post dictum hedificium tibi et successoribus tuis, / preterquam inferius exceptatis, defendere et expedire ab omni persona, collegio et universitate propriis expensis dicti / monasterii, alioquin penam dupli valimenti dicti soli et terre tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supra/dictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obliga/mus. Quam concessionem, nomine dicti monasterii, tibi facimus pro dicta annua pensione sub pactis, modis / et condicionibus infrascriptis in presenti contractu appositis, videlicet quod non liceat tibi vel successoribus tuis dictum / hedificium sive ius soli sive ius terre seu soli super quo est dictum hedificium sive ius terre que est / post dictum hedificium transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum / religiosum vel in aliquo hospitale vel in aliquam domum seu locum qui sive que non sit subiecta iu/risdicioni iudicis secularis nec in aliquem militem vel nobilem aut servum et quocienscumque contigerit per / te vel successorem tuum aliquem dictum hedificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, / collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii sin/guli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti hedificii seu iuris / (c. 78 v.) fiet, videlicet singuli denarii duodecim per quamlibet libram per alienantem et totidem per eum vel eam / in quem vel in quam alienabitur, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in / fraude adiectum esset, debeant solvi dicti singuli denarii duodecim de singulis libris vali/menti dicti hedificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod in here/dem legitimum vel testamentarium transiret quoad solutionem dictorum solidorum duorum dicti precii sive / valimenti. Quod si in aliquo de predictis contrafieret, cadas tu et quilibet successor tuus ipso iu/re a iure inphytheotico et dictum solum super quo est dictum hedificium et terram que est post dictum / edificium sit libere dicti monasterii pleno iure et sine aliquo onere et aliqua servitute / nec dicte concessioni postea stare teneatur et quocienscumque contigerit dictum hedificium sive ius / soli seu terre alienare per te vel aliquem successorem tuum vel aliquam personam ad quam dictum / hedificium sive ius pervenerit, servari debeat forma iuris et si contrafieret, iuri comuni stetur similiter / et si in solutione pensionis cessatum fuerit, servetur forma iuris et iuri comuni stetur. Acto quoque quod / si contigerit te vel heredes tuos dictum hedificium cum iure soli sive terre alienare, servata for/ma iuris, et persona in quam alienabitur obligabitur solempniter et efficaciter in

publico instrumento dicto / monasterio, secundum modum et tenorem presentis instrumenti, tam de dicta annua pensione quam de ce/teris superscriptis et infrascriptis, ex tunc postea non tenearis vel tuus heres non teneatur de / infrascriptis per te promissis. Versa vice ego Bertholinus predictus, recipiens dictum solum / seu terram super quo sive qua est dictum hedificium et terram predictam que est post dictum hedi/ficium in perpetuam inphytheosim et concessionem predictam, sub pactis, modis et condicionibus superscriptis / et pro dicta annua pensione solidorum quinquaginta, promitto et convenio vobis predictis abbati et / fratribus ac monacis dicti monasterii, recipientibus nomine dicti monasterii et conventus ipsius, tenere a vobis / nomine dicti monasterii seu a dicto monasterio perpetuo per me et successores meos universales / et singulares dictum solum sive terram super qua sive quo est dictum hedificium et terram que est / post dictum hedificium in perpetuam inphytheosim sub pactis, modis et condicionibus superscriptis et / pro pensione solvere singulis annis infra octavam nativitatis Domini vobis et successoribus vestris solidos / quinquaginta ianuinorum in dicto monasterio per me et successores meos et dictum hedificium sive ius / soli sive ius terre seu soli super quo est dictum hedificium sive ius terre que est post dictum / hedificium non transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum re/ligiosum vel in aliquod hospitale vel in aliquam domum qui sive que non sit subiecta iuris/dicioni iudicis secularis nec in aliquem^b nobilem vel militem aut servum et quocienscumque / contigerit per me vel successorem meum aliquem dictum hedificium sive ius michi concessum trans/ferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi et faciam et curabo per me / et successores meos quod solventur vobis et successoribus vestris seu dicto monasterio singuli / (c. 79r.) denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti hedificii seu iuris fiet, / videlicet singuli denarii duodecim per quamlibet libram per alienantem et totidem per eum vel eam in quem / vel quam alienabitur. Quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude / adiectum esset, singuli denarii duodecim <debeant solvi> de singulis libris valimenti dicti hedificii et iuris soli ut / supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod in heredem legitimum vel testamentarium transiret / quoad solucionem dictorum solidorum duorum dicti precii sive valimenti. Quod si in aliquo de predictis contrafieret, ca/dam ego et quilibet successor meus ipso iure a iure inphytheotico et dictum solum super quo est dictum / hedificium et terra que est post dictum hedificium sit libere dicti monasterii pleno iure et sine aliquo / onere et aliqua

servitute nec dicte concessioni postea stare teneatur dictum monasterium, salvo non / obstantibus supradictis, quod si in solucione pensionis cessatum fuerit, servetur forma iuris et iuri comuni ste/tur tantum. Acto quoque quod si contigerit me dictum hedificium cum iure soli sive terre alienare, servata for/ma iuris, in personam non exceptatam ut supra et in quam de iure alienacio fieri possit et persona in quam^c / alienabitur obligabitur solempniter et efficaciter in publico instrumento dicto monasterio, secundum modum et / tenorem presentis instrumenti tam de dicta annua pensione quam de ceteris omnibus suprascriptis et sub pac/tis, modis et condicionibus suprascriptis per me promissis et eo casu dictum monasterium sive abbas cum conven/tu ipsius symilem concessionem in inphytheosym perpetuam sub pactis, modis et condicionibus suprascriptis / et pro dicta annua pensione dicte persone facere teneatur, ipsa persona tunc promittente et se obligante / ut supra. Predicta omnia et singula inter nos adinvicem dictis nominibus promittimus attendere, complere et / observare et contra non venire sub pena librarum quinquaginta ianuinorum ad invicem dictis nominibus solempniter / stipulata et promissa et obligacione bonorum dicti monasterii et Bertholini predicti, ratis manentibus supradictis. / Actum in suburbio Sancti Stephani Ianuensis, in parlatorio monasterii Sancti Stephani. Anno dominice nativitatis M^o / CC^o LXXX°, ind(ictio-
ne) VII, die XXVIII iulii, circa vespas. Testes presbiter Iohannes et presbiter Petrus, cappellani / dicti monasterii, et Enricus de Pontremulo, clericus dicti monasterii.

(S.T.) Ego Iohannes de Baranno notarius rogatus scripsi.

^a apperet: così A ^b segue depennato vel ^c segue depennato obli

771

1280, agosto 7, <Genova>

Il monastero di Santo Stefano rilascia procura al priore Nicola.

Notizia in n. 775.

Notaio: Giovanni « Enrici de Porta ».

1280, agosto 13, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Guglielmo Grosso tintor di Sancto Stefano e ai suoi eredi legittimi un suolo su cui insiste una sua casa, oltre al terreno libero retrostante, per il canone annuo di 4 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita degli edificati.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 74 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Guillelmus Grossus»; «Guillelmi Grossi»; «N(ota) pro monasterio». In calce al documento, in c. 75 r., di mano moderna: «1280, 13 agosto». In calce a c. 75 r., di mano trecentesca: «Usque ad terminum XXVIII annorum ab hodie numerandum pro dicta pensione annua. Ponatur inter verba conductionis et locationis (locationis: *di lettura incerta*) huius in instrumentis que de cetero fient».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, de consensu et voluntate fratrum et monacorum dicti monasterii, / videlicet fratris Nicole prioris, fratris Nicolai Beaque, fratris Gregorii, fratris Berthole, fratris Facii et fratris Petri nec non et / nos dicti fratres, nomine et vice dicti monasterii et pro ipso monasterio, locamus et titulo locacionis et libellario nomine concedimus / tibi Guillelmo Grosso tintori de Sancto Stephano et heredibus tuis legitimis ex te natis tantum a nativitate Domini proxime preterito^a usque / ad annos viginti novem proxime completos terram quandam dicti monasterii, supra quam habes edificium / sive supra quam edificare debes, cum terra sive vacuo que est retro ipsum edificium et cui toti coheret superius terra / dicti monasterii locata Ugoni Gambono tintori, inferius via, ab uno latere terra dicti monasterii et ab alio terra dicti monasterii^b, te dante et solvente annuatim singulis annis nobis et successoribus nostris / pro pensione ipsius terre ad rationem de soldis quatuor ianuinorum pro tabula de tanto quantum erit in mensura. Quam / terram promittimus tibi nomine dicti monasterii dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi de/fendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, / ratis manentibus supradictis, pro qua pena et predictis omnibus et singulis observandis omnia bona dicti monasterii /

tibi dicto nomine pigneri obligamus. Versa vice ego dictus Guillelmus, recipiens dictam terram pactis et condicionibus / supradictis, promito et convenio vobis dictis abbati et monacis, recipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos / solempniter appposito, dictam pensionem, videlicet ad rationem de soldis quatuor ianuinorum pro tabula, dare et solvere / annuatim infra octavam nativitatis Domini vobis vel successoribus vestris et non vendere vel alienare edificium quod est / sive quod fieri faciam in dicta terra sine licencia abbatis ipsius monasterii, quam licenciam tenear petere / a dicto abbate et si forte dictum edificium alicui vendi contigerit, debeam prius denunciare abbati / qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si dictum monasterium dictum edificium emere voluerit, debeat illud / habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere / cui voluero, ita quod non possit dictum edificium vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie / vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem / ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in / heredem meum legitimum ex me natum, tenear dare et solvere abbati vel monasterio predicto infra / mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognicione domini dictae terre / (c. 75 r.) denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debet ex dicto edificio seu / valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset, et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum / edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus / non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur abbati dicti monasterii vel suo certo misso infra / mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio vel parte ipsius seu possessionis habite pro qua/libet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debet seu promissum fuerit ex dicto edificio vel / parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium / vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locationis et conductionis usque ad terminum XXVIII annorum ab hodie numerandum pro dicta pensione annua^c huic instrumento / simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis vel a/lienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium / vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam si per plures ambulaverit, / preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per libram singulam non dederit dicto monasterio / et in-

strumentum conductionis et locationis non faciet ipsi monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum / monasterium ex tunc stare dicte locationi. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa / abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam / michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero / et quociens, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto / monasterio libras viginti quimque denariorum ianuorum et insuper cadam a iure locationis et conductionis predictae terre et pro predictis / omnibus et singulis observandis omnia bona mea habita et habenda et specialiter edificium supradictum / vobis recipientibus dicto nomine pigneri obligo. Actum Ianue, in porticu monasterii predicti. Testes Obertus, archi/presbiter de Langasco, Guirardus Bisacia lanerius et presbiter Iohannes, capellanus dicti monasterii. Anno dominice / nativitatis M^o CC^o LXXX°, indictione VII^a, die XIII augusti, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a preterito: *così A* ^b inferius-monasterii: *in calce al testo con segno di richiamo*
^c usque-annua: *in calce al testo, dove segue altra scrittura illeggibile.*

773

1280, agosto 13, Genova

Il monastero e l'ospedale di Santo Stefano concedono in livello per 29 anni a Giacomo Campanario draperius e ai suoi eredi legittimi un suolo su cui insiste una sua casa nel borgo di Santo Stefano per il canone annuo di 5 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 74 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iacobus Campanarius »; « Iacobus Campanarius ante hospitale ». Nell'angolo superiore interno, di mano moderna: « 8° ». In calce al testo in c. 74 v., di mano moderna: « 1280, 13 agosto ». In calce alla carta, di mano trecentesca: « IIII ».

R e g e s t o: MARCHESANI - SPERATI, n. 1070.

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, de consensu et voluntate fratrum et monachorum dicti monasterii, / videlicet fratris Nicole prioris, fratris Nicolai Beaque, fratris Gregorii, fratris Berthole, fratris Facii et fratris Petri / nec non et nos dicti fratres, nomine et vice dicti monasterii et nomine et vice hospitalis Sancti Stephani et pro ipso monasterio / et hospitali, locamus et titulo locacionis et libellario nomine concedimus tibi Iacobo Campanario draperio et heredibus / tuis legitimis ex te natis tantum a festo nativitatis Domini proxime venturo usque ad annos viginti novem proxime completos / terram quandam dicti monasterii^a et hospitalis que est in burgo Sancti Stephani et supra quam habes edificium et cui / coheret ante via, retro terra dicti monasterii locata Guirardo Bisacie mediante trexenda, ab uno latere terra / dicti monasterii et hospitalis locata dicto Guirardo Bisacie et ab alio latere terra dicti monasterii supra quam habet / edificium ^{***}, te dante et solvente annuatim singulis annis nobis et successoribus / nostris pro pensione ipsius terre ad rationem de soldis quimque ianuinorum pro tabula de tanto quantum erit in mensura. / Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii et hospitalis dimittere et non auferre nec pensionem augere, / set ipsam tibi defendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quimque ianuinorum nomine dicti monasterii et / hospitalis tibi stipulanti dare promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et predictis omnibus et singulis observandis / omnia bona dicti monasterii et hospitalis tibi pigneri obligamus. Versa vice ego dictus Iacobus, recipiens / dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promitto et convenio vobis dictis abbati et monachis, recipientibus nomine / et vice dicti monasterii et hospitalis, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet ad rationem / de soldis quimque ianuinorum pro tabula, dare et solvere annuatim infra octavam nativitatis Domini vobis vel successoribus / vestris et non vendere vel alienare ipsum edificium sine licencia abbatis ipsius monasterii, quam licentiam teneat petere ab ipso abbate et si forte dictum edificium alicui vendi contigerit, debeam prius denun/ciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si dictum monasterium dictum edificium emere voluerit, debeat illud / habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, / ita quod non possit dictum edificium vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui / loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam / personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum legitimum ex me natum, teneat dare et

solvere / abbati vel monasterio supradicto infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognicione / domini dicte terre denarios duodecim pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debebit ex dicto / edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset, et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui / dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus / non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur abbati dicti monasterii vel suo certo misso / infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio vel parte ipsius seu possessionis / habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debebit seu promissum fuerit ex dicto edificio / vel parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum / edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locationis et conductionis huic / instrumento simile et sub eisdem pactis et conditionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis / vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium / vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam si per plures ambulaverit, preterquam / heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum / conductionis et locationis non faciet ipsi monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium / ex tunc stare dicte locationi. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati / dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo / (c. 74 v.) postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis / contrafecero et quociens, promitto vobis, recipientibus nomine dicti monasterii et hospitalis et per vos eidem / monasterio et hospitali, dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinqué denariorum ianuinarum et insuper cadam a / iure locationis et conductionis predictæ terre et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona mea habita / et habenda et specialiter edificium supradictum vobis recipientibus dicto nomine pignori obligo. Actum in porticu / dicti monasterii. Testes Guirardus de Pignono lanerius, Iacobus de Bissanne notarius et presbiter Petrus, capellanus / dicti monasterii. Anno domini nativitatibus M^o CC^o LXXX°, indictione VII^a, die XIII augusti, circa vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a monasterii: *con m corretta su h*

1280, novembre 23, Genova

I coniugi Priano di Cravasco di Langasco e Benvenuta vendono in solido al monastero di Santo Stefano, in persona dell'abate Fredencio, tre castagneti nel territorio di Cravasco, in varie località, per la somma complessiva di 23 lire.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 89 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: «Vendicio Priani»; in quello esterno, di mano moderna; «1280, 23 novembre»; in calce al documento, di mano moderna e parzialmente illeggibile per sbiaditura dell'inchiostro: «Iste terre debent esse ille [...] que modo tenent et [...] inde in libris de 1535 in Crosa et est alia supra in alio libro pergameni in car. 9».

Sull'argomento v. n. 747-748, 751, 767.

✠ Nos Prianus de Cravasco de Langasco et Benvenuta, iugales, quilibet nostrum in solidum, vendimus, cedimus et tradimus / vobis domino Fredencio, abbati monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ementi nomine et vice dicti monasterii, pecias duas terre castagneti / positas in territorio Cravaschi, que appellantur Xorta Meçana et Gallus^a, quibus coheret ab uno latere fossatus^b, / ab alio latere terra ecclesie Sancti Andree de Insurella^c pro parte et pro parte terra Laurentini^d qui fuit de Novelletto^e, / habitatoris Vultabii, et pro parte terra Symonis de Riparolio, inferius terra heredum Rollandini de Cravasco pro / parte et pro parte terra que fuit Bertine, uxoris quondam magistri Guillelmi de Rivalgario, superius terra ecclesie Sancti / Andree de Insurella et quas terras ego Prianus emi ab Alberto de Varisio magistro, ut continetur in instrumento / facto manu Enrici Dentuti notarii M^o CC^o LXXVIII°, die XXVII septembris¹; item peciam unam terre castagneti positi in territorio predicto, / loco ubi dicitur Lacus Ceniarius^f et cui coheret superius terra heredum quondam Vivaldi barrillarii, inferius terra ecclesie / Sancti Spiritus^g, ab uno latere terra dictorum heredum^h et ab alio latere terra et piscariaⁱ dicti monasterii, finito precio librarum / viginti trium ianuinarum, quas proinde a vobis habuisse et recepisse

¹ V. n. 767.

confitemurⁱ et de ipsis nos bene a vobis quietos et solutos / vocamus, renun-
tiantes exceptioni non numerate peccunie et non accepte, doli mali in facto,
condicioni sine causa et omni iuri / et si plus valent dicto precio, scientes ea-
rum veram extimacionem, id quod plus valent vobis mera et pura^k do/natione
inter vivos donamus et remittimus, renuntiantes iuri quo subvenitur deceptis
ultra dimidiam iusti precii. / Predictas igitur terras, cum omni earum iure, co-
modo, utilitate, ingressu et exitu omnibusque demum pertinentiis suis / vobis
vendimus, cedimus et tradimus liberas et absolutas ab omni honere servitutis
et exactionis, preterquam a mutuis, / collectis et honeribus comunis Ianue, ad
faciendum de cetero quicquid volueritis iure proprietatis et titulo empcionis
sine omni / nostra, heredum nostrorum ac omnium pro nobis contradictione,
quas vero terras promittimus vobis de cetero non impedire / neque subtrahe-
re, set pocius ipsas vobis legitime defendere, expedire et auctorizare ab omni
persona, corpore, collegio / et universitate nostris propriis expensis, remissa
vobis neccessitate denunciandi, alioquin penam dupli de quanto nunc va/lent
et pro tempore melius valuerint vobis stipulantibus promittimus, ratis manen-
tibus supradictis, et proinde omnia bona / nostra habita et habenda vobis pi-
gneri obligamus. Possessionem quoque et dominium dictarum terrarum vobis
tradidisse confitemur, con/stituentes nos^l ipsas pro vobis et vestro nomine
precario possidere quousque possederimus et quousque de / ipsis corporalem
habueritis possessionem, in quam intrandi vestra auctoritate vobis licentiam et
potestatem concedimus sine / alicuius iudicis et magistratus decreto et sine
omni nostra, heredum nostrorum ac omnium pro nobis contradictione. Insu-
per pro dicto / precio et ex eadem causa vendicionis vobis damus, cedimus et
tradimus omnia iura, actiones et rationes reales / et personales, utiles, directas
et mixtas, que et quas habemus et nobis competunt et competere possunt in /
dictis terris et qualibet earum, ita ut dictis iuribus, racionibus et actionibus
possitis uti, agere et experiri, agendo, petendo, / recipiendo et defendendo et
modis omnibus quibus umquam potuimus, possumus et possemus,
constituentes / inde vos procuratorem ut in rem vestram. Acto quod quisque
nostrum de predictis in solidum teneatur, abrenunciantes beneficio / nove
constitucionis de duobus reis, epistule divi Adriani, iuri solidi, iuri de princi-
pali et omni iuri. Et ego Ben/venuta abrenuncio iuri ipothecarum, senatus
consulto Velleiano et omni iuri et legi Iulie de prediis de fondo do/tali et facio
hec omnia in presentia, consensu et voluntate dicti viri mei et consilio testium
infrascriptorum, / quos in predictis meos propimquos, vicinos et consiliatores
elligo et appello, salvis semper mutuis, collectis, oneribus / comuni Ianue de

ipsis terris prestandis, qui emptor promisit mihi notario infrascripto, stipulanti nomine comunis Ianue, / solvere mutua et alias prestaciones de ipsis pro futuro tempore comuni Ianue. Actum apud dictum monasterium, in / porticu dicti monasterii. Testes et consiliatores presbiter Iohannes, capellanus dicti monasterii, Ugo Gambonus tinctor et Albertus / de Varisio magister. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXX°, indictione VIII^a, die XXIII novembris, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a monasterii-Gallus: *sottolineato* ^b fossatus: *sottolineato* ^c latere-Insurella: *sottolineato*
^d pro-Laurentini: *sottolineato* ^e de Novelletto: *sottolineato* ^f item-Ceniarius: *sottolineato*
^g inferius-Spiritus: *sottolineato* ^h latere-heredum: *sottolineato* ⁱ latere-piscaria: *sottolineato* ^j finito-confitemur: *sottolineato* ^k valent-pura: *sottolineato* ^l nos: *in soprilinea*.

775

1280, dicembre 1, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in livello per 29 anni a Giovanna, vedova di Giovanni Musso, e ai suoi eredi legittimi un suolo su cui insiste una sua casa, oltre ad un terreno retrostante, per il canone annuo di 48 soldi, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 79 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iohana, uxor Iohannis Mussi »; « Credo quod sit libellum quod tenet Iohannes de Fontanigio et Iohannes de Vocha »; « N(ota) »; in quello esterno di c. 79 v., di mano trecentesca: « s. XLVIII ». In calce al testo in c. 80 r., di mano moderna: « 1280, 14 decembre ».

✠ Nos frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianue, syndicus, actor et procurator eiusdem monasterii ad infrascripta specialiter / constitutus, ut de procura constat per instrumentum publicum inde scriptum manu Iohannis Enrici de Porta notarii hoc anno, die / VII augusti, nomine et vice dicti monasterii, loco et libellario nomine concedo tibi Iohanne, uxori quon-

dam Iohannis Mussi, et / heredibus tuis legitimis ex te natis a festo nativitat
Domini proxime futuro usque annos viginti novem proxime com/pletos ter
ram dicti monasterii supra quam habes edificium unum domus cum terra
vacua que est retro ipsum edificium, / cui coheret ante via, retro terra dicti
monasterii, ab uno latere terra dicti monasterii et ab alio latere, te dante et sol
vente annuatim / sive singulis annis abbati dicti monasterii vel suo certo misso
pro pensione sive condicione dicte terre soldos quadraginta / octo ianuorum
infra octavam nativitat
Domini. Quam terram promito tibi nomine dicti
monasterii dimitere et non auferre / nec pensionem augere, set ipsam tibi
defendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianu
orum nomine dicti / monasterii tibi stipulanti promito, ratis manentibus
supradictis, pro qua pena et predictis omnibus et singulis observandis omnia
bona / dicti monasterii tibi dicto nomine pignori obligo. Versa vice ego dicta
Iohanna, recipiens dictam terram pactis et condicionibus / supradictis, pro
mito et convenio tibi dicto sindico, reccipienti nomine et vice dicti monasterii,
ex pacto inter nos solempniter / apposito, dictam pensionem, videlicet soldos
quadraginta octo ianuorum dare et solvere annuatim infra octavam nativita
tis / Domini abbati dicti monasterii vel suo certo misso et non vendere vel
alienare ipsum edificium sine licencia abbatis dicti / monasterii, quam licen
ciam teneat petere a dicto abbate et si forte dictum edificium alicui vendi con
tingerit, / debeam et teneat prius denunciare abbati dicti monasterii et si dictus
abbas dictum edificium emere voluerit, debeat / illud habere ad minus de sol
dis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum
vendere / cui voluero, ita quod non possit dictum edificium vendi vel alienari
alicui nobili vel servo vel ecclesie vel / hospitali vel alicui loco religioso et si
vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem eiusdem, preter/quam in
heredem meum legitimum ex me natum, teneat dare et solvere dicto abbati vel
eius misso infra / mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut su
pra pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim pro / qualibet li
bra percepta vel promissa seu que percipi debebit ex dicto edificio seu vali
menti ipsius, si iusto precio / alienatum non esset, et quod faciam et curabo ita
et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit et in / se perve
nerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et
solvere teneatur / dicto abbati vel suo certo misso infra mensem unum a die
alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio / vel parte ipsius seu possessionis
habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debebit
seu promissum / fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti eiusdem

et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum / edificium vel pars ipsius vel aliquo <casu> habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento / simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi / faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel / pervenerit quoque titulo et quociens, eciam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim / per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum conducionis et locacionis non faciet ipsi monasterio et recipiet / ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste / (c. 80 r.) fame vel iniuriosa abbati vel monasterio predictis sive qui pro tempore fuerit in dicto edificio habitaverit, ipsam / inde expellam infra dies octo postquam mihi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin / si in aliquo de predictis contrafecero et quociens, promito tibi, recipienti nomine dicti monasterii, et per te eidem monasterio dare et / solvere libras viginti quimque ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predictae et pro predictis omnibus / et singulis observandis omnia bona mea habita et habenda et specialiter edificium supradictum tibi, dicto nomine recipienti, / pignori obligo. Et fecit hec dicta Iohanna consilio Iohannis de Monelia lanerii et Otonis de Biss(anne) molinarii, quos in / predictis suos propinquos, vicinos et consiliatores ellegit et appellavit. Actum in ecclesia Sancti Stephani. Testes dicti / consiliatores et Guillelmus, portierus dicti monasterii. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXX, ind(ictione) VIII^a, die prima decembris, / inter nonam et vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

776

1280, dicembre 3, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Enrico de Vivalda lanerius, che agisce anche a nome dei propri eredi, due case contigue nella contrada del macello Murrini, oltre ad un terreno retrostante, per il canone annuo di 6 lire, con l'obbligo di recintare il terreno e a condizione che,

nel caso questi morisse senza lasciare eredi diretti, tali beni ritornino nelle disponibilità del monastero.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 80 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Henricus de Vivalda »; in quello esterno, di mani trecentesche: « N(ota) »; « Lb. VI ». Nel margine esterno in c. 80 v., di mano trecentesca: « 1280, 3 decembre ».

Sull'argomento v. nn. 806-807.

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Nicola prior, frater Gregorius, frater Petrus, frater Nicola / Beaqua, frater Berthola et frater Benedictus, monaci dicti monasterii, nomine nostro et dicti monasterii et conventus, locamus tibi / Enrico de Vivalda lanerio, recipienti nomine tuo et heredum tuorum ex te natorum, im perpetuum domos duas / contiguas, extimatas nostra comuni voluntate in libris centum ianuinorum et tabulas tres terre posite retro ipsas / domos et eisdem domibus coherentes sive positas iuxta ipsas domos, positas in contrata macelli Murrini, / quibus ambabus domibus coheret ante via, retro terra vacua dicti monasterii, ab uno latere edificium domus / quod fuit quondam Iacobi Bellamame et nunc est Guirardi macellarii, ab alio latere edificium domus quod fuit / quondam Iohannis barberii pro pensione sive nomine pensionis solvenda omni anno nobis et successoribus nostris / infra octavam nativitatis Domini libras sex ianuinorum. Quas domos cum dictis tribus tabulis terre positis / retro ipsas domos promittimus tibi, stipulanti et recipienti pro te et heredibus tuis ex te natis, <dimitere> im perpetuum et ipsas / de cetero non impedire nec subtrahere, set ipsas domos et terram tibi libere permittere et heredibus tuis / ex te natis im perpetuum et ipsas tibi et heredibus tuis per nos et successores nostros legitime defendere et / auctorizare ab omni persona, collegio et universitate expensis dicti monasterii, remissa necessitate denunciandi. Versa / vice ego dictus Enricus pro predictis per me et heredes meos im perpetuum promito et convenio vobis / dictis abbati et monacis, recipientibus nomine dicti monasterii et conventus, dare et solvere vobis sive dicto abbati / vel illi qui pro tempore fuerit nomine dicti monasterii pro pensione dictarum domorum et terre omni anno / infra octavam nativitatis Domini libras sex ianuinorum et dictas domos tenere et regere in bono statu et non / sinere eas deteriorari et eas cum opus fuerit reficere et tecta cohoperire meis propriis expensis. / Et si contigerit me decedere sine liberis ex legitimo matrimonio natis, ipsas domos restitui et dimittere dicto monasterio cum omni melioramento quod in ipsis

vel aliqua ipsarum factum esset. Insuper / (c. 80 v.) promito vobis dictam terram claudere et clausam tenere, ita quod per ipsam iri vel transiri non possit ad aliam terram / dicti monasterii continuam sive vicinam dicte terre. Predicta omnia promiserunt dicte partes, videlicet dicti abbas et monaci / nomine eorum et dicti monasterii et conventus ex una parte et dictus Enricus pro se et heredibus suis ex se natis ex altera / inter se ad invicem stipulantes atendere, complere et observare et contra in aliquo non facere vel venire, alioquin / libras quinquaginta ianuinarum nomine pene inter se dictis nominibus adinvicem solempniter stipulantes dare et solvere / promiserunt, in quam penam incidat pars non observans parti observanti et a non observante per observantem / peti possit et exigi cum effectu, ratis manentibus omnibus et singulis supradictis et pro predictis omnibus et singulis / atendis et observandis dicti abbas et monaci bona dicti monasterii et dictus Enricus bona sua inter se adinvicem / solempniter stipulantes pignori obligaverunt et profitentur dicti abbas et monaci quod ea que superius dicta sunt et / facta et dicta locacio facta sunt ad utilitatem dicti monasterii et conventus et nichil esse factum in lesionem dicte domus / seu dicti monasterii et conventus. Acto quod, si contingeret dictum Enricum decedere absque herede legitimo de se / nato, quod dicte domus et terra restitui debeant dicto monasterio cum omni melioramento quod in ipsis vel aliqua / earum factum esset et dicta locacio sit finita, acto quod pro melioramento quod fieri contigerit in dictis domibus / vel aliqua ipsarum vel in dicta terra vel pro restitutione aut coopertura ipsarum domorum dictum monasterium nichil solvere / debeat vel ex dicta pensione nichil retineri per dictum conductorem vel eius successores. Acto et expressim / dicto inter dictos abbatem et monachos nomine dicti monasterii et conventus ex una parte et dictum Enricum ex altera quod si / forte aliquo tempore contigeret per aliquem successorem seu conventum dicti monasterii non atenderentur predicta, quod omne / melioramentum quod esset a dictis libris centum quibus extimate sunt dicte domus supra debeant restitui dicto / Enrico sive heredibus eius legitimis ex se natis et nichilominus cadat monasterium predictum in penam predictam de / qua superius mencio facta est et ita actum est inter dictas partes in presenti contractu. Actum apud dictum monasterium. / Testes Andriolus de Naçario lanerius, Iacobus de Pinu lanerius et Thomainus Caçullus. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXX, / ind(ictione) VIII^a, die III^a decembris, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

777

<1281>

« <1281> Antonio de Carenzona dotor assessor di detto podestà in cartina di Santo Stefano in atti di Falcone Fallace notario ».

FEDERICI¹, c. 162 r.

778

1281, gennaio 20, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Giacomino de Cella di Rivarolo e ai suoi eredi legittimi un terreno con casa in Rivarolo, in località ad Cellam, ed un castagneto nello stesso territorio, in località Vallis, per il canone annuo di 10 lire e con obbligo di migliorie. Simonino Buondenario si costituisce fideiussore.

Originale [A] B.N.P., Lat. 9256, c. 80 v.; copia autentica del 1321 [B], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 303.

In A, nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iacobus de Cella »; « De Ripparolio ». Nel margine interno in c. 81 r., di mano moderna: « 1281, 20 gennaio ».

In B, a tergo, di mani trecentesche: « Carta Iacobi de Cella de Riparolio »; « De Riparolio »; di mano trecentesca: « In Riparolio ».

B è così introdotta: « Hoc est exemplum publici instrumenti cuius tenor talis est » e così autenticata: « (S.T.) Ego Benedictus de Vivalda, sacri Imperii notarius, rogatus, presens instrumentum vidi, legi, exemplificavi et in publicam formam redegi ab autentico scripto in pergamenò manu dicti Iohannis Enrici de Porta notarii, nichil addito vel diminuto quod mutet sensum vel variet intellectum, nisi forte littera, poncto vel silaba abbreviationis causa, sententia tamen in aliquo non mutata, et hoc ad postulationem fratris Facii, monaci, sindici et procuratoris dicti monasterii, de mandato tamen et auctoritate domini Fini de Arcio, consulis Ianuensis deversus civitatem, qui, sedendo pro tribunali, laudavit, statuit et decrevit quod presens exemplum eandem vim, robur et firmitatem obtineat quemadmodum et autenticum predic-

tum. Ianue, in palacio archiepiscopatus, ubi regitur curia consulis civitatis, anno dominice nativitatis M^o CCC vigesimo primo, indictione tertia, die vigesima februarii, ante terciam. Testes presbiter Iacopinus de Placentia et Iohannes de Rappallo executor ».

La pergamena di B (oppure quella di cui al n. 976) parrebbe identificabile con quella vista a suo tempo da Federico Federici e da lui così descritta: « <1321> Francesco di Arezzo console di giustizia, come in cartina di Santo Stefano vista da me »: v. FEDERICI¹, c. 202 r., pur nell'incertezza sul nome del console.

✠ Nos Fredentius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Nicola prior, frater Gregorius, frater Berthola, frater Nicola Beaqua / et frater Petrus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus / tibi Iacobino de Cella de Riparolio^a et heredibus tuis legitimis ex te natis terram dicti monasterii positam in territorio / Riparolii^b, ubi dicitur ad Cellam, cum domo supraposita in ea, cui coheret inferius fossatus, superius via, ab uno / latere terra Ogerii de Ricio et ab alio latere via; item aliam peciam terre posite in dicto loco, cui coheret superius via, / inferius fossatus, ab uno latere terra Symonini Bonidenarii et ab alio via; item aliam peciam terre cast(aneate) / posite in dicto territorio, ubi dicitur Vallis, cui coheret superius costa, inferius fossatus, ab utroque latere terra filiorum / Guidonis Nani et in parte ab uno latere terra Rubeeti de Turcha^c, a festo nativitatis Domini proxime preterito usque / ad annos viginti novem proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio et / (c. 81 r.) ad dictum monasterium libras decem ianuinarum. Quas terras superius coherentias promittimus tibi, nomine dicti monasterii, dimittere et non aufere, / nec pensionem augere, set ipsas tibi^d defendere^e et disbrigare ab omni persona et loco, alioquin^f libras viginti quinque^g / ianuinarum tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. / Versa vice ego dictus Iacobinus, recipiens a vobis dictas terras pactis et condicionibus infrascriptis et supradictis, promitto / vobis, recipientibus^h nomine dicti monasterii, per me et heredes meos eas a vobis tenere iure locati et libellario nomine usque dictum / terminum et non dimittere et eas meliorare, bonificare et laborare et vineam cavare, podare et laborare omni anno meis / propriis expensis et domum que in una ex predictis peciis est continue habitare et ipsam cohoperireⁱ et relectare et reficere / meis propriis expensis et ipsas defendere^e meo posse ab aqua Torbelle et dictam pensionem annuatim sive / singulis annis vobis vel vestro certo misso ad dictum monasterium solvere infra octavam nativitatis Domini, videlicet libras decem ianuinarum / annuatim.

Predicta omnia et singula promito^j et convenio vobis, reccipientibus^h nomine dicti monasterii, atendere^k, complere et observare et in nullo / contravenire, alioquin^f, si in aliquo de predictis contrafecero vel contrafactum fuerit, libras viginti quinque denariorum ianuinarum dare et / solvere promito^j vobis, reccipientibus^h nomine dicti monasterii, et nichilominus cadam a iure locacionis et conducionis terre predictae, / pro qua <pena> et predictis omnibus et singulis observandis, omnia bona mea habita et habenda vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, pignori / obligo. Insuper ego Symoninus Bonusdenarius, volens me principaliter et solempniter obligare et intercedere pro dicto Iacobo / versus vos, dictos abbatem et monacos, de omnibus et singulis supradictis, promito^j et convenio vobis, reccipientibus^h nomine / dicti monasterii, me ita facere et curare quod dictus Iacobus predicta omnia et singula atendet^l, complebit et observabit, / alioquin^f ego et de meo atendam^m et complebo, constituens inde me proprium et principale debitorem, pagatorem et observatorem / in omnem causam, sub ipothecaⁿ et obligatione bonorum meorum, renuntians iuri de principali et omni iuri. Actum apud dictum monasterium. / Testes presbiter Iohannes, capellanus dicti monasterii, et Guillelmus, porterus dicti monasterii. Anno dominice nativitatis M° CC° / LXXXI°, ind(ictione) VIII^a, die XX ianuarii, inter nonam et vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a Riparolio: Ripparolio *in B* ^b Riparolii: Ripparolii *in B* ^c Turcha: Turca *in B*
^d tibi: *om. B* ^e defendere: deffendere *in B* ^f alioquin: alioquim *in B* ^g quinque: quimque *in B*
^h reccipientibus: recipientibus *in B* ⁱ cohoperire: coperire *in B*
^j promito: promitto *in B* ^k atendere: attendere *in B* ^l atendet: attendet *in B*
^m atendam: attendam *in B* ⁿ ipotheca: ypotheca *in B*.

779

1281, febbraio 28, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Benvenuta, vedova di Oberto ferrarius, a Vassallino, nipote di Oberto, e ai loro eredi legittimi un suolo su cui insiste una loro casa, oltre al terreno libero retrostante,

per il canone annuo di 20 soldi, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 81 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Benvenuta, uxor Oberti ferrarii »; in quello esterno di c. 81 r., di mano trecentesca: « s. xx ». In fronte al documento, di mano trecentesca: « Enricum archipresbiterum de Serra ». Nel margine interno di c. 81 v., di mano moderna: « 1282, ul(tima) febbraio ».

✠ Nos Fredentius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Nicola prior, frater Gregorius, frater Berthola, frater Benedictus, / frater Petrus et frater Nicola Bequa, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario / nomine concedimus vobis Benvenute, uxori quondam Oberti ferrarii, et Vassallino, filio quondam Cresani, filii dicti / quondam Oberti, et heredibus vestris legitimis ex vobis natis a natiuitate Domini proxime preterita usque annos viginti / novem proxime completos terram sive solum dicti monasterii supra quam sive quod habetis edificium unum^a domus / et est tabula una, pedes vivi sex, mortui VII, polices vivi XV, item terram vacuam que est retro ipsum edificium / et est tabule quatuor, pedes vivi VII, mortui VII et polices vivi V et plus et minus, sicut consuevit tenere quondam / Obertus predictus et cui edificio coheret ante via, retro dicta terra vacua, ab uno latere edificium Berthini de / Strupa notarii et ab alio edificium Iohannis Pilosi callegarii, vobis dantibus et solventibus annuatim sive sin/gulis annis dicto monasterio vel certo misso pro pensione sive condicione dicte terre soldos viginti ianuinorum. Quam terram / (c. 81 v.) promittimus vobis, nomine dicti monasterii, dimitere et non aufferre, nec pensionem augere, set ipsam vobis defendere ab omni persona et loco, / alioquim penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii vobis stipulantibus promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena / et predictis omnibus et singulis observandis omnia bona dicti monasterii habita et habenda vobis dicto nomine pignori obligamus. / Versa vice nos dicti Benvenuta et Vassallinus, reccipientes dictam locacionem pactis et condicionibus supradictis, promittimus et / convenimus vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos XX, / annuatim dare et solvere infra octavam natiuitatis Domini dicto monasterio vel eius certo misso et non vendere vel alienare / ipsum edificium sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneamur petere a dicto abbate et si for/te dictum edificium alicui vendi contigerit, debeamus prius

denunciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio / et si dictum monasterium emere voluerit ipsum, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum / emere noluerit, possimus ipsum vendere cui voluerimus, ita quod non possit vendi alicui nobili vel servo vel ecclesie / vel hospitali^b vel alicui loco religioso et si vendiderimus vel alienaverimus dictum edificium vel aliquis / nostrum ipsum vendiderit seu partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars / eiusdem, preterquam in heredem nostrum vel alicuius nostrum ex nobis natum, teneamur dare et solvere dicto / abbati vel eius misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognicione / domini dicte terre denarios duodecim ianuorum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debebit ex dicto / edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset, et quod faciemus et curabimus ita et sic quod ille / qui dictum edificium vel partem eius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres noster / non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur abbati dicti monasterii vel eius certo misso infra mensem / unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio vel parte ipsius seu possessionis habite pro qualibet libra eius / totius quod inde percipietur et percipi debebit seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti / eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit / ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem annorum ab hodie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die / empconis^c, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. / Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, eciam si / per plures ambulaverit, preterquam heredes nostri ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit / dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium / ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati / predictis venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellemus infra dies octo postquam nobis vel alicui / nostrum nunciatum fuerit per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecerimus / et quociens, promitimus vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras

viginti quinque ianuinorum et insuper cadamus a iure locacionis et conducio-
nis terre predicte et pro predictis omnibus et singulis observandis / omnia
bona nostra habita et habenda et specialiter edificium supradictum vobis, rec-
ipientibus nomine dicti monasterii, pignori obligamus. Et fecit / hec dicta
Benvenuta consilio testium infrascriptorum, quos in predictis sibi propim-
quos, vicinos et consiliatores ellegit et appellavit. / Actum apud dictum mona-
sterium. Testes presbiter Iohannes, capellanus dicti monasterii, Symon Binel-
lus de Albario et Ceula de Sancto / Spiritu de Biss(anne). Anno dominice
nativitatis M° CC° LXXXI, ind(ictione) VIII, die ultima februarii, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue ripetuto unum* ^b *segue ripetuto vel ecclesie* ^c *segue espunto a die empcionis*

780

1281, marzo 31, Genova

*Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in
livello per 29 anni a Ugo Gambone tintor e ai suoi eredi legittimi un suolo su
cui insistono due sue case contigue, per il canone annuo di 24 soldi, riservan-
dosi il diritto di prelazione in caso di vendita delle case stesse.*

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 82 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Ugo Gambonus »; in quello esterno, di
mano trecentesca: « s. XXIII ». Nel margine esterno di c. 82 v., di mano moderna: « 1282, ul(ti-
ma) maggio ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, sindi-
cus, actor et procurator dicti monasterii ad infrascripta, ut continetur in / in-
strumento sindicatus scripto manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti
monasterii, loco et titulo locacionis libellario nomine / concedo tibi Ugoni
Gambono tintori et heredibus tuis legitimis ex te natis solum sive terram
dicti monasterii supra / quod sive quam habes edificia duo domorum contigua
et que edificia emisti a sindico hospitalis Sancti / Stephani et quibus coheret

ante via, retro terra dicti monasterii locata tibi dicto Ugoni mediante trexenda, ab uno latere edificium / domus Oberti de Cavarono et ab alio latere edificium domus Andrioli de Costa de Albario a festo nativitatis / Domini proxime preterito usque annos viginti novem proxime completos, te dante et solvente annuatim sive sin/gulis annis dicto monasterio vel eius misso pro pensione ipsius terre soldos viginti quatuor ianuinorum. Quam terram promito tibi nomine / dicti monasterii dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi defendere ab omni persona, alioquin pe/nam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et predictis / omnibus et singulis observandis omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligo. Versa vice ego dictus Ugo, re/ccipiens dictam locacionem pactis et condicionibus supradictis, promito tibi dicto sindico et priori, recipienti nomine et vice dicti / monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos viginti quatuor ianuinorum, annuatim dare / et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio vel eius certo misso et non vendere vel alienare ipsa edificia / sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere a dicto abbate et si forte dicta edificia / alicui vendi contigerit, debeam prius denunciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si ipsa emere / voluerit, debeat illa habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsa emere noluerit, / possim ipsa vendere cui voluero, ita quod non possint vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali / vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dicta edificia vel aliquis ipsa emerit seu partem / ipsorum vel aliquo casu pervenerint in aliquam personam ipsa edificia vel pars eorundem, preterquam in heredem / meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel ven/dicionis facte ut supra pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel / promissa seu que percipi debet ex dictis edificiis seu valimenti ipsorum, si iusto precio alienata non essent / et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dicta edificia vel partem ipsorum emerit vel aliquo casu in se habuerit et in / se pervenerint et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto / monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dictis edificiis vel parte isporum seu possessionis habite / pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debet seu promissum fuerit ex dictis edificiis / vel parte ipsorum seu valimenti ipsorum denarios duodecim et quod ille cui ven-

dentur vel alienabuntur dicta edificia / vel pars ipsorum vel aliquo casu habuerit ipsa et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti / novem annorum ab hodie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis / et condicionibus infra mensem unum a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et / recipiet ab eodem. Et si persona in qua dicta edificia vel pars ipsorum alienabuntur vel pervenerint quoque titulo / et quociens, eciam si per plures ambulaverint, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam / libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab / eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona / inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad standum in dictis edificiis, ipsam inde / (c. 82 v.) expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in / aliquo de predictis contrafecero et quociens, promito tibi, reccipienti nomine dicti monasterii, et per te dicto monasterio dare et solvere dicto / monasterio libras viginti quinque ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predictae et pro predictis omnibus et / singulis observandis omnia bona mea habita et habenda et specialiter edificia supradicta tibi reccipienti dicto nomine pignori obligo. / Actum apud dictum monasterium. Testes Guillelmus de Sancto Stephano lanerius, Petrus bati-folium de Sancto Stephano et Benedictus de / Casanova de Clavaro. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXI°, ind(ictione) VIII^a, die ultima marcii, inter nonam et vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

781

1281, maggio 5, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni rinnovabili a Giovanni molinarius, figlio del fu Ansaldo de Maugine di Staglieno, e ai suoi eredi un suolo edificabile nel territorio di Marassi, in località Matarego, per il canone annuo di 10 soldi, oltre ad un aumento di 12 denari allo scadere di

ogni periodo di 29 anni, con obbligo di migliorie e con divieto di futura divisione in più di due parti, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita degli edificati.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 82 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Iohannes de Mauzene »; in fronte al documento, di mano trecentesca: « In Maraxio de Matarego ». In calce al testo in c. 83 r., di mano moderna: « 1282, 5 maggio ».

In calce al documento, in c. 83 r., un abbozzo di documento della stessa mano ed eraso: « ✕ Nos donus Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis ».

✕ Nos Fredentius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Nicola prior, frater Nicola Beaqua, frater Petrus, frater Gregorius et frater Berthola, / monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Iohanni molinario, filio quondam / Ansaldi de Maugine de Staiano et heredibus tuis a festo nativitatibus Domini proxime preterito im perpetuum im ephiteosim terram dicti / monasterii positam in territorio Marasii, ubi dicitur Matarego, ad edificandum in ea et cui coheret superius terra dicti monasterii lo/cata Fulcheto Coiono in parte et in parte terra Danielis de Marasio, inferius flumen Biss(annis) mediante clusa, ab uno latere / terra Iacobi de Galiana et ab alio terra dicti monasterii locata dicto Fulcheto, te dante et solvente annuatim sive singulis / annis nobis vel nostro certo misso pro pensione ipsius terre soldos decem ianuinorum. Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii / dimittere et non auferre, set ipsam tibi defendere ab omni persona et dictam locacionem sive concessionem tibi renovare / de viginti novem in viginti novem annis, addendo in dicta pensione sive condicione in quolibet libello viginti novem / annorum denarios duodecim ianuinorum, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum tibi nomine dicti monasterii stipulanti promittimus, / ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus / Iohannes, recipientibus dictam terram pactis et condicionibus supradictis et infrascriptis, promitto vobis dictis domino abbati et / monacis, recipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter aposito, dictam pensionem dare et / solvere annuatim vobis vel vestro certo misso infra octavum nativitatibus Domini et dictam terram meliorare et bonificare et / laborare et domum sive edificium quam sive quod in ea fieri faciam semper continue habitare et non vendere / vel alienare ipsum edificium quod in ipsa terra fiet sine licencia abbatis

dicti monasterii, quam licenciam teneat pe/tere ab eo et si forte dictum edificium cum iure quod habeo in dicta terra alicui vendi contigerit, debeat / prius denunciare dicto abbati qui pro tempore fuerit et si dictum monasterium dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere / ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui vo/luero, ita quod non possit vendi alicui nobili vel servo vel ecclesie vel alicui loco religioso et si vendide/ro vel alienavero dictum edificium sive partem ipsius cum iure quod habeo in dicta terra vel aliquo casu pervenerit in / aliquam personam vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum legitimum ex me natum, teneat dare et / solvere abbati dicti monasterii infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognicione / domini dicte terre denarios duodecim ianuinarum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debbit ex dicto / edificio sive valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod faciam et curabo ita et sic quod ille / qui dictum edificium vel partem ipsius cum iure quod habeo in dicta terra emerit vel aliquo casu in se habuerit et / quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur abbati dicti monasterii / infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio vel parte ipsius seu possessionis habite pro / (c. 83 r.) qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debbit seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius / seu valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur vel aliquo casu ipsum habuerit et quociens / instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum / a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in / qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, eciam si per plures ambulaverit, / preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis / et conducionis non faciet ipsi monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Hoc / acto et expresim dicto quod dicta terra cum edificio non possit pervenire quod dividatur neque dividi possit nisi tantum in / duos heredes et licet tu vel heredes tui plures heredes haberes, divisio tamen de ipsa non possit / fieri nisi tantum in duos ex dictis heredibus; item acto et expressim dicto quod si cessatum fuerit per dictum Iohannem / vel eius heredes a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio auctoritate sua ingredi possessionem / dicte terre et edificii quod factum erit in ea cum omni melioracione

facta in ipsa sine contradicione ipsius Iohannis et successorum / suorum et sine decreto alicuius magistratus. Predicta omnia et singula promito vobis atendere, complere et observare et in / nullo contravenire, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero et quociens, promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, / et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinarum / et insuper cadam a iure locacionis et / conducionis terre predictae et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona mea habita et habenda et specialiter / edificium supradictum vobis, reccipientibus dicto nomine, pignori obligo. Actum apud dictum monasterium. Testes Marchisius de / Vignolo, qui stat ad Albarium, Iohannes Gaganus de Porta et Thomainus molinarius. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXI, / ind(ictione) VIII, die quinta madii, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

782

1281, maggio 11, <Genova>

Testameno di Contessa, moglie di Ansaldo calefactus di Recco.

Notizia in n. 783.

Notaio: Giovanni « de Fossato ».

783

1281, agosto 17, Genova

I rappresentanti di alcuni ospedali genovesi, tra cui Guglielmo Gato, procuratore dell'ospedale di Santo Stefano, rilasciano quietanza a Roverino, figlio ed erede dei coniugi Ansaldo calefactus di Recco e Contessa, delle somme legate dai suoi genitori agli ospedali stessi.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 39, c. 201 r.

Nel margine superiore, della stessa mano: « M° CC° LXXXI, ind. VIII^a »; in quello esterno, della stessa mano: « Roverini de Castro »; « s. VI ».

N o t a i o: Angelino « de Sigestro ».

Nos Guillelmus Gatus, syndicus hospitalis Sancti Stephani ad infra-scripta, ut continetur in carta inde facta manu Barnabovis de Porta notarii M° CC° LXXVII, die ultima aprilis, et frater Willelmus de Novaria, syndicus Sancte Marie Cruciferorum, ut de ipso syndicatu apparet ex tenore instrumentorum facti^a manu Vivaldi Spaerii notarii M° CC° LXXVIII, die X aprilis, et frater Obertus, minister Cade de Vico fratrum Minorum, frater Iordanus, minister hospitalis Sancti Thome, frater Willelmus, syndicus hospitalis Sancte Marie Cruciferorum^b, confitemur tibi Roverino, filio et heredi Ansaldi calefacti de Recho et Contese iugallium, nos habuisse et recepisse a te pro legatis sive iudicibus relictis per predictos^c iugalles predictis domibus et hospitalibus soldos viginti octo ianuinorum, videlicet dictus frater Willelmus soldos tres et Willelmus Gatus soldos tres ianuinorum, frater Obertus soldos duos pro iudicibus dicti Ansaldi, frater^d Iordanus soldos quinque pro iudicatu dicte Contese et frater Willelmus Cruciferorum soldos quinque pro iudicatu dicti Ansaldi, item Willelmus Gatus^e predictus pro iudicatu dicte Contese soldos quinque ianuinorum, item frater Obertus predictus pro iudicatu dicte Contese soldos quinque ianuinorum, de quibus quantitibus legatis predictis hospitalibus et domibus fit mencio in testamento dicti Ansaldi scripto manu Ambrosii Vegii notarii M° CC° LXXVIII, die XV marcii, et de testamento dicte Contese fit mencio in carta inde facta manu Iohannis de Fossato notarii M° CC° LXXXI, die XI madii, abrenunciantes exceptioni non numerate pecunie et non recepte, doli mali et conditionis sine causa et omni iuri. Promittimus tibi quod de predictis legatis^f relictis predictis hospitalibus et domibus nulla de cetero contra te vel bona tua seu que fuerint dictorum parentum tuorum fiet requisicio, questio, peticio seu actio movebitur per nos vel alterum^g nostrum vel per aliquam aliam personam pro dictis hospitalibus et domibus sub pena dupli dictarum quantitatum et obligatione bonorum nostrorum et dictorum hospitalium et domorum. Testes Petrus de Augussto^h, magister axie, Willelmus Gorgia de Castro et Iohannes de Rappallo. Actum Ianue, ante domum dicti Petri, anno dominice nativitatibus M° CC° LXXXI, ind(ictione) VIII^a, die XVII augusti, inter nonam et vespas.

^a instrumentorum facti: così I ^b segue depennato Ia ^c segue depennato soldos
^d segue ripetuto frater ^e segue depennato pro iu ^f segue depennato le ^g segue depennato dom
^h Augussto: così I.

784

1281, settembre 19, <Genova>

Verdina, vedova di Guglielmo Picamilio, cede all'ospedale di Santo Stefano, in persona del ministro frate Oberto, un terreno con casa in Borzoli, località Beginus, in cambio di ospitalità e vitto vitalizi presso l'ospedale.

Notizia in n. 796.

Notaio: Bartolomeo «de Strupa».

Sull'argomento v. nn. 674, 796-798.

785

1281, dicembre 28, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del prete Giovanni di Piacenza, cappellano, rilascia quietanza ad Oberto ganterius, procuratore di Giacomina, vedova di Enrico de Strata di Alba e tutrice dei suoi figli, della somma di 6 lire dovuta per canone di locazione in forza di una precedente transazione, e di 5 soldi quale canone di un suolo e di un terreno presso la foce del Bisagno, già concessi in locazione dal monastero ad Enrico.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 122, c. 2 r.

La carta presenta lacerazioni e macchie d'umidità in corrispondenza del margine superiore, senza perdita di testo.

Nel margine superiore della carta, della stessa mano: «M° CC° LXXX II°»; in quello estero, della stessa mano: «II»; «Oberti, VI».

Notaio: Giovanni «de Finamore».

Ego presbiter Iohannes de Placentia, capellanus monasterii Sancti^a Stephani Ianuensis, syndicus, auctor et procurator domini Fredencii, abbatis monasterii supradicti, nec non et monachorum et conventus dicti monasterii, ut de sindicatu apparet in instrumento scripto manu Guillelmi Vegii notarii M° CC° LXX IIII°, die VII^a madii, confiteor tibi Oberto ganterio, procuratori Iacobine, uxoris quondam Enrici de Strata de Alba, tutricis filiorum et heredum dicti quondam Enrici, ut constat in testamento^b sive ultima voluntate dicti quondam Enrici scripto seu scripta manu *** M° CC° LXX, die ***, habuisse et recepisse a te, solvente dicto nomine, libras sex ianuinorum pro pensione anni curentis M° CC° LXXXI°, quas dictus quondam Enricus dare et solvere tenebatur dicto abbati et monasterio, ut constat in instrumento transationis et pacti scripto manu Gandulfi de Podio notarii M° CC° LXXVI°, die XXI^a madii, et soldos quinque ianuinorum pro pensione soli domus et terre locate dicto quondam Enrico, posite subtus Calignanum, prope fucem Bissannis, renuncians exceptioni non habite et non recepte pecunie et omni iuri, unde dicto nomine promitto et convenio tibi, dicto nomine stipulanti, quod de predictis vel aliquo predictorum per dictum abbatem, monasterium et conventum contra dictam Iacobinam vel contra heredes dicti quondam Enrici nulla im perpetuum fiet questio, actio, peticio seu requisicio in iudicio vel extra sub pena dupli dicte quantitatis solempniter stipulata et promissa cum danno et expensis et sub obligatione bonorum dicti monasterii et conventus, ratis manentibus supradictis. Actum in suburbio Ianue, ante dictum monasterium, subtus ulmum. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXII°, indic(tione) VIII^a, die XXVIII^a decembris, pulsante ad vespas. Testes Enricus de Delovose scribe et Guirardus corrigarius de Valletari.

^a *Segue depennato Iohannis* ^b *segue depennato scripto*

786

1282, marzo 18, <Genova>

L'ospedale di Santo Stefano, in persona del monaco Nicola, procuratore del monastero di Santo Stefano, e del ministro frate Oberto, concede in locazione a Gerardo Bisacia un suolo su cui insistono tre suoi edifici contigui.

Notizia in nn. 1271, 1273.

Notaio: Giovanni « Enrici de Porta ».

787

1282, novembre 14, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in enfiteusi perpetua a Bengepar, vedova di Nicola di Sampierdarena, ad Ampelino, figlio di Nicola, e ai loro eredi un terreno nel borgo di Santo Stefano, dietro alla loro casa, per il canone annuo di 17 soldi, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita di eventuali edificati.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 100 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Bengepar et filio »; « In perpetuum »; « Vero de terra que <est> retro edificium ut credo nunc Iohannis lanerii lavatoris »; in quello esterno, di mano trecentesca: « s. XVII »; di mano moderna: « 1282, 14 novembre ». Nell'angolo superiore interno, di mano moderna: « 11° »; in calce alla carta, di mano trecentesca: « VIII ».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani, frater Nicola prior, frater Ruffinus, frater Gregorius, frater Nicolaus Be/aqua, frater Berthola, frater Benedictus, frater Facius et frater Antonius, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, / locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus vobis Bengepar, uxori quondam Nicolai de Sancto Petro Arene, et Ampe/lino, filio dicti quondam Nicolai, et heredibus vestris tabulam unam terre, pedes vivos VIII, mortuum I, polices vivos VIII et mortuos III / dicti monasterii, positam in burgo Sancti Stephani retro domum sive edificium vestrum et cui coheret superius terra Lucheti Gatiluxii / locata vobis predictis conductoribus, inferius terra dicti Lucheti locata Beltrami Eugenio, ab uno latere terra dicti Lucheti lo/cata Gropo balistario et ab alio latere terra dicti monasterii locata Bonanate, uxori quondam Nacarii lanerii, a nativitate / Domini proxime ventura im perpetuum et in ephyteosim et in secula seculorum, vobis et heredibus vestris dantibus et solventibus annuatim / dicto monasterio pro condicione sive pensione ipsius terre soldos decem et septem ianuinorum. Quam terram nomine dicti mo-

nasterii / promittimus et convenimus vobis de cetero dimittere et non auferre neque pensionem augere, set ipsam vobis defendere, alioquin / penam librarum viginti quinque ianuinarum vobis stipulantibus promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et / habenda vobis pignori obligamus. Versa vice et nos dicti Bengepar et Ampelinus, recipientes dictam terram pactis et / condicionibus supradictis, promittimus et convenimus vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictam terram a vobis et pro dicto monasterio tenere / iure locati per nos et heredes nostros et dare et solvere vobis annuatim nomine conducionis ipsius soldos decem et septem ianuinarum / infra octavam nativitatis Domini et si aliquo tempore edificaremus terram predictam non vendere neque alienare edificium quod / fiet in ipsa sine licencia et voluntate abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneamur petere a dicto abbate et si ipsum e/mere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et dare et solvere dicto monasterio / denarios duodecim ianuinarum per quamlibet libram eius totius quod venditum esset vel valimenti eiusdem, si iusto precio alie/natum non esset et facere et curare ita et sic quod ille, qui ipsum emeret, dabit et solvet dictos denarios duodecim / ianuinarum per quamlibet libram eius totius quod venditum esset dicto monasterio et quod faciemus et curabimus per nos et heredes / nostros ita et taliter quod ille qui ipsum emerit et quociens instrumentum simile isti et sub eisdem pactis et condicionibus faciet / dicto monasterio et recipiet ab eodem infra mensem unum postquam venditum esset, acto quod si cessaretur per dictos conductores vel eum qui haberet dictum edificium per triennium a solucione dicte pensionis, quod liceat dicto monasterio intrare in possessionem / dicte terre et dicta locacio tunc sit finita. Predicta omnia et singula promittimus et convenimus vobis, recipientibus nomine dicti / monasterii, atendere, complere et observare et in nullo contravenire, alioquin si in aliquo de predictis contrafecerimus, libras viginti / quinque ianuinarum vobis, stipulantibus nomine dicti monasterii, promittimus et proinde omnia bona nostra habita et habenda vobis pignori obligamus. / Et fecit hec dicta Bengepar consilio testium infrascriptorum, quos in predictis suos propinquos, vicinos et consiliatores ellegit / et appellavit et dictus Ampelinus iuravit predicta omnia et singula atendere, complere et observare et in nullo contravenire, / confitens se maiorem annis XX, faciens predicta consilio testium infrascriptorum, quos in predictis suos propinquos, vicinos et / consiliatores ellegit et appellavit. Actum apud dictum monasterium. Testes Opiço de Çopo de Clavaro

et Bayanus lanerius. Anno dominice / nativitatis M° CC° LXXXII, ind(ictione) X, die XIII novembris, circa nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

788

1282, novembre 22, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in enfiteusi perpetua a Rollando molinarius della Porta di Sant'Andrea, figlio del fu Bonavia molinarius, e ai suoi eredi un suolo nel borgo di Santo Stefano su cui insiste una casa con pozzo, per il canone annuo di 20 soldi per ogni tavola.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 100 r.

Nel margine esterno, di mani trecentesche: « N(ota) »; « Rolandus molinarius »; in quello esterno di c. 100 v., di mano trecentesca: « s. XX pro qualibet tabula »; in quello esterno di c. 101 r., di mano moderna: « 1282, 22 novembre ».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Nicola prior, frater Ruffinus, frater Gregorius, frater / Benedictus, frater Berthola, frater Facius et frater Antonius, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii ac conventus / ipsius damus, cedimus et tradimus tibi Rollando molinario de Porta Sancti Andree, filio quondam Bonavie mo/linari, et heredibus tuis in ephyteosim perpetuam solum sive terram dicti monasterii super quo est edificium / (c. 100 v.) cuiusdam domus, que terra sive solum est in burgo Sancti Stephani et ei coheret ante via, retro terra vacua dicti monasterii, / ab uno latere edificium Frederici de Casali, ab alio edificium quod fuit Nicole callegarii, cum omnibus iuribus, exitibus et introi/tibus quos habere consuevit dictum edificium et specialiter in quodam putheo qui est retro ipsum edificium. Quod solum sive / terram super quo sive qua est dictum edificium nomine dicti monasterii et conventus tibi damus, cedimus et tradimus et successoribus / tuis a nativitate Domini proxime ventura in ephyteosim perpetuam pro annua pensione soldorum viginti pro qualibet tabula de / tanto quantum erit in mensura, ut super dicto solo tu et successores tui,

exceptis infra exceptatis, dictum edificium habere / possis et tenere perpetuo, promittentes nomine dicti monasterii et conventus ipsius tibi dictum solum sive terram super quo est / dictum edificium dimittere tibi et successoribus tuis, salvis infrascriptis, pro dicta annua pensione et ipsam pensionem non acrescere, / set ipsum solum et terram super quo sive qua est dictum edificium tibi et successoribus tuis, preterquam inferius exceptatis, defendere et expe/-dire ab omni persona, collegio et universitate propriis expensis dicti monasterii, alioquin penam dupli valimenti dicti soli et terre tibi stipulanti / promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori / obligamus. Quam concessionem, nomine dicti monasterii, tibi facimus pro dicta annua pensione sub pactis, modis et condicionibus / infrascriptis in presenti contractu appositis, videlicet quod non liceat tibi vel successoribus tuis dictum edificium sive ius soli sive terre super / quo est dictum edificium transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod / hospitale vel in aliquam domum seu locum qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in / aliquem militem vel nobilem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel successorem tuum aliquem dictum edificium / sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium et universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati / et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii / seu iuris fiet, videlicet singuli denarii duodecim per quamlibet libram per alienantem et totidem per eum vel eam / in quem vel quam alienabitur, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, / debeant solvi dicti singuli denarii duodecim de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod / non intelligatur alienacio fieri pro eo quod in heredem legitimum vel testamentarium transiret quoad solutionem dictorum / soldorum duorum dicti precii sive valimenti. Quod si in aliquo de predictis contrafieret, cadas tu et quilibet successor tuus ipso / iure a iure imphyteotico et dictum solum super quo est dictum edificium sit libere pleno iure dicti monasterii et sine aliquo / onere et aliqua servitute nec dicte concessioni postea stare teneatur et quocienscumque contigerit dictum edificium / sive ius terre sive soli alienari per te vel aliquem successorem tuum vel aliquam personam ad quam dictum edificium sive ius / pervenerit, servari debeat forma iuris et si contrafieret, iuri comuni stetur similiter et si in solutione pensionis cessatum / fuerit, servetur forma iuris et iuri comuni stetur. Acto quoque quod si contigerit te vel here-

des tuos dictum edificium cum iure soli / sive terre alienare, servata forma iuris, et persona in quam alienabitur obligabitur solempniter et efficaciter in publico instrumento / dicto monasterio secundum modum et tenorem presentis instrumenti tam de dicta annua pensione quam de ceteris suprascriptis et / infrascriptis, ex tunc postea non tenearis vel tuus heres non teneatur de infrascriptis per te promissis. Versa / vice ego dictus Rollandus, reccipiens dictum solum sive terram super quo sive qua est dictum edificium / in perpetuam imphyteosim et concessionem predictam sub pactis, modis et condicionibus suprascriptis et pro dicta annua / pensione, promito et convenio vobis predictis abbati et fratribus ac monacis dicti monasterii, reccipientibus nomine dicti monasterii et conventus / ipsius, tenere a vobis nomine dicti monasterii seu a dicto monasterio perpetuo per me et successores meos universales et singulares / dictum solum sive terram super quo sive qua est dictum edificium in perpetuam imphyteosim sub pactis, modis et / condicionibus suprascriptis et pro pensione solvere singulis annis infra octavam nativitatis Domini vobis et successoribus vestris / ad rationem de soldis viginti pro qualibet tabula dicte terre in dicto monasterio per me et successores meos et dictum edificium sive / ius soli sive terre super qua est dictum edificium non transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, / monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale vel in aliquam domum qui sive que non sit / subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem nobilem vel militem aut servum et quocienscumque / contigerit per me vel successorem meum aliquem^a dictum edificium sive ius concessum michi transferri in aliquam / (c. 101 r.) personam, collegium seu universitatem, debeant solvi et faciam et curabo per me et successores meos quod solventur vobis et / successoribus vestris seu dicto monasterio singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti / edificii seu iuris fiet, videlicet singuli denarii duodecim per quamlibet libram per alienantem et totidem per eum vel eam / in quem vel quam alienabitur, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum / esset, singuli denarii duodecim <debeant solvi> de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur / alienacio fieri pro eo quod in heredem meum legitimum vel testamentarium transiret quoad solucionem dictorum soldorum duorum dicti / precii sive valimenti. Quod si in aliquo de predictis contrafieret, cadam ego et quilibet successor meus ipso iure a iure imphyte/otico et dictum solum super quo est dictum edificium sit libere dicti monasterii pleno iure et sine aliquo onere et aliqua / servitute nec dicte concessioni postea stare teneatur

dictum monasterium, salvo non obstantibus supradictis, quod si in solucione / pensionis cessatum fuerit, servetur forma iuris et iuri comuni stetur tantum. Acto quoque quod si contigerit me dictum edificium / cum iure soli alienare servata forma iuris in personam non exceptatam ut supra et in quam de iure alienacio possit fi/eri et persona in quam alienabitur obligabitur solempniter et efficaciter in publico instrumento dicto monasterio secundum modum et / tenorem presentis instrumenti tam de dicta annua pensione quam de ceteris omnibus suprascriptis et sub pactis, modis et / condicionibus suprascriptis <ex tunc postea non teneat vel heres meus non teneatur de suprascriptis> per me promissis et eo casu dictum monasterium sive abbas cum conventu ipsius similem concessionem in / ephyteosim perpetuam sub pactis, modis et condicionibus supradictis dicte persone facere teneatur, ipsa tunc promiten/te et se obligante ut supra. Predicta omnia ut supra et singula inter nos adinvicem dictis nominibus promittimus atendere, / complere et observare et contra non venire sub pena librarum quinquaginta ianuinarum ad invicem dictis nominibus stipulata et promissa / et obligatione bonorum dicti monasterii^b et Rollandi predicti. Actum apud dictum monasterium. / Testes Guirardus Beltramis de Ripa et Petrus de Camulio, qui stat in contrata Sancti Naçarii. M° CC° LXXXII°, ind(ictione) X^a, die / XXII novembris, in vesperis.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a aliquem: con m corretta su q ^b segue ripetuto stipulata et promissa et obligatione bonorum dicti monasterii

789

1282, dicembre 9, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in livello per 29 anni a Pasquale de Archis, figlio del fu Simone, e ai suoi eredi legittimi un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 10 soldi, oltre ad un terreno libero retrostante, per il canone annuo di un soldo e 6 denari per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 101 r.

In testa al documento, di mano trecentesca: «N(ota)»; nel margine esterno, di mano trecentesca: «Pascalis de Yrcis»; in quello esterno di c. 101 v., di mano moderna: «1282, 19 decembre».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator eiusdem monasterii ad infrascripta, / ut de sindicatu apparet per instrumentum publicum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii, / loco et titulo locacionis libellario nomine concedo tibi Paschali de Archis, filio quondam Symonis, et heredibus tuis / legitimis ex te natis a nativitate Domini proxime ventura usque annos viginti novem proxime completos terram dicti monasterii / supra quam habes edificium unum domus et cui coheret ante via, retro terra dicti monasterii, ab uno latere via et / ab alio latere edificium Benvenute Nigre quod fuit quondam Iohannis molinarii, te dante et solvente annu/atim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione ipsius terre soldos decem ianuinorum infra octa/vam nativitatis Domini; item terram vacuam que est retro dictum edificium et cui coheret superius terra dicti monasterii / quam tenet Iohannes Cacarellus, inferius dictum edificium, ab uno latere crosa sive via et ab alio latere / terra dicti monasterii, te dante et solvente dicto monasterio annuatim sive singulis annis pro pensione et condicione / dicte terre vacue soldum unum et denarios sex ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura. Quam / terram supra quam est dictum edificium et terram vacuam que est retro dictum edificium nomine dicti monasterii / promito tibi dimitere et non aufferre nec pensionem augere, set ipsam tibi defendere ab omni persona, alio/quim penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, et proinde / omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi dicto nomine pignori obli-go. Versa vice ego dictus Paschalis, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito tibi dicto sindico, reccipienti nomine dicti monasterii, / ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos decem ianuinorum de terra supra quam / (c. 101 v.) est dictum edificium et soldum unum et denarios sex ianuinorum pro qualibet tabule^a terre vacue que est retro dictum edificium, dare et solvere / annuatim infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare dictum edificium sine licencia / abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere a dicto abbate et si forte dictum edificium alicui vendi / contigerit, debeam prius denunciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si

dictum monasterium dictum edificium / emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim / ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit dictum edificium vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel / ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius / vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum / legitimum ex me natum, teneat dare et solve dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel ven/dicionis facte ut supra pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel / promissa seu que percipi debbit ex dicto edificio seu valimenti ipsius si iusto precio alienatum non esset / et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et / in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solve teneatur abbati / dicti monasterii vel suo certo misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio vel parte ipsius / seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debbit seu promissum fuerit ex dicto edificio / vel parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel / pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum vigin/ti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis / et condicionibus infra mensem unum a die empcionis vel vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto / monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque / titulo et quociens, eciam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam / libram non dederit dicto monasterio et instrumentum conducionis et locacionis non faciet ipsi monasterio et recipiet ab eodem, / non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame / vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies / octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis / contrafecero et quociens, promito tibi, recipienti nomine dicti monasterii, et per te eidem monasterio dare et solve dicto monasterio libras vigin/ti quinque ianuinorum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis predicte terre et pro predictis omnibus et singulis observan/dis omnia bona mea habita et habenda

et specialiter edificium supradictum tibi reccipienti dicto nomine pignori obli-
go. Actum / apud dictum monasterium. Testes presbiter Iohannes, capellanus
dicti monasterii, et Paschalis de Balneo. Anno dominice nativitat^{is} M^o / CC^o
LXXXIII°, ind(ictione) X^a, die VIII decembris, circa nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a tabule: *così A.*

790

1283, aprile 28, Genova

Il presbitero Bonifacio, ministro della chiesa di San Nazario di Albaro, rilascia quietanza ad Andriolo, figlio del fu Bonifacio di Albaro, della somma di 7 soldi legata alla chiesa dal defunto.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai ignoti, busta V, fasc. 48, c. 4 v. n. n.

La carta presenta una lacerazione lungo il margine interno, con perdita di testo.

Indizione non genovese.

N o t a i o: non identificato (v. *Notai ignoti*, p. 75).

Sull'argomento v. nn. 1, 5, 456, 492, 534, 564-565, 597.

Ego presbiter Bonifacius, minister ecclesie Sancti Nazarii de Albario, confiteor tibi Andriolo, filio quondam Bonifacii de Albario, recipienti tuo nomine [et no]mine fratrum tuorum me habuisse et recepisse illos soldos septem quos dictus quondam Bonifacius legavit ecclesie pro iudicatu quondam Aymerici de Albar[io, ut] continetur in testamento scripto manu Samu[elis] Calvi notarii M^o CC^o LXXVIII, die XI^a septembris, renuncians exceptioni non numerate peccunie et non accepte et omni alii iuri^a. Actum in burgo Sancti Stephani, ante domum Iacobi de Bissanne notarii, anno dominice nativitat^{is} M^o CC^o LXXXIII°, indicione XI^a^b, die XXVIII aprilis, circa nonam. Testes Iacobus de Bissanne notarius, Dominicus de Sancto Petro Arene, filius quondam Nicole de Sancto Petro Arene not(arii), et Iohannes fornarius qui stat ante domum [...] ^c Pilosi.

^a *Segue spazio bianco pari a circa un terzo della carta* ^b indicione XI^a: *in soprilinea* ^c [5].

1283, giugno 16, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Giovanni de Orto di Santo Stefano e ai suoi eredi legittimi un suolo su cui insistono sue case contigue, per il canone annuo di 24 soldi, oltre ad un terreno libero retrostante, per il canone annuo di 38 soldi, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita delle case stesse.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 102 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « N(ota) »; « Iohanni de Orto »; in quello esterno, di mano trecentesca: « s. XXIII, item s. XXXVIII ». In calce al testo in c. 103 r., di mano moderna: « 1283, 16 giugno ».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Nicola prior, frater Gregorius, frater Nicolaus Beagua, frater / Berthola, frater Benedictus et frater Facius et frater Antonius, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus / et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Iohanni de Orto de Sancto Stephano et heredibus tuis legitimis ex te natis terram / sive solum dicti monasterii supra quam habes edificia domorum contigua et que terra sive solum est tabule due et pedes / mortui VIII vel circa, quibus edificiis coheret ante via, retro terra vacua dicti monasterii tibi locata, ab uno latere edificium Conradi / callegarii et ab alio edificium Sibilie Çucone; item terram vacuum que est retro dicta edificia, que est tabule triginta due et pedes / vivi sex vel circa, cui coheret ante dicta edificia, retro terra vacua dicti monasterii quam tenet Fulco de Framura, ab uno / latere terra monasterii locata Ugoni Gambono et ab alio terra dicti monasterii locata Iohanne Musse, a festo nativitatibus Domini proxime venturo / usque ad annos XXVIII proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio <pro pensione et condicione> / terre supra quam sunt edificia soldos viginti quatuor ianuinorum et terre vacue predictae soldos triginta octo ianuinorum. Quam terram / nomine dicti monasterii promittimus tibi dimittere et non auferre nec

pensionem augere, set ipsam tibi defendere ab omni persona, / alioquin penam librarum viginti quinque ianuinarum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona / dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Iohannes, reccipiens dictam terram pactis / et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis dictis abbati et monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto / inter nos solempniter appposito, dictam pensionem, ut supra dictum est, dare et solvere dicto monasterio annuatim infra octavam / nativitatis Domini et non vendere vel alienare dicta edificia sine licencia abbatis ipsius monasterii, quam licenciam / tenear petere a dicto abbate et si forte dicta edificia alicui vendi contigerit, debeam prius denunciare abbati / qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si dictum monasterium dicta edificia emere voluerit, debeat illa habere ad minus / de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsa emere noluerit, possim ipsa vendere cui voluero, ita quod non possint / dicta edificia vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religio/so et si vendidero vel alienavero dicta edificia vel partem ipsorum vel aliquo casu pervenerint in aliquam personam / ipsa edificia vel pars eorundem, preterquam in heredem meum legitimum ex me natum, tenear dare et solvere abbati / vel monasterio predicto infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra, pro recognicione domini dicte terre, de/narios duodecim ianuinarum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debet ex dictis edificiis seu / valimenti ipsorum, si iusto precio alienata non essent, et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dicta edificia / vel partem ipsorum emerit vel aliquo casu in se habuerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet / et dare et solvere teneatur abbati dicti monasterii infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dictis edificiis / vel parte ipsorum seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debet ex dictis edificiis / vel parte ipsorum seu valimenti eorundem denarios duodecim et quod ille cui vendentur vel alienabuntur dicta edificia / vel pars ipsorum vel aliquo casu habuerit ipsa et quociens, instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum XXVIII / annorum ab odie numerandum pro dicta annua pensione huic instrumento simile et sub eisdem pactis et / condicionibus infra mensem unum a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et reccipiet / ab eodem. Et si persona in qua dicta edificia vel pars ipsorum alienabuntur vel pervenerint quoque ti-

tulo et quociens, eciam / si per plures ambulaverint, preterquam heres meus non fuerit ut supra, denarios duodecim per singulam libram non / dederit dicto monasterio et instrumentum conducionis et locacionis non faciet ipsi monasterio et recipiet ab eodem, non / teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame / vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dictis edificiis habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo / postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafe/cero et quociens, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio / libras viginti quinque ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predicte et pro predictis omnibus et^a / (c. 103 r.) singulis observandis omnia bona mea habita et habenda et specialiter edificia supradicta vobis, recipientibus dicto nomine, / pignori obliigo. Actum apud dictum monasterium. Testes Petrus, canevarius dicti monasterii, et Guillelmus, porterius dicti monasterii. Anno / dominice nativitatis M^o CC^o LXXXIII, ind(ictione) X^a, die XVI iunii, circa terciam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue ripetuto et*

792

1283, luglio 23

Guiglielmo di Langasco del fu Giordano de burgo de Langasco acquista dai coniugi Pagano di Langasco, figlio di Giovanni de Lavagio Rubeo di Langasco, e Contessina un terreno a castagneto e prato nel territorio di Langasco, in località Fontana Ferrarii.

Notizia in n. 802.

Notaio: Nicolino « Dordona ».

1283, settembre 6, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in livello per 29 anni a Ricobono di Rapallo lanerius e ai suoi eredi legittimi un suolo su cui insiste una sua casa, oltre ad un terreno libero retrostante, per il canone annuo di 14 soldi, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 101 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Ricobono de Rapallo »; in testa al documento, di mano trecentesca: « s. »; « Ricoboni de Rapallo »; nel margine esterno in c. 102 r., di mano trecentesca: « s. XIII »; di mano moderna: « 1283, 6 settembre ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius / ad infrascripta, ut de syndicatu apparet per instrumentum publicum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice / dicti monasterii, loco et titulo locacionis libellario nomine concedo tibi Ricobono de Rappallo lanerio et heredibus tuis / legitimis ex te natis terram sive solum dicti monasterii supra quam habes edificium unum domus quod / fuit quondam Ansermi, porterii dicti monasterii, et quod tibi vendidit presbiter Iohannes de Sancto Stephano et cui coheret / (c. 102 r.) ante via, retro terra vacua dicti monasterii, ab uno latere terra dicti monasterii supra quam est edificium Oberti Clapuni et / ab alio terra dicti monasterii supra quam est edificium Guirardi macellarii; item terram vacuam dicti monasterii que est retro / dictum edificium, sicut consuevit tenere dictus presbiter Iohannes, a nativitate Domini proxime ventura usque ad annos vi/ginti novem proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione / et condicione dicte terre sive soli solidos quatuordecim ianuinorum. Quam terram nomine dicti monasterii promito tibi dimittere et / non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi defendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque / ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et predictis omnibus et singulis obser/vandis omnia

bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligo. Versa vice ego dictus Ricobonus, recipiens dictam / terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio tibi, reccipienti nomine dicti monasterii, ex pacto inter nos solemp/niter appposito, dictam pensionem, videlicet soldos quatuordecim ianuinorum, dare et solvere annuatim dicto monasterio infra octa/vam nativitatis Domini et non vendere vel alienare dictum edificium sine licencia abbatis dicti monasterii, quam / licenciam teneat petere a dicto abbate et si dictum monasterium dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere / ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, / ita quod non possit dictum edificium vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali / vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo / casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum legitimum ex / me natum, teneat dare et solvere abbati vel monasterio predicto infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis / facte ut supra pro recognicione domini terre predictae denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel promissa / seu que percipi debet ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod / faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in / se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur abbati dicti / monasterii infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio vel parte ipsius seu possessionis habite pro / qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debet seu promissum fuerit ex dicto edificio vel / parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium / vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum / viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem / pactis et condicionibus infra mensem unum a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet / dicto monasterio et reccipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit / quoque titulo et quociens, eciam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus non fuerit ut supra, denarios duodecim per / singulam libram non dederit et instrumentum conducionis et locacionis non faciet ipsi monasterio et recipiet ab eodem, / non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona vel iniuriosa / abbati dicti monasterii, qui

pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam mihi fuerit nun/ciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero et quociens, promito tibi, reccipienti / nomine dicti monasterii, et per te eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinorum et insuper cadam a iure lo/cacionis et conducionis terre predictae et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona mea et specialiter edificium supradictum tibi / pignori obligo. Actum apud dictum monasterium. Testes Paganus Bartholomei, Iohannes de Preulpario et Opecinus fornarius. Anno / dominice nativitatit M° CC° LXXXIII°, ind(ictione) X^a, die VI^a septembris, in vespertis.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

794

1283, ottobre 20, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Giovanni alferius di San Siro di Struppa e ai suoi eredi legittimi un terreno a vigne ed alberato con casa nel territorio di San Siro di Struppa, per il canone annuo di 9 lire, 10 soldi, due paia di galline e due ceste di mele e di pere e con obbligo di miglione e di vendita di vino al monastero a prezzo convenuto.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 103 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iohanni alferio »; « In Strupa »; in quello esterno, di mano trecentesca: « Lbr. IX, s. X »; di mano moderna: « 1283, 20 ottobre ». In fronte al documento, di mani trecentesche: « N(ota) »; « In Strupa ».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Nicola prior, frater Gregorius, frater Nicolaus Beaqua, frater Berthola, frater / Benedictus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Iohanni / alferio de Sancto Syro de Strupa et heredibus tuis ex te natis legitimis quandam terram dicti monasterii cum domo supraposita / que est in territorio Sancti Syri de Strupa et que est vineata et arborata et cui coheret superius terra palacii ar-

chiepiscopi, inferius terra / Pellium, ab uno latere via et ab alio terra Pellium per partem et per partem via a nativitate Domini proxime preterita usque ad annos / viginti novem proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio et ad dictum monasterium pro condicione sive pensione dicte terre libras novem et soldos decem ianuinorum et paria duo gallinarum duarum bonarum / et corbas duas pomorum et duas pirorum que nascentur in viridario dicte terre. Quam terram cum domo nomine / dicti monasterii promittimus et convenimus tibi dimittere et non auferre neque pensionem augere, set ipsam tibi defendere ab / omni persona, alioquin penam librarum decem ianuinorum tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia / bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Iohannes promitto et convenio vobis, recipientibus / nomine dicti monasterii, dictam terram cum domo a vobis tenere usque dictum terminum et ipsam meliorare et bonificare, vineam podare et cavare omni anno et trahere omni anno in ipsa propagines quadraginta et omni anno pastinare in ipsa / tabulas duas caneti et ipsas adotire et dictam pensionem, videlicet libras novem et soldos decem et paria duo gallinarum et corbas duas pomorum et totidem pirorum, annuatim vobis solvere pro condicione dicte terre infra octavam / nativitatis Domini et domum que est in ipsa terra continue habitare. Insuper promitto et convenio vobis, recipientibus nomine et vice / dicti monasterii, dare et tradere vobis medietatem vini quod nascetur in dicta terra omni anno et plus ad voluntatem / dicti abbatis pro soldis quatuor ianuinorum pro qualibet metreta et ipsum non vendemiare sine licencia dicti domini abbatis / vel eius certi nuncii, acto inter dictas partes in presenti contractu quod dictus Iohannes dictam terram vel partem ipsius non / possit alicui locare sine licencia et voluntate dicti domini abbatis. Que omnia et singula promitto et convenio vobis, / recipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare et in nullo contravenire, alioquin si in aliquo de predictis / contrafecero et quociens promitto vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, et per vos eidem monasterio dare et solvere libras decem ianuinorum / et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predictae et pro predictis omnibus et singulis <observandis> omnia bona mea habita / et habenda vobis pignori obligo. Actum apud dictum monasterium. Testes Petrus, canevarius dicti monasterii, et Guillelmus, portarius dicti monasterii. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXXIII, indictione) XI^a, die XX octubris, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

1283, novembre 20, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in locazione per 10 anni a Giovanni di Chiavari, figlio del fu Guglienzone de Supracruce, un terreno con vigna, alberi e due case nel borgo del Bisagno, per il canone annuo di 9 lire e due galline e con obbligo di migliorie. Pasquale Taibo, Vivaldo di Quezzi ed Oberto de Carro si costituiscono fideiussori.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 260A.

A tergo, di mano trecentesca: « Livellum in burgo Bisannis ».

In nomine Domini amen. Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, / actor et procurator abbatis et monachorum dicti monasterii et dicti monasterii, ut de / syndicatu dico contineri in instrumento scripto manu Iohannis Enrici de Porta notarii, meo / nomine et nomine et vice dicti monasterii et dictorum abbatis et monachorum dicti monasterii, / loco et titulo locationis concedo tibi Iohanni de Clavaro, filio quondam Guiliengoni de Supracruce, / quondam peciam terre dicti monasterii vineatam et arboratam diversis arboribus cum duabus / domibus suprapositis, positam in burgo Bissannis, quam a dicto monasterio consuevit tenere / quondam Vassallus de Iohannello de Bissanne, eo modo et forma quo dictus quondam Vassallus / eam tenere solebat. Quam locationem tibi facio^a a festo Natalis Domini proxime venturo usque ad annos / decem tunc proxime venturos pro pensione sive condicione^b mihi pro dicto monasterio sive dicto abbati vel eius succesoribus pro dicto monasterio a te solvenda / quolibet anno librarum novem et galinarum duarum per hos terminos, videlicet dimidiam in festo / sancti Michaelis^c et aliam dimidiam cum galinis duabus in festo Natalis Domini. Quam terram tibi / dictis nominibus promitto et convenio dimittere et non auferre nec conditionem augere / usque dictum terminum sub pena dupli de quanto et quociens contrafieret et non observaretur, / ratis manentibus predictis et obligatione bonorum

dicti monasterii presentium et futurorum. / Versa vice ego Iohannes predictus conduco a te dictis nominibus dictam terram cum domibus / predictis et promitto et convenio tibi, dictis nominibus stipulanti, dictam terram cum domibus^d a dicto monasterio tenere et non dimittere usque dictum terminum et ipsam terram / et domos alicui persone non locare et in ipsis domibus et terra continuam existenciam facere / et ipsam terram pastinare et adhorire, meliorare, bonificare et non peiorare / et in quolibet anno plantare sive plantari facere plantas decem olivarum / in superiori parte dicte terre, secundum quod tibi vel nuncio dicti monasterii videbitur et olivetum / fodere sive fodi facere in duobus annis semel et vineam fodere, podare et laborare et tibi pro dicto monasterio vel dicto abbati sive succesoribus / eius dare et solvere quolibet anno pensionem predictam per terminos predictos sub / pena dupli de quanto et quociens contrafieret et non observaretur, cum restitutione expensarum / propterea factarum quolibet termino elapso, ratis manentibus predictis et obligatione bonorum / meorum presentium et futurorum. Insuper nos Pascalis Taibus, qui habito in contracta Clape / Sancti Naçarii, Vivaldus de Quecio, tinctor de Sancto Spiritu, Obertus de Carro orto/rannus de Bissanne, qui sto in terra archiepiscopatus, quisque nostrum in solidum pro dicto Iohanne / versus te dictum priorem, dictis nominibus stipulantem, de predictis omnibus et singulis / principaliter et solempniter intercedimus et fideiubemus sub dicta pena et obligatione / bonorum nostrorum et cuiuslibet nostrum presentium et futurorum, renuntiantes iuri solidi, iuri de principali, epistule divi Adriani, beneficio nove constitutionis de duobus reis debendi, be/neficio nove constitutionis de fideiusoribus et omni iuri. Actum Ianue, in porticu / palacii dicti monasterii, anno dominice nativitatis M° CC° LXXXIII°, ind(ictione) XI^a, die XX^a novembris, circa tertiam. Testes Ianuinus de Sancto Stephano, magister / axie, Petrus, canevarius dicti monasterii et Enricus Vitrenus de Do/moculta. Plura instrumenta eiusdem tenoris inde partes fieri voluerunt: / hoc autem factum est pro dicto monasterio.

(S.T.) Ego Vassallus de Porta, notarius sacri Imperii, rogatus scripsi.

^a facio: *corretto su* facimus ^b *segue depennato* nobis sive succesoribus ^c Mi-
chaellis: *così A* ^d et promitto - domibus: *in calce al documento con segno di richiamo.*

1283, dicembre 20, Genova

Verdina, vedova di Guglielmo Picamilio, avendo ceduto all'ospedale di Santo Stefano, in persona del ministro frate Oberto, un suo terreno con casa in Borzoli, località Beginus, in cambio di ospitalità e vitto presso l'ospedale, richiamando le condizioni dell'accordo, dichiara che su detto terreno grava un'ipoteca di 13 lire a favore di Desirino Musso e degli eredi di Guglielmo Musso, somma che l'ospedale s'impegna a corrispondere ad Andrea de Domo-culta, fratello di Verdina, affinché riscatti l'ipoteca, rimanendo invece a carico di Verdina e di Andrea l'eventuale importo eccedente tale somma, pena la restituzione della somma di 10 lire che la donna ha ricevuto dall'ospedale e di quanto altro già corrispostole. Antonio de Carentanis, console genovese di giustizia deversus civitatem, ratifica l'accordo. Oberto Contardo si costituisce fideiussore in favore di Andrea.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 128, c. 37 r.

N o t a i o: Oberto « Beltramis ».

Sull'argomento v. nn. 674, 784, 797-798.

In nomine Domini amen. Cum Verdina, uxor quondam Guillelmi Picamilii, asserens se non habere maritum et indigere et non habere unde comode vivere possit, obtulit et dedit fratri Oberto, ministro et rectori hospitalis^a Sancti Stephani, secundum formam instrumenti scripti manu Bartholomei de Strupa notarii M^o CC^o LXXXI, die XVIII setembris, recipienti nomine et vice dicti hospitalis, et per eum ipsi hospitali terram infrascriptam cum domo supraposita posita in territorio Borzuli, loco ubi dicitur Beginus et ei coheret ante via, ab una parte superius terra que fuit Guillelmi de Mari, ab alia parte terra plebis de Borzuli et quam terram eidem ministro dicto nomine obtulit et dedit cum pactis infrascriptis, que pacta comuni voluntate et consensu interveniente, solempni stipulatione inter eos, ex causis predictis infrascriptis promisit nanque^b dictus hospitalerius sive minister dicto nomine eidem Verdine ipsam Verdynam tenere in dicto hospitali, assignando eidem Verdine cameram

unam ex superioribus, videlicet illam que est in medio caminate et ei prestare lectum furnitum convenientem cum omnibus necessariis ipsi lecto in vita dicte Verdine et qui lectus consumetur ad dampnum dicti ospitalis^e sic quod dictum ospitale^d semper teneatur prestare lectum furnitum ipsi Verdine in sua vita ut dictum est, item mastiam unam cumclavatam dicte Verdine sic quod dicta Verdina possit tenere clavem dicte camere et mastie pro usu dicte Verdine. Item dicto ministro^e dicto nomine debet et promittit eidem Verdine prestare et dare cibum et potum in vita ipsius Verdine de panno, vino, victualibus et cibariis talibus qualibus utetur dictus minister et que alimenta et necessaria cibi et potus dicta Verdina habere debet ea stante et per se versante in dicto hospitali et non extra. Item ex causa predicta dictus minister dicto nomine promisit eidem Verdine^f dare et solvere singulis annis in principio cuiusque anni in vita dicte Verdine pro vestibus eius soldos XL ianuinarum. Item fuit actum quod, si dicta Verdina staret per annum quod non consequeretur solutionem de predictis, quod semper intelligatur esse facta satisfatio de tempore preterito nec heres dicte Verdine possit aliquid petere post mortem^g dicte Verdine, asserendo predicta non fuisse prestita ipsi Verdine, cum ex nunc presumatur post mortem dicte Verdine ipsa alimenta^h fuisse prestita. Item hoc acto quod dicta Verdina non possit habere aliquid de supradictis si terra predicta infrascripta evinceretur eidem hospitali vel ali<i> habenti causam ab eaⁱ in totum, / (c. 37 v.) si per totum fieret evictio, vel pro parte, si pro parte fieret evictio. Dicta vero Verdina dicto rectori dicto nomine dictam terram dedit ut supra cum omnibus suis iuribus et pertinenciis ipsius, dominium cuius et possessionem confitetur eidem rectori dicto nomine^j corporaliter tradidisse, constituens se pro ipso sindico nomine precario possidere, quam possidere eidem liceat et apprehendere sua auctoritate sine alicuius iudicis vel magistratus decreto et ex dicta causa omnia iura que habet in dicta terra et competunt dicte Verdine dedit et tradidit^k eidem sindico dicto nomine, ita ut ipsis iuribus, rationibus et actionibus utilibus, directis et mixtis uti possit, agere, experiri, excipere, replicare, transigere et pacisci et omnia facere que unquam potuit predicta ipsa Verdina, constituens ipsum procuratorem ut in rem suam^l, promitens per se et heredes suos eidem ministro dicto nomine dictam terram de cetero non impedire nec subtrahere, set pocius legitime eam deffendere et expedire ab omni persona, corpore^m, collegio et universitateⁿ suis propriis expensis, remissa eidem necc<ess>itate denunciandi, sub pena dupli solempniter stipulata et promissa valimenti dicte terre de quanto nunc valet dicta terra vel pro tempore melius valuerit vel meliorata fuerit eidem dare et solvere pro-

misit cum restitutione dampnorum et expensarum propterea factarum et factorum, ratis manentibus supradictis, et proinde et ad sic observandum omnia bona sua eidem pignori obligavit, renunciando etiam legi qua subvenitur deceptis ultra dimidiam iusti precii. Item fuit actum quod si dicta terra evinceretur dicto hospitali, quod dictum hospitale possit repetere alimenta prestita eidem Verdine per dictum hospitale et videatur in dictum censum dictum hospitale ipsa alimenta prestitisse^o et non^p repetendi^q et ipsa alimenta, scilicet extimacionem ipsorum in dictum casum dicta Verdina promisit dicto^r fratri Oberto stipulanti dicto nomine et non teneatur dictus rector restituere fructus dicte terre; item ho<c> acto quod dictum hospitale solvere debet Desirino libras XIII ianuinarum pro liberanda dicta terra ab omni iure quod dictus Desirinus vel quondam Enricus Mussus vel heredes sui habent in ipsa terra, quam terram dicta Verdina et Andreas de Domoculta promiserunt liberare et liberari facere a predictis Desirino et heredibus quondam Enrici Mussi, asserendo dictam terram non esse obligatam eidem ultra dictas libras XIII et si esset ultra obligata, tunc dicti Andreas et Verdina^s illud ultra debent solvere Desirino vel heredibus Enrici Mussi pro liberanda ipsa terra et si non faceret, non debeat aliquid dicta Verdina habere de predictis sibi conventis ut supra, dictus tamen rector solvere debet predictas libras XIII ut dictum est. Item dicta Verdina promisit dicto ministro reddere et restituere illam quantitatem pecunie, videlicet libras X, quam ipsa habuit ut infra dicitur, videlicet si non observaret predicta vel dicta terra eviceretur et nichilominus teneatur predicta Verdina ad observationem predictorum et eorum que dicta sunt ultra restitutionem dictarum librarum X, que promiserunt predictae partes inter se attendere, comple-
re et observare et contra <in> aliquo non venire sub pena dupli de quanto et quociens contrafieret vel non observaretur, in quam penam incidat pars non observans parti observanti, ratis semper manentibus omnibus et singulis supradictis et proinde et ad sic observandum omnia bona predicti hospitalis predictus frater Obertus dicto nomine^t et predicti^u Andreas et Verdina inter se pignori obligaverunt, quibus omnibus et singulis dominus Antonius de Carentanis, consul Ianue de iusticia deversus / (c. 38 r.) civitatem, suam in predictis auctoritatem interposuit et decretum, laudans, statuens et pronuncians predicta omnia habere debere perpetuam firmitatem nec infringi posse ratione minoris etatis vel aliqua alia ratione et predictam Verdynam voluntate et consensu comprobavit ad observationem predictorum et eidem Verdine confitetur se debere et voluntate dedit terminum dandi, restituendi et solvendi eidem ministro dicto nomine dictas quantitates pecunie et omnia et singula supra-

dicta et quicquid ipsa habuisse a dicto hospitali, si dicta terra evinceretur vel si ipsa non observaret supradicta infra dies tres postquam dicta terra fuisset evicta vel postquam non observatum fuisset ut supra per ipsam Verdina. Insuper Andreas de Domoculta, frater dicte Verdine, in predictis omnibus et singulis consensit et ex causa predicta confessus fuit dicto ministro se ab eo habuisse et recepisse libras quinquaginta ianuinorum, computatis libris X que debent esse proprie dicte Verdine, quas dicta Verdina confitetur habuisse a dicto ministro de voluntate dicti Andree, renuntiantes ipsi Andreas et Verdina exceptioni non numerate peccunie et non recepte et omni iuri, unde dictus Andreas, de voluntate dicte Verdine quantum ad deffensionem dicte^v terre et ad agendum^w cessit, mandavit eidem ministro dicto nomine omnia iura realia et personalia que eidem Andree competunt vel competere possent contra dictam Verdina et eius heredes et bona sua occasione illarum librarum quinquaginta de quibus fit mencio in quodam instrumento scripto manu Stabilis Octaviani notarii M^o CC^o LXVI°, die XIII ianuarii, ita ut dicta iura in dictam formam possit dictum hospitale uti, agere, experiri, excipere et replicare, transigere et pacisci et omnia demum facere que unquam dicta Verdina vel dictus Andreas unquam facere potuit vel posset, constituens ipsum procuratorem ut in rem suam, promittens ipsam cessionem habere ratam et firmam et ipsam non revocare sub dicta pena et obligatione bonorum suorum, qui eciam Andreas promisit eidem ministro dicto nomine reddere et restituere eidem dicto nomine vel ipsi hospitali libras quadraginta ex dicta summa si dicta terra evinceretur, videlicet pro ea parte pro qua fieret evictio sub pena dupli et obligatione bonorum suorum, dicto hospitali retro redente iura eidem Andree pro ea parte quam restitueret et pro dicto Andrea de predictis solempniter intercessit et se obligavit versus dictum ministrum dicto nomine Obertus Contardus sub obligatione bonorum suorum, renuntians iuri de principali et omni iuri. Actum Ianue, in palacio archiepiscopatus Ianue, ubi regitur curia consularis civitatis, anno dominice nativitate M^o CC^o LXXXIII°, die XX decembris, in dictione XI^a. Testes Guillelmus Gandulfi notarius, Gabriel de Predono notarius et Iohannes Busnardus notarius.

^a hospitalis: *in soprilinea* ^b nanque: *così I* ^c ospitalis: *così I* ^d ospitale: *così I*
^e dicto ministro: *così I* ^f segue lettera depennata illeggibile ^g segue depennato de ^h segue depennato ipsa ⁱ ea: *così I* ^j segue depennata lettera c ^k segue depennato et ^l segue depennato dicta vero Verdina ^m segue depennato corp ⁿ segue depennato suic
^o prestittisse: *corretto da prestare* ^p segue depennato post ^q repetendi: *così I* ^r segue depennato Oberto ^s segue depennato al ^t segue depennato pignori ^u predicti: *corretto da predicto* ^v segue depennato Verdine ^w segue spazio bianco pari a circa dieci lettere.

797

1283, dicembre 20, Genova

Fratre Oberto, a nome dell'ospedale di Santo Stefano, di cui è ministro e rettore, si dichiara debitore nei confronti di Andrea de Domoculta della somma di 40 lire.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 128, c. 38r.

Notaio: Oberto «Beltramis».

Sull'argomento v. n. 674, 784, 796, 798.

In nomine Domini amen. Ego frater Obertus, rector et minister hospitalis Sancti^a Stephani, dicto nomine confiteor tibi Andree de Domoculta me tibi dare debere libras quadraginta ianuinorum ex illis libris quinquaginta de quibus mihi dicto nomine fecisti cessionem, secundum tenorem instrumenti scripti manu mei Oberti Beltramis notarii¹, non obstante tibi quantum pro dictis libris quadraginta quod de dicta summa te quietum et solutum vocasti / (c. 38v.) cum in veritate dicte libre XL tibi restent ad habendum, renuncians exceptioni non habite et non debite^b pecunie et omni iuri. Quas libras quadraginta ianuinorum tibi dare et solvere promitto per hos terminos, videlicet libras XXV ad voluntatem tuam et reliquas libras XV in hunc modum, videlicet usque ad annos tres, videlicet soldos C quolibet anno sub pena cuiuslibet quantitatis suo termino non solute cum restitutione dampnorum et expensarum que et quas passus esses a termino in antea, ratis manentibus supradictis et proinde et ad sic observandum omnia bona dicti hospitalis tibi dicto nomine pignori obligo, salvo quod dictus rector non teneatur solvere dictas libras quindecim in totum vel pro aliqua parte nisi primo terra tradita^c eidem rectori per Verdinam, uxorem quondam Guillelmi Picamilii, secundum formam instrumenti hodie scripti¹ manu mei notarii, fuerit liberata a Desirino Musso et heredibus quondam Enrici Mussi, secundum formam dicti instrumenti. Actum Ianue, in palacio archiepiscopatus Ianue, ubi regitur curia consulatus civitatis,

¹ V. n. 796.

anno dominice nativitat^{is} M^o CC^o LXXX III° ^d, die vigesima decembris. Testes Guillelmus Gandulfi notarius, Gabriel de Predono notarius et Iohannes Busnardus notarius, indic(tione) undecima, inter terciam et nonam.

^a *Segue ripetuto Sancti* ^b *debite: in soprilinea su numerate depennato* ^c *tradita: in soprilinea* ^d *III°: corretto da III°*

798

1283, dicembre 20, Genova

Frater Oberto, a nome dell'ospedale di Santo Stefano, di cui è ministro e rettore, si dichiara debitore nei confronti di Verdina, vedova di Guglielmo Picamilio, della somma di 10 lire.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 128, c. 38 v.

N o t a i o: Oberto « Beltramis ».

Sull'argomento v. nn. 674, 784, 796-797.

In nomine Domini amen. Ego frater Obertus, rector et minister hospitalis Sancti Stephani^a confiteor tibi Verdine, uxori quondam Guillelmi Picamilii, me tibi dare debere libras decem ianuorum et sunt ille libre decem quas tu fuisti confessa habuisse a me ex certa quantitate pecunie, de qua fit mencio in contractu compositionis facte inter nos, secundum formam instrumenti modo scripti manu mea¹, non obstante tibi quod in instrumento compositionis predicte te hodie vocasti quietam et solutam et abrenuncio exceptioni non debite pecunie et omni iuri, cum in veritate predicte libre X restent tibi adhuc ad habendum a me dicto nomine, quas tibi dare et solvere promitto^b ad voluntatem tuam^c, alioquin penam dupli dicte quantitatis tibi dicto nomine dare et solvere promito, ratis manentibus supradictis et proinde et ad sic observandum omnia bona dicti hospitalis tibi dicto nomine pignori obligo. Actum Ianue, in palatio archiepiscopatus Ianue, ubi regitur curia consalatus civitatis, anno dominice nativitat^{is} millesimo ducentesimo octuage-

¹ V. n. 796.

simo^d tercio, die vigesima decembris, ind(ictione) undecima et inter terciam et nonam. Testes Guillelmus Gandulfi notarius, Gabriel de Predono notarius et Iohannes Busnardus notarius.

^a *Segue depennato* ut de sindicatu ^b *segue depennato* per hos terminos ^c *segue depennato* salvo quod ^d *segue depennato* quarto

799

1284, marzo 24, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in livello per 29 anni a Pasquale de Archu di Santo Stefano, figlio del fu Simone, e ai suoi eredi legittimi un suolo su cui insiste una sua casa, oltre ad un terreno libero retrostante, per il canone annuo di 21 soldi, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 103 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Paschali de Arcu »; in quello esterno, di mano moderna: « 1284, 24 settembre ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, sindicus, actor et procurator dicti monasterii ad infrascripta, ut de sindicatu apparet / per instrumentum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii, loco et titulo locacionis libellario nomine concedo tibi Paschali / de Archu de Sancto Stephano, filio quondam Symonis, et heredibus tuis legitimis ex te natis terram dicti monasterii supra quam habes / edificium unum domus cum terra vacua que est retro dictum edificium, cui terre coheret ante via, retro terra Oberti de Maçasco for/maiarrii, ab uno latere edificium Iohannis Nigrini et ab alio edificium Aimeline de Biss(anne) a nativitate Domini proxime ventura usque annos / viginti novem proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione ipsius terre / seldos viginti unum ianuinorum. Quam terram nomine dicti monasterii promito et convenio tibi dimitere et non auferre nec pensionem / augere, set ipsam tibi defendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti pro/mito,

ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligo. Versa vice ego dictus / Paschalis, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio tibi, recipienti nomine dicti monasterii, ex / pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos viginti unum, dare et solvere annuatim dicto monasterio / infra octavam nativitatis Domini et non vendere vel alienare dictum edificium sine licencia abbatis ipsius monasterii, quam licen/ciam tenear petere a dicto abbate et si forte dictum edificium alicui vendi contigerit, debeam prius denunciare / abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si dictum monasterium dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis / decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit dictum edificium / vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero / vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, / preterquam in heredem meum legitimum ex me natum, tenear dare et solvere abbati vel monasterio predicto infra mensem unum / a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra, pro recognicione domini dicte terre, denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra per/cepta vel promissa seu que percipi debet ex dicto edificio sive valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non / esset et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit / et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere tenear abbati dicti monasterii / vel suo certo misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio vel parte ipsius seu possessionis / habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debet seu promissum fuerit ex dicto edificio vel / parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium / vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum XXVIII / annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus / infra mensem unum a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et reccipiet ab eodem. / Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, eciam si per plures ambu/laverit, preterquam heres meus non fuerit ut supra, denarios duodecim per singulam <libram> non dederit dicto monasterio / et instrumentum conducionis et locacionis non faciet

ipsi monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium / ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, / qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum / per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero et quociens, promito tibi, reccipienti / nomine dicti monasterii et per te eidem monasterio dare et solvere libras viginti quinque ianuinorum et insuper cadam a iure locacionis / et conducionis terre predicte et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona mea habita et habenda et specialiter edificium / supradictum tibi, reccipienti dicto nomine, pignori obliigo. Actum apud dictum monasterium. Testes presbiter Iohannes, capellanus / dicti monasterii, et Guillelmus, porterius dicti monasterii. Anno dominice nativitatibus M° CC° LXXXIII, ind(ictione) XIª, die XXIII marcii, / post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

800

1284, marzo 29, Villaregia

Fredencio, abate del monastero di Santo Stefano, permette ad Oddone Garibaldo ed alla sua famiglia di abitare oltre il fossato di Terzorio, dietro corresponsione annua di una mineta di frumento ed una di orzo.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 261 bis.

A tergo, di mano coeva e parzialmente illeggibile per sbiaditura dell'inchiostro: « Con-
t(tractum) Odoni G[aribaudi ...] ».

E d i z i o n e: CALVINI - SARCHI, n. 28.

(S.T.) In Christi nomine amen. Anno Domini M° CC° LXXXIII, indic(tione) XI, die / XXVIII marci. Dominus Fredencius, abbas Sancti Stephani de Ianna, / nomine et vice dicti monasterii, concessit de gratia speciali Oddoni / Garibaldo, qui nunc habitat in Plano Fucis, ut ipse possit licenter, / nominaliter et voluntate et consensu dicti domini abbatis, nomine et vice dicti mone/sterii, habitare, stare et abitaculum facere pro se et familia sua extra

fo/satum et ultra fossatum qui est iusta villam Plani Fucis et qui vocatur / fossatus Terçarii, non obstante capitulo super hoc quod^a dictum dominum abbatem / condito et ordinato continente quod aliquis non possit nec debeat aliqua occasione / ultra illum fossatum habitaculum facere vel habere, ipso tamen Oddone / fodrum, silicet minetam unam frumenti puliti et sichi et minetam unam / ordeï puliti et sichi solvente pro ipso fodro. Et verssa^b vice dictus / Oddo confitetur ian^c dicto domino abbati, nomine et vice dicti monesterii, / presens beneficium de speciali gratia recepisse et in loco illo ultra fossatum / predictum sub iurisdicione ipsius domini abbatis habitare et dare et redere / omni anno et singullis annis quantumcumque et quanto tempore per se et heredes suos / pro fodro cuiuslibet anni minetam unam frumenti pulcri et sichi et minetam unam / ordeï pulcri et sichi. Que omnia promissit ipso domino abbati, nomine et vice / dicti monesterii, per se et heredes suos atendere, complere et observare / et fodrum suprascriptum redere et solvere, salvo et reservato quod, si familia / sua seu heredes dicti Oddonis dividerentur et a sua potestate et familia / relaxaret, qui vel que ultra dictum fossatum habitarent et factum / se habitaculum ibi facerent, tenerentur dicti heredes et filii et filie / dicti Oddonis dare et solvere pro fodro et nomine fochi et domicili^d / omni anno minetam unam frumenti et minetam unam ordeï, ut supra dictum / est, in persona ipsius Oddonis atque persolvenda^e, si contingerit heredes suos / sine eo et separatim ab eo ultra illum fossatum habitare et habi/taculum facere, obligavit. De aliis vero rebus et conditionibus que / spectarent ad iurisdictionem dicti domini abbatis et monesterii Ianuensis dicti / sit et esse debeat atque teneatur per se et heredes suos sicut sunt et tenentur / homines Çupresse et habitantes in ipsa villa. Et ad sic observandum omnia / bona sua habita et habenda predicto domino abbati et monasterio pignori obligat. / Actum in palacio Villeregie monesterii Sancti Stephani de Ianua. Testes / fuerunt vocati et rogati frater Bertolla, Fredencius prior Sancti Fritossçi^f et / Guillelmus Imbriacus de Ianua.

Et ego Guillelmus Salvaticus, imperiali autoritate notarius, hanc cartam extraxi de / cartulario sive volumine Raymundi Salvatici, condam patris mei, autoritate mihi concessa / a domino Guillelmo, abbati^g monesterii Sancti Stephani de Ianua, nil adito vel dimi/nuto ex quo sententia mutetur, nisi forte puntum vel silabam per scansionem manus.

^a quod: *così A invece di per* ^b verssa: *così A* ^c ian: *così A* ^d domicili: *così A*
^e in questo punto parrebbe mancare qualche cosa ^f Fritossçi: *così A* ^g abbati: *così A*.

1284, maggio 9, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in livello per 29 anni a Giovanni batifolium di Santo Stefano e ai suoi eredi legittimi un terreno in Rivo Torbido, su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 24 soldi, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 262.

La pergamena presenta due lacerazioni lungo il margine sinistro, con perdita di poco testo ricostruibile grazie al formulario consueto, ed una macchia di umidità che rende poco leggibile la parte destra dell'annotazione in calce.

A tergo, di mano coeva e parzialmente illeggibile per sbiaditura dell'inchiostro: « Livellum Iohannis batifolium in Rivo Turbido situ[...]s »; di mano trecentesca: « Livellum in Rivo Turbido » che prosegue di altra mano: « que nunc est de illis de Bonodito »; altra annotazione illeggibile per sbiaditura dell'inchiostro.

In calce al documento l'annotazione, parzialmente illeggibile per una macchia di umidità: « M° CC° LXXXV, die XV iunii, exhibitum per Bonumtempus im[...] consulis civitatis Simonis Fabri curatoris sui contra Iohannem batiffolium [...] die ultima madii ».

Ego frater Nicola, prior et syndicus monasterii Sancti Stephani Ianuensis, de quo sindicatu apparet / per instrumentum scriptum manu Iohannis Enrici de Porta notarii, nomine dicti monasterii et conventus ipsius, / loco et titulo locacionis, libellario nomine concedo tibi Iohanni batifolium de Sancto Stephano et heredibus / [tuis legi]ttimis ex te natis a nativitate Domini proxime preterita usque ad annos viginti novem proxime / [venturos terra]m sive solum dicti monasterii positam in Rivo Turbido, super quam habes / [edificium] unum domus, cui coheret ante via, ab una parte edificium Enrici de Vivalda, ab alia / parte edificium Astexani, retro terra dicti monasterii, te dante et solvente singulis / annis dicto monasterio vel eius misso pro pensione terre predicte soldos viginti quatuor / ianuinorum. Quam terram promitto, dicto nomine, tibi dimittere et non auferre nec pensionem au/gere, set ipsam terram tibi defendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque / ianuinorum, nomine dicti monasterii, tibi stipulanti promitto, ratis

manentibus supradictis, pro qua / pena et predictis omnibus et singulis observandis omnia bona dicti monasterii habita et habenda / tibi pignori obligo dicto nomine. Versa vice ego dictus Iohannes, recipiens dictam terram, / locationem, pactis et conditionibus supradictis, promitto et convenio tibi dicto priori, recipienti / nomine dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet / soldos viginti quatuor ianuinarum, annis singulis dare et solvere infra octavum Natalis / Domini dicto monasterio vel eius misso et non vendere vel alienare ipsum edificium / sine licencia abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat ab eo petere. Et si forte / ipsum edificium alicui vendi contigerit, debeo prius denunciare abbati qui pro tempore / [fuerit] in dicto monasterio et si dictum monasterium emere voluerit, ipsum debeat ipsum / habere ad minus soldos decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim / ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi alicui nobili vel servo / vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel aliena/vero dictum edificium seu partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium / vel pars ipsius preterquam in heredem meum ex me natum, teneat ille qui dictum edificium / vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et quociens, si heres meus ut supra non fuerit, da/re et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex ipso / edificio vel parte ipsius seu possessionem habentem^a denarios duodecim pro qualibet libra eius tocius quod inde perci/piet et percipi debet seu promissum fuerit ex eo vel parte ipsius seu valimenti ipsius et / eciam teneatur instrumentum locationis et conductionis huic instrumento simile usque ad terminum / XXVIII annorum ab hodie connumerandum pro dicta pensione huic instrumento simile et sub eisdem / pactis et condicionibus infra dictum terminum unius mensis facere dicto monasterio et recipere ab eodem. / Et si persona in quam ipsum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoquo titulo et quociens, / eciam si per plures ambulaverit, preterquam heredes mei predicti, dictos denarios duodecim per / singulam libram non dederit dicto monasterio et dictum instrumentum locationis et conductionis non / faciet ipsi monasterio et recipiet ab eodem, non tenetur ipsum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio^b / vel abbati venerit ad standum in dicto monasterio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam / mihi fuerit denunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin, si in aliquo de predictis / contrafecero et quociens, promitto tibi, dicto nomine recipienti, et per te ipsi monasterio dare et solvere /

nomine pene libras viginti quinque ianuinorum et insuper cadam a iure dicte locationis. Et pro predictis omnibus / observandis omnia bona mea habita et habenda et specialiter dictum edificium tibi, dicto nomine recipienti, / pignori obligo. Testes Petrus Elefantus, Paganus, calegarius de Clavaro, et Luchetus, calegarius / de Clavica. Actum Ianue, prope ecclesiam Sancti Laurentii, M° CC° LXXXIII°, ind(ictione) XI, die VIII / maii, inter nonam et vespervas.

(S.T.) Ego Deodatus Bonacursi, notarius sacri Imperii, rogatus scripsi.

^a habentem: *così A* ^b monasterio: *così A per edificio*

802

1284, luglio 30, Genova

Guglielmo di Langasco del fu Giordano del borgo di Langasco, col consenso dei coniugi Pagano di Langasco e Contessina, che rinunciano ad ogni loro diritto e ne garantiscono la rinuncia anche da parte di Giovannino, figlio di questa e di Giacomo Rantegua, vende al monastero di Santo Stefano, in persona dell'abate Fredencio, un terreno a castagneto e prativo nel territorio mediano di Langasco, in località Fontana Ferrarii, per la somma di 29 lire.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 90 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: «Vendicio Guillelmi de Langasco»; in quello esterno di c. 91 r., di mano moderna: «1284, 3 luglio».

Sull'argomento v. n. 803.

✠ Ego Guillelmus de Langasco, quondam Iordani de burgo de Langasco, vendo, cedo et trado vobis / domino Fredencio, abbati monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ementi nomine dicti monasterii et de pecunia ipsius monasterii, / peciam unam terre castagneti et prati, que posita est loco ubi dicitur Fontana Ferrarii in tercerio medi/ani Langaschi^a, cui coheret superius terra ecclesie Sancti Syri de Langasco^b, inferius via publica, ab uno latere / terra comunalie^c et ab alio latere terra comunalie ville^d et est illa pecia terre de qua mihi ven/ditio facta fuit per Paganum de Langasco, filium Iohannis de Lava-

gio Rubeo de Langasco, et Contessi/nam iugales et de qua vendicione est instrumentum scriptum manu Nicolini Dordone notarii M^o CC^o LXXX / tercio, die veneris XXIII iulii, finito pretio librarum viginti novem ianuinorum, quas^e proinde a vobis nomine dicti / monasterii et de pecunia ipsius habuisse et recepisse confiteor, renuncians exceptioni non numerate pecunie et non habiti precii, doli et in / factum, conditioni sine causa et omni iuri. Predictam itaque terram precio supradicto vobis, dicto nomine ementi, vendo et ven/didisse confiteor cum omni suo iure, comodo et utilitate, ingressu et exitu omnibusque demum pertinentibus suis, / liberam et absolutam ab omni genere servitutis et exationis, preterquam a dacitis et collectis et honeribus quantum profu/turo tempore comuni Ianue prestandis, que et quas dictus emptor promisit mihi notario, recipienti nomine et vice comunis / Ianue, de cetero solvere dicto comuni, renuntians omni privilegio, capitulo, conventioni, consuetudini et omni iuri quo vel <qua> contra predicta / venire posset, promitens vobis nomine dicti monasterii et successoribus in dicto monasterio et habentibus causam a dicto monasterio predictam terram et quamlibet eius partem legitime defendere, auctorizare et disbrigare ab omni persona, / collegio, corpore et universitate meis expensis, remissa necessitate denunciandi. Possessionem quoque et dominium / dicte terre vobis dicto nomine tradidisse confiteor, constituens me nomine dicti monasterii tenere ac precario possidere / quousque tenuero seu possedero, dans vobis dicto nomine licentiam apreendendi de ipsa corporalem possessionem vestra auctoritate et sine iudicis seu magistratus decreto. Pro supradicto insuper pretio et ex predicta causa vobis dicto / nomine do, cedo et trado omnia iura, rationes et actiones reales et personales, utiles et directas, que et quas habeo in dicta / terra et mihi competunt et competere possunt, constituens vos ex ipsis iuribus procuratorem ut in rem dicti monasterii, promitentes vobis dicto nomine dictam terram et omnia et singula supradicta non advocare nec subtrahere aliquo modo vel ingenio, renuncians iuri quo subvenitur deceptis in contractu venditionis ultra dimidiam iusti / precii et si plus valet dicto pretio, sciens ipsius veram extimationem, ipsum plus vobis dicto nomine dono et remitto et de ipso plure vobis facio finem et refutationem et pactum de non petendo. Predictam autem vendicionem / et omnia et singula supradicta ratam et rata, firmam et firma habere et tenere promitto et, ut supra dictum / (c. 90 v.) est, attendere, complere et observare et in nullo contravenire, alioquin si in aliquo contrafieret, penam dupli de quanto valet / dicta terra et pro tempore melius valuerit vobis, dicto nomine stipulantibus, promitto, ratis manentibus supradictis, pro qua / pena et

predictis omnibus observandis omnia bona mea habita et habenda vobis dicto nomine pignori obligo. Insuper / nos Paganus de Langasco et Contessa, iugales predicti, dicte venditioni et omnibus et singulis supradictis / consentimus et consensum nostrum et voluntatem interponimus, ipsam venditionem et omnia et singula supradicta rati/ficantes et approbantes, renuntiantes cuilibet iuri nobis et cuilibet nostrum competenti et quod competere posset in dicta / terra modo aliquo seu occasione undecumque provenienti seu descendenti et promittimus vobis dicto domino abbati, / quilibet nostrum in solidum, recipienti nomine dicti monasterii, quod de cetero im perpetuum per nos vel aliquem seu he/redes nostros vel alicuius nostrum nulla causa, lis, questio seu controversia movebitur in dicta terra contra dictum mona/sterium vel aliquem habentem causam a dicto monasterio. Insuper, ex pacto incontinenti adhibito in presenti contrac/tu, promittimus et convenimus nos dicti iugales vobis dicto abbati, recipienti nomine dicti monasterii, quod fa/ciemus et curabimus ita et sic quod Iohanninus, filius quondam Iacobi Rantegue et mei dicte Contessine im perpe/tuum nullam causam, litem, questionem seu controversiam movebit vel requisitionem faciet contra ipsum monasterium / in dicta pecia terre vel occasione ipsius et quod dabimus et solvemus quilibet nostrum in solidum vobis nomine dicti mona/sterii seu ipso monasterio in pecunia numerata, extimata eius quod fuerit evictum de dicta pecia terre seu / evictum fuerit a dicto monasterio in dicta terra seu de dicta terra per dictum Iohanninum vel heredem ipsius / seu aliquem habentem causam ab eo et etiam quod dictus Iohanninus, cum fuerit in etate quod efficaciter obligari / possit ex forma iuramenti seu capitulorum Ian(uensium) ratificabit et approbabit omnia et singula supradicta / et venditionem predictam et iuri cuilibet quod ei competit vel competere posset in dicta terra renuntiabit / et de ipso remisionem omnimodam et pactum de non petendo im perpetuum faciet dicto monasterio seu / legitime persone pro dicto monasterio ad hoc interposite per abbatem et conventum dicti monasterii. Que / omnia et singula promittimus vobis dicto nomine attendere, complere et observare et attendi, compleri et observari / facere et in nullo contravenire sub pena dupli dicti pretii a vobis dicto nomine stipulantibus et a nobis promissa / et obligatione bonorum nostrorum, ratis manentibus supradictis, acto quod de predictis quisque nostrum in solidum teneatur, / renuntiantes epistule divi Adriani, beneficio nove constitutionis de duobus reis, iuri de principali et omni iuri et specialiter / dicta mulier senatui consulto Velleiano, iuri ypothecarum, certiorata de predictis beneficiis per notarium infrascriptum et iuri quo cavetur quod mulier in eodem instrumento cum

marito non possit se obligare, / nisi probetur pecuniam conversam esse in suam utilitatem, confitendo dictam peccuniam et predicta omnia esse conversa in / suam utilitatem, faciens predicta in presencia, consensu et voluntate dicti viri sui et consilio testium infra/scriptorum, quos in hoc casu suos elegit et appellavit propinquos, vicinos et consiliatores. Actum in / (c. 91 r.) castro^f dicti monasterii. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXIII°, indic(tione) XI, die XXX iulii, / hora vespertina. Testes Gabriel de Langasco draperius, Petrus Clericus macellarius / et Raynaldus Vulpis de Sancto Stephano.

(S.T.) Ego Vivaldus de Anneto, notarius sacri Imperii, rogatus scripsi.

^a que-Langaschi: *sottolineato* ^b coheret-Langasco: *sottolineato* ^c terra comunale: *sottolineato*
^d comunale ville: *sottolineato* ^e pretio-quas: *sottolineato* ^f castro: *così A.*

803

1284, luglio 30, Genova

I coniugi Pagano di Langasco del fu Giovanni de Lavagio Rubeo di Langasco e Contessina vendono al monastero di Santo Stefano, in persona dell'abate Fredencio, ogni loro diritto su un terreno a castagneto e prativo nel territorio mediano di Langasco, in località Fontana Ferrarii, per la somma di 30 lire.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 91 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Vendicio Pagani de Langasco »; in quello esterno di c. 91 v., di mano moderna: « 1284, 3 luglio ».

In calce al documento l'annotazione di mano moderna: « Supradicta venditio facta per Guliermum de Langasco et confermata per Paganum de Langasco in terciari mediani de Langasco est illa que postea fuit alienata Simoni de Rivarolo et modo tenet ipsa illis (ipsa illis: *così*) de Berardis absque livello ».

Sull'argomento v. n. 802.

✠ Nos Paganus de Langasco, quondam Iohannis de Lavagio Rubeo de Langasco, et Con/tessina, iugales, ex causa venditionis damus, cedimus et tradimus vobis domino Fredentio, / abbati monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ementi nomine dicti monasterii et de pecunia ipsius monasterii,

omnia / iura, rationes et actiones que et quas habemus et nobis seu alteri nostrum competunt seu competere <possunt> / in quadam pecia terre castagneti et prati, posite in terceri mediani Langaschi, ubi dicitur Fon/tana Ferrarii, cui coheret superius terra ecclesie Sancti Syri de Langasco^a, inferius via publica, / ab uno latere terra comunalie^b et ab alio latere terra comunalie ville, occasione cuiusdam / instrumenti scripti manu^c Nicolini Dordone notarii M° CC° LXXXIII°, die veneris XXIII iulii, / precio finito librarum triginta ianuinorum^d, quas proinde a vobis nomine dicti monasterii habuisse et recepissee / confitemur, renuntiantes exceptioni non numerate pecunie et non habite et omni exceptioni, ita quod dictis iuribus, rationibus et / actionibus uti possitis nomine dicti monasterii seu ipsum monasterium possit quantum solummodo ad / defensionem et pro defensione dicte terre tantum, promittentes vobis nomine dicti monasterii dictam cessi/onem et omnia et singula supradicta ratam et rata, firmam et firma habere et tenere promittimus et contra / in aliquo non venire, sub pena dupli de quanto contrafieret a vobis, nomine dicti monasterii / stipulantibus, et a nobis promissa et obligatione bonorum nostrorum, ratis manentibus supradictis. Acto quod / quisque nostrum in solidum teneatur, renuntiantes epistule divi Adriani, beneficio nove constitutionis de duobus / reis, iuri de principali et omni iuri et specialiter dicta mulier senatus consulto Velleiano, iuri / ypothecarum et iuri quo cavetur quod mulier in eodem instrumento cum marito non possit se obligare, / (c. 91 v.) nisi probetur pecuniam conversam esse in suam utilitatem, confitens dictam pecuniam et predicta omnia conversam esse / in suam utilitatem, faciens predicta in presencia, consensu et voluntate dicti viri sui et consilio / testium infrascriptorum, quos in hoc casu suos elegit et appellavit propinquos, vicinos et consiliatores. Actum / in claustro dicti monasterii. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXIII°, indic(tione) XI, die XXX / iulii, hora vespertina. Testes Gabriel de Langasco draperius, Petrus Clericus macellarius / et Raymondus Vulpis de Sancto Stephano.

(S.T.) Ego Vivaldus de Anneto, notarius sacri Imperii, rogatus scripsi.

^a terre castagneti-Langasco: *sottolineato* ^b via-comunalie: *sottolineato* ^c latere-manu: *sottolineato* ^d librarum-ianuinorum: *sottolineato*.

1284, ottobre 14, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in livello per 29 anni rinnovabili a Giovanni molinarius, figlio del fu Ansaldo di Staglieno de Maugine, e ai suoi eredi legittimi un terreno per costruirvi un mulino con chiusa, assieme ai relativi diritti d'acqua, per il canone annuo di 24 soldi, oltre ad un aumento di 12 denari allo scadere di ogni periodo di 29 anni, con obbligo di migliorie del terreno, con divieto di futura divisione in più di due parti ereditarie e riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita del mulino stesso.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 104 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iohanni molinario »; « De Matarago (Matarago: così) prope et supra Marasium »; in quello esterno, di mano trecentesca: « s. XXIII ». In calce al testo, di mano moderna: « 1284, 14 novembre ».

Sull'argomento v. nn. 129-130, 153, 168, 202, 254, 949-950.

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii ad infrascripta, ut de sindicatu apparet / per instrumentum publicum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii, loco et titulo locacionis libellario nomine concedo tibi / Iohanni molinario, filio quondam Ansaldi de Staiano de Maugine, et heredibus tuis a festo nativitatibus Domini proxime venturo in per/petuum et imphyteosim terram dicti monasterii que est ad latus terre dicti monasterii tibi locate ad edificandum in ipsa terra molendinum / unum et quod possis clusam facere in terra dicti monasterii usque in terram domini Balallani Aurie, cum omni iure et aquaricio / quod est in dicta terra et quod pertinet dicte terre et cui terre coheret superius terra heredum Danielis de Marasio, inferius flumen Biss(anne), / ab uno latere et ab alio terra dicti monasterii, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione / ipsius terre soldos viginti quatuor ianuinarum. Quam terram nomine dicti monasterii promitto tibi dimittere et non auferre, set ipsam tibi defendere ab / omni persona et dictam locacionem sive concessionem tibi renovare de viginti novem in vi-

ginti novem annis, addendo in dicta pensione / sive condicione semper in quolibet libello viginti novem annorum denarios duodecim ianuinorum, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum / nomine dicti monasterii tibi stipulanti pro/mito, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligo. / Versa vice ego dictus Iohannes, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis et infrascriptis, promito tibi, reccipienti nomine dicti / monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem dare et solvere annuatim dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini et / dictam terram meliorare, bonificare et molendinum quod in ea fieri faciam non vendere vel alienare sine licencia abbatis / dicti monasterii, quam licenciam teneat petere ab eo et si forte dictum molendinum sive edificium cum iure quod habeo in ipsa terra / alicui vendi contigerit, debeat prius denunciare dicto abbati qui pro tempore fuerit et si dictum monasterium dictum molendinum / sive edificium emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere no/luerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi alicui nobili vel servo vel ecclesie vel alicui / loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum molendinum sive edificium sive partem ipsius cum iure quod / habeo in dicta terra vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum legitimum ex me natum, teneat dare et solvere abbati dicti monasterii vel suo misso infra mensem unum a die alienacionis / vel vendicionis facte ut supra, pro recognicione domini dictae terre, denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel pro/missa seu que percipi debet ex dicto molendino sive edificio sive valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset / et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum molendinum sive edificium vel partem ipsius cum iure quod habeo in dicta / terra emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et / solvet et dare et solvere teneatur abbati dicti monasterii vel eius certo misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis / ex dicto edificio vel parte ipsius seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debet / seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur / vel alienabitur vel aliquo casu ipsum habuerit et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub / eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto / monasterio et reccipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum

molendinum sive edificium alienabitur vel pervenerit quoque titulo / et quociens, eciam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim non dederit dicto / monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet ipsi monasterio et reccipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium / ex tunc stare dicte locacioni. Hoc acto et expressim dicto quod dicta <terra> cum molendino sive edificio non possit perve/nire quod dividatur neque dividi possit nisi tantum in duos heredes et licet tu vel heredes tui plures heredes haberes, / divisio tamen de ipsa non possit fieri nisi tantum in duos ex dictis heredibus; item acto et expressim dicto quod si / cessatum fuerit per dictum Iohannem vel eius heredes a solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio auctoritate / sua ingredi possessionem dicte terre et edificium sive molendini^a quod factum erit in ea cum omni melioracione facta in ipsa / sine contradicione ipsius Iohannis et successorum suorum et sine contradicione alicuius magistratus. Predicta omnia et singula promito / tibi atendere, complere et observare et in nullo contravenire, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero et quociens, promito tibi, / reccipienti nomine dicti monasterii, et per te eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinorum et insuper cadam / a iure locacionis et conducionis terre predicte et pro predictis omnibus observandis omnia bona mea et specialiter edificium supradictum tibi, reccipienti dicto / nomine, pignori obligo. Actum apud dictum monasterium. Testes Iohannes Gaçanus et Opecinus, fornarius de Sancto Stephano. Anno dominice / natiuitatis M° CC° LXXXIII, ind(ictione) XII^a, die XIII octubris, in vesperis.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a molendini: *così A.*

1284, ottobre 24, Genova

Il monastero e l'ospedale di Santo Stefano vendono a Giovannina, vedova di Ruffino Paleo, una casa che insiste sul terreno di Tedisio Fieschi, al prezzo di 9 lire.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 129, c. 38 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Iohannine Cacine »; « Facta » ripetuto tre volte.

N o t a i o: Ugolino « de Scalpa ».

R e g e s t o: MARCHESANI-SPERATI, n. 1073.

Nos Fredencius, abbas monasterii et fratrum^a Sancti Stefani^b, frater Nicola, prior dicti monasterii, frater Benedictus, frater Gregorius, monaci dicti monasterii, nomine et vice monasterii, ospitalis et conventus Sancti Stefani, et nunc soli residentes in dicto monasterio, vendimus, cedimus et tradimus tibi Iohannine, uxori quondam Ruffini Palei, quoddam hedificium domus ospitalis dicti monasterii positum Ianue, super solo sive terra Thedisii de Flisco et cui hedificio coheret antea via, retro trexenda, ab una parte hedificium domus^c quod fuit Iac(obi) Terralbe, ab alia parte hedificium domus dicti Thedisii, finito precio librarum novem ianuinarum, quas a te proinde^d habuisse et recepisse confitemur, renunciantes exceptioni non habite et non numerate^e pecunie et omni alii exceptioni. Quod hedificium cum iure tenendi et habendi ipsum hedificium super dictam terram sive solum et cum dominio et possessione ipsius, ingressibus et exitibus et omnibus iuribus ipsius ex dicta causa in te transferimus liberum et absolutum ab omni dacita et exactione, preterquam a mutuis et collectis comunis Ianue^f, que et quas dicta Iohannina promixit mihi notario infrascripto, stipulanti et recipienti nomine et vice comunis Ianue, pro dicto hedificio ipsi comuni dare et prestare, renuncians omni privilegio et convencioni et preterquam a iure soli seu a censu sive pensione in futurum per te prestando pro dicto hedificio dicto domino Thedisio, constituentes dicto nomine dictum monasterium et ospitale dictum hedificium pro te et tuo nomine precario possidere quousque de ipso hedificio corporalem apprehenderit possessionem, dantes tibi licenciam corporalem apprehendendi possessionem de ipso hedificio quandocumque volueris sine alicuius magistratus decreto et si quid plus valet dictum hedificium dicto precio, id quod plus est, scientes et eius veram extimacionem plus valere, illud totum tibi remitimus et donamus, renunciantes iuri iuvanti deceptis in contra<c>tu ultra dimidiam iusti precii. Ipsum etiam hedificium domus^e ut supra dicto nomine tibi non impedire vel subtrahere promittimus, sed potius ipsum tibi et cui habere statueris legitime defendere et auctorizare ab omni persona, corpore, collegio et universitate in iudicio et extra propriis expensis dicti monasterii et ospitalis, remissa tibi necessitate denunciandi, alioquin si ut supra tibi non observabimus vel dictum

hedifficium a te evictum fuerit, penam dupli de eo quod nunc valet aut pro tempore plus valuerit seu melioratum fuerit tibi stipulanti promittimus, ratis semper manentibus supradictis et pro predictis omnibus attendendis et observandis omnia bona dictorum monasterii et ospitalis tibi stipulanti promittimus. Insuper ex dicta causa et dicto precio cedimus tibi dicto nomine omnia iura, actiones et rationes que et quas dictum monasterium sive dictum ospitale habent / (c. 38 v.) in dicto hedificio seu occasione ipsius vel eis competunt seu competere possunt^s tibi cedimus et tradimus dicto nomine et in te transferimus, ita ut dictis iuribus, actionibus et rationibus uti possis, agere et experiri et omnia demum facere que nos dicto nomine sive dictum monasterium et ospitale facere possumus, possemus vel unquam melius potuimus, constituentes te procuratorem ut in rem tuam. Et confitemur nos omnes predicti quod in predictis nichil factum est ad lesionem divine domus, sed omnia predicta conversa et facta sunt ob utilitatem et ad utilitatem dicti monasterii sive dicti hospitalis. Actum Ianue, actum^h in plathea ante ecclesiam dicti monasterii. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXIII, die XXIII octubris, indic(tione) XII^a, in sero. Testes Thimonus Scagegius censarius, dominus Fredencius, prior Sancti Fructuosi, et Guillelmus clericus de Pontremulo, porterius dicti monasterii.

^a fratrum: *così I* ^b Stefani: *così I* ^c domus: *in sopralinea* ^d inde: *in sopralinea*
^e numerate: *in sopralinea su recepte depennato* ^f *segue depennato* pro ipso he ^g *segue lettera t* ^h actum: *così I*.

806

1285, gennaio 4, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, col consenso di Enrico de Vivalda lanerius, precedente locatario, concede in locazione perpetua a Pasquale de Semino tintor, che agisce anche a nome dei propri eredi, due case contigue nella contrada del macello Murrini, oltre ad un terreno re-trostante, per il canone annuo di 6 lire, con obbligo di manutenzione delle case e di recinzione del terreno e a condizione che, se questi morisse senza lasciare eredi diretti legittimi, tali beni ritornino nelle disponibilità del monastero.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 104 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Pascalis de Semino »; « Vero de terra que <est> retro hedificia domorum extra archum »; in quello esterno, di mano trecentesca: « Lbr. VI »; di mano moderna: « 1285, 4 gennaio ».

Sull'argomento v. nn. 776, 807.

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut / de sindicatu apparet per instrumentum publicum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii, loco tibi Paschali de / Semino tinctori, reccipienti nomine tuo et heredum tuorum ex te natorum, im perpetuum domos duas contiguas exti/matas in libris centum ianuinorum nostra comuni voluntate et tabulas tres terre posite retro ipsas domos et eisdem / domibus coherentes sive positas iuxta ipsas domos, positas in contrata macelli Murrini, quibus ambabus coheret / ante via, retro terra vacua dicti monasterii, ab uno latere edificium domus quod fuit quondam Iacobi Bellama/me et nunc est Guirardini macellarii, ab alio latere edificium domus quod fuit quondam Iohannis barberii pro pensione / sive nomine pensionis solvenda omni anno dicto monasterio infra octavam nativitatibus Domini libras sex ianuinorum, quas domos / cum dictis tabulis tribus terre positis retro ipsas domos promito tibi stipulanti et reccipienti pro te et heredibus tuis ex te / natis im perpetuum de cetero non impedire nec subtrahere, set ipsas domos et terram tibi libere permittere et heredibus tuis / ex te natis im perpetuum et ipsas tibi et heredibus tuis legitime defendere et auctorizare ab omni persona, / collegio et universitate expensis dicti monasterii, remissa necessitate denunciandi. Versa vice ego dictus Paschalis pro predictis / per me et heredes meos im perpetuum promito et convenio tibi, reccipienti nomine dicti monasterii et conventus, dare et / solvere abbati dicti monasterii vel illi qui pro tempore fuerit nomine dicti monasterii pro pensione dictarum domorum et terre omni anno / infra octavam nativitatibus Domini libras sex ianuinorum et dictas domos tenere et regere in bono statu et non sinere eas / deteriorari et eas cum opus fuerit reficere et tecta cooperire meis propriis expensis. Et si contigerit me / decedere sine liberis ex legitimo matrimonio natis, ipsas domos restituere et dimittere dicto monasterio / cum omni melioramento quod in ipsis vel aliqua ipsarum factum esset. Insuper promito vobis dictam terram claudere / et clausam tenere ita quod per ipsam iri vel transiri non possit ad aliam terram dicti monasterii

continuum sive vicinam dicte terre. Predicta omnia promiserunt dicte partes, videlicet dictus prior et syndicus nomine dicti monasterii / et conventus ex una parte et dictus Paschalis per se et heredes suos ex se natos ex altera inter se ad invicem / solempniter stipulantes atendere, complere et observare et contra in aliquo non facere vel venire, alioquin libras / quinquaginta ianuinarum nomine pene inter se dictis nominibus adinvicem solempniter stipulantes dare et solvere promiserunt, / in quam penam incidat pars non observans parti observanti et a non observante per observantem peti possit / et exigi cum effectu, ratis manentibus omnibus et singulis supradictis et pro predictis omnibus et singulis atendendis / et observandis dictus prior et syndicus bona dicti monasterii et dictus Paschalis bona sua inter se adinvicem solempniter stipulantes pignori obligaverunt. Acto quod, si contingeret dictum Paschalem decedere absque herede legitimo ex / se nato, quod dicte domus et terra restitui debeant dicto monasterio cum omni melioramento quod in ipsis vel aliqua / earum factum esset et dicta locacio sit finita, acto quod pro melioramento quod fieri contigerit in dictis domibus / vel aliqua ipsarum vel in dicta terra vel pro restitutione aut coopertura ipsarum domorum dictum monasterium nichil solvere / debeat vel ex dicta pensione aliquid retineri per dictum conductorem vel eius successores, acto et expressim dicto inter / dictum priorem et syndicum nomine monasterii et conventus ex una parte et dictum Paschalem ex altera quod si forte aliquo / tempore contingeret per aliquem successorem abbatis seu conventum dicti monasterii non atenderentur predicta, quod omne melioramentum quod esset a dictis libris centum quibus extimate sunt dicte domus supra debeant restitui dicto / Paschali sive heredibus legitimis eius ex se natis et nichilominus cadat monasterium predictum in penam predictam / de qua superius mencio facta est et ita actum est inter dictas partes in presenti contractu. Et predicta facta sunt de / voluntate, consensu et mandato Enrici de Vivalda lanerii, cui predictae domus et terra locate erant per dictum monasterium. / Actum apud dictum monasterium. Testes Obertus de Clavaro lanerius et Otobellus magister antelami. Anno dominice nativitatis M^o / CC^o LXXXV, ind(ictione) XII^a, die IIII ianuarii, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

807

1285, gennaio 4, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in enfiteusi perpetua ad Enrico de Vivalda lanerius e ai suoi eredi legittimi un suolo su cui insiste una casa, oltre ad un terreno libero retrostante, per il canone annuo di 40 soldi.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 105 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Henricus de Vivalda »; « Benedicti de Vivalda »; in quello esterno, di mano trecentesca: « S. XL »; in quello esterno di c. 105 v., di mano moderna: « 1285, 4 gennaio ».

Sull'argomento v. nn. 776, 807.

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, / ut de sindicatu apparet per instrumentum publicum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii et conventus / ipsius, do, cedo et trado tibi Enrico de Vivalda lanerio et heredibus tuis legitimis ex te natis in ephyteosim perpetuam / solum sive terram dicti monasterii super quo est edificium cuiusdam domus, cui coheret ante carrubius, retro terra vacua dicti / monasterii, ab uno latere edificium Iohannis batifolii et ab alio edificium quondam Pascalis de Revello; item terram vacuum / que est retro dictum edificium et quam tenebas a dicto monasterio sicut eam tenebis. Quod solum sive terram super quo / sive qua est dictum edificium et terram predictam que est retro dictum edificium nomine dicti monasterii et conventus tibi do, / cedo et trado et successoribus tuis a Nat(ale) Domini proxime preterito in ephyteosim perpetuam pro annua pensione soldorum / quadraginta ianuinorum, ut super dicto solo tu et successores tui, exceptis infra exceptatis, dictum edificium habere / possis et tenere perpetuo, promitens nomine dicti monasterii et conventus ipsius tibi dictum solum sive terram super quo est / dictum edificium et terram predictam que est retro dictum edificium dimittere tibi et successoribus tuis, salvis infrascriptis, pro dicta /

annua pensione et ipsam pensionem non acrescere, set ipsum solum et terram super quo sive qua est dictum edificium / et terram predictam que est retro dictum edificium tibi et successoribus tuis, preterquam inferius exceptatis, defendere et expedire ab / omni persona, collegio et universitate propriis expensis dicti monasterii, alioquin penam dupli valimenti dicti soli et terre / tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et / habenda tibi pignori obligo. Quam concessionem, nomine dicti monasterii, tibi facio pro dicta annua pensione sub / pactis, modis et condicionibus infrascriptis in presenti contractu appositis, videlicet quod non liceat tibi vel successoribus / tuis dictum edificium sive ius soli sive ius terre super quo est dictum edificium seu ius terre que est retro dictum / edificium transferre aliquo alienationis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in / aliquod hospitale vel in aliquam domum qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec / in aliquem militem vel nobilem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel successorem tuum aliquem / dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, / debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de sin/gulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii seu iuris fiet, videlicet singuli / denarii duodecim per quamlibet libram per alienantem et totidem per eum vel eam in quem vel quam aliena/bitur, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraudem adiectum esset, / debeant solvi dicti singuli denarii duodecim de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli / ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod in heredem legitimum vel testamen/tarium transiret quoad solucionem dictorum soldorum duorum dicti precii sive valimenti, quod si / in aliquo de predictis contrafieret, cadas tu et quilibet successor tuus ipso iure a iure imphyteotico et dictum / solum super quo est dictum edificium et terra que est retro dictum edificium sit libere dicti monasterii pleno iure / et sine aliquo onere et aliqua servitute nec dicte concessioni postea stare teneatur et quocienscumque / contigerit dictum edificium sive ius soli seu terre alienari per te vel aliquem successorem tuum vel aliquam / personam ad quam dictum edificium sive ius pervenerit, servari debeat forma iuris et si contrafieret, iuri comuni / stetur similiter et si in solucione pensionis cessatum fuerit, servetur forma iuris et iuri comuni stetur. / Acto quoque quod, si contigerit te vel heredes tuos dictum edificium cum iure soli sive terre alienari, servata /

forma iuris, et persona in quam alienabitur obligabitur solempniter et efficaciter in publico instrumento dicto monasterio, / secundum modum et tenorem presentis instrumenti, tam de dicta annua pensione quam de ceteris suprascriptis et / (c. 105 v.) infrascriptis, ex tunc postea non tenearis vel tuus heres non teneatur de infrascriptis per te promissis. Versa vice / ego Enricus predictus, reccipiens dictum solum sive terram super quo sive qua est dictum edificium et terram predictam / que est retro dictum edificium in perpetuam ephyteosim et concessionem predictam sub pactis, modis et condicionibus / suprascriptis et pro dicta annua pensione soldorum quadraginta, promito et convenio tibi predicto priori et sindico dicti / monasterii, recipienti nomine dicti monasterii et conventus ipsius, tenere a dicto monasterio perpetuo per me et successores / meos universales et singulares dictum solum sive terram super quo sive qua est dictum edificium et terram / que est retro dictum edificium in perpetuam imphyteosim sub pactis, modis et condicionibus suprascriptis et pro pensione / solvere singulis annis infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio soldos quadraginta ianuinorum in dicto monasterio per me / et successores meos et dictum edificium sive ius soli sive ius terre seu soli super quo est dictum edificium sive ius / terre que est retro dictum edificium non transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum / religiosum vel in aliquod hospitale vel in aliquam domum qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis / nec in aliquem nobilem vel militem aut servum et quocienscumque contigerit per me vel successorem meum aliquem dictum edificium / sive ius michi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi et faciam et / curabo per me et successores meos quod solventur dicto monasterio singuli denarii duodecim de singulis libris precii / quo vendicio seu alienacio dicti edificii seu iuris fiet, videlicet singuli denarii duodecim per / quamlibet libram <per alienantem> et totidem per eum vel eam in quem vel quam alienabitur, quod si precium adiectum / non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim <debeant solvi> de / singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo / quod in heredem meum legitimum vel testamentarium transiret quoad solucionem dictorum soldorum duorum / dicti precii sive valimenti, quod si in aliquo de predictis contrafieret, cadam ego et quilibet successor / meus ipso iure a iure imphyteotico et dictum solum super quo est dictum edificium et terra que est retro dictum edificium / sit libere dicti

monasterii pleno iure et sine aliquo onere et aliqua servitute nec dicte concessioni postea / stare teneatur dictum monasterium, salvo non obstantibus supradictis, quod si in solucione pensionis cessa/tum fuerit, servetur forma iuris et iuri comuni stetur tantum. Acto quoque quod, si contigerit me dictum edificium / cum iure soli sive terre alienare, servata forma iuris, in personam non exceptatam ut supra et in quam de iure / alienacio fieri possit et persona in quam alienabitur obligabitur solempniter et efficaciter in publico instrumento dicto / monasterio, secundum modum et tenorem presentis instrumenti tam de dicta annua pensione quam de ceteris omnibus suprascriptis / et sub pactis, modis et condicionibus suprascriptis per me promissis, ex tunc postea non teneat vel meus heres / non teneatur de suprascriptis per me promissis et eo casu dictum monasterium sive abbas cum conventu ipsius / similem concessionem in imphyteosim perpetuam sub pactis, modis et condicionibus suprascriptis et pro dicta annua / pensione dicte persone facere teneatur, ipsa persona tunc promitente et se obligante ut supra. Predicta omnia et / singula inter nos ad invicem dictis nominibus promitimus atendere, complere et observare et contra non venire sub pena / librarum quinquaginta ianuinarum ad invicem dictis nominibus solempniter <stipulata> et promissa et obligacione bonorum dicti monasterii et Enrici / predicti. Actum apud dictum monasterium. Testes Obertus de Clavaro lanerius et Ottobellus, magister antelami. Anno / dominice nativitatis M° CC° LXXXV°, ind(ictione) XIIª, die IIII ianuarii, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

808

1285, gennaio 13, <Genova>

L'ospedale di Santo Stefano conferisce procura a frate Pietro de Placatia.

Notizia in n. 863.

Notaio: Vivaldo « de Porta ».

1285, febbraio 7, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in enfiteusi perpetua a Marchisio de Astrico de Pavarano e ai suoi eredi legittimi un suolo su cui insiste una sua casa in Bisagno, nel borgo Cruciferorum, tra i due ponti di pietra, per il canone annuo di 14 soldi.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 106 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Marchisius de Astrego »; « In burgo Cruciferorum »; in quello esterno, di mano trecentesca: « s. XIII »; in quello esterno di c. 106 v., di mano moderna: « 1285, 7 febbraio ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de sindica/tu apparet per instrumentum publicum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii et conventus ipsius, presente, consensiente / et volente domino Fredencio, abbate dicti monasterii, do, cedo et trado tibi Marchisio de Astrico de Pavarano et heredibus tuis, in ephy/teosim perpetuam solum sive terram dicti monasterii supra quam habes edificium unum domus positum in Biss(anne) in burgo Cruciferorum / intra duos pontes lapideos et cui coheret ante via, retro terra dicti monasterii, ab uno latere edificium domus Alegri mo/linarii et ab alio terra dicti monasterii. Quod solum sive terram super quo sive qua est dictum edificium nomine dicti monasterii et conventus / tibi do, cedo et trado et successoribus tuis a natiuitate Domini proxime preterita in ephyteosim perpetuam pro annua pensione soldorum / quatuordecim ianuinorum, ut super dicto solo tu et successores tui, exceptis infra exceptatis, dictum edificium habere possis et tenere / perpetuo, promitens nomine dicti monasterii et conventus ipsius tibi dictum solum sive terram, super quo est dictum edificium, dimittere tibi / et successoribus tuis, salvis infrascriptis, pro dicta annua pensione et ipsam pensionem non acrescere, set ipsum solum et terram super / quo sive qua est dictum edificium tibi et successoribus tuis, preterquam inferius exceptatis, defendere et expe-

dire ab omni persona, collegio et / universitate propriis expensis dicti monasterii, alioquin penam librarum decem ianuinorum tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis et / pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligo. Quam concessionem, nomine / dicti monasterii, tibi facio pro dicta annua pensione sub pactis, modis et condicionibus infrascriptis in presenti contractu appositis, / videlicet quod non liceat tibi vel successoribus tuis dictum edificium sive ius soli sive ius terre super qua est dictum edificium transferre aliquo / alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale vel in aliquam domum seu locum qui / sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem militem vel nobilem aut servum et quocienscumque / contigerit per te vel successorem tuum aliquem dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, / debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio / seu alienacio dicti edificii seu iuris fiet, videlicet singuli denarii duodecim per quamlibet libram per alienantem et totidem per / eum vel eam in quem vel quam alienabitur, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraudem / adiectum esset, debeant solvi dicti singuli denarii duodecim de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut / supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod in heredem legitimum vel testamentarium transiret quoad solutionem / dictorum soldorum duorum dicti precii sive valimenti. Quod si in aliquo de predictis contrafieret, cadas tu et quilibet successor tuus / ipso iure a iure imphyteotico et dictum solum super quo est dictum edificium sit libere dicti monasterii pleno iure et sine aliquo / onere et aliqua servitute nec dicte concessioni postea stare teneatur et quocienscumque contigerit dictum edificium sive ius / soli seu terre alienari per te vel aliquem successorem tuum vel aliquam personam ad quam dictum edificium sive ius pervenerit, / servari debeat forma iuris et iuri comuni stetur. Acto quoque quod, si contigerit te vel heredes tuos dictum edificium cum / iure soli seu terre alienare, servata forma iuris, et persona in quam alienabitur obligabitur solempniter et efficaciter / in publico instrumento dicto monasterio, secundum modum et tenorem presentis instrumenti, tam de dicta annua pensione / quam de ceteris suprascriptis et infrascriptis, ex tunc postea non tenearis vel heres tuus non teneatur de infrascriptis per te promissis. Versa vice ego dictus Marchisius, reccipiens dictum solum seu terram super quo sive qua est / dictum edificium in perpetuam imphyteosim et concessionem pre-

dictam sub pactis, modis et condicionibus suprascriptis et pro dicta / annua pensione soldorum quatuordecim, promito et convenio tibi dicto priori et sindico, reccipienti nomine dicti monasterii et conventus / ipsius, tenere a dicto monasterio perpetuo per me et successores meos universales et singulares dictum solum sive terram / super qua sive quo est dictum edificium im perpetuam imphyteosim sub pactis, modis et condicionibus suprascriptis et / pro pensione solvere singulis annis infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio soldos quatuordecim ianuinarum in dicto monasterio / (c. 106 v.) per me et successores meos et dictum edificium sive ius soli sive ius terre super quo est dictum edificium non transferre aliquo alienacionis / titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale vel in aliquam domum qui sive que non / sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem nobilem vel militem aut servum et quocienscumque contigerit / per me vel successorem meum aliquem dictum edificium sive ius michi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu uni/versitatem, debeant solvi et faciam et curabo per me et successores meos quod solventur dicto monasterio singuli denarii duodecim / de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii seu iuris fiet, videlicet singuli denarii duodecim / per quamlibet libram per alienantem et totidem per eum vel eam in quem vel quam alienabitur, quod si precium / adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim <debeant solvi> de / singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod in heredem / meum legitimum vel testamentarium transiret quoad solucionem dictorum soldorum duorum dicti precii sive valimenti, / quod si in aliquo de predictis contrafieret, cadam ego et quilibet successor meus ipso iure a iure imphyteotico et dictum solum / super quo est dictum edificium sit libere dicti monasterii pleno iure et sine aliquo onere et aliqua servitute nec dicte concessionis / postea stare teneatur dictum monasterium, salvo non obstantibus supradictis, quod si in solucione pensionis cessatum fuerit, / servetur forma iuris et iuri comuni stetur tantum. Acto quoque quod, si contigerit me dictum edificium cum iure soli sive terre / alienare, servata forma iuris, in personam non exceptatam ut supra et in quam de iure alienacio fieri possit et persona in quam / alienabitur obligabitur solempniter et efficaciter in publico instrumento dicto monasterio, secundum modum et tenorem presentis instrumenti / tam de dicta annua pensione quam de ceteris omnibus suprascriptis et sub pactis, modis et condicionibus suprascriptis, ex tunc postea / non teneatur vel heres meus non tenea-

tur de suprascriptis per me promissis et eo casu dictum monasterium sive abbas cum / conventu ipsius similem concessionem in imphyteosim perpetuam sub pactis, modis et condicionibus suprascriptis / et pro dicta annua pensione facere teneatur, ipsa persona tunc promittente et se obligante ut supra. Predicta omnia et / singula inter nos ad invicem dictis nominibus promittimus atendere, complere et observare et contra non venire sub pena librarum / decem ianuinarum ad invicem dictis nominibus solempniter stipulata et promissa et obligacione bonorum dicti monasterii et Marchisii predicti, / ratis manentibus supradictis. Actum apud dictum monasterium. Testes Niger de Francisco lanerius et presbiter Iohannes, capellanus / monasterii Sancti Stephani. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXV, ind(ictione) XII^a, die VII februarii, post vespervas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

810

1285, febbraio 7, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in enfiteusi perpetua a Nigro de Francisco moneerius di Santo Stefano, e ai suoi eredi un suolo edificabile nel borgo di Santo Stefano, nel Rivo Torbido, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 107 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Niger de Francisco »; « In perpetuum »; « No(ta) »; in quello esterno di c. 107 v., di mano moderna: « 1285, 7 febbraio ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus eiusdem ad / infrascripta, ut de sindicatu apparet per instrumentum publicum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii / et conventus ipsius, do, cedo et trado tibi Nigro de Francisco, moneerio de Sancto Stephano, et heredibus tuis terram dicti / monasterii positam in burgo Sancti Stephani, in Rivo Torbido, cui coheret inferius edificium Aicardi de Pontremulo in parte

et in parte / edificium heredum Symonis Angelerii, ab uno latere terra monasterii predicti locata quondam Guillelmo Grosso et ab alio latere / via, superius terra dicti monasterii, ut super dicta terra possis edificare et edificia tenere perpetuo. Quod solum sive terram, nomine / dicti monasterii et conventus, tibi do, cedo et trado et successoribus tuis a nativitate Domini proxime preterita in ephyteosim perpetuam pro annua / pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula dicte terre de tanto quantum erit in mensura^a, ut super dicto solo tu et successores tui, / exceptis infra^b exceptatis, <possis > edificare et edificia tenere perpetuo, promittens nomine dicti monasterii et conventus ipsius / tibi dictum solum sive terram dimittere tibi et successoribus tuis, salvis infrascriptis, pro dicta annua pensione et ipsam pensionem / non acrescere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis, preterquam inferius exceptatis, defendere et expedire ab omni persona, / collegio et universitate propriis expensis dicti monasterii, alioquin penam librarum quinquaginta ianuinorum tibi stipulanti promitto, ratis / manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligo. / Quam concessionem, nomine dicti monasterii, tibi facio pro dicta annua pensione sub pactis, modis et condicionibus infrascriptis / in presenti contractu appositis, videlicet quod non liceat tibi vel successoribus tuis edificia que in ipsa terra fient sive ius / soli sive ius terre transferre aliquo alienationis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum / vel in aliquod hospitale vel in aliquam domum seu locum qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis / secularis nec in aliquem militem vel nobilem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel successorem tuum aliquem / dicta edificia vel aliquod ipsorum sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, / debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris / precii quo vendicio seu alienacio dictorum edificiorum seu iuris fiet, videlicet singuli denarii duodecim / per quamlibet libram per alienantem et totidem per eum vel eam in quem vel quam alienabuntur, quod si precium adiectum / non esset in alienacione vel modicum precium in fraudem adiectum esset, debeant solvi dicti singuli denarii / duodecim de singulis libris valimenti dictorum edificiorum et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio / fieri pro eo quod in heredem legitimum vel testamentarium transiret quoad solutionem dictorum soldorum duorum dicti / precii sive valimenti. Quod si in aliquo de predictis contrafieret, cadas tu et

quilibet successor tuus ipso iure / a iure imphyteotico et dictum solum super quo erunt dicta edificia sit libere dicti monasterii pleno iure et sine aliquo / onere et aliqua servitute nec dicte concessioni postea stare teneatur et quocienscumque contigerit dicta edificia / sive ius soli seu terre alienari per te vel aliquem successorem tuum vel aliquam personam ad quam dicta edificia / sive ius pervenerint, servari debeat forma iuris et si contrafieret, iuri comuni stetur similiter et si in solucione / pensionis cessatum fuerit, servetur forma iuris et iuri comuni stetur. Acto quoque quod si contigerit te vel / heredes tuos dicta edificia que fient in ipsa terra cum iure soli sive terre alienare, servata forma iuris, / et persona in quam alienabuntur obligabitur solempniter et efficaciter in publico instrumento dicto monasterio, secundum modum / et tenorem presentis instrumenti, tam de dicta annua pensione quam de ceteris suprascriptis et infrascriptis, ex tunc postea / non tenearis vel tuus heres non teneatur de infrascriptis per te promissis. Versa vice ego Niger predictus, / (c. 107v.) recipiens dictum solum sive terram im perpetuam imphyteosim et concessionem predictam sub pactis, modis et condici/onibus suprascriptis et pro dicta annua pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula dicte terre de tanto quantum erit in mensura, / promito et convenio tibi dicto priori et sindico dicti monasterii, recipienti nomine dicti monasterii et conventus ipsius, tenere a dicto monasterio perpe/tuo per me et successores meos universales et singulares dictum solum sive terram im perpetuam imphyteosim sub pactis, / modis et condicionibus supradictis et pro pensione solvere singulis annis infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio soldos / decem ianuinorum pro qualibet tabula dicte terre de tanto quantum erit in mensura in dicto monasterio per me et successores meos et edificia que / fient in ipsa terra sive ius soli sive terre non transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium / seu locum religiosum vel in aliquod hospitale vel in aliquam domum qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis / secularis nec in aliquem nobilem vel militem aut servum et quocienscumque contigerit per me vel successorem meum aliquem edificia / que in ipsa terra fient sive ius michi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi / et faciam et curabo per me et successores meos quod solventur vobis et successoribus vestris seu dicto monasterio singuli denarii duodecim de / singulis libris precii quo vendicio dictorum edificiorum seu iuris fiet, videlicet singuli denarii duodecim per quamlibet libram / per alienantem et totidem per eum vel eam in quem vel quam alienabuntur, quod si precium adiectum

non esset in alienacione / vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim <debeant solvi> de singulis libris valimenti dictorum edificiorum / et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod in heredem meum legitimum vel testamentarium transi/rent quoad solucionem dictorum soldorum duorum dicti precii sive valimenti. Quod si in aliquo de predictis contrafieret, cadam ego et / quilibet successor meus ipso iure a iure imphyteotico et dictum solum et terram sit libere dicti monasterii pleno iure et sine aliquo onere / et aliqua servitute nec dicte concessioni postea stare teneatur dictum monasterium, salvo non obstantibus supradictis, quod si in / solucione pensionis cessatum fuerit, servetur forma iuris et iuri comuni stetur tantum. Acto quoque quod si contigerit me / edificia que in dicta terra fient cum iure soli sive terre alienare, servata forma iuris, in personam non exceptatam / ut supra et in quam de iure alienacio fieri possit et persona in quam alienabuntur obligabitur solempniter et efficaciter in publico / instrumento dicto monasterio, secundum modum et tenorem presentis instrumenti tam de dicta annua pensione quam de ceteris omnibus / suprascriptis et sub pactis, modis et condicionibus suprascriptis, ex tunc postea non teneatur vel heres meus non teneatur / de suprascriptis per me promissis et eo casu dictum monasterium sive abbas cum conventu ipsius similem concessionem in imphy/teosim perpetuam sub pactis, modis et condicionibus suprascriptis et pro dicta annua pensione dicte persone facere teneatur, / ipsa tunc promittente et se obligante ut supra. Predicta omnia et singula inter nos ad invicem dictis nominibus promittimus / atendere, complere et observare et contra non venire sub pena librarum quinquaginta ianuinarum ad invicem dictis nominibus solempniter stipulata / et promissa et obligacione bonorum dicti monasterii et Nigri predicti, ratis manentibus supradictis. Actum apud dictum monasterium. / Testes presbiter Henricus, clericus palacii archiepiscopi, et Bartholomeus de Arnoldo. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXV, / ind(ictione) XII, die VII februarii, post vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue ripetuto* Quod solum sive terram, nomine dicti monasterii et conventus, tibi do, cedo et trado et successoribus tuis a nativitate Domini proxime preterita in ephyteosim perpetuam pro annua pensione soldorum decem ianuinarum pro qualibet tabula dicte terre de tanto quantum erit in mensura ^b *segue ex*

1285, novembre 18, Villaregia

Fredencio, abate del monastero di Santo Stefano, esenta per l'anno corrente gli uomini di Villaregia dalla prestazione del tributo di 30 soldi.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 263.

La pergamena presenta una macchia di umidità in corrispondenza della parte centrale delle righe 7^a - 10^a, con perdita di testo.

Tale pergamena parrebbe identificabile con quella vista a suo tempo da Federico Federici e da lui così descritta: « <1285> D. Guido Arlottus iudex de Tabia testis in Tabia in atti di Raymundo Salvatico notario estratto da Guglielmo Salvatico notario, come in una cartina appresso li monaci in Santo Stefano vista da me »: v. FEDERICI¹, c. 166 r.

Sull'argomento v. nn. 165, 187, 290, 737, 816.

(S.T.) In Christi nomine amen. Anno Domini M^o CC^o LXXXV, inditione XIII, die XVIII novembris. Cum / homines Villeregie teneantur omni anno per tres dies coram domino abbate Sancti Stephani Ianuensis et dominus^a / Villeregie assistere pro curia facienda et dare omni et singulis annis soldos XXX ianuinorum dicto domino abbati, pro pro/curatione et iurisdictione eiusdem et monesterii memorati, et dicti homines tam propter gueram Pisanorum et exercitus / quam aliis occasionibus se gravatos dicerent atque suplicarent venerabili patri, domino Fredencio, abbati mone/sterii predicti, ut eos a curia presentis anni prestatione soldorum XXX ianuinorum relaxare Dei gratia dignaretur, dictus dominus / abbas, in publico parlamento per homines Villeregie more solito in palatio dicti domini abbatis congregato, / eorum supplicarentibus^b inclinatus, volens eidem^c in necessitatibus intervenire a curia predicta et prestatione dictorum soldorum XXX / ianuinorum pro anno presentidumtaxat predictos homines [...] ^d Villeregie de speciali gratia relaxavit. / Actum in palatio predicti domini abbatis de Villaregia. Testes dominus Guido Arlottus, iudex de Tabia, Guillelmus / Rogerius et Raymundus Garibaudus de Cipresa.

Ego Guillelmus Salvaticus notarius dictum instrumentum, prout inveni in abriviaturis et protocollo / Raymundi Salvatici et eius mandato, exemplavi et cumscripsi et in publicam formam redegi.

^a dominus: *così A* ^b suplicarentibus: *così A* ^c eidem: *così A* ^d [12].

812

1285, dicembre 19, <Lingueglietta>

Il podestà Bonifacio e la popolazione di Lingueglietta rilasciano procura a Guglielmo Burgensis.

Notizia in n. 817.

Notaio: Nicola « Litardus ».

813

1286, gennaio 5, Genova

Il prete Ogerio, rettore della chiesa di Santa Margherita di Marassi, concede in locazione per 10 anni a Ventura de Matalanna, abitante in Marassi, un terreno con casa, vigna e alberi in Marassi, iuxta Clavaricium, per il canone annuo di 5 lire e due capponi o galline.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 117, c. 4 v.

Nel margine esterno, di c. 4 v., della stessa mano e ripetuto due volte: « F(actum) »; in quello interno di c. 5 r., della stessa mano: « III »; in quello esterno di c. 5 r., della stessa mano: « F(actum) » ripetuto due volte; « VII ½ » ripetuto due volte; « Factum est pro dicto Ventura »; « Factum est pro dicto presbitero ».

Notaio: Vassallo « de Porta ».

Sull'argomento v. nn. 58, 653.

In nomine Domini amen. Ego presbiter Ogerius, minister et rector ecclesie Sancte Margarite de Marasio, nomine meo proprio et nomine et vice dicte ecclesie, loco et titulo locacionis concedo tibi Venture de Matalanna qui habitas in Marasio locum sive terram dicte ecclesie cum domo supraposita, vineatam et arboratam, positum sive positam in villa Marasii iuxta Clavariciam, cui coheret superius terra ecclesie de Pavaranno, inferius flumen Clavaricie, ab uno latere terra Iohannis Lucii in parte et in parte terra monasterii^a Sancti Stephani et ab alio latere terra dicte ecclesie Sancte Margarite mediante macerie in parte et in parte terra Lorete. Quam locacionem tibi dictis nominibus facio a festo Natalis Domini proxime preterito usque ad annos decem tunc proxime venturos pro pensione sive conducone / (c. 5r.) librarum quinque et caponorum duorum sive galinarum duarum mihi sive successoribus meis solvendarum et tradendarum a te quolibet anno in festo sancti Stephani, promittens dictis nominibus tibi dictam terram tibi dimittere et non auferre nec conduconem augere sub pena dupli de quanto et quociens contrafieret et non observaretur, ratis manentibus predictis et obligacione bonorum meorum et dicte ecclesie presentium et futurorum. Versa vice ego dictus Ventura promitto et convenio tibi dicto presbitero Ogerio dictis nominibus stipulanti dictam terram a te^b pro dicta ecclesia et a^c dicta ecclesia tenere iure locati usque dictum terminum et non dimittere et ipsam meliorare, bonificare et non peiorare et si aliqua maceries dirruetur, de cetero ipsas relevare meis proprii expensis et tibi dare et solvere quolibet anno in festo sancti Stephani pensionem predictam sub pena dupli de quanto et quociens contrafieret et non observaretur, cum restitutione expensarum per te^d vel succesores tuos factarum quolibet termine elapso pro dicta pensione petenda et exigenda et ratis manentibus predictis et obligacione bonorum meorum presentium et futurorum. Actum Ianue, in contracta porte Sancti Andree, iuxta turrim Nicole de Flisco, anno dominice nativitatit M^o CC^o LXXXVI°, indicione XIII^a, die V^a ianuarii, inter primam et terciam. Testes Daniel de Murtedo, filius Iohannis, Ugetus de Cucurno carzator et Iacobus de Molaçanna formaarius. Plura instrumenta eiusdem tenoris inde partes fieri voluerunt.

^a *Segue depennato de Pavaranno* ^b *a te: in soprilinea* ^c *a: in soprilinea su pro depennato*
^d *te: corretto da precedente scrittura.*

814

1286, gennaio 17 o 18, Genova

Il monastero di Santo Stefano rilascia procura al prete Giovanni cappellano.

N o t i z i a in nn. 817 (con data 18 gennaio), 870 (con data 17 gennaio).

N o t a i o: Giovanni « Enrici de Porta ».

815

1286, febbraio 12, <Lingueglietta>

Il podestà Bonifacio e la popolazione di Lingueglietta rilasciano procura a Guglielmo Burgensis.

N o t i z i a in n. 817.

N o t a i o: Nicola « Litardus ».

816

1286, febbraio 17, Villaregia

I consoli e gli uomini di Villaregia rilasciano procura a Ginatta Bonico, Raimondo Volpe ed Ereterio Bruna per concordare con Fredencio, abate del monastero di Santo Stefano, il pagamento di somme da loro dovute.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 264.

A tergo, di mano trecentesca: « De Ripa Tabie ».

Indizione non genovese.

Sull'argomento v. nn. 165, 187, 290, 737, 811.

E d i z i o n e: CALVINI - SARCHI, n. 29.

(S.T.) In Christi nomine amen. Anno Domini M^o CC^o LXXXVI, inditione XIII, die XVII februarii, presentibus testibus infrascriptis. Raimundus Grabinus et Ga/llicianus Bruna, consules Villeregie ac districtus et posse dicti loci, autoritate et decreto parllamenti Villeregie et hominum eiusdem / parllamenti^a, homines ad parllamentum^b per coçam et voce preconia congregati et coanati sicut mox est et consuetudo in dicto loco Villeregie congregari / et coanari, quorum hominum parllamentum^b nomina inferius sunt infrascripta, nomine et vice comunitatis et universsatis^c Villeregie et pro iam dicta comunitate et univer/ssitate^d constituerunt, ordinaverunt, fecerunt atque creaverunt Ginatam Bonicum, Raimundum Vulpem, Erentherium Brunam, presentes et suscipi/entes, syndicos, autores et procuratores suos atque comunitatis et universsatis^c iam dicte ad facere concordium, pactum et conventum cum domino^e abbate / Fredentio monasterii Sancti Stephani de Ianua et cum conventu dicti monasterii de hoc quod dictus dominus abbas et dictus conventus voluerunt vendere / et pacem facere et alienare plura debita, dRICTUM, DACITAS, banna et collectas, que et quas predicta universitas et comunitas dare et redere debent predicto / domino abbati, conventu^f et monasterio predicto pro una summa quantitate peccunie, quam predicta comunitas et universsitas volunt dare et redere anu/atim dicto domino abbati et conventu dicti monasterii et ad omnia et singula facienda que eis in ipsis factis fuerint necessaria, dantes / et concedentes pro eis et iam dicta comunitate seu universsitate ac in predictis^g ac singulis et circa generalem, liberam et omnimodam / facultatem, promittentes pro se et iam dicta comunitate sive universsitate^d sindicis iam dictis attendere, complere et observare quicquid iam dicti sindici / fecerint, tractaverint sive ordinaverint in predictis omnibus ac singulis et circa, tam in obligando quam promittendo et omnia facienda que eis expedierit / ipsis factis sub pena dupli de contrafacto et ypoteca bonorum suorum et comunitatis sive universsatis^c iam dicte. Nomina hominum parllamentum^b iam dictum / sunt ista: Iacobus Marinus, Arnaudus Bruna, Michael Vulpis, Obertus Bonanatus, Iacobus Tartarus, Facius Vulpis, Naal Mançus, Trencherius Gatus, / Arnaudus Gaiaudus, Petrus Gatus, Raimundus Morisius, Litardus Morisius, Iacobus Gaçellus, Lanfrancus Cuniçus, Costancius Ogerius, Bonicus Ogerius, Obertus Boerius, / Iacobus Magauda, Iacobus Clericus, Obertus Nigrus, Obertus

Dracus, Leo Vialis, Petrus Durca, Niger Durca, Willelmus Tacius, Davius Rebusus, Willelmus Terragnus, Lan/ceretus Garibaudus, Obertus Gallinus et Willelmus Baudus et Iohannes Guindanus. Actum in terra Villeregie, ante palatium monasterii Sancti Stephani de Ianua. / Testes Iacobus Fallonius de Linguilia, Willelmus Pretallata de Triçolo et Fenicolus Craverius de Cipressa.

Et ego Raimundus Salvaticus, notarius imperialis, his inter/fui rogatus et scripsi.

^a parlamenti: *così A* ^b parlamentum: *così A* ^c universsatis: *così A* ^d universitate: *così A* ^e domino: *in soprilinea* ^f conventu: *così A* ^g segue *depenmato ed espunto* ac in predictis omnibus

817

1286, febbraio 26, Genova

Il prete Giovanni, cappellano e procuratore del monastero di Santo Stefano e Guglielmo Burgensis, procuratore del podestà Bonifacio e della popolazione di Lingueglietta, compaiono innanzi al podestà di Genova e a Bernardo, priore di San Matteo di Genova, suddelegato apostolico, per il ritiro di reciproche accuse.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 265.

La pergamena presenta due piccole lacerazioni e sbiaditura d'inchiostro lungo il margine sinistro in corrispondenza delle righe 3^a e 4^a, senza perdita di testo.

A tergo, di mano trecentesca: « De Ripa Tabie nichil valet ».

E d i z i o n e: CALVINI - SARCHI, n. 30.

In nomine Domini amen. Cum lites, contenciones et discordie vertentur et verti possent / et verti sperarentur < tam > coram domino potestate Ianue sive iudice maleficiorum quam coram domino Bernardo, / priore Sancti Mathei Ianuensis, qui se dicebat subdelegatum discreti viri archipresbiteri Naulensis, / domini pape delegati, inter presbiterum Iohannem, capellanum Sancti Stephani Ianue / et sindicum monasterii et conventus eiusdem, ut de sindicatu constat per instrumentum scriptum manu / Iohannis Enrici de Porta

notarii, M° CC° LXXXVI°, die XVIII ianuarii, dicto nomine, ex / una parte, et Guillelmum Burgensem, syndicum domini Boniffacii potestatis et universitatis / hominum Lenguilie, ut de sindicatu constat per duo instrumenta scripta manu Nicolai / Litardi notarii, unum M° CC° LXXXV, die XVIII decembris et aliud hoc anno, die XII^a / februarii, dicto nomine, ex alia, finaliter predicti, dictis nominibus, volentes a controversiis / discedere, deciderunt et transsegerunt ut infra, videlicet quia dictus Guillelmus, dicto / nomine, habens ad hec speciale mandatum ex forma dicti instrumenti hoc anno scripti, / remisit universas acusas hinc retro factas ab hominibus Linguilie contra aliquos / homines dicti monasterii, remittentes, dicto nomine, dictas acusas in totum. / Versa vice predictus presbiter Iohannes, nomine dicti monasterii et conventus eiusdem, / remisit ex dicta causa in totum dicto Guillelmo, recipienti nomine supradictorum / domini Boniffacii potestatis et universitatis hominum Linguilie, universas accusas / et cassavit et cassari voluit universos processus factos seu inceptos prius / coram predicto domino iudice vel subdellegato, promittens quod aliquo facto vel / occasione predicta coram dicto domino subdellegato vel dellegato nullo tempore deinceps / molestabit dictos dominum Boniffacium potestatem et universitatem hominum Linguilie, salvo quod non obstantibus supradictis non intelligatur in aliquo derogatum / aliquibus promissionibus vel obligationibus, quibus per aliqua instrumenta tenentur vel obli/gati sunt dictus dominus Boniffacius et universitas hominum Linguilie, set / omnes promissiones et obligationes predictae in suo statu permaneant et in futurum debeant / observari, non obstantibus supradictis. Que omnia et singula supradicta predicti sindici, / dictis nominibus, promiserunt invicem inter se attendere, complere et observare et in nullo contra/facere vel venire, alioquin penam librarum centum ianuinorum invicem inter se, dictis nominibus stipulantes, promiserunt, ratis manentibus supradictis. Et pro predictis omnibus et singulis attendendis et observandis dicti sindici et procuratores universa bona illorum, quorum sindici et / procuratores sunt, inter se adinvicem pignori obligarunt. Actum Ianue, in porticu palatii quo regitur curia potestatis, anno dominice nativitatis M° CC° LXXXVI°, die XXVI / februarii, inditione XIII^a, circa terciam. Testes Guillelmus de Manica notarius, Ansaldus de / Astricu et Iohannes de Quarto, executor potestatis. / Actum pro dicto / monasterio ^a.

(S.T.) Ego Guarnerius de Albara notarius rogatus scripsi.

^a actum pro dicto monasterio: *in calce al documento*.

1286, aprile 4, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del monaco Nicola, concede in livello per 29 anni a Ruffino de Fuce di Bisagno e ai suoi eredi legittimi un terreno edificabile nella braida del Bisagno, per il canone annuo di 5 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 92 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Rufinus de Fuce »; « Nunc de via Bisann(nis) »; in quello inferiore, di mano trecentesca: « VII »; in quello esterno di c. 92 v., di mano moderna: « 1266, 4 settembre ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii ad infrascripta, ut de sindicatu apparet / per instrumentum publicum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii et conventus ipsius, loco et titulo locacionis libellario / nomine concedo tibi Ruffino de Fuce de Biss(anne) et heredibus tuis ex te legitimis natis tabulas sex terre dicti monasterii, que est in / braya Biss(annis) ad latus porte per quam vadit Guilionus de Costa ad terram quam tenet a dicto monasterio, ad edificandum in / ipsa terra edificium unum domus et cui coheret ante clusa molendini dicti monasterii, a tribus lateribus terra dicti monasterii, usque annos / viginti novem proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione / dicte terre soldos quinque ianuinorum pro qualibet tabula infra octavam nativitatis Domini. Quam terram nomine dicti monasterii promito tibi di/mi-tere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi defendere, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine / dicti monasterii tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi dicto nomine pi/gnori obligo. Versa vice ego dictus Ruffinus, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito / tibi dicto sindico, reccipienti nomine dicti monasterii, ex pacto in-

ter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos quinque / ianuinorum pro qualibet tabula, dare et solvere annuatim infra octavam nati-
 vilitatis Domini dicto monasterio et habere edificatum in ipsa terra / usque an-
 nos quatuor proximos et non vendere vel alienare edificium quod in ipsa terra
 fiet sine licencia abbatis dicti monasterii, / quam licenciam teneat petere a
 dicto abbate et si forte dictum edificium alicui vendi contigerit, debeam prius
 / denunciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si dictum
 monasterium dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere ad / minus
 de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim
 ipsum vendere cui voluero, ita quod non / possit dictum edificium vendi vel
 alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso /
 et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo ca-
 su pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel / pars eiusdem, preter-
 quam in heredem meum legitimum ex me natum, teneat dare et solvere dicto
 monasterio infra mensem unum a / die alienacionis vel vendicionis facte ut
 supra, pro recognicione domini dicte terre, denarios duodecim ianuinorum
 pro qualibet libra percepta / vel promissa seu que percipi debebit ex dicto edi-
 ficio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod fa/ciam
 et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel
 aliquo casu in se habuerit et in se pervenerint et / quociens, si heres meus non
 fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur abbati dicti monaste-
 rii vel suo certo misso / infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis
 ex dicto edificio vel parte ipsius seu possessionis habite pro qualibet libra / eius
 totius quod inde percipietur et percipi debebit seu promissum fuerit ex dicto
 edificio vel parte ipsius seu valimenti / eiusdem denarios duodecim et quod
 ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu
 habuerit ipsum et / quociens instrumentum locacionis et conducionis usque
 ad terminum XXVIII annorum ab odie numerandum pro dicta pensione / an-
 nua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra men-
 sem unum a die emptionis vel vendicionis / vel alienacionis huiusmodi faciet
 dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium
 vel pars ipsius alienabitur / vel pervenerit quoque titulo et quociens, eciam si
 per plures ambulaverit, preterquam heres meus non fuerit, denarios duodecim
 per / singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum condu-
 cionis et locacionis non faciet ipsi monasterio et recipiet ab eodem, / non
 teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua
 infamis persona inhoneste fame vel / iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro

tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi / fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero et quociens, promito tibi, / recipienti nomine dicti monasterii, et per te eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinarum et insuper cadam a iure / (c. 92 v.) locacionis et conducionis terre predictae et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona mea habita et habenda et specialiter / edificium supradictum tibi recipienti dicto nomine pignori oblo. Actum apud dictum monasterium. Testes Enricus de Vivalda lanerius / et Guillelmus de Bragniello, familiaris domini abbatis. Anno dominice natiuitatis M° CC° LXXXVI, ind(ictione) XIIIª, die IIII aprilis, in completorio.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

819

1286, agosto 10, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del monaco Nicola, concede in livello per 29 anni al notaio Nicolino Spinola, che agisce come procuratore di Giovanni di Oberto tintor, e agli eredi di quest'ultimo due suoli su cui insistono due case di questi, oltre a due terreni retrostanti e alla terza parte di un pozzo, per il canone annuo di 20 soldi.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 92 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Iohannes tintor »; in quello esterno, di mani trecentesche: « Pro Iohanni de Sigestro »; « S. XX ». In calce al testo in c. 93 r., di mano moderna: « 1286, 20 aprile ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de syndicatu / apparet per instrumentum publicum inde scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii, loco et titulo locacionis libellario nomine concedo tibi / Nicolino Spinule, procuratori Iohannis Oberti tintoris, notario, recipienti nomine et vice dicti Iohannis et heredum suorum, et

per te ipsi Iohanni et heredibus suis / pedes vivos decem terre dicti monasterii, supra quam dictus Iohannes habet edificium unum domus, cui edificio coheret ante carrubius, retro terra / dicti monasterii quam tenet dictus Iohannes pro dicto monasterio et quam terram cum tertia parte puthei nomine dicti monasterii tibi nomine dicti Iohannis et per te ipsi / Iohanni loco libellario nomine, ab una parte edificium Simonis Pilosi et ab alio latere edificium Agnesie, uxoris quondam Belengerii basterii / et terre coheret superius murus civitatis, ab una parte terra dicti monasterii quam tenet Simon Pilosus, ab alio terra dicti monasterii quam / tenet dicta Agnesia. Item dicto nomine loco tibi, recipienti nomine dicti Iohannis, et per te dicto Iohanni libellario nomine terram dicti monasterii, supra / quam dictus Iohannes habet edificium unum domus, cui coheret ante carrubius, ab uno latere edificium Guillelmi de Repia et ab alio edificium / Oberti de Clavaro lanerii; item ortum positum retro dictum edificium, cui coheret superius murus civitatis, ab utroque latere terra dicti monasterii. Quam / locacionem libellario nomine, nomine dicti monasterii, tibi, recipienti nomine dicti Iohannis, et per te ipsi Iohanni et heredibus suis facio a nativitate / Domini proxime preterita usque annos viginti novem proxime completos, te dante et solvente nomine dicti Iohannis annuatim sive sin/gulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicte terre et soli soldos viginti ianuinorum. Quam terram supra quam sunt dicta / edificia et terram que est retro ipsa edificia ut supra nomine dicti monasterii promito tibi, recipienti nomine dicti Iohannis, et per te ipsi Iohanni / dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi defendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque / ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi / dicto nomine pignori obligo. Versa vice ego dictus Nicolinus, procurator dicti Iohannis, procuratorio nomine ipsius reccipiens dictam / terram pactis et condicionibus supradictis, promito tibi dicto sindico, recipienti nomine dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter / apposito, dictam pensionem, videlicet soldos viginti ianuinorum, dare et solvere annuatim infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non / vendere vel alienare dicta edificia sine licencia abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere a dicto abbate / et si forte dicta edificia alicui vendi contingerint, debeam prius denunciare <abbati> qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si dictum / monasterium dicta edificia emere voluerit, debeat illa habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsa emere / noluerit, possim ipsa vendere cui voluero, ita quod non possint dicta

edificia vendi vel alienari alicui nobili / vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero <vel alienavero> vel dictus Iohannes vendiderit vel / alienaverit dicta edificia vel partem ipsorum vel aliquo casu pervenerint in aliquam personam ipsa edificia vel pars / eorundem, preterquam in heredem dicti Iohannis legitimum ex se natum, teneatur dictus Iohannes dare et solvere dicto / monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra, pro recognicione domini dicte terre, denarios / duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debebit ex dictis edificiis seu valimenti / ipsorum, si iusto precio alienata non essent, et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dicta edificia vel partem / ipsorum emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerint et quociens, si heres suus non fuerit ut supra, dabit / et solvet et dare et solvere teneatur abbati dicti monasterii vel suo certo misso infra mensem unum a die alienacionis vel / vendicionis ex dictis edificiis vel parte ipsorum seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur / et percipi debebit seu promissum fuerit ex dictis edificiis seu parte ipsorum seu valimenti eorundem denarios / (c. 93 r.) duodecim et quod ille cui vendentur vel alienabuntur dicta edificia vel pars ipsorum vel aliquo casu habuerit ipsa et quociens / instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta annua pensione / huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empcionis vel vendicionis vel alienacionis / huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dicta edificia vel pars ipsorum alienabuntur vel perve/nerint quoque titulo et quociens, eciam si per plures ambulaverint, preterquam heres suus non fuerit ut supra, denarios duodecim / per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum conducionis et locacionis non faciet ipsi monasterio et recipiet ab eodem, / non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa / abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dictis edificiis habitaverit, ipsam inde expellet dictus Iohannes infra dies octo postquam sibi / fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafactum fuerit et quociens, promito / dicto nomine tibi, recipienti nomine dicti monasterii, et per te eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinorum et insuper ca/dam a iure locacionis et conducionis terre predictae et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona dicti Iohannis habita et / habenda et specialiter edificia supradicta tibi recce-

pienti dicto nomine pignori obligo. Actum Ianue, in porticu Thome Spinule. Testes Obertus de / Valencia et Nicolinus Spinula quondam Nicolini. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXVI, ind(ictione) XIII, die X^a augusti, inter / primam et terciam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

820

1286, settembre 12, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in enfiteusi perpetua a Negro di Cogorno moneerius, abitante nel borgo di Santo Stefano, e ai suoi eredi un suolo edificabile, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 93 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Niger de Cucurno»; «In perpetuum»; «Nunc Blanchus tenet eam»; in quello esterno di c. 94 r., di mano moderna: «1286, 12 settembre».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Benedictus, frater Gregorius et frater Nicola Beaqua, monaci dicti monasterii, / nomine et vice dicti monasterii et conventus ipsius, damus, cedimus et tradimus tibi Nigro de Cucurno moneerio, qui habitas in burgo Sancti Stephani, / et heredibus tuis a nativitate Domini proxime ventura in ephyteosim perpetuam terram sive solum dicti monasterii ad edificandum, videlicet / tantum de dicta terra in lungitudine quantum est murus tui dicti Nigri ex oposita parte sive ante dictam terram et tantum / in latitudine quantum est edificium Enrici de Lesegno et cui terre sive solo coheret ante via, retro terra dicti monasterii me/diante trexenda, ab uno latere terra dicti monasterii supra quam habet edificium Enricus de Lesegno et ab alio terra monasterii predicti. / Quod solum sive terram nomine dicti monasterii et conventus damus, cedimus et tradimus tibi et successoribus tuis in ephyteosim perpetuam / pro annua pensione soldorum decem ianuinarum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura dictum solum sive terra, ut super / dicto solo tu et successores tui, exceptis infra exceptatis, edificare possis et edificium tenere perpetuo, promi-

tentes nomine / dicti monasterii et conventus ipsius tibi dictum solum sive terram dimitere tibi et successoribus tuis, salvis infrascriptis, pro dicta / annua pensione et ipsam pensionem non acrescere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis, preterquam inferius ex/ceptatis, defendere et expedire ab omni persona, collegio et universitate propriis expensis dicti monasterii, alioquin penam librarum / quinquaginta ianuinarum tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti / monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quam concessionem, nomine dicti monasterii, tibi facimus pro dicta pensione annua sub / pactis, modis et condicionibus infrascriptis in presenti contractu appositis, videlicet quod non liceat tibi vel successoribus tuis / edificia que in ipsa terra fient sive ius soli sive ius terre transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, / monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale vel in aliquam domum seu locum qui sive que non sit / subiecta iurisdictioni iudici secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel / (c. 93 v.) successorem tuum aliquem dicta edificia vel aliquod ipsorum sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu / universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii / quo vendicio seu alienacio dictorum edificiorum seu iuris fiet, videlicet singuli denarii duodecim per quamlibet libram per / alienantem et totidem per eum vel eam in quem vel quam alienabuntur, quod si precium adiectum non esset in aliena/cione vel modicum precium in fraude adiectum esset, debeant solvi dicti singuli denarii duodecim de singulis / libris valimenti dictorum edificiorum et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod in heredem / legitimum vel testamentarium transiret quoad solutionem dictorum soldorum duorum dicti precii sive valimenti. Quod si in aliquo / de predictis contrafieret, cadas tu et quilibet successor tuus ipso iure a iure enphyteotico et dictum solum super quo erunt dicta / edificia sit libere pleno iure dicti monasterii et sine aliquo onere et aliqua servitute nec dicte concessioni postea stare teneatur / et quocienscumque contigerit dicta edificia sive ius soli et terre alienare per te vel aliquem successorem tuum vel aliquam personam ad / quam dicta edificia sive ius pervenerint, servari debeat forma iuris et si contrafieret, iuri comuni stetur similiter et si / in solutione pensionis^a cessatum fuerit, servetur forma iuris et iuri comuni stetur. Acto quoque quod, si contigerit te vel / heredes tuos dicta edificia que fient in ipsa terra cum iure soli sive terre alienare, servata forma iuris, et / persona in quam alienabitur

obligabitur solempniter et efficaciter in publico instrumento dicto monasterio, secundum modum et / tenorem presentis instrumenti, tam de dicta annua pensione quam de ceteris suprascriptis et infrascriptis, ex tunc postea non tenearis / vel tuus heres non teneatur de infrascriptis per te promissis. Versa vice ego Niger predictus, reccipiens dictum solum sive / terram im perpetuam imphyteosim et concessionem predictam sub pactis, modis et condicionibus suprascriptis et pro dicta / annua pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula dicte terre de tanto quantum erit in mensura, promito et convenio vobis / dictis abbati et monacis, reccipientibus nomine dicti monasterii et conventus ipsius, tenere a vobis nomine dicti monasterii seu a dicto / monasterio perpetuo per me et successores meos universales et singulares dictum solum sive terram im perpetuam imphyteosim / sub pactis, modis et condicionibus supradictis et pro pensione solvere singulis annis infra octavam natiuitatis Domini dicto / monasterio soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula dicte terre de tanto quantum erit in mensura in dicto monasterio per me et successores / meos et edificia que fient in ipsa terra sive ius soli sive terre non transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam / ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale vel in aliquam domum qui sive que non sit / subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem nobilem vel militem aut servum et quocienscumque conti/gerit per me vel successorem meum aliquem edificia que in ipsa terra fient sive ius michi concessum transferri / in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi et faciam et curabo per me et successores meos / quod solventur vobis et successoribus vestris seu dicto monasterio singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo / vendicio dictorum edificiorum seu iuris fiet, videlicet singuli denarii duodecim per quamlibet libram per alienan/tem et totidem per eum vel eam in quem vel quam alienabuntur, quod si precium adiectum non esset / in alienacione vel modicum precium in fraudem adiectum esset, singuli denarii duodecim <debeant solvi> de singulis libris / valimenti dictorum edificiorum et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod in heredem / meum legitimum vel testamentarium transiret quoad solutionem dictorum soldorum duorum dicti precii sive valimenti. / Quod si in aliquo de predictis contrafieret, cadam ego et quilibet successor meus ipso iure a iure imphyteotico et / dictum solum et terra sit libere dicti monasterii pleno iure et sine aliquo onere et aliqua servitute / nec dicte concessionis postea stare teneatur dictum monasterium, salvo non obstantibus supradictis, quod si in so/lucione (c. 94r.) pensionis cessatum fuerit, servetur forma iuris et iuri co-

muni stetur tantum. Acto quoque quod, si contigerit me / edificia que in dicta terra fient cum iure soli sive terre alienare, servata forma iuris, in personam non exceptatam / ut supra et in quam de iure alienacio fieri possit et persona in quam alienabuntur obligabitur solempniter et efficaciter in / publico instrumento dicto monasterio, secundum modum et tenorem presentis instrumenti tam de dicta annua pensione quam de ceteris / omnibus suprascriptis et sub pactis, modis et condicionibus suprascriptis, ex tunc postea non teneat vel heres meus / non teneatur de suprascriptis per me promissis et eo casu dictum monasterium sive abbas cum conventu ipsius similem / concessionem <in> imphyteosim perpetuam sub pactis, modis et condicionibus suprascriptis et pro dicta annua pensione dicte persone / facere teneatur, ipsa tunc promittente et se obligante ut supra. Predicta omnia et singula inter nos ad invicem dictis / nominibus promittimus atendere, complere et observare et contra non venire, sub pena librarum quinquaginta ianuinarum dictis nominibus solempniter stipulata et promissa sub obligatione bonorum dicti monasterii et Nigri predicti, ratis manentibus supradictis. Actum apud dictum monasterium. / Testes Petrus, scriptor de Sancto Silvestro, et Petrus, canevarius dicti monasterii. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXVI, ind(ictione) XIII^a, / die XII septembris, post vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue cess*

821

1286, settembre 12, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in enfiteusi perpetua ad Enrico di Lesegno, abitante nel borgo di Santo Stefano, e ai suoi eredi un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 94 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Henricus de <Le>segno »; « In perpetuum »; in quello esterno di c. 95 r., di mano moderna: « 1286, 12 settembre ».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Benedictus et frater Nicola Beagua, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii / et conventus ipsius, damus, cedimus et tradimus tibi Enrico de Lesegno, qui habitas in burgo Sancti Stephani et heredibus tuis, a nativitate Domini proxime / ventura in ephyteosim perpetuam terram sive solum dicti monasterii supra quam habes edificium unum domus, cui coheret ante via, retro / terra dicti monasterii mediante trexenda, ab uno latere terra monasterii supra quam habet edificium Iohannes Çançonus et ab alio terra monasterii. / Quod solum sive terram nomine dicti monasterii et conventus tibi damus, concedimus et tradimus et successoribus tuis in ephyteosim perpetuam / pro annua pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura dictum solum sive terra, ut super dicto / solo tu et successores tui dictum edificium habere possis et tenere perpetuo, promittentes nomine dicti monasterii <et conventus> ipsius dictum solum sive terram, / super quo est dictum edificium, dimittere tibi et successoribus tuis, salvis infrascriptis, pro dicta annua pensione et ipsam pensionem non / acrescere, set ipsum solum et terram super quo sive qua est dictum edificium tibi et successoribus tuis, preterquam inferius exceptatis ^a, defendere et / expedire ab omni persona, collegio et universitate propriis expensis dicti monasterii, alioquin penam dupli valimenti dicti soli et terre / tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi / pignori obligamus. Quam concessionem, nomine dicti monasterii, tibi facimus pro dicta annua pensione sub pactis, modis et / condicionibus infrascriptis in presenti contractu appositis, videlicet quod non liceat tibi vel successoribus tuis dictum edificium sive / ius soli sive ius terre super quo est dictum edificium transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, mona/sterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale vel in aliquam domum seu locum qui sive que non sit subiecta / iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem militem vel nobilem aut servum et quocienscumque contigerit per te / vel successorem tuum aliquem dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, / debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris / precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii seu iuris fiet, videlicet singuli denarii duodecim per quamlibet / libram per alienantem et totidem per eum vel eam in quem vel quam alienabitur, quod si precium adiectum non esset / in alienacione vel modicum precium in fraudem adiectum esset, debeant solvi dicti singuli denarii

duodecim / (c. 94 v.) de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod in heredem / legitimum vel testamentarium transiret quoad solutionem dictorum soldorum duorum dicti precii sive valimenti. Quod si / in aliquo de predictis contrafieret, cadas tu et quilibet successor tuus ipso iure a iure imphyteotico et dictum solum super quo / est dictum edificium sit libere dicti monasterii pleno iure et sine aliquo onere et aliqua servitute nec dicte concessioni / postea stare teneatur et quocienscumque <contigerit> dictum edificium sive ius soli seu terre alienare per te vel aliquem successorem tuum / vel aliquam personam ad quam dictum edificium sive ius pervenerit, servari debeat forma iuris et si contrafieret, iuri / comuni stetur similiter et si in solutione pensionis cessatum fuerit, servetur forma iuris et iuri comuni stetur. / Acto quoque quod, si contigerit per te vel heredes tuos dictum edificium cum iure soli sive terre alienare, servata / forma iuris, et persona in quam alienabitur obligabitur solemniter et efficaciter in publico instrumento dicto monasterio, / secundum modum et tenorem presentis instrumenti, tam de dicta annua pensione quam de ceteris suprascriptis et infrascriptis, / ex tunc postea non tenearis vel tuus heres non teneatur de infrascriptis per te promissis. Versa vice ego dictus / Enricus, recipiens dictum solum sive terram super quo sive qua est dictum edificium im perpetuam imphyteosim et concessionem / predictam sub pactis, modis et condicionibus suprascriptis et pro dicta annua pensione soldorum decem ianuinarum pro qualibet tabula / de tanto quantum erit in mensura, promito et convenio vobis predictis abbati et fratribus ac monacis dicti monasterii, recipientibus / nomine dicti monasterii et conventus ipsius, tenere a vobis nomine dicti monasterii seu a dicto monasterio perpetuo per me et successores meos / universales et singulares dictum solum sive terram super quo sive qua est dictum edificium im perpetuam imphyteosim / sub pactis, modis et condicionibus suprascriptis et pro pensione solvere singulis annis infra octavam nativitatis Domini / vobis et successoribus vestris soldos decem ianuinarum pro qualibet tabula in dicto monasterio per me et successores meos et dictum edificium / sive ius soli sive terre super quo est dictum edificium non transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, / monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale vel in aliquam domum qui sive que non sit subiecta / iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem nobilem vel militem aut servum et quocienscumque contigerit per me / vel successorem meum aliquem dictum edificium sive ius mihi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, / debeant solvi et faciam et

curabo per me et successores meos quod solventur vobis et successoribus vestris seu dicto monasterio / singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii seu iuris fiet, / videlicet singuli denarii duodecim per quamlibet libram per alienantem et totidem per eum vel eam in quem vel / quam alienabitur, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum / esset, singuli denarii duodecim <debeant solvi> de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non / intelligatur alienacio fieri pro eo quod in heredem meum legitimum vel testamentarium transiret quoad / solucionem dictorum soldorum duorum dicti precii. Quod si in aliquo de predictis contrafieret, cadam ego et quilibet / successor meus ipso iure a iure imphyteotico et dictum solum super quo est dictum edificium sit libere dicti monasterii / pleno iure et sine aliquo onere et aliqua servitute nec dicte concessioni postea stare teneatur dictum monasterium, / salvo non obstantibus supradictis, quod si in solucione pensionis <cessatum fuerit>, servetur forma iuris et iuri comuni stetur / tantum. Acto quoque quod, si contigerit me dictum edificium cum iure soli sive terre alienare, servata forma iuris, in / personam non exceptatam ut supra et in quam de iure alienacio fieri possit, et persona in quam alienabitur obliga/bitur solempniter et efficaciter in publico instrumento dicto monasterio, secundum modum et tenorem presentis instrumenti tam / de dicta annua pensione quam de ceteris omnibus suprascriptis et sub pactis, modis et condicionibus suprascriptis, / (c. 95 r.) ex tunc postea non teneatur vel heres meus non teneatur de suprascriptis per me promissis et eo casu dictum <monasterium> / sive abbas cum conventu ipsius similem concessionem in imphyteosim perpetuam sub pactis, modis et condicionibus / suprascriptis et pro dicta annua pensione dicte persone facere teneatur, ipsa persona tunc promitente et se obligante ut supra. / Predicta omnia et singula inter nos ad invicem dictis nominibus promittimus attendere, complere et observare et contra non venire / sub pena librarum quinquaginta ianuinorum ad invicem dictis nominibus solempniter stipulata et promissa et obligacione bonorum dicti / monasterii et Enrici predicti, ratis manentibus supradictis. Actum in plathea dicti monasterii. Testes Petrus de Sancto Silvestro scriptor / et Castellinus de Monleone, qui stat prope dictum monasterium. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXVI°, ind(ictione) XIII^a, die XII / septembris, post vesperas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a exceptatis: *con ta in soprilinea*.

1287, maggio 23, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Simone ferrarius de Porta e ai suoi eredi legittimi un suolo su cui insiste una sua casa, oltre al terreno libero retrostante, per il canone annuo di 36 soldi, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 95 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Simon ferrarius »; in quello esterno, di mano trecentesca: « s. XXXVI »; in fronte al documento, di mani trecentesche: « Symon ferrarius »; « In carubio recto ». Nel margine esterno di c. 95 v., di mano moderna: « 1287, 23 dicembre ».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Nicola prior, frater Fredencius, frater Gregorius, frater Benedictus, frater / Manuel, frater Nicola Beaqua, frater Nicolinus et frater Guillelminus, monachi dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis / libellario nomine concedimus tibi Simoni ferrario de Porta et heredibus tuis legitimis ex te natis terram sive solum dicti monasterii supra / quam habes edificium unum domus, cui coheret ante via, retro terra vacua dicti monasterii, ab uno latere turre murus civitatis, / ab alio edificium Iohannis speciarri de Porta; item terram vacuum que est retro dictum edificium, cui terre coheret superius murus civitatis, inferius terra monasterii / locata Bertholino de Strupa in parte et in parte Samueli Calvo et in parte Filippo callegario et in parte Martino de Agio et in parte / Iohanni Pentecostes speciarrio, a nativitate Domini proxime ventura usque annos viginti novem proxime completos, te dante et solvente / dicto monasterio annuatim sive singulis annis pro pensione et condicione dicte terre soldos triginta sex ianuinorum. Quam terram nomine / dicti monasterii promittimus tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi defendere ab omni persona, ali/oquin penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona / dicti monasterii habita et habenda tibi dicto nomine pignori obligamus. Versa vice ego dictus Symon,

reccipiens dictam terram pactis et / condicionibus supradictis, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter appposito, dictam pen/sionem, videlicet soldos triginta sex ianuinorum, dare et solvere annuatim infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non / vendere vel alienare dictum edificium sine licencia abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere a dicto abbate / et si forte dictum edificium alicui vendi contigerit, debeam prius denunciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio / et si dictum monasterium dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et <si> / ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit dictum edificium vendi vel alienari alicui / nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium / vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum / legitimum ex me natum, teneat dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis / facte ut supra, pro recognicione domini dicte terre, denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel promissa / seu que percipi debet ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod faciam / et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se perve/nerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur abbati dicti monasterii / vel suo certo misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio vel parte ipsius seu / (c. 95 v.) possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debet seu promissum fuerit ex dicto edificio vel / parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel / pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem annorum / ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem / unum a die empcionis vel vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona / in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, eciam si per plures ambulaverit, / preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum conducionis et / locacionis non faciet ipsi monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. / Et si forte aliqua infamis

persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habita/verit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin / si in aliquo de predictis contrafecero et quociens, promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, et per^a vos^b eidem monasterio dare et solvere dicto / monasterio libras viginti quinque ianuinorum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predictae et pro predictis omnibus / et singulis observandis^c / omnia bona mea habita et habenda et specialiter edificium supradictum vobis, reccipientibus dicto nomine, pignori obligo. Actum in claustro / dicti monasterii. Testes Bergognonus Embriacus et Rainaldus speciarius de Porta et Ugo, clericus dicti monasterii. Anno dominice nativitatis / M° CC° LXXXVII, ind(ictione) XIII, die XXIII madii, post vespervas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue depennato te* ^b *vos: in soprilinea* ^c *segue ripetuto* et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predictae et pro predictis omnibus et singulis observandis

823

1287, agosto 18, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Giovanni Cicer callegarius de extra Portam Sancti Andree e ai suoi eredi legittimi un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 20 soldi, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 95 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Iohannes Cicer»; «Emit Iohanninus Alagarius M° CCC VII; emit Andrea de Corsio M° CCC XXXII»; in quello esterno, di mano trecentesca: «S. XX»; in fronte al documento, della stessa mano di cui alla seconda annotazione del margine superiore: «M° CCC XL, de mense madii, emit dictum edificium ab Andrea de Corsio Franceschina, uxor condam Guillelmi de Porta. Carta manu Lanfranchi de Nazario notarii». Nel margine esterno di c. 96 r., di mano moderna: «1287, 18 agosto».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, donus Fredencius, frater Nicola Beaqua, frater Gregorius, frater Manuel, frater /

Nicolinus, frater Guillelminus et frater Balianus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine / concedimus tibi Iohanni Cicero callegario de extra portam Sancti Andree et heredibus tuis legitimis ex te natis terram sive solum dicti monasterii, / supra quam habes edificium unum domus et quod emisti a Simone ferrario et cui coheret ante via, retro <terra> monasterii supra quam / habet edificium Iohannes Feginus tabernarius, ab uno latere edificium Villane tetricis et ab alio terra dicti monasterii supra quam / habet edificium Delovose calleg(arius), a nativitate Domini proxime preterito^a usque ad annos viginti novem proxime completos, te dan/te et solvente dicto monasterio annuatim sive singulis annis pro pensione et condicione dicte terre et soli soldos viginti / ianuinorum. Quam terram sive solum promittimus nomine dicti monasterii tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam / tibi defendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis / manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi dicto nomine pignori obligamus. Versa vice / ego dictus Iohannes, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promitto vobis, reccipientibus nomine dicti / monasterii, ex pacto inter nos solempniter aposito, dictam pensionem, videlicet soldos viginti, dare et solvere annuatim / infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare dictum edificium sine licencia abbatis / dicti monasterii, quam licenciam tenear petere a dicto abbate et si forte dictum edificium alicui vendi conti/gerit, debeam prius denunciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si dictum monasterium dictum edificium emere voluerit, / debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere / cui voluero, ita quod non possit dictum edificium vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali / vel alicui loco religioso et si vendidero vel aliena-vero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo / casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum legitimum ex me / (c. 96 r.) natum, tenear dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte / ut supra, pro recognicione domini dicte terre, denarios duodecim per quamlibet libram perceptam vel promissam seu que percipi / debeat ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod faciam

et curabo / ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et / quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur abbati dicti monasterii vel suo / certo misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio vel parte ipsius seu possessionis / habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debet seu promissum fuerit ex dicto edificio vel / parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium / vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti / novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis / et condicionibus infra mensem unum a die empconis vel vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto / monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, / eciam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non / dederit dicto monasterio et instrumentum conducionis et locacionis non faciet ipsi monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur / dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa / abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit / nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero et quociens, pro/mito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinarum / et insuper cadam a iure locacionis et conducionis predicte terre et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia / bona mea habita et habenda et specialiter edificium supradictum vobis, recipientibus dicto nomine, pignori obligo. Actum in / porticu dicti monasterii. Testes Iohannes Pilosus et Symon Pilosus callegarius et Ianuinus Pellis. Anno dominice nativitatis / M° CC° LXXXVII, ind(ictione) XIII^a, die XVIII augusti, inter primam et terciam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a preterito: *così A.*

1287, agosto 24, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in livello per 29 anni ad Acatabem de Vegoli e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in contrada San Vincenzo, per il canone annuo, da pagarsi dal dodicesimo anno in poi, di 5 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi un edificio entro quattro anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 96 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Acatabem »; « In contrata Sancti Vicencii ». In quello esterno di c. 96 v., di mano moderna: « 1287, 24 agosto ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de / sindicatu apparet per instrumentum publicum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii, loco et titulo locacionis libellario / nomine concedo tibi Acatabem de Vegoli et heredibus tuis legitimis ex te natis terram sive solum dicti monasterii positam in contrata / Sancti Vicencii, videlicet tabulam unam et dimidiam ad edificandum et cui coheret ante via, retro terra dicti monasterii, ab uno / latere terra dicti monasterii locata Iohanni Nigro de Clavaro et ab alio terra dicti monasterii locata^a Martino Scale magistro mo/lendinorum usque ad annos viginti novem proxime completos, te dante et solvente annuatim dicto monasterio pro pensione et / condicione dicte terre soldos quinque ianuinorum pro qualibet tabula, videlicet ab annis undecim proxime venturis ultra, ita quod de primis annis / undecim nichil solvere tenearis. Quam terram sive solum nomine dicti monasterii promittimus et convenimus tibi de cetero non impedire / set eam tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi defendere ab omni persona, alioquin penam librarum / viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda / tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Acatabem, recipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis,

promito et convenio / vobis domino abbati et monacis, recipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter appposito, dictam pensionem, videlicet^b solidos quinque / (c. 96 v.) ianuinorum pro qualibet tabula dare et solvere dicto monasterio annuatim ab annis undecim ultra, ita quod de primis annis undecim nichil / solvere teneat et promito vobis ipsam terram habere clausam, ita quod transiri non possit per eam neque dampnum inferri in terram dicti / monasterii et promito vobis habere edificatum dictam terram usque annos quatuor proximos et incipere ad edificandum usque annum unum proximum / et edificare ita quod protendatur tantum retro quantum protenditur edificium Columbani callegarii et non vendere vel alienare edificium quod fieri faciam in ipsa terra sive solo sine licencia abbatis dicti monasterii qui pro tempore fuerit in dicto monasterio, quam licenciam te/near petere a dicto abbate et si forte dictum edificium alicui vendi contigerit, debeam et teneat prius denunciare dicto / abbati et si dictum monasterium emere voluerit ipsum edificium, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona / et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel / servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius / vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum legitimum ex me natum, teneat / dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra, pro recognicione domini dicte terre, de/narios duodecim pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debet ex dicto edificio sive valimenti ipsius, si iusto / precio alienatum non^c esset et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se / habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto abbati / infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio vel parte ipsius seu possessionis habite pro qualibet libra / eius totius quod inde percipietur et percipi debet seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti eiusdem / denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum / et quociens instrumentum locacionis usque ad terminum viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua / huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis vel / alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edifi-

cium^d vel pars ipsius aliena/bitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, eiam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim / per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum conducionis et locacionis non faciet ipsi monasterio et reccipiet ab / eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhone/ste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati ipsius, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio^e habitaverit, ipsam inde / expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo / de predictis contrafecero et quociens, promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio / libras viginti quinque ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predicte et pro predictis omnibus et singulis observandis / omnia bona mea habita et habenda et specialiter edificium supradictum vobis, reccipientibus dicto nomine, pignori obliigo. Actum in / porticu dicti monasterii. Testes Ianuinus de Sancto Stephano, magister axie, et presbiter Iohannes, capellanus dicti monasterii. Anno dominice nativitatis / M° CC° LXXXVII, ind(ictione) XIII^a, die XXIII augusti, circa vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue depennato* magistro ^b videlicet: *in soprilinea* ^c non: *in soprilinea* ^d edificium: *in soprilinea* ^e *segue* edi

825

1287, agosto 24, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in livello per 29 anni a Martino Scala, magister molendinorum, e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in contrada San Vincenzo, per il canone annuo, da pagarsi dal dodicesimo anno in poi, di 5 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di recintarlo e di costruirvi un edificio entro quattro anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 96 v.

Nel margine esterno, di mani trecentesche: « Martinus Scala »; « In contrata Sancti Vicencii »; in quello esterno di c. 97 r., di mano moderna: « 1287, 24 agosto ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut / de syndicatu apparet per instrumentum publicum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii, loco et titulo locacionis / libellario nomine concedo tibi Martino Scale magistro molendinorum et heredibus tuis legitimis ex te natis terram sive solum / dicti monasterii ad edificandum, videlicet tabulam unam et dimidiam et que est posita in contrata Sancti Vicencii et cui coheret ante / via, retro terra dicti monasterii, ab uno latere terra monasterii locata Acatabem de Vegoli et ab alio terra dicti monasterii usque / ad annos viginti novem proxime completos, te dante et solvente annuatim dicto monasterio pro pensione et condicione dicte / (c. 97 r.) terre soldos quinque ianuinorum pro qualibet tabula, videlicet ab annis undecim ultra, ita quod de primis annis undecim nichil / solvere tenearis. Quam terram sive solum nomine dicti monasterii promito et convenio tibi dimittere et non auferre nec pensi/onem augere, set ipsam tibi defendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promito, / ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligo. Versa vice ego dictus Martinus, / reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio tibi, reccipienti nomine dicti monasterii, ex pacto inter / nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos quinque ianuinorum pro qualibet tabula, dare et solvere dicto monasterio / annuatim ab annis undecim ultra, ita quod de primis annis undecim nichil solvere teneat et promito tibi ipsam / terram habere clausam, ita quod transiri non possit per eam neque dampnum inferri in terram dicti monasterii et promito tibi habere edi/ficatum dictam terram usque annos quatuor proximos et incipere ad edificandum usque annum unum proximum et edificare ita quod / protendatur tantum retro quantum protenditur edificium Columbani callegarii et non vendere vel alienare edificium quod / fieri faciam in dicta terra sine licencia abbatis dicti monasterii qui pro tempore fuerit in dicto monasterio, quam licenciam teneat petere / a dicto abbate et si forte dictum edificium alicui vendi contigerit, debeam et teneat prius denunciare dicto abbati / et si dictum monasterium emere voluerit ipsum edificium, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et / si

ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili / vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem / ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum legitimum ex me natum, teneatur dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte / ut supra, pro recognicione domini dicte terre, denarios duodecim pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi / debet ex dicto edificio sive valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod faciam et curabo ita et / sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, / si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto abbati infra mensem / unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio vel parte ipsius seu possessionis habite pro qualibet libra / eius totius quod inde percipietur et percipi debet seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu / valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel / aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum XXVIII annorum ab odie / numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum / a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in / qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, eciam si per plures ambu/laverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum / conducionis et locacionis non faciet ipsi monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte / locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati ipsius in dicto edificio / habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam mihi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alio/quim si in aliquo de predictis contrafecero et quociens, promitto^a tibi, recipienti nomine dicti monasterii, et per te eidem monasterio / dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predicte / et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona mea habita et habenda et specialiter edificium supradictum tibi, recipienti dicto / nomine, pignori obligo. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Ianuinus de Sancto Stephano, magister axie, et presbiter /

Iohannes, capellanus dicti monasterii. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXVII, ind(ictione) XIII^a, die XXIII augusti, circa vesperas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue depennato vobis*

826

1288, febbraio 5, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 16 anni ad Oberto guanterius, figlio del fu Bonifacio Bado, e ai suoi eredi un terreno nel piano di Carignano verso il Bisagno, su cui insistono suoi edifici e casa, per il canone annuo di 5 soldi, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita degli edificati, fatti salvi i diritti della chiusa del mulino del monastero e con patto di rinnovo per 29 anni alla scadenza, al canone di 10 soldi <per il terreno libero> e di 3 soldi per ciascuna tavola di terreno edificato o edificabile.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 254.

La pergamena presenta una lacerazione in corrispondenza delle righe 24^a e 25^a, con perdita di poco testo ricostruibile grazie al formulario consueto, ed alcuni minuscoli fori sparsi.

A tergo, di mani coeve e parzialmente illeggibili per sbiaditura dell'inchiostro: « In braida Bisanis usque a[d f]lumen, die XXIII iulii »; « Frater Ugolinus syndicus [...] dictum instrumentum etc. pro causa ».

Sull'argomento v. n. 827.

Nos Fredencius abbas, in presentia et de consensu monachorum infrascriptorum monasterii Sancti Stephani Ianuensis, / nomina quorum sunt hec: donus Fredencius, frater Gregorius, frater Manuel, frater Nicolinus, frater Guillelmus, frater Balianus, / frater Nicolaus et frater Beaqua, monachi dicti monasterii, in presentia et auctoritate dicti abbatis, nomine et vice dicti / monasterii, locamus et libellario nomine concedimus tibi Oberto, filio quondam Bonifacii Badi, guanterio, et heredibus tuis a Natale / Domini proxime venturo usque ad annos sexdecim completos terram quam dictum monasterium habet in plazio Calignanni de/versus Bissannem et in qua terra habes domum

et hedifficia tua et ea emisti et habuisti ab uxore et filiis quondam Enrici / de Strata de Alba, cui coheret superius terra Rodulfi de Rodulfo, filii quondam Pagani, inferius flumen Biss(annis) cum tota clusa mo/lendini dicti monasterii, quatenus ipsa clusa est iuxta ipsam terram, ab uno latere via per quam itur in Calignanum et ab alio latere terra heredum quondam Bovarelli de Grimaldo, salvo quod aqua dicte cluse habeat et habere debeat decursum / more solito et sine lesione et detrimento dicti molendini, quam clusam possimus purgari facere ad voluntatem / nostram, et totum ius quod dictum monasterium habet usque ad medietatem fluminis Bissannis, scilicet quatenus extendit frons dicte / terre cum pertinenciis et quicquid solitus es tenere et uti in dicto flumine et glareas, te dante nobis et successoribus nostris / annuatim in fine cuiuslibet anni pro pensione dicte terre soldos quinque. Quam terram promittimus tibi per nos et successores / nostros tibi et heredibus tuis dimittere et non auferre nec pensionem augere, set potius defendere et disbrigare ab omni / persona et loco. Insuper promittimus tibi quod in fine dictorum annorum sexdecim renovabimus per nos vel successores nostros / tibi vel heredibus tuis vel habentibus causam a te vel ab eis instrumentum libelli abinde ad annos viginti novem pro pen/sione infrascripta et cum pactis infrascriptis et cum promissione pene infrascripte, alioquin, si ut supra non observavero et per nos / et successores nostros in dicto monasterio non fuerit observatum, promittimus tibi dare nomine pene libras decem ianuinarum, ratis / manentibus supradictis et sub obligatione bonorum dicti monasterii. § Versa vice ego dictus Obertus ex causa predicta confiteor me habere / dictam terram a vobis pro dicto monasterio titulo conductionis et promitto vobis ipsam tenere pro dicto monasterio per me / et heredes meos titulo conductionis usque ad dictum terminum et ipsam meliorare et non peiorare et promitto vobis / per me et heredes meos dare et solvere vobis et successoribus vestris pro pensione dicte terre ad dictum monasterium / singulis annis soldos quinque. In fine vero dictorum annorum sexdecim per me vel heredes meos vel habentem causam a me / promitto vobis recipere a vobis vel successoribus vestris instrumentum alterius libelli abinde usque ad annos viginti / novem sequentes et dare ei[dem monasterio sin]gulis annis dictorum annorum viginti novem ulteriorum soldos decem et pro / qualibet tabula terre incasate et incasande soldos tres pro pensione ipsius elapsis dictis annis primis / sexdecim. Et si forsan hedifficium seu hedifficia que sunt vel fient in ipsa terra vendi contingerit alicui, / promitto prius denunciare illud abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si dictum monasterium emere voluerit, debeat / illud habere ad minus soldos

quinque quam aliqua alia persona et si emere nolluerit^a, teneatur ille qui ipsum emerit dare eidem / monasterio pro recognitione domini dictae terre soldum unum pro qualibet libra, ita tamen quod non debeat vendi vel alienari / alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et non permittere habitare in dictis / habitaculis aliquam personam inhoneste fame et si in ea habitaret, promitto ipsam inde expellere infra dies octo / postquam mihi fuerit denunciatum per abbatem vel maiorem dicti monasterii, alioquin, si ut supra per me vel heredes / meos non fuerit observatum, promitto vobis dare nomine pene libras decem ianuinarum cum expensis et dampnis que / propterea fierent, ratis manentibus supradictis et sub obligatione bonorum meorum. Actum Ianue, in claustrum dicti monasterii, anno / dominice nativitatis M° CC° LXXXVIII, indictione XV, die V februarii, post vespere. Testes Bergognonus Embriacus, Iohannes / Segalinus, Petrus canevarius de Valle Stafora et Nicola Placentinus, qui stat in dicto monasterio.

(S.T.) Ego Paganus Durantis notarius rogatus scripsi.

^a nolluerit: *cosi A.*

827

1288, febbraio 5, Genova

Oberto, figlio del fu Bonifacio Bado, guanterius, avendo ricevuto in locazione dal monastero di Santo Stefano un terreno con una chiesa in Carignano, manleva il monastero stesso da ogni responsabilità nel caso il comune di Genova rivendicasse parte del terreno locato.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 266.

A tergo, di mano coeva: « De braida Bisanis ».

Sull'argomento v. n. 826.

Ego Obertus, filius quondam Bonifacii Badi, guanterius, volens observare / vobis domino Fredencio, abbati monasterii Sancti Stephani Ianuensis, recipienti / nomine dicti monasterii, in contractu locationis sive concessionis

quam michi / fecisti de terra cum clusa dicti monasterii posita in plazia Calignani / in eo modo et forma de qua fit mencio in instrumento scripto modo manu / Pagani Durantis notarii¹, volo et consencio vobis dicto nomine quod si / ipsa clusa molendini vel id quod michi locasti ultra ipsam clusam / per comune Ianue auferentur, pro eo quod dicitur illud esse publicum / vel esse comunis Ianue, quod vos non teneamini vel dictum monasterium / in aliquo, non obstante locatione predicta, promitens tibi quod, occasione / predicta, nullam faciam questionem vel actionem movebo contra vos / vel ipsum monasterium sub pena dupli de quanto contrafieret, ratis / manentibus supradictis et obligatione bonorum meorum. Actum Ianue, in claustro / dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXXVIII, indictione XV, / die V^a februarii, post vespervas. Testes Bergognonus Embriacus, / Iohannes Segalinus, Petrus canevarius de Valle Stafora et Nicola / Placentinus, qui stat in dicto monasterio.

(S.T.) Ego Paganus Durantis notarius rogatus scripsi.

828

1288, marzo 22, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Rollando di Bisagno, lavator lane, e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile nella braida del Bisagno, per il canone annuo di 5 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di edificarvi entro sei anni, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita degli edificati.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 97 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Rolandus lavator de Bisane »; « Prope archetum de Bisan(ne) »; in quello esterno, di mano moderna: « 1288, 22 agosto ».

In calce al documento l'annotazione di mano trecentesca: « M^o CCC^o XXX IIII marcii dicta terra locata et concessa fuit Angelino fabro, filio quondam Benedicti, filii dicti quondam Rollandi de Bisanne, ex forma publici instrumenti scripti manu Benedicti de Vivalda notarii ».

¹ V. n. 826.

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Nicola prior, frater Gregorius, frater Benedictus, frater Fredencius, frater Ma/nuel, frater Nicola Beaqu, frater Balianus, frater Guillelminus et frater Nicolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis li/bellario nomine concedimus tibi Rollando de Biss(anne) lavatori lane et heredibus tuis legitimis ex te natis tabulas decem et octo terre dicti monasterii, / posite in braia Biss(annis), cui coheret ante clusa molendini dicti monasterii, retro terra dicti monasterii, salva dicta clusa molendini dicti monasterii / quod est prope dictam terram, que clusa semper possit ampliari et aptari ad utilitatem dicti molendini, superius terra dicti monasterii, inferius terra / dicti monasterii supra quam est quidam archetus, a nativitate Domini proxime futuro^a usque annos viginti novem proxime completos, ad edificandum in / ipsa terra et incasandum, dante te et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicte terre soldos quinque / ianuinorum pro qualibet tabula dicte terre. Quam terram promittimus nomine dicti monasterii tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi / defendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, / pro qua pena et predictis omnibus et singulis observandis omnia bona dicti monasterii tibi dicto nomine pignori obligamus. Versa vice ego dictus / Rollandus, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis dictis abbati et monacis, reccipientibus nomine / dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos quinque ianuinorum pro qualibet tabula dicte terre, dare et solvere / annuatim infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et ipsam habere totam incasatam usque annos sex proximos et non vendere vel alie/nare edificia que fient in ipsa terra sine licencia abbatis dicti monasterii qui pro tempore fuerit, quam licenciam tenear petere ab / eo et si forte dicta edificia alicui vendi contigerit, debeam et tenear prius denunciare dicto abbati et si dictum monasterium emere / voluerit dicta edificia, debeat illa habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsa emere noluerit, possim ipsa vendere / cui voluero, ita quod non possint vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso / et si vendidero vel alienavero dicta edificia vel partem ipsorum vel aliquo casu pervenerint in aliquam personam ipsa edificia vel / pars eorundem, preterquam in heredem meum legitimum ex me natum, tenear dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alie/nacionis vel vendicionis facte ut supra pro

recognicione domini dicte terre denarios duodecim pro qualibet libra percepta vel promissa / seu que percipi debebit ex dictis edificiis sive valimenti ipsorum, si iusto precio alienata non essent et quod faciam et curabo ita et / sic quod ille qui dicta edificia vel partem ipsorum emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerint et quociens, si heres / meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel ven/dicionis ex dictis edificiis vel parte ipsorum seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi / debebit seu promissum fuerit ex dictis edificiis seu parte ipsorum seu valimenti eorundem denarios duodecim et quod ille / cui vendentur vel alienabuntur dicta edificia vel pars ipsorum vel aliquo casu habuerit ipsa et quociens instrumentum locacionis et conducionis / ab odie numerandum usque ad terminum viginti novem annorum pro dicta annua pensione huic instrumento simile et sub eisdem / pactis et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet / ab eodem. Et si persona in qua dicta edificia vel pars ipsorum alienabuntur vel pervenerint quoque titulo et quociens, eciam si per / plures ambulaverint, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio / et instrumentum conducionis et locacionis non faciet ipsi monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc / stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati dicti monasterii, / qui pro tempore fuerit, in dictis edificiis habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel / maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero et quociens, promitto vobis, recipientibus nomine dicti monasterii et per / vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque denariorum ianuinorum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre / predicte et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona mea habita et habenda et specialiter edificia supradicta vobis, recipientibus dicto nomine, / pignori oblige. Actum in claustro dicti monasterii. Testes Claponus de Clavaro et Petrus, canevarius dicti monasterii. Anno dominice nativitatis / M° CC° LXXXVIII, ind(ictione) XV^a, die XXII marcii, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a futuro: *così A.*

1288, giugno 25, Albaro

Giovanni, priore della chiesa di Santa Maria di Albaro, dell'ordine Mortariense, e il frate Lanfranchino concedono in locazione per 29 anni a Pagano de Goanno, abitante in Albaro, e ai suoi eredi un terreno in Albaro, in località Cisterna, per il canone annuo di 8 lire e due capponi e con obbligo di migliorie.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 267.

La pergamena presenta due lacerazioni lungo il margine destro, una macchia di umidità in corrispondenza delle righe 10^a e 11^a e alcuni fori sparsi, senza perdita di testo.

A tergo, di mano coeva: « De Albario ».

In nomine Domini amen. Nos frater Iohanes, prior ecclesie Sancte Marie de Albario, ordinis Mortariensis, et frater Lanfranchinus, / frater ipsius ecclesie, nomine dicte ecclesie et pro ipsa, locamus et locacionis titulo concedimus tibi Pagano de Goanno, habitatori / Albarii, recipienti pro te et heredibus tuis, terram infrascriptam dicte ecclesie, positam in Albario, ubi dicitur Cisterna, cui coheret / superius et ab uno latere via, ab alio terra Romei Garini, que fuit Oberti Sardene in parte et in parte terra heredum quondam Willelmi / Gambegrosse, a nativitate Domini proxime preterita usque ad annos viginti novem proxime venturos pro pensione librarum octo et caponorum duorum a te / nobis solvenda omni anno pro pensione ipsius terre per terminos infrascriptos. Quam terram et domum, nomine [dicte] ecclesie, promittimus / tibi dimittere et non auferre usque dictum terminum nec pensionem augere et ipsam tibi et heredibus tuis deffendere et / expedire expensis propriis ipsius ecclesie ab omni persona et ipsam terram non vendere nec alienare vel cambire vel aliquo / titulo in aliquam personam transferre usque dictum terminum. Predicta omnia et singula promittimus tibi attendere, complere et observa/re et non contravenire, sub pena librarum centum ianuinarum, quam tibi promittimus cum restitutione dampnorum et expensarum et obligatione bonorum / dicte ecclesie, rata manente locacione. Versa vice ego dictus Paganus per me et heredes meos conduco a vobis, dictis / priore et fratre, dictam terram et

domum et promitto vobis ipsam terram et domum tenere usque dictum terminum et non dimittere / et ipsam meliorare et non deteriorare et domum continue habitare et aliquam arborem in ipsa terra non incidere sive / incidi facere sine licencia vestra et si aliquam arborem incidere cum licencia vestra, torium^a debet esse vestrum et rami mei / et pastinare sive pastinari facere omni anno in ipsa terra tabulas quatuor dicte terre in vinea in primis annis usque ad / supplementum ipsius terre in voluntatem vestram et plantare in ipsa terra omni anno arbores duodecim ficuum et olivarum in primis / annis usque ad supplementum ipsius terre et ipsam non locare alicui persone sine licencia vestra et dare et solvere vobis / omni anno pro pensione ipsius terre libras octo ianuinorum et caponos duos per hos terminos, videlicet in festo sancti Michaelis proximo / libras quatuor et in festo nativitatis Domini tunc proxime sequenti libras quatuor et caponos duos. Predicta omnia et singula per me et heredes / meos promitto vobis, stipulantibus nomine dicte ecclesie, attendere, complere et observare et non contravenire, sub pena librarum centum ianuinorum cum / restitutione dampnorum et expensarum, quam vobis promitto et sub ypotheca et obligatione bonorum meorum, rata manente locacione. Actum in Albario, / in claustro dicte ecclesie, anno dominice nativitatis M° CC° LXXXVIII°, indictione XV, die XXV iunii, post vespas. Testes Ugolinus / Stanconus et Thomaynus fratres et Guirardus de Valletrebia, habitator Albarii. Et duo instrumenta eiusdem tenoris partes fieri voluerunt: hoc / autem factum est pro dicto Pagano.

(S.T.) Ego Iacobus de Albario notarius rogatus scripsi.

^a torium: *così A.*

830

1288, luglio 13, <Genova>

Giacomino de Serra acquista una casa da Giovanna, moglie del fu Giovanni Musso.

Notizia in n. 836.

Notaio: Pietro « de Sancto Anthonio ».

1288, luglio 29, Genova

Il prete Giovanni, cappellano e procuratore del monastero di Santo Stefano, cede a Giovanni Rugorono di Bisagno i diritti che il monastero vanta nei confronti di Richetto e di Giovanna, vedova di Pezagno, a motivo del canone di un suolo su cui insiste un loro edificio, al prezzo di 39 soldi.

I m b r e v i a t u r a [I], A. S. G., Notai antichi, cartolare n. 43, c. 173 r.

La carta presenta macchie d'umidità nella parte superiore, con perdita di testo. Sul documento è tracciata una linea verticale.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Iohannis Rugoroni de Bissanne »; « d. III ».

N o t a i o: Simone « Vatacius ».

In nomine Domini [amen]. Ego presbiter Iohannes, capellanus et syndicus ecclesie et monasterii Sancti Stephani Ianuensis, de quo sindicatu continetur in instrumento publico scripto [manu] Iohannis Enrici de Porta notarii M° CC° LXXX° VI, die decima septima ianuarii, dicto nomine confiteor tibi Iohanni Rugorono de Bissanne me habuisse et recepisse a te soldos triginta novem ianuinarum pro solo et terratico edificii quod est super solo dicti monasterii quod erat Richeti tabernarii et Iohanne, uxoris quondam Pezagni, et [eius]dem Pezagni et hoc pro tempore^a preterito iam est annus et quos soldos XXXVIII dictus Pezagnus et uxor eius Iohanna et Richetus debebant dicto monasterio pro [solo et] terratico dicti edificii, ex forma instrumenti libelli scripti manu Willelmi Vegii notarii^b, renunciants in hoc omni exceptioni et iuri, unde [...] ^c solucionem, do, cedo et trado seu quasi trado dicto nomine [tibi] omnia iura que dictum monasterium habet contra predictos Pezagnum, Iohannam et Richetum et quemlibet vel alterum eorum^d et in dicto edificio quantum pro dictis soldis XXXVIII, ita ut ipsis iuribus uti possis tu^e dictus Iohannes, agere, experiri, transigere, pacisci et omnia demum facere que possem vel umquam melius potui et de ipsis iuribus te procuratorem constituo ut [in] rem tuam et predictam cessionem tibi facio pro dictis soldis XXXVIII ianuinarum a te solutis, quos dicto nomine a te propter hanc cessionem con-

fiteor habuisse, de quibus me a te bene quietum et solutum voco, renuncians exceptioni non numerate peccunie et omni iuri, ita quod dicta iura tibi in aliis non teneat nec teneatur dictum monasterium facere expensas^f nec ad precii restitutionem^g nec ad aliquid aliud. Actum Ianue, in porticu palacii pot(estacie) Ianuensis. Testes Willelmus de Angellerio de Sigestro et Gregorius de Porta notarius. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXX° VIII, indic(tione) XV^a, die XXVIII iulii, circa terciam.

^a *Segue ripetuto* pro tempore ^b *ex forma-notarii: in calce al testo con segno di richiamo*
^c [15] ^d *segue parola depennata illeggibile di quattro lettere* ^e *tu: in soprilinea* ^f *segue depennato act* ^g *segue ripetuto* nec ad precii restitutionem

832

1288, agosto 22, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in locazione perpetua a Pasqualino de Agio carçator un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 98 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Pascalis de Agio»; «In perpetuum»; in quello esterno, di mano moderna: «1288, 22 agosto».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de sindicatu appa/ret per instrumentum scriptum manu Iohannis Enrici de Porta notarii, nomine et vice dicti monasterii, do, cedo ac trado et concedo tibi Pascalino de Agio car/çatori ut superficiario a nativitate Domini proxime preterita im perpetuum solum sive terram dicti monasterii supra quam habes edificium cuiusdam domus cum medietate / trexende et cui coheret ante carrubius, retro terra vacua dicti monasterii mediante trexenda, ab uno latere carrubius et ab alio latere terra monasterii predicti, supra / quam habet edificium Armaninus de Sigestro. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum do, cedo et

concedo pro infrascripta / pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedens et in te transferens omne ius quod superficiario competere debet / seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere / im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confiteor, promitens dicto / nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis perpetuo permittere habere et tenere et ipsum solum sive ipsam terram a te vel successoribus tuis / non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime defendere expensis propriis dicti monasterii, remissa / tibi et successoribus tuis necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinarum nomine pene nomine dicti monasterii / tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligo. / Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine do et concedo et trado tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuinarum pro qualibet tabula dicti / soli et terre de tanto quantum erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi / nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religi/osum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni^a iudicis se/cularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum / transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii / duodecim de <singulis> libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienan/tem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet. Quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude / adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelli/gatur alienacio fieri pro eo quod transferetur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recu/perare et con-

trafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum / locacionis et conduccionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis / huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Paschalem vel successores suos a solucione dicte pensionis per triennium, / liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Paschalis, dictum solum et terram iure / superficiario reccipiens a te dicto nomine pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis supradictis, promito tibi, / reccipienti nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis / suprascriptis et predicta omnia supradicta modo et forma supradicta atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra / predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere / dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura / infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto / edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta / omnia et singula promito tibi, reccipienti nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras / viginti quinque ianuinorum nomine pene tibi reccipienti dicto nomine stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic obser/vandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum apud dictum monasterium. Testes / Rainaldus specarius de Porta, Berthonus de Clavaro, qui stat prope dictum monasterium, et Angelinus de burgo Sancti Stephani. Anno dominice / nativitatis M^o CC^o LXXX VIII, ind(ictione) XV^a, die XXII augusti, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue depennato iudicis*

1288, agosto 22, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in livello per 29 anni ad Armanino de Sigestro carçator e ai suoi eredi legittimi un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 98 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Armaninus de Sigestro »; in quello esterno, di mano moderna: « 1288, 22 agosto ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de / sindicatu apparet per instrumentum publicum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii et conventus ipsius, loco et titulo locacionis / libellario nomine concedo tibi Armanino de Sigestro carçatori et heredibus tuis legitimis ex te natis terram dicti monasterii supra quam habes edificium / unum domus cum medietate trexende et cui coheret ante via, retro terra vacua dicti monasterii mediante trexenda, ab uno latere terra dicti monasterii supra / quam habet edificium Paschalis de Agio et ab alio latere terra vacua dicti monasterii a nativitate Domini proxime preterito^a usque annos viginti novem proxime / completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione sive condicione dicte terre soldos sex ianuinorum pro qualibet / tabula de tanto quantum erit in mensura. Quam terram promito nomine dicti monasterii tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere, / set ipsam tibi defendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque denariorum ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, / pro qua pena et predictis omnibus et singulis observandis omnia bona dicti monasterii tibi dicto nomine pignori obligo. Versa vice ego dictus Ar/maninus, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio tibi dicto sindaco, reccipienti nomine et vice dicti monasterii, / ex pacto inter nos solempniter

apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuorum pro qualibet tabula, dare et solvere annuatim infra octavam nativitatis / Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare ipsum edificium sine licencia abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere / a dicto abbate et si forte dictum edificium alicui vendi contigerit, debeam et teneat prius denunciare abbati dicti monasterii / et si dictus abbas dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum / emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit dictum edificium vendi vel alienari alicui nobili / vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel <partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel> pars eiusdem, / preterquam in heredem meum legitimum ex me natum, teneat dare et solvere dicto abbati vel eius misso infra mensem unum a / die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim pro qualibet libra percepta / vel promissa seu que percipi debet ex dicto edificio seu valenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod / faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit et in se pervenerit et quociens, si heres / meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto abbati vel suo certo misso infra mensem unum / a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio vel parte ipsius seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod / inde percipietur et percipi debet seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valenti eiusdem denarios / duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens / instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum XXVIII annorum ab odie numerandum pro dicta annua pensione / huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empconis, vendicionis vel alienacionis / huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim / per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum conducionis et locacionis non faciet ipsi monasterio et recipiet / ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel / iniuriosa abbati vel monasterio predictis sive qui pro tempore fuerit in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo / postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius

monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero et / quociens, promito tibi, reccipienti nomine dicti monasterii, et per te eidem monasterio dare et solvere libras viginti quinque denariorum ianuinorum et insuper / cadam a iure locacionis et conducionis terre predictae et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona mea habita et habenda / et specialiter edificium supradictum tibi, dicto nomine reccipienti, pignori obligo. Actum apud dictum monasterium. Testes Rainaldus specarius de / Porta, Berthonus de Clavaro, qui stat prope dictum monasterium, et Angelinus de burgo Sancti Stephani. Anno dominice nativitatibus M^o / CC^o LXXX VIII, ind(ictione) XV^a, die XXII augusti, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a preterito: *così A.*

834

1288, agosto 22, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in locazione perpetua a Giovanni de Agio carçator, figlio del fu Anselmo, un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 99 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iohannes de Agio »; « In perpetuum »; in quello esterno, di mano moderna: « 1288, 22 agosto ».

Sull'argomento v. n. 1190.

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de / sindicatu apparet per instrumentum publicum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii, do, cedo ac trado et concedo tibi / Iohanni de Agio carçatori, filio quondam Ansermi, ut superficiario a Nat(ale) Domini proxime preterito im perpetuum solum sive terram dicti monasterii / supra quam habes edificium cuiusdam domus cum medietate trexende et cui

coheret ante via, retro edificium quondam Iohannis Çançoni me/diante
 trexenda, ab uno latere carrubius et ab alio latere terra locata Marinete, filie
 Dondi. Quod solum sive terram / tibi et successoribus tuis nomine dicti
 monasterii im perpetuum do, cedo et concedo pro infrascripta pensione
 singulis annis solvenda dicto monasterio / sub pactis et modis infrascriptis,
 concedens tibi et in te transferens omne ius quod superficiario competere
 debet seu quod superfi/ciarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et suc-
 cessores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus tenere et habere
 in perpetuum. / Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi
 quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confiteor, pro-
 mitens dicto nomine tibi / dictum solum et terram perpetuo tibi et successo-
 ribus tuis permitere habere et tenere et ipsum solum sive terram a te^a vel
 successoribus tuis non / auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et
 terram tibi et successoribus tuis legitime defendere expensis propriis dicti
 monasterii, remissa tibi et / successoribus tuis necessitate denunciandi, alio-
 quin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianu-
 inorum nomine pene nomine dicti monasterii / tibi stipulanti promito, ratis
 manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti
 monasterii habita et habenda tibi pignori obligo. Quod / solum et terram tibi
 ut supra dicto nomine concedo et trado tibi et successoribus tuis pro pensio-
 ne soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula dicti soli et / terre <de
 tanto> quantum erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio
 infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec / succes-
 soribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre aliquo aliena-
 tionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum re/ligiosum vel in
 aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que
 non sit subiecta iurisdictioni / iudicis secularis nec in aliquem militem aut
 servum et quocienscumque contigerit per te vel aliquem successorem tuum
 dictum edificium sive ius tibi concessum / transferri in aliquam personam,
 collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et
 conventui dicti monasterii singuli denarii / duodecim de singulis libris precii
 quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim
 pro qualibet libra per / alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel
 quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel /
 modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant
 solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris / soli ut supra, salvo quod
 non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferetur in heredem et si in

aliquo de predictis contrafieret, ex tunc / liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium / vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra / mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et reccipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur / per dictum Iohannem vel successores suos a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et / dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Iohannes, dictam terram et solum iure superficiario reccipiens a te nomine dicti / monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito tibi, reccipienti nomine dicti / monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis su/prascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et / solvere ut supra singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius transferre in alium nisi cum observacione predictorum et / dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos in perpetuum soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto / quantum erit in mensura annuatim infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa / abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nuncia/tum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito tibi, reccipienti nomine dicti monasterii, atendere, complere et / observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene tibi reccipienti dicto nomine stipulanti promito, ratis / manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda tibi pignori obligo et specialiter edificium / supradictum. Actum apud dictum monasterium. Testes Rainaldus speciarius de Porta, Berthonus de Clavaro, qui stat prope dictum monasterium, et An/gelinus de burgo Sancti Stephani. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXX VIII, ind(ictione) XV^a, die XXII augusti, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue depennato a te*

1288, agosto 22, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in locazione perpetua a Marineta, figlia di Dondo Schenardo, un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 99 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Marineta, filia Dondi »; « In perpetuum »; in quello esterno, di mano moderna: « 1288, 22 agosto ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de syndicatu apparet per in/strumentum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii, do, cedo ac trado et concedo tibi Marinete, filie Dondi Schenardi, ut superfici/arie a nativitate Domini proxime preterita im perpetuum solum sive terram dicti monasterii, super quam habes edificium cuiusdam domus cum medietate trexende et cui coheret / ante via, retro edificium Enrici de Lesegno mediante trexenda, ab uno latere terra dicti monasterii et ab alio edificium Iohannis de Agio. Quod solum sive terram / tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum do, cedo et concedo pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et / modis infrascriptis, concedens tibi et in te transferens omne ius quod superficiario competere debet seu <quod> superficiarius habere solet in solo conducto, ita / ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod / superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confiteor, promitens dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permitere habere et / tenere et ipsum solum sive terram a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime / defendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras vi-

ginti quinque / ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii / habita et habenda tibi pignori obligo. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine do, concedo et trado tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet / tabula dicti soli et terre de tanto quantum erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat / tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum / vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdicioni iudicis secularis nec / in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam / personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis / libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem / per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum / esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelli/gatur alienacio fieri pro eo quod transferretur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram / recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferretur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et / conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet / dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictam Marinetam vel successores suos a solutione dicte pensionis per triennium, / liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego dicta Marineta, dictam terram et solum / iure superficiario reccipiens a te nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, / promito tibi, reccipienti nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis / et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et / solvere ut supra predictos singulos

denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum / et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum annuatim soldos decem ianuinorum pro qualibet / tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa / abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per / abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito tibi, reccipienti nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, / alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene tibi reccipienti, dicto nomine stipulanti, promito, ratis ma/nentibus supradictis. Pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda tibi pignori obligo et specialiter edificium supradictum. / Et fecit hec dicta Marineta in presencia, consensu et voluntate dicti patris sui et consilio testium infrascriptorum, quos in predictis / suos propinquos, vicinos et consiliatores ellegit et appellavit. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Rainaldus speciarius de Porta, Berthonus / de Clavaro, qui stat prope dictum monasterium, et Angelinus de burgo Sancti Stephani testor. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXX VIII, ind(ictione) / XV, die XXII augusti, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

836

1288, settembre 4, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione per 21 anni a Giacomino de Serra e ai suoi eredi legittimi un suolo su cui insiste una sua casa, oltre al terreno libero retrostante, per il canone annuo di 48 soldi, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 114 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Iacobus de Serra»; «Iacobi de Serra annos XXI»; in quello esterno, di mano trecentesca: «S. XLVIII»; di mano moderna: «1288, 4 settembre»; in quello inferiore, di mano trecentesca: «VIII».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius, frater Benedictus, frater Nicola Bequa, frater Guillelminus et frater Nicolinus, monaci dicti monasterii, / nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Iacobino de Serra et heredibus tuis legitimis ex te natis a festo nativitatis / Domini proxime venturo usque ad annos viginti unum proxime completos terram dicti monasterii supra quam habes edificium unum domus cum terra vacua que est / retro dictum edificium et quod edificium fuit Iohanne, uxoris quondam Iohannis Mussi, et quod tibi vendidit ex tenore instrumenti facti manu magistri Petri de Sancto Anthonio / notarii M° CC° LXXXVIII, die XIII iulii et cui coheret ante via, retro terra dicti monasterii, ab utroque latere terra dicti monasterii, te dante et solvente annua/tim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicte terre soldos quadraginta octo ianuinarum. Quam terram promittimus nomine dicti monasterii tibi dimi/tere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi defendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinarum nomine dicti / monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et predictis omnibus et singulis observandis omnia bona dicti monasterii tibi dicto nomine / pignori obligamus. Versa vice ego dictus Iacobinus, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promitto et convenio vobis dictis / abbati et monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos quadraginta octo ianuinarum, / dare et solvere annuatim infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare ipsum edificium sine licencia abbatis dicti monasterii, / quam licenciam teneat petere a dicto abbate et si forte dictum edificium alicui vendi contigerit, debeam et teneat prius denunciare abbati / dicti monasterii et si dictus abbas dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere / noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit dictum edificium vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel / hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel <partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel> pars eiusdem, preterquam in heredem meum legitimum ex / me natum, teneat dare et solvere dicto abbati vel eius misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro reco/gnitione domini dicte terre

denarios duodecim pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debebit ex dicto edificio seu va/limenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit / et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto abbati vel suo certo misso / infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio vel parte ipsius seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius / quod inde percipietur et percipi debebit seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim / et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum / locacionis et conducionis usque ad terminum XXVIII annorum ab odie numerandum pro dicta annua pensione huic instrumento si/mile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto / monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, eciam / si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum / conducionis et locacionis non faciet ipsi monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. / Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati vel monasterio predictis in dicto edificio habitaverit, / ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de / predictis contrafecero et quociens, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quimque / ianuorum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predicte et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona mea habita / et habenda et specialiter edificium supradictum vobis dicto nomine recipientibus pignori obligo. Actum apud dictum monasterium. Testes Petrus Piper de Clavaro et / Petrus, canevarius dicti monasterii. Anno dominice nativitatatis M° CC° LXXXVIII, ind(ictione) XV, die IIII septembris, circa terciam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

1288, settembre 4, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Giacomino, figlio del fu Dato Fiorentino, un suolo edificabile per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola, con obbligo di costruirvi una casa entro un anno.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 114 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Iacobus Dati Florentini»; «In perpetuum»; in quello esterno, di mano moderna: «1288, 4 settembre».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius, frater Benedictus, frater Nicola Beagua, frater Balianus, frater Guillelminus et frater Nicolinus, / monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii damus, cedimus et tradimus tibi Iacobino, filio quondam Dati Florentini, ut superficiario a nativitate / Domini proxime ventura in perpetuum solum sive terram dicti monasterii supra quam debes edificare sive facere edificium domus usque annum unum proximum cum / medietate trexende et cui terre coheret ante via, retro trexenda, ab uno latere edificium Marinete, filie Dondi, et ab alio latere terra locata / Petro de Pinu. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione / singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario / competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificare / et edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto / nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel / successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime defendere expensis propriis dicti monasterii, remissa / tibi et successoribus tuis necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de

predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii / tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obli/gamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuinorum pro / qualibet tabula dicti soli et terre de tanto quantum erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita / tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, / monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit sub/iecta iurisdicioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem / tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio / sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii / fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio / fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant / solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferetur / in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure / suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento / simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et / recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Iacobinum vel successores suos a solucione dicte pensionis per triennium, lice/at dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego dictus Iacobinus, dictam terram et / solum iure superficiario reccipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et / modis suprascriptis, promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singula/res et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta atendere et observare / perpetuo per me et

successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium / transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos in perpetuum / soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis / persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies / octo postquam mihi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, recipientibus nomine dicti / monasterii, atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis / recipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et / habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum apud dictum monasterium. Testes presbiter Iohannes, capellanus dicti monasterii, / Petrus Piper de Clavaro et Petrus, canevarius dicti monasterii. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXXVIII, ind(ictione) XV, die IIII septembris, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

838

1288, settembre 4, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Pietro de Pinu vergator un suolo edificabile per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola, con obbligo di costruirvi una casa entro un anno.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 115 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Petrus de Pinu»; «In perpetuum»; in quello esterno, di mano moderna: «1288, 4 settembre».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius, frater Benedictus, frater Nicola Beagua, frater Manuel, frater

Balianus, frater / Guillelminus et frater Nicolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus et tradimus tibi Petro de Pinu vergatori ut superficiario a / nativitate Domini proxime ventura im perpetuum solum sive terram dicti monasterii, supra quam debes edificare sive facere edificium domus usque ad annum unum proximum / cum medietate trexende et cui terre coheret ante via, retro trexenda, ab uno latere terra locata Iacobino, filio quondam Dati, et ab alio terra monasterii. / Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda / dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius / habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificare et edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli / et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum / et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum / solum et terram tibi et successoribus tuis legitime defendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alioquin si in / aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et / ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus / et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula dicti soli et terre de tanto quantum erit in mensura singulis annis solven/da dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre aliquo / alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui / sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem / successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et / conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio

seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii / duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset in / alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti / edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferetur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, / ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium / vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, / vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Petrum vel successores suos / a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego dictus / Petrus, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto / monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores / meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta attendere et / observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius / in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpe/tuum soldos decem ianuinarum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona / inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit / nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, attendere, complere et / observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinarum nomine pene vobis recipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis ma/nentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum / apud dictum monasterium. Testes presbiter Iohannes, capellanus dicti monasterii, Petrus Piper de Clavaro et Petrus, canevarius dicti monaste-

rii. Anno dominice / nativitat̄is M° CC° LXXXVIII, ind(ictione) XV^a, die IIII septembris, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

839

1288, settembre 8, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Giovanni de Pinu batitor lane un suolo edificabile per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola, con obbligo di costruirvi una casa entro un anno.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 115 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iohanni de Pinu »; « In perpetuum »; in quello esterno, di mano trecentesca: « 1288, 8 settembre ».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Benedictus, frater Nicola Beagua, frater Balianus, frater Guillelminus et frater Nicolinus, monaci dicti / monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus tibi Iohanni de Pinu batitori lane ut superficiario a nativitate Domini proxime ventura / im perpetuum solum sive terram dicti monasterii super quam debes edificare sive facere edificium domus usque annum unum cum medietate trexende et / cui terre coheret ante via, retro trexenda, ab uno latere terra locata Petro de Pinu et ab alio terra monasterii. Quod solum sive terram tibi et / successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et / modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, / ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificare et edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile / dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et / successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel

successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et
 terram tibi et successoribus / tuis legitime defendere expensis propriis dicti
 monasterii, remissa tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alio-
 quin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, / libras viginti quinque
 ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promitimus,
 ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia / bo-
 na dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et
 terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et
 successoribus tuis / pro pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet
 tabula dicti soli et terre de tanto quantum erit in mensura singulis annis sol-
 venda dicto monasterio infra / octavam nativitatis Domini, ita tamen quod
 non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum
 transferre aliquo alienacionis titulo / in aliquam ecclesiam, monasterium seu
 locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum
 aut personam qui sive que non / sit subiecta iurisdicioni iudicis secularis nec
 in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per
 aliquem successorem tuum / dictum edificium sive ius tibi concessum trans-
 ferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto
 monasterio sive abbati et conven/tui dicti monasterii singuli denarii duodecim
 de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet
 singuli / denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per
 eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum
 non / esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, sin-
 guli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti / dicti edificii
 et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod
 transferetur in heredem et si in aliquo de predictis con/trafieret, ex tunc liceat
 dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a
 iure suo et quod illa persona in quam transferetur / dictum edificium vel pars
 ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento
 simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem / a die empconis,
 vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab
 eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Iohannem vel / successores suos a
 solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et ter-
 ram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. / Versa vice ego dictus
 Iohannes, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine
 dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis / dicto monasterio
 et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, recipientibus nomine

dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me / et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia supradicta modo et forma suprascripta atendere / et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium / sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos / im perpetuum soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis / persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo / postquam mihi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, atendere, / complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafieret, libras XXV ianuinorum nomine pene vobis recipientibus dicto nomine stipulantibus promito, / ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum / apud dictum monasterium. Testes Petrus de Pinu et Petrus, canevarius dicti monasterii. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXVIII, ind(ictione) XV^a, die VIII septembris, / post vespervas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

840

1288, settembre 9, Genova

Ianuino Rato vende a Leone di Gavi, che acquista per conto e a nome del monastero di Santo Stefano, la nona parte di un denaro del pedaggio della porta d'ingresso alla città, al prezzo di 3 lire e 7 soldi.

Original e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 268.

A tergo, di mano coeva: « De pedaggio porte ».

Sull'argomento v. nn. 453, 896, 1081.

✠ Ego Ianuinus Ratus vendo et titulo venditionis cedo et mando tibi Leoni de Gavio, ementi nomine mo/nasterii Sancti Stephani, novenam unius denarii in pedagio porte et ius habendi, colligendi et percipiendo^a dicto nomine / in dicto pedagio dictam novenam cum eius introitu et proventu ad faciendum quicquid dicto nomine de cetero facere / volueris, sine omni mea et omnium personarum pro me contradictione, finito precio librarum trium et soldorum septem ianuinorum, quas / proinde a te, solvente nomine dicti monasterii et de pecunia dicti monasterii, ut dicis, habuisse et recepisse confiteor / et de quibus me bene quietum et solutum voco, renuntians exceptioni non numerate pecunie et precii non soluti et omni iuri. / Possessionem insuper et dominium vel quasi inde tibi, dicto nomine recipienti, corporaliter tradidisse confiteor, constituens tuo / dicto nomine quasi possidere, dans et concedens tibi, recipienti dicto nomine, plenam licentiam et potestatem apple/hendendi^b dicto nomine dicte novene unius denarii in dicto pedagio et dicti iuris corporalem^c po/ssessionem vel quasi quandocunque de cetero volueris, sine omni mea et omnium personarum pro me contradictione et sine iudi/cis decreto. Pro supradicto igitur precio et ex dicta causa venditionis do, cedo et mando tibi, recipienti dicto nomine, / omnia iura que habeo seu michi competunt et competere possunt et possent in dicta novena et in eius introi/tu et proventu et contra quancunque personam eorum occasione, ita ut dictis iuribus possis uti, agere, excipere, experiri et tueri / et omnia demum facere sicut egomet possum vel possem seu unquam melius potui, [con]stituens te dic/to nomine procuratorem ut in rem dicti monasterii, promittens tibi dictam novenam unius denarii in dicto peda/gio tibi de cetero non impedire neque subtrahere, sed pocius eam cum dicto iure tibi, nomine dicti monaste/rii, et per te dicto monasterio et omnibus habentibus causam a te vel a dicto monasterio legitime defendere, expedi/re et auctorizare ab omni persona in iudicio et extra meis expensis, remissa necessitate denunciandi, alioquin / penam dupli dicti precii tibi stipulanti promitto, rata manente venditione, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda tibi pignori obligo. Actum Ianue, ante stacione heredum quondam Lanfranchini / Malocelli, anno nati-vitatis Domini M^o CC^o LXXXVIII°, die nona septembris, inter terciam et nonam, indic(tione) XV^a. Testes An/toniotus de Nigro et Iacobus Suspecus.

(S.T.) Ego Manuel de Albara de Bisanne, sacri Imperii notarius, rogatus scripsi.

^a percipiendo: *così A*

^b applehendendi: *così A*

^c *segue ripetuto* corporalem

1288, ottobre 31, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Rollando Faternano faber un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 116 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Rolandus Farananus »; « In perpetuum »; « In Rivo Turbido suprana (suprana: così) ». In calce al testo, di mano moderna: « 1288, ul(tima) ottobre ».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Nicola prior, frater Gregorius, frater Benedictus, frater Fredencius, frater Manuel, frater Bal[ianus], / frater Guillelminus et frater Nicolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii et conventus eiusdem, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Rollando /^a Faternano fabro ut superficiario a nativitate Domini proxime ventura im perpetuum solum sive terram dicti monasterii supra quam habes edificium cuiusdam / domus et cui coheret ante carrubius, retro domus sive tinctoria Guillelmi Grossi, ab uno latere edificium domus Andrioli nepotis Laçarini, ab alio / edificium domus Pagani pancogoli de Porta. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta / pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario com/petere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et / tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, promitentes dicto / nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec / pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime defendere expensis propriis dicti

monasterii, remissa tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, / alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinarum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, / pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi dicto nomine ut supra / damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuinarum pro qualibet tabula dicti soli et terre de tanto quantum erit in mensura / singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius / tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum sive in aliquod hospitale seu in / aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdicioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum / et quocienscumque contigerit per te vel aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, / debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu / alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem / vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli / denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio / fieri pro eo quod transferetur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contra/faciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic / instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et / recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Rollandum a solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram / predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Rollandus, dictam terram et solum iure superficiario recipiens / a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promitto vobis, / recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et / modis suprascriptis et predicta omnia supra-

scripta modo et forma suprascripta attendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et / solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione / predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre per me et successores meos in perpetuum solidos decem ianuinorum pro qualibet / tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa / abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam mihi fuerit nunciatum per abbatem / vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, attendere, complere et observare, alioquin si / in aliquo de predictis contrafecero, libras XXV ianuinorum nomine pene vobis reccipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, pro qua / pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in claustro dicti monasterii. / Testes Enricus faber de Sigestro et Enricus de Predono. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXVIII°, ind(ictione) prima, die ultima octubris, circa nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue ripetuto* Rollando

842

1288, novembre 5, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Guirardo de Pignono lanerius e ai suoi eredi legittimi un suolo su cui insiste una sua casa in Bisagno, per il canone annuo di 5 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 116 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Guirardus de Pignono »; « In Bissane »; « Modo est heredum Nicolai campanarii »; in quello esterno, di mano moderna: « 1288, 5 novembre ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de syndicatu apparet / per instrumentum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii et conventus ipsius, loco et titulo locacionis libellario nomine concedo tibi Guirardo de Pi/gnono lanerio et heredibus tuis legitimis ex te natis terram dicti monasterii positam in Biss(anne), supra quam habes edificium unum domus, cui coheret ante via, retro / et ab uno latere terra dicti monasterii et ab alio domus dicti monasterii a nativitate Domini proxima usque ad annos viginti novem proxime completos, te dante et / solvete annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicte terre soldos quinque ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in / mensura. Quam terram nomine dicti monasterii promito tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi defendere ab omni persona, alioquin / penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti dare promito, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et / habenda tibi pignori obligo. Versa vice ego dictus Guirardus, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio tibi, reccipienti nomine / et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter aposito, dictam pensionem, videlicet soldos quinque ianuinorum pro qualibet tabula, dare et solvere / annuatim infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare ipsum edificium sine licencia abbatis ipsius monasterii, quam li/cenciam teneat petere ab ipso abbate et si forte dictum edificium alicui vendi contigerit, debeam prius denunciare abbati qui pro tempore / fuerit in ipso monasterio et si dictum monasterium dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona / et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit dictum edificium vendi vel alienari alicui nobili / vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo / casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum legitimum ex me natum, teneat dare et solvere / abbati vel monasterio supradicto infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra, pro recognicione domini dicte terre, denarios duodecim / pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debet ex dicto edificio sive valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non / esset et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit / et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur abbati dicti monasterii

vel suo certo misso infra / mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio vel parte ipsius seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod / inde percipietur et percipi debbit seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et quod / ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis / usque ad terminum XXVIII annorum ab hodie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis / et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et / si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, eciam si per plures ambulaverit, preterquam / heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum conducionis et locacionis / non faciet ipsi monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua / infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde / expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de / predictis contrafecero et quociens, promito tibi, recipienti nomine dicti monasterii, et per te eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras XXV / ianuinorum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis predicte terre et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona / mea habita et habenda tibi, recipienti dicto nomine, pignori oblige. Actum apud dictum monasterium. Testes Ferracanis, domicellus abbatis / dicti monasterii, et Petrus, canevarius dicti monasterii. Anno dominice natiuitatis M° CC° LXXXVIII, ind(ictione) prima, die V^a novembris, in / vesperis.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

843

1288, novembre 13, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in livello per 29 anni all'ospedale di Santo Stefano, in persona del frate Pietro,

suo ministro, un suolo su cui insiste una sua casa in contrada Murcento, per il canone annuo di 4 soldi, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 117 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Hospitalis »; « In Murcento »; in quello esterno, di mano moderna: « 1288, 13 novembre ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de sindicatu apparet / per instrumentum publicum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii, loco et titulo locacionis libellario nomine concedo tibi fratri Petro, ministro hospitalis Sancti Stephani, recipienti nomine et vice dicti hospitalis, terram sive solum dicti monasterii supra quam dictum hospitale habet edificium / unum domus quod fuit Alberti de Rovegno callegarii et quod solum est in contrada Murcenti et cui coheret ante via, retro terra monasterii, ab uno latere / edificium Rubei de Cornilia tabernarii et ab alio edificium Oberti de Clavaro lanerii a nativitate Domini proxime ventura usque annos viginti novem proxime completos, / te nomine dicti hospitalis dante et solvente dicto monasterio annuatim sive singulis annis pro pensione et condicione dicti soli et terre soldos / quatuor ianuinorum. Quam terram nomine dicti monasterii promito tibi, recipienti nomine dicti hospitalis, dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam / tibi dicto nomine recipienti defendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti dicto nomine promito, / ratis manentibus supradictis, pro qua pena et predictis omnibus et singulis observandis omnia bona dicti monasterii tibi recipienti dicto nomine pignori o/bligo. Versa vice ego predictus frater Petrus, nomine et vice hospitalis predicti recipientis dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio tibi, recipienti nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos quatuor / ianuinorum, dare et solvere annuatim infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare dictum edificium sine licentia abbas dicti monasterii, quam licentiam tenere petere a dicto abbate et si forte dictum edificium alicui vendi contigerit, / debeam prius denunciare dicto abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si dictum monasterium dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere ad / minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui

voluero, ita quod non possit dictum e/dificium vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel / alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, teneat nomine / dicti hospitalis et dictum hospitale teneatur dare et solvere abbati vel monasterio predicto infra mensem unum a die alienacionis vel ven/dicionis facte ut supra, pro recognicione domini dicte terre, denarios duodecim ianuinarum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi / debeat ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod faciam et curabo nomine dicti hospitalis / ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens dabit et solvet et / dare et solvere teneatur abbati dicti monasterii vel suo certo misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio / vel parte ipsius seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debeat seu promissum fuerit ex dicto edificio / vel parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel / aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum XXVIII annorum ab odie numerandum / pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis / vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur / vel pervenerit quoque titulo et quociens, eciam si per plures ambulaverit ut supra, denarios duodecim per singulam libram non / dederit dicto monasterio et instrumentum conducionis et locacionis non faciet ipsi monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium / ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro / tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, infra dies octo ipsam inde expellam postquam mihi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem / ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero et quociens, promito nomine dicti hospitalis tibi, recipienti nomine dicti / monasterii, et per te dicto monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque denariorum ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et / conducionis predicte terre et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona dicti hospitalis habita et habenda et specialiter edificium supradictum / tibi, recipienti dicto nomine, pignori obligo. Actum Ianue, retro ecclesiam Sancti Laurentii. Testes Iohannes de Parma executor

et Enricus de Asti executor. / Anno dominice nativitat̄is M° CC° LXXXVIII, ind(ictione) prima, die XIII novembris, circa terciam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

844

1288, dicembre 19, <Genova>

Pietra, moglie di Pietro Tenerino di Voltaggio, acquista alcune case da Oberto di Chiavari, figlio del fu Martino e di Caterina.

Notizia in n. 855.

Notaio: Vivaldo «de Porta».

845

1289

Testamento di Guglielmo, fratello di Simonina, moglie di Oberto ferrarius de Cerreto.

Notizia in nn. 868-869.

I documenti che forniscono la notizia del testamento non ne indicano né il mese né il giorno.

Notaio: Vivaldo «de Porta».

1289, gennaio 23, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in livello per 29 anni in solido a Rollando di Bisagno lavator lane e a Guglielmo de Fuce, fratello di Percivalle de Fuce, un mulino alla foce del Bisagno, iuxta montem Calignani, con un terreno antistante presso la chiusa del mulino per il canone annuo di 7 lire, oltre ad un terreno libero retrostante per il canone annuo di 2 soldi per ogni tavola, con obbligo di migliorie e di recinzione del terreno.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 130 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Rolandus de Bisanne lavator »; « In Bisanne usque in glaream »; in quello esterno, di mano moderna: « 1288, 23 gennaio ». In calce alla carta, di mano trecentesca: « *precede depennato VIII* » X ».

Sull'argomento v. nn. 155, 157, 178, 182-183, 306-307, 314, 1150, 1252-1254.

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de sindi/catu apparet per instrumentum publicum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii, loco et titulo locacionis libellario nomine concedo / vobis Rollando de Bissanne^a lavatori^b lane et Guillelmo^c de Fuce, fratri Precivalis^d de Fuce, et cuilibet vestrum in solidum^e quoddam molendinum^f / dicti monasterii positum ad fucem Biss(annis) in podio Calignani^g sive iuxta montem Calignani cum terra dicti monasterii posita iuxta clusam / molendini ante dictum molendinum et cui terre coheret superius via per quam itur ad molendinum supranum dicti monasterii, inferius via / per quam itur ad Calignanum^h, ab uno latere clusa molendini et ab alio clarea Biss(annis); item terram dicti monasterii positam retro illamⁱ / terram, quam habes et tenes tu dictus Rollandus titulo locacionis a dicto monasterio nomine libelli et cui terre coheret superius terra dicti monasterii, / inferius quedam clausura que nunc est in terra dicti monasterii, ab uno latere terra tibi dicto Rollando locata et supra quam debes edificare / et ab alio clusa molendini suprani, a nativitate Domini proxime preterita usque ad annos

viginti novem proxime completos^l, vobis dantibus / et solventibus annuatim sive singulis annis pro pensione et condicione dicti molendini et terre que est ante dictum molendi/num libras septem ianuinorum et terre^k secunde superius coherenciatae soldos duos^l ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra / octavam nativitatis Domini. Quod molendinum et terram predictam nomine dicti monasterii promitto vobis dimittere usque dictum terminum et non / auferre neque pensionem augere, set tamquam rem locatam vobis defendere, alioquin penam dupli dicte pensionis nomine dicti monasterii / vobis stipulantibus promitto, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda vobis pignori obligo. Versa vice nos dicti / Rollandus et Guillelmus, quilibet nostrum in solidum, recipientes dictam locacionem, promittimus et convenimus tibi dicto priori et sindico, recipienti nomine / dicti monasterii, dictum molendinum et terram pro dicto monasterio tenere usque dictum terminum et ipsam terram meliorare et bonificare et ipsam / terram adortare et facere in ea ortos et semper tenere ortivas et terram superius coherenciatam claudere et clusam tenere / ita et taliter quod per ipsam non possint gentes ire neque transire pro faciendo dampnum in alias terras dicti monasterii et asteria dicti molendini dicto monasterio reddere in eo statu quo nunc sunt vel libras duodecim ianuinorum in quibus nunc sunt extimata dicta asteria nostra comuni / voluntate et clusam dicti molendini manutenere nostris expensis et dictam pensionem ut superius dictum est solvere dicto monasterio annuatim infra / octavam nativitatis Domini. Acto inter dictas partes in presenti contractu quod si aliquo tempore accideret quod comune Ianue faceret violenciam^m dicto monasterio de / terra que est ante dictum molendinum, videlicet quod auferretⁿ a dicto monasterio ipsam terram, quod dictis Rollando et Guillelmo non teneatur dictum / monasterium de defensione ipsius terre, dicto casu adveniente, minuendo tantum^o de dictis libris septem soldos decem; item acto inter / dictas partes quod si Valentinus molinarius qui tenebat dictum molendinum a dicto monasterio et alii socii dicti Valentini sive quibus locatum / erat una cum dicto Valentino consequeretur contra dictum monasterium quod dictum molendinum sibi remanere deberet vel quod locacio presens / dicti molendini et terre que est ante dictum molendinum sit cassa et nullius valoris; item acto inter dictas partes quod si aliquo tempore accideret / quod aliqua lis sive discordia nasceretur sive verteretur inter dictos Rollandum et Guillelmum ex una parte et aliquam aliam personam ex altera, / occasione dicte cluse, quod de ipsa

questione et discordia stari debeat per predictos Rollandum et Guillelmum sentencie quam diceret dominus abbas dicti monasterii et / hoc totiens quociens lis et discordia oriretur. Que omnia et singula promittimus tibi dicto priori et sindico atendere, complere et / observare et in nullo contravenire, alioquin si in aliquo de predictis contrafecerimus et quociens, libras viginti quinque ianuinarum nomine pene tibi stipulanti / promittimus, ratis manentibus supradictis et nichilominus cadamus a iure locacionis presentis et proinde omnia bona nostra habita et habenda tibi pignori / obligamus. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Symon de Dominico de Biss(anne) et Iohannes de Cayri de Biss(anne). Anno dominice nativitatís M° CC° LXXXVIII° / ind(ictione) prima, die XXIII ianuarii, inter nonam et vespas P.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a vobis-Bissanne: *sottolineato* ^b segue segno tracciato come punto e virgola ^c Guillelmo: *sottolineato* ^d fratri Precivalis: *sottolineato* ^e cuilibet-solidum: *sottolineato* ^f molendinum: *sottolineato* ^g Bissannis-Calignani: *sottolineato* ^h per-Calignanum: *sottolineato* ⁱ retro illam: *sottolineato* ^j ad annos-completos: *sottolineato* ^k libras-terre: *sottolineato* ^l soldos duos: *sottolineato* ^m comune-violenciam: *sottolineato* ⁿ auferret: *così A* ^o non teneatur-tantum: *sottolineato* ^P M°-vesperas: *sottolineato*.

847

1289, gennaio 25, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Simone Pilosus callegarius un suolo edificabile nel borgo di Santo Stefano, per il canone annuo di 12 soldi e 4 denari e con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 124 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Symon Pilosus», «In burgo Sancti Stephani». In calce al testo, di mano moderna: «1289, 25 gennaio».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, in presencia, consensu et voluntate fratris Nicole prioris, fratris Gregorii, fratris / Manuelis, fratris Baliani, fratris Guillelmini et fratris Nicolini, monacorum

dicti monasterii, et nos dicti monaci, in presencia et consensu dicti abbatis, / una cum dicto abbate, nomine dicti monasterii et conventus ipsius, damus, cedimus ac tradimus tibi Symoni Piloso callegario ut superficiario a / nativitate Domini proxime preterita im perpetuum solum sive terram dicti monasterii ad incasandum et quam incasare debes usque annos duos / proximos et que terra est in burgo Sancti Stephani et est pedes vivi quatuordecim, mortui novem, polices septem et cui coheret ante edificium tui / Symonis quod est supra terram Lucheti Gatiluxii et fratris, retro terra monasterii supra quam est murus Simonis Quartini, ab uno latere terra / monasterii locata Iohanni Fegino et ab alio latere terra monasterii locata Guillelmo de Falca lanerio. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis / nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infra-scripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub / pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superfi/ciarius habere solet in solo conducto, ita ut tu possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli / et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi dicto nomine tradidisse confitemur, promittentes dicto nomine / tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus / tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime defendere expensis / propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque / ianuinarum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti / monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro / pensione soldorum duodecim et denariorum quatuor ianuinarum singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat / tibi nec successoribus tuis edificium quod fiet in ipsa terra sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam / ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non / sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem / successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in

aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio / seu abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de < singulis > libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet / singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio / fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duode/cim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri / pro eo quod transferetur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare / et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et / conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis / huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Simonem vel successores suos a solucione / dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa / vice ego predictus Symon, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda / singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram / tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta / atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter / dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et / terre per me et successores meos im perpetuum soldos duodecim, denarios quatuor ianuinorum infra octavam nativitatis Domini^a. Et si forte aliqua / infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam / infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, / reccipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum / nomine pene vobis reccipientibus nomine dicti monasterii stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum / omnia bona mea habita et habenda vobis

pignori <obligo> et specialiter edificium supradictum. Actum in claustro dicti monasterii. Testes Valentinus molinarius et / presbiter Iacobus, capellanus ecclesie Sancti Nazarii de Albario. Anno dominice nativitatís M° CC° LXXXVIII^{III}, ind(ictione) prima, die XXV ianuarii, / circa vespervas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue depennato alioquin*

848

1289, gennaio 25, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Guglielmo de Falca lanerius un suolo edificabile per il canone annuo di 7 soldi e 11 denari e mezzo e con l'obbligo di costruirvi una casa entro un anno.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 124 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Guillelmus de Falcha »; « In Rivo Turbido »; in quello esterno, di mano trecentesca: « S. VII, d. XI »; di mano moderna: « 1289, 25 gennaio ».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, in presencia, consensu et voluntate fratris Nicole prioris, fratris Gregorii, fratris / Manuelis, fratris Baliani, fratris Guillelmini et fratris Nicolini, monacorum dicti monasterii, nec non et nos predicti fratres et monaci dicti monasterii, in / presencia, consensu et voluntate dicti abbatis, una cum dicto abbate, nomine dicti monasterii et conventus ipsius, damus, cedimus ac tradimus / tibi Guillelmo de Falca lanerio ut superficiario a nativitate Domini proxime preterita im perpetuum solum sive terram dicti monasterii ad edificandum et quam / edificare debes usque annum unum proximum venturum et que terra sive solum est pedes vivi VIII, mortui VII et cui coheret ante edificium tui / dicti Guillelmi quod est supra terram Lucheti Gatiluxii et fratris, retro murus Symonis Quartini et Ricoboni de Rappallo qui est supra terram dicti monasterii, / ab uno latere edificium Symonis Pilosi quod est supra terram monasterii et ab alio terra monasterii locata Conrado de Mari. Quod solum

sive / terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto / monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod / superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere / im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, / promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum solum sive terram a te / vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime defendere expensis propriis dicti / monasterii, remissa tibi et successoribus tuis necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene / nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et / habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis / pro pensione de soldis septem, denariis undecim et dimidii ^a ianuinorum singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen / quod non liceat tibi nec successoribus tuis edificium quod fiet in ipsa terra sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam / ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que / non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem / successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive / abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de <singulis> libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet / singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium / adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis / libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferetur in heredem et si in aliquo / de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram

recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam / transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et / condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et reccipiet ab eodem. Acto quod si / cessaretur per dictum Guillelmum vel successores suos a solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam / recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Guillelmus, dictam terram et solum iure superficiario reccipiens a vobis / nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promitto vobis, reccipientibus / nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et / modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores meos et / dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius transferre in alium nisi cum / observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos septem et denarios / undecim et dimidium ianuinorum infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati / dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum / per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promitto vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et / observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis reccipientibus dicto nomine stipulantibus promitto, / ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium / supradictum. Actum in claustro dicti monasterii. Testes Valentinus molinarius et presbiter Iacobus, capellanus ecclesie Sancti Nazarii. Anno dominice nativitatis / M° CC° LXXXVIII, ind(ictione) prima, die XXV ianuarii, circa vespervas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a dimidii: *cosi* A.

1289, gennaio 25, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Giovanni Fegino tabernarius un suolo edificabile per il canone annuo di 6 soldi e 5 denari e mezzo, con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 130 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: «Iohannes Feginus»; in quello esterno, di mano moderna: «1288, 25 gennaio».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, in presencia, consensu et voluntate fratris Nicole prioris, fratris Gregorii, fratris / Manuelis, fratris Baliani, fratris Guillelmini et fratris Nicolini, monacorum dicti monasterii, nec non et nos predicti fratres et monaci dicti monasterii, / in presencia, consensu et voluntate dicti abbatis, una cum dicto abbate, nomine dicti monasterii et conventus ipsius, damus, cedimus et tradimus / tibi Iohanni Fegino tabernario ut superficiario a nativitate^a / Domini proxime preterita im perpetuum solum sive terram dicti monasterii ad edificandum et quam edi/ficare debes usque annos duos^b proxime venturos et que terra sive solum est pedes vivi septem, mortui VIII, polices vivi XVII et mortui XIII / et cui coheret ante edificium tui dicti Iohannis Fegini quod est supra terram Lucheti Gatiluxii et fratris, retro terra monasterii Sancti Stephani supra quam / habet murus Symon Quartinus, ab uno latere terra dicti monasterii supra quam habet edificium Iohannes Cicer callegarius et ab alio latere terra dicti monasterii / locata Symoni Piloso callegario. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii in perpetuum damus, cedimus et concedimus / pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes / omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu possis super dicto solo / seu terra edificium domus tenere et habere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet / tibi dicto nomine tradidisse con-

fitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere / habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus / tuis legitime defendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de / predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua / pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto / nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum sex, denariorum quinque et dimidii ianuinorum singulis annis sol/venda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis edificium quod fiet in ipsa terra sive / ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale / seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem / militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam / personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio seu abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de / <singulis> libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem / et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium / in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli / ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferentur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc / liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium / vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra / mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur / per dictum Iohannem vel successores suos a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et / dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Iohannes, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine / dicti monasterii pro dicta pen-

sione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, / reccipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub / pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta attendere et observare perpetuo per me et successores / meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre / nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos sex et / denarios quinque et dimidium infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti / monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam mihi fuerit nunciatum per abbatem vel / maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, attendere, complere et observare, ali/oquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinarum nomine pene vobis reccipientibus nomine dicti monasterii stipulantibus promito, / ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium / supradictum. Actum in claustro dicti monasterii. Testes Valentinus molinarius et presbiter Iacobus, capellanus ecclesie Sancti Naçarii de Albario. / Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXXVIII, ind(ictione) prima, die XXV ianuarii, circa vespervas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a tibi-nativitate: *sottolineato* ^b usque-duos: *sottolineato*.

850

1289, febbraio 17, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni ad Oberto de Cella di Langasco e ai suoi eredi legittimi i terreni con casa che già conduce nel territorio di Langasco, in località Figarium, per il canone annuo di 4 lire per i primi quattro anni e di 5 lire per gli anni seguenti, con obbligo di migliorie e di

recinzione del terreno e di manutenzione della casa. Guglielmo de Bonaira di Langasco si costituisce fideiussore.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 137 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: «Obertus de Cella». In calce al testo, di mano moderna: « 1288, 17 febbraio ».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Guilleminus et frater Nicolinus, / monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis concedimus libellario nomine tibi Oberto de Cella de Langasco et heredibus tuis le/gitime ex te natis illam terram sive terras dicti monasterii positam sive positas in territorio Langaschi, loco ubi^a dicitur Figarium, cum domo una / supraposita, quam sive quas solitus es tenere a dicto monasterio a nativitate Domini proxime preterito^b usque ad annos viginti novem proxime completos, te dante et / solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicte terre libras quatuor ianuinorum in primis quatuor annis et in / sequentibus annis viginti quinque libras quimque ianuinorum omni anno. Quam terram sive terras nomine dicti monasterii promittimus et convenimus tibi dimi/tere usque dictum terminum et non auferre nec pensionem augere, set tamquam rem locatam tibi defendere, alioquin penam dupli dicte pensionis / nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa / vice ego dictus Obertus promitto et convenio vobis dictis abbati et monacis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictam terram a vobis tenere usque dictum terminum et ipsam meliorare, bonificare, allevare et non deteriorare, domum continue habitare et ipsam manutenere de cooperturis et omnibus meis / propriis expensis et ipsam terram sive terras vel aliquam earum alicui non locare et ipsam terram claudere et clausam tenere et dictam pensionem, ut / supra dictum est, dicto monasterio omni anno solvere. Que omnia et singula promitto et convenio vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare et / in nullo contravenire, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras decem ianuinorum nomine pene vobis, stipulantibus nomine dicti monasterii, promitto et nichilominus / cadam a iure locacionis presentis et proinde omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo. Insuper ego Guillelmus de Bonaira de Langasco / pro dicto Oberto versus vos dic-

tos abbatem et monacos, reccipientes nomine dicti monasterii, de predictis omnibus et singulis solempniter intercedo et fideiubeo / sub ypotheca et obligacione bonorum meorum, constituens inde me proprium et principalem debitorem, renuntians iuri de principali et omni iuri. Actum in claustro dicti / monasterii. Testes Petrus de Balduino de Maço et Rubaldus de Maço formaarius. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXVIII°, indic(tione) prima, die XVII / februarii, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a in-ubi: *sottolineato* ^b preterito: *così A.*

851

1289, aprile 21, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in livello per 29 anni a Simone de Dominico della braida del Bisagno e ai suoi eredi legittimi un terreno con casa in Bisagno, per il canone annuo di 12 lire e due capponi, con obbligo di migliorie del terreno e di manutenzione della casa e con facoltà per il monastero di locare ad altri parte del terreno, diminuendone proporzionalmente il canone.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 137 r.

In testa al documento, di mano trecentesca: « De Dominico in Bisan(ne) ». In calce al testo, di mano moderna: « 1288, 20 aprile ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de sindicatu / apparet per instrumentum publicum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii, loco et titulo locacionis libellario nomine concedo tibi / Symoni de Dominico de braya Biss(annis) et heredibus tuis legitimis ex te natis terram dicti monasterii cum domo supraposita, positam in Biss(anne) et quam terram / solitus es tenere a dicto monasterio et sicut eam solitus es tenere, a nativitate Domini proxime ventura usque ad

annos viginti novem proxime completos, / te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicte terre libras duodecim ianuinorum et capones duos / bonos. Quam terram cum domo nomine dicti monasterii promito et convenio tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere, set tamquam rem / locatam tibi deffendere a qualibet persona, alioquin penam dupli dicte pensionis tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona / dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligo. Versa vice ego dictus Symon promito et convenio tibi dicto priori et sindico, recipienti nomine dicti / monasterii, dictam terram a te tenere usque dictum terminum et ipsam meliorare et bonificare et domum manutenere in eo statu quo nunc est / et ipsam terram alicui non locare et dictam pensionem, videlicet libras duodecim et capones duos bonos, annuatim dicto monasterio solvere, / videlicet medietatem infra octavam nativitatis Domini et aliam medietatem in festo sancti Michaelis, alioquin penam dupli dicte pensionis cum omnibus dampnis et / expensis propterea factis tibi stipulanti dicto nomine promito et nichilominus cadam a iure locacionis presentis et proinde omnia bona mea habita et / habenda tibi, recipienti dicto nomine, pignori obligo. Acto quod abbas dicti monasterii sive alius pro monasterio possit licenter de dicta terra, / videlicet deversus frontem glare, locare et concedere cui voluerit ad incasandum, minuendo de dicta pensione pro rata. Actum in / claustro dicti monasterii. Testes Petrus, canevarius dicti monasterii, Iacobus clericus de Fontanegio et Obertus de Goano. Anno dominice nativitatis M° CC° / LXXXVIII, ind(ictio-
ne) prima, die XXI aprilis, circa vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

852

1289, aprile 21, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in livello per 29 anni a Simone de Dominico della braida del Bisagno e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in Bisagno, per il canone annuo di 5 soldi

per ogni tavola, con obbligo di miglione del terreno e di manutenzione della casa e con facoltà per il monastero di locare ad altri parte del terreno, diminuendone proporzionalmente il canone.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 137 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Symon de Dominico»; «Tabulas VI»; in quello esterno, di mano moderna: «1288, 21 aprile».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de sin/dicatu apparet per instrumentum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii, loco et titulo locacionis libellario nomine concedo tibi / Symoni de Dominico^a de braia Biss(annis) et heredibus tuis legitimis ex te natis tabulas sex terre dicti monasterii posite in Biss(anne) ad incasandum / et cui coheret ante via, retro terra dicti monasterii, ab utroque latere terra dicti monasterii a nativitate Domini proxime ventura usque ad annos viginti novem / proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et conditione dicte terre soldos quinque ianuinarum pro / qualibet tabula infra octavam nativitatis Domini. Quam terram promito nomine dicti monasterii tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere, set / ipsam tibi defendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinarum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis / et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligo. Versa vice ego dictus Symon, recipiens dictam locacionem pactis et conditionibus supradictis, promito et convenio tibi dicto priori et sindaco, recipienti nomine dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter appposito, dictam pensionem, / videlicet soldos quinque ianuinarum pro qualibet tabula, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio vel eius certo misso et non ven/dere vel alienare edificia que in ipsa terra fient vel aliquod eorum sine licencia domini abbatis Sancti Stephani, quam licenciam tenear / petere a dicto abbate et si forte dicta edificia vel aliquod eorum alicui vendi contigerint, debeam prius denunciare abbati / qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si dictum monasterium emere voluerit ipsa vel aliquod eorum, debeat ipsa habere ad minus de soldis decem quam aliqua / alia persona et si ipsa emere noluerit, possim ipsa vendere cui voluero, ita quod non possint ipsa vel aliquod eorum vendi alicui / nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero

vel aliena vero ipsa edificia seu partem ipsorum / vel aliquo casu pervenerint in aliquam personam ipsa edificia vel pars eorundem, preterquam in heredem meum ex me natum, / teneat dare et solvere dicto abbati vel eius misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra, pro recognitione / domini dicte terre, denarios duodecim ianuinarum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debet ex dictis edificiis vel aliquo / eorum seu valenti ipsorum, si iusto precio alienata non essent et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dicta edificia vel / partem ipsorum emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet / et dare et solvere teneatur abbati dicti monasterii vel eius certo misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dictis / edificiis vel parte ipsorum seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debet seu promissum / fuerit ex dictis edificiis vel parte ipsorum^b seu valenti eorundem denarios duodecim et quod ille cui vendentur / vel alienabuntur dicta edificia vel pars eorundem vel aliquo casu habuerit ipsa et quociens instrumentum locacionis et conducionis / usque ad terminum viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem / pactis et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. / Et si persona in qua dicta edificia vel pars ipsorum alienabitur^c vel pervenerint quoque titulo et quociens, etiam si per plures ambulaverint, / preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona / inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati predictis venerit ad standum in dictis edificiis vel aliquod^d eorum, ipsam inde expellam / infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero / et quociens, promitto tibi, recipienti nomine dicti monasterii, et per te eidem monasterio dare et solvere libras viginti quinque ianuinarum et insuper cadam a iure / locacionis et conducionis terre predicte et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona mea habita et habenda et specialiter edificia supradicta / tibi, recipienti nomine dicti monasterii, pignori obligo. Actum in claustro dicti monasterii. Testes Petrus, canerarius dicti monasterii, et Iacobus clericus de / Fontanegio et Obertus de Goano. Anno

dominice nativitatis M° CC° LXXXVIII° ind(ictione) prima, die XXI aprilis, post vespervas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue ripetuto* de Dominico ^b *segue depennato* vel parte ^c alienabitur: *così A*
^d aliquid: *così A*.

853

1289, giugno 8, Genova

Fredencio, abate del monastero di Santo Stefano, collettore in Genova e diocesi dei censi dovuti alla chiesa romana, rilascia quietanza a frate Bonifacio, priore della chiesa di Santa Maria de Priano di Sestri Ponente dell'ordine Mortariense, della somma di 14 lire e 10 soldi dovuta per i 29 anni trascorsi, in ragione di un bisante all'anno.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 174, c. 184 r.

Nel margine interno, della stessa mano: «F(actum)».

Sull'argomento v. n. 854.

N o t a i o: Vassallo «de Porta».

R e g e s t o: FERRETTO, *Annali*, n. 595.

In nomine Domini amen. Dominus^a Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, colector census qui debentur Ecclesie Romane^b in civitate Ianue et diocesi, deputatus a venerabili viro domino Christofaro, colectore census qui debentur Romane^b Ecclesie in provincia Lumbardie et alibi a Sede Apostolica constituto, confitetur fratri Bonifacio, priori ecclesie Sancte^c Marie de Priano de Sesto ordinis Mortariensis se^d habuisse^e et recepisse ab eo, solvente nomine dicte ecclesie, libras quatuordecim et seldos decem ianuinarum pro censu annorum viginti novem preteritorum, uno bisantio pro anno quolibet computato, renuncians exceptioni non numerate et non recepte pecunie et omni iuri et ut de predictis possit ubique fieri plena fides^f de predictis voluit dictus dominus abbas et me notarium

rogavit per me notarium infrascriptum inde debere fieri publicum instrumentum et eciam iusit^g presens instrumentum suo sigillo proprio roborari^h. Actum Ianue, in porticu palaciiⁱ monasterii Sancti Stephani, presentibus testibus fratre Nicolao, priore dicti monasterii, Ferracanno, nepote dicti abbatis, et fratre Gregorio, monaco dicti monasterii. Anno dominice natiuitatis M° CC° LXXXVIII°^o, ind(ictione) prima, die VIII^a iunii, circa primam.

^a Dominus: *in sopralinea* ^b Romane: *con segno abbreviativo superfluo* ^c segue depennata lettera p ^d segue depennato ab eo ^e segue depennata lettera h ^f ut-fides: *nel margine interno con segno di richiamo* ^g iusit: *così I* ^h et eciam-roborari: *nel margine interno con segno di richiamo* ⁱ segue depennato di

854

1289, giugno 14, Genova

Fredencio, abate del monastero di Santo Stefano, collettore in Genova e diocesi dei censi dovuti alla chiesa romana, rilascia quietanza a frate Pietro de Crova, priore della chiesa di Santa Maria di Granarolo dell'ordine Mortariense, della somma di 13 lire e 10 soldi dovuta per i 27 anni trascorsi, in ragione di un bisante all'anno.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 174, c. 189 r.

Nel margine interno, della stessa mano, ripetuto tre volte: « F(actum) ».

Il documento è compreso in una serie di atti datati 1289.

N o t a i o: Vassallo « de Porta ».

Sull'argomento v. n. 853.

In nomine Domini amen. Dominus Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, colector census qui debentur Ecclesie Romane in civitate Ianue et diocesi, deputatus a venerabili viro domino Christofaro, colectore census qui debentur Romane^a ecclesie in provincia Lumbardie et alibi, a Sede Apostolica constituto, confitetur fratri Petro de Crova, priori ecclesie Sancte Marie de Granarolio ordinis Mortariensis, se habuisse et recepisse ab eo, solvente nomine dicte ecclesie, libras tresdecim et soldos

decem ianuinorum pro censu annorum viginti septem preteritorum, uno bisantio pro anno quolibet computato, renunciando exceptioni non numerate et non recepte pecunie et omni iuri et ut de predictis possit ubique fieri plena fides, voluit dictus dominus abbas et me notarium infrascriptum rogavit ut inde facerem publicum instrumentum et etiam iusit^b presens instrumentum suo sigillo proprio roborari, presentibus testibus^c magistro Pascale medico chirurgie, fratre Fredencio et fratre Gregorio, monacis dicti monasterii, die XIII^a iunii, circa terciam, in porticu palatii dicti monasterii.

^a Romane: *con segno abbreviativo superfluo* ^b iusit: *così I* ^c segue *depenato* fratre Nicolao, priore dicti monasterii, fratre Benedicto, fratre Manuelle (*così*) et fratre [P]etro, monacis dicti monasterii

855

1289, giugno 24, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in livello per 29 anni a Pietra, moglie di Pietro Tenerino di Voltaggio, e ai suoi eredi legittimi un suolo in Murcento su cui insistono sue case, per il canone annuo di 8 soldi, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita delle case stesse.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 127 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Petra, uxor Petri Tenerini»; «In Murcento». In calce al testo, di mano moderna: «1290, 24 giugno».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de sindicatu / apparet per instrumentum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii, loco et titulo locacionis libellario nomine concedo tibi Petre, uxori Petri / Tenerini de Vultabio et heredibus tuis legitimis ex te natis solum sive terram dicti monasterii positam in Murcento, supra quam habes edificia /^a domus, cui coheret ante via, retro terra monasterii, ab uno latere edificium domus hospitalis Sancti Stephani me-

diante muro comuni et ab alio latere edificium / domus Iohannis tinctoris mediante muro comuni et que edificia emisti ab Oberto de Clavaro, filio quondam Martini et Cataline iugalium, ex / tenore instrumenti facti manu^b Vivaldi de Porta notarii, M^oCC^o LXXXVIII, die XVIII decembris, a nativitate Domini proxime preterita usque ad annos / viginti novem proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione sive condicione dicte terre / soldos octo ianuinorum. Quam terram nomine dicti monasterii promito tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere / ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et predictis / omnibus et singulis observandis omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi nomine dicti monasterii pignori obligo. Versa vice ego dicta Petra, / reccipiens dictam locacionem pactis et condicionibus supradictis, promitto et convenio tibi dicto priori et sindico, reccipienti nomine dicti monasterii, ex pacto inter / nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos octo ianuinorum, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio vel / eius certo misso et non vendere vel alienare ipsa edificia vel aliquod ipsorum sine licencia domini abbatis Sancti Stephani, quam licenciam / teneat petere a dicto abbate et si forte dicta edificia vel aliquod ipsorum alicui vendi contigerint, debeam prius denunciare abbati / qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si dictum monasterium emere voluerit ipsa, debeat illa habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona / et si ipsa emere noluerit, possim ipsa vendere cui voluero, ita quod non possit vendi alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali / vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dicta edificia vel partem ipsorum vel aliquo casu pervenerint in aliquam / personam ipsa edificia vel pars eorundem, preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto abbati vel eius misso / infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra, pro recognicione domini dicte terre, denarios duodecim pro qualibet libra / percepta vel promissa seu que percipi debeat ex dictis edificiis seu valimenti ipsorum, si iusto precio alienata non essent et quod / faciam et curabo ita et sic quod ille qui dicta edificia vel partem ipsorum emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerint et quociens, / si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur abbati dicti monasterii vel eius certo misso infra mensem

unum / a die alienacionis vel vendicionis ex dictis edificiis vel parte ipsorum seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur / et percipi debet seu promissum fuerit ex dictis edificiis vel parte ipsorum seu valimenti eorundem denarios duodecim et quod ille cui vendentur / vel alienabuntur dicta edificia vel pars ipsorum vel aliquo casu habuerit ipsa et quociens, instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum / viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra / mensem unum a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dicta / <edificia vel pars> ipsorum alienabuntur^c vel pervenerint quoque titulo et quociens, eciam si per plures ambulaverint, preterquam heres meus ut supra, / denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet / ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel / iniuriosa dicto monasterio vel abbati predictis venerit ad standum in dictis edificiis vel aliquo ipsorum, ipsam inde expellam infra dies / octo postquam michi nunciatum fuerit per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero / et quociens, promito tibi, recipienti nomine dicti monasterii, et per te eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque denariorum ianuinarum / et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predictae et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona mea et / specialiter edificium supradictum^d tibi, recipienti nomine dicti monasterii, pignori obligo. Et fecit hec dicta Petra consilio testium infrascriptorum, / quos in predictis suos propinquos, vicinos et consiliatores ellegit et appellavit. Actum apud dictum monasterium. Testes Obertus de Rusca ferrarius, / Iohannes Damiata notarius et Bertholinus Iordani. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXXVIII, ind(ictione) prima, die XXIII iunii, in vespis.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue espunto unum* ^b *segue segno tracciato come punto e virgola* ^c *segue ripetuto*
alienabuntur ^d edificium supradictum: così A.

856

1289, luglio 25, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in locazione perpetua a Nigro di Cogorno moneerius di Santo Stefano un suolo edificabile e su cui già insiste una sua casa, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 127 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Niger de Cucurno »; « In carubio moneeri »; in quello esterno, di mano moderna: « 1289, 25 luglio ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de sindicatu apparet per / instrumentum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii, do, cedo ac trado et concedo tibi Nigro de Cucurno moneerio de Sancto Stephano ut superfi/ciario a natiuitate Domini proxime ventura im perpetuum solum sive terram dicti monasterii ad edificandum et supra quam sive partem cuius habes edificium domus cum trexenda / que pertinet dicto solo sive terre et cui solo sive terre coheret ante carrubius, retro carrubius mediante trexenda, ab uno latere terra monasterii locata tibi / Nigro et ab alio terra dicti monasterii. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum do, cedo et concedo pro infrascripta pensione / singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedens tibi et in te transferens omne ius quod superficiario competere debet seu quod / superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre / possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confiteor, promitens dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus / tuis permittere habere et tenere et ipsum solum sive terram a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram

tibi et successoribus tuis / legitime defendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras vigin/ti quinque ianuinarum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et / habenda tibi pignori obligo. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine do, concedo et trado tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuinarum pro qualibet / tabula dicti soli et terre de tanto quantum erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi / nec successoribus tuis edificia que in ipsa terra fient et nunc sunt sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium / seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis / secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dicta edificia vel aliquod ipsorum sive ius tibi / concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim / de libris precii quo vendicio seu alienacio dictorum edificiorum vel alicuius eorum fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienan/tem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium / in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dictorum edificiorum et iuris soli ut supra, salvo quod non intelli/gatur alienacio fieri pro eo quod transferetur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare / et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis / huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio / et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Nigrum vel successores suos a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum / et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego dictus Niger, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a te / nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito tibi,

reccipienti nomine dicti monasterii, / dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta / modo et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios / duodecim et non aliter dicta edificia vel aliquod eorum sive ius in alium transferre nisi cum observatione predictorum et dare et solvere dicto / monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura / infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dictis edificiis / vel aliquo ipsorum habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. / Predicta omnia et singula promito tibi, reccipienti nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras / viginti quinque ianuinorum nomine pene tibi reccipienti dicto nomine stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona / mea habita et habenda tibi pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Iacobus de Sancto Georgio speciarius, / Dondus de Clavaro et Ugo, clericus dicti monasterii. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXVIII, ind(ictione) prima, die XXV iulii, circa nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

857

1289, agosto 16, Genova

I coniugi Bernardo Bidoia di Bisagno e Simona e Giovanni Discalcio, padre di Simona, vendono al monastero di Santo Stefano, in persona dell'abate Fredencio, un suolo nel borgo del Bisagno, su cui insiste una loro casa, assieme al terreno retrostante, al prezzo di 20 lire.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 273.

La pergamena presenta una piccola lacerazione in corrispondenza della riga 11^a ed alcune macchie di umidità, senza perdita di testo.

A tergo, di mani coeve: « Empcio cuiusdam hedificii com terra retro in contrata Cruciferorum »; « Instrumentum Bidoye de Bissane »; di mano trecentesca: « I(nstrumentum) contra Bidoyam de Bissane ».

Sull'argomento v. n. 858.

✠ Nos Bernardus Bidoia de Bissanne et Symona, iugales, et Iohannes Discalcius, pater dicte Symone / et socer dicti Bernardi, quisque nostrum in solidum, vendimus, cedimus et tradimus vobis domino Frederico ^a, / abbati monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ementi nomine et vice dicti monasterii, terram sive solum super quam / et quod habemus nos dicti iugales quodam edificium domus, positam in burgo Bissannis, cui coheret antea / via, retro terra vacua nostra et quam vendidimus in presenti vendicione, ab uno latere edificium domus Oberti / Bufaii, positum subtus terram dicti monasterii, et ab alio latere domus Iacobine, uxoris Oberti Rovelli, item / terram vacuum que est retro dictum edificium et cui coheret inferius dictum edificium, superius terra hospitalis / Sancte Marie Cruciferorum, ab alio latere dicti hospitalis et ab alio latere terra dicti monasterii, / finito precio librarum viginti ianuinarum, quas habuisse et recepisse confitemur et de quibus bene quietos et solutos / vocamus, renuntiantes exceptioni non numerate pecunie et non recepte et omni iuri et que libre viginti ianuinarum / dictus dominus abbas dicit et protest[at]ur quod proc]esserunt ex precio unius domus que fuit dicti monasterii, / que erat in Gavio, vendita per dictum dominum abbatem cuidam burgensi de Gavio, et si plus vallet ^b / dicta terra sive solo ^c precio supradicto, scientes eius veram extimationem, illud plus tibi donamus / et remitimus, renuntiantes legi qua subvenitur deceptis ultra dimidiam iusti precii et legi donacionis / insinuande et omni iuri. Predictam igitur terram sive solum, prout superius coherenciatam est, et etiam si alios / haberet confines, cum omni iure suo, ingressu et exitibus, comodo et utilitate, nichil in nobis / retempta ^d, liberam et absolutam ab omni genere servitutis et exationis, propter ^e quam a mutuis et / colletis comunis Ianue pro futuro tempore prestandis, que et quas dictus dominus abbas promisit michi / infrascripto <notario>, stipulanti officio publico et nomine et vice dicti comunis, de cetero solvere, renuncians omni privilegio / et convencioni quibus se tueri posset, ad habendum, tenendum et quicquid volueris faciendum, iure / proprietatis, titulo empcionis, sine nostra et cuiuslibet pro nobis contradicione. Possessionem et dominium dicte / terre et dicti soli tibi cor-

poraliter confitemur tradidisse, dantes et concedentes tibi liberam potestatem / et bayliam de ipsa aprehendendi corporalem possessionem ad voluntatem tuam, constituentes nos / a te dictam terram et solum tenere et possidere nomine precario quamdiu tenuerimus. Insuper / et ex dicta causa et pro precio supradicto omnia iura, rationes et actiones reales et personales, / utiles, directas, mistas et rei persecutorias, que et quas habemus in dicta terra et nobis compe/tunt seu competere possent, in te mandamus, cedimus et transferimus, ita ut dictis iuribus / uti possis, constituentes te inde procuratorem ut in rem tuam, promittentes tibi dictam terram / non impedire nec subtrahere, sed potius ipsam terram ab omni persona, corpore, collegio / et universitate <defendere> nostris propriis expensis, remissa tibi necessitate denunciandi, alioquin penam / dupli de quanto vallet dicta terra vel pro tempore melius valluerit tibi stipulanti dare et / solvere promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona nostra habita et / habenda tibi pignori obligamus, ita quod de predictis quisque nostrum in solidum teneamur / et propterea abrenonciamus beneficio constitutionis nove, epistule divi Adriani. Et specialiter ego dicta / Symona abrenoncio senatui consulto Vellegiano^f, legi Iullie^g de fondo dotali, iuri / ypothecarum et omni iuri et legi dicenti quod mulier cum viro in eodem instrumento obligari / non possit, nisi probetur pecuniam esse versam in utilitatem mulieris, confitens dictam pecuniam esse versam / in utilitate mei dicte Symone, de dictis beneficiis certiorata per te notarium infrascriptum, / faciens hec in presentia dicti patris mei et dicti viri mei et consilio testium infrascriptorum, / quos in hoc casu meos propinquos, vicino<s> et consiliatores elligo et appello. Actum in porticu / dicti monasterii. Testes Brexenus^h censariusⁱ et Oliverius de Clavaro, qui stant in burgo Sancti Stephani. / Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXXVIII, die XVI augusti in sero, inditione^{***}.

(S.T.) Ego Francischus Morrucius de Quinto notarius ut supra extrasi et in hanc / publicam formam redegì de manuali parvo instrumentorum compositorum manu^j / quondam Iohannis Enrici de Porta notarii, habens ad hec generale mandatum ad postulationem domini abbatis / dicti monasterii.

^a Frederico: *così A per Fredencio* ^b vallet: *così A* ^c solo: *così A* ^d retempta: *così A* ^e propter: *così A per preter* ^f Vellegiano: *così A* ^g Iullie: *così A* ^h Brexenus: *corretto su precedente scrittura* ⁱ censarius: *così A* ^j manu: *con segno abbreviatio superfluo.*

1289, agosto 24, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in locazione perpetua ai coniugi Bernardo Bidoia di Bisagno e Simona il suolo di un terreno di cui al n. 857.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 122 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Bernardus Bidoia, in contrata Cruciferorum »; in quello esterno, di mano moderna: « 1289, 24 novembre ». In c. 121 v. è presente la seguente annotazione, parzialmente illeggibile per sbiaditura dell'inchiostro e di cui è difficile stabilire il documento di riferimento: « [...] die veneris XXVI octubris, exhibitum domino Dino Militi et in eius potestate per Marinetam, uxorem quondam Rizardi de (*segue depennato* Pre-dis) Porta notarii, et ad eius deffensionem ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de sindicatu apparet per instrumentum scriptum / manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii do, cedo ac trado et concedo vobis Bernardo Bidoie de Biss(anne) et Symone iugalibus ut superficiariis a / nativitate Domini proxime preterita im perpetuum solum sive terram dicti monasterii et quam vendidistis dicto monasterio¹ et supra quam habetis edificium unum domus et cui coheret / ante via, retro terra dicti monasterii quam dicto monasterio vendidistis, ab uno latere edificium domus Oberti Buffati et ab alio domus Iacobine uxoris Oberti Rovelli; item terram / vacuum que est retro dictum edificium et cui coheret ante dictum edificium sive inferius, superius terra hospitalis Sancte Marie Cruciferorum, ab uno latere terra dicti hospitalis et ab alio terra dicti monasterii. Quam terram sive solum supra quam est dictum edificium et terram retro dictum edificium nomine dicti monasterii vobis et successoribus vestris / im perpetuum do, cedo et concedo pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedens vobis et in / vos transferens omne ius quod

¹ V. n. 857.

superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut vos et successores vestri possitis super dicto solo / seu terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet vobis tradidisse dicto / nomine confiteor, promitens dicto nomine vobis dictum solum^a et terram perpetuo vobis et successoribus vestris permitere habere et tenere et ipsum solum sive terram a vobis / vel successoribus vestris non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram vobis et successoribus vestris legitime defendere expensis propriis dicti monasterii, remissa vobis / et successoribus vestris necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinarum nomine pene nomine dicti monasterii vobis stipulantibus promitto, / ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda vobis pignori obligo. Quod solum et terram vobis ut supra / dicto nomine do, concedo et trado vobis et successoribus vestris pro pensione soldorum viginti ianuinarum singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod / non liceat vobis nec successoribus vestris dictum edificium sive ius vobis concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum / vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem / militem aut servum et quocienscumque contigerit per vos vel aliquem successorem vestrum dictum edificium sive ius vobis concessum transferri in aliquam personam, / collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio / seu alienacio dictorum edificiorum^b fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam / alienacio fiet. Quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant / solvi de singulis libris valimenti dictorum edificiorum^b et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferretur in heredem et si in aliquo de predictis / contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferretur dictum edificium vel pars ipsius et / quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendi-

cionis vel alienacionis / huiusmodi faciet et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictos Bernardum et Symonam vel successores suos a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto / monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice nos dicti Bernardus et Symona iugales, dictum solum et terram iure superficiario / recipientes a te nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis supradictis, promittimus vobis, recipientibus nomine dicti / monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per nos et successores nostros singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia / suprascripta modo et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per nos et successores nostros et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duo/decim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre / per nos et successores nostros im perpetuum soldos viginti ianuinarum infra octavam nativitatisc Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel / iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellemus infra dies octo postquam nobis fuerit nunciatum per / abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promittimus tibi, recipienti nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo / de predictis contrafecerimus, libras viginti quinque ianuinarum nomine pene tibi recipienti dicto nomine stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic / observandum omnia bona nostra habita et habenda tibi pignori obligamus et specialiter edificium supradictum. Et fecit predicta dicta Symona in presencia, consensu / et voluntate dicti viri sui et consilio testium infrascriptorum, quos in predictis suos propinquos, vicinos et consiliatores ellegit et appellavit et abrenunciavit iuri ypothecarum, / senatus consulto Velleiano et omni iuri. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Rubaldus taliator de Sancto Stephano et Iohannes, filius quondam Idonis de ponte / Biss(annis). Anno dominice nativitatisc M° CC° LXXXVIII, ind(ictione) prima, die XXIII augusti, circa nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue ripetuto* dictum solum ^b dictorum edificiorum: *così A* ^c *segue* pred

859

1289, ottobre 25, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in locazione perpetua a Giacomo di Toirano, abitante nel borgo di Santo Stefano, un suolo edificabile per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 122 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Iacobus de Torano »; in quello esterno, di mano moderna: « 1289, 25 ottobre ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de syndicatu apparet / per instrumentum publicum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii, do, cedo ac trado et concedo tibi Iacobo de Toirano, qui habitas in burgo Sancti / Stephani, ut superficiario a nativitate Domini proxime ventura im perpetuum solum sive terram dicti monasterii supra quam debes edificare et facere edificium domus cum medietate trexende / et cui coheret ante carrubius, retro terra vacua dicti monasterii mediante trexenda, ab uno latere terra dicti monasterii que debet locari Çacheto et Barrino et ab alio terra vacua / dicti monasterii. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum do, cedo et concedo pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto / monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedens tibi et in te transferens omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere / solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile / dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confiteor, promitens dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis / permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime defen/dere expensis propriis dicti monasterii,

remissa tibi et successoribus tuis necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine / pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori / obligo. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine do, concedo et trado tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula dicti / soli et terre de tanto quantum erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus / tuis^a edificium quod fiet in ipsa terra sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium / seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni / iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum / transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim / de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et / totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum / esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio / fieri pro eo quod transferetur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat / a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile / et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. / Acto quod si cessaretur per dictum Iacobum vel successores suos a solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam / recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Iacobus, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a te nomine dicti monasterii pro dicta / pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito tibi, recipienti nomine dicti monasterii, dictum solum et terram / tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis

et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma / suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum / edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im per/petuum soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona / inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam / michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito tibi, reccipienti nomine dicti monasterii, atendere, complere / et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene tibi reccipienti dicto nomine stipulanti promito, ratis manentibus / supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda tibi pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in / porticu dicti monasterii. Testes Petrus, canevarius dicti monasterii, et Ferracanis, domicellus domini abbatis dicti monasterii. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXXVIII, / ind(ictione) secunda, die XXV octubris, ante primam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue depennato dictum*

860

1289, dicembre 29, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in locazione perpetua ai fratelli Martino tintor e Richelmo di Rapallo un suolo edificabile con pozzo per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 134 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Martinus de Guado et frater»; «Richelmi». In calce al testo, di mano moderna: «1290, 29 dicembre».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de syndicatu apparet / per instrumentum scriptum manu Iohannis Enrici de Porta notarii, nomine et vice dicti monasterii et conventus ipsius do, cedo ac trado et concedo vobis Martino tinctori / de Rappallo et Richelmo de Rappallo fratribus ut superficiariis a nativitate Domini proxime ventura in perpetuum solum sive terram dicti monasterii cum putheo qui est in dicta / terra et cui terre coheret ante carrubius, retro terra dicti monasterii, ab uno latere via et ab alio terra dicti monasterii mediante trexenda et que terra est in lungitudi/ne cannelle quatuordecim. Quod solum sive terram vobis et successoribus vestris nomine dicti monasterii im perpetuum do, cedo et concedo pro infrascripta pensione sin/gulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedens vobis et in vos transferens omne ius quod superficiario competere / debet sive quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut vos et successores vestri possitis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere / im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet vobis tradidisse dicto nomine confiteor, promitens dicto nomine / vobis dictum solum et terram perpetuo vobis et successoribus vestris permitere habere et tenere et ipsum solum sive terram a vobis vel successoribus vestris <non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram vobis et successoribus vestris> legitime defendere / expensis propriis dicti monasterii, remissa vobis et successoribus vestris necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quimque / ianuinarum nomine pene nomine dicti monasterii vobis stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita / et habenda vobis pignori oblige. Quod solum et terram vobis ut supra dicto nomine do, concedo et trado vobis et successoribus vestris pro pensione soldorum decem / ianuinarum pro qualibet tabula dicti soli et terre de tanto quantum erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod / non liceat vobis nec successoribus vestris edificia que fient in dicta terra sive ius vobis concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam / ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta / iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit^a per vos vel aliquos successores

vestros dicta edificia / sive ius vobis concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii / singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dictorum edificiorum fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet / libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet. Quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum / precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dictorum edificiorum et iuris soli ut supra, salvo / quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferetur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram / recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferentur dicta edificia vel pars eorundem et quociens instrumentum locacionis et conducionis / huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis^b, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio / et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictos Martinum et Richelimum vel successores suos a solucione dicte pensionis per triennium, liceat / dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice nos predicti Martinus et Richelimus, dictam terram et solum iure / superficiario recipientes a te nomine dicti monasterii et pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promitimus / vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per nos et successores nostros singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis / et predicta omnia et singula suprascripta modo et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per nos et successores nostros et dare et solvere ut supra / singulos denarios duodecim et non aliter dicta edificia sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio / pro pensione dicti soli et terre per nos et successores nostros im perpetuum soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura / infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dictis / edificiis vel aliquo ipsorum habitaverit, ipsam inde expellam^c infra dies octo postquam michi^d fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. / Predicta omnia et singula promitimus tibi, recipienti nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecerimus, /

libras viginti quinque ianuinorum nomine pene^e tibi reccipienti dicto nomine stipulanti promito^f, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observan/dum omnia bona nostra habita et habenda tibi pignori obligamus et specialiter edificia supradicta. Actum Ianue, in porticu dicti monasterii. Testes Raynaldus speciarius / de Porta, Nicolinus speciarius et Iacobus taliator de Sancto Stephano. Anno dominice nativitat^{is} M^o CC^o LXXX°, ind(ictione) secunda, die XXVIII decembris, / circa terciam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue depennato vobis* ^b *segue ripetuo empconis* ^c *expellam: così A* ^d *michi: così A*
^e *segue depennato vobis* ^f *promito: così A.*

861

1289, dicembre 30, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in livello per 29 anni ad Oberto Paterio di Cogorno e ai suoi eredi legittimi un suolo nel carubius novus su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 5 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 134 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Obertus Patherius»; «Modo est Petri merçarii de Sancto Syro»; in quello esterno, di mano trecentesca: «s. v»; di mano moderna: «1290, 3 dicembre».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de sindicatu apparet / per instrumentum publicum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii et conventus ipsius, loco et titulo locacionis libellario nomine concedo tibi Oberto Pa/terio de Cucurno et heredibus tuis legitimis ex te natis a nativitate Domini proxime preterita usque ad annos viginti novem proxime completos terram sive solum dicti / monasterii supra quam habes edificium unum domus et quod emisti a Iacobo de Biss(anne) notario et quod edificium est in carrubio novo cum terra

vacua / que est retro dictum edificium usque ad murum civitatis et cui edificium coheret ante via, retro dicta terra vacua, ab uno latere edificium Iacobi Panis de Casia / et ab alio edificium Oberti tinctoris, te dante et solvete annuatim sive singulis annis dicto monasterio vel eius certo misso pro pensione sive condicione / dicte terre sive soli soldos quinque ianuinorum infra octavam nativitatis Domini. Quam terram promito nomine dicti monasterii tibi dimitere et non auferre nec pensionem / augere, set ipsam tibi defendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promito, ratis manentibus / supradictis, pro qua pena et predictis omnibus et singulis observandis omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi dicto nomine pignori oblige. Versa vice ego / dictus Obertus, reccipiens dictam locacionem pactis et condicionibus supradictis, promitto et convenio tibi, reccipienti nomine dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter / apposito, dictam pensionem, videlicet soldos quinque ianuinorum, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio vel eius certo misso et non vendere / vel alienare ipsum edificium sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere a dicto abbate et si forte dictum edificium alicui / vendi contigerit, debeam prius denunciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si dictum monasterium emere voluerit ipsum, debeat illud habere ad / minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi alicui / nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium seu partem ipsius vel / aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere / dicto abbati vel eius misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra, pro recognitione domini dicte terre, denarios duo/decim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debet ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum / non esset et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit / et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur abbati dicti monasterii vel eius certo misso infra / mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio vel parte ipsius seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde perci/pietur et percipi debet seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et

quod ille cui vendetur / vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum / viginti novem annorum ab hodie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem / unum a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel / pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, eciam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim / per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non te/neatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio / vel abbati predictis venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem / vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero et quociens, promitto tibi, recipienti nomine dicti monasterii et per te eidem monasterio / dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predictae et pro predictis omnibus et / singulis observandis omnia bona mea habita et habenda et specialiter edificium supradictum tibi, recipienti nomine dicti monasterii, pignori obliigo. Actum in / porticu dicti monasterii. Testes Parmaninus de Biss(anne), Franciscus macellarius de macelli^a Murrini et Ferracanis, domicellus domini abbatis. / Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXX°, ind(ictione) II^a, die XXX decembris, in vespere.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a macelli: *così A.*

Atto riguardante la concessione di un suolo del monastero di Santo Stefano su cui insiste la tintoria di Lanfranco Mazola lanerius.

Notizia in n. 994.

Il documento che fornisce la notizia non permette di identificare esattamente la natura dell'atto, che tuttavia è con probabilità la concessione di un diritto di superficie da parte del monastero di Santo Stefano.

Notaio: Giovanni « Enrici de Porta ».

Sull'argomento v. nn. 992-994.

863

1290, gennaio 19, Genova

L'ospedale di Santo Stefano, in persona del procuratore frate Pietro de Placania, rilascia quietanza a Simone Tradata della somma dovuta pro terraticu di una sua casa nella contrada dell'ospedale.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 88, c. 18 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Simonis Tradate »; « III ».

Notaio: Giovanni « de Corsio ».

In nomine Domini amen. Ego frater Petrus de Placatia, syndicus et procurator hospitalis Sancti Stephani ad mansiones, ut constat de procura per instrumentum <scriptum> manu Vivaldi de Porta notarii M° CC° LXXXV°, die XIII° ianuarii, procuratorio nomine dicti hospitalis, confiteor tibi Simoni Tradate me a te habuisse et recepisce integram solutionem et satisfacionem de toto terraticu quod dare tenebaris dicto hospitali de hedificio tuo domus posite in contrata hospitalis dicti et de quo hedificio reddis omni anno pro terraticu soldos quadraginta ianuorum et specialiter de tempore preterito a Natale Domini proxime preterito retro, renuncians exceptioni non^a. Testes Vernacia lanerius et Obertus Gaionus lanerius. Actum Ianue, sub archus stationis que fuit quondam Ferrarii, anno M° CC° LXXXX°, inditione secunda, die XVIII° ianuarii, circa terciam.

^a *Segue spazio bianco pari a circa sei righe e mezza.*

864

1290, gennaio 22, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in locazione perpetua a Giovannino Losnino batitor lane un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 125 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Iohannes Losninus ». In calce al testo, di mano moderna: « 1290, 22 gennaio ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de sindicatu apparet per instrumentum / scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii et conventus ipsius do, cedo ac trado et concedo tibi Iohannino Losnino batitori lane ut superficiario a kalendis februarii / proxime preteriti im perpetuum solum sive terram dicti monasterii, super quam habes edificium cuiusdam domus cum medietate trexende et cui coheret ante carrubius, retro terra dicti monasterii me/diante trexenda, ab uno latere edificium Armanini de Sigestro carzatoris et ab alio edificium Banani. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii in perpetuum / do, cedo et concedo pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedens tibi et in te transferens omne ius quod superficiario / competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius / soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi dicto nomine tradidisse confiteor, promitens dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus / tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime defendere / expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuorum nomine pene nomine dicti monasterii

tibi / stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligo. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine / do, concedo et trado tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula dicti soli et terre de tanto quantum erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio / infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum^a transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium / seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictoni iudicis secularis nec / in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium / seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio / dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si / precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti / edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferretur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto / monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferretur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum / locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto / monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Iohannem vel successores suos a solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram / predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Iohanninus, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a te nomine dicti monasterii pro / dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito tibi, recipienti nomine dicti monasterii, dictum solum et terram / tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta / atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in / alium

transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos decem ianuinorum / pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa / abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem / ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito tibi, reccipienti nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras / viginti quinque ianuinorum nomine pene tibi reccipienti dicto nomine stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita / et habenda tibi pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes presbiter Iohannes, capellanus dicti monasterii, et Petrus de Pinu vergator. / Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXX°, ind(ictione) secunda, die XXII ianuarii, in vesperis.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a tibi concessum: *in calce al documento con segno di richiamo.*

865

1290, gennaio 22, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in livello per 29 anni a Pasquale de Agio carçator e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita degli edificati.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 125 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: «Pascalis de Agio»; in quello esterno, di mano moderna: «1290, 22 gennaio».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de sindicatu apparet / per instrumentum publicum scriptum manu notarii

infrascripti, nomine et vice dicti monasterii, loco et titulo locacionis libellario nomine concedo tibi Paschali de Agio car/çatori et heredibus tuis legitimis ex te natis a nativitate Domini proxime preterita usque ad annos viginti novem proxime completos terram sive solum dicti monasterii / supra quam habes edificare et cui coheret ante carrubius, retro terra dicti monasterii supra quam habes edificium unum domus mediante trexenda, ab / uno latere carrubius et ab alio terra vacua dicti monasterii, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio vel eius misso pro / pensione sive condicione dicte terre soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura. Quam terram promito nomine dicti monasterii tibi / dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi defendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii / tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et predictis omnibus et singulis observandis omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi / pignori obligo. Versa vice ego dictus Paschalis, reccipiens dictam locacionem pactis et condicionibus supradictis, promitto et convenio tibi, reccipienti nomine / dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura, / annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio vel eius certo misso et non vendere vel alienare edificium quod fiet in / ipsa terra sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere a dicto abbate et si forte dictum edificium alicui vendi contigerit, / debeam prius denunciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si dictum monasterium emere voluerit ipsum, debeat illud habere ad minus de / soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi alicui nobili vel servo / vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium seu partem ipsius vel aliquo casu per/venerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me legitime natum, teneat dare et solvere / dicto abbati vel eius misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra, pro recognicione domini dicte terre, denarios duodecim pro qualibet / libra percepta vel promissa seu que percipi debeat ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod faciam et curabo / ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, / dabit et solvet et dare et solvere teneatur abbati dicti monasterii vel eius certo misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto / edificio

vel parte ipsius seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debet seu promissum fuerit ex dicto edificio / vel parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo / casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione / annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi / faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et / quociens, eciam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio / et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. / Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati predictis venerit ad standum in dicto edificio, / ipsam inde expellam infra dies octo postquam nunciatum fuerit michi per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo / de predictis contrafecero et quociens, promitto tibi, recipienti nomine dicti monasterii, et per te eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinarum / et insuper cadam a iure locacionis et conducionis predicte terre et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona mea habita et habenda et / specialiter edificium supradictum tibi, recipienti nomine dicti monasterii, pignori obligo. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Petrus, canevarius dicti monasterii, / et Nicola Placentinus de Sancto Ambrosio. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXX° ind(ictione) II^a, die XXII ianuarii, in vesperis.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

866

1290, gennaio 22, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in locazione per 29 anni a Giovanni Iuxollus di Albaro e a Benvenuto Zuffo di Albaro e ai loro eredi legittimi un suolo edificabile in Rivo Torbido, per il ca-

none annuo di 6 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita degli edificati.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 131 r.

Nel margine superiore: « Iohannes Iuxolus et Benvenuto Zufo (Benvenuto Zufo: *cosi*) de Albario »; in quello esterno, di mano trecentesca, in corrispondenza della 18^a riga e ripetuto anche in corrispondenza della 27^a: « No(ta) »; di mano moderna: « 1290, 22 gennaio ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de sindicatu apparet / per instrumentum publicum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii, loco et titulo locacionis concedo^a vobis Iohanni Iuxollo de Albario et / Benvenuto Zuffo de Albario^b et heredibus vestris legitimis ex vobis natis terram sive solum dicti monasterii ad incasandum et edificandum, que terra est / in Rivo Turbido et cui coheret a tribus partibus carrubius, a quarta terra dicti monasterii mediante trexenda a nativitate Domini proxime preterita usque ad annos viginti novem / proxime completos, vobis dantibus^c et solventibus annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione sive condicione dicte terre soldos sex^d ianuinorum pro qualibet / tabula de tanto quantum erit in mensura. Quam terram promito vobis nomine dicti monasterii dimitere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam vobis / defendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii vobis stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona / dicti monasterii habita et habenda vobis dicto nomine pignori obligo. Versa vice nos dicti Iohannes et Benvenutus, recipientes dictam locacionem pactis et / condicionibus supradictis, promittimus et convenimus tibi, recipienti nomine dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet / soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio vel eius certo misso / et non vendere vel alienare edificium quod fiet in ipsa terra sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneamur petere a dicto abbate / et si forte dictum edificium alicui vendi contigerit, debeamus prius denunciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si dictum monasterium vo/luerit emere ipsum, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possimus ipsum vendere cui voluerimus, / ita quod non possit vendi alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendiderimus vel alienaveri-

mus dictum / edificium seu partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem nostrum vel alicuius / nostrum ex nobis natum, teneamur dare et solvere dicto abbati vel eius misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte / ut supra, pro recognicione domini dicte terre, denarios duodecim ianuinarum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debbit ex dicto edificio / seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod faciemus et curabimus ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius / emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres noster non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur abbati dicti monasterii vel eius certo misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio vel parte ipsius seu / possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debbit seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu va/limenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum / et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem annorum ab hodie numerandum pro dicta pensione annua / huic instrumento simile et sub eisdem pactis et conditionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi / faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et / quociens, eciam si per plures ambulaverit, preterquam heres noster ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto / monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte / locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati predictis venerit ad standum in / dicto edificio, ipsam inde expellemus infra dies octo postquam nobis vel alicui nostrum nunciatum fuerit per abbatem vel maiorem ipsius / monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecerimus et quociens, promittimus tibi, recipienti nomine dicti monasterii, et per te eidem monasterio dare et solvere / dicto monasterio libras viginti quinque ianuinarum et insuper cadamus a iure locacionis et conducionis terre predictae et pro predictis omnibus et singulis / observandis omnia bona nostra habita et habenda et specialiter edificium supradictum tibi, recipienti nomine dicti monasterii, pignori obligamus. Actum / in porticu dicti monasterii. Testes Paschalis de Agio carzator et Rollandus de Albario magister. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXXV, ind(ictione) II^a, / die XXII ianuarii, in vespere.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue depennato tibi* ^b *Benvenuto-Albario: sottolineato* ^c *ad annos-dantibus: sottolineato* ^d *dicte-sex: sottolineato.*

867

1290, gennaio 22, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in livello per 29 anni a Rollando e a Ugolino di Albaro magistri antellami e ai loro eredi legittimi un suolo edificabile in Rivo Torbido, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita degli edificati.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 131 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Rolandus de Albario »; « Rolandi de Albario in Rivo Turbido »; in quello esterno, di mano moderna: « 1290, 22 gennaio ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de sindicatu apparet per instrumentum / scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii et conventus ipsius, loco et titulo locacionis libellario nomine concedo vobis Rollando de Albario magistro / antellami et Ugolino de Albario magistro antellami et heredibus vestris legitimis ex vobis natis terram sive solum dicti monasterii positam in Rivo Turbido / ad incasandum et cui coheret a duabus partibus carrubius, ab una parte terra dicti monasterii locata Iohanni Iuxolo et Benvenuto Zuffo mediante trexenda / et ab alia terra monasterii predicti a nativitate Domini proxime preterito^a usque ad annos viginti novem proxime completos, vobis dantibus et solventibus annuatim / sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione ipsius soli et terre soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura. Quam / terram promitto nomine dicti monasterii vobis dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam vobis defendere ab omni persona, alioquin pe/nam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii vobis stipulantibus pro-

mito, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda / vobis pignori oblijo. Versa vice nos dicti Rollandus et Ugolinus, reccipientes dictam locacionem pactis et condicionibus supradictis, promitimus et / convenimus tibi, reccipienti nomine dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula de tanto / quantum erit in mensura, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio vel eius certo misso et non vendere vel alienare edi/ficium quod fiet in ipsa terra sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneamur petere a dicto abbate et si forte dictum / edificium alicui vendi contigerit, debeamus prius denunciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si dictum monasterium emere voluerit / ipsum, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possimus ipsum vendere cui voluerimus, / ita quod non possit vendi alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si venderimus vel alienaverimus dictum edificium seu partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem^b / nostrum vel alicuius nostrum ex nobis natum, teneamur dare et solvere dicto abbati vel eius misso infra mensem unum a / die alienacionis vel vendicionis facte ut supra, pro recognicione domini dicte terre, denarios duodecim pro qualibet libra percepta vel promissa / seu que percipi debeat ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod faciemus et curabimus / ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem eius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres noster non / fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur abbati dicti monasterii vel eius certo misso infra mensem unum a die alienacionis vel / vendicionis ex dicto edificio vel parte ipsius seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debeat seu pro/missum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum^c / edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti / novem annorum ab hodie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem / unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et reccipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum / edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quo-

ciens, eciam si per plures ambulaverit, preterquam heres noster / ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et reccipiet / ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa / dicto monasterio vel abbati predictis venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellemus infra dies octo postquam nobis vel alicui nostrum / nunciatum fuerit per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecerimus et quociens, promitimus tibi, reccipienti / nomine dicti monasterii, et per te eidem monasterio dare et solvere libras viginti quinque ianuinarum et insuper cadamus a iure locacionis et conducionis predictae / terre et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona nostra habita et habenda et specialiter edificium supradictum tibi, reccipienti nomine dicti / monasterii, pignori obligamus. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Iohannes Iuxollus de Albario et Benvenutus Zuffus de Albario. / Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXX, ind(ictione) II^a, die XXII ianuarii, in vesperis.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a preterito: così A ^b segue ripetuto in heredem ^c segue ripetuto dictum

868

1290, gennaio 28, Genova

L'ospedale di Santo Stefano, in persona del ministro Pietro, da una parte, e Oberto ferrarius de Cerreto, figlio di Giovanni ferrarius, a nome proprio e di sua moglie Simonina, dall'altra, nella vertenza riguardante il legato di 100 soldi fatto da Guglielmo, fratello di Simonina, all'ospedale, designano arbitro Martino di Rapallo tintor, il quale sentenza che Oberto corrisponda all'ospedale la somma di 50 soldi, in cambio della cessione dei diritti che quest'ultimo vanta sull'eredità di Guglielmo.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 92, c. 110 v.

In c. 110 v., nel margine esterno, della stessa mano: « Petrus, rector hospitalis Sancti Stephani, d. VI »; parzialmente illeggibile per sbiaditura dell'inchiostro: « [Obertus] ferrarius de Cerreto, d. VI »; in quello interno, della stessa mano: « III ».

N o t a i o: Vivaldo « de Porta ».

Sull'argomento v. n. 869.

In nomine Domini amen. Frater Petrus, rector et minister hospitalis Sancti Stephani, nomine ipsius hospitalis, et pro ipso ex una parte et Obertus ferrarius de Cerreto, filius Iohannis ferrarii, nomine suo proprio et in solidum et nomine et vice Simonine, uxoris sue et heredis quondam Willelmi fratris sui, pro qua promisit de rato ex altera de omnibus et super omnibus et singulis litibus, questionibus et controversiis vertentibus et que verti possent seu sperabantur inter ipsas partes dictis nominibus occasione soldorum centum ianuinorum per ipsum Willelmum legatorum ipsi hospitali, ut constat de ipso legato in testamento sive ultima voluntate scripto seu scripta manu notarii infrascripti, anno preterito, die *** unanimiter et concorditer elegerunt eorum arbitrum, arbitratorem et amicabilem compositorem Martinum de Rappallo tintorem et in ipsum compromiserunt et generale compromissum fecerunt, dantes et concedentes dicte partes dictis nominibus dicto arbitro et arbitratori et amicabili compositori liberam potestatem et largam bailiam dicendi, statuendi, sententiandi, condemnandi et absolvendi quicquid ipsi arbitro et arbitratori placuerit et videbitur iure vel acordio in scriptis vel sine scriptis, die feriato vel non, citatis partibus vel non citatis, una tamen presente et altera absente, remittentes dicte partes dictis nominibus dicto arbitro et arbitratori omnem iuris auctoritatem et illi legi que dicit: Si sententia fuerit iniqua, quod possit redigi ad arbitrium boni viri, promittentes dicte partes dictis nominibus inter se ad invicem hec omnia^a attendere, complere et observare et contra predicta^b in aliquo non venire et ea que dicta et sententiata fuerint occasionibus predictis per arbitrum supradictum, alioquin libras decem ianuinorum pars non observans parti observanti dare et solvere promisit, firmis manentibus supradictis et hiis que dicta et sententiata fuerint per arbitrum supradictum et proinde universa eorum bona habita et habenda, videlicet dictus Petrus bona dicti hospitalis et dictus Obertus bona sua inter se ad invicem pignori obligarunt. Insuper promisit dictus Obertus se facturum et curaturum ita et sic quod dicta Simonina, uxor sua, attendet et observabit omnia et singula supradicta et contra ea non veniet sub dicta pena et bonorum suorum obligatione, renuncians in predictis iuri de principali et omni alii iuri. Qui vero Martinus, volens dictas

lites et questiones terminare et diffinire pocius amicabile compositione quam iure stricto et parcere partibus in laboribus et compensare, dicit, sententiat et in scriptis pronunciat ut infra, videlicet quod dictus Obertus det et solvat et dare et solvere teneatur nomine dicte uxoris sue ipsi fratri Petro, nomine dicti hospitalis recipienti, soldos quinquaginta ianuinarum usque dies octo proximos et in ipsis soldis quinquaginta eundem Obertum condempnat / (c. 111 r.) et condempnatum esse pronunciat fratri Petro predicto sive dicto hospitali ab omni alio quod una pars ab altera petere possit occasione predicti legati, utranque partem absolvit et absolutam pronunciauit, salvis semper hiis que superius dicta sunt. Predicta omnia pronunciat per partes et a partibus observari debere sub pena in compromisso apposita. Lata et pronunciata per ipsum arbitrum, partibus presentibus. Actum Ianue, in domo quondam Lanfranci muratoris, anno dominice nativitatis M^o CC LXXXX, ind(ictione) II^a, die XXVIII^a ianuarii, inter vespervas et completorium. Testes Ogerius de Fossato^c de Davania et Aymerius^d de Auguxio^e.

^a hec omnia: *in soprilinea* ^b predicta: *su precedente scrittura* ^c segue parola depennata illeggibile di tre lettere ^d Aymerius: *con merius in soprilinea su nardus depennato* ^e Auguxio: *con segno abbreviativo superfluo.*

869

1290, gennaio 28, Genova

Pietro, ministro dell'ospedale di Santo Stefano, a nome dell'ospedale stesso, rilascia quietanza ad Oberto ferrarius de Cerreto, figlio di Giovanni ferrarius, della somma di 50 soldi ricevuti in cambio della cessione dei diritti che l'ospedale vanta sull'eredità di Guglielmo, fratello di Simonina, moglie di Oberto, in esecuzione dell'arbitrato di Martino di Rapallo tinctor.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 92, c. 111 r.

La c. 111 r. presenta lacerazioni lungo il margine esterno, con perdita di pochissimo testo facilmente ricostruibile.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Obertus ferrarius de Cerreto, d. VI ».

Notai o: Vivaldo « de Porta ».

Sull'argomento v. n. 868.

In nomine Domini amen. Ego frater Petrus, rector et minister hospitalis Sancti Stephani, nomine ipsius hospitalis et pro ipso, confiteor tibi Oberto ferrario de Cerreto, filio Iohannis ferrarii, me dicto nomine a te habuisse et recepisse soldos quinquaginta ianuinorum in quibus michi modo fuisti condemnatus per Martinum de Rappallo tinctorem, arbitrum electum inter me et te, ut constat de predictis in instrumento nunc scripto manu notarii infrascripti¹, renuncians excepti[oni] non habite et non numerate peccunie et omni alii iuri^a, unde incontinenti et in ipsa solucione per te mihi facta et quia actum fuit inter me et te in presenti instrumento, tibi do, cedo et trado omnia iura, rationes et actiones reales et personales que et quas habeo et mihi competunt et competere possunt contra heredes et bona quondam Willelmi fratris Simonine uxoris tue quantum pro dictis soldis quinquaginta ianuinorum, de quibus fit mencio in testamento sive ultima voluntate ipsius quondam Willelmi scripto seu scripta manu notarii infrascripti, anno preterito, die *** et quantum pro soldis quinque expensis a te, ut ipsis iuribus et racionibus contra^b heredes et bona ipsius quondam Willelmi uti possis, agere et experiri et utiliter et dirrecte taliter et qualiter et modis omnibus quibus possum, possem et unquam melius potui, constituens te ipsum procuratorem ut in rem tuam. Quam vero cessionem tibi promitto dicto nomine ratam et firmam habere et tenere et contra eam non venire sub pena dupli quantitatis dicte et bonorum meorum obligacione. Que quidem iura talia qualia habeo tibi do, cedo, vendo, ita quod tibi non teneat ipsa iura in aliquo facere efficaciam. Actum Ianue, in domo quondam Lanfranci muratoris, anno dominice nativitatis M° CC° LXXXX°, ind(ictione) II, die XXVIII^a ianuarii, inter vespervas et completorium. Testes Ogerius de Fossato de Davania et Aymerius de Auguxio.

^a renuncians-iuri: *in calce al documento con segno di richiamo* ^b segue depennato eundem

¹ V. n. 868.

1290, febbraio 15, Genova

Guglielmo di Moneglia draperius, figlio del fu Giovanni di Moneglia, vende a Pastorino di Negro una casa nel borgo di Santo Stefano, che insiste sul suolo del monastero di Santo Stefano, al prezzo di 54 lire.

I m b r e v i a t u r a [I], A. S. G., Notai antichi, cartolare n. 42/II, c. 32 v.

Nel margine esterno di c. 32 v., della stessa mano: «Pastorini de Nigro, d. III».

Il documento è barrato con una linea verticale.

N o t a i o: Simone «Vatacius».

In nomine Domini amen. Ego Guillelmus de Monelia draperius, filius quondam Iohannis de Monelia, vendo, cedo et trado tibi Pastorino de Nigro edificium cuiusdam domus positum in burgo Sancti Stephani, super solo seu terra monasterii Sancti Stephani, cum iure soli et cui edificio coheret antea carubius, retro terra monasterii Sancti Stephani, ab uno latere furnus Sancti Stephani et ab alio edificium Willelmi fornarii. Predictum itaque edificium cum iure soli predicti tibi vendo, cedo et trado cum omni suo iure, comodo et utilitate et omnibus introitibus et pertinentiis dicti edificii, finito precio librarum quinquaginta quatuor ianuinarum de quibus me a te bene quietum et solutum voco, renuncians exceptioni non numerate pecunie et omni iuri et si ultra dictum precium valet, sciens eius veram extimacionem, illud plus tibi dono atque remitto mera, pura et irrevocabili donacione inter vivos, renuncians legi qua subvenitur deceptis ultra dimidiam iusti precii. Possessionem quoque et dominium dicti edificii tibi confiteor corporaliter tradidisse, dans tibi licenciam accipiendi inde corporalem possessionem semper quandocumque volueris tua auctoritate propria sine iudicis auctoritate et cuiuslibet alterius magistratus decreto, constituens me pro te et tuo nomine precario possidere dictum edificium quamdiu possederò, promittens tibi dictum edificium de cetero non impedire, non subtrahere nec contravenire, set ipsum potius cum iure dicti soli tibi et heredibus tuis legitime defendere, expedire et auctorizare a quacumque persona, corpore, collegio et universitate meis propriis expensis, remissa necessitate denunciandi sub pena dupli eius quod nunc valet dictum

edificium cum iure soli seu pro tempore valuerit et sub ypotheca et obligacione bonorum meorum. Insuper quoque pro iamdicto precio et ex iamdicta de causa tibi do, cedo et trado seu quasi trado tibi omnia iura, rationes et actiones utiles et directas, reales, personales, mixtas et rei persecutorias undecumque michi descendencia et que et quas habeo et michi / (c. 33 r.) competunt seu competere possunt in dicto edificio et qualibet eius parte, ita ut ipsis iuribus uti possis, agere, experiri, transigere, pacisci et omnia demum facere que possem et umquam melius potui et de ipsis iuribus te procuratorem constituo ut in rem tuam, salvis semper mutuis, collectis et honeribus comunis Ianue de dicto edificio prestandis, que et quas dictus emptor dicto comuni Ianue solve-re promisit et in hoc abrenun(ciavit) omnibus privilegiis et conventionibus quibus se posset inde tueri. Actum Ianue, in porticu palacii pot(estacie) Ianuensis. Testes Obertus de Sancto Stephano, magister axie, Brexanus censarius et Girardus de Monelia bambaxarius. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXX°, indictione IIª, die XV februarii, circa vespervas.

871

1290, marzo 8, Genova

Giacomo di Cogorno, canonico genovese e vicario di Opizzone, patriarca di Antiochia, nella vertenza tra il monastero di Sant'Andrea della Porta, rappresentato dal prete Ugone, ed il monastero di Santo Stefano, rappresentato dal prete Giovanni, riguardante i confini di parrocchia, respinge le richieste del primo, stabilendo i confini a favore del secondo.

Original e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 269; original e [A'], *Ibidem*, n. 269 bis.

A tergo di A, di mano quattrocentesca; « Limites parochie Sancti Stephani et parochia (parochia: *cosi*) Sancti Andree ».

La pergamena di A' presenta alcuni minuscoli fori sparsi.

A tergo di A', di mano quattrocentesca: « Limites inter parochiam Sancti Andree et Sancti Stephani ».

In A', in calce al documento, l'annotazione: « Eo millesimo, die XIII marcii, presbiter Ugo, sindicus Sancti Andree, appellavit a sentenciis contra dictam ecclesiam latis pro monasterio Sancti Stephani ».

Una delle due pergamene parrebbe identificabile con quella vista a suo tempo da Federico Federici e da lui così descritta: « <1290> Iacobo de Cogorno cancellario e vicario, come in libro dell'abbatia di San Fruttuoso segnato A et in cartina di Santo Stefano in atti di Stefano Conradi »: v. FEDERICI¹, c. 171 r.

Alcuni particolari inducono a distinguere questo documento dal n. 872, pur affine per contenuto.

Sull'argomento v. nn. 418, 450-451, 872.

R e g e s t o: *Storia cronologica*, n. 39.

In nomine Domini amen. Super questione que vertitur inter presbiterum Ugonem, sindicum ecclesie et monasterii sancti Andree de Porta Ianuensis^a, dicto nomine, ex / una parte, et presbiterum Iohannem, sindicum monasterii Sancti Stephani, dicto nomine, ex altera, in qua questione talis fuit oblata peticio: « Presbiter Ugo, presbiter et sin/dicus ecclesie et monasterii Sancti Andree de Porta Ianuensis proponit coram vobis domino .. vicario Ianuensi quod abbas et monachi Sancti Stephani atque habitan/tes in ipso monasterio infra limites parrochie dicte ecclesie Sancti Andree procedunt ad ministrandum^b seu tribuendum ecclesiastica sacramenta et recipiunt par/rochianos dicte ecclesie Sancti Andree ad divina officia diebus dominicis et festiuis atque in iure parrochiali dictam ecclesiam Sancti Andree et presbiteros iniuste inque/tari et turbari et limitatos fines excedant^c, qui limites dispositi fuerunt seu fines distincti in loco ubi dicitur Carubietus, qui dicitur Car/rubietus de Fegino^d et qui est inter domum que est in carubio recto extra portam Sancti Andree, que domus dicitur esse uxoris quondam Lanfranci Bonvassalli, / in qua manet Nicolaus manescalcus, et domum Thome sartoris, comprehensis infra parrochiam dicte ecclesie Sancti Andree domibus ex parte dextera / dicti carrubii retro exeundo extra portam civitatis et aliis domibus que sunt ex ipsa parte usque ad fossatum sive carubium de Rivo Turbido, dicens / abbatem, sindicum, monachos seu clericos dicti monasterii Sancti Stephani non habere ius faciendi aliquid a dictis limitibus versus ecclesiam Sancti Andree / in preiudicium iuris parrochialis dicte ecclesie Sancti Andree et petens presbiterum Iohannem, sindicum abbatis et monasterii supradicti, condempnari eciam ut non turbent / vel inquietent clericos seu conventum Sancti Andree quin pacifice et quiete possideant dictam parrochiam usque ad dictos limites ». Nos Iacobus de Cucurno, / canonicus Ianuensis, vicarius venerabilis patris domini O(piçonis), patriarche Antiocheni, cui Ianuensis Ecclesia in spiritualibus et temporalibus a Sede Apostolica est comissa, vi/sis dictis petitione, litis contestatione, positioni-

bus, responsionibus, testibus, iuribus et allegationibus utriusque partis et diligenter omnibus examinatis, / Deum habendo pre oculis et habito consilio sapientum, dicimus, pronunciamus et sententialiter diffinimus quod dictus syndicus dicti monasterii Sancti Stephani dicto nomine et per eum ipsum / ipsum monasterium Sancti Stephani a dicta petitione absolvatur et ipsum dicto nomine absolvimus^e ab eadem^f ratione domorum et habitancium a carubio qui dicitur Calata Ri/vi Turbidi et per quem itur versus Rivum Turbidum, scilicet a parte sinistra deversus dictum monasterium Sancti Stephani sive deversus^g flumen Bissanis cum ratione / domorum et habitancium deversus dictam partem videatur fore tantum processum in dicta causa. Lata et pronunciata in palatio archiepiscopatus Ian(ue), quo regitur curia / ipsius, partibus supradictis presentibus, anno dominice nativitatis M^oCC^oLXXXX, indic(tione) secunda, die VIII marcii, inter terciam et nonam, presentibus testibus Marino / de Monterosato notario^h, Percivalleⁱ de Portumauricio iudice et presbitero Iacobo, canonico Sancti Ambrosii Ianuensis, et Petro de^j Garibaldo executore.

(S.T.) Ego Stephanus Conradi de Lavania, imperiali auctoritate notarius, rogatus scripsi.

^a Ianuensis: *om. A'* ^b ad ministrandum: ad administrandum *in A'* ^c excedant: excedunt *in A'* ^d Fegino: Figino *in A'* ^e et ipsum - absolvimus: *in calce al documento con segno di richiamo in A'* ^f ab eadem: *om. A'* ^g deversus: *om. A'* ^h notario: *om. A'* ⁱ Percivalle: Percivallo *in A'* ^j de: *om. A'*.

872

1290, marzo 8, Genova

Giacomo di Cogorno, canonico genovese e vicario di Opizzone, patriarca di Antiochia, su ricorso di Giovanni, rappresentante del monastero di Santo Stefano, stabilisce che la casa di Cossina, moglie di Andriolo, figlio del fu Giovanni Longo balisterius, la quale ha frequentato la chiesa del monastero di Sant'Andrea della Porta, insieme con le case adiacenti, appartiene alla parrocchia di Santo Stefano, di cui definisce in parte i confini.

C o p i a semplice di mano moderna [B], POCH, II, c. 58 v.

In B, alla fine del testo, della stessa mano: «Pergamena autentica su cui leggesi di mano recente titolo “Sentenza di Giacomo da Cogorno, commissario apostolico, declaratoria di confini tra le parrocchie di Santo Stefano e di Sant’Andrea, specificasi nel caroglio di Rivalta”».

In c. 59 r. il Poch descrive così una copia autentica da originale che parrebbe riguardare, salvo una differenza segnalata, il medesimo atto: «Ivi altra copia autentica in pergamena simile alla prima, sul principio, ma nel decorso, in vece di “Nos Iacobus”, si come sopra, vi leggo: “Consilium Marini de Marino et Enrici de Arenzano iudicum tale est, videlicet quod pronuncietur ...”; il resto da “dictam” in giù è lo stesso. La sottoscrizione del notaro qui è la seguente: “Ego Marinus de Monterosato notarius dictam sentenciam extraxi et exemplificavi a cartulario instrumentorum Stephani Conradi de Lavania notarii et in publicam formam redeggi mandato et auctoritate domini Iacobi de Cucurno, canonici Ianuensis, vicarii venerabilis patris domini O(pigonis), patriarche Antiocheni, cui Ianuensis ecclesia in spiritualibus et temporalibus a Sede Apostolica est commissa ... qui dominus vicarius statuit et laudavit quod per presens publicum documentum ubique plena fides adhibeatur utpote ex originali predicto”». Le note dorsali della copia autentica sono dal Poch così descritte: «Qui altro titolo sul dorso similmente di mano recente “Sentenza declaratoria de’ confini tra le parrocchie di Santo Stefano e di Sant’Andrea de consilio assessorum, quali limiti ... sono per il caruglio di Rivalta”, altra mano, “carogio di Derrivata”».

Alcuni particolari inducono a distinguere questo documento dal n. 871, pur affine per contenuto.

Sull’argomento v. nn. 418, 450-451, 871.

R e g e s t o: *Storia cronologica*, n. 40.

... super questione que vertitur inter presbiterum Iohannem, capellanum et sindicum monasterii Sancti Stephani Ianuensis ... et presbiterum Ugonem, sindicum monasterii Sancti Andree de Porta ... presbiter Iohannes ... agit contra monasterium Sancti Andree ... et contra abbatissam et conventum ... Dicit quod predictae abbatissa et moniales, usurpantes iura parochialia dicte ecclesie Sancti Stephani receperunt sive presbiter quidam celebrando divina officia in dicta ecclesia Sancti Andree Cossinam, uxorem Andrioli, filii quondam Iohannis Longi balisterii^a ... ad divina officia cantando eidem missam et divina officia celebrando post partum ipsius, que Cossina est et erat de parrochia dicte ecclesie Sancti Stephani ... oblationes recipiendo ab ea contra iura canonica et contra ordinamenta et statuta olim edita per bone memorie dominum^b Bernardum, olim archiepiscopum Ianuensem. Unde, cum dicta Contessina^c et domus in qua nunc habitabat et habitat et omnes alie domus et habitantes in eis que^d sunt in burgo Sancti Stephani, extra portam Sancti Andree a carubio qui appellatur Calata Rivi Turbidi sive per quem itur de carrubio recto burgi Sancti Stephani ad fontem Rivi Turbidi et in angulo cuius carubii est furnus qui appellatur furnus Guerciorum^e versus flumen Bissanis et usque ad hospi-

tale Sancti Stephani sint in parrochia et de parrochia et infra confines parrochie ecclesie Sancti Stephani, postulat^f... abbatissam et conventum condempnari ... et capellanum qui dictam missam celebravit in penam impositam secundum dicta statuta ... Nos^g Iacobus de Cucurno, canonicus Ianuensis, vicarius venerabilis patris domini^h O(piçonis), patriarche Antiocheni, cui Ianuensis ecclesia in spiritualibus et temporalibus a Sede Apostolica est commissa ... dicimus, pronunciamus ... dictamⁱ Cossinam et domum predictam in qua moratur et alie domus et habitantes in eis que sunt in burgo Sancti Stephani, videlicet / (c. 59r.) a carubio qui appellatur Calata Rivi Turbidi per quem itur ad fontem Rivi Turbidi, scilicet a sinistra parte dicti carubii eundo per dictum carubium versus Rivum Turbidum, scilicet habitantes a dicto carubio versus monasterium predictum Sancti Stephani sive versus flumem^j Bissanis esse de parrochia dicti monasterii Sancti Stephani ... et ut restituant eidem monasterio Sancti Stephani quicquid dictum monasterium Sancti Andree habuit pro oblationibus ratione dicti partus dicte Cossine. Lata et pronunciata in palacio archiepiscopatus Ianue ... anno dominice^k nativitatis M CC LXXX, indicione secunda, die 8 marcii ... testibus ... presbitero Iacobo, canonico Sancti Ambrosii Ianuensis, et Petro de Garibaldo executore. Ego Stephanus Conradi de Lavania, imperiali auctoritate notarius, rogatus scripsi.

^a uxorem-balisterii: in *sopralinea* su uxorem ^b segue tra parentesi Bernardum ^c Con-
tessina: così B ^d que: corretto da precedente scrittura ^e segue ripetuto tra parentesi in sopra-
linea Guerciorum ^f segue ripetuto in calce al testo con segno di richiamo postulat ^g abbatissam-Nos: in calce al testo con segno di richiamo; segue ripetuto nel testo nos ^h segue lettera depennata illeggibile ⁱ dictam: con segno di richiamo, cui si riferisce l'annotazione relativa a C di cui alle note introduttive ^j flumem: così B ^k dominice: in *sopralinea* su dicte depennato.

873

1290, marzo 8, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in livello per 29 anni a Giacomo Mento callegarius e ai suoi eredi legittimi un suolo in Rivo Torbido su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 4 soldi, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 129 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iacobus Mentus »; « In Murcento »; in quello interno, di mano moderna: « 1290, 8 marzo ». In calce alla carta, di mano trecentesca: « XI ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de syndicato apparet / per instrumentum publicum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii, loco et titulo locacionis libellario nomine concedo tibi Iacobo Mento callegario / et heredibus tuis legitimis ex te natis terram sive solum dicti monasterii supra quam habes edificium unum domus positum in Murcento et cui coheret ante via, / retro terra dicti monasterii, ab uno latere edificium quondam Otonis de Bargalio et ab alio edificium hospitalis Sancti Stephani a nativitate Domini proxime preterito^a usque ad annos / viginti novem proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio vel eius certo misso pro pensione sive condicione dicte / terre sive soli soldos quatuor ianuinorum infra octavam nativitatis Domini. Quam terram promito nomine dicti monasterii tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere, / set ipsam tibi defendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis et / proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi dicto nomine pignori obligo. Versa vice ego dictus Iacobus, reccipiens dictam locacionem pactis et condicionibus su/pradictis, promito et convenio tibi, reccipienti nomine dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos quatuor ianuinorum, annuatim dare / et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio vel eius certo misso et non vendere vel alienare ipsum edificium sine licencia domini abbatis dicti monasterii, / quam licenciam teneat petere a dicto abbate et si forte dictum edificium alicui vendi contigerit, debeam prius denunciare abbati qui pro tempore / fuerit in dicto monasterio et si dictum monasterium emere voluerit ipsum, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, / possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religi/oso et si vendidero vel alienavero dictum edificium seu partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, / preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto abbati vel eius misso infra mensem unum a die alienacionis vel ven/dicionis facte ut

supra, pro recognicione domini dicte terre, denarios duodecim pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debet ex dicto / edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit / vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur abbati dicti / monasterii vel eius certo misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio vel parte ipsius seu possessionis habite pro qualibet libra / eius totius quod inde percipietur et percipi debet seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim / et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis / usque ad terminum viginti novem annorum ab hodie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus / infra mensem unum a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium / vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, eciam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios / duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur / dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati predictis venerit / ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si / in aliquo de predictis contrafecero et quociens, promitto tibi, recipienti nomine dicti monasterii, et per te eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque / ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predicte et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona mea habita et habenda et specialiter / edificium supradictum tibi, recipienti nomine dicti monasterii, pignori obligo. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Petrus, canevarius dicti monasterii, et Petrus Piper / de Clavaro. Anno dominice nativitat^{is} M^o CC^o LXXX°, ind(ictio-
ne) II^a, die VIII marcii, post completorium.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a preterito: *così A.*

1290, marzo 11, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in livello per 29 anni a Martino lavator di Santo Stefano e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in Rivo Torbido, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita degli edificati.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 123 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Martinus lavator »; « In Rivo Turbido »; in quello esterno, di mano moderna: « 1290, 11 marzo ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de sindicatu apparet / per instrumentum publicum scriptum manu Iohannis Enrici de Porta notarii, nomine et vice dicti monasterii et conventus ipsius, loco et titulo locacionis libellario nomine / concedo tibi Martino lavatori de Sancto Stephano et heredibus tuis legitimis ex te natis a nativitate Domini proxime preterita usque ad annos viginti novem tunc proxime completos / solum sive terram dicti monasterii ad incasandum sive edificandum edificium domus et quod est positum in Rivo Turbido et cui coheret ante carru/bius, retro terra monasterii mediante trexenda, ab una parte terra monasterii locata Iohanni lavatori et ab alia parte terra monasterii, te dante et solven/te annuatim sive singulis annis dicto monasterio vel eius certo misso infra octavam nativitatis Domini soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula de tanto / quantum erit in mensura. Quam terram promito nomine dicti monasterii tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi defendere / ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et / predictis omnibus et singulis observandis omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi dicto nomine pignori obligo. Versa vice ego dictus Martinus, / reccipiens dictam locacionem pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio tibi, reccipienti nomine dicti monasterii, ex pacto inter

nos solempniter / apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianu-
 norum pro qualibet tabula, annuatim dare et solvere infra octavam nativitat-
 Domini dicto monasterio vel eius / certo misso et non vendere vel alienare
 edificium quod fiet in ipsa terra sine licencia domini abbatis dicti monasterii,
 quam licenciam teneat petere / a dicto abbate et si forte dictum edificium ali-
 cui vendi contigerit, debeam prius denunciare abbati qui pro tempore fuerit in
 dicto monasterio et / si dictum monasterium emere voluerit ipsum, debeat il-
 lud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum
 emere noluerit, possim ipsum / vendere cui voluero, ita quod non possit vendi
 alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si /
 vendidero vel alienavero dictum edificium seu partem ipsius vel aliquo casu
 pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars / eiusdem, preter-
 quam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto abbati vel
 eius misso infra mensem unum a die alie/nacionis vel vendicionis facte ut su-
 pra, pro recognicione domini dicte terre, denarios duodecim ianuinarum pro
 qualibet libra percepta vel promissa seu / que percipi debet ex dicto edificio
 seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod faciam et
 curabo ita et sic quod ille / qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel
 aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non
 fuerit ut supra, dabit / et solvet et dare et solvere teneatur abbati dicti mona-
 sterii vel eius certo misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicio-
 nis ex / dicto edificio vel parte ipsius seu possessionis habite pro qualibet libra
 eius totius quod inde percipietur et percipi debet seu promissum fuerit / ex
 dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et
 quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium / vel pars ipsius vel
 aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducio-
 nis usque ad terminum viginti novem annorum / ab hodie numerandum pro
 dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condi-
 cionibus infra mensem unum a die empcionis, / vendicionis vel alienacionis
 huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua
 dictum edificium vel pars ipsius alienabitur / vel pervenerit quoque titulo et
 quociens, eciam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra,
 denarios duodecim per singulam / libram non dederit dicto monasterio et in-
 strumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet
 ab eodem, non teneatur / dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni.
 Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monaste-
 rio vel abbati / predictis venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde ex-

pellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per / abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero et quociens, promito tibi, recipienti nomine dicti monasterii, et / per te eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predicte / et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona mea habita et habenda et specialiter edificium supradictum tibi, recipienti nomine dicti monasterii, pignori / obligo. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Iohannes lavator et Nicolinus, barberius de Sancto Stephano. Anno dominice nativitatis M° / CC° LXXXX, ind(ictione) secunda, die XI marcii, circa primam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

875

1290, marzo 11, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in livello per 29 anni a Nicolino barberius di Santo Stefano e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in Rivo Torbido, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita degli edificati.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 123 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Nicolinus barberius »; « In Rivo Turbido »; in quello esterno, di mano moderna: « 1290, 10 marzo ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de syndicatu apparet per instrumentum scriptum / manu Iohannis Enrici de Porta notarii, nomine et vice dicti monasterii et conventus ipsius, loco et titulo locacionis libellario nomine concedo tibi Nicolino barberio de Sancto Ste/phano et heredibus tuis legitimis ex te natis terram sive solum dicti monasterii ad edificandum sive incasandum, positum in Rivo Turbido et cui coheret ante carrubius, / retro terra monasterii mediante trexenda, ab una parte terra monasterii locata Martino lavatori et ab alia terra monasterii a nativitate Domini proxime preterita usque annos / viginti novem proxime

completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio vel eius certo misso pro pensione sive condicione dicte terre sive / soli annuatim sive singulis annis infra octavam nativitatis Domini soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura. Quam terram promito nomine dicti / monasterii tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi defendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi / stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et predictis omnibus et singulis observandis omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi dicto nomine pignori obligo. / Versa vice ego dictus Nicolinus, reccipiens dictam locacionem pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio tibi, reccipienti nomine dicti monasterii, ex pacto inter / nos sollempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio / vel eius certo misso et non vendere vel alienare ipsum edificium sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere a dicto abbate / et si forte dictum edificium alicui vendi contigerit, debeam prius denunciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si dictum monasterium emere voluerit / ipsum, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit / vendi alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendero vel alienavero dictum edificium seu partem ipsius / vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere / dicto abbati vel eius misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra, pro recognicione domini dicte terre, denarios duodecim / ianuinorum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debebit ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et / quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres / meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur abbati dicti monasterii vel eius certo misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio vel parte ipsius seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debebit / seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur / dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum lo-

cacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem / annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die / empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius / alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, eciam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per / singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum / monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati predictis venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem / ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero et quociens, promito tibi, recipienti nomine dicti monasterii, et per te eidem monasterio dare et solvere / dicto monasterio libras viginti quinque ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predicte et pro predictis omnibus et singulis observandis / omnia bona mea habita et habenda et specialiter edificium supradictum tibi, recipienti nomine dicti monasterii, pignori obligo. Actum in porticu dicti monasterii. / Testes Martinus lavator et Iohannes lavator de Sancto Stephano. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXX, ind(ictione) II°, die XI marcii, circa primam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

876

1290, marzo 11, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in livello per 29 anni a Giacomino Merlo di Santo Stefano e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in Rivo Torbido, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita degli edificati.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 128 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iacobus Merlus »; « In Rivo Turbido ». In calce al testo, di mano moderna: « 1290, 11 marzo ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de sindicatu apparet per / instrumentum publicum scriptum manu Iohannis Enrici de Porta notarii, nomine et vice dicti monasterii et conventus ipsius loco et titulo locacionis libellario nomine concedo tibi / Iacobino Merlo de Sancto Stephano et heredibus tuis legitimis ex te natis terram sive solum dicti monasterii ad edificandum sive incasandum et quod est positum^a / in Rivo Turbido et cui coheret ante carrubius, retro terra dicti monasterii mediante trexenda, ab una parte terra monasterii locata Nicolino barberio et ab alia terra / monasterii a nativitate Domini proxime preterita usque ad annos viginti novem tunc proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis / dicto monasterio vel eius certo misso pro pensione et condicione dicti soli et terre soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis / Domini. Quam terram promito nomine dicti monasterii tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi defendere ab omni persona, alioquin penam librarum / viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et predictis omnibus et singulis observandis omnia bona dicti monasterii / habita et habenda tibi dicto nomine pignori oblige. Versa vice ego dictus Iacobinus, reccipiens dictam locacionem pactis et condicionibus supradictis, promito et / convenio tibi, reccipienti nomine dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula, annuatim dare / et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio vel eius certo misso et non vendere vel alienare edificium quod fiet in ipsa terra sine licencia / domini abbatis Sancti Stephani, quam licenciam teneat petere a dicto abbate et si forte dictum edificium alicui vendi contigerit, debeam prius denunciare / abbati, qui pro tempore fuerit, in dicto monasterio et si dictum monasterium emere voluerit ipsum, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si / ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali / vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium seu partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium / vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et

solvere dicto abbati vel eius misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis / facte ut supra, pro recognicione domini dicte terre, denarios duodecim ianuinarum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debebit ex dicto / edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit / vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur abbati / dicti monasterii vel eius certo misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio vel parte ipsius seu possessionis habite pro qualibet libra eius / totius quod inde percipietur et percipi debebit seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille / cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis / usque ad terminum viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus / infra mensem unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium / vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, eciam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim / per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur / dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati predictis / venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam mihi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, / alioquin si in aliquo de predictis contrafecero et quociens, promito tibi, recipienti nomine dicti monasterii et per te eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio / libras viginti quinque ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predictae et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona mea / habita et habenda et specialiter edificium supradictum tibi, recipienti nomine dicti monasterii, pignori obligo. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Martinus lavator et / Iohannes lavator de Sancto Stephano. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXX° ind(ictione) II^a, die XI marcii, circa primam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue ripetuto est*

1290, marzo 11, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in livello per 29 anni a Giovanni lavator, figlio del fu Rubaldo de Clapa di Quarto, e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in Rivo Torbido, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita degli edificati.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 129 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iohanni de Clapa de Quarto »; « In Rivo Turbido »; in quello esterno, di mano moderna: « 1290, 11 marzo ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de sindicatu apparet per instrumentum / publicum scriptum manu Iohannis Enrici de Porta notarii, nomine et vice dicti monasterii et conventus ipsius, loco et titulo locacionis libellario nomine concedo tibi Iohanni / lavatori, filio quondam Rubaldi de Clapa de Quarto, et heredibus tuis legitimis ex te natis a nativitate Domini proxime preterita usque ad annos viginti novem / proxime completos solum sive terram dicti monasterii ad incasandum sive edificandum edificium domus et quod est positum in Rivo Turbido et cui coheret ante carrubius, / retro terra monasterii mediante trexenda, ab uno latere carrubius et ab alio terra monasterii, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio / vel eius certo misso pro pensione sive condicione dicte terre et soli soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis / Domini. Quam terram promito nomine dicti monasterii tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi defendere ab omni persona, alioquin penam librarum / viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et predictis omnibus et singulis observandis omnia bona dicti monasterii / habita et habenda tibi dicto nomine pignori obligo. Versa vice ego dictus Iohannes, recipiens

dictam locacionem pactis et condicionibus supradictis, promito et conve-
nio tibi, recipienti nomine dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter
apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro qualibet
tabula, annuatim / dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto
monasterio vel eius certo misso et non vendere vel alienare^a edificium quod
fiet in ipsa terra sine / licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licen-
ciam teneat petere a dicto abbate et si forte dictum edificium alicui vendi
contigerit, debeam prius / denunciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto
monasterio et si dictum monasterium emere voluerit ipsum, debeat illud
habere ad minus de soldis decem quam aliqua / alia persona et si ipsum
emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit ven-
di alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali / vel alicui loco religioso et
si vendidero vel alienavero dictum edificium seu partem ipsius vel aliquo ca-
su pervenerit in aliquam personam / ipsum edificium vel pars eiusdem, pre-
terquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto abbati
vel eius misso infra mensem / unum a die alienacionis vel vendicionis facte
ut supra, pro recognicione domini dicte terre, denarios duodecim ianui-
norum pro qualibet libra percepta vel promissa / seu que percipi debebit ex
dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et
quod faciam et curabo ita et sic quod / ille qui dictum edificium vel partem
ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si
heres meus non fuerit ut supra, / dabit et solvet et dare et solvere teneatur
abbati dicti monasterii vel eius certo misso infra mensem unum a die aliena-
cionis vel vendicionis / ex dicto edificio vel parte ipsius seu possessionis ha-
bite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debebit
seu promissum fuerit / ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti eiusdem
denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edifi-
cium / vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens, instru-
mentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem an-
norum ab / odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento
simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die em-
pcionis, ven/dicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et
reccipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius
alie/nabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, eciam si per plures
ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per / sin-
gulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et
conducionis non faciet dicto monasterio et reccipiet ab eodem, non tenea-

tur dictum / monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati predictis venerit / ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, / alioquim si in aliquo de predictis contrafecero et quociens, promito tibi, reccipienti nomine dicti monasterii et per te eidem monasterio dare et solvere eidem monasterio libras / viginti quinque ianuorum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predictae et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona mea / habita et habenda et specialiter edificium supradictum tibi, reccipienti nomine dicti monasterii, pignori obligo. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Nicolinus barberius / de Sancto Stephano et Martinus lavator de Sancto Stephano. Anno domini nativitatis M^o CC^o LXXXX°, ind(ictione) II^a, die XI marcii, circa primam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue espunto ipsum*

878

1290, marzo 29, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in livello per 29 anni a Maffeo Gambone, figlio del fu Ugo Gambone, e ai suoi eredi legittimi un suolo in Rivo Torbido su cui insistono tintoria ed edifici, oltre ad un terreno libero nella medesima località, per il canone annuo di 10 lire e 5 soldi, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita degli edificati.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 128 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Mapheus Gambonus»; «Tintoria Antonii Gamboni»; in quello esterno, di mano moderna: «1290, 28 marzo».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de syndicatu apparet per / instrumentum publicum scriptum manu Iohannis

Enrici de Porta notarii, nomine et vice dicti monasterii et conventus ipsius loco et titulo locacionis libellario nomine concedo / tibi Mapheo Gambono, filio quondam Ugonis Gamboni, et heredibus tuis legitimis ex te natis solum sive terram dicti monasterii supra quam habes tintoriam / et edificia cum terra vacua, sicut dictum solum et terram vacuam consuevit tenere a dicto monasterio dictus quondam pater tuus et quod solum et terra vacua / posita est in Rivo Turbido, cui coheret ante via, retro domus sive stalle monasterii, ab uno latere terra monasterii locata heredi quondam Guillelmi Grossi / cum medietate muri et ab alio terra monasterii locata quondam Conrado de Mari et sicut terminata est, retento dicto monasterio de terra que est iuxta domus / in quibus sunt stalle palmis quatuor et dimidio per traversum. Quam terram sive solum tibi et heredibus tuis ut supra loco a nativitate Domini proxime preterita / usque ad annos viginti novem proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio vel eius certo misso pro pensione / sive condicione dicte terre sive soli libras decem et soldos quinque ianuinorum infra octavam nativitatis Domini. Quam terram promito nomine dicti monasterii tibi dimitere / et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi defendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque nomine dicti monasterii tibi stipulanti / promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et predictis omnibus et singulis observandis omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi dicto nomine pignori / obligo. Versa vice ego dictus Mapheus, reccipiens dictam locacionem pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio tibi, reccipienti nomine dicti / monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet libras decem et soldos quinque ianuinorum, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis / Domini dicto monasterio vel eius certo misso et non vendere vel alienare ipsa edificia sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat / petere a dicto abbate et si forte dicta edificia alicui vendi contigerint, debeam prius denunciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio / et si dictum monasterium emere voluerit ipsa, debeat illa habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsa emere noluerit, possim / ipsa vendere cui voluero, ita quod non possint vendi alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso / et si vendidero vel aliena vero dicta edificia seu partem ipsorum vel aliquo casu pervenerint in aliquam personam ipsa edificia vel / pars eorundem, preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto abbati vel eius misso infra mensem unum / a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra, pro recognicione do-

minii dicte terre, denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel pro/missa seu que percipi debet ex dictis edificiis seu valimenti ipsorum, si iusto precio alienata non essent et quod faciam et / curabo ita et sic quod ille qui dicta edificia vel partem ipsorum emerit vel aliquo casu in se habuerit et pervenerint et quociens, si heres / meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur abbati dicti monasterii vel eius certo misso infra mensem unum a / die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio vel parte ipsius seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur / et percipi debet seu promissum fuerit ex dictis edificiis vel parte ipsorum seu valimenti eorundem denarios duodecim et quod ille cui / vendentur vel alienabuntur dicta edificia vel pars ipsorum vel aliquo casu habuerit ipsa et quociens instrumentum locacionis et condu/cionis usque ad terminum viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem / pactis et condicionibus infra mensem unum a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab / eodem. Et si persona in qua dicta edificia vel pars ipsorum alienabuntur vel pervenerint quoque titulo et quociens, eciam si per plures ambu/laverint, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et / conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua / infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati predictis venerit ad standum in dictis edificiis, ipsam inde expellam infra / dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero / et quociens, promito tibi, recipienti nomine dicti monasterii, et per te eidem monasterio, dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinorum et insuper cadam / a iure locacionis et conducionis terre predictae et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona mea habita et habenda et specialiter / edificia supradicta tibi, recipienti nomine dicti monasterii, pignori oblige. Actum in portu dicti monasterii. Testes Enricus de Vivalda lanerius et / Luchetus Gambonus. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXX°, ind(ictione) II^a, die XXVIII marcii, post completorium.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

1290, aprile 13, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in livello per 29 anni ad Oberto de Sigestro tinctor un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 5 soldi, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 135 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Oberto de Sigestro tinctori »; « Modo est Petri Merçarii de Sancto Syro ». In calce al testo, di mano moderna: « 1290, 13 aprile ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de sindicatu apparet per / instrumentum publicum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii et conventus ipsius, loco et titulo locacionis libellario nomine concedo tibi Oberto / de Sigestro tinctori solum sive terram dicti monasterii supra quam habes edificium unum domus et cui coheret ante via, retro terra dicti monasterii, ab uno latere / edificium Iacobi Medici callegarii et ab alio latere terra monasterii a nativitate Domini proxime preterita usque annos viginti novem proxime completos, te dante et solvente / annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre soldos quimque ianuinorum infra octavam nativitatis Domini. Quam terram promito / nomine dicti monasterii tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi defendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine / dicti monasterii tibi stipulanti promitto, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et predictis omnibus et singulis observandis omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi dicto / nomine pignori obligo. Versa vice ego dictus Obertus, reccipiens dictam locacionem pactis et condicionibus supradictis, promitto et convenio tibi, reccipienti nomine / dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos quinque ianuinorum, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto / monasterio vel eius certo

misso et non vendere vel alienare ipsum edificium sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere a / dicto abbate et si dictum edificium alicui vendi contigerit, debeat prius denunciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si dictum monasterium / emere voluerit ipsum, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui / voluero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendi/dero vel alienavero dictum edificium seu partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preter/quam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto abbati vel eius misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis / facte ut supra, pro recognicione domini dicte terre, denarios duodecim ianuinarum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debbit ex dicto / edificio seu valimenti eiusdem, si iusto precio alienatum non esset et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel / partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et / solvere teneatur abbati dicti monasterii vel eius certo misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio vel / parte ipsius seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debbit seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte / ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu / habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta / pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empicionis, vendicionis vel alienacionis / huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque / titulo et quociens, eciam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit / dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare / dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati predictis venerit ad standum in / dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in / aliquo de predictis contrafecero et quociens, promito tibi, recipienti nomine dicti monasterii et per te eidem

monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque / ianu-
 norum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predictae et pro
 predictis omnibus et singulis observandis omnia bona mea habita et habenda /
 et specialiter edificium supradictum tibi, recipienti nomine dicti monasterii,
 pignori obligo. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Symon Piper de
 Clavaro et Petrus Piper / de Clavaro. Anno dominice nativitatibus M° CC°
 LXXXX°, ind(ictione) IIª, die XIII aprilis, in sero.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

880

1290, aprile 27, Genova

*Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in li-
 vello per 29 anni a Guglielmo Maceria testor e ai suoi eredi legittimi un suolo
 edificabile in Rivo Torbido, in località Posta, per il canone annuo di 8 soldi per
 ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita degli edificati.*

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 135 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Guillelmus Macherie »; in quello esterno,
 di mano moderna: « 1290, 7 aprile ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, sindi-
 cus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta,
 ut de sindicatu apparet per instrumentum / publicum scriptum manu notarii
 infrascripti, nomine et vice dicti monasterii et conventus ipsius, loco et ti-
 tulo locacionis libellario nomine concedo tibi Guillelmo Ma/cherie testori et
 heredibus tuis legitimis ex te natis terram sive solum dicti monasterii supra
 quam debes^a edificare^b edificium unum domus positum in Rivo Turbido /
 super terra balnei ubi dicitur Posta et cui coheret ante carrubius, retro terra
 vacua monasterii, ab uno latere terra monasterii locata Guirardo de Parma
 sive uxori / eius et ab alio terra vacua monasterii a nativitate Domini proxime
 ventura usque annos viginti novem proxime completos, te dante et solvente
 annuatim sive sin/gulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione

ipsius soldos octo ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura. Quam terram promito / nomine dicti monasterii tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi defendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque / ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et predictis omnibus et singulis observandis omnia bona dicti monasterii habita et / habenda tibi dicto nomine pignori obligo. Versa vice ego dictus Guillelmus, reccipiens dictam locacionem pactis et condicionibus supradictis, promito et / convenio tibi, reccipienti nomine dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos octo ianuinorum pro qualibet tabula, annuatim / dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio vel eius certo misso et non vendere vel alienare edificium quod fiet in ipsa terra sine li/cencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere a dicto abbate et si forte dictum edificium alicui vendi contigerit, debeam prius / denunciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si dictum monasterium emere voluerit ipsum, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia / persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali / vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium seu partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium / vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum <ex me> natum, teneat dare et solvere dicto abbati vel eius misso infra mensem unum a die alienacionis vel ven/dicionis facte ut supra, pro recognicione domini dicte terre, denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debbit ex dicto / edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius / emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur / abbati dicti monasterii vel eius certo misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio vel parte ipsius seu possessionis habite pro qualibet / libra eius totius quod inde percipietur et percipi debbit seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios / duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis / et conducionis usque ad terminum viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua

huic instrumento simile et sub eisdem pactis et / condicionibus infra men-
sem unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet
dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in / qua dictum edifi-
cium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, eciam
si per plures ambulaverit, preterquam heres meus / ut supra, denarios duo-
decim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum
locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet / ab eodem,
non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte
aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati / dicti monasterii
venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo
postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius / mona-
sterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero et quociens, promito
tibi, reccipienti nomine dicti monasterii, et per te eidem monasterio dare et
solvere dicto monasterio / libras viginti quinque ianuinarum et insuper ca-
dam a iure locacionis et conducionis terre predictae et pro predictis omnibus
et singulis observandis omnia bona / mea habita et habenda et specialiter edi-
fium supradictum tibi, reccipienti nomine dicti monasterii, pignori oblige.
Actum in porticu dicti monasterii. Testes / Andreas Cellinus et Petrus Pi-
per de Clavaro. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXX°, ind(ictione) II^a,
die XXVII aprilis, post vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a debes: *corretto su habes* ^b edificare: *in calce al testo con segno di richiamo.*

881

1290, aprile 28, Genova

*Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in
livello per 29 anni a Guglielmo testor, figlio del fu Enrico di Chiavari, e ai
suoi eredi legittimi un suolo <edificabile> in Rivo Torbido, in località Posta,
per il canone annuo di 8 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prela-
zione in caso di vendita degli edificati.*

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 136 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Guillelmus, filius condam Henrici de Clavaro ». In calce al testo, di mano moderna: « 1290, 28 aprile ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de sindicatu apparet per instrumentum publicum / scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii et conventus ipsius, loco et titulo locacionis libellario nomine concedo tibi Guillelmo, filio quondam Henrici / de Clavaro, testori et heredibus tuis legitimis ex te natis terram sive solum dicti monasterii positum in Rivo Turbido super terra balnei monasterii ubi dicitur Posta et cui / coheret ante carrubius, retro terra vacua monasterii, ab uno latere terra monasterii locata Guillelmo Maceria et ab alio terra monasterii, ad edificandum a festo nativitatis / Domini proxime venturo usque annos viginti novem proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione ipsius / soldos octo ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura. Quam terram promito nomine dicti monasterii tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere, / set ipsam tibi defendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et / predictis omnibus et singulis observandis omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi dicto nomine pignori obligo. Versa vice ego dictus Guillelmus, recipiens dictam loca/cionem pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio tibi, recipienti nomine dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos octo / ianuinorum pro qualibet tabula, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio vel eius certo misso et non vendere vel alienare ipsum edificium quod / fiet in ipsa terra sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam tenear petere a dicto abbate et si forte dictum edificium alicui vendi contigerit, debeam / prius denunciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si dictum monasterium emere voluerit ipsum, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua / alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospi/tali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium seu partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum / edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me natum, tenear dare et

solvere dicto abbati vel eius misso infra mensem unum a die alie/nacionis vel vendicionis facte ut supra, pro recognicione domini dicte terre, denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debe/bit ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem / <ipsius> emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur abbati dicti / monasterii vel eius certo misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio vel parte ipsius seu possessionis habite pro qualibet libra eius / totius quod inde percipietur et percipi debet seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui / vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum / viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die / empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur / vel pervenerit quoque titulo et quociens, eciam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non / dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte / locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati predictis venerit ad standum in dicto edificio, / ipsam inde expellam infra dies octo postquam mihi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contra/fecero et quociens, promito tibi, recipienti nomine dicti monasterii, et per te eidem monasterio dare et solvere libras viginti quinque ianuinorum et insuper cadam a iure locacionis et / conducionis terre predicte et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona mea et specialiter edificium supradictum tibi, recipienti nomine dicti monasterii, pignori obligo. / Actum in porticu dicti monasterii. Testes presbiter Iohannes, capellanus dicti monasterii, et Petrus Piper de Clavaro. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXX°, ind(ictione) IIª, / die XXVIII aprilis, post vesperas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

882

1290, luglio 23, <Genova>

L'ospedale di Santo Stefano rilascia procura.

Notizia in n. 1125.

Notaio: Stefano «Conradi de Lavania».

883

1290, settembre 14, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Giacomo Sacheto di Bargagli un suolo edificabile per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di edificarvi entro tre anni.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 133 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: «Iacobus Sachetus». In calce al testo, di mano moderna: «1290, 14 settembre».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Nicola Beagua, frater Benedictus, frater Manuel, frater Nicolinus et frater Guillelminus, monaci dicti monasterii, / nomine et vice dicti monasterii et conventus ipsius, damus, cedimus ac tradimus tibi Iacobo Sacheto de Bargalio ut superficiario a nativitate Domini proxime preterita in / perpetuum solum sive terram dicti monasterii ad edificandum et supra quam edificare debes edificium domus cum medietate trexende et cui coheret ante carrubius, / retro terra monasterii mediante trexenda, ab uno latere terra monasterii locata Iacobo de Murtedo et ab alio latere terra monasterii locata Guillelmo de Oriolo. Quod / solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii

im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione solvenda singulis annis dicto / monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius / habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem / et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi dicto nomine tradidisse confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo / tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et / successoribus tuis legitime defendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, / libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii / habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum decem / ianuinorum pro qualibet tabula dicti soli et terre de tanto quantum erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen / quod non liceat tibi nec successoribus tuis edificium quod fiet in ipsa terra sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, / monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta / iurisdicioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive / ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli / denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra / per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel mo/dicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, / salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferetur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum / et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars

ipsius et quociens instrumentum locacionis / et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi / faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Iacobum vel successores suos a solutione dicte pensionis per triennium, / liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego dictus Iacobus, dictam terram et solum / iure superficiario reccipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, / promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis / et modis supradictis et incipere ad incasandum in dicta terra usque annum unum proximum et complevisse incasare usque annos tres proximos et predicta / omnia suprascripta modo et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios / duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et / terre per me et successores meos im perpetuum soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et / si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde / expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, / reccipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine / pene vobis reccipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea / habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Bartholomeus Ricardus de Sancto / Matheo, presbiter Iohannes, capellanus dicti monasterii, et Berthonus de Clavaro. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXX, ind(ictione) II^a, die XIII septembris, circa terciam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

1290, settembre 14, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Gabriele, figlio del fu Diano di Carignano, un suolo edificabile per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di edificarvi entro tre anni.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 133 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Gabriel, filius condam Diani » che prosegue di altra mano trecentesca « de Calignano »; in quello esterno, di mano moderna: « 1290, 14 settembre ». In calce al documento, di mano trecentesca: « Monast(erii) Sancti Stephani ».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Nicola Beaqua, frater Benedictus, frater Manuel, frater Nicolinus et frater Guillelminus, monaci dicti monasterii, nomine / et vice dicti monasterii et conventus ipsius, damus, cedimus ac tradimus tibi Gabrieli, filio quondam Diani de Calignano, ut superficiario a nativitate Domini proxime ventura / im perpetuum solum sive terram dicti monasterii supra quam edificare debes edificium domus cum medietate trexende, cui coheret ante carrubius, retro terra monasterii locata / Armanino mediante trexenda, ab uno latere terra monasterii locata Paschali de Agio et ab alio terra monasterii predicti. Quod solum sive terram nomine dicti monasterii tibi et successoribus tuis / im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes / omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere / im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi dicto nomine tradidisse confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum / et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus / tuis legitime defendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et

successoribus tuis necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque / ianuorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obli/gamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuorum pro qualibet tabula dicti soli et terre de / tanto quantum erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis edificium quod fiet in / ipsa terra sive ius tibi concessum transferre aliquo alienationis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam / domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te / vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati / et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro / qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum / precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur / alienacio fieri pro eo quod transferetur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat / a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem / pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et reccipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum / Gabrielem vel successores suos a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice / ego predictus Gabriel, dictam terram et solum iure superficiario reccipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub / pactis et modis suprascriptis, promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales / sub pactis et modis suprascriptis et incipere ad inca-

sandum in dicta terra usque annum unum proximum et complevisse incasare usque annos tres proximos et predicta omnia / superscripta modo et forma superscripta attendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim / et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et / successores meos im perpetuum soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona / inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit / nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, attendere, complere et observare, alioquin / si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis recipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, pro qua / pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes presbiter / Iohannes, capellanus dicti monasterii, et Berthonus de Clavaro. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXX, ind(ictione) II^a, die XIII septembris, circa terciam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

885

1290, settembre 14, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Guglielmo de Oriolo un suolo edificabile per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di edificarvi entro tre anni.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 136 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: «Guillelmus de Oriolo»; in quello esterno, di mano moderna: «1290, 14 settembre».

✠ Nos Fredencius, abbas Sancti Stephani Ianuensis, frater Nicola Beaque, frater Benedictus, frater Manuel, frater Nicolinus et frater Guillelminus, monaci dicti monasterii, / nomine et vice dicti monasterii et conventus ipsius, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Guillelmo de Oriolo ut superficiario a nativitate Domini proxime preterita / im perpetuum solum sive terram dicti monasterii quam debes incasare sive facere edificium domus cum medietate trexende et cui coheret ante carrubius, retro / terra monasterii mediante trexenda, ab uno latere terra monasterii locata Iohanni Losnino et ab alio latere terra monasterii que debet concedi Iacobo Sacheto. Quod / solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto / monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli / et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi dicto nomine tradidisse confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum / et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum / et terram tibi et successoribus tuis legitime defendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis / fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia / bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis / pro pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula dicti soli et terre de tanto quantum erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam / nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis edificium quod fiet in ipsa terra sive ius tibi concessum transferre aliquo / alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam / qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel / per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto / monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii

quo vendicio seu alienacio dicti edificii / fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, / quod si precium adiectum non esset vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris / valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferetur in heredem et si in aliquo de predictis / contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur / dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra / mensem unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur / per dictum Guillelmum vel successores suos a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare / et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Guillelmus, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti monasterii / pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promitto vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, / dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et incipere ad / incasandum in dicta terra usque annum unum proximum et complevisse incasare usque annos tres proximos et predicta omnia suprascripta modo et / forma suprascripta attendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non / aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores / meos im perpetuum soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua / infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam / infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promitto vobis, recipientibus nomine / dicti monasterii, attendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis / recipientibus dicto nomine stipulantibus promitto, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis / pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Bartholomeus Ricardi de Sancto

Matheo, presbiter Iohannes, capellanus / dicti monasterii, et Bertholinus de Clavaro. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXX, ind(ictione) II^a, die XIII septembris, circa terciam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

886

1290, novembre 1, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Manfredo di Lodi lanerius un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 15 soldi per ogni tavola.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 126 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Manfredus de Laude »; « Prope balneum »; « Manfredi de Laude, nunc vocant Pezoni »; in quello esterno, di mano moderna: « 1290, primo novembre ».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Nicola prior, frater Nicola Beagua, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Guillelminus et frater Nico/linus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Manfredo de Laude lanerio ut superficiario a nativitate / Domini proxime ventura im perpetuum solum sive terram dicti monasterii super quod habes edificium unum domus et quod emisti a nobis et cui coheret ante via, retro / terra vacua monasterii predicti, ab uno latere carrubius et ab alio furnus dicti monasterii. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii in perpe/tuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et / in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu possis et successores tui / super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi dicto nomine / tradidisse confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi

et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel / successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime defendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi / et successoribus tuis necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, / ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut / supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum quindecim ianuinorum pro qualibet tabula dicti soli et terre de tanto quantum erit in mensura / singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre / aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui / sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum / edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii sin/guli denarii duodecim <de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim> pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non / esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et / iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferetur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio / dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum / locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet / dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Manfredum vel successores suos a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum / et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Manfredus, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine / dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et

sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum / et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma / suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium / sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum sodos quindecim ianuorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona / inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam / michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et / observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuorum nomine pene vobis recipientibus nomine dicti monasterii stipulantibus promitto, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda tibi^a pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in porticu / dicti monasterii. Testes Guillelmus de Sancto Stephano lanerius, Stephanus Bazanus et Iacobus de Sancto Stephano taliator. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXX°, / ind(ictione) tercia, die prima novembris, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a tibi: *così A.*

1290, novembre 1, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Oliverio di Chiavari, abitante in Rivo Torbido, un suolo su cui insiste una sua casa, oltre ad un terreno libero contiguo, per il canone annuo di 12 soldi per ogni tavola.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 126 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Oliverius de Clavaro »; « In Rivo Turbido »; in quello esterno, di mano trecentesca: « Oliverii tabernarii »; « Tercia tabule »; di mano moderna: « 1290, primo novembre ».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Nicola prior, frater Nicola Beagua, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Guillelminus et / frater Nicolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Oliverio de Clavaro, qui habitas in Rivo Turbido, ut / superficiario a natiuitate Domini proxime ventura im perpetuum solum sive terram dicti monasterii super quod habes edificium unum domus et cui edificio coheret ante carrubius, / retro furnus dicti monasterii, ab uno latere domus sive taberna dicti monasterii et ab alio latere terra vacua dicti monasterii; item terram vacuam dicti monasterii que est collateralis / dicto edificio et cui coheret a duabus partibus via, inferius terra monasterii locata Manfredo in parte et in parte furnus dicti monasterii, ab alio taberna monasterii. Quod / solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii in perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto / monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius / habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem / et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi dicto nomine tradidisse confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo / tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis / legitime defendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti / quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita / et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum duodecim / ianuinorum pro qualibet tabula dicti soli et terre de tanto quantum erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam natiuitatis Domini, ita tamen quod / non liceat tibi nec successoribus tuis

dictum edificium sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum / religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdicioni iudicis secularis nec / in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, / collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii / quo vendicio seu alienacio fiet dicti edificii, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam / in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii / duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transfe/retur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo / et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem / pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si / cessaretur per dictum Oliverium^a vel successores suos a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare / et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Oliverius, dictam terram et solum iure superficario recipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione / solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere / a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta / atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium / sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum / soldos duodecim ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona / inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam / michi fuerit nun-

ciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promitto vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, atendere, / complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis reccipientibus nomine dicti monasterii stipulantibus / promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium / supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Guillelmus de Sancto Stephano lanerius, Stephanus Bazanus et Iacobus de Sancto Stephano taliator. / Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXX, ind(ictione) III^a, die prima novembris, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue depennato et*

888

1290, novembre 7, <Genova>

Musto di Santo Stefano di Taggia presta fideiussione per Marchisio di Pompeiana nei confronti di Simonino e Marchesino Porco per un debito di 60 lire.

Notizia in n. 1133.

Notaio: Giovanni « de Avundo ».

889

1290, novembre 13, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Guglielmo di Santo Stefano lanerius e ai suoi eredi legittimi un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 4 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita degli edificati.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 132 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Guillelmus de Sancto Stephano ». In calce al testo, di mano moderna: « 1290, 13 novembre ».

✠ Nos Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Nicola prior, frater Gregorius, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Guillelmus et / frater Nicolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Guillelmo de Sancto Stephano / lanerio et heredibus tuis legitimis ex te natis solum sive terram dicti monasterii supra quam habes edificium unum domus et quod edificium emisti a nobis et cui coheret / ante via, retro trexenda, ab uno latere hedificium domus hospitalis Sancti Stephani et ab alio edificium domus quondam Enrici Mortui a nativitate Domini proxime / ventura usque ad annos viginti novem proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio vel eius certo misso / pro pensione sive condicione dicte terre sive soli soldos quatuor ianuorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. / Quam terram promittimus nomine dicti monasterii tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi defendere ab omni persona, alioquin penam librarum vi/ginti quinque ianuorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et predictis omnibus et singulis observandis omnia bona / dicti monasterii habita et habenda tibi dicto nomine pignori obligamus. Versa vice ego dictus Guillelmus, reccipiens dictam locacionem pactis et condicionibus supradictis, / promitto et convenio vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos quatuor ianuorum pro qualibet / tabula, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio vel eius certo misso et non vendere vel alienare ipsum edificium sine / licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam tenear petere a dicto abbate et si dictum monasterium emere voluerit ipsum, debeat illud habere / ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi alicui nobili / vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium seu partem ipsius vel aliquo casu / pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me natum, tenear dare et solvere dicto abbati vel eius / misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut su-

pra, pro recognicione domini dicte terre, denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra / percepta vel promissa seu que percipi debet ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod faciam et / curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non / fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur abbati dicti monasterii vel eius certo misso infra mensem unum a die alienacionis vel ven/dicionis ex dicto edificio vel parte ipsius seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debet seu promissum fuerit ex dicto / edificio vel parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel / aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem annorum ab hodie numerandum / pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis / huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et / quociens, eciam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et / <instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et> recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa / dicto monasterio vel abbati predictis venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum / per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero et quociens, promitto vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, et per vos / eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinorum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predicte et pro predictis omnibus / et singulis observandis omnia bona mea habita et habenda et specialiter edificium supradictum vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, pignori obligo. Actum in / porticu domus dicti monasterii. Testes Ferracanis, domicellus dicti domini abbatis, et Ugo Piper, clericus dicti monasterii. Anno dominice nativitatibus M^o CC^o LXXX, / ind(ictione) III^a, die XIII novembris, post vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

1290, novembre 22, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in livello per 29 anni a Guglielmo di Chiavari macellerius de Suxilia e ai suoi eredi legittimi un terreno arborato con casa in Casamavari, oltre ad un terreno boschivo sopra il mulino de Rivaria, per il canone annuo di 13 lire ed un crastonum, con obbligo di migliorie del terreno e con facoltà per il monastero di locare ad altri parte del terreno, diminuendone proporzionalmente il canone.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 132 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: «Guillelmus de Clavaro»; in quello inferiore, di mano trecentesca e di modulo piuttosto piccolo: «Hedificium Guillelmi»; in quello esterno, di mano moderna: «1290, 22 novembre».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de sindicatu apparet / per instrumentum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii, loco et titulo locacionis libellario nomine concedo tibi Guillelmo de Clavaro ma/cellerio de Suxilia et heredibus tuis legitimis ex te natis terram sive locum dicti monasterii positam in villa Casamavari cum domo supraposita et / arboribus et quam solitus es tenere a dicto monasterio et sicut es solitus tenere; item terram boschivam dicti monasterii sive plaziam que est desuper molendi/num de Rivaria infra has coherencias, videlicet inferius via, superius totum id quod possidet dictum monasterium in dicto loco et sicut consuevit / tenere, excepta terra locata presbitero Sancte Crucis, a nativitate Domini proxime ventura usque annos viginti novem tunc proxime completos, te / dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dictarum terrarum libras tresdecim ianuinorum infra octavam nativitatis Domini / et crastonum unum bonum in quolibet festo inventionis Sancti Stephani, ita quod possis remundare arbores et incidere frascas arborum / et ramos quando tibi videbitur et conveniens fuerit. Quas terras cum domo nomine dicti monasterii promitto et convenio

tibi dimitere et non auferre / nec pensionem augere, set ipsas tibi defendere ab omni persona, alioquin penam dupli dicte pensionis nomine dicti monasterii tibi stipulanti promito, ratis ma/nentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi dicto nomine pignori obligo. Versa vice ego dictus Guillelmus promito / et convenio tibi dicto priori et sindico, reccipienti nomine dicti monasterii, dictas terras^a a te pro dicto monasterio tenere usque dictum terminum per me et / heredes meos et ipsas non peiorare, set meliorare et bonificare et ipsas vel aliquam earum alicui non locare sine licencia et voluntate / domini abbatis Sancti Stephani qui pro tempore fuerit et dictam pensionem omni anno solvere ut supra dictum est dicto monasterio. Que omnia et singula promito / tibi, reccipienti nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine / pene tibi, stipulanti nomine dicti monasterii, promito et proinde omnia bona mea habita et habenda tibi, dicto nomine reccipienti, pignori obligo et nichilominus cadam / a iure locacionis presentis. Acto inter dictas partes in presenti contractu quod si accideret aliquo tempore quod dominus abbas dicti monasterii qui pro tempore fuerit / vellit^b locare de dicta terra alicui persone, quod possit locare diminuendo de dicta pensione pro rata. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Ogerius / Blancardus molinarius et Iohannes Blancardus molinarius. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXX°, ind(ictione) III^a, die XXII novembris, in vesperis.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue ripetuto terras* ^b *vellit: così A.*

891

1290, dicembre 10, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in locazione perpetua a Nicola lanerius, figlio del fu Oberto Lombardo, un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 138 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Nicola, filius condam Oberti Lombardi »; in quello inferiore, di mano trecentesca: « XII ». In calce al testo, di mano moderna: « 1289, 1 dicembre ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de syndicatu apparet / per instrumentum publicum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii et conventus ipsius do, cedo ac trado et concedo tibi Nicole, filio quondam / Oberti Lombardi, lanerio ut superficiario a nativitate Domini proxime ventura im perpetuum solum sive terram dicti monasterii supra quam habes edificium unum domus / cui coheret ante carrubius, retro terra dicti monasterii mediante trexenda, ab uno latere edificium heredum quondam Andree de Cayri, ab alio latere edificium Lanfranci / de Albingana. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis / annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedens tibi et in te transferens omne ius quod superficiario competere debet / seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. / Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi dicto nomine tradidisse confiteor, promittens dicto nomine tibi dictum solum et / terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram / tibi et successoribus tuis legitime defendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit / contractum, libras viginti quinque ianuinarum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona / dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligo. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine do, concedo et trado tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuinarum pro / qualibet tabula dicti soli et terre de tanto quantum erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat / tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum / vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni

iudicis secularis nec / in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam / personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii / quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in / quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim / debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferetur / in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod / illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis / et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessa/retur per dictum Nicolam vel successores suos a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta / locacio sit finita. Versa vice ego predictus Nicola, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a te nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda / singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito tibi, recipienti nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio / per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta atendere / et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium / transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos decem ianuinorum pro / qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati / dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem / ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito tibi, recipienti nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis /

contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene tibi reccipienti dicto nomine stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic / observandum omnia bona mea habita et habenda tibi pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes presbiter / Iohannes, capellanus dicti monasterii, presbiter Iohannes, minister ecclesie Sancti Vicencii, et Iacobinus de Cafigaira tinctor. Anno dominice nativitatis M° CC° / LXXXX°, ind(ictione) tercia, die X decembris, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

892

1290, dicembre 10, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in locazione perpetua a Giacomino de Cafigaira un suolo edificabile e su cui già insiste una sua casa, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 138 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Iacobinus de Cafigaria »; in quello esterno, di mano moderna: « 1289, 1 dicembre ».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de syndicatu apparet per instrumentum / publicum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii et conventus ipsius do, cedo ac trado et concedo tibi Iacobino de Cafigaira / ut superficiario a nativitate Domini proxime ventura im perpetuum solum sive terram dicti monasterii supra quam habes edificium domus sive edificare debes cum medietate tre/xende et cui coheret ante carrubius, retro trexenda, ab uno latere terra dicti monasterii locata Pascalino fratri tuo et ab alio terra vacua monasterii. Quod / solum sive terram tibi et successoribus [tuis] nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda

dicto / monasterio sub pactis et modis in[frascriptis], concedens tibi et in te transferens omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in / solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere in perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium / seu quasi quod superficiarius habere solet tibi dicto nomine tradidisse confiteor, promitens dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permitere / habere et tenere et ipsum solum sive terram a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime / defendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis contrafactum^a fuerit, libras viginti quinque / ianuinarum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda / tibi pignori obligo. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine do, concedo et trado tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuinarum pro qualibet tabula dicti soli et terre de / tanto quantum erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive / ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu / locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel / per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati / et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii / duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset vel mo/dicum precium in fraude adiectum esset in alienacione, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris / soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferetur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio / dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum / locacionis et condu-

cionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet / dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Iacobinum vel successores suos a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum / et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Iacobinus, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a te nomine dicti monasterii / pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito tibi, recipienti nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere / a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis supradictis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta aten/dere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in / alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos decem ianuinorum pro / qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati / dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem / ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito tibi, recipienti nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, / libras viginti quinque ianuinorum nomine pene tibi recipienti dicto nomine stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia / bona mea habita <et habenda> tibi pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes presbiter Iohannes, cappellanus dicti monasterii, et presbiter / Iohannes, minister ecclesie Sancti Vicencii. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXXX, ind(ictione) III^a, die X decembris, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a contrafactum: *corretto su* contrafieret

1290, dicembre 10, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del priore Nicola, concede in locazione perpetua a Pasqualino de Cafigaira carzator un suolo edificabile e su cui già insiste una sua casa, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 139 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: «Pascalinus de Cafigaria». In calce al testo, di mano moderna: «1289, 1 dicembre».

✠ Ego frater Nicola, prior monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de sindicatu apparet / per instrumentum publicum scriptum manu notarii infrascripti, nomine et vice dicti monasterii et conventus ipsius, do, cedo ac trado tibi Pascalino de Cafigaira^a carzatori / ut superficiario a nativitate Domini proxime ventura im perpetuum solum sive terram dicti monasterii supra quam habes edificium domus sive edificare debes / cum medietate trexende et cui coheret ante carrubius, retro trexenda, ab uno latere terra dicti monasterii locata Iacobino fratri tuo et ab alio terra vacua dicti / monasterii. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum do, cedo et concedo pro infrascripta pensione singulis annis sol/venda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedens tibi et in te transferens omne ius quod superficiario competere debet seu quod / superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli / et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi dicto nomine tradidisse confiteor, promitens dicto nomine tibi dictum solum et terram perpe/tuo tibi et successoribus tuis permitere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et / successoribus tuis legitime defendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alio-

quin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, / libras viginti quinque nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii / habita et habenda tibi pignori obligo. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine do, concedo et trado tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet / tabula dicti soli et terre de tanto quantum erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi / nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum / vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem / militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, / collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo ven/dicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem / vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim / debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferetur / in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod / illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub / eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et reccipiet ab eodem. Acto quod / si cessaretur per dictum Pascalinum vel successores suos a solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram^b predictam recuperare / et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Pascalinus, dictam terram et solum iure superficario reccipiens a te nomine dicti monasterii pro dicta / pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito tibi, reccipienti nomine dicti monasterii, dictum solum et terram / tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta

modo et forma / suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum / edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos / im perpetuum soldos decem ianuorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis / persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo / postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito tibi, reccipienti nomine dicti monasterii, / atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuorum nomine pene tibi reccipienti nomine dicti / monasterii stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda tibi pignori obligo / et specialiter edificium supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes presbiter Iohannes, capellanus dicti monasterii, et presbiter Iohannes, minister ecclesie Sancti / Vicencii. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXXX°, ind(ictione) tercia, die X decembris, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a Cafigaira: *con segno abbreviativo superfluo*

^b terram: *corretto su precedente scrittura.*

894

<1291>

« <1291> Raymondo, Rodolfo, Guglielmo de Orio signori de Orio investiti dalli mantuani come nelle scritture di Santo Stefano ».

FEDERICI¹, c. 172 r.

1291, gennaio 29, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Giacomo speciarius di San Giorgio un suolo su cui insiste una sua casa nel borgo di Santo Stefano, in contrada San Vincenzo, per il canone annuo di 2 soldi per ogni tavola, ricevendone, per la concessione fatta, la somma di 40 lire, impiegate nella costruzione del dormitorio.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 139 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Iacobus speciarius »; in quello esterno, di mano moderna: « 1290, 28 gennaio ».

✠ In nomine Domini amen. Nos donnus Fredencius, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, in presencia, consensu et voluntate conventus dicti monasterii, videlicet / fratris Nicole prioris dicti monasterii, fratris Gregorii, fratris Benedicti, fratris Manuelis, fratris Baliani, fratris Nicolini et fratris Guillelmini, fratrum et monachorum dicti monasterii, / nec non et nos predicti fratres et monaci superius nominati una cum dicto domino abbate et in presencia, consensu et auctoritate ipsius domini abbatis, nomine dicti monasterii, / locamus et iure locacionis concedimus [tibi] Iacobo speciario de Sancto Georgio a Natale Domini proxime preterito im perpetuum tamquam superficiario et iure superficiario terram sive / solum dicti monasterii super quo s[ive qu]a habes quoddam edificium domus positum in burgo Sancti Stephani, in contrata Sancti Vicencii, cui coheret ante via sive strata, / retro terra dicti monasterii, ab uno latere terra dicti monasterii et ab alio terra dicti monasterii supra quam habebat edificium Pararogna Columbanus pro pensione soldorum / duorum pro qualibet tabula dicte terre sive soli singulis annis dicto monasterio solvenda im perpetuum quamdiu tu seu successores tui tenuerint seu tenere / voluerint edificium super dicta terra sive solo. Cuius terre et soli dicto nomine tibi et successoribus tuis universalibus sive singularibus seu in rem tamquam superficiariis / concedimus et possessionem et omne ius quod superficiario competit seu competere debet, ita quod tu et dicti successores tui, non obstante contradicione nostra seu successorum nostrum / seu dicti mo-

nasterii, possitis im perpetuum habere et tenere dictam terram sive solum et edificium quodlibet et quicquid volueritis tu et successores tui super dicta terra et / solo im perpetuum, id est in secula seculorum, pro dicta pensione dicto monasterio singulis annis solvenda per te seu per dictos successores tuos ad quos dictum edificium / et ius soli pervenerit, promittentes dicto nomine tibi et successoribus tuis predictis dictum solum et terram im perpetuum dimittere et tibi et successoribus tuis libere / habere et tenere im perpetuum dictam terram et solum et ius habendi et tenendi edificium et quicquid volueritis super dicta terra et solo pro dicta pensione et / ipsam pensionem non augere, set ipsam terram et solum tibi et dictis successoribus tuis legitime defendere, disbrigare et auctorizare a quacumque persona, / collegio et universitate expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis necessitate denunciandi, alioquin penam dupli valimenti dicti soli et terre / et edificii, nomine dicti monasterii, tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi / pignori obligamus, ita quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam / ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit / subiecta iurisdicioni iudicis secularis nec in aliquem militem, nobilem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem / tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et con/ventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de <singulis> libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii / duodecim de libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et / totidem per eum vel per eam in quem vel quam^a alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude / adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur / alienacio fieri pro eo quod transferetur in heredem et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et / conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet / dicto monasterio et recipiet ab eodem. Insuper dicto nomine confitemur tibi nos nomine dicti monasterii habuisse et recepissee a te pro dicta locacione et con-

cessione / dicte terre et soli libras quadraginta ianuinorum, renuntiantes exceptioni non numerate et non accepte peccunie et quas expendimus et erogavimus in utilitatem / dicti monasterii, videlicet in constructione dormitorii dicti monasterii. Quas libras quadraginta nobis dicto nomine solvisti dicta occasione nec aliter ipsam peccuniam / nobis soluturus fueras nisi tibi dictam terram et solum locarem tibi et concederemus nomine dicti monasterii tibi et successoribus tuis ut supra / nec nos nomine dicti monasterii dictam locationem non fecissemus tibi nisi solvisses nobis nomine dicti monasterii dictam peccunie quantitatem que dicto / monasterio necessaria erat pro dicto opere faciendo. Versa vice ego dictus Iacobus promito et convenio vobis, stipulantibus nomine dicti monasterii, / dictam pensionem solvere vobis dicto nomine singulis annis per me vel successores meos, eo sane intellecto et acto quod illa persona solum / de dicta pensione solvenda teneatur que dictum edificium super dicto solo seu terra tenuerit et ad quam dictum edificium et ius soli pervenerit. / Predicta omnia et singula dictis nominibus promiserunt inter se dicti abbas et monaci nomine dicti monasterii ex una parte et dictus Iacobus ex alia / attendere, complere et observare et in nullo contravenire, alioquin libras viginti quinque ianuinorum nomine pene inter se adinvicem stipulantes promiserunt / et proinde obligaverunt inter se adinvicem, videlicet dicti abbas et monaci bona dicti monasterii et dictus Iacobus bona sua pignori. Actum in / porticu dicti monasterii. Testes presbiter Iohannes, capellanus dicti monasterii, Manuel campanarius, filius Iacobi, et Petrus Piper de Clavaro. Anno dominice / nativitatis M° CC° LXXXI°, ind(ictione) tercia, die XXVIII ianuarii, inter primam et terciam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a quam: quem *in A.*

896

1291, dicembre 1, Genova

Antonio di Negro vende a Leone di Gavi, che acquista in nome e per conto del monastero di Santo Stefano, la dodicesima parte di un denaro del pedaggio della porta d'ingresso alla città, al prezzo di 50 soldi.

Original e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 270.

La pergamena presenta due piccoli fori tra le righe 4^a e 5^a e sotto alla sottoscrizione del notaio.

A tergo, di mano coeva: « De pedagio porte Vacharum ».

Sull'argomento v. nn. 453, 840, 1081.

In nomine Domini amen. Ego Antonius de Nigro vendo, cedo et trado seu quasi trado tibi Leoni de Gavio, / ementi nomine et vice monasterii Sancti Stephani Ianuensis, de pecunia dicti monasterii, duodecimam / partem unius denarii in pedagio porte et ius habendi et colligendi et percipiendi quicquid ex ipsa XII^a / parte colligitur et percipitur sive colligi et percipi consuevit ubicumque, finito precio soldorum quinquaginta / ianuinorum, quos a te habuise et recepisse confiteor de pecunia dicti monasterii et de quibus me bene quietum et solutum vo/co, renuntians exceptioni non numerate et non recepte pecunie, precii non soluti et omni alii exceptioni. Et si ultra dictum / precium valet dicta XII^a pars denarii ipsius, sciens veram extimationem, id tibi, nomine dicti monasterii, mera, pura et / inrevocabili donatione inter vivos dono atque remito, renuntians legi qua subvenitur venditoribus deceptis in contractu ultra / dimidiam iusti precii et omni iuri. Cuius XIIe partis possessionem tibi confiteor tradidisse dicto nomine, constituens me ipsam pro te / et tuo nomine possidere quamdiu possedero et precario, dans tibi, nomine dicti monasterii, potestatem apprehendendi possessionem dicte / XIIe partis de cetero quando-cumque tibi placuerit tua auctoritate sine decreto et auctoritate alicuius magistratus et sine mea / omniumque personarum pro me contradictione et promitto tibi, dicto nomine recipienti, dictam XII^{am} partem denarii dicto monasterio de cetero non impedire nec subtrahere neque advocare, set potius ab omni persona, loco, collegio et universitate / defendere^a meis propriis expensis, remissa tibi et dicto monasterio necessitate denunciandi et hoc sub pena dupli dicti / precii et ypotheca bonorum meorum, ratis manentibus supradictis. Insuper omnia iura, rationes et actiones que et quas / habeo et mihi competunt in dicta XII^a parte tibi, dicto nomine recipienti, pro dicto precio et ex causa dicte vendicionis do, cedo et / trado, ut ipsis iuribus uti possis et possit dictum monasterium agere et experiri in iudicio et extra contra quamcumque / personam sicut possum et umquam melius potui, constituens inde te procuratorem ut in rem dicti monasterii. Actum Ianue, in apotheca / quam tenet Michelinus speciarus, M^o CC^o LXXXVI°, ind(ictione) IIII^a, die prima decembris, inter primam et terciam. Testes dictus Michelinus / et Bertolinus Ferrarius speciarus.

(S.T.) Ego Bartholomeus de Strupa, notarius sacri palatii, rogatus scripsi.

^a defendere: *in calce al documento con segno di richiamo.*

897

1292, febbraio 12, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua ad Oberto Gaione un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 33 soldi.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 144 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Obertus Gaionus »; in quello inferiore, di mano trecentesca: « XIII »; in quello interno, di mano moderna: « 1292, 12 febbraio ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Nicola Beaqua, frater Benedictus, frater Manuel, / frater Balianus, frater Guillelminus et frater Nicolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et conce/dimus tibi Oberto Gaiono ut superficiario a nativitate Domini proxime preterita im perpetuum solum sive terram dicti monasterii supra quam habes / edificium unum domus et cui coheret ante carrubius, retro terra monasterii locata heredibus Guirardi Bisacie, ab una parte terra monasterii /supra quam habent dicti heredes tintoriam, ab alia edificium domus Iacobi de Pinu. Quod solum sive terram tibi et successoribus / tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto / monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet / seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus / habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine / confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel / successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis le-

gitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, / remissa tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alioquim si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine / dicti monasterii tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obli/gamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum triginta trium ianuinorum / singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius / tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum aut personam qui sive que non sit / subiecta iurisdicioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem / tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio / sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, / videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod / si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de / singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferetur in heredem et si in aliquo / de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transfe/retur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus / infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum / Obertum vel successores suos a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. / Versa vice ego predictus Obertus, dictam terram et solum iure superficiario reccipiens a vobis nomine dicti monasterii et sub pactis et modis suprascriptis, / promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis / et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta attendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et / solvere ut supra pre-

dictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum / et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos in perpetuum soldos triginta tres ianuinorum infra octavam nativitatís / Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio / habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta / omnia et singula promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, / libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis reccipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic / observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum Ianue, in porticu dicti / monasterii. Testes presbiter Iohannes, capellanus dicti monasterii, et Petrus, canevarius dicti monasterii. Anno dominice nativitatís M° CC° LXXXII, ind(ictione) / IIIª, die XII februarii, post vespervas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

898

1292, febbraio 12, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Giacomo de Pinu lanerius un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 30 soldi.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 144 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iacobus de Pinu »; « Modo est Andrioli botarii »; in quello esterno, di mano trecentesca: « S. XXX »; di mano moderna: « 1292, 12 febbraio ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Nicola Beaqua, frater Benedictus, frater Manuel, / frater Balianus, frater Guillelminus et frater Nicolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus /

tibi Iacobo de Pinu lanerio ut superficiario a nativitate Domini proxime preterita im perpetuum solum sive terram dicti monasterii supra quam habes / edificium unum domus et cui coheret ante carrubius, retro terra monasterii locata heredibus Guirardi Bisacie, ab uno latere edificium / heredum Placibilis et ab alio edificium Oberti Gayoni. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, / cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi / et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut / tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere perpetuo. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi / quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus / tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successo/ribus tuis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de / predictis fuerit contrafactum, libras viginti quimque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et / ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, / concedimus et tradimus pro pensione soldorum triginta ianuinorum singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod / non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium / seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta / iurisdicioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium / sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti / monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli / denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si / precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant sol/vi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut

supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferetur / in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a / iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento / simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio / et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Iacobum vel successores suos a solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto / monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Iacobus, dictam terram et / solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et / modis suprascriptis, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos / singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta atendere / et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium / sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre soldos / triginta ianuinorum infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti / monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum / per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, / alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis recipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis / manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. / Actum in porticu dicti monasterii. Testes presbiter Iohannes, capellanus dicti monasterii, et Petrus, canevarius dicti monasterii. Anno dominice nativitatis / M° CC° LXXXII°, ind(ictione) quarta, die XII februarii, post vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

1292, febbraio 22, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Giovanni de Podio de Monleone, abitante in Bisagno, e ai suoi eredi un terreno con casa in Bisagno, per il canone annuo di 7 lire e 2 capponi per i primi sei anni e di 7 lire, 10 soldi e 2 capponi per gli anni seguenti, con obbligo di migliorie del terreno e di manutenzione della casa. Noxenis clavonerius si costituisce fideiussore.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 145 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Iohannes de Podio »; « in quello esterno, di mano trecentesca: « Lb. vii, s. x »; in quello interno, di mano moderna: « 1292, 22 febbraio ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, / frater Guillelminus et frater Nicolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus / tibi Iohanni de Podio de Monleone qui habitas in Biss(anne) et heredibus tuis quandam terram dicti monasterii positam in Biss(anne) cum domo supraposita / et quam tenere consuetus es a dicto monasterio et quam solebat tenere antequam te Iohannes Discalcus a nativitate Domini proxime preterita / usque ad annos viginti novem tunc proxime completos te dante et solvente omni anno dicto monasterio pro pensione et condi/cione dicte terre in primis annis sex proxime venturis quolibet anno libras septem ianuinorum et capones duos sive galinas valen/tes soldos quimque ianuinorum et in reliquis annis viginti tribus tunc proxime sequentibus libras septem et soldos decem ianuinorum et galinas / duas sive capones valentes soldos quimque ianuinorum quolibet anno. Quam terram cum domo nomine dicti monasterii promittimus tibi / et heredibus tuis dimitere usque dictum terminum et non auferre neque pensionem augere, set tamquam rem locatam tibi deffendere, / alioquim penam dupli dicte pensionis dicto nomine tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti / monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Iohannes promitto et convenio vobis dictis abbati et monacis, / recipientibus nomine dicti monasterii, dictam ter-

ram cum domo tenere a vobis pro dicto monasterio usque dictum terminum et ipsam meliorare, / bonificare et non deteriorare, domum continue habitare et ipsam terram neque domum alicui non locare et domum predictam / tenere et manutenere coopertam de cooperturis meis propriis expensis et dictam pensionem, ut superius dictum est, solvere vobis / nomine dicti monasterii per hos terminos, videlicet medietatem dicte pensionis in festo sancti Michaelis et aliam medietatem infra / octavam nativitatis Domini, alioquin penam dupli dicte pensionis vobis stipulantibus nomine dicti monasterii promitto et nichilominus cadam a iure / locacionis et proinde omnia bona mea habita et habenda vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, pignori obligo. Insuper ego Noxenis / clavonerius pro dicto Iohanne versus vos dictos abbatem et monachos de predictis omnibus et singulis solempniter intercedo et / fideiubeo et inde me constituo proprium et principalem debitorem sub ipotheca et obligacione bonorum meorum, renuncians iuri de principali et omni / iuri. Actum Ianue, in claustro dicti monasterii. Testes Leo de Portudalfino et Obertus, familiaris domini abbatis. Anno dominice nativitatis M^o / CC^o LXXXII°, ind(ictione) III^a, die XXII februarii, in vesperis.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

900

1292, febbraio 22, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Pagano lavator di Santo Stefano un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 22 soldi.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 145 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Paganus lavator»; «Modo heredum Nicole campanarii. M^o CCC XXX II»; in quello esterno, di mano trecentesca: «Lb. XII»; di mano moderna: «1292, 22 febbraio».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Guillelmus et frater Ni/colinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti

monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Pagano lavatori de Sancto Stephano ut su/perficiario a nativitate Domini proxime preterita im perpetuum solum sive terram dicti monasterii supra quam habes edificium unum domus et cui coheret / ante carrubius, retro terra dicti monasterii locata heredibus Guirardi Bisacie, ab uno latere edificium Iohannis fratris Nigri monerii et ab alio edificium / Guirardi de Pignono. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedi-mus et concedimus^a / pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transfe-rentes omne ius quod / superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium / domus habere et tenere in perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, / promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis / non auferre nec pen-sionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi / et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alioquim si in aliquo de predictis fuerit contra-factum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti mona-sterii / tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pi-gnori obligamus. / Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum vi-ginti duorum ianuinorum singulis annis / solvenda dicto monasterio infra oc-tavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum trans/ferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hos-pitale seu in aliquam domum / seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdicioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit / per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi / dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, / videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam aliena-cio fiet, quod / si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de /

singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod <non> intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferetur in heredem et si in aliquo / de predictis contraferet, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam / transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et conditionibus / infra mensem unum a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per / dictum Paganum vel successores suos a solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio / sit finita. Versa vice ego dictus Paganus, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione / solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promitto vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram / tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo / et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim / et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti / soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos viginti duos ianuinarum infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona / inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies / octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promitto vobis, recipientibus nomine / dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinarum nomine pene vobis recipientibus / dicto nomine stipulantibus promitto, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis recipientibus / dicto nomine pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in claustro dicti monasterii. Testes presbiter Iohannes, capellanus dicti monasterii, / et Claponus de Clavaro. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXII°, ind(ictione) IIII^a, die XXII februarii, in vesperis.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue* pro pensione

901

1292, luglio 15, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Lanfranco de Astrico di Bisagno un terreno con casa per il canone annuo di 6 lire, 10 soldi e 2 galline, con obbligo di miglione del terreno e di manutenzione della casa, annullando le precedenti locazioni già concesse a Lanfranco sul medesimo terreno.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 146 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Lanfrancus de Astrego»; «De Astrego»; «Modo est Iacobi de Axereto macelarii». In calce al testo, di mano moderna: «1292, 15 luglio».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Nicola Beagua, frater Benedictus, frater Ma/nuel, frater Guillelminus et frater Nicolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine / concedimus tibi Lanfrancho de Astrico de Biss(anne) et heredibus tuis legitimis ex te natis terram dicti monasterii cum domo supraposita et quam / terram solitus es tenere a dicto monasterio a nativitate Domini proxime ventura usque ad annos viginti novem tunc proxime completos, te / dante et heredibus tuis dantibus et solventibus annuatim in fine cuiuslibet anni dicto monasterio vel eius certo misso pro pensione et / condicione dicte terre libras sex et soldos decem ianuinorum et gallinas duas valentes soldos sex ianuinorum. Quam terram cum domo / promittimus et convenimus tibi et heredibus tuis usque dictum terminum dimittere et non auferre nec pensionem augere, set tamquam / rem locatam tibi defendere, alioquin penam dupli dicte pensionis tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde / omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Lanfrancus promitto et convenio vobis dictis / abbati et monacis, recipientibus nomine et vice dicti monasterii, dictam terram cum domo a vobis pro dicto monasterio tenere usque dictum terminum / et ipsam meliorare et non deteriorare, domum continue habita-

re et ipsam terram neque domum alicui non locare sine licencia / dicti domini abbatis et domum manutenere de cooperturis claparum meis propriis expensis et dictam pensionem omni anno solvere dicto monasterio / infra octavam nativitatis Domini, alioquin penam dupli dicte pensionis vobis stipulantibus nomine dicti monasterii promito et proinde omnia bona mea habita / et habenda vobis pignori obligo. Et omnia instrumenta locacionis per dictum monasterium facta de dictis terra et domo dicto Lanfranco hinc retro sint / cassa et irrita et ipsa cassant partes, instrumento presenti in suo robore permanente. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Guillelmus de / Sancto Stephano lanerius et Obertinus, domicellus dicti domini abbatis. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXXII, ind(ictione) III^a, die XV iulii, inter nonam / et vesperas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

902

1292, luglio 15, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Guglielmo di Santo Stefano lanerius un suolo su cui insistono tre sue case contigue, per il canone annuo di 45 soldi.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 146 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Guillelmus de Sancto Stephano»; «A.»; «Paschalis de Sancto Stephano»; in quello esterno, di mano trecentesca: «S. XLV»; di mano moderna: «1292, 15 luglio».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Manuel, frater Guillelminus et frater Nicolinus, / monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Guillelmo de Sancto Stephano lanerio ut superficiario / a nativitate Domini proxime ventura im perpetuum solum sive terram dicti monasterii super quod habes edificia tria domorum contigua et quibus coheret ante / via^a sive plathea Ponticelli, ab

uno latere carrubius, ab alio latere edificium Pascalis barberii mediante trexenda in parte et in parte / heredum Corveti, retro trexenda. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedi/mus pro pensione infrascripta singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes / omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto / solo seu terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi / tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permitere habere et tenere et ipsum / sive ipsam a te vel successoribus tuis <non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis> legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alio/quim si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus / supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi / ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum quadraginta quimque ianuinorum singulis annis / solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi / concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale / seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem / militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam / personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis / libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem / et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel / modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii / et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferetur in heredem et

si in aliquo de predictis contrafieret, / ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur / dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et / condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. / Acto quod si cessaretur per dictum Guillelmum vel successores suos a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam / recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego dictus Guillelmus, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a te nomine / dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, recipientibus nomine / dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis / suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta attendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare / et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum / et dare et solvere dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos quadraginta quinque / infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore / fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem / ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, attendere, complere et observare, alioquin si in aliquo / de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinarum nomine pene vobis recipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, pro qua / pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. / Testes Lanfrancus de Astrico de Biss(anne), Claponus de Clavaro et Petrus, canevarius dicti monasterii. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXXII°, / ind(ictione) IIII^a, die XV iulii, inter nonam et vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a via: *con segno abbreviativo superfluo.*

903

1292, luglio 15, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Guglielmo di Santo Stefano lanerius un suolo su cui insiste una sua casa per il canone annuo di 13 soldi e 6 denari.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 147 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Guillelmus de Sancto Stephano »; « Modus est Vialis de Maxenna ». In calce al testo, di mano moderna: « 1292, 15 luglio ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Nicola Beaqua, frater Benedictus, frater Manuel, frater / Guillelminus et frater Nicolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Guillelmo de / Sancto Stephano lanerio ut superficiario a nativitate Domini proxime ventura im perpetuum solum sive terram dicti monasterii super quam habes edificium unum domus / et cui coheret ante via, retro trexenda, ab uno latere edificium Nigri de Cucurno et ab alio edificium Iacobi barberii. Quod solum sive terram tibi / et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub / pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius / habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et / terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum / solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre / nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime deffendere expensis proprii dicti monasterii, remissa tibi et successoribus / tuis neccessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti

quimque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii / tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori / obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum tresdecim / et denariorum sex ianuinorum singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium / sive ius tibi concessum transferre aliquo alienationis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale / seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem mili/tem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, / collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris / precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem / per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset vel modicum precium in fraude / adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod / non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferetur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio / dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius / et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die emptionis, ven/dicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Guillelmum vel successores / suos a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa / vice ego dictus Guillelmus, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a te nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis / annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promitto vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto / monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo / et forma suprascripta atendere, complere et observare perpetuo per me et successores

meos et dare et solvere ut supra predictos singulos de/narios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto / monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos tresdecim et denarios sex ianuinorum. Et si forte aliqua in/famis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam / infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito et / convenio vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras XXV ianuinorum / nomine pene vobis reccipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona / mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Lanfrancus de Astrico / de Biss(anne), Claponus de Clavaro et Petrus, canevarius dicti monasterii. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXIIII°, ind(ictione) IIII^a, die / XV iulii, inter nonam et vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

904

1292, agosto 10, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni rinnovabili a Pasquale Draco di Santo Stefano e ai suoi eredi un terreno con casa in Carignano, per il canone annuo di 15 lire, con obbligo di migliorie del terreno, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita degli edificati.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 147 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Pascali Drago »; in quello esterno, di mano moderna: « 1292, 10 novembre ».

Il documento è barrato con una linea obliqua.

Sull'argomento v. n. 1193.

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Guillelminus et frater / Nicolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Paschali Draco de Sancto Stephano / et heredibus tuis terram dicti monasterii positam in Calignano cum domo supraposita et cui coheret superius terra heredum ecclesie Sancte Marie de Ca/stello, inferius via publica, ab una parte terra heredum quondam Iacobi Fontane et ab alia terra dicti monasterii a nativitate Domini proxime ventura usque / ad annos viginti novem proxime completos et, finitis dictis viginti novem annis, usque ad alios viginti novem annos tunc proxime completos / et, finitis dictis viginti novem annis, usque ad alios viginti novem tunc proxime completos, te dante et solvente et heredibus tuis dantibus / ^a et solventibus nobis pro dicto monasterio sive dicto monasterio vel eius certo misso omni anno pro pensione et condicione dicte terre libras quindecim / ianuinorum infra octavam nativitatis Domini. Quam terram cum domo nomine dicti monasterii promittimus et convenimus tibi et heredibus tuis dimittere et non auferre / neque pensionem augere, set tamquam rem locatam tibi et heredibus tuis deffendere, alioquim penam dupli dicte pensionis nomine dicti monasterii / tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Et ego dictus Paschalis / per me et heredes meos promito et convenio vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictam terram cum domo a vobis pro dicto monasterio tenere et ipsam / meliorare et bonificare et dictam pensionem omni anno solvere dicto monasterio, videlicet libras quindecim ianuinorum, et non vendere vel alie/nare edificium vel edificia que fient in ipsa terra per me vel per aliquem alium qui in ipsa terra edificaret vel aliquod eorum sine licencia / et voluntate domini abbatis dicti monasterii qui pro tempore fuerit et si dictum monasterium ipsa edificia vel aliquod eorum emere voluerit, debeat illud / vel illa habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et non vendere ipsa edificia vel aliquod eorum alicui nobili vel servo / vel ecclesie vel hospitali et facere et curare ita et sic quod ille qui emerit dicta edificia vel aliquod eorum dabit et solvet dicto monasterio / pro qualibet libra precii dictorum edificiorum vel alicuius eorum vel valimenti eorundem, si iusto precio alienata non essent, denarios duo/decim pro qualibet libra pro recognicione domini dicte terre. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati / dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in ipsis edificiis vel aliquo eorum ha-

bitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum / per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Que omnia et singula promitto et convenio vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et / observare et in nullo contravenire, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinarum nomine pene vobis^b nomine dicti monasterii / stipulantibus promittimus^c et proinde omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in claustro dicti / monasterii. Testes Guillelmus de Sancto Stephano lanerius et Raynaldus speciarius de Porta. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXXII°, ind(ictione) III^a, die / X augusti, in vesperis.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue ripetuto* dantibus ^b vobis: *in soprilinea* ^c promittimus: *così A.*

905

1292, agosto 10, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Valente Nepitella di Bisagno e ai suoi eredi legittimi un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 5 soldi per ogni tavola.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 148 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: «Valentinus Nepitella»; in quello esterno, di mano moderna: «1292, 1 novembre».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Guillelminus / et frater Nicolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Valenti Nepitelle / de Biss(anne) et heredibus legitimis ex te natis terram sive solum dicti monasterii supra quam habes edificium unum domus <et cui coheret> ante via, retro terra / dicti monasterii, ab una parte clusa et ab alia terra dicti monasterii a nativitate Domini proxime preterito^a usque

ad annos viginti novem tunc proxime completos, / te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio vel eius certo misso pro pensione sive condicione dicte terre soldos quinque / ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura. Quam terram nomine dicti monasterii promittimus^b tibi dimittere et non auferre nec / pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, / ratis manentibus supradictis, pro qua pena et predictis omnibus et singulis observandis omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa / vice ego dictus Valente, reccipiens dictam locacionem pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, / ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos quimque ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura, annu/atim dare et solvere infra octavam natiuitatis Domini dicto monasterio vel eius certo misso et non vendere vel alienare ipsum edificium sine / licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere a dicto abbate et si forte dictum edificium alicui vendi contigerit, / debeat prius denunciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si dictum monasterium emere voluerit ipsum, debeat illud habere ad minus / de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi / alicui nobili vel seruo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edifficium / seu partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum legitimum ex me / natum, teneat dare et solvere dicto abbati vel eius misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognicione / domini dicte terre denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debbit ex dicto edificio seu valimenti ipsius, / si iusto precio alienatum non esset et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu / in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur abbati dicti / monasterii vel eius certo misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio vel parte ipsius seu possessionis habite / pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debbit seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti / eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dic-

tum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum / et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua / huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empcionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto / monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, / eciam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto / monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte / locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati predictis venerit ad / standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius / monasterii, alioquin, si in aliquo de predictis contrafecero et quociens, promitto vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, et per vos eidem monasterio dare et / solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinorum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predictae et pro predictis omnibus et / singulis observandis omnia bona mea habita et habenda et specialiter edificium supradictum vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, pignori obligo. Actum / in claustro dicti monasterii. Testes Guillelmus de Sancto Stephano lanerius et Raynaldus speciarius de Porta. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXIIII°, / ind(ictione) IIII^a, die X augusti, in vesperis.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a preterito: *così A* ^b *segue vobis*

906

1292, settembre 9, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Guilino di Santo Stefano un suolo su cui insistono due sue case contigue, oltre ad un terreno libero retrostante, per il canone annuo di 50 soldi.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 148 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: «Guiginus de Sancto Stephano»; in quello esterno, di mano trecentesca: «s. L»; in quello inferiore, di mano trecentesca: «Die XXV augusti Inspara (Inspara: *di lettura incerta*) emit»; in quello interno, di mano moderna: «1292, 9 settembre».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Nicola Beaqu, frater Benedictus, frater Guillelmus et frater Nicolinus, / monaci dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Guilino de Sancto Stephano ut superficiario a natiuitate Domini proxime ventura im perpetuum solum / sive terram dicti monasterii super quam habes edificia duo domorum contigua et quibus coheret ante via, retro terra vacua dicti monasterii tibi data et lo/cata in presenti instrumento, ab uno latere edificium Iohannis Enrici lanerii et ab alio edificium Verdine, filie quondam Erzenobi; item terram vacuam dicti / monasterii que est retro dicta edificia et cui coheret superius terra Oberti de Mazasco, inferius edificia superius nominata, ab una parte terra vacua monasterii locata / Iohanni Enrici lanerio et ab alia terra vacua dicti monasterii locata dicte Verdine. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii in perpetuum / damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te trans/ferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super / dicto solo seu terra edificia domorum habere et tenere in perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi / tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam / a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, / remissa tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinarum nomine pene nomine / dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et / terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum quinquaginta ianuinarum singulis annis solvenda / dicto monasterio infra octavam natiuitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dicta

edificia sive ius tibi concessum transferre aliquo / alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam / qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per / aliquem successorem tuum dicta edificia sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio / sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dictorum edificiorum fiet, videlicet / singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium / adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis / libris valimenti dictorum edificiorum et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferretur in heredem et si / in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod / illa persona in quam transferentur dicta edificia vel aliquod eorum vel pars ipsorum et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento / simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet / ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Guilinum vel successores suos a solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum / et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Guilinus, dictam terram et solum iure superficiario / recipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, / promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales / sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores / meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dicta edificia sive ius transferre nisi cum / observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos quinq̄ua/ginta ianuinorum infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti / monasterii, qui pro tempore fuerit, in dictis edificiis vel aliquo eorum habitaverit, ipsam

inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit / nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere / et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis reccipientibus dicto nomine stipulantibus promito, / ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificia / supradicta. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Oddo de Vercellis, familiaris dicti monasterii, et Leo de Portudalfino. Anno dominice natiuitatis M° CC° / LXXXII°, ind(ictione) IIII^a, die IX septembris, in vesperis.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

907

1292, ottobre 21, <Genova>

Beltramo Megerius cede in solutum a Buontempo di Santo Stefano del fu Tommaso, lanerius, una casa che insiste sul suolo del monastero di Santo Stefano, fuori della porta di Sant'Andrea, oltre ai diritti su un terreno retrostante.

Notizia in n. 1161.

Notaio: Corrado «de Baamonte».

908

1292, novembre 13, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Ricobono di Rapallo di Santo Stefano un suolo su cui insistono sue case, per il canone annuo di 48 soldi.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 149 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Richobonus de Rapallo»; «Modo est Andrioli de Sancta Agnete»; in quello esterno, di mano trecentesca: «XLVIII»; in quello interno, di mano moderna: «1292, 13 novembre».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater / Guillelminus et frater Nicolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Ricobono de Rappallo de Sancto / Stephano ut superficiario a nativitate Domini proxime ventura im perpetuum solum sive terram dicti monasterii super quam habes edificia domorum, quibus / coheret ante carrubius, retro terra monasterii locata Loysio Calvo notario, ab uno latere terra monasterii supra quam habet edificium Iohannes Merlus et ab alio terra / Lucheti Gatiluxii. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione / singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario / competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificia domorum / habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, / promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis <non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis> legi/time deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, / libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona / dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus pro pensione soldorum / quadraginta octo ianuinorum singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus / tuis dicta edificia vel aliquod eorum sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum / vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iuris-

dicioni iudicis secularis / nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dicta edificia sive ius transferri in aliquam / personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis / libris precii quo vendicio seu alienacio dictorum edificiorum fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem / et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel mo/dicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dictorum edificiorum et / iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferetur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc / liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferentur dicta edificia / vel pars ipsorum et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die / empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Ricobonum / vel successores suos a solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit / finita. Versa vice ego dictus Ricobonus, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta / pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promitto vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, / dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et / predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta attendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra / predictos singulos denarios duodecim et non aliter dicta edificia sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et / solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum sodos quadraginta octo ianuinarum infra octavam nativitatis / Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dictis edificiis vel aliquo / eorum habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam mihi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia / et singula promitto vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, attendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quin-

que / ianuinorum vobis reccipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda / vobis pignori obligo et specialiter edificia supradicta. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Guilinus de Sancto Stephano et presbiter Iohannes, capellanus / dicti monasterii. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXII°, ind(ictione) V^a, die XIII novembris, post vespervas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

909

1292, novembre 13, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Giovanni Merlo di Santo Stefano un suolo su cui insiste una sua casa, oltre ad un terreno libero retrostante, per il canone annuo di 22 soldi.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 149 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iohannes Merlo »; « Manuel Saba tenet dictum hedificium »; in quello esterno, di mano trecentesca: « Lb. I, s. II »; di mano moderna: « 1292, 13 novembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Nicola Beagua, frater Manuel, frater Balianus, frater Guillelminus et frater Nicolinus, monaci / dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Iohanni Merloni de Sancto Stephano ut superficiario a nativitate Domini proxime ventura / im perpetuum solum sive terram dicti monasterii supra quam habes edificium unum domus cum terra vacua que est retro dictum edificium et cui coheret ante / carrubius, retro terra monasterii locata Iohanni de Presbitero, ab uno latere terra monasterii locata Ricobono de Rappallo et ab alio terra Lucheti Gatiluxii. / Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii in perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto / monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario

competere debet seu quod superficiarius / habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere in perpetuum. Cuius soli et terre possessionem / et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi / et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus / tuis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit / contrafactum, libras viginti quinque ianuinarum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum / omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus / tuis pro pensione soldorum viginti duorum ianuinarum singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis / dictum edificium sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod / hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdicioni iudicis secularis nec in aliquem mili/tem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, / collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii / quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam / in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli / denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri / pro eo quod transferretur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens / cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferretur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento / simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab / eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Iohannem vel successores suos a

solucionem dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram / predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Iohannes, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti / monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promitto vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et / terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo / et forma suprascripta attendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter / dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores / meos in perpetuum soldos viginti duos ianuinorum infra octavam nativitatibus Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati / dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promitto vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, attendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis / contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis recipientibus dicto nomine stipulantibus promitto, ratis manentibus suprascriptis, pro qua pena et ad sic / observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Guilinus de / Sancto Stephano et presbiter Iohannes, cappellanus dicti monasterii. Anno dominice nativitatibus M^o CC^o LXXXXII°, indictione V^a, die XIII novembris, post vespervas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

910

1292, novembre 13, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Pasquale de Semino tinctor un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 26 soldi.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 150 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: «Pascalis de Semino». In calce al testo, di mano moderna: «1292, 13 novembre».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Nicola Beagua, frater Manuel, frater Balianus, frater Guillelminus et frater Nicolinus, / monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Pascali de Semino tinctori ut superficiario a nativitate Domini / proxime ventura im perpetuum solum sive terram dicti monasterii supra quam habes edificium unum domus et cui coheret ante carrubius, retro terra monasterii locata heredibus / quondam Guirardi Bisacie, ab uno latere terra monasterii supra quam habet edificium Iacobus de Pinu et ab alio terra monasterii supra quam habet edificium Iohannes de Francisco. / Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio / sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo / conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod / superficiarius habere solet tibi dicto nomine tradidisse confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum / sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa / tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, / ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi / ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum viginti sex ianuinorum singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis / Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, / monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta / iurisdicioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque conti-

gerit^a per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium / sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti / monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim / pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione / vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, / salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio / dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens / instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empchonis, vendicionis vel / alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Pascalem vel successores suos a solucione / dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Paschalis, / dictam terram et solum iure superficiario reccipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub / pactis et modis suprascriptis, promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singula/res et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta atendere et observare perpetuo / per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre / nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum sodos viginti sex ianuinorum / infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio / habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula / promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum / nomine pene vobis reccipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti

monasterii^b habita / et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Guilinus de Sancto Stephano et presbiter / Iohannes, capellanus dicti monasterii. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXXII°, ind(ictione) V^a, die XIII novembris, post vespervas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue depennato* te ^b dicti monasterii: *cosi A.*

911

1292, dicembre 8, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua al notaio Loisio Calvo, cancelliere del comune di Genova, un suolo su cui insiste una sua casa, oltre ad un terreno retrostante, per il canone annuo di 32 soldi.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 150 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: «Loysius Calvus»; in quello esterno, di mano trecentesca: «XXXII»; è poi presente una manicola di mano moderna: «1292, 13 decembre».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Guillelmus et frater / ^a Nicolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Loysio Calvo notario, can/zellerio comunis Ianue, ut superficiario a nativitate Domini proxime ventura im perpetuum solum sive terram dicti monasterii supra quam habes edificium unum / domus cum terra vacua retro posita murata umdique muris et cui edificio et terre coheret ante via, retro terra monasterii locata Ricobono de / Rappallo, ab uno latere edificium domus Symonis Quartani notarii et ab alio edificium Donati taliatoris. Quod solum sive terram tibi et successoribus / tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis / et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere / solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edifi-

cium domus habere et tenere in perpetuum. Cuius soli et terre / possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et / terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, / set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime defendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis necessitate denuntiandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, / ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod / solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum triginta duorum ianuinorum singulis / annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius / tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale / seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem militem / aut servum et quocumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, / collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis / libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem / per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in / fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, / salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto / monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium et quociens / vel pars ipsius instrumentum locacionis et condicionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empccionis, / vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Loygium vel successores / suos a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit

finita. Versa / vice ego predictus Loysius, dictam terram et solum iure superficiario reccipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda sin/gulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto / monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma / suprascripta attendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter / dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me / et successores meos im perpetuum soldos triginta duos ianuinorum infra octavam nativitatis Domini. Et si aliqua infamis persona inhoneste fame vel / iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum / per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, attendere, complere et observare, / alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis reccipientibus dicto nomine stipulantibus promito, / pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in claustro / dicti monasterii. Testes presbiter Petrus, filius quondam Iohannis macellarii, Iacobinus de Serra lanerius et Guilinus de Sancto Stephano. Anno dominice nativitatis / M^o CC^o LXXXII°, ind(ictione) V^a, die VIII decembris, inter nonam et vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue ripetuto* Guillelminus

912

1292, dicembre 8, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua al notaio Loisio Calvo, cancelliere del comune di Genova, un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 16 soldi.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 151 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: «Loysius Calvus»; in quello esterno, di mano trecentesca: «s. XVI». In calce al testo, di mano moderna: «1292, 8 decembre».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Guillelminus et / frater Nicolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Loysio Calvo notario, cancellerio / comunis Ianue, ut superficiario a nativitate Domini proxime ventura im perpetuum solum sive terram dicti monasterii supra quam habes edificium unum domus / et cui coheret ante via, retro terra vacua dicti monasterii sive quedam terracia mediante trexenda, ab uno latere edificium domus Bartholomei de / Strupa notarii et ab alio edificium quondam Filipi callearii. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, ce/dimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, conce/dentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, / ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile / dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo / tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum / et terram tibi et successoribus tuis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alioquin si in / aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, / pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut / supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum sexdecim ianuinorum singulis annis solvenda dicto monasterio / infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre aliquo alie/nacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu / locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdicioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque / contigerit per te vel per aliquem succes-

sorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu uni/versitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim <de sing>ulis libris precii quo / vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam / in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii / duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transfe/ratur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo / et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis / et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et reccipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur / per dictum Loysium vel successores suos a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio / sit finita. Versa vice ego predictus Loysius, dictam terram et solum iure superficiario reccipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda / singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto / monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta / atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium / sive ius in alium transferre nisi cum observacione <predictorum> et dare et solvere dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre per me et successores meos / im perpetuum soldos sexdecim ianuinorum infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, / qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius <monasterii>. / Predicta omnia et singula promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras / viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis reccipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum / omnia bona

mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supra-
dictum. Actum in claustro dicti monasterii. Testes presbiter Petrus, / filius
quondam Iohannis macellarii, Iacobinus de Serra lanerius et Guilinus de
Sancto Stephano. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXXII°, ind(ictione) V^a,
die / VIII decembris, inter nonam et vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

913

1292, dicembre 8, Genova

*Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua al notaio
Loisio Calvo, cancelliere del comune di Genova, che agisce a nome e per conto
del padre Rollando Calvo, un suolo su cui insiste una casa di quest'ultimo, ol-
tre ad un terreno libero retrostante, per il canone annuo di 16 soldi.*

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 151 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: «Loysius Calvus»; in quello esterno, di
mano trecentesca: «s. XVI»; di mano moderna: «1292, 8 dicembre».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater
Gregorius prior, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater
Guillelminus et frater / Nicolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice
dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Loysio
Calvo notario, canzelerio comunis Ianue, reccipienti / hanc locacionem
nomine et vice Rollandi Calvi patris tui, solum sive terram dicti monasterii
supra quam habet dictus pater tuus edificium unum domus cum / terra va-
cua que est retro dictum edificium ut superficiario a nativitate Domini pro-
xime ventura im perpetuum et cui solo et terre vacue coheret ante via, retro
/ murus civitatis, ab uno latere terra edificium domus Agnetis uxoris quon-
dam Rolandini et terra vacua dicti monasterii, ab alio latere edificium Oberti
de Garibaldo et / terra vacua dicti monasterii. Quod solum sive terram tibi
reccipienti dicto nomine et successoribus dicti Rollandi nomine dicti mona-
sterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus / pro infrascripta pen-

sione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infra-scriptis, concedentes tibi, reccipienti dicto nomine, et in te transferentes / omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut dictus Rollandus et successores sui possit super / dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere in perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi, reccipienti / dicto nomine, tradidisse dicto nomine confitemur, promitentes dicto nomine tibi, reccipienti dicto nomine, dictum solum et terram perpetuo dicto Rollando et successoribus suis permittere / habere et tenere et ipsum sive ipsam a dicto Rollando vel successoribus suis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram ipsi Rollando et successoribus suis / legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa ipsi Rollando et successoribus suis neccessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, / libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti dicto nomine promitimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum / omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi reccipienti dicto nomine pignori obligamus. Quod solum et terram tibi reccipienti dicto nomine ut supra dicto nomine / damus, concedimus et tradimus tibi reccipienti nomine dicti Rollandi et successoribus suis pro pensione soldorum sexdecim ianuinorum singulis annis solvenda dicto monasterio / infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat dicto Rollando nec successoribus suis dictum edificium sive ius sibi concessum transferre aliquo alienacionis / titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive / que non sit subiecta iurisdicioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per dictum Rollandum vel per / aliquem successorem suum dictum edificium sive ius sibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive / abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet / singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium / adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris / valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo de / predictis contraferet, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram

recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur / dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem / a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cesaretur per dictum Rollandum vel / successores suos a solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice / ego dictus^a Loysius, nomine dicti Rollandi, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda / singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito dicto nomine vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere / pro dicto monasterio per dictum Rollandum et successores suos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta / modo et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per dictum Rollandum et successores suos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios / duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli / et terre per dictum Rollandum et successores suos in perpetuum soldos sexdecim ianuinorum infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam mihi vel dicto Rollando / nunciatum fuerit per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula dicto nomine promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, atendere, / complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis recipientibus dicto nomine stipulantibus promito, / ratis mantibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium / supradictum. Actum in claustro dicti monasterii. Testes presbiter Petrus, filius quondam Iohannis macellarii, Iacobinus de Serra lanerius et Guilinus de Sancto / Stephano. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXXII°, ind(ictione) V^a, die VIII decembris, inter nonam et vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue depennato Ro*

1292, dicembre 8, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Giacomino de Serra lanerius un suolo su cui insiste una sua casa, oltre ad un terreno libero retrostante, per il canone annuo di 60 soldi.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 152 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Iacobus de Serra»; «M^o CCC XXX II est Iohannini Dominarum (Dominarum: *cosi*)»; «In perpetuum»; in quello esterno, di mano trecentesca: «Lb. III». In calce al testo, di mano moderna: «1292, 8 dicembre». In calce alla carta, di mano trecentesca: «XIII».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Guillemminus / et frater Nicolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Iacobino de Serra lanerio / ut superficiario a nativitate Domini proxime ventura im perpetuum solum sive terram dicti monasterii supra quam habes edificium unum domus cum terra / vacua retro ipsum edificium et cui edificio et terre coheret ante via, retro terra vacua dicti monasterii, ab uno latere edificium Bonaventure molinarii / cum terra vacua dicti monasterii, ab alio edificium Iohannis de Sancto Stephano et terra vacua monasterii locata Oberto Gaiono. Quod solum sive terram / tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub / pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere / solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et / terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum / et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non

aufferre nec pensionem augere, set ipsum / solum et terram tibi et successoribus tuis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alioquin si / in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promitimus, ratis manentibus supradictis, pro qua / pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine / damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum sexaginta ianuinorum singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, / ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, / monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit sub/iecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum / edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti / monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim / pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset / in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti / edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo de predictis / contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum / edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die / empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Iacobinum / vel successores suos a solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. / Versa vice ego predictus Iacobinus, dictam terram et solum iure superficario recipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda / singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere / a dicto monasterio per me et successores meos

singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo / et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim / et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti / soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos sexaginta ianuorum infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona / inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo / postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, / atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuorum nomine pene vobis reccipientibus dicto / nomine promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori oblige / et specialiter edificium supradictum. Actum in claustro dicti monasterii. Testes presbiter^a Petrus, filius quondam Iohannis macellarii, Guilinus de Sancto Stephano. / Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXXII°, ind(ictione) V^a, die VIII decembris, inter nonam et vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue* Iohannes

915

<1292, dicembre 25 – 1293, gennaio 24, Genova>

Giacomo, arcivescovo di Genova, dà licenza al monastero di Santo Stefano di alienare un terreno con casa in Quarto.

Notizia in n. 918.

Gli estremi cronologici sono indicati in base alla data del n. 918, assunta come termine « ante quem ».

1293, gennaio 17, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Giovanni de Enrico lanerius di Santo Stefano un suolo su cui insiste una sua casa, oltre ad un terreno libero retrostante, per il canone annuo di 31 soldi.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 152 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iohannes de Henrico »; « M° CCC XXX III, modo est Damiani de Vulturo »; « In perpetuum »; in quello esterno, di mano trecentesca: « s. XXXI »; di mano moderna: « 1293, 17 gennaio ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Balianus, frater Guillelminus et frater Nicolinus, mona/ci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Iohanni de Enrico lanerio de Sancto Stephano ut superficiario a nativitate / Domini proxime preterita im perpetuum solum sive terram dicti monasterii supra quam habes edificium unum domus, cui coheret ante via, retro terra dicti monasterii tibi locata / in presenti instrumento, ab uno latere edificium Guilini de Sancto Stephano et ab alio edificium Vassallini de Montelungo; item terram vacuum dicti / monasterii que est retro dictum edificium et cui coheret ante sive inferius dictum edificium, retro sive superius terra Oberti de Mazasco formaiarii, ab uno / latere terra dicti monasterii locata dicto Guilino et ab alio terra dicti monasterii locata dicto Vassallino. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis / nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis / infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, / ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod / superficiarius habere solet in solo conducto tibi tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi

dictum solum et terram perpetuo tibi et / successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus / tuis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit / contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum / omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus / tuis pro pensione soldorum triginta unius ianuinorum singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus / tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in / aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdicioni iudicis secularis nec in aliquem / militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, / collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii / quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam / in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, / singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur / alienacio fieri pro eo quod transferetur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram re/cuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis / et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet / dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Iohannem vel successores suos a solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio / solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego dictus Iohannes, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a / vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis superscriptis,

promito vobis, reccipientibus nomine / dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et / predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores meos singulares et universales sub / pactis et modis suprascriptis^a et / dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione / predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos triginta unum ianuinorum infra octavam / nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio / habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula / promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum / nomine pene vobis reccipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea / habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in claustro dicti monasterii. Testes Guilius de Sancto Stephano et Claponus de / Clavaro. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXIII, ind(ictione) v^s, die XVII ianuarii, inter primam et terciam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue ripetuto* et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta atendere et observare per me et successores meos

917

1293, gennaio 17, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Giovanni de Enrico lanerius di Santo Stefano un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 14 soldi.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 153 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iohanni de Henrico »; « In perpetuum »; « M° CCC XXX III est Cecilie, uxoris Dominici de Podio de Quarto »; in quello esterno, di mano trecentesca: « s. XIII ». In calce al testo, di mano moderna: « 1293, 17 gennaio ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Balianus, frater Guillelminus et frater Nicolinus, / monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus tibi Iohanni de Enrico lanerio de Sancto Stephano ut superficiario a nativitate Domini / proxime preterita im perpetuum solum sive terram dicti monasterii supra quam habes edificium unum domus et cui coheret ante via, retro terra dicti monasterii, / ab uno latere edificium Iacobi de Serra et ab alio edificium Oberti Gaioni. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii damus, / cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te trans/ferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis / super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius / habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et / tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime de/fendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras / viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia / bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum sive terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus / tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum quatuordecim ianuinorum singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat / tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum reli/giosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis / secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium / sive ius tibi con-

cessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et con/ventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet / singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, / quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim / debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio / fieri pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram re/cuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens in/strumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis / vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Iohannem vel successores suos a / solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa / vice ego predictus Iohannes, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione sol/venda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum so/lum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta / omnia suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios / duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio / pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos quatuordecim ianuinarum infra octavam nativitatis Domini. Et si forte / aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, / ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem dicti monasterii. Predicta omnia et / singula promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, / libras viginti quinque ianuinarum nomine pene vobis recipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena / et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum.

Actum / in claustro dicti monasterii. Testes presbiter Iohannes, capellanus dicti monasterii, et Guilinus de Sancto Stephano. Anno dominice nativitat^{is} M^o CC^o LXXXIII, / ind(ictione) V^o, die XVII ianuarii, inter primam et terciam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

918

1293, gennaio 24, Genova

Il monastero di Santo Stefano vende a Pasquale de Alimunda di Quarto un terreno vignato ed arborato con casa nel territorio di Quarto, al prezzo di 300 lire.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai ignoti, busta 9, fasc. 101, c. 185 v.

Notai o: Giovanni «Enrici de Porta».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Nicola Bequa^a, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Guillelminus et frater Nicolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, vendimus, cedimus et tradimus tibi Pascali de Alimunda de Quarto peciam unam terre dicti monasterii^b vineatam et arboratam cum domo una supraposita positam in territorio Quarti, cui coheret superius via, inferius via, ab una parte via et ab alia terra Iohannis de Podio et Petri de Podio de Quinto fratrum in parte et in parte terra Friderici de Sancto Zinisio qui dicitur^c Macileus, finito precio librarum^d trescentarum ianuinorum, quas proinde a te^e etc. et de ipsis etc., renunciantes etc. Predictam igitur terram cum domo supraposita cum omni iure suo, comodo, utilitate, ingressu et exitu et omnibus pertinentiis suis tibi vendidimus etc., liberantes etc., preter etc., ad habendum etc., et si plus valet etc., renunciantes etc. Predictam igitur terram cum domo promittimus et convenimus tibi de cetero etc., sed pocius etc., alioquin etc., ratis etc., et proinde etc., possessionem etc., dantes etc., insuper etc., salvis etc. Et predictam vendicionem confitemur^f et protestamur et asserimus factam esse in utilitatem^g monasterii predicti et ex licencia nobis concessa a domino fratre Iacobo, archiepiscopo

Ianuensi, ut de licencia apparet per litteras ipsius domini archiepiscopi scriptas M° CC° LXXXXIII et sigillatas sigillo dicti domini archiepiscopi. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Leo de Portudalfino, familiaris dicti domini abbatis, et Paganus de Fello et presbiter Petrus de Sancto Stephano. M° CC° LXXXXIII, die XXIII ianuarii, circa terciam.

^a frater-Beaqua: *in soprilinea* ^b dicti monasterii: *in soprilinea* ^c *segue depennato*
 Maseus ^d *segue trescenta* ^e a te: *in soprilinea su a vobis depennato* ^f confitemur:
corretto da profitemur ^g *segue depennato* mu

919

1293, gennaio 29, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Verdina di Santo Stefano, moglie di Bonaventurino molinarius, un suolo su cui insiste una sua casa, oltre ad un terreno libero retrostante, per il canone annuo di 30 soldi, con divieto di aprirvi un carrubius o una via.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 153 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Bonaventurinus molinarius »; « In perpetuum »; « M° CCC XXX II est Anthonii de Morogüis »; in quello esterno, di mano trecentesca: « Lb. I, s. X »; di mano moderna: « 1293, 28 gennaio ».

Sull'argomento v. nn. 1224, 1226.

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Nicola Beaqua, frater Manuel, frater Balianus, frater Guillelminus et frater / Nicolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Verdine de Sancto Stephano, uxori Bonaventurini / molinariii, ut superficiarie a nativitate Domini proxime preterita im perpetuum solum sive terram dicti monasterii supra quam habes edificium unum domus, / cui coheret ante via, retro terra dicti monasterii tibi locata in presenti instrumento, ab uno latere edificium Iacobi de Serra et ab alio edificium Guigini de Sancto Stephano; item terram / vacuam que est retro dictum edificium, cui coheret superius terra Oberti de Mazasco, inferius edificium predictum superius coherenciatum, ab una parte

terra dicti monasterii / locata dicto Guigino et ab alio terra dicti monasterii locata dicto Iacobino de Serra. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum / damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes / omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu / terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine / confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel / successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa / tibi et successoribus tuis necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi / stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. / Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum triginta ianuinorum singulis annis sol/venda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre aliquo / alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu / locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdicioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque / contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant / solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti / edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio / fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim de/beant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferatur in heredem / et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a

iure suo et quod illa / persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis / et condicionibus infra mensem a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur / per dictam Verdina[m] vel eius successores a solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit / finita. Versa vice ego dicta Verdina, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis / annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et / successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta atendere et obser/vare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium / transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos triginta / infra octavam nativitat[is] Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio / habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Insuper promito et convenio vobis dictis / abbati et monacis, recipientibus nomine dicti monasterii, non facere neque fieri facere in ipsa terra carrubium neque viam sine licencia et voluntate vestra / vel successorum vestri, faciens hec consilio testium infrascriptorum, quos in predictis meos propinquos, vicinos et consiliatores elligo et appello. Predicta omnia et singula / promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinarum nomine / pene vobis recipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda / vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Guilinus de Sancto Stephano, presbiter Iohannes, cappellanus / dicti monasterii, et Iohanninus formaarius. Anno dominice nativitat[is] M^o CC^o LXXXVIII, ind(ictione) V^a, die XXVIII ianuarii, in sero.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

1293, gennaio 29, Genova

*Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Giovanni-
no Formaiarius magister axie, figlio del fu Fulcone di Bargagli, un suolo su cui
insiste una sua casa, per il canone annuo di 16 soldi.*

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 154 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iohannino formaio »; « Im perpetuum »; « Dicitur provenisse in Girardum de Cario »; in quello esterno, di mano trecentesca: « s. XVI ». In calce al testo, di mano moderna: « 1293, 28 gennaio ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Nicola Beagua, frater Manuel, frater Balianus, frater Guillelminus et / frater Nicolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus ac concedimus tibi Iohannino Formaiario, filio quondam / Fulchonis de Bargalio, magistro axie ut superficiario a nativitate Domini proxime preterita im perpetuum solum sive terram dicti monasterii supra quam habes / edificium unum domus, cui coheret ante via, retro trexenda, ab uno latere edificium Iohannis barberii et ab alio edificium Iohannis balistarii de Strupa. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione / singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario com/petere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus / habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, / promitentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non / auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis / nec

cessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinarum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra / dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum sexdecim ianuinarum singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, / ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium / seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni / iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi / concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet / libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset in / alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti / dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo de / predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam / transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et conditionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si / cessaretur per dictum Iohanninum vel successores suos a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Iohanninus, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti / monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promitto vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, / dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta / omnia suprascripta modo et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per me et succes-

sores meos et dare et solvere ut supra predictos / singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observatione predictorum et dare et solvere dicto / monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos sexdecim ianuinorum. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste / fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificium habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi / fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, atendere, / complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis recipientibus dicto nomine stipulantibus / promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori oblige et specialiter / edificium supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Guilinus de Sancto Stephano et presbiter Iohannes, cappellanus dicti monasterii. Anno dominice nativitatis / M^o CC^o LXXXIII°, ind(ictione) V^a, die XXVIII ianuarii, in sero.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

921

1293, maggio 26, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Giovanni Niger de Maxena e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in contrada San Vincenzo, per il canone annuo di 5 soldi per ogni tavola e con obbligo di re-cinzione, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita degli edificati.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 154 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iohanni Nigro de Maxena »; « In contrata Sancti Vincencii »; in quello esterno, di mano moderna: « 1293, 26 marzo ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Michael, frater Guillelminus et^a frater Nicolinus, / monaci dicti monasterii,

nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Iohanni Nigro de Maxena et heredibus / tuis legitimis ex te natis tabulas duas terre dicti monasterii posite in contrata Sancti Vicencii ad incasandum a festo nativitatis Domini proxime venturo / usque ad annos viginti novem proxime completos et cui terre coheret ante via sive carrubius, retro terra monasterii predicti, ab una parte terra dicti monasterii / et ab alia via comunis dicti monasterii et ecclesie Sancte Marie de Castro, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione / et condicione dicte terre soldos quinque ianuinorum pro qualibet tabula. Quam terram promittimus nomine dicti monasterii tibi dimitere et non auferre nec pensionem augere, / set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde / omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Iohannes, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, / promito et convenio vobis, dictis abbati et monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter appposito, dictam pensionem, videlicet ad / rationem de soldis quinque ianuinorum pro qualibet tabula annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare edificium / quod fiet in ipsa terra sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere a dicto abbate et si forte dictum edificium alicui / vendi contigerit, debeam prius denunciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si ipsum emere voluerit, debeat illud habere ad minus / de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi vel alienari / alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem / ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me natum legit(imum), te/near dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognicione domini dicte terre denarios / duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debbit ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alie/natum non esset et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in / se pervenerit et quociens, si heres meus

non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die / alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debet seu promissum / fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti ipsius denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum / edificio vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum XXVIII annorum / ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empconis, / vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificio vel pars ipsius alienabitur / vel pervenerit quoque titulo et quociens, eciam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram / non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium / ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad / standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, / alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, et per vos dicto monasterio dare et solvere dicto monasterio libras / viginti quinque ianuinorum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predicte et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona mea / habita et habenda et specialiter edificio supradictum vobis recipientibus dicto nomine pignori obligo et promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, claudere / ita desuper dictam terram quod per ipsam non possit intrari neque dampnum inferri in terram dicti monasterii. Actum in porticu dicti monasterii. / Testes Enricus de Lesegno, qui stat in contrata Sancti Vicencii, et Claponus de Clavaro. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXXIII°, ind(ictione) V^a, die / XXVI madii, ante terciam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a et: *in soprilinea*.

1293, luglio 6, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Tommaso di Staglieno, figlio di Peiracio di Casamavari, un terreno con casa nel territorio di Staglieno, in località Lacus de Cavegia, per il canone annuo di 10 lire, con l'obbligo di migliorie della terra e di manutenzione della casa, delle cui spese il monastero, allo scadere dei 29 anni, dovrà rifondere la metà.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 24 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: «Tomas de Staiano». In calce al documento, di mano moderna: «1293, 6 luglio».

Sull'argomento v. n. 1135.

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Michael, frater Guilleminus, / frater Nicolinus et frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Thome de Staiano^a, / filio Petracci de Casamavaro, a nativitate Domini proxime ventura usque ad annos viginti novem tunc proxime completos, quandam terram dicti monasterii cum / domo supraposita, positam in territorio Staiani, loco ubi dicitur Lacus de Cavegia et quam solitus es tenere a dicto monasterio cum terris boschivis / et salvaticis pertinentibus tenute dicte terre et ad tenutam dicte terre et sicut solitus es tenere, te et heredibus tuis dantibus et solventibus / omni anno dicto monasterio pro pensione et condicione dicte terre et domus libras decem ianuinorum infra octavam nativitatis Domini. Quam terram nomine dicti monasterii / promitimus et convenimus tibi dimittere usque dictum terminum et non aufferre nec pensionem augere, set tamquam rem locatam tibi defendere et / disbrigare a quacumque persona, alioquin penam dupli dicte pensionis tibi stipulanti promitimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti / monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Thomas promito et convenio vobis, recipientibus

nomine dicti monasterii, dictam terram / cum domo a vobis tenere usque dictum terminum et ipsam terram meliorare, bonificare et non deteriorare et ipsam terram manutenere et deffendere / meis expensis a flumine Biss(an- nis) et facere fieri sive reaptari domum que est in ipsa terra meis expensis, ita quod in fine dictorum annorum / viginti novem dictum monasterium teneatur et debeat mihi sive successoribus meis reddere medietatem eius quod expendetur in construcionem sive reparacionem / dicte domus in arbitrio duorum bonorum magistrorum^b. Et inde actum est inter dictas partes et dictam pensionem, ut supra dictum est, dicto monasterio / solvere omni anno infra octavam nativitatibus Domini et domum continue habitare et ipsam terram neque partem eius alicui non locare sine / licencia et voluntate vestra, que omnia et singula promitto et vobis convenio atendere, complere et observare et in nullo contravenire, alioquin / libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis stipulantibus promitto et proinde omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obliigo et alium instrumentum / locacionis de dicta terra factum michi Thome per alium predecessorem vestrum volumus esse cassum. Actum in claustro dicti monasterii. Testes / Benedictus Zanzonus et Petrus, canevarius dicti monasterii. Anno dominice nativitatibus M^o CC^o LXXX° c III°, ind(ictione) V^a, die VI iulii, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a tibi-Staiano: *sottolineato* ^b segue depennato in ^c segue depennato anno

923

1293, agosto 4, <Genova>

Estimo dei beni di Guirardo macellarius de Murrino, tra cui compare una casa che insiste sul suolo del monastero di Santo Stefano extra arcum Sancti Stephani, in contrada macelli Murrini.

N o t i z i a in A.S.G., Archivio Segreto 1512, n. 339.

N o t a i o: Rolando «Belmusti».

1293, settembre 6, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Guglielmo de Oriolo un suolo edificabile per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 155 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Guillelmus de Oriolo»; «In Perpetuum». In calce al testo, di mano moderna: «1293, 6 settembre».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Michael, frater / Guillelminus et frater Nicolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Guglielmo de Oriolo / ut superficiario a nativitate Domini proxime ventura im perpetuum tabulam unam terre dicti monasterii supra quam edificare debes edificium unum / domus et tantum plus vel minus quantum erit in mensura et cui coheret ante carubius, retro terra dicti monasterii mediante trexenda, / ab uno latere terra dicti monasterii locata Iohannino de Pratolungo batitori et ab alio terra vacua dicti monasterii. / Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis / solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere / debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus / habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine / confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam / a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime defendere expensis / propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque / ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipu-

lanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona / dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus / tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuinarum pro qualibet tabula dicti soli et terre de tanto quantum erit in mensura singulis / annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius / tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in / aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iu/dicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum / edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive / abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii / fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam / alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli de/narii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur / alienacio fieri pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum / et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens / instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis / vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Guillelmum vel successores suos a / solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa / vice ego predictus Guillelmus, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione / solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum / et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia / suprascripta modo et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios / duodecim

et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione / dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis / Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, / ipsam inde expellam infra dies octo postquam mihi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito / vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum / nomine pene vobis recipientibus nomine dicto stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita / et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Raynaldus speciarius de Porta et Bertonus de Clavaro, / magister lapidis. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXXIII°, ind(ictione) V^a, die VI^a septembris, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

925

1293, settembre 6, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua ad Oberto de Goano un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 155 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Obertus de Goano »; in quello esterno, di mano moderna: « 1293, 6 settembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Michael, frater Guillelminus et / frater Nicolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Oberto de Goano ut superficiario a nativitate / Domini proxime ventura im

perpetuum solum sive terram dicti monasterii supra quam habes edificium unum domus et cui coheret ante carrubius, retro terra monasterii / mediante trexenda, ab uno latere terra vacua dicti monasterii et ab alio terra vacua dicti monasterii. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti / monasterii in perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, / concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, / ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere in perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium / seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et / successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et / successoribus tuis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit / contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum / omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi / et successoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula dicti soli et terre de tanto quantum erit in mensura singulis annis solvenda dicto / monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo / in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit / subiecta iurisdicioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum / edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti / monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro / qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione / vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut

supra, / salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et / terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et / conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi / faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Obertum vel successores suos a solutione dicte pensionis per triennium, liceat / dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Obertus, dictam^a solum et terram iure superficiario / reccipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, / reccipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis / suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta attendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra / predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere / dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura / infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio / habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula / promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, attendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine / pene vobis reccipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda / vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Rainaldus speciarius de Porta et Berthonus de Clavaro, / magister lapidum. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXXIII°, ind(ictione) V^a, die VI septembris, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a dictam: *così A.*

1293, settembre 6, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Giovanni Iuxolus di Albaro un suolo edificabile per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 156 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iohannes Iuxolus de Albario »; « In perpetuum »; in quello interno, di mano moderna: « 1293, 6 settembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Nicola Beaqua, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Michael, / frater Guillelminus et frater Nicolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Iohanni Iuxolo de Albario / ut superficiario a nativitate Domini proxime ventura im perpetuum tabulas tres terre dicti monasterii et tantum plus et minus quantum erit in mensura ad edificandum et supra quam edificare debes et cui coheret a duabus partibus carrubius, ab uno latere terra monasterii locata tibi dicto Iohanni in parte et in parte / terra dicti monasterii locata Benvenuto Zuffo et ab alia parte terra dicti monasterii locata Oberto de Goano in parte et in parte terra dicti monasterii. Quod / solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis sol/venda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet / seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere / im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes / dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non / auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime

deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et / successoribus tuis neccessitate denunciandi, alioquim si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti / monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori / obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum decem / ianuinorum pro qualibet tabula dicti soli et terre de tanto quantum erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis / Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis^a edificium quod fiet in ipsa terra^b sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in / aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam / qui sive que non sit subiecta iurisdicioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit / per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi / dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti / edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem / vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, / singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur / alienacio fieri pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram / recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum / locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alie/nacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Iohannem vel successores suos a solutione / dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego / dictus Iohannes, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis / annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere / a dicto monasterio per me et succes-

sores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo / et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios / duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio / pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit / in mensura infra octavam nativitatibus Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui / pro tempore fuerit, in dicto edificium habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel / maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, / alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis recipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis / manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori oblige et specialiter edificium supradictum. / Actum in porticu dicti monasterii. Testes Rainaldus specarius de Porta et frater Enricus de Vivalda. M^o CC^o LXXXIII°, ind(ictione) / V^a, die VI septembris, in vespere.

(S.T.) Ego Iohannes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue depennato dictum* ^b *quod fiet in ipsa terra: nel margine esterno con segno di richiamo.*

927

1293, settembre 6, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Lanfranco Ocello di Carignano un suolo edificabile per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 156 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Lafrancus Ocellus »; in quello esterno, di mano moderna: « 1293, 6 settembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Nicola Beagua, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Michael, frater Guillelminus / et frater Nicolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Lanfranco Ocello de Calignano ut superficiario a / nativitate Domini proxime ventura im perpetuum tabulam unam et dimidiam terre dicti monasterii et tantum plus et minus quantum erit in mensura ad edificandum et cui coheret / ante carrubius, retro terra dicti monasterii mediante trexenda, ab uno latere terra dicti monasterii locata Nicolino barberio et ab alio terra vacua dicti monasterii. Quod solum / sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub / pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet / in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium / seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis / permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis le/gitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, / libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona / dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione / soldorum decem ianuinorum pro quolibet tabula dicti soli et terre de tanto quantum erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis / Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis edificium quod fiet in ipsa terra sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo / in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que / non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum / dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, de-

beant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui / dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim / pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset / in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti / edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, / ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum / edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra / mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum / Lanfrancum vel successores suos a solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio / sit finita. Versa vice ego predictus Lanfrancus, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione / solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram / tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta / modo et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim / et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observatione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et / terre per me et successores meos im perpetuum soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. / Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, / ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito / vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine / pene vobis reccipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita / et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium

supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Raynaldus de Porta speciarius et frater Enricus / de Vivalda. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXIII, ind(ictione) V^a, die VI septembris, in vesperis.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

928

1293, novembre 5, Genova

Il monastero di Santo Stefano designa frate Martino Rubeo rettore dell'ospedale di Santo Stefano.

Notizia in n. 948.

Notaio: Vivaldo « de Porta ».

INDICE DEI NOMI DI PERSONA, DI LUOGO
E DELLE COSE NOTEVOLI

Oltre ai nomi di persona e di luogo, si registrano anche i titoli, le cariche, le dignità, le professioni e le cose notevoli. Le liste delle dignità e delle cariche pubbliche, ripartite secondo le categorie, sono raggruppate sotto i rispettivi toponimi o, nel caso di ecclesiastici, sotto l'ente di appartenenza, se specificato.

La frequente presenza di varianti grafiche e di diminutivi di uno stesso nome, riferiti ad un'unica persona, ha persuaso a riunirli sotto un'unica voce principale, più corretta o maggiormente documentata: dalle diverse voci, registrate tutte nell'indice, si rinvia sempre a quella principale, evidenziata in neretto, come quelle secondarie che l'accompagnano. Nel lemma recante i nomi in neretto, la presenza del punto e virgola segnala la separazione tra dati relativi a persone fisiche diverse, contrariamente a quanto avviene nel resto dell'indice.

Si sono raggruppate pure le varianti dello stesso cognome, privilegiando sempre nel lemma principale la lezione attestata nel documento.

L'identificazione dei monaci del monastero di Santo Stefano, in caso di omonimia, si presenta difficoltosa, mancando per lo più i cognomi, i patronimici e i toponimici: si è cercato di operare qualche distinzione in base agli anni di attività, nelle circostanze in cui i loro estremi fossero ben delimitabili. Comunque, se è certo che per alcuni nomi di monaci, in cui tale distinzione non si è potuta effettuare, un unico lemma comprenda più persone, lo stesso non può essere escluso per i restanti casi. È ugualmente difficile stabilire quando uno stesso monaco abbia ricoperto più cariche all'interno del monastero, per cui le relative voci sono state mantenute sempre distinte: nelle poche occasioni in cui la correlazione è apparsa assai probabile, si è fatto un rinvio tra i lemmi.

Nei lemmi secondari, da cui si rinvia a quelli principali, la presenza di più persone con lo stesso nome è indicata dal numero posto tra parentesi tonde.

Accanto ai toponimi si indica in corsivo e tra parentesi quadrate la corrispondente località moderna o, nei casi in cui il riconoscimento sia risultato impossibile, la zona di ubicazione fornita dal documento.

I numeri arabi rinviano ai documenti, con relativi apparati e note introduttive.

Le abbreviazioni usate sono le seguenti: f. = filius, filia; fl. = flumen; fr. = frater; gen. = gener; *l.* = *località*; mat. = mater; nep. = nepos; pat. = pater; soc. = socer; sor. = soror, ux. = uxor; *v.* = *vedi*.

Acatabem de Vegoli: 824; terra ei locata: 825.
acimator: *v.* Obertus.

Adalaxia, ux. Guillelmi de Roderico, Adalaxia de Roderico, eius terra: 652.

Adurni tabernarii: *v.* Iacobus.

Agio (de): *v.* Iohannes, Martinus, Paschalis.

Agnes, Agnesia

— ux. Belengerii basterii, eius hedificium: 819; eius terra: 819.

— ux. Rolandi, eius hedificium domus: 913.

Aguineta: *v.* Aaguineta.

Aicardus de Pontremulo, eius hedificium: 810.

Aidelina, ux. Thome, filii Iohannis Martufi de Cravasco: 743, 750.

Aiguineta, Aaguineta, ux. Iohannis Alberici: 701, 703; eius domus: 701; eius pater: *v.* Guillelmus Barbavaria.

Aimelina de Bisanne, eius hedificium: 799.

Aire (de): *v.* Petrus.

Aita [*l. in Langasco - Campomorone*]: 748, 751.

Alagarius: *v.* Iohannes.

Alaxina, Alaxia

— ux. Petri, filii Iohannis Martufi de Cravasco: 743, 750.

— f. Rubaldi de Calorio et Iacobe: 714, 715.

Alba (de): *v.* Enricus de Strata.

Albanensis [*Albano*] episcopus: *v.* Radulphus.

Albara (de): *v.* Guarnerius, Manuel.

Albario, Albarium [*Albaro - Genova*]: 712, 829; habitator: *v.* Gerardus de Valletrebia, Marchisius de Vignolo, Paganus de Goano; *v.* ecclesia Sancte Iuste, ecclesia Sancte Marie, ecclesia Sancti Nazarii, ecclesia Sancti Viti; *v. anche* Cisterna, Costa; (de): *v.* Andriolus de Costa, Aymericus, Ben-

venutus Zuffus, Bonifacius, Bonusvassallus, Breguncius, Guillelmus de Costa, Iacobus (2), Iohannes, Iohannes Iuxollus, Manus, Obertus, Paganus, Rolandus, Symon Binellus, Ugo linus.

Alberichus: *v.* Albericus.

Alberici: 688, 693, 697, 703, 707; eorum carubius: 689.

Albericus de Pergamo, eius domus: 688.

Albericus, Alberichus: *v.* Guillelmus, Iohannes.

Albertanus de Paxia, eius terra: 743, 750.

Albertus

— capsarius, eius terra: 762.

— de Isorellis *o* de Isolelis, terra eius heredum: 743, 750.

— de Predono, barrilarius: 763.

— de Rovegno, calegarius, eius hedificium domus: 640, 843.

— de Varisio, magister: 767, 774; turris heredum Petri Dentuti, quam inhabitat: 767; eius uxor: *v.* Iacoba.

Albingana [*Albenga*], canonicus: *v.* Iohannes magister; civis: *v.* Luca de Brenniçono, iudex; diocesis: 628, 629; episcopus: *v.* Lanfrancus frater; *v.* ecclesia Sancti Stephani de Castro Sancti Romuli; (de): *v.* Lanfrancus.

Aldana, mat. Iohannis Alberici: 688.

Alegrantina, ux. Bertholini Eugenii, eius domus: 688.

Alegrus

— fornarius: 710.

— molinarius: 809.

Alexander IV, papa: 628, 643, 644, 647; eius capellanus: *v.* Matheus de Salerno, magister; eius rescriptum: 629.

- Alexandria (de): *v.* Anselmus de Quargneto.
 Alferius, eius hedificium: 657.
 alferius: *v.* Iohannes.
 Alimunda (de): *v.* Paschalis.
 Alpexella (de): *v.* Guillelmus (2), Laurentius, Rex.
 Aluisa, Aluisia, ministra hospitalis Sancti Stephani: 681, 713.
 Alçatoa: *v.* Iohannes.
Ambrosius, Ambroxius
 – monachus monasterii Sancti Stephani: 626, 627, 629-631, 633, 634, 638-641.
 – Vegius, notarius sacri Imperii: 721, 731, 732, 754, 783.
 Amicus de Costa, terra eius et consortum: 652.
 Ampelinus, f. Nicole de Sancto Petro Arene: 787.
 Anagnia [*Anagni*]: 643,644; hospitium Otoboni cardinalis Sancti Adriani: 643.
Andreas, Andrea
 – Cellinus: 880.
 – de Auria, terra eius heredum: 652.
 – de Corsio: 823.
 – de Dmoculta 796, 797; eius soror: *v.* Verdina, ux. Guillelmi Picamilii.
 – de Kairi *o* de Cayri *o* de Chaire de Bisanne: 630; eius hedificium 658; hedificium eius heredum: 891.
 – Embriachus: 692.
Andriolus
 – Ascherius: 760.
 – f. Bonifacii de Albario: 790.
 – botarius: 898.
 – de Costa de Albario: 780.
 – de Naçario, lanerius: 776.
 – de Sancta Agnete: 908.
 – f. Iohannis Longi balisterii, eius uxor: *v.* Contessa.
 – nep. Laçarini, eius hedificium domus: 841.
 – f. Sigembaldi de Carsu Bisanis: 741, 742.
 Angelerius: *v.* Symon.
Angelinus
 – de burgo Sancti Stephani, testor: 832-834.
 – de Sigestro, notarius: 783.
 – faber, f. Benedicti, f. Rolandi de Bisanne, lavatoris lane: 828.
 Angellerio (de): *v.* Guillelmus.
 Anneto (de): *v.* Vivaldus.
Ansaldo, eius filius: v. Guillelmus Gougousus.
 – calefactus de Recho: 753; eius uxor: *v.* Contessa; eius filius: *v.* Roverinus de Castro.
 – de Astricu: 817.
 – de Carrega, taliator: 757.
 – de Maugine: *v.* Ansaldus de Staiano.
 – de Murtedo: 727.
 – de Staiano *o* de Maugine de Staiano, eius filii: *v.* Iohannes, Valentinus.
Anselmus, Ansermus, Anserminus, eius filius: v. Iohannes de Agio carçator.
 – Bufferius: 701.
 – de Linguilia: 752; eius filii et heredes: 752.
 – de Papia, servitor monasterii Sancti Stephani: 652.
 – de Quargneto de Alexandria, ordinis fratrum Predicatorum: 759, 760.
 – de Rocha de Pilasca, presbiter: 718.
 – porterus monasterii Sancti Stephani, eius domus: 793.
 – taliator: 626.
 antefactum seu donacio propter nuptias: 637, 665, 703, 706, 767.
Anthonius, Antonius
 – de Carentanis, consul Ianue de iusticia deversus civitatem: 796.
 – de Carenzona, assessor potestatis: 777.
 – de Morogiis: 919.
 – de Nigro: 896.
 – de Quarto, notarius: 742.
 – Gambonus, eius tinctoria: 878.
 – monachus monasterii Sancti Stephani: 787, 788, 791.
Antiochia, patriarcha: *v.* Opiço.
 Antonia, ux. Fulchonis Coioni: 630.
 Antoniotus de Nigro: 840.
 Antonius: *v.* Anthonius.

- apotheca: *v.* Michelinus speciaris; *v.* Ianua.
- Aquafrigida (de): *v.* Costa.
- Aque [*Acqui Terme*], diocesis: *v.* ecclesia Sancti Petri de Pereto.
- aqueductus: *v.* Bisanne, molendinum; Pica-rellum, molendinum; Insula, molendinum.
- arbor, arbores, terra arborata: 678, 684, 712, 730, 743, 745, 748, 750, 751, 794, 795, 813, 829, 890, 918.
- archeria, archerie: 626, 627, 631; *v.* monasterium Sancti Stephani, balneum.
- archetus: *v.* Bisanne.
- Archu, Archis (de): *v.* Paschalis.
- arcus, archus: *v.* Ianua.
- Arditio de Comite, magister, prepositus ecclesie Sancti Laurentii Mediolanensis, capellanus Ottoboni cardinalis Sancti Adriani: 643.
- Arduinus**
— de Bonaria de Langasco: 684.
— de Castagnola de Bisanne: 678.
- Arceo (de): *v.* Finus.
- Arena (de), Arene: *v.* Dominicus de Sancto Petro, Nicola de Sancto Petro.
- Arenzano, Arençano (de): *v.* Enricus, Symon.
- Arlotus, Arllotus: *v.* Guido.
- Armanus, Armaninus**, terra ei locata: 884.
— de Sigestro, carçator *o* carzator: 833; eius hedificium: 832, 864.
- Arnaldus, Arnaudus**
— Bruna: 816.
— Gaiaudus: 816.
— Marchexanus: 753.
— monachus monasterii Sancti Stephani: 629.
- Arnoldo (de): *v.* Bartholomeus.
- Arzeno (de): *v.* Enricus.
- Ascerius, Ascherius: *v.* Andriolus, Daniel.
- Ast, Asti (de): *v.* Enricus, Iacobus.
- asteria: *v.* molendinum.
- Astexanus, eius hedificium: 801.
- Asti: *v.* Ast.
- Astrico, Astricu, Astrego (de): *v.* Lanfrancus, Marchisius.
- Audiçono (de): *v.* Manuel.
- Augussto (de): *v.* Petrus.
- Auguxio (de): *v.* Aymericus.
- Auria, Aurie *o* de Auria: *v.* Andreas, Balallanus, Obertus, Thomas.
- Aurie, eorum terra: 652.
- Avundo (de): *v.* Iohannes.
- Avundus tabernarius: 703.
- Axereto (de): *v.* Iacobus.
- Aymericus**
— de Albario: 790.
— de Auguxio: 868, 869.
— de Torano: 737; notarius sacri Imperii: 753.
- Baiamonte, Baamonte, Boamonte (de): *v.* Conradus, Symon.
- Balallanus Auria, eius terra: 804.
- Balbus**, eius locus: 678.
— de Galaneto *o* de Gallaneto, eius terra: 743, 750.
— de Lagostena, eius terra: 747, 748, 750, 751, 765.
- Balcio (de): *v.* Guillelmus.
- Baldiciono, Baldizone (de): *v.* Ivanus, Precival.
- Baldoinus: *v.* Balduinus.
- Balduino (de): *v.* Petrus.
- Balduinus, Balduynus, Baldoinus**
— Niger de Bisanne: 631, 649, 650.
— presbiter, rector et minister ecclesie Sancte Margarite de Marasio: 653; canonicus ecclesie Sancte Margarite de Marasio: 653.
- Balduinus: *v.* Fulco.
- Baldus: 708.
- Balduynus: *v.* Balduinus.
- Balianus, monachus monasterii Sancti Stephani: 823, 826, 828, 837-839, 841, 847-850, 886, 887, 889, 895, 897-900, 904, 905, 908-914, 916-922, 924-927.
- balisterius, balistarius: *v.* Gropus, Iohannes, Iohannes Longus, Lambertus, Paganus de Gropo.
- Balneo (de): *v.* Iacobus, Paschalis.
- balneum: *v.* monasterium Sancti Stephani.

- bambaxarius: *v.* Gerardus de Monelia.
 Bananus, eius hedificium: 864.
 bancherius: *v.* Martinus.
 Banus: *v.* Petrus.
 Baranno (de): *v.* Iohannes.
 Barbadecana: *v.* Guillelmus.
 Barbavaria: *v.* Bonusvassallus, Guillelmus (2).
 barberius: *v.* Bonavita, Iacobus, Iohannes, Iohannes de Sancto Georgio, Nicola, Ober-tus, Paschalis.
 barcho: 695.
 Bargalio (de): *v.* Fulco, Iacobus Sachetus, Iohannes, Otto.
 Bargono (de): *v.* Fredericus, Thebaldus.
 Barnabos de Porta, notarius: 739, 783.
 barrilarius: *v.* Albertus de Predono, Vivaldus.
 Barrinus, eius terra: 859.
 Bartholinus: *v.* Bertholinus.
 Bartholomei: *v.* Paganus.
Bartholomeus
 — de Arnaldo: 810.
 — de Brolio: 695.
 — de Regio, notarius sancte Apostolice Sedis auctoritate, notarius Ottoboni cardinalis tit. Sancti Adriani: 647.
 — de Strupa, notarius sacri palatii: 784, 796, 896; eius hedificium domus: 912.
 — Ricardus o Ricardi de Sancto Matheo: 883, 885.
 basterius: *v.* Belengerius.
 batifolium, batiffolium: *v.* Iohannes (3), Lanfrancus, Petrus de Sancto Stephano.
 batitor: *v.* Iohannes de Pratalungo.
 batitor lane: *v.* Iohannes de Pinu, Iohannes Losninus.
 Baudus: *v.* Guillelmus.
 Bavalo, Bavalum [*Bavari - Genova*]: 652; co-sta: 652; fossatus: 652; terra plebis: 652; territorium: 652; via: 652; via Burri: 652; *v. anche* Burrus, Campi, Caverium, Cing-anum, Clusura, Corvolinum, Scariçoli, Scor-ra, Vatata, Çaponum; (de): *v.* Thomas.
 Bavastro (de): *v.* Petrus.
 Bayanus lanerius: 787.
 Bazanus: *v.* Stephanus.
 Beaqua: *v.* Nicola.
 Bechus Rubeus, Becorubeus: *v.* Bertholinus.
 Becrescha, molendinum archiepiscopi Ianuen-sis: 675, 722.
 Beginus [*l. in Borzoli - Genova*]: 784, 796; via: 796.
 Belengerius basterius de Porta: 689; eius uxor: *v.* Agnes.
 Bellamama: *v.* Iacobus.
 Bellandus: *v.* Vivaldus.
 Belmusti, eorum terra: 702.
 Belmusti, Belmustus: *v.* Lanfrancus, Rolandus.
Beltramis, Beltramus
 — de Benaria: 762.
 — de Riparolio, notarius: 677.
 — Eugenius, lanerius: 704-706; eius cognatus: *v.* Symon Ferlendus; eius neptis: *v.* Iacoba, f. Symonis Ferlendi; terra ei locata: 787.
 — Megerius: 907.
 Beltramis, Beltramus: *v.* Gerardus, Obertus.
 Belveer [*l. in Cravasco - Campomorone*]: 743, 750; via: 743, 750.
 Benaria (de): *v.* Beltramis.
Benedictus
 — de Casanova de Clavaro: 780.
 — de Vivalda, lanerius: 807.
 — de Vivalda, notarius sacri Imperii: 778, 828.
 — monachus monasterii Sancti Stephani: 626, 627, 629, 630, 633, 634, 638-641, 648-652, 656, 770, 776, 779, 787, 788, 791, 794, 805, 820-822, 828, 836-839, 841, 850, 883-887, 889, 895, 897-906, 908, 911-914, 918, 921, 922, 924-927.
 — f. Rolandi de Bisanne, lavatoris lane, eius filius: *v.* Angelinus faber.
 — Zanzonus: 922.
 beneficium ecclesiasticum: 725.
 beneficium nove constitutionis: *v.* nova con-stitutio.
 beneficium et privilegium capituli: 704.
 beneficium et privilegium convencionis: 701, 702, 704, 705, 712, 727, 743, 747, 748.

beneficium et privilegium immunitatis: 702, 704, 705.

Benevenuta: *v.* Benvenuta.

Bengepar, ux. Nicole de Sancto Petro Arene: 787.

Benvenuta, Benevenuta: 689.

– Ferrara, eius hedificium domus: 770.

– Nigra, eius hedificium: 789.

– ux. Oberti ferrarii: 779.

– ux. Pagani de Albario, eius hedificium domus: 668, 699.

– ux. Priani de Cravasco *o* de Langasco de Cravasco: 747, 751, 774.

– Rubea, ux. Bonivassalli de Albario calegarii: 689, 712; eius filii: 712; eius hedificium domus: 699, 689.

Benvenutus Zuffus *o* Zufus de Albario: 866, 867; terra ei locata: 867, 926.

Berardis, illi de: 803.

Berardus

– de Puteobonello, consul Ianue de iusticia deversus civitatem: 721; eius curia in palacio archiepiscopatus Ianue: 721.

– de Sancto [...]: 686.

Berchari: *v.* Dominicus.

Bercollierius, Bercollierium: *v.* Iohannes.

Bergamensis, civis: *v.* Guillelmus de Crema.

Bergognonus Embriacus: 719, 822, 826, 827.

Bernardus

– archiepiscopus Ianuensis: 759, 760, 872; eius capellanus: *v.* Franciscus presbiter; eius vicarius: *v.* Enricus magister.

– Bidoia *o* Bidoya de Bisanne: 857, 858; eius socer: *v.* Iohannes Discalcus; eius uxor: *v.* Symona.

– molinarius: 673, 727; eius hedificium domus: 721.

– prior ecclesie Sancti Mathei: 817.

– f. Symonis de Terpi molinarii: 723.

Bernus, camerarius archiepiscopi Ianuensis: 629, 719.

Berthanus Corsus, eius domus: 703.

Berthina: *v.* Bertina.

Bertholinus, Bertolinus, Bartholinus, Berthinus, Berthola, Bertola, Bertolla

– Bechus Rubeus *o* Becorubeus: 656, 657, 666-668, 673, 679, 699, 722, 725, 729, 730, 740, 744, 745, 750, 751.

– Bonifacius, iudex: 763; porticus eius domus: 763; eius terra: 727.

– de Clavaro: 885.

– de Faxolo, notarius: 646, 657, 694, 708, 747.

– de Sancta Agnete, notarius: 765.

– de Strupa, notarius: 639-641, 768-770; eius hedificium: 779; terra ei locata: 822.

– Eugenius, eius domus: 688; eius uxor: *v.* Alegrantina.

– Ferrarius, speciaris: 896.

– Iordani: 855.

– monachus monasterii Sancti Stephani: 770, 772, 773, 776, 778, 779, 787, 788, 791, 794, 800.

– Primavera, clericus: 629.

Berthonus, Bertonus de Clavaro, qui stat prope monasterium Sancti Stephani: 832-835, 883, 884; magister lapidis *o* lapidum: 924, 925.

Bertina, Berthina, ux. Guillelmi medici de Rivalgario: 694, 708, 747; eius terra: 762, 767, 774.

Bertola, Bertolinus, Bertolla: *v.* Bertholinus.

Bertonus: *v.* Berthonus.

Besania: *v.* Bisanne.

beudum: *v.* pons presbiteri Berardi, molenidinum.

Bidoia, Bidoya: *v.* Bernardus.

Binellus: *v.* Locus, Symon.

Bisacia: *v.* Gerardus, Lanfrancus.

Bisanne, Bisane, Bissanne, Bissannis, Bisannis, Besania [*Val Bisagno - Genova*]: 631, 648-650, 656, 670, 673, 692, 709, 719, 725, 727, 749, 809, 842, 846, 851, 852, 899.

– alveus fluminis: 719.

– aqua: 670, 722.

– archetus: 828.

– braida, braya, braia: 676, 678, 818, 826-828; (de): *v.* Symon de Dominico.

Bisanne (*segue*)

- burgus: 795, 857, 858.
- burgus Cruciferorum: 809.
- clausura: 846.
- clusa: 727, 781.
- collector introitus ministrarie: 700.
- curia: 741, 742; *v. anche* porticus Symonis de Ricio.
- flumen: 727, 744, 749, 781, 804, 826, 871, 872, 922.
- fuce: 785, 846.
- glare: 826, 846, 851.
- ministraria: 700.
- habitator: *v. Iohannes* de Podio de Monleone.
- molendinum inferius *o* de Fuce: 677, 678, 731, 846; eius aqueductus: 677; eius clusa: 846.
- molendinum monasterii Sancti Stephani, eius clusa: 818, 826-828.
- molendinum supranum, eius clusa: 846.
- plazium *o* plazia Calignani deversus Bisannem: 826, 827.
- pons Sancte Agathe: 709.
- ponte (de): *v. Ido* de ponte Bisannis.
- duo pontes lapidei: 809.
- porticus Symonis de Ricio, ubi tenerur curia Bisannis: 742.
- potestacia: 721.
- potestas: *v. Iohannes* de Clavaro.
- riçolus in flumine: 719.
- via: 809, 818, 842, 857, 858; via per quam itur in Calignanum: 826; via per quam itur ad molendinum supranum: 846.
- *v. ecclesia* Sancti Martini de Via, hospitale Cruciferorum.
- *v. anche* Braia, Insula, Locus Binellus, Murtedum, Pons Maior; *v. Ianua*: contrata Cruciferorum, contrata Pontis Maioris, quarterium Sancti Fructuosi.
- (de): *v. Aimelina*, Andreas de Kairi, Arduinus de Castagnola, Balduinus Niger, Bernardus Bidoia, Ceula de Sancto Spiritu, Conradus molinarius, Enricus (2), Fulco

- Coionus, Iacobus, Iacobus Ricius, Iohannes de Cayri, Iohannes Rugoronus, Lanfrancus Bisacia, Lanfrancus de Astrico, Manuel de Albara, Nicola de Costa, Obertus de Carro de Sancto Stephano ortulanus, Obertus de Piris, Otto, Parmaninus, Rainaldus Gatus, Rolandus, Ruffinus de Fuce, Symon de Dominico, Ugo Gambonus, Vassallus de Iohannello, Vivaldus de Insula; *v. anche* Carsu Bisanis.
- Blancardus, Blacardus, molinarius, eius filius: *v. Conradus*.
- Blancardus: *v. Iohannes*, Ogerius.
- Blanchus: 819.
- Blancus: *v. Iacobus*, Obertus.
- Blaxetus**, eius domus: 688, 701, eius frater: *v. Boiolus*.
- lanerius, eius hedificium: 685.
- Boamonte: *v. Baiamonte*.
- Bobio (de): *v. Gerardus*.
- Bocucius: *v. Bucucius*.
- Boerius: *v. Obertus*.
- Boiolus, eius domus: 688; eius frater: *v. Blaxetus*.
- Bonacursi: *v. Deodatus*.
- Bonaira (de): *v. Guillelmus*.
- Bonanata, ux. Naçarii lanerii, terra ei locata: 787.
- Bonanatus: *v. Obertus*.
- Bonaria (de): *v. Arduinus*.
- Bonaventura, Bonaventurinus**: 761.
- molinarius, eius hedificium: 914; eius uxor: *v. Verdina* de Sancto Stephano.
- Bonaventura**
- ux. Bote censarii, Bonaventura Bote: 685; eius gener: *v. Nicola* Draco.
- Rubea, eius hedificium: 686.
- Bonaventurinus: *v. Bonaventura*.
- Bonavia, molinarius, eius filius: *v. Rolandus* molinarius de Porta Sancti Andree.
- Bonavia: *v. Guillelmus*.
- Bonavita barberius, eius terra: 743, 750.
- Boncons magister, procurator capituli ecclesie Ianuensis: 647.

Bonicus

— de Langasco: 761.

— Ogerius 816.

Bonicus: *v.* Ginata.

Bonifacius, Boniffacius

— Badus, eius filius: *v.* Obertus ganterius.

— de Albario: 766, 790; eius filius: *v.* Andriolus; eius fratres: 790.

— de Petra Doeria o Dueria: 652, 660, 669, 673, 678, 679, 743.

— frater, prior ecclesie Sancte Marie de Priano de Sesto, ordinis Mortariensis: 853.

— Pançanus: 740.

— potestas Linguilie: 812, 815, 817.

— presbiter, minister ecclesie Sancti Nazarii de Albario: 790.

— prior ecclesie Sancti Mathei: 768-770.

Bonifacius: *v.* Bertholinus.

Boniffacius: *v.* Bonifacius.

Bonodito, illi de: 801.

Bonumtempus, Bontempus: 801.

— de Sancto Stephano, lanerius, f. Thome: 907.

— fr. Iacobi de Sambuxeto: 710; eius frater: *v.* Ricobonus.

Bonusdenarius: *v.* Symon.

Bonushomo: *v.* Iohannes.

Bonusiohannes, Bonusiohanninus

— de Langasco: 658.

— de Planis o de Plano, f. Oliverii: 694, 708, 747.

Bonusvassallus

— Barbavaria, f. Guillelmi: 701.

— de Albario, calegarius, eius uxor: *v.* Benvenuta Rubea.

— de Cassino, notarius: 658.

Bonvassallus: *v.* Lanfrancus.

Borrus: *v.* Guillelmus.

Borzuli [*Borzoli - Genova*]: 784; terra plebis: 796; territorium: 796; *v. anche* Beginus.

boscus, boschus, terra boschiva: 671, 730, 743, 750, 890, 922.

Bota censarius, eius uxor: *v.* Bonaventura.

botarius: *v.* Andriolus.

Bote: *v.* Bonaventura, ux. Bote censarii.

Bovarellus de Grimaldo, terra eius heredum: 826.

Bragniello (de): *v.* Guillelmus.

Braia [*l. in Val Bisagno - Genova*]: 676; (de): *v.* Enricus, Symon de Dominico, Ugo de Sigestro.

braida, braya: *v.* Bisanne.

Brasili (de): *v.* Enricus.

braya: *v.* Bisanne.

Breguncius de Albario, hedificium domus eius heredum: 668.

Brenniçono (de): *v.* Luca.

Brentanus: *v.* Ogerius.

Brexenus, Brexanus censarius, qui stat in burgo Sancti Stephani: 857, 870.

Brolio (de): *v.* Bartholomeus.

Broso (de): *v.* Symon.

Bruna: *v.* Arnaldus, Erentherius, Gallicianus.

Bruniatum [*Brugnato*], episcopus: 653.

Bruxedus: *v.* Symon.

Bucucius, Bocucius de Langasco: 684.

Bufaius, Buffatus: *v.* Obertus.

Bufferius: *v.* Anselmus.

Bugius de Galaneto o de Gallaneto, eius terra: 743, 750.

burgensis: *v.* Gavium.

Burgensis: *v.* Guillelmus.

Burgo (de): *v.* Daniel.

Buris: *v.* Iacobus.

Burrus [*l. in Bavari - Genova*]: 652; via: 652.

Busnardus: *v.* Iohannes.

Caballus: *v.* Enricus.

Cacarellus: *v.* Iohannes.

Cacina: *v.* Iohanna.

Cade de Vico fratrum Minorum: 783.

Cafigaira, Cafigaria (de): *v.* Iacobus, Pascalis.

Cairi: *v.* Kairi.

Calata Rivi Turbidi: 871, 872.

calefactus: *v.* Ansaldus.

calegarius, callegarius, caligarius: *v.* Albertus de Rovengo, Bonusvassallus, Columbanus,

- Conradus, Delovosa, Iacobus Medicus, Iacobus Mentus, Iohannes Cicer, Iohannes de Bargalio, Iohannes Mentus, Iohannes Pilosus, Luchetus, Nicola, Paganus, Philippus, Symon Pilosus.
- Calignano, Calignanno, Calignanum, Calignannum [*Carignano - Genova*]: 785, 904; mons: 846; plazia o plazium deversus Bisanem: 826; podium: 846; via: 904; via per quam itur in Calignanum: 826, 846; *v. anche* Oriolum; (de): *v. Dianus, Lanfrancus Ocellus, Petrus de Canavali.*
- callega: 742.
- callegarius: *v. calegarius.*
- Calorio (de): *v. Rubaldus.*
- Calvus: *v. Loysius, Rolandus (2), Samuel, Symon.*
- camerarius archiepiscopi: *v. Bernus.*
- Campaello (de): *v. Petrus Banus.*
- Campanarius: *v. Iacobus.*
- campanarius: *v. Iohannes de Lavania, Manuel.*
- camparii: *v. Cipressa, Treçolum.*
- camparius: *v. Nicola.*
- Campi [*l. in Bavari - Genova*]: 652.
- Campus [*Campo - Genova*]: *v. Ricardus de Langasco, qui habitat in Campo.*
- Camulio (de): *v. Damianus, Nicola, Petrus.*
- Canavali (de): *v. Petrus.*
- cancellierus, canzellerius: *v. Symon; v. Ianua.*
- cannetum, canetum, canne: 669, 749, 794.
- cantor Nimotiensis: *v. Vincentius.*
- canzellerius: *v. cancellierus.*
- capella: *v. ecclesia.*
- capellerius: *v. Guillelmus.*
- Capreagnus: *v. Iordanus Capudagnius.*
- capsarius: *v. Albertus, Guariscus de Fossato, Manfredus de Fossato.*
- Capudagnius, Capreagnus: *v. Iordanus.*
- Caravellus: *v. Otto.*
- cardinalis: *v. Ottobonus.*
- Cardinalis: *v. Iohannes dictus Cardinalis.*
- Carentanis (de): *v. Anthonius.*
- Carenzona (de): *v. Anthonius.*
- Cario (de): *v. Gerardus.*
- Carlo (de): *v. Iacoba, Iacobus.*
- Carlus de Struppa: 685.
- Carrega (de): *v. Ansaldus.*
- Carro (de): *v. Obertus.*
- Carsa Moriçol [*l. in Cravasco - Campomorone*]: 743.
- Carsu Bisanis (de): *v. Sigembaldus.*
- Carubietus, Carubietus de Fegino [*l. in Genova*]: 871.
- Carulphus de Insulis, eius terra: 708.
- carzator, carçator: *v. Armanus de Sigestro, Iacobus de Cafigaira, Iohannes de Agio, Paschalis de Agio, Ugetus de Cucurno.*
- Casali (de): *v. Fredericus.*
- Casalis [*l. in Cravasco - Campomorone*]: 743, 750.
- Casamavari, Casamavali, Cassamavali, Casamaveri, Casamavaro [*Casamavari - Genova*]: 890; contrata: 670; fossatus: 730; territorium: 671; villa: 890; *v. ecclesia Sancti Anthonini de Orpalatio; v. anche* Costa de Aquafrigida, Molinellum, Riparia; (de): *v. Petracius.*
- Casanova (de): *v. Benedictus.*
- Casia (de): *v. Iacobus Panis.*
- Cassamavali, Casamaveri: *v. Casamavari.*
- Cassino (de): *v. Bonusvassallus.*
- castagnetum, castanee, terra castaneata: 652, 743, 747, 750, 762, 765, 767, 774, 778, 792, 802, 803.
- Castagnola (de): *v. Arduinus.*
- Castanea: *v. Iacoba.*
- Castellario (de): *v. Fulco Balduinus.*
- Castellinus de Monleone, qui stat prope monasterium Sancti Stephani: 821.
- Castello: *v. Castro.*
- castellum: *v. Picarellum.*
- Castro, Castello (de): *v. Confortus, Franciscus, Fredericus, Guillelmus Gorgia, Iohannes, Lanfrancus Belmustus, Manuel, Roverinus, Symon; v. ecclesia Sancte Marie.*
- Castrum Sancti Romuli: *v. Sanctus Romulus.*
- Catalina, ux. Martini, eius filius: *v. Obertus de Clavaro lanerius.*

- Cavalargius: *v.* Lanfrancus.
 Cavanucius [*l. in Cravasco - Campomorone*]: 743, 750.
 Cavanuċum Sutanum [*l. in Cravasco - Campomorone*] 743, 750; fossatus: 743, 750.
 Cavarono (de): *v.* Obertus.
 Cavegia (de): *v.* Lacus.
 Caverium [*l. in Bavari - Genova*]: 652; via: 652.
 Cayri: *v.* Kairi.
 Cazaguerra: *v.* Iacobus.
 Caċolo (de): *v.* Guiginus.
 Caċullus: *v.* Thomas.
 Cecilia, ux. Domini de Podio de Quarto: 917.
 Ceda: *v.* Iohannes.
 Cella o ad Cellam [*l. in Rivarolo - Genova*]: 778; fossatus: 778; via: 778; (de): *v.* Iacobus, Obertus.
 Cellinus: *v.* Andreas.
 censarius: *v.* Bota, Brexenus, Thimonus Scagegius.
 Cerreto (de): *v.* Obertus ferrarius.
 Ceula de Sancto Spiritu de Bisanne: 779.
 Chaire: *v.* Kairi.
 Christofarus, colector censuum in provincia Lumbardie et alibi: 853, 854.
 Cicer: *v.* Iohannes.
 Cigala: *v.* Petrus.
 Cinganum [*l. in Bavari - Genova*]: 652.
 Cintracus: *v.* Philipus.
 Cipressa, Cipresa, Ćupressa: 746; camparii: 746; capitula et franchise: 746; comune: 746; consul: *v.* Obertus Lombardus, Ricobonus Rogerius; consules: 746; curia: 746; districtus: 746; domus Raimundi Garibaldi: 746; homines: 800; statuta: 746; *v. anche* Treċolum, Villaregia; (de): *v.* Feniculus Craverius, Raimundus Garibaldus.
 Cisterna [*l. in Albaro - Genova*]: 829; via: 829.
 Clapa [*l. in Cravasco - Campomorone*]: 743, 750; via: 743, 750; (de): *v.* Iohannes, Rubaldus.
 Clapa Sancti Naċarii: *v.* Ianua.
 Claponus de Clavaro: 828, 900, 902, 903, 916, 921.
 Clapucius: *v.* Cremascus.
 Clapunus: *v.* Obertus.
 Clavaricia [*l. in Marassi - Genova*]: 813; flumen: 813.
 Clavaro (de): *v.* Benedictus de Casanova, Bertholinus, Berthonus, Claponus, Donus, Guillelmus, Iohannes (2), Iohannes Niger, Obertus, Oliverius, Opigo de Ćopo, Paganus calegarius, Petrus Piper, Pimperinus, Symon Piper.
 Clavica (de): *v.* Luchetus calegarius.
 clavonerius: *v.* Noxenus.
 Clemens IV, papa: 672.
 clericus: *v.* Bertholinus Primavera, Guillelmus (2), Iacobus, Iohannes, Laurentius.
 Clericus: *v.* Iacobus, Petrus.
 Clesantus: *v.* Petrus.
 clusa: *v.* Bisanne, Ianua.
 Clusura [*l. in Bavari - Genova*]: 652.
 Coionus: *v.* Conradus, Fulco, Iacobus, Obertus, Rolandus.
 colector, colector censuum Ecclesie Romane: *v.* Christofarus, Fredencius abbas monasterii Sancti Stephani.
 colector introitus: *v.* Bisanne.
 collecta comunis: *v.* mutua.
 collector: *v.* colector.
 Colonato (de): *v.* Ugo.
 Columbanus, calegarius, eius hedificium: 824, 825.
 Columbanus: *v.* Paragogna.
 Comite (de): *v.* Arditio.
 conditio o condicio sine causa o condicio in factum sine causa o condicio sine causa in factum: 632, 655, 670, 707, 724, 733, 738, 743, 747, 748, 756, 761-764, 774, 783, 802.
 Confortatus, eius domus: 688.
 Confortus de Castro o de Castello sive de Sigestro: 670, 671; eius locus: 749.
 Conradi: *v.* Stephanus.

Conradus, Coradus, Conradinus

- f. Blancardi molinarii: 648.
- calegarius, eius hedificium: 791.
- Coionus: 744; eius fratres: *v.* Iacobus Coionus, Obertus Coionus, Rolandus Coionus.
- de Baamonte, notarius: 763, 907.
- de Mari, terra ei locata: 848, 878.
- molinarius de Bisanne: 732.
- f. Sigembaldi de Carsu Bisanis: 741, 742.
- Contardus: *v.* Obertus.

Contessa, Contesa, Contessina, Cossina

- ux. Andrioli, filii Iohannis Longi balistarii: 872.
- ux. Ansaldi calefacti de Recho: 782; eius filius: *v.* Roverinus, f. Ansaldi calefacti de Recho.
- ux. Pagani de Langasco, filii Iohannis de Lavagio Rubeo de Langasco: 792, 802, 803; filius eius et Iacobi Rantegue: *v.* Iohannes f. Iacobi Rantegue.

Coradus: *v.* Conradus.

corigiarius, corrigiarius: *v.* Gerardus, Philipus.

Corigiarius: *v.* Iohannes.

Cornilia (de): *v.* Rubeus.

corigiarius: *v.* corigiarius.

Corsio (de): *v.* Andreas, Iohannes.

Corsus: *v.* Berthanus.

Corvetus, eius heredes: 902.

Corvolinum [*l. in Bavari - Genova*]: 652.

Cossina: *v.* Contessa.

Costa [*l. in Albaro - Genova*]: 712; contrata: 712; fossatus: 712; via: 712.

Costa (de): *v.* Amicus, Andriolus, Guiliolus, Guillelmus, Nicola; terra illorum de Costa et consortum: 652.

Costa de Aquafrigida [*l. in Casamavari - Genova*]: 739.

Costancius Ogerius: 816.

Cracesa [*l. in Cravasco - Campomorone*]: 743.

Cravano (de): *v.* Nicola, Symon.

Cravasco, Cravascum, Cravaschum [*- Campomorone*] 743, 762, 767; fossatus: 762,

v. Cavanuçum Sutanum, Fernetum, Gallus, Lacus Ceniarius, Maiol, Pastinus, Pictaina, Vallis Guisana, Xorta Mezana; territorium: 765, 767, 774; via: *v.* Belveer, Clapa, Iosa de Cravasco, Lorin, Pastinus, Praolona, Vallis Guisana; *v. anche* Belveer, Carsa Moriçol, Casalis, Cavanucius, Cavanuçum Sutanum, Clapa, Cracesa, Crosa, Fernetum, Gallus, Iosa de Cravasco, Lacus Ceniarius, Langascum, Lorin, Lovinorium, Maiol, Morus, Pastinus, Pictaina, Praelum, Praolona, Rosa, Vallis Guisana, Xorta Mezana; (de): *v.* Iohannes Martufus, Oliva, Prianus, Richelda, Rolandus.

Craverius: *v.* Feniculus.

Cravexana: *v.* Enricus.

Crema (de): *v.* Guillelmus.

Creмасcus Clapucius de burgo Sancti Stephani: 681.

Cresanus, f. Oberti ferrarii, eius filius: *v.* Vassallus.

Crosa [*l. in Cravasco - Campomorone*]: 774.

Crosa [*l. in Genova*]: 679; via: 679.

Crova (de): *v.* Petrus.

Cruciferi, Crucesignati: *v.* ecclesia Sancte Marie, hospitale; Ianua, contrata Cruciferorum, vicinia Cruciferorum.

Cucurno, Cuturno (de): *v.* Fredencius, prior Sancti Sisti Ianuensis et de Cuturno (*cosi*), abbas monasterii Sancti Stephani, Iacobus, Niger, Obertus Paterius, Ugetus.

Cuniçus: *v.* Lanfrancus.

Curia (de): *v.* Iohannes.

Cuturno: *v.* Cucurno.

Damianus

– de Camulio, notarius: 659.

– de Vulturo: 916.

– frater: 680.

Damiata: *v.* Iohannes.

Damura: *v.* Guillelmus.

Daniel

- Ascerius: 737.
- de Burgo, frater ordinis Sancti Augustini, deinde conversus monasterii Sancti Stephani: 711.
- de Marasio, eius terra: 781; terra eius heredum: 804.
- de Murtedo, f. Iohannis de Murtedo: 813.
- de Sancta Iusta, frater: 750, 751.
- presbiter, conversus monasterii Sancti Stephani: 672.
- presbiter, minister Sancte Iuste de Albario: 719.
- Datus Florentinus, eius filius: *v.* Iacobus.
- Davana (de): *v.* Ogerius de Fossato.
- Davius Rebusus: 816.
- Daxus de Sancto Stephano: 725.
- Delovosa calegarius, eius hedificium: 660, 823.
- Delovose (de): *v.* Enricus.
- Denutus: *v.* Enricus, Petrus.
- Deodatus Bonacursi, notarius sacri Imperii: 801.
- Derrivata: *v.* Rivalta.
- Desirinus Mussus: 796, 797.
- Dianus de Calignano, eius filius: *v.* Gabriel.
- Dinus Miles: 858.
- Discalcium, Discalcus: *v.* Iohannes, Lanfrancus.
- Divicia, f. Iacobi de Ast: 637.
- Doeria: *v.* Petra.
- Dominarum: *v.* Iohannes.
- Dominico (de): *v.* Symon.
- Dominicus**
- Berchari: 692.
- de Podio de Quarto, eius uxor: *v.* Cecilia.
- de Sancto Petro Arene, f. Nicole de Sancto Petro Arene notarii: 790.
- de Vernacia, qui habitat Ianue, in contrata Sancti Donati: 763.
- Domoculta (de): *v.* Andreas, Enricus Vitrenus.
- Donatus taliator: 659; eius hedificium: 911.

Dondus

- de Clavaro: 856.
 - Schenardus: 835; eius filia: *v.* Marineta.
 - Dordona: *v.* Nicola.
 - Dracus, Dragus, Draguus, Draco: *v.* Guillelmus, Iohannes, Nicola, Obertus, Paschalis.
 - draperius: *v.* Enricus, Gabriel de Langasco, Guillelmus de Monelia, Iacobus Campanarius.
 - Drogus: *v.* Enricus.
 - Dueria: *v.* Petra Doeria.
 - Durans, dictus Petrus de Sigestro, eius filius: *v.* Guillelmus.
 - Durantis: *v.* Paganus.
 - Durca: *v.* Niger, Petrus.
- ecclesia de Pavaranno: *v.* ecclesia Sancti Iohannis de Pavarano.
- ecclesia plebis Sancti Stephani de Langasco [*Langasco - Campomorone*]: 761, eius campane: 761; archipresbiter plebis: *v.* Obertus.
- ecclesia Sancte Crucis [*Sarzano - Genova*], terra locata presbitero Sancte Crucis: 890.
- ecclesia Sancte Iuste de Albario [*Albaro - Genova*], minister: *v.* Daniel presbiter.
- ecclesia Sancte Margarite o Margarete de Marasio [*Marassi - Genova*] 653, 813; canonicus: *v.* Balduinus presbiter; minister et rector: *v.* Balduinus presbiter, Ogerius presbiter, Rolandus presbiter; eius terra: 813.
- ecclesia Sancte Marie de Albario, ordinis Mortariensis [*Albaro - Genova*], claustrum: 829; frater: *v.* Lanfrancus; prior: *v.* Iohannes; eius terra: 829.
- ecclesia Sancte Marie de Castello o de Castro [*Genova*], terra heredum (*cosi*): 904; via comunis ecclesie Sancte Marie de Castello et monasterii Sancti Stephani: 921.
- ecclesia Sancte Marie de Granarolio, ordinis Mortariensis [*Granarolo - Genova*], prior: *v.* Petrus de Crova.

- ecclesia Sancte Marie de Priano de Sesto, ordinis Mortariensis [*Sestri Ponente - Genova*], prior: *v.* Bonifacius frater.
- ecclesia Sancte Marie de Vineis [*Genova*], canonicus: *v.* Granel presbiter; prepositus: *v.* Iacobus magister.
- ecclesia Sancte Marie Maioris de Urbe [*Roma*], canonicus: *v.* Petrus Sassonis.
- ecclesia Sancte Savine [*Genova*]: 708.
- ecclesia Sancti Ambrosii [*Genova*], canonicus: *v.* Iacobus presbiter; clericus: *v.* Obertus.
- ecclesia Sancti Andree de Insurellis *o* de Insurella [*Isoverde - Campomorone*], eius terra: 743, 750, 765, 767, 774.
- ecclesia Sancti Andree de Porta [*Genova*]: *v.* monasterium Sancti Andree de Porta.
- ecclesia Sancti Andree de Sexto [*Sestri Ponente - Genova*]: *v.* monasterium Sancti Andree de Sexto.
- ecclesia Sancti Anthonini de Orpalatio [*Casamavari - Genova*]: 730.
- ecclesia Sancti Donati [*Genova*], canonicus: *v.* Iacobus magister.
- ecclesia Sancti Iacobi de Tabia [*Taggia*], canonicus: *v.* Guillelmus presbiter; claustrum: 737.
- ecclesia Sancti Iohannis de Pavarano *o* de Pavarano [*Pavero - Genova*], eius terra: 813.
- ecclesia Sancti Laurentii [*Genova*]: 653, 667, 668, 685, 690, 693, 697, 698, 707, 724, 733, 738, 756, 764, 843; camera Stephani prepositi que est in claustro ecclesie: 756; canonicus: *v.* Enricus magister, Guido, Iacobus de Cucurno, Iohannes dictus Cardinalis, Opiço Streiaporcus, Petrus Cigala, Rubaldus presbiter; capellanus: *v.* Granel presbiter, Ogerius presbiter, Rolandus presbiter, Thomas presbiter; capitulum: 647, 716, 724, 733, 738, 756, 764; chorus: 647; claustrum: 716, 733, 764; massarius: *v.* Iohannes dictus Cardinalis, Stephanus prepositus; massarius capituli: *v.* Petrus Cigala; prepositus: *v.* Stephanus; refectorium: 738; eius terra: 652.
- ecclesia Sancti Laurentii Mediolanensis [*Milano*], prepositus: *v.* Arditio de Comite.
- ecclesia Sancti Martini de Via in Besania *o* in Bisane [*Genova*]: 628, 629.
- ecclesia Sancti Mathei [*Genova*], prior: *v.* Bernardus, Bonifacius, Ingo.
- ecclesia *o* capella Sancti Michaelis [*Genova*]: 660.
- ecclesia Sancti Nazarii de Albario [*Albaro - Genova*]: 790; capellanus: *v.* Iacobus presbiter; minister: *v.* Bonifacius presbiter.
- ecclesia Sancti Petri de Pereto, diocesis Aquensis [*Pareto*], canonicus, rector et minister: *v.* Iacobus presbiter.
- ecclesia Sancti Sisti [*Genova*], prior: *v.* Frendencius, abbas monasterii Sancti Stephani.
- ecclesia Sancti Spiritus [*Genova*], eius terra: 774; *v. anche* monasterium Sancti Spiritus.
- ecclesia Sancti Stephani [*Genova*]: *v.* monasterium Sancti Stephani.
- ecclesia Sancti Stephani de Castro Sancti Romuli [*Sanremo*]: 628, 629.
- ecclesia Sancti Syri de Langasco [*Langasco - Campomorone*], rector: *v.* Symon presbiter; eius terra: 802, 803.
- ecclesia Sancti Vincentii [*Genova*], minister: *v.* Iohannes presbiter.
- ecclesia Sancti Viti de Albario [*Albaro - Genova*], minister et rector: *v.* Gerardus presbiter.
- Elefantus: *v.* Petrus.
- elix: 671.
- Ema (de): *v.* Guillelmus de Crema.
- Embriacus, Embriachus, Imbriacus: *v.* Andreas, Bergognonus, Guillelmus.
- Engordus, Engurdus: *v.* Symon.
- Enricetus: *v.* Enricus.
- Enrici *o* de Enrico: *v.* Iohannes.
- Enrici de Porta: *v.* Iohannes.
- Enricus, Henricus, Enricetus:** eius filius: *v.* Petracius de Casamavari.
- archipresbiter de Serra: 779.
- Caballus: 704-706.
- Cravexana, eius hedificium domus: 632.
- de Arenzano, iudex: 872.

Enricus (*segue*)

- de Arzeno: 659.
- de Asti, executor: 843.
- de Bisanne, notarius: 648; eius hedificia domus: 648; terra ei locata: 648.
- de Bisanne, f. Vivaldi de Insula de Bisanne o de Marasio: 725-728; domus in qua habitat: 725; eius frater: *v.* Nicola.
- de Braia, notarius sacri palacii: 670, 671.
- de Braxili: 749.
- de Clavaro, eius filius: *v.* Guillelmus.
- de Delovose, scriba: 785.
- de Lesegno, qui habitat in burgo Sancti Stephani: 821; qui stat in contrata Sancti Vincentii 921; eius hedificium: 820, 821, 835.
- de Pontremulo, clericus monasterii Sancti Stephani: 770.
- de Porta, notarius sacri palacii: 727, 728.
- de Predono: 841.
- de Strata de Alba: 683, 734, 785; eius filii: 785, 826; eius uxor: *v.* Iacoba.
- de Veguli, f. Petri de Bavastro: 649, 650; eius hedificium domus: 649.
- de Vivalda, frater: 926, 927.
- de Vivalda, lanerius: 776, 806, 807, 818, 878; eius hedificium: 801.
- Dentutus, notarius: 767, 774.
- draperius, consors molendini pontis presbiteri Berardi: 719.
- Drogus: 652; eius pronepotes: 652.
- faber de Sigestro: 841.
- Falçonus: 697, 698.
- Guillelmi Rubei, notarius: 697, 698.
- magister, canonicus Ianuensis: 629.
- magister, vicarius Bernardi archiepiscopi Ianuensis: 760.
- magister, vicarius Gualterii archiepiscopi Ianuensis: 711.
- monachus monasterii Sancti Stephani: 922.
- Mortuus o qui dicitur Mortuus: 889; eius hedificium: 721; eius terra: 721.
- Mussus: 796; eius heredes: 796.
- presbiter, clericus palacii archiepiscopi: 810.
- Rubeus, eius uxor: *v.* Iacoba.

- Vitrenus de Domocolta: 795.
- f. Vivaldi de Marasio: *v.* Enricus de Bisanne, f. Vivaldi de Insula.
- epistula divi Adriani: 630, 632, 658, 660, 676, 692, 701, 710, 722, 729, 743, 744, 747, 765, 774, 795, 802, 803, 857.
- Erentherius Bruna: 816.
- ergasteria molendini: *v.* molendinum.
- Erzenobus, eius filia: *v.* Verdina.
- Eugenius: *v.* Beltramis, Bertholinus.
- exceptio doli o doli mali o doli mali in factum o in facto: 632, 655, 670, 707, 724, 733, 738, 743, 747, 748, 756, 761-764, 774, 783, 802.
- exceptio donationis non facte: 740.
- exceptio in factum: 655, 670, 802.
- exceptio non debite o non habite pecunie o non numerate pecunie o non habite et non numerate pecunie o non numerate et non accepte o non recepte pecunie et precii non soluti o non numerate et non habite pecunie o non numerate pecunie et non habiti precii: 629, 632, 652, 655, 658, 670, 701, 702, 704, 707, 708, 713, 724, 733, 738, 743, 747, 748, 756, 761-765, 767, 774, 783, 785, 790, 796-798, 802, 803, 853, 854, 857, 805, 831, 840, 869, 870, 896.
- exceptio non habiti hedificii et dotis non solute: 637, 665.
- exceptio Velleiani: *v.* senatus consultum Velleianum.
- faber: *v.* Angelinus, Enricus, Iohannes, Rolandus Faternanus.
- Faber: *v.* Symon.
- Facius, Facinus, Faciolus, Fatiolus**
- de Sancto Donato, notarius: 652.
- de [...]: 721.
- de Savignono, eius domus: 708.
- monachus monasterii Sancti Stephani: 744, 745, 751, 770, 772, 773, 778, 787, 788, 791.
- Vulpis: 816.

- Falca, Falcha (de): *v.* Guillelmus.
 Fallaca: *v.* Fulco.
 Fallonius: *v.* Iacobus.
 Falçonus: *v.* Enricus.
 Faternanus: *v.* Rolandus.
 Fatiolus: *v.* Facius.
 Faxolo (de): *v.* Bertholinus.
Federici Federico: 647, 676, 721, 758, 778, 811, 871.
 Fegino (de): *v.* Carubietus.
 Feginus: *v.* Iohannes.
 Fello (de): *v.* Paganus.
 fenestra: 651, 659, 695; *v. anche* barcho, mansneria.
 Fenicolus Craverius de Cipressa: 816.
 Ferlendus: *v.* Symon.
 Fernetum [*l. in Cravasco - Campomorone*]: 765; fossatus: 765.
 Ferracanis, Ferracannus, domicellus abbatis monasterii Sancti Stephani: 842, 859, 861, 889; nepos Fredencii, abbatis monasterii Sancti Stephani: 853.
 Ferrara: *v.* Benvenuta.
 Ferrarii: *v.* Fontana.
 ferrarius: *v.* Iohannes, Obertus (2), Obertus de Rusca, Symon, Symon de Porta, Treçardus.
 Ferrarius, archus eius stacionis: 863; *v.* Bertholinus, Petrus.
 ferreria: 722.
 fiblarius, fubiarius: *v.* Gerardus.
 fici: 829.
 Fidecarius: *v.* Iohannes.
 Figario, Figarius, Figarium [*l. in Langasco - Campomorone*]: 684, 850; (de): *v.* Guilliotus.
 Filipus: *v.* Philipus.
 Finamore (de): *v.* Iohannes.
 Finus de Arcio, consul Ianuensis deversus civitatem: 778.
 Flacono, Flaconum [*Fraconalto*]: 713; (de): *v.* Petrus de Manfredo.
 Flisco (de): *v.* Nicola, Thedisius, Ugo.
 Florencia [*Firenze*], civis: *v.* Loterius de Varlongo.
 Florentinus: *v.* Datus.
 flumen: *v.* Bisanne, Clavaricia, Pulcifer, Torbella.
 fochus: 800.
 fodrum: 800.
 follarium: 722.
 Fondico (de): *v.* Iohannes.
 fons: *v.* Rivus Turbidus.
 Fontana: *v.* Iacobus.
 Fontana Ferrarii [*l. in Langasco - Campomorone*]: 792, 802, 803; via: 802, 803.
 Fontanegio, Fontanigio (de): *v.* Iacobus clericus, Iohannes, Rolandus Calvus.
 Fontemaroso (de): *v.* Ruffinus.
 formaarius: *v.* Iacobus de Molazana, Obertus de Maçasco, Rubaldus de Maço.
 Formaarius: *v.* Iohannes.
 fornarius: *v.* Alegrus, Guillelmus, Iohannes (2), Opicinus.
 Fossato (de): *v.* Guariscus, Iohannes, Manfredus, Ogerius.
 fossatus: *v.* Cravascum, Ianua, Langascum, Planum Fucis, Treçolum.
 Framura, Framula (de): *v.* Fulco, Obertus.
 Franceschina: *v.* Francisca.
 franchisie: *v.* Cipressa, Treçolum.
 Francisca, Francischina, Franceschina, ux. Guillelmi de Porta: 823.
 Franciscus: *v.* Franciscus.
 Francisco (de): *v.* Iohannes, Nìger (2).
Franciscus, Franciscus
 — de Castro: 722; eius frater: *v.* Manuel de Castro.
 — de Sancto Donato, notarius: 742.
 — de Sancto Georgio, speciarius: 707.
 — macellarius de macello Murrini: 861.
 — Morrucius de Quinto, notarius: 857.
 frater: *v.* Bonifacius, Damianus, Daniel de Sancta Iusta, Enricus de Vivalda, Gualicho, Guillelmus, Guillelmus de Novaria, Iordanus, Lanfrancus, Martinus Rubeus, Obertus (2), Petrus, Petrus de Placatia, Ugolinus.
Fredencius, Fredentius, Fredenzius, Fredecius
 — abbas monasterii Sancti Stephani: 644, 647-652, 654, 656, 659, 660, 669-671, 673, 675,

- 676, 678, 679, 684, 692, 695, 699, 704, 710, 712, 719, 722, 723, 727-732, 740, 743-751, 759-762, 765, 770, 772-774, 776, 778, 779, 785, 787, 788, 791, 794, 800, 802, 803, 805, 809, 811, 816, 820-823, 826-828, 836-839, 841, 847-851, 853, 857, 883-887, 889, 895; colector censuum qui debentur Ecclesie Romane in civitate Ianue et diocesi: 853, 854; prior ecclesiarum Sancti Sisti Ianuensis et de Cuturno (*cosi*): 643, 644; eius nepos: *v. Ferracanis*.
- monachus monasterii Sancti Stephani: 822, 823, 826, 828, 841, 854.
- prior Sancti Fructuosi o Fritossoci: 800, 805.
- Fredericus, Fridericus**
- de Bargono, notarius: 685.
- de Casali, eius hedificium: 788.
- de Castro, notarius: 710.
- de Sancto Zinisis, qui dicitur Macileus, eius terra: 918.
- de Sigestro, qui stat ad Sanctum Syrum: 653.
- de Vernacia, scriba: 648.
- freseti: 659.
- Fridericus: *v. Fredericus*.
- Frisia: *v. Manuel, Ricius*.
- fubiarius: *v. fiblarius*.
- Fuce (de): *v. Bisanne, molendinum; v. Guillelmus, Precivalis, Ruffinus*.
- Fulco, Fulcho, Fulchinus, Fulchetus**
- Balduinus de Castellario, gastaldio dominorum de Linguilia: 753.
- Coionus de Bissanne: 630; terra ei locata: 781; eius uxor: *v. Antonia*.
- de Bargalio, eius filius: *v. Iohannes Formaiarius, magister axie*.
- de Framura, eius terra: 710, 791.
- Fallaca, notarius: 777.
- Iachina, eius hedificium domus: 763.
- Zacharias o Çacharias: 667, 668; eius hedificium domus: 699.
- Furetus: *v. Guillelmus*.
- furnus: *v. Guercii, Iohanna de Gracii; v. monasterium Sancti Stephani*.
- G., archiprebiter Naulensis: 680.
- Gabriel**
- f. Diani de Calignano: 884.
- de Langasco, draperius: 802, 803.
- de Predono, notarius: 796-798.
- Gaiaudus: *v. Arnaldus*.
- Gaionus, Gayonus: *v. Obertus*.
- Galaneto, Gallaneto (de): *v. Balbus, Bugius*.
- Galiana (de): *v. Iacobus*.
- Gallaneto: *v. Galaneto*.
- Gallicianus Bruna, consul Villeregie et districtus: 816.
- Gallinus: *v. Obertus*.
- Gallus [*L. in Cravasco - Campomorone*]: 767, 774; fossatus: 767, 774.
- Galopus: *v. Paulus*.
- Gambagrossa: *v. Guillelmus*.
- Gambonus: *v. Anthonius, Luchetus, Maphheus, Ugo*.
- Gandulfi: *v. Guillelmus*.
- Gandulfus, Gandulfinus**
- de Podio, notarius: 725, 727, 734, 785.
- de Quarto, eius filius: *v. Precival*.
- ganterius, guanterius: *v. Obertus*.
- Garibaldo (de): *v. Obertus, Petrus*.
- Garibaldus, Garibaudus: *v. Lanceretus, Oddo, Raimundus, Rogerius*.
- Garinus: *v. Romeus*.
- gastaldio: *v. Linguilia*.
- Gastaldus: *v. Obertus*.
- Gatilius, Gatiluxius, Gatulusius: *v. Gatinus, Iacobus, Luchetus*.
- Gatinus, Gattinus Gatiliusius: 697, 698; eius frater: *v. Luchetus Gatiliusius; eius terra: 847-849*.
- Gattus: *v. Gatus*.
- Gatulusius: *v. Gatiliusius*.
- Gatus, Gattus: *v. Guillelmus, Petrus, Rainaldus, Trencherius*.
- Gavio, Gavium [*Gavi*]: 740, 857; burgensis quidam: 857; habitator: *v. Petrus de Aire; (de): v. Leo*.
- Gayonus: *v. Gaionus*.
- Çaçanus: *v. Iohannes*.

Gaçellus: *v.* Iacobus.

Georgius Grechus, eius terra: 727.

Gerardus, Guirardus, Girardus, Giralduſ,
Guirardinus

— Beltramis de Ripa: 788.

— Bisacia lanerius: 772, 786; terra ei locata:
773; terra locata eius heredibus: 897, 898,
900, 910; tinctoria eius heredum: 897.

— corrigiarius de Valletari: 785.

— de Bobio: 678.

— de Cario: 920.

— de Monelia, bambaxarius: 870.

— de Parma, terra locata ei et eius uxori: 880.

— de Pignono, lanerius: 773, 842; eius hedi-
ficium: 900.

— de Porta, mensurator salis: 703.

— de Saona, servicialis Oberti de Savignono:
738.

— de Valletrebia, habitator Albarii: 829.

— fiblarius *o* fubiarius: 743, 750, 765.

— macellarius *o* macellarius de Murrino: 923;
eius filius: *v.* Guillelmus, macellarius de
macello Murrini; eius hedicium domus:
776, 778, 806; eius nepos: *v.* Nicola, f.
Guillelmi macellarii; eius uxor: *v.* Marche-
sina.

— monacus monasterii Sancti Stephani: 626,
627, 629, 631, 633, 634, 638, 640, 641,
645, 649-652, 659, 660, 670, 671, 675,
676, 679.

— presbiter, minister et rector ecclesie Sancti
Viti de Albario: 654.

Gifredinus de Vezano, notarius imperiali
auctoritate, notarius Ottoboni cardinalis
Sancti Adriani: 643.

Ginata Bonicus: 816.

Giraldus, Girardus: *v.* Gerardus.

glarea: *v.* Bisanne.

Goanno, Goano (de): *v.* Obertus, Paganus.

Gorgia: *v.* Guillelmus.

Gouçosus: *v.* Guillelmus (2).

Grabinus: *v.* Raimundus.

Graciis (de): *v.* Iohanna.

Granarolio (de): *v.* ecclesia Sancte Marie.

Granel

— presbiter, canonicus ecclesie Sancte Marie
de Vineis: 764.

— presbiter, capellanus ecclesie Sancti Lau-
rentii: 716, 724.

Grassus: *v.* Obertus.

Grechus: *v.* Georgius.

Gregorius

— de Porta, notarius: 831.

— monacus monasterii Sancti Stephani: 770,
772, 773, 776, 778, 779, 787, 788, 791, 794,
805, 820, 822, 823, 826, 828, 836-838, 841,
847- 850, 853, 854, 889, 895, 911.

— prior monasterii Sancti Stephani: 897-906,
908-914, 916- 922, 924-927.

Grimaldo (de): *v.* Bovarellus.

Gropo (de): *v.* Iohannes, Paganus, Raniolus.

Gropus balisterius *o* balistarius de Sancto Ste-
phano: 637, 664, 665; eius futura uxor: *v.*
Divicia, f. Iacobi de Ast; terra ei locata: 787.

Grossus: *v.* Guillelmus.

Guado (de): *v.* Martinus tinctor de Rapallo.

Gualigo frater, rector hospitalis Sancti Ste-
phani: 641.

Gualterius, archiepiscopus Ianuensis: 629,
711; eius camerarius: *v.* Bernus; eius vica-
rii: *v.* Enricus magister, Ugo de Flisco.

Guano (de): *v.* Guillelmus Ticius.

guanterius: *v.* ganterius.

Guariscus, Guarischus de Fossato, capsia-
rius: 633, 634; eius uxor: 633, 634.

Guarnerius de Albara, notarius: 817.

Guascus, executor comunis Tabie: 753.

Guercii, eorum furnus: 872.

guerra, guerre: 718; guerra exercitus, guerra
Pisanorum: 811.

Guidisbobus (de): *v.* Rogerius.

Guido

— abbas monasterii Sancti Stephani: 680.

— Arlotus *o* Arllotus, iudex de Tabia: 811.

— canonicus ecclesie Sancti Laurentii: 733.

— Nanus, eius terra: 778.

— Raida, eius hedicium domus: 650; terra
ei locata: 626.

Guido (*segue*)

– Zavata, qui facit fresetos: 659.

Guiginus, Guilinus

– de Caçolo, eius terra: 750.

– de Ricio, eius terra: 743.

– de Sancto Stephano: 906, 908-914, 916, 917, 919, 920; eius hedificium: 916, 919; terra ei locata: 919.

– pancogolus de Sancto Stephano, eius domus: 742.

Guiierio (de): *v.* Obertus.

Guiiono (de): *v.* Guiliono.

Guiliençonus de Supracruz, eius filius: *v.* Iohannes de Clavaro.

Guiliermus: *v.* Guillelmus.

Guilinus: *v.* Guiginus.

Guiliono, Guiiono (de): *v.* Obertus.

Guilionus de Costa: 818; porta per quam vadit ad terram quam tenet a monasterio Sancti Stephani: 818.

Guiliotus, f. Guilioti de Figario de Langasco: 684.

Guillelmi Rubei: *v.* Enricus, Iohannes.

Guillelmus, Guiliermus, Guillelmus, Willelmus, Willelmus: 662.

– abbas monasterii Sancti Andree de Sexto: 629.

– abbas monasterii Sancti Stephani: 800.

– Albericus, eius filius: *v.* Iohannes Albericus.

– Barbadecana, eius domus: 641.

– Barbavaria, pat. Aiguinete, ux. Iohannis Alberici: 686, 701, 703; eius filius: *v.* Bonusvassallus Barbavaria.

– Baudus: 816.

– Bonavia, notarius: 735, 746.

– Borrus: 737.

– Burgensis: 812, 815, 817.

– capellerius, eius hedificium: 704-706.

– clericus de Pontremulo, porterus monasterii Sancti Stephani: 805.

– clericus palatii archiepiscopi Ianuensis: 629.

– Damura, notarius: 703.

– de Angellerio de Sigestro: 831.

– de Alpexella, tinctor: 679; eius hedificium: 710; eius uxor: *v.* Iohanna.

– de Balcio: 737.

– de Bonaira de Langasco: 850.

– de Bragnielo, familiaris abbatis monasterii Sancti Stephani: 818.

– de Clavaro, macellarius *o* macellerius de Suxilia: 730, 890.

– de Costa *o* de Costa de Albario: 638, 643, 644.

– de Crema *o* de Ema, civis Bergamensis, consul de iusticia deversus civitatem: 635, 642.

– de Falca *o* de Falcha, lanerius: 848; eius hedificium: 848; terra ei locata: 847.

– de Fuce, fr. Precivalis de Fuce: 846.

– de Kairi: 723.

– de Lagostena de plebatu Langasci: 708, 765; eius uxor: *v.* Sibilia.

– de Langasco, f. Iordani de burgo de Langasco: 792, 802, 803.

– de Maiolo, eius terra: 652.

– de Manica, notarius: 817.

– de Mari, eius terra: 796.

– de Marsilia *o* Marsilia: 646, 655, 657.

– de Monelia, draperius, f. Iohannis de Monelia: 870.

– de Novaria, frater: 755, 783.

– de Orio, dominus de Orio: 894.

– de Oriolo: 885, 924; terra ei locata: 883.

– de Placencia, molinarius: 677.

– de Porta, eius hedificium domus: 638; eius uxor: *v.* Francisca.

– de Quinto: 629; iudex: 652.

– de Repia, eius hedificium: 819.

– de Roderico, eius uxor: *v.* Adalaxia.

– de Sambuxeto *o* de Sanbuseto, tinctor: 679; eius filii: 679.

– de Sancta Iusta: 676, 713.

– de Sancto Stephano, lanerius: 780, 886, 887, 889, 901-905.

– de Spectinis, magister, canonicus Papiensis, capellanus Ottoboni cardinalis diaconi Sancti Adriani: 647.

Guillelmus (*segue*)

- de Sygulfō, notarius: 758.
- Dragus o Draguus: 702.
- f. Durantis, dicti Petri, de Sigestro: 680.
- Embriacus de Ianua: 800.
- ferrarius, eius uxor: *v.* Iohanna.
- fornarius, eius hedificium: 870.
- frater: 783.
- Furetus: 639.
- Gambagrossa, terra eius heredum: 829.
- Gandulfi, notarius: 796-798.
- Gatus 739, 783.
- Gorgia de Castro: 783.
- Gouçosus, f. Ansaldi: 737.
- Gouçosus, f. Raimundi: 737.
- Grossus, tinctor de Sancto Stephano: 772, 810; terra locata eius heredi: 878; eius tinctoria: 841.
- macellarius de macello Murrini, eius filius: *v.* Nicola; eius pater: *v.* Gerardus macellarius.
- Maceria o Macheria, testor: 880; terra ei locata: 881.
- Maffonus, notarius: 696, 697.
- medicus de Rivalgario, eius uxor: *v.* Bertina.
- Marsilia: *v.* Guillelmus de Marsilia.
- monachus monasterii Sancti Stephani: 822, 823, 826, 828, 836-839, 841, 847-850, 883-887, 889, 895, 897-906, 908-914, 916-922, 924-927.
- Niger: 626.
- Oddonis de Vultabio: 743.
- Picamilius, eius uxor: *v.* Verdina.
- Porcellus, consors molendini pontis prebiteri Berardi: 719.
- porterius monasterii Sancti Stephani: 775, 778, 791, 794, 799.
- presbiter, canonicus ecclesie Sancti Iacobi de Tabia: 737.
- Pretallata de Triçolo: 816.
- prior monasterii Sancti Stephani: 626, 627, 629-631, 633, 634, 638-641, 648-652, 656, 659, 660, 669-671, 673, 676.
- Salvaticus, notarius imperiali auctoritate: 800, 811; eius pater: *v.* Raimundus Salvaticus.

- Soldanus Mallonus: 689.
- fr. Symonine, ux. Oberti ferrarii de Cerreto: 845, 868, 869.
- Taciuss: 816.
- Tartaro: 657.
- Terragnus: 816.
- textor, f. Enrici de Clavaro: 881.
- Ticius de Guano: 675.
- Vegetus de Hospitaliayre: 731, 732.
- Vegius, notarius sacri palacii: 626, 627, 630-634, 638-641, 648-651, 655, 656, 659-661, 663, 666-669, 673, 675-679, 684, 687, 692, 695, 699, 701, 703, 707, 710, 712, 716, 717, 720-725, 729, 733, 736-738, 740, 743-745, 747-751, 756, 762, 764, 785, 831.
- Çucha, eius hedificium: 667.
- Guindanus, consul Villeregie: 735.
- Guindanus: *v.* Iohannes.
- Guirardinus, Guirardus: *v.* Gerardus.

Henricus: *v.* Enricus.

Heremite: *v.* Ordo Heremitarum.

hospitale o ospitale Cruciferorum o Sancte Marie Cruciferorum o de Crucesignatis [*Genova*]: 728, 755; molendinum ante hospitale: 729, eius aquaricium: 728, eius clusa: 728; eius terra: 857, 858.

hospitale Sancti Iohannis [*Genova*], eius terra: 684.

hospitale Sancti Stephani [*Genova*]: 638, 651, 663, 702, 710, 713, 739, 773, 780, 784, 796, 805, 808, 843, 863, 868, 869, 872, 882; camera: 796; caminata: 796; habitator: *v.* Petrus Placentinus, qui stat ante hospitale; eius hedificium domus: 855, 873, 889; hospitalerius: *v.* Obertus frater, minister et rector hospitalis Sancti Stephani; ministra: *v.* Aluisa; minister: *v.* rector; porticus: 713; rector et minister: *v.* Gualigo, Martinus Rubeus frater, Obertus frater, Petrus frater; trexenda: 651; via: 638, 651, 663, 710; *v.* monasterium Sancti Stephani; *v.*

- anche* Ianua: contrata hospitalis Sancti Stephani.
- hospitale Sancti Thome [*Genova*], minister: *v.* Iordanus frater.
- Hospitaliayre (de): *v.* Guillelmus Vegetus.
- hostiarius: *v.* Ottobonus cardinalis Sancti Adriani.
- Iacarias, Iacharias: *v.* Zacharias.
- Iachina: *v.* Fulco.
- Iacoba, Iacobina**
- ux. Alberti de Varisio magistri: 767.
- Castanea, eius terra in qua stat Obertus de Maraxio: 630.
- de Carlo, eius terra: 743.
- ux. Enrici de Strata de Alba: 785, 826.
- ux. Enrici Rubei, eius terra: 652.
- ux. Manfredi de Fossato capsarii: 632.
- ux. Oberti Rovelli, eius domus: 857, 858.
- ux. Rubaldi de Calorio: 714, 715, 721; eius filii: *v.* Alaxina, Iohanna, Iordanus, Ugo-linus; tutela eius filiorum: 721.
- f. Symonis Ferlendi, ux. Ianuini magistri de Sancto Stephano: 705, 706.
- Iacobus, Iacobinus, Iacopinus**, eius filius: *v.* Manuel campanarius.
- abbas monasterii Sancti Stephani: 626, 627, 629-631, 633, 634, 638-641, 643, 644.
- Adurni tabernarii: 677.
- archiepiscopus Ianuensis: 915, 918; eius sigillum: 918.
- barberius, eius hedificium: 903.
- Bellamama, eius hedificium domus: 776, 806.
- Blancus: 737.
- Buris, domus eius heredum: 688.
- Campanarius, draperius: 773.
- Cazaguerra, notarius: 759, 760.
- Clericus: 816.
- clericus de Fontanegio: 851, 852.
- Coionus: 744, 745; eius fratres: *v.* Conradus Coionus, Obertus Coionus, Rolandus Coionus.
- f. Dati Florentini: 837; terra ei locata: 838.
- de Albario, hedificium eius heredum: 637.
- de Albario, notarius: 829.
- de Ast, eius filia: *v.* Divicia.
- de Axereto, macellarius: 901.
- de Balneo: 670, 757, 758; eius familia: 757, 758; eius terra: 757, 758.
- de Bisanne, notarius: 773, 790, 861; eius hedificium domus: 664, 665, 790.
- de Cafigaira o de Cafigaria, tinctor: 891, 892; eius frater: *v.* Paschalis de Cafigaira carzator; terra ei locata: 893.
- de Carlo, eius terra: 743, 750.
- de Cella de Riparolio: 778.
- de Cucurno, canonicus Ianuensis, vicarius Opigonis patriarche Antiocheni: 871, 872; eius curia: *v.* Ianua: palacium archiepiscopatus.
- de Galiana, eius terra: 781.
- de Langasco, notarius sacri palatii: 686.
- de Minuta: 639; eius frater: 639.
- de Molazana, formaarius: 813.
- de Murtedo, terra ei locata: 883.
- de Papia, notarius: 635.
- de Petra Dueria: 678, 729.
- de Pinu, lanerius: 776, 898; eius domus: 897, 910.
- de Placentia, presbiter: 778.
- de Q[...], eius filius: *v.* Nicola.
- de Sambuxeto: 710; eius fratres: *v.* Bonumtempus, Ricobonus.
- de Sancto Georgio, specarius: 856, 895.
- Iacobus de Sancto Stephano: *v.* Iacobus taliator.
- de Saona: 653.
- de Serra: 830, 836; lanerius: 911-914; eius hedificium: 917, 919; terra ei locata: 919.
- de Toirano, qui habitat in burgo Sancti Stephani: 859.
- de Trioria: 737.
- de Valletrebia o de Valletrebie: 695.
- de Vegio: 641.
- Fallonius de Linguilia: 816.
- Fontana, terra eius heredum: 904.

Iacobus (*segue*)

- Gatilius, eius hedificium domus: 632.
- Gaçellus: 816.
- f. Iohannis Alberici: 682, 688, 696-698, 701, 703, 707.
- Magauda: 816.
- magister, canonicus Sancti Donati: 629.
- magister, prepositus Sancte Marie de Vineis: 670, 671.
- magister antelami: 639.
- Marinus: 816.
- Medicus, calegarius, eius hedificium: 879.
- Mentus, calegarius: 873.
- Merlus de Sancto Stephano: 876.
- Panis de Casia, eius hedificium: 861.
- presbiter, canonicus ecclesie Sancti Ambrosii: 871, 872.
- presbiter, canonicus, rector et minister ecclesie Sancti Petri de Pereto, diocesis Aquensis: 718.
- presbiter, capellanus ecclesie Sancti Nazarii de Albario: 847-849.
- Quartanus, f. Quartani de Quarto: 660; notarius: 689, 690, 693.
- Rantegua, eius filius: v. Iohannes.
- Ricius de Bisanne: 676.
- Ricius de Sancto Stephano: 692.
- Sachetus de Bargalio: 883; terra ei locata: 885.
- Sardus: 737, 753.
- speciarius de Sancto Georgio: v. Iacobus de Sancto Georgio.
- Spererus: 737.
- Stecha, nuncijs extimatorum: 693.
- Suspecus: 840.
- taliator de Sancto Stephano: 860, 886, 887.
- Tartarus: 816.
- Terralba, eius hedificium domus: 805.
- Verdino de Quarto, quondam Marchisii: 763.
- Çocolarius: 713.

Ianua [*Genova*]

- apotheca quam tenet Michelinus speciarius: 896.

- archiepiscopatus: 629; habitator in terra archiepiscopatus: v. Obertus de Carro de Sancto Stephano, ortulanus de Bisanne.
- archiepiscopus: 628, 636, 647, 654, 691, 719; v. Bernardus, Gualterius, Iacobus; eius camerarius: v. Bernus; eius capellanus: v. Franciscus presbiter; iuramentum fidelitatis archiepiscopo: 647; eius molendina: v. Becrescha, Strata, Subtetracum; eius suffraganei: 647; eius terra: 743; eius vicarius: v. Enricus magister.
- arcus o archus Sancti Stephani: 667, 668, 699, 806, 923.
- arcus stacionis que fuit quondam Ferrarii: 863.
- assessor potestatis: v. Anthonius de Carrenzona.
- assessor sive consultor consulatus: v. Symon canzellerius.
- burgus Bisannis: 795, 857, 858.
- burgus Cruciferorum: 809.
- burgus Sancti Stephani: 637, 655, 664, 665, 667, 689, 701-706, 727, 770, 773, 787, 788, 790, 810, 847, 870, 872, 895; carrubius: 637, 664, 665, 704-706, 719, 859, 870; habitator: v. Brexenus censarius, Enricus de Lesegno, Iacobus de Toirano, Niger de Cucurno moneerius, Oliverius de Clavaro; trexenda: 664, 665, 667, 704-706, 773, 820, 821, 859; via o strata publica: 655, 667, 668, 689, 701, 770, 773, 788, 820, 821; (de): v. Angelinus, Cremascus Clapucius.
- cancellerius, canzellerius comunis: v. Loysius Calvus, notarius.
- canonicus: v. ecclesia Sancti Laurentii.
- capitanei: 651.
- capitaneus comunis et populi: v. Obertus Aurie, Obertus Spinula.
- capitulum, capitula: 802; capitulum speciale: 758; forma capituli: 767.
- carrubius, carubius: 634, 651, 658, 807, 819, 832, 834, 841, 860, 864, 865, 883-886, 891-893, 897, 898, 900, 908-910, 924-926; v. Alberici, burgus Sancti Stephani, contrata

- Sancti Stephani, contrata Sancti Vincentii, Ponticellus, porta Sancti Andree, Rivus Turbidus inferior.
- carrubius de Rivalta o de Derrivata: 872.
 - carrubius moneerii: 856.
 - carrubius novus: 861.
 - carrubius novus Sancti Stephani: 658.
 - carrubius rectus: 660, 822.
 - carrubius rectus extra portam Sancti Andree: 871.
 - carrubius rectus Sancti Stephani: 660, 872.
 - carrubius Rivi Turbidi: 660.
 - carrubius supranus de extra portam Sancti Andree: 688.
 - clusa: 905.
 - collecta comunis: *v. mutua*.
 - comune: 709, 727, 740, 747, 748, 762, 763, 767, 774, 802, 805, 827, 846; *v. anche mutua*.
 - consul civitatis: 659.
 - consul de iusticia civitatis et burgi: *v. Loterius de Varlongo, civis Florencie*.
 - consul de iusticia deversus civitatem: *v. Anthonius de Carentanis, Berardus de Puteobonello, Guillelmus de Crema*.
 - contrata: *v. Costa*.
 - contrata, cunrata Clape Sancti Naçarii, habitator: *v. Pascalis Taibus*.
 - contrata Cruciferorum o Crucifferorum: 626, 721, 723, 725, 857, 858; *via: 723*.
 - contrata hospitalis Sancti Stephani: 863.
 - contrata macelli Murrini: 763, 776, 806, 923; *via: 763, 776, 806*.
 - contrata Murcenti: 843; *v. anche Murcentum*.
 - contrata Pontis Maioris: 727; *strata comunis: 727*.
 - contrata porte Sancti Andree: 813.
 - contrata Sancte Marie de Crucesignatis: *v. contrata Cruciferorum*.
 - contrata Sancti Donati, habitator: *v. Dominicus de Vernacia*.
 - contrata Sancti Naçarii, habitator: *v. Petrus de Camulio*.
 - contrata Sancti Stephani: 696-698, 742; *carrubius: 698; via: 698, 742*.
 - contrata Sancti Vincentii: 641, 695, 824, 825, 895, 921; *carrubius: 921; habitator: v. Enricus de Lesegno; via: 641, 824, 825, 895, 921*.
 - contrata Tartarorum: 657.
 - costa: *v. Bavalum, Vallis*.
 - crosa: 789.
 - crosa balnei Sancti Stephani: 710.
 - curia consulatus civitatis et burgi: *v. palacium archiepiscopatus*.
 - dacita comunis: *v. mutua*.
 - diocesis: 628, 643, 654, 760, 853.
 - domus in qua habitat Enricus de Bisanne, f. Vivaldi de Insula de Bisanne: 725.
 - domus Facioli de Savignono, ubi habitat Bertina, ux. Guillelmi medici de Rivalgario: 708.
 - domus Iacobi de Bisanne, notarii: 790.
 - domus Iohannis Alberici: 688.
 - domus Iohannis Alberici et Aiguinete iugalium: 701.
 - domus Lanfranci muratoris: 868, 869.
 - domus Petri de Augusst: 783.
 - domus Symonis et Mabilie iugalium: 702.
 - domus Symonis Tartaro: 657.
 - executor: *v. Enricus de Asti, Iohannes de Parma, Iohannes de Rapallo, Petrus de Garibaldo, Symon Angelerius*.
 - executor consulatus: *v. Thomas*.
 - executor consulatus burgi: *v. Stephanus de Lavania*.
 - executor potestatis: *v. Iohannes de Quarto*.
 - extimator, extimatores comunis: 682, 688; *nuncius extimatorum: v. Iacobus Stecha*.
 - foritani, eorum palacium: *v. porticus*.
 - fossatus: *v. Bavalum, Casamavari, Cella, Costa, Molinellum, Rivus Turbidus, Vallis*.
 - hostium turris blance Streiaporcorum: 686.
 - iudex assessor: *v. Symon de Baiamonte*.
 - iudex maleficiorum: 817.

Ianua (*segue*)

- macellum Murrini: 642; macellarius de macello Murrini: *v.* Franciscus, Guillelmus.
- murus civitatis: 640, 770, 819, 822, 861, 913.
- mutua, collecta et onera comunis *o* dacita: 632, 658, 664, 670, 701, 702, 704, 705, 708, 709, 712, 727, 740, 743, 747, 748, 762, 763, 765, 767, 774, 802, 805, 857, 870.
- nuncius extimatorum: *v.* extimator.
- onera comunis: *v.* mutua.
- palacium archiepiscopatus: 629, 711, 721, 778, 871, 872; in quo regitur curia consularis civitatis et burgi: 758; quo regitur curia Iacobi de Cucurno, canonici Ianuensis, vicarii Opiçonis patriarche Antiocheni: 871; ubi regitur curia consulis civitatis: 778, 796-798.
- palacium archiepiscopi: 642, 761; clericus: *v.* Enricus presbiter, Guillelmus; eius terra: 743, 750, 794.
- palacium potestacie: 831, 870.
- palacium quo regitur curia potestatis: 817.
- pedagium porte: 840, 896; pedagium porte Vacharum: 896.
- platea, plathea, placia: *v.* Ponticellus.
- platea balnei monasterii Sancti Stephani: 679.
- platea monasterii Sancti Stephani *o* ante ecclesiam monasterii Sancti Stephani: 712, 719, 722, 821; platea sub urmo: 719.
- platea que est ante monasterium Sancti Stephani: 660.
- platea que est ante palacium abbatis monasterii Sancti Stephani: 654.
- podium prope ecclesiam Sancti Stephani: 629.
- pons presbiteri Berardi *o* de Preberardo: 719; beudum: 719; consortes molendini: *v.* Enricus draperius, Guillelmus Porcellus, Philipus corrigiarius; molendinum: 719; strata 719.
- pons Sancte Agathe: *v.* Bisanne.
- porta: *v.* pedagium.
- porta arcus Sancti Stephani: 699.
- porta civitatis: 871.
- porta Sancti Andree: 639, 681, 686, 696-698, 872; carrubius: *v.* carrubius rectus, carrubius supranus; habitator extra portam: *v.* Iohannes Cicer calegarius de extra portam Sancti Andree; via: 639, 681, 686, 688, 907; *v. anche* contrata porte Sancti Andree; (de): *v.* Rolandus molinarius.
- porta Vacharum: *v.* pedagium.
- porticus domus Bertholini Bonifacii iudicis: 763.
- porticus domus Symonis de Ricio, ubi tenetur curia Bisannis: 742.
- porticus domus Symonis Tartaro: 655.
- porticus heredum Oberti Aurie: 677.
- porticus palacii foritanorum: 658.
- porticus palacii quo regitur curia potestatis: 817.
- porticus Thome Spinule: 819.
- potestas: 817; *v.* Rogerius de Guidisbobus.
- puteus, putheus: 819, 860.
- quarterium Sancti Fructuosi: 656; via: 656.
- raiba comunis: 673, 677, 722.
- stacio heredum Lanfranchi Malocelli: 840.
- stacio que fuit quondam Ferrarii: 863.
- strata: *v.* contrata Pontis Maioris, pons presbiteri Berardi; *v. anche* carrubius, crosa, via.
- suburbium: 689, 690, 693, 785.
- suburbium Sancti Stephani: 770.
- taberna Rubei: 651; *v.* monasterium Sancti Stephani.
- terracia: 912.
- tinctoria: 710; *v.* Anthonius Gambonus, Gerardus Bisacia lanerius, Guillelmus Grossus, Lanfrancus Mazola lanerius, Mapheus Gambonus.
- trexenda: 658, 780, 805, 832-835, 837-839, 856, 860, 864, 865, 883-885, 889, 891-893, 902, 903, 912, 920, 924, 925, 927; *v.* burgus Sancti Stephani, hospitale Sancti Stephani, Rivus Turbidus.
- turre heredum Petri Dentuti, quam inhabitat Albertus de Varisio magister: 767.

Ianua (*segue*)

- turre muris civitatis: 822.
- turre Nicole de Flisco in contrata porte Sancti Andree: 813.
- via, via publica: 772, 775, 779, 780, 789, 793, 799, 805, 822, 823, 833-839, 856, 860, 861, 879, 886, 889, 903, 905, 906, 911-914, 916, 917, 919, 920; *v.* arcus Sancti Stephani, Bavalum, Beginus, Bisanne, burgus Sancti Stephani, Burrus, Calignanum, Caverium, Cella, Cisterna, contrata Cruciferorum, contrata macelli Murrini, contrata Sancti Stephani, contrata Sancti Vincentii, Costa, Crosa, ecclesia Sancte Marie de Castello, hospitale Sancti Stephani, Insula, Molinellum, Murcentum, Murtedum, Ponticellus, porta Sancti Andree, quarterium Sancti Fructuosi, Quartum, Riparia, Rivus Turbidus, Rivus Turbidus inferior, Sanctus Syrus de Strupa; *v. anche* carrubius, crosa, strata.
- vicarius archiepiscopi: *v.* Enricus magister.
- vicinia Cruciferorum: 721, 723.
- vicinia Sancti Stephani: 642.
- *v.* ecclesia Sancte Crucis, ecclesia Sancte Marie de Castello, ecclesia Sancte Marie de Granarolio, ecclesia Sancte Marie de Vineis, ecclesia Sancte Savine, ecclesia Sancti Donati, ecclesia Sancti Laurentii, ecclesia Sancti Martini de Via, ecclesia Sancti Mathei, ecclesia Sancti Sisti, ecclesia Sancti Vincentii, ecclesia Sancti Spiritus, hospitale Cruciferorum, hospitale Sancti Iohannis, hospitale Sancti Stephani, hospitale Sancti Thome, monasterium Sancte Tecele, monasterium Sancti Andree de Porta, monasterium Sancti Benigni, monasterium Sancti Spiritus, monasterium Sancti Stephani, monasterium Sancti Syri.
- *v. anche* Albarium, Bavalum, Bisanne, Borzuli, Braia, Burrus, Calignanum, Campi, Campus, Carubietus, Casamavari, Caverium, Cella, Cinganum, Cisterna, Clavari-

cia, Clusura, Consigna, Corvolinum, Costa, Costa de Aquafrigida, Crosa, Insula, Lacus de Cavegia, Locus Binellus, Marasium, Mataregum, Maugine, Molazana, Molinellum, Murcentum, Murtedum, Pavarantum, Picarellum, Ponticellus, Posta, Quartum, Riparia, Riparolium, Rivalta, Rivus Turbidus, Rivus Turbidus superior, Sanctus Syrus de Strupa, Scariçoli, Scorra, Sextum, Staianum, Strupa, Surrigia, Vallis, Vatata, Çaponum.

– (de): *v.* Guillelmus Embriacus.

Ianuinus

- magister de Sancto Stephano, f. Thome magistri: 704-706; magister axie: 795, 824, 825; eius uxor: *v.* Iacoba, f. Symonis Ferlendi.
- Pellis: 823.
- Ratus: 840.

Ido de ponte Bisannis, eius filius: *v.* Iohannes. Imbriacus: *v.* Embriacus.

Ingo: 761.

– prior ecclesie Sancti Mathei: 680.

Ingurdus: *v.* Symon Engordus.

Inspara: 906.

Insula [*l. in Val Bisagno - Genova*]: 721, 723, 727; molendinum: 719, clusa molendini: 721; via: 721; (de): *v.* Vivaldus.

Insulis (de): *v.* Carulphus.

Insurellis, Insurella [*Isoverde - Campomorone*]: *v.* ecclesia Sancti Andree.

Iohanes, Iohaninus: *v.* Iohannes.

Iohanna, Iohannina

– Cacina: 805.

– de Graciis, eius domus seu furnus: 681.

– Mussa, terra ei locata: 791.

– ux. Guillelmi de Alpexella, tinctoris: 663.

– ux. Guillelmi ferrarii, eius hedificium: 667.

– ux. Iohannis Martufi de Cravasco: 743, 750.

– ux. Iohannis Mussi: 775, 830, 836; eius hedificium: 836.

– ux. Pezagni, eius hedificium: 831.

– f. Rubaldi de Calorio et Iacobe: 714, 715.

– ux. Ruffini Palei: 805.

Iohannello (de): *v.* Vassallus.

Iohannes, Iohanes, Iohanninus, Iohaninus

- Alagarius: 823.
- Albericus *o* Alberichus, f. Guillelmi Alberici: 682, 686, 688-690, 693, 696-698, 701, 703, 704, 707; eius domus: 688, 701; eius filius: *v.* Iacobus; eius mater: *v.* Aldana; eius socer: *v.* Guillelmus Barbavaria; eius uxor: *v.* Aiguineta.
- alferius de Sancto Syro de Strupa: 794.
- Alçatoa, eius filius: *v.* Symon de Arençano.
- f. Ansaldi de Staiano *o* Ansaldi de Maugine de Staiano, molinarius: 731, 732, 781, 804; eius frater: *v.* Thomas.
- balistarius de Strupa, eius hedificium: 920.
- barberius de Sancto Stephano: 699; eius hedificium domus: 776, 806, 920.
- batifolium, eius hedificium: 807.
- batifolium de Rivo Turbido *o* de Sancto Stephano: 801; eius hedificium: 685, 688, 693.
- batifolium de Sancto Ambrosio: 697, 698.
- batifolium de Sancto Stephano: *v.* Iohannes batifolium de Rivo Turbido.
- Bercollerius, eius terra: 652.
- Blancardus, molinarius: 890.
- Bonushomo, notarius: 681.
- Busnardus, notarius: 796-798.
- Cacarellus, eius terra: 789.
- campanarius de Lavania: *v.* Iohannes de Lavania campanarius.
- Ceda, eius heredes: 626, 631.
- Cicer, calegarius de extra portam Sancti Andree: 823; eius hedificium: 849.
- clericus monasterii Sancti Stephani: 655.
- clericus, servicialis Nicole monaci monasterii Sancti Stephani: 735.
- Corigiarius, notarius: 742.
- Damiaata, notarius: 855.
- de Agio, carçator, f. Anselmi: 834; eius hedificium: 835.
- de Albario, magister lapidis: 727, 728.
- de Avundo, notarius: 888.
- de Baranno, notarius: 719, 768-770.

- de Bargalio, calegarius: 664, 665; eius hedificium: 664, 665.
- de Castello *o* de Castro, notarius: 651, 675.
- de Cayri de Bisanne: *v.* Iohannes de Kairi.
- de Clapa de Quarto: *v.* Iohannes lavator de Sancto Stephano.
- de Clavaro, f. Guiliengoni de Supracruz: 795.
- de Clavaro, potestas Bisannis: 742.
- de Corsio, notarius: 863.
- de Curia, notarius: 741, 742.
- de Enrico *o* Enrici, lanerius de Sancto Stephano: 906, 916, 917; eius hedificium: 906; eius terra: 906.
- de Finamore, notarius: 785.
- de Fondico, scriba, eius terra: 684.
- de Fontanegio: 775.
- de Fossato, notarius: 782, 783.
- de Francisco, eius hedificium: 910.
- de Gropo, f. Ranioli de Gropo: 664, 665; eius futura uxor: *v.* Recovera, f. Petri Monaci.
- de Kairi *o* de Cayri de Bisanne: 678, 846.
- de Laude, lanerius: 686, 693; eius hedificium domus: 689, 690.
- de Lavagio Rubeo de Langasco, eius filius: *v.* Paganus de Langasco.
- de Lavania, campanarius: 761.
- de Maugine de Staiano, eius filius: *v.* Iohannes Ansaldi de Staiano, molinarius.
- de Monelia, lanerius: 775; eius filius: *v.* Guillelmus de Monelia, draperius.
- de Monleone: 702; eius hedificium: 702.
- de Murtedo, eius filius: *v.* Daniel de Murtedo.
- de Orto de Sancto Stephano: 791.
- de Parma, executor: 843.
- de Pinu, batitor lane: 839.
- de Placentia, capellanus monasterii Sancti Stephani: 785.
- de Podio de Monleone, qui habitat in Bisanne: 899; eius frater: *v.* Petrus de Podio de Quinto; eius terra: 918.
- de Pratolungo, batitor, terra ei locata: 924.

Iohannes (*segue*)

- de Presbitero, terra ei locata: 909.
- de Prevulpario: 793.
- de Pulu, eius domus: 688.
- de Quarto, executor potestatis: 817.
- de Rapallo: 783; executor: 778.
- de Sancto Georgio, barberius: 707, 743.
- de Sancto Stephano, eius hedificium: 914.
- de Sancto Stephano, presbiter: 793.
- de Sigestro, tinctor: 634, 819.
- de Vocha: 775.
- dictus Cardinalis, massarius ecclesie Sancti Laurentii: 724; canonicus ecclesie Sancti Laurentii: 738.
- Discalcius: 857, 899; eius filia: *v.* Symona, ux. Bernardi Bidoie; eius gener: *v.* Bernardus Bidoia.
- Dominarum: 914.
- Dragus *o* Dracus, lanerius: 632-634, 641.
- Enrici de Porta, notarius: 651, 771-776, 778-781, 786-789, 791, 793-795, 799, 801, 802, 804, 806, 807, 809, 810, 814, 817-825, 828, 831-839, 841-843, 846-852, 855-862, 864-867, 873-881, 883-887, 889- 893, 895, 897-906, 908-914, 916-922, 924-927.
- Enrici: *v.* Iohannes de Enrico.
- faber de Lavania: 697, 698.
- Feginus, tabernarius: 849; eius hedificium: 823, 849; terra ei locata: 847.
- ferrarius, eius filius: *v.* Obertus ferrarius de Cerreto.
- Fidecarius: 690.
- Formaiarius, magister axie, f. Fulconis de Bargalio: 919, 920.
- fornarius, eius filius: *v.* Manuel.
- fornarius, qui stat ante domum [...] Pilosi: 790.
- Gaçanus de Porta: 781, 804.
- Guillelmi Rubei, notarius: 685.
- Guindanus: 816.
- f. Iacobi Rantegue: 802.
- f. Idonis de ponte Bisannis: 858.
- Iuxollus *o* Iuxolus de Albario: 866, 867, 926; terra ei locata: 867.
- lavator de Sancto Stephano, f. Rubaldi de Clapa de Quarto: 874-877; lanerius: 787; eius hedificium: 874.
- Leccacorvus, canonicus Placentinus, capellanus Ottoboni cardinalis Sancti Adriani: 643.
- Longus, balisterius, eius filius: *v.* Andriolus.
- Losninus, batitor lane: 864; terra ei locata: 885.
- Lucius, eius terra: 813.
- macarolius: 653.
- macellarius, eius filius: *v.* Petrus presbiter.
- magister, canonicus Albinganensis, iuris canonici professor: 680.
- Marcoaldus *o* Marchoaldus: 632-634, 676, 691.
- Martufus *o* Tarufus de Cravascho: 743, 750, 751; eius filii: *v.* Petrus, Thomas; eius uxor: *v.* Iohanna.
- Mentus, calegarius: 640.
- Merlus *o* Merlo de Sancto Stephano: 909; eius hedificium: 908.
- molinarius, eius domus: 789.
- molinarius: *v.* Iohannes, f. Ansaldi de Staiano.
- monacus monasterii Sancti Stephani: 626, 627, 629, 631, 633, 634, 638, 640, 641, 648-650, 652, 684, 692, 695, 704, 710, 722, 723, 727, 729, 730-732, 740.
- Mussus, eius hedificium: 655; eius uxor: *v.* Iohanna.
- Niger de Clavaro, terra ei locata: 824.
- Niger de Maxena: 921.
- fr. Nigri moneerii, eius hedificium: 900.
- Nigrinus, eius hedificium: 799.
- Oberti tinctoris, notarius sacri Imperii: 709, 819; eius hedificia domus: 819, 855.
- Pentecostes, speciarium, terra ei locata: 822.
- Pezagnus: 702.
- Pilosus, calegarius: 779, 823.
- presbiter: 639-641, 720, 721.
- presbiter, capellanus monasterii Sancti Stephani: 725-727, 730, 733, 738, 756, 762,

- 764, 770, 772, 774, 778, 779, 789, 799, 809, 814, 817, 824, 825, 831, 837, 838, 864, 871, 872, 881, 883-885, 891-893, 895, 897, 898, 900, 908-910, 917, 919, 920.
- presbiter de Placentia: 717.
 - presbiter, minister ecclesie Sancti Vincentii: 891-893.
 - prior ecclesie Sancte Marie de Albario, ordinis Mortariensis: 829.
 - prior monasterii Sancti Stephani: 744, 745, 749-751.
 - Rivaria, eius terra: 743, 750.
 - Rugoronus de Bisanne: 831.
 - Segalinus: 826, 827.
 - speciarius de Porta, eius hedificium: 822.
 - taliator: 627.
 - Tarufus: *v.* Iohannes Martufus.
 - Telinus, eius hedificium domus: 640.
 - tinctor, eius filius: *v.* Iohannes Oberti tinctoris, notarius.
 - Ugolini, iudex: 680.
 - Çançonus, eius hedificium: 821, 834.
- Iohannina: *v.* Iohanna.
 Iohanninus: *v.* Iohannes.
 Iordani: *v.* Bertholinus.
- Iordanus, Iordannus**
- Capudagnius *o* Capreagnus de Sancto Stephano: 704-706.
 - de burgo de Langasco, eius filius: *v.* Guillelmus de Langasco.
 - frater, minister hospitalis Sancti Thome: 783.
 - f. Rubaldi de Calorio et Iacobe iugalium: 714, 715.
- Iosa de Cravasco [*l. in Cravasco - Campomorone*]: 747, 751; *via*: 747, 751.
- Issembardus, Issembardus de Roderico, terra eius heredum: 652.
- Isorellis, Isolelis (de): *v.* Albertus.
 Issembardus: *v.* Issembardus.
 iudex: 700; *v.* Bertholinus Bonifacius, Enricus de Arenzano, Guido Arllotus, Guillelmus de Quinto, Iohannes Ugolini, Luca de Brenniçono, Marinus de Marino, Obertus Passius, Precival de Baldizone, Precival de Portumaucio, Symon cancellerius.
- iuramentum fidelitatis: *v.* Ianua: archiepiscopus.
 ius: *v.* *anche* lex.
 ius canonicum, iura canonica: 872; *v.* professor.
 ius comune: 770, 788, 807, 809, 810, 820, 821.
 ius de exceptione (*costi*) dupli: 658.
 ius de principali: 630, 632, 669, 675-678, 684, 685, 692, 710, 722, 725, 729, 730, 744, 745, 747, 765, 774, 778, 795, 796, 802, 803, 850, 868, 899; *v.* *anche* ius solidi.
 ius deceptionis ultra dimidiam iusti precii *o* ius iuvans deceptis in contractu ultra dimidiam iusti precii *o* ius quo subvenitur deceptis in contractu ultra dimidiam iusti precii *o* ius quo cavetur deceptis in contractu ultra dimidiam iusti precii *o* ius quo cavetur si venditor deceptus fuerit ultra dimidiam iusti precii, quod possit agere ad rei restitutionem vel ad iusti precii supplementum: 652, 655, 670, 701, 708, 743, 747, 748, 762, 774, 802, 805.
 ius pignoris: 701, 703.
 ius quo cautum est quod uxor in eodem instrumento cum viro se non obliget, nisi probetur pecuniam esse versam in sui utilitatem *o* ius quo cavetur quod mulier in eodem instrumento cum marito non possit se obligare, nisi probetur pecuniam conversam esse in suam utilitatem *o* ius quo prohibitum est quod mulier non possit se in eodem instrumento obligare cum viro, nisi confiteatur pecuniam versam fore in eius utilitatem: 632, 702, 743, 765, 802, 803.
 ius quo cavetur donacionem factam excedentem quingentos aureos sine insinuatione non valere *o* ius quo cavetur quod donacio ultra quingentos aureos facta non valere, nisi fuerit apud competentem iudicem insinuata: 712, 740.
 ius quo cavetur quod donacio facta, propter ingratitudinem revocari possit: 740.

- ius solidi: 630, 632, 660, 685, 701, 702, 710, 743, 765, 774, 795; *v. anche* ius de principali.
- ius ypothecarum o ipothecarum o ipotece: 630, 632, 658, 688, 701-703, 721, 743, 747, 765, 767, 774, 802, 803, 857, 858.
- Iuxollus, Iuxolus: *v. Iohannes.*
- Ivanus de Baldiciono, potestas Tabie: 752, 753.
- Kairi, Cairi, Cayri, Chaire (de): *v. Andreas, Guillelmus, Iohannes.*
- Lacus Ceniarius [*l. in Cravasco - Campomorone*]: 765, 774; fossatus: 765.
- Lacus de Cavegia [*l. in Staglieno - Genova*]: 922.
- Lagostena (de): *v. Balbus, Guillelmus, Symon, Vivaldus, Vivianus.*
- Lambertus balisterius, eius hedificium: 658.
- Lanceretus Garibaldus: 816.
- lanerius: *v. Andriolus de Naçario, Bayanus, Beltramis Eugenius, Benedictus de Vivalda, Blaxetus, Bonumtempus de Sancto Stephano, Enricus de Vivalda, Gerardus Bisacia, Gerardus de Pignono, Guillelmus de Falca, Guillelmus de Sancto Stephano, Iacobus de Pinu, Iacobus de Serra, Iohannes, Iohannes de Enrico, Iohannes de Laude, Iohannes de Monelia, Iohannes Dragus, Iohannes Enrici, Lanfrancus Mazola, Manfredus de Laude, Naçarius, Nicola f. Oberti Lombardi, Niger de Francisco, Obertus de Clavaro, Obertus Gaionus, Paschalis, Ricobonus de Rapallo, Vernacia.*
- Lanfrancus, Lanfranchus, Lanfranchinus**
- batifolium: 637.
 - Belmustus de Castro: 725-727.
 - Bisacia de Bisanne: 676.
 - Bonvassallus, domus eius uxoris in qua manet Nicola manescalcus: 871.
 - Cavalargius: 688.
 - Cuniçus: 816.
 - de Albingana, eius hedificium: 891.
 - de Astrico de Bisanne: 901-903.
 - de Nazario, notarius: 823.
 - de Sancto Vicencio: 632-634.
 - de Susilia, notarius: 730.
 - Discalcium: 689.
 - frater ecclesie Sancte Marie de Albario, ordinis Mortariensis: 829.
 - frater, episcopus Albinganensis, de ordine Minorum: 691.
 - Malocellus, stacio eius heredum: 840.
 - Mazola lanerius, eius tinctoria: 862.
 - murator, eius domus: 868, 869.
 - Ocellus de Calignano: 927.
 - presbiter, capellanus monasterii Sancti Stephani: 684, 712, 716, 719.
- Langasco, Langascum, Langaschum [*Langasco - Campomorone*]: 694, 708, 743, 747, 765; archipresbiter plebis: *v. Obertus*; fossatus: 750, *v. Cavanuçum Sutanum, Fernetum, Lacus Ceniarius, Pastinus, Maiol, Pictaina, Vallis Guisana*; platea ante plebem Sancti Stephani: 765; plebatus: 743, 750, 751, de plebatur: *v. Guillelmus de Lagostena et Sibilialia iugales*; tercerium medianum: 802, 803; terra comunalie o comunalie ville: 802, 803; terra comunitatis plebis: 743, 750; territorium: 708, 747, 748, 792, 850; via: 747, 750, 751, *v. Belveer, Clapa, Fontana Ferrarii, Lorin, Pastinus, Praolona, Rosa de Cravasco, Vallis Guisana*; *v. ecclesia plebis Sancti Stephani de Langasco*; *v. anche Aita, Cravascum, Belveer, Carsa Moriçol, Casalis, Cavanuçius, Cavanuçum Sutanum, Clapa, Cracesa, Fernetum, Figarius, Fontana Ferrarii, Iosa de Cravasco, Lacus Ceniarius, Lorin, Lovinorium, Maiol, Morus, Pastinus, Pictaina, Praelum, Praolona, Rosa de Cravasco, Vallis Guisana*; (de): *v. Arduinus de Bonaria, Bonicus, Bonusiohannes, Bucucius, Gabriel, Guiliotus de Figario, Guillelmus,*

- Guillelmus Bonaira, Iacobus, Iohannes de Lavagio Rubeo, Iordanus de burgo, Laurentius, Obertus de Cella, Paganus, Prianus de Cravasco, Ricardus, Thomas Martuffus.
- Laude (de): *v.* Iohannes, Manfredus.
- Laurentius, Laurentius, Laurentinus, Laurentinus:** 708.
- clericus: 631.
- de Alpexella, eius terra: 743, 750.
- de Langasco: 748, 751; eius terra: 747, 751.
- de Strupa: 722.
- qui fuit de Novelletto, habitator Vultabii, eius terra: 767, 774.
- laurus: 688.
- Lavagio Rubeo (de): *v.* Iohannes.
- Lavana (de): *v.* Iohannes, Iohannes faber, Stephanus, Stephanus Conradi.
- lavator: *v.* Iohannes lanerius, Martinus, Paganus.
- lavator lane: *v.* Rolandus de Bisanne.
- Laçarinus, eius nepos: *v.* Andriolus.
- Leccacorvus: *v.* Iohannes.
- Lenguilia: *v.* Linguilia.
- Leo**
- de Gavio: 840, 896.
- de Portudalfino: 899, 906; familiaris Nicole, abbatis monasterii Sancti Stephani: 918.
- Vialis: 816.
- Lesegno (de): *v.* Enricus.
- lex: *v. anche* ius.
- lex donacionis insinuande: 857.
- lex Iulia de prediis de fondo dotali: 630, 632, 702, 743, 747, 774, 857.
- lex qua subvenitur deceptis o venditoribus deceptis ultra dimidiam iusti precii: 702, 704, 763, 765, 796, 857, 870, 896.
- lex que dicit quod mulier non potest se cum viro suo in uno instrumento obligare nisi probetur pecuniam esse versam in sua utilitate: 658, 857.
- lex que dicit, si sententia fuerit iniqua, quod possit redigi ad arbitrium boni viri: 868.
- Linguilia, Lenguilia [*Lingueglietta - Cipressa*], dominus: *v.* Anselmus de Linguilia; galdio dominorum: *v.* Fulco Balduinus de Castellario; homines: 817; potestas: *v.* Bonifacius; universitas hominum: 812, 815, 817; (de): *v.* Anselmus, Iacobus Fallonius, Martinus Raynerius.
- Litardus Morisius: 816.
- Litardus: *v.* Nicola.
- litus maris: *v.* Plani Sancti Mauricii.
- Loco (de): *v.* Thomas.
- Locus Binellus [*l. in Val Bisagno - Genova*]: 749.
- Locus: *v.* Manuel.
- Lombardia, Lumbardia, provincia: 853.
- Lombardus, Lumbardus: *v.* Obertus (2), Ruffinus.
- Lomello (de): *v.* Rolandus.
- Longus: *v.* Iohannes.
- Lorentinus: *v.* Laurentius.
- Loreta, eius terra: 813.
- Lorin [*l. in Langasco - Campomorone*]: 750; via: 750.
- Losninus: *v.* Iohannes.
- Loterius de Varlongo, civis Florencie, Ianuensis consul de iusticia civitatis et burgi: 757, 758.
- Lovinatorium, Lovinum [*l. in Cravasco - Campomorone*]: 743, 750.
- Loysius Calvus, f. Rolandi Calvi, notarius, canzellerius comunis Ianue: 911-913; terra ei locata: 908.
- Luca de Brenniçono, iudex, civis Albinganensis: 680.
- Luccensis: *v.* Sylacius.
- Luchetus**
- calegarius de Clavica: 801.
- Gambonus: 878.
- Gatilusius o Gatiluxius o Gatulusius: 682, 688, 696-698; eius frater: *v.* Gatinus; eius hedificium: 686; eius terra: 685, 701, 787, 847-849, 908, 909.
- Lucius: *v.* Iohannes.
- Lumbardia: *v.* Lombardia.

Mabilia

— ux. Symonis: 702; domus eius et eius viri: 702.

— ux. Symonis Angelerii executoris: 658.

macarolius, macharolius: *v.* Iohannes.

macellarius, macelarius, macellerius: *v.* Franciscus, Gerardus, Guillelmus de Clavaro, Guillelmus macellarius de macello Murrini, Iacobus de Axereto, Iohannes, Petrus Clericus.

macellum: *v.* Ianua.

Maceria, Macheria: *v.* Guillelmus.

macharolius: *v.* Iohannes macarolius.

Macheria: *v.* Guillelmus Maceria.

Macileus: *v.* Fredericus de Sancto Zinisio.

Maffonus: *v.* Guillelmus.

Magauda: *v.* Iacobus.

magister: *v.* Albertus de Varisio, Boncons, Enricus (3), Guillelmus de Spectinis, Iacobus (3), Ianuinus, Iohannes, Matheus de Salerno, Otto, Rubaldus, Thomas.

magister antelami *o* antellami: *v.* Iacobus, Otobellus, Rolandus de Albario, Ugolinus de Albario.

magister axie: *v.* Ianuinus de Sancto Stephano, Iohannes Formaiarius, Obertus de Sancto Stephano, Petrus de Augussto.

magister lapidis: *v.* Berthonus de Clavaro, Iohannes de Albario.

magister molendinorum: *v.* Martinus Scala, Thomas de Sancto Vicencio.

Maiol [*l. in Cravasco - Campomorone*]: 743, 750; fossatus: 743, 750.

Maiolo (de): *v.* Guillelmus.

Mallonus: *v.* Guillelmus Soldanus.

Malocellus, Marocellus: *v.* Lanfrancus, Thomas. malta calcina: 627.

manescalcus: *v.* Nicola.

Manfredo (de): *v.* Petrus.

Manfredus

— conversus monasterii Sancte Marie de Lattranorio: 680.

— de Fossato, capsarius: 632; eius uxor: *v.* Iacoba.

— de Laude, lanerius: 886; terra ei locata: 887.

— monacus monasterii Sancti Stephani: 660, 670, 671, 673, 676, 679, 684, 692, 699, 704, 710, 722, 723, 727, 729, 730.

Manica (de): *v.* Guillelmus.

Mantuani: 894.

Manuel

— campanarius, f. Iacobi: 895.

— de Albara de Bisanne, notarius sacri Imperii: 840.

— de Audigono: 676.

— de Castro: 722, 742; eius frater: *v.* Franciscus de Castro.

— de Monterubeo, scriba: 648.

— de Sauro, canonicus ecclesie Naulensis: 680.

— Frisia: 737.

— f. Iohannis fornarii: 757.

— Locus, notarius: 654.

— monacus monasterii Sancti Stephani: 822, 823, 826, 828, 838, 841, 847-850, 883, 885-887, 889, 895, 897-905, 908-914, 916-922, 924-927.

— Saba: 909.

Manus de Albario, murator: 727, 728.

Manqus: *v.* Naal.

Mapheus Gambonus, f. Ugonis Gamboni: 878; eius tinctoria: 878.

Marasio, Marasium, Marassium, Maraxium [*Marassi - Genova*]: 630, 652, 744, 745, 781, 804, 813; habitator: *v.* Ventura de Matalanna; villa: 813; *v.* ecclesia Sancte Margarite; *v. anche* Clavaricia, Mataregum; (de): *v.* Daniel, Obertus, Rolandus Coionus, Vivaldus.

Marchesina, ux. Gerardi macellarii, avi Nicolini filii Guillelmi macellarii de macello Murrini, eius hedificium: 763.

Marchesinus Porcus: 888.

Marchexanus: *v.* Arnaldus.

Marchisius, eius filius: *v.* Iacobus Verdino de Quarto.

— de Astrico de Pavarano: 742, 809.

— de Pompeiana: 888.

— de Vignolo: 663, 749, 781.

- Marcoaldus, Marchoaldus: *v.* Iohannes.
 Marencus, eius terra: 762.
 Mareschus de Monelia: 678.
 Mari (de): *v.* Conradus, Guillelmus.
Marineta
 – f. Dondi Schenardi: 835; eius hedificium: 837; terra ei locata: 834.
 – ux. Rizardi de Porta notarii: 858.
 Marino (de): *v.* Marinus.
Marinus: 662.
 – de Marino, iudex: 872.
 – de Monterosato, notarius: 871, 872.
 – scriba Symonis de Boamonte: 653.
 Marinus: *v.* Iacobus, Scotinus.
 Marocellus: *v.* Malocellus.
 Marsilia *o* de Marsilia: *v.* Guillelmus.
Martinus: 761; eius filius: *v.* Obertus de Clavaro lanerius; eius uxor: *v.* Catalina.
 – abbas monasterii Sancti Benigni: 653.
 – bancherius: 656.
 – de Agio, terra ei locata: 822.
 – de Guado *o* de Rapallo: *v.* Martinus tinctor.
 – lavator de Sancto Stephano: 873, 874, 876, 877; terra ei locata: 875.
 – Raynerius de Linguelia: 746.
 – Rubeus, frater, rector hospitalis Sancti Stephani: 928.
 – Scala, magister molendinorum: 825; terra ei locata: 824.
 – tinctor de Rapallo *o* de Guado: 860, 868, 869; eius frater: *v.* Richelmus de Rapallo.
 Martufus, Martuffus: *v.* Iohannes, Thomas.
 masneria sive fenestra: 648-650.
 Matalanna (de): *v.* Ventura.
 Mataregum, Mataragum [*l. in Marassi - Genova*]: 781, 804.
Matheus
 – de Predono, notarius: 654, 658, 662, 664, 665.
 – de Salerno, magister, capellanus Alexandri IV pape: 643.
 Maugine, Mauzene [*l. in Staglieno - Genova*]: molendinum: 804, clusa molendini: 804; (de): *v.* Ansaldus de Staiano.
 Maxena, Maxenna (de): *v.* Iohannes Niger, Vialis.
 Maçasco, Mazasco (de): *v.* Obertus.
 Maço (de): *v.* Petrus de Balduino, Rubaldus.
 Mazasco (de): *v.* Obertus de Maçasco.
 Mazola: *v.* Lanfrancus.
 medicus: *v.* Guillelmus.
 Medicus: *v.* Iacobus.
 medicus chirurgie: *v.* Paschalis.
 Mediolanum [*Milano*]: *v.* ecclesia Sancti Laurentii Mediolanensis.
 Megerius: *v.* Beltramis.
 Meleta (de): *v.* Opiço.
 mensurator salis: *v.* Gerardus de Porta.
 Mentus: *v.* Iacobus, Iohannes.
 Merenda: *v.* Nicola.
 Merlus, Merlo: *v.* Iacobus, Iohannes.
 merçarius: *v.* Petrus.
 Mezana, Meçana: *v.* Xorta.
Michael
 – monacus monasterii Sancti Stephani: 626, 629, 638, 639, 652, 673.
 – monacus monasterii Sancti Stephani: 921, 922, 924-927.
 – tornator: 658.
 – Vulpis: 816.
 Michelinus speciaris: 896; eius apotheca: 896.
 Miles: *v.* Dinus.
 Milius: *v.* Nicola.
 ministraria: *v.* Bisanne.
 Minores: *v.* Ordo Minorum.
 Minuta (de): *v.* Iacobus.
 mirtus: 671.
 Molazana, Molaçanna [*Molassana - Genova*], molendina: 731; (de): *v.* Iacobus, Rainetus.
 molendinum, molendina: 700; asteria: 673, 675, 677, 722, 731, 732, 846; clusa: *v.* Bisanne, Insula, Maugine, Picarellum, Riparia, Surrigia; ergasteria: 675; presa: *v.* Insula, Picarellum; *v.* Becrescha, Bisanne, hospitale Cruciferorum, Insula, Maugine, Molazana, Picarellum, pons presbiteri Berardi, Riparia, Strata, Subtetracum, Surrigia; *v.* magister molendinorum.

- moliniarius: *v.* Alegrus, Bernardus, Blancardus, Bonaventura, Bonavia, Conradus, Guillelmus de Placencia, Iohannes, Iohannes Ansaldo di Staiano, Iohannes Blancardus, Ogerius Blancardus, Otto de Bisanne, Rolandus, Rolandus de Valle Stafula, Symon de Terpi, Thomas, Valentinus.
- Molinellum, Molinellus, Monnellum [*l. in Casamavari - Genova*]: 670, 757, 758; fossatus: 670, 757; via: 670, 757.
- Monacus: *v.* Petrus.
- monasterium Sancte Marie de Latranorio: [*Varazze*], conversus: *v.* Manfredus.
- monasterium Sancte Teclae, ordinis Sancti Augustini [*Genova*], frater: *v.* Daniel de Burgo; fratres: 711.
- monasterium Sancti Andree de Porta [*Genova*]: 871; abbatissa: 872; clerici: 871; conventus: 871, 872; ecclesia: 871, 872; ius parrochiale: 871; limites parochie: 871, 872; moniales: 872; parochia: 871, 872; parrochiani: 871.
- monasterium Sancti Andree de Sexto [*Sestri Ponente - Genova*], abbas: 628, *v.* Guillelmus; terra ecclesie: 743, 750.
- monasterium Sancti Benigni [*Capodifaro - Genova*], abbas: *v.* Martinus.
- monasterium Sancti Fructuosi *o* Fritossii [*San Fruttuoso - Camogli*], *libro segnato A*: 871; prior: *v.* Fredencius.
- monasterium Sancti Spiritus [*Genova*], eius terra: 743, 750; *v. anche* ecclesia Sancti Spiritus.
- monasterium Sancti Stephani** [*Genova*]
- abbas: 628, 645, 691, 711, 737, 811, 846, 851, 857, 871; *v.* Fredencius, Guido, Guillelmus, Iacobus, Nicola, Raimundus; eius familia: 750.
 - abbatia: 643.
 - balneum: 667, 679, 710, 886; eius archerie: 679; eius platea: 679; eius terra: 880, 881.
 - canevarius: *v.* Petrus.
 - capellanus: *v.* Iohannes de Placencia, Iohannes presbiter, Lanfrancus presbiter, Petrus presbiter, Syrus presbiter.
 - claustrum *o* castrum: 626, 627, 631, 633, 641, 648-652, 656, 659, 669-671, 676, 704-706, 724, 727, 728, 730, 761, 802, 803, 822, 826-828, 841, 847-849, 851, 852, 899, 900, 904, 905, 911-914, 916, 917, 922.
 - clericus: *v.* Enricus de Pontremulo, Iohannes, Paschalis, Ugo.
 - conventus: 628, 629, 691, 701, 727, 737, 776, 785, 788, 793, 801, 805-807, 809, 810, 816-821, 824, 825, 832-835, 838, 839, 841-843, 846-848, 851, 852, 855, 856, 858-861, 864-867, 873-876, 878-881, 883-885, 890-893, 895.
 - conversa: *v.* Rosa, ux. Petri de Aire habitatoris Gavii.
 - conversus: *v.* Daniel de Burgo, Daniel presbiter.
 - curia: 634; curia abbatis: *v.* Cipressa, Treçolum, Villaregia.
 - domicellus abbatis: *v.* Ferracanis, Obertus familiaris.
 - ecclesia Sancti Stephani: 636, 662, 775; limites parochie: 871, 872; parochia: 872; podium: 629.
 - familiaris: *v.* Oddo de Vercellis.
 - furnus: 870, 886, 887.
 - molendina: 700.
 - monacus: *v.* Ambrosius, Anthonius, Arnaldus, Balianus, Benedictus, Bertholinus, Enricus, Facius, Fredencius, Gerardus, Gregorius, Guillelmus, Iohannes, Manfredus, Manuel, Michael (2), Morandus, Nicola (3), Nicola Beacqua, Nicola Merenda, Opiço, Petrus, Petrus Ferrarius, Philipus, Ruffinus, Thomas, Zacharias.
 - palacium: 630; palacium abbatis: 654, *v.* Villaregia.
 - parlatorium: 704-706, 722, 723, 770.
 - parochia: *v.* ecclesia Sancti Stephani.
 - piscaria: 774.
 - platea, platea ante ecclesiam: 660, 712, 719, 722, 821.
 - portierus: *v.* Anselmus, Guillelmus, Guillelmus clericus de Pontremulo.

monasterium Sancti Stephani (*segue*)

- porticus: 772-774, 823-825, 835, 846, 856-861, 864-867, 873-881, 883-887, 889-893, 895, 897, 898, 901-903, 906, 908-910, 918-921, 924-927; porticus palatii: 795, 853, 854.
- prior: 672; *v.* Gregorius, Guillelmus, Iohannes, Nicola, Philipus.
- servicialis, servitor: *v.* Anselmus de Papia, Iohannes clericus.
- stalle: 878.
- taberna: 887.
- ulmus, urmus: 719, 785.
- *chiese ed enti dipendenti*: *v.* ecclesia Sancte Crucis, ecclesia Sancte Iuste de Albario, ecclesia Sancte Margarite de Marasio, ecclesia Sancti Martini de Via, ecclesia Sancti Michaelis, ecclesia Sancti Nazarii de Albario, ecclesia Sancti Stephani, ecclesia Sancti Stephani de Castro Sancti Romuli, ecclesia Sancti Viti de Albario, hospitale Sancti Stephani.
- *v. anche* Cipressa, Ianua: burgus Sancti Stephani, Treçolum, Villaregia.
- monasterium Sancti Syri [*Genova*], abbas: *v.* Ogerius; claustrum: 680; monacus: *v.* Petrus Papiensis.
- monerii: *v.* Ianua: carrubius.
- monerius, monerius: *v.* Niger, Niger de Cucurno, Niger de Francisco.
- Monelia (de): *v.* Gerardus, Guillelmus, Iohannes, Mareschus.
- monerius: *v.* moneerius.
- Monleone (de): *v.* Castellinus, Iohannes de Podio.
- Monnellum: *v.* Molinellum.
- mons: *v.* Calignanum.
- Montelungo (de): *v.* Vassallus.
- Monterosato (de): *v.* Marinus.
- Monterubeo (de): *v.* Manuel.
- Morandus, monacus monasterii Sancti Stephani: 684, 692, 695, 699, 704, 735.
- Morisius: *v.* Litardus, Raimundus.
- Morogiis (de): *v.* Anthonius.

- Morrucius: *v.* Franciscus.
- Mortarienses: *v.* Ordo Mortariensis.
- Mortuus: *v.* Enricus.
- Morus [*l. in Cravasco - Campomorone*]: 743, 750.
- murator: *v.* Lanfrancus, Manus de Albario, Vicinus.
- Murcentum [*Morcento - Genova*]: 627, 640, 843, 855, 873; *via*: 640, 843, 855, 873; *v.* Ianua: contrata Murcenti.
- Murrini: *v.* Ianua: contrata macelli Murrini, macellum Murrini.
- Murrino (de): *v.* Gerardus macellarius.
- Murtedo, Murtedum, Murtetum [*Multedo - Genova*], supra Bisanne: 631, 648-650; *via*: 649, 650; (de): *v.* Ansaldus, Daniel, Iacobus, Iohannes.
- murus: *v.* Ricobonus de Rapallo, Symon Quartinus.
- murus civitatis: *v.* Ianua.
- Muscardus de Sancto Matheo: 763.
- Mussa: *v.* Iohanna.
- Musso (de): *v.* Petrus.
- Mussus: *v.* Desirinus, Enricus, Iohannes.
- Mustus de Sancto Stephano de Tabia: 888.
- mutua, collecta et onera o dacita comunis: *v.* Ianua.
- Naal Mangus: 816.
- Nanus: *v.* Guido.
- Naulum [*Noli*], archipresbiter: 817, *v.* G.; canonicus ecclesie Naulensis: *v.* Manuel de Sauro; episcopus: 680.
- Naçarius lanerius, eius uxore: *v.* Bonanata.
- Naçus: *v.* Rubaldus.
- Nazario, Naçario (de): *v.* Andriolus, Lanfrancus.
- Nepitella: *v.* Valens.
- Nicola, Nichola, Nicolaus, Nicholaus, Niccolosus, Nicholus, Nicolinus**
- abbas monasterii Sancti Stephani: 897-906, 908-914, 916-922, 924-927; eius domicel-

- lus: *v.* Obertus familiaris; eius familiaris: *v.* Leo de Portudalfino, Obertus.
- barberius de Sancto Stephano: 874, 875, 877; terra ei locata: 876, 927.
- Beaquia, monacus monasterii Sancti Stephani: 626, 629, 633, 634, 648, 656, 659, 660, 669-671, 673, 675, 676, 679, 684, 692, 699, 704, 710, 718, 722, 723, 727, 729, 730, 740, 744, 745, 749-751, 770, 772, 773, 776, 778, 779, 787, 791, 794, 820-823, 826, 828, 836-839, 883-887, 897, 898, 901, 902, 906, 909, 910, 918-920, 926, 927.
- Draco, gen. Bonaventure uxoris Bote censarii: 685.
- calegarius: 788.
- camparius, eius heredes: 842, 900.
- de Arena: *v.* Nicola de Sancto Petro Arene.
- de Camulio: 693.
- de Costa de Bisanne: 723.
- de Cravano: 656.
- de Flisco, eius terra: 652; eius turris: 813.
- de Porta, eius hedificium domus: 663.
- de Sancto Ambrosio: *v.* Nicola Placentinus.
- de Sancto Petro Arene *o* de Arena, notarius: 688, 712; eius filii: *v.* Ampelinus, Dominicus de Sancto Petro Arene; eius hedificium domus: 689, 698, 701; eius uxor: *v.* Bengepar.
- Dordona, notarius: 792, 802, 803.
- fr. Enrici de Bisanne, f. Vivaldi de Insula de Bisanne: 727.
- f. Guillelmi macellarii de macello Murrini: 763; eius avus: *v.* Gerardus macellarius.
- f. Iacobi de Q[...]: 662.
- Litardus, notarius: 812, 815, 817.
- manescalus, domus uxoris Lanfranci Bonvassalli in qua menet: 871.
- Merenda, monacus monasterii Sancti Stephani: 629, 633, 634, 638-640, 648-652, 656, 659-661, 663, 669-671, 673, 675-678, 684, 687, 692, 695, 699, 701, 703, 704, 707, 710, 716, 718, 722-725, 727, 730, 736, 737, 740, 744, 745, 749-751, 753, 757, 758.
- Milius: 654.
- monacus monasterii Sancti Stephani: 627 (3), 629, 630 (2), 631 (2), 633, 634, 638-641, 647, 652, 670, 671, 680, 709, 722, 727, 729, 730, 735 (eius servicialis: *v.* Iohannes clericus), 736, 737, 740, 749-751, 786.
- monacus monasterii Sancti Stephani: 649-651, 660, 669, 675, 676, 678, 679, 695, 699, 723.
- monacus monasterii Sancti Stephani: 822, 823, 826 (2), 828, 836-839, 847-850, 883-887, 889, 895, 897-906, 908-914, 916-922, 924-927.
- f. Oberti Lombardi, lanerius: 891.
- f. Petri de Aire, habitatoris Gavii, et Rose: 740.
- Placentinus, qui stat in monasterio Sancti Stephani: 826, 827; de Sancto Ambrosio: 865.
- prior monasterii Sancti Stephani: 770-773, 775, 776, 778-780, 787-789, 791, 793-795, 799, 801, 804-807, 809, 810, 818, 819, 822, 824, 825, 828, 832-835, 841-843, 846-849, 851-853, 855, 856, 858-861, 864-867, 873-876, 878-881, 886, 887, 889-893, 895.
- Spaerius: 696, 697.
- Spaçanus, notarius: 655.
- speciarius: 860.
- Spinula: 819.
- Spinula, quondam Nicole Spinule: 819.
- Niger**
- de Cucurno, moneerius, qui habitat in burgo Sancti Stephani: 702, 820; de Sancto Stephano: 856; eius frater: *v.* Iohannes; eius hedificium: 903.
- de Francisco, lanerius: 809.
- de Francisco, moneerius de Sancto Stephano: 809.
- Durca: 816.
- de Sancto Stephano: *v.* Niger de Cucurno. Niger: *v.* Balduinus, Guillelmus, Iohannes (2).
- Nigra: *v.* Benvenuta.
- Nigrinus: *v.* Iohannes.
- Nigro (de): *v.* Anthonius, Antoniotus, Pastorinus.

Nigrus: *v.* Obertus.

Nimotiensis [*Limassol - Cipro*] cantor: *v.* Vincentius.

notarius: *v.* Angelinus de Sigestro, Anthonius de Quarto, Barnabos de Porta, Bartholomeus de Strupa, Beltramis de Riparolio, Bertholinus de Faxolo, Bertholinus de Sancta Agnete, Bertholinus de Strupa, Bonusvassallus de Cassino, Conradus de Baamonte, Damianus de Camulio, Enricus de Bisanne, Enricus Dentutus, Enricus Guillelmi Rubei, Facius de Sancto Donato, Franciscus de Sancto Donato, Franciscus Morrucius de Quinto, Fredericus de Bargonno, Fredericus de Castro, Fulco Fallaca, Gabriel de Predono, Gandulfus de Podio, Gregorius de Porta, Guarnerius de Albara, Guillelmus Bonavia, Guillelmus Damura, Guillelmus de Manica, Guillelmus de Sygulfio, Guillelmus Gadulfi, Guillelmus Maffonus, Iacobus Cazaguerra, Iacobus de Albario, Iacobus de Bisanne, Iacobus de Papia, Iacobus Quartani quondam filius, Iohannes Bonushomo, Iohannes Busnardus, Iohannes Corigiarius, Iohannes Damiaata, Iohannes de Avundo, Iohannes de Baranno, Iohannes de Castello, Iohannes de Corsio, Iohannes de Curia, Iohannes de Finamore, Iohannes de Fossato, Iohannes Enrici de Porta, Iohannes Guillelmi Rubei, Lanfrancus de Nazario, Lanfrancus de Susilia, Loysius Calvus, Manuel Locus, Marinus de Monterosato, Matheus de Predono, Nicola de Sancto Petro Arene, Nicola Dordona, Nicola Litardus, Nicola Spaçanus, Obertus, Obertus Beltramis, Obertus de Albario, Obertus de Terralba, Oddo, Oliverius, Otto Caravellus de Portumauritio, Paganus de Serra, Paganus Durantis, Palodinus de Sexto, Parentinus de Quinto, Petrus de Musso, Petrus de Sancto Anthonio, Rizardus de Porta, Rolandus Belmusti, Samuel Calvus, Stabilis Octaviani, Symon Quartanus, Symon Vatacius de Predono,

Ugolinus de Scalpa, Vassallus de Porta, Vivaldus de Porta, Vivaldus Spaerius.

notarius sacri Imperii *o* aule imperialis *o* imperiali auctoritate *o* imperialis: *v.* Ambrosius Vegius, Aymericus de Torano, Benedictus de Vivalda, Deodatus Bonacursi, Gifredinus de Vezano, Guillelmus Salvaticus, Iohannes Oberti tinctoris, Manuel de Albara de Bisanne, Palodinus de Sexto, Philipus de Saurro, Raimundus Salvaticus, Stephanus Conradi de Lavania, Symon Quartinus, Vassallus de Porta, Vivaldus de Anneto.

notarius sacri palatii: *v.* Bartholomeus de Strupa, Enricus de Braia, Enricus de Porta, Guillelmus Vegius, Iacobus de Langasco, Ogerius Osbergerius, Paulus Galopus.

notarius sancte Apostolice Sedis auctoritate: *v.* Bartholomeus de Regio.

nova constitutio *o* constitucio de duobus reis: 630, 632, 658, 660, 676, 685, 692, 701, 710, 722, 729, 743, 744, 747, 765, 774, 802, 803, 857.

nova constitutio de fideiussoribus: 795.

Novelleto (de): *v.* Laurentius qui fuit de Novelleto.

Novaria (de): *v.* Guillelmus.

Noxenis clavonerius: 899.

Oberti tinctoris: *v.* Iohannes.

Obertus, Obertinus

— acimator: 667, 668.

— archipresbiter plebis de Langasco: 747, 748, 761, 762, 765, 772.

— Auria, porticus eius heredum: 677.

— Aurie, capitaneus comunis et populi: 752, 753.

— barberius de Strupa: 725.

— Beltramis, notarius: 758, 796-798.

— Blancus: 688.

— Boerius: 816.

— Bonanatus: 816.

— f. Bonifacii Badi: *v.* Obertus ganterius.

Obertus (*segue*)

- Bufaius *o* Buffatus, eius hedificium domus: 857, 858.
- Clapunus, eius hedificium: 793.
- clericus ecclesie Sancti Ambrosii: 654.
- Coionus: 744; eius fratres: *v.* Conradus Coionus, Iacobus Coionus, Rolandus Coionus.
- Contardus: 796.
- de Albario, notarius: 699.
- de Carro de Sancto Stephano, ortulanus *o* ortulanus de Bisanne, qui stat in terra archiepiscopatus: 729, 795.
- de Cavarono, eius hedificium: 780.
- de Cella de Langasco: 850.
- de Clavaro, lanerius, f. Martini et Cataline: 806, 807, 844, 855; eius hedificium: 819, 843.
- de Framura de Porta *o* de Framula: 686; eius hedificium: 689, 698.
- de Garibaldo, eius hedificium: 913.
- de Goano *o* de Goanno: 851, 852, 925; terra ei locata: 926.
- de Guierio, eius terra: 743.
- de Guiliono *o* de Guiiono, eius terra: 743, 750.
- de Maraxio, qui stat in terra Iacobe Castanee: 630.
- de Maçasco *o* de Mazasco, formaiarius: 799; eius terra: 906, 916, 919.
- de Piris de Bisanne: 656.
- de Rusca, ferrarius: 855.
- de Sancto Stephano, magister axie: 870.
- de Savignono: 738; eius servicialis: *v.* Gerardus de Saona.
- de Sigestro, tinctor: 879.
- de Stefanis, eius terra: 747, 751.
- de Terralba, notarius: 715, 721.
- de Valencia: 819.
- Dracus: 816.
- familiaris Nicole, abbatis monasterii Sancti Stephani: 899; domicellus eiusdem Nicole: 901.
- ferrarius, eius domus: 639; eius filius: *v.* Cresanus; eius nepos: *v.* Vassallus, f. Cresani; eius uxor: *v.* Benvenuta.
- ferrarius de Cerreto, f. Iohannis ferrarii: 868, 869; eius uxor: *v.* Symonina.
- frater, minister Cade de Vico fratrum Minorum: 783.
- frater, minister et rector *o* hospitalerius hospitalis Sancti Stephani: 784, 786, 796-798.
- Gaionus *o* Gayonus, lanerius: 863, 897; eius hedificium: 898, 917; terra ei locata: 914.
- Gallinus: 737, 816.
- ganterius, f. Bonifacii Badi: 785, 826, 827.
- Gastaldus: 676.
- Grassus: 727, 728.
- Lombardus, consul Cipresse et Treçoli: 746.
- Lombardus, eius filius: *v.* Nicola.
- Nigrus: 816.
- notarius: 727.
- Passius, iudex: 757.
- Paterius *o* Patherius de Cucurno: 861.
- Pulpus, eius terra: 712.
- Rovellus, eius uxor: *v.* Iacoba.
- Sardena, eius terra: 829.
- speciaris: 756.
- Spinula, capitaneus comunis et populi: 752, 753.
- tinctor, eius hedificium: 861; eius uxor: *v.* Octa.
- Ocellus: *v.* Lanfrancus.
- Octa, ux. Oberti tinctoris: 638.
- Octaviani: *v.* Stabilis.
- Oddo: *v.* Otto.
- Oddonis: *v.* Guillelmus.

Ogerius

- abbas monasterii Sancti Syri: 680.
- Blancardus, molinarius: 890.
- Brentanus: 662.
- de Fossato de Davania: 868, 869.
- de Ricio, eius terra: 778.
- Osbergerius, notarius sacri palacii: 685.
- presbiter, capellanus ecclesie Sancti Laurentii: 756.
- presbiter, minister et rector ecclesie Sancte Margarite de Marasio: 813.
- Ogerius: *v.* Bonicus, Costancius.
- oliva, olive, arbores olivarum: 795, 829.

Oliva de Cravasco, eius terra: 743, 750.

Oliverius, eius filius: *v.* Bonusiohannes de Planis.

— de Clavaro, qui stat in burgo Sancti Stephani, tabernarius: 857; qui habitat in Rivo Turbido: 887.

— notarius: 716, 724, 733, 738, 756, 764.

— tabernarius: *v.* Oliverius de Clavaro.

onera comunis: *v.* mutua.

Opicinus, Opecinus

— de Orto Pallo: 761.

— de Sancto Stephano: 692.

— fornarius de Sancto Stephano: 793, 804.

— Tartaro: 657.

Opiço

— de Meleta, textor: 662.

— de Çopo de Clavaro: 787.

— monachus monasterii Sancti Stephani: 723.

— patriarcha Antiochenus, eius vicarius: *v.* Iacobus de Cucurno.

— sartor, eius terra: 743, 750.

— Streiaporcus, canonicus ecclesie Sancti Laurentii: 733, 738.

Ordo Cisterciensis: *v.* monasterium Sancti Andree de Sexto.

Ordo Heremitarum Sancti Augustini: 672; *v. anche* Ordo Sancti Augustini.

Ordo Minorum: *v.* Cade de Vico; *v.* Lanfrancus frater, episcopus Albinganensis.

Ordo Mortariensis: *v.* ecclesia Sancte Marie de Albario, ecclesia Sancte Marie de Granarolio, ecclesia Sancte Marie de Priano de Sesto.

Ordo Predicatorum: 760; *v.* Anselmus de Quargento de Alexandria.

Ordo Sancti Augustini, frater: *v.* Daniel de Burgo; *v.* monasterium Sancte Tecele, regula Sancti Augustini; *v. anche* Ordo Heremitarum.

Orio (de), domini: *v.* Guillelmus de Orio, Raimundus de Orio, Rodulfus de Orio.

Oriolo, Oriolum [*l. in Carignano - Genova*]: 729; (de): *v.* Guillelmus.

Orpalatio (de): *v.* ecclesia Sancti Anthonini.

Orto (de): *v.* Iohannes, Vivaldus.

Orto Pallo (de): *v.* Opicinus.

ortulanus: *v.* Obertus de Carro de Sancto Stephano.

ortus, orti, terra ortiva: 677, 743, 745, 747, 750, 751, 819, 846.

Osbergerius: *v.* Ogerius.

ospitale: *v.* hospitale.

Oto: *v.* Otto.

Otobellus: *v.* Ottobellus.

Otto, Oto, Oddo

— Caravellus de Portumauritio, notarius: 746.

— de Bargalio, eius hedificium: 873.

— de Bisanne, molinarius: 775.

— de Staiano: 669.

— de Vercellis, familiaris monasterii Sancti Stephani: 906.

— Garibaldus, qui habitat in Plano Fucis: 800; eius familia: 800.

— magister: 729.

— notarius: 737.

Ottobellus, Otobellus, magister antelami: 806, 807.

Ottobonus: 645.

— cardinalis tit. Sancti Adriani: 643, 644, 647; eius camera in Roma: 647; eius capellanus: *v.* Arditio de Comite, Guillelmus de Specatinis magister, Iohannes Leccacorvus, Petrus Sassonis, Vincentius cantor Nimotiensis; eius hospitium: *v.* Anagnia; eius hostiarius: *v.* Thebaldus de Bargono; eius notarius: *v.* Bartholomeus de Regio, Gifredinus de Vezano; eius sigillum: 643, 644, 647.

Pacem presbiter: *v.* Paxius presbiter.

Paganus, Paganinus, eius filius: *v.* Rodulfus de Rodulfo.

— Bartholomei: 793.

— calegarius de Clavaro: 801.

— de Albario, eius uxor: *v.* Benvenuta.

— de Fello: 918.

— de Goanno, balisterius: 665; habitator Albarii: 829.

Paganus (*segue*)

- de Gropo, balisterius: 664.
- de Langasco, f. Iohannis de Lavagio Rubeo de Langasco: 792, 802, 803; eius uxor: *v.* Contessa.
- de Sancto Ambrosio: 703.
- de Serra, notarius: 643.
- de Valletario: 659.
- Durantis, notarius: 826, 827.
- lavator de Sancto Stephano: 900.
- pancogolus de Porta, eius hedificium domus: 841.
- Paleus: *v.* Ruffinus.
- Pallo (de): *v.* Opicinus de Orto.
- Palodinus de Sexto *o* de Sesto, notarius *o* notarius aule imperialis: 635, 642, 653, 761.
- pancogolus: *v.* Guiginus, Paganus.
- Panis: *v.* Iacobus.
- Pançanus: *v.* Bonifacius.
- papa: 653, 672; eius rescriptum: 680; *v.* Alexander IV, Clemens IV.
- Papia [*Pavia*], canonicus: *v.* Guillelmus de Spectinis magister; (de): *v.* Anselmus, Iacobus.
- Papiensis: *v.* Petrus.
- Papienus: 634.
- Paragogna Columbanus: 895.
- Parentinus de Quinto, notarius: 713.
- parlamentum: *v.* Villaregia.
- parlatorium: *v.* monasterium Sancti Stephani.
- Parma (de): *v.* Gerardus, Iohannes.
- Parmaninus de Bisanne: 861.
- parochia: *v.* monasterium Sancti Andree de Porta, monasterium Sancti Stephani.
- Parrizole: 656.
- Paschalis, Pascalis, Pascalinus**
- barberius de Porta: 690; eius hedificium: 902.
- clericus monasterii Sancti Stephani: 744, 745.
- de Agio, carçator *o* carzator: 832, 833, 865, 866; terra ei locata: 884.
- de Alimunda de Quarto: 918.
- de Archu de Sancto Stephano *o* de Archis *o* de Yrcis, f. Symonis: 789, 799.

- de Balneo: 789.
- de Cafigaira, carzator: 893; eius frater: *v.* Iacobus de Cafigaira, tinctor; terra ei locata: 892.
- de Revello: *v.* Paschalis Revellus.
- de Sancto Stephano: 902.
- de Semino, tinctor: 806, 910.
- Dracus *o* Dragus de Sancto Stephano: 904.
- lanerius: 729.
- medicus chirurgie: 854.
- Revellus *o* de Revello: 690; eius hedificium: 693, 698, 807.
- Taibus, qui habitat in contrata clape Sancti Naçarii: 795.
- Traverius: 670, 671; eius terra: 757.
- Passius: *v.* Obertus.
- Pastinus [*l. in Cravasco - Campomorone*]: 743, 747, 748, 751; fossatus: 743; via: 743, 747, 751.
- Pastorinus de Nigro: 870.
- Paterius, Patherius: *v.* Obertus.
- Paulus Galopus, notarius sacri palatii: 737.
- Pavarano, Pavarantum [*Paverano - Genova*]: *v.* ecclesia Sancti Iohannis de Pavarano; (de): *v.* Marchisius de Astrico.
- Paxia (de): *v.* Albertanus.
- Paxius, presbiter: 659.
- Paxius: *v.* Thomas.
- pedagium porte: *v.* Ianua.
- Pelles, eorum terra: 794.
- Pellis: *v.* Ianuinus.
- Pentecostes: *v.* Iohannes.
- Percival, Percivalis, Percivalle: *v.* Precival.
- Peretum, Peretus [*Pareto*]: 680, 718; *v.* ecclesia Sancti Petri; *v. anche* Prata.
- Pergamensis: *v.* Bergamensis.
- Pergamo (de): *v.* Albericus.
- Perusium [*Perugia*]: 672.
- Pesapan: *v.* Symon.
- Petra, ux. Petri Tenerini de Vultabio: 844, 855.
- Petra Doeria *o* Dueria (de): *v.* Bonifacius, Iacobus.
- Petracius de Casamavari, f. Enrici: 730; eius filius: *v.* Thomas de Staiano.

Petrus: 659.

- Banus de Campaello: 730.
- batifolium de Sancto Stephano: 780.
- canevarius monasterii Sancti Stephani *o* de Valle Stafora canevarius: 791, 794, 795, 820, 826-828, 836-839, 842, 851, 852, 859, 865, 873, 897, 898, 902, 903, 922.
- Cigala, canonicus et massarius ecclesie seu capituli Ianuensis: 716, 733, 738, 764.
- Clericus, macellarius: 802, 803.
- Clesantus: 740.
- de Aire, habitator Gavii: 740; eius filius: *v.* Nicola; eius uxor: *v.* Rosa.
- de Augussto, magister axie: 783; eius domus: 783.
- de Balduino de Maço: 850.
- de Bavastro, eius filius: *v.* Enricus.
- de Camulio, qui stat in contrata Sancti Naçarii: 788.
- de Canavali de Calignano: 658.
- de Crova, prior ecclesie Sancte Marie de Granarolio, ordinis Mortariensis: 854.
- de Flacono: *v.* Petrus de Manfredo de Flacono.
- de Garibaldo: 630, 730; executor: 871, 872.
- de Manfredo de Flacono, Petrus de Flacono: 713.
- de Musso, notarius: 629.
- de Pinu, vergator: 838, 839, 864; terra ei locata: 837, 839.
- de Placatia, frater: 808, 863.
- de Podio de Quinto, eius terra: 918; eius frater: *v.* Iohannes de Podio.
- de Sancta Cruce, presbiter: 640.
- de Sancto Anthonio, notarius: 830, 836.
- de Sancto Silvestro: *v.* Petrus scriptor.
- de Sigestro: *v.* Durans dictus Petrus.
- de Valle Stafora, canevarius: *v.* Petrus canevarius monasterii Sancti Stephani.
- de Valletaro: 638.
- Dentutus, turris eius heredum quam inhabitat Albertus de Varisio: 767.
- Durca: 816.
- Elefantus: 801.

- Ferrarius, monacus monasterii Sancti Stephani: 704, 718, 727.
 - frater, rector et minister hospitalis Sancti Stephani: 843, 868, 869.
 - Gatus: 816.
 - f. Iohannis Martufi de Cravasco: 743, 750; eius frater: *v.* Thomas, f. Iohannis Martufi de Cravasco; eius uxor: *v.* Alaxina.
 - merçarius de Sancto Syro: 861, 879.
 - Monacus, eius filia: *v.* Recovera.
 - monacus monasterii Sancti Stephani: 627, 629, 631, 633, 634, 638-641, 648-652, 656, 659, 660, 662, 670, 671, 675, 678, 679, 684, 692, 695, 699, 710, 722, 723, 730, 740, 744, 745, 749-751, 770, 772, 773, 776, 778, 779.
 - monacus monasterii Sancti Syri: 680.
 - Piper de Clavaro: 836-838, 873, 879-881, 895.
 - Placentinus, qui stat ante hospitale: 749.
 - presbiter, capellanus monasterii Sancti Stephani: 770, 773.
 - presbiter de Sancto Stephano: 918.
 - presbiter, f. Iohannis macellarii: 911-914.
 - Pulpus, eius terra: 712.
 - Sassonis, canonicus ecclesie Sancte Marie Maioris de Urbe, capellanus Ottoboni, cardinalis Sancti Adriani: 647.
 - scriptor de Sancto Silvestro *o* de Sancto Silvestro scriptor: 820, 821.
 - Tenerinus de Vultabio, eius uxor: *v.* Petra.
 - Vela: 688, 701.
- Pezagnus, Peçagnus**, eius hedificium: 831; eius uxor: *v.* Iohanna.
- tinctor: 634.
- Pezagnus: *v.* Iohannes.
- Pezoni: 886.
- Philippus, Filipus, Phyllippus**
- calegarius, eius hedificium: 912; terra ei locata: 822.
 - Cintracus, scriba: 637.
 - corrigiarius, consors molendini pontis presbiteri Berardi: 719.
 - de Sauro, notarius sacri Imperii: 688, 695.

- Philipus** (*segue*)
 — de Volta: 763.
 — monacus monasterii Sancti Stephani: 675, 676, 680.
 — prior monasterii Sancti Stephani: 678, 679, 684, 695, 699, 704, 710, 718, 722, 723, 730, 740.
 — Rebuffus, consul Villeregie: 735.
 Picamilius: *v.* Guillelmus.
 Picarellum [*Piccarello - Sant'Olcese*], castellum: 675; molendinum: 675, 722, aqueductus molendini: 722, clusa molendini 675, 722, presa molendini: 722.
 Pictaina [*l. in Cravasco - Campomorone*]: 743, 750; fossatus: 743, 750.
 Pignono (de): *v.* Gerardus.
 Pilasca (de): *v.* Anselmus de Rocha.
 Pilosus: *v.* Iohannes, Symon; *v. anche* Iohannes fornarius, qui stat ante domum [...] Pilosi.
 Pinu (de): *v.* Iacobus, Iohannes, Petrus.
 Piper: *v.* Petrus, Symon, Ugo clericus.
 Piperinus de Clavaro: 652.
 Piris (de): *v.* Obertus.
 Pisani: 811.
 piscaria: *v.* monasterium Sancti Stephani.
 Placatia (de): *v.* Petrus.
 Placentia, Placencia [*Piacenza*], canonicus: *v.* Iohannes Leccacorus; (de): *v.* Guillelmus, Iacobus, Iohannes, Iohannes presbiter.
 Placentinus: *v.* Nicola, Petrus.
 Placibilis, hedificium eius heredum: 898.
 Plani Sancti Mauritii [*l. in Villaregia, Santo Stefano al Mare*]: 752; litus maris: 752; via: 752.
 Planis, Plano (de): *v.* Bonusiohannes.
 Planum Fucis [*l. in Villaregia, Santo Stefano al Mare*]: 737; fossatus: 800; habitator: *v.* Oddo Garibaldus; villa 800.
 plebatus, plebs: *v.* Bavalum, Borzuli, Langascum.
Poch Bernardo: 872.
 Podio (de): *v.* Dominicus, Gandulfus, Iohannes (2), Petrus.
 podium: *v.* Calignanum.
 Pompiana, Pumpiana [*Pompeiana*], terra aliorum de Pumpiana: 752; (de): *v.* Marchisius.
 pons: *v.* Bisanne, Ianua.
 Pons Maior: 727; *v. anche* Ianua: contrata Pontis Maioris.
 Ponselvera: *v.* Pulcifera.
 ponte Bisannis (de): *v.* Ido.
 Ponticellus [*Ponticello - Genova*], carrubius: 902; via sive platea: 902.
 Pontremulo (de): *v.* Aicardus, Enricus, Guillelmus clericus.
 Porcellus: *v.* Guillelmus.
 Porchus: *v.* Porcus.
 Porcianum, Pronciana [*l. in Villaregia, Santo Stefano al Mare*]: 737.
 Porcus, Porchus: *v.* Marchesinus, Symon.
 porta: *v.* Ianua.
 Porta (de): *v.* Barnabos, Belengerius basterius, Enricus, Gerardus, Gregorius, Guillelmus, Iohannes Enrici, Iohannes Gaçanus, Iohannes speciarus, Nicola, Obertus de Framura, Paganus pancogolus, Paschalis barberius, Rainaldus speciarus, Rizardus, Symon, Valens, Vassallus, Vivaldus; *v.* monasterium Sancti Andree.
 porticus: *v.* hospitale Sancti Stephani, monasterium Sancti Stephani.
 Portudalfino (de): *v.* Leo.
 Portumauritio, Portumauricio (de): *v.* Otto Caravellus, Precival.
 Portuvenaris (de): *v.* Symon.
 Posta [*l. in Rivo Torbido - Genova*]: 880, 881.
 potestacia: *v.* Bisanne; Ianua, palacium; Pulcifera.
 potestas: *v.* Bisanne, Ianua, Linguilia, Tabia.
 Praelum [*l. in Cravasco - Campomorone*]: 743, 750.
 Praolona [*l. in Cravasco - Campomorone*]: 743; via: 743.
 Prata [*l. in Pareto*]: 680.
 Pratolungo (de): *v.* Iohannes.
 pratum: 743, 750, 792, 802, 803; *v.* Scorra.
 Preberardo (de), pons: *v.* pons presbiteri Berardi.

Precival, Precivalis, Percival, Percivalle, Percivalis

- de Baldizone, iudex: 758.
- de Fuce, eius frater: *v.* Guillelmus de Fuce.
- de Portumauricio, iudex: 871.
- f. Gandulfi de Quarto: 763.
- Predicadores: *v.* Ordo Predicatorum.
- Predono (de): *v.* Albertus, Enricus, Gabriel, Matheus, Symon Vatacius.
- presa: *v.* molendinum.
- presbiter: *v.* Anselmus de Rocha de Pilasca, Balduinus, Bonifacius, Daniel (2), Enricus, Gerardus, Granel, Iacobus (3), Iacobus de Placentia, Iohannes (4), Iohannes de Sancto Stephano, Lanfrancus, Ogerius (2), Paxius, Petrus (3), Petrus de Sancta Cruce, Rolandus (2), Rubaldus, Symon, Syrus, Thomas, Ugo, Ugo de Colonato.
- presbiteri Berardi: *v.* pons.
- Presbitero (de): *v.* Iohannes.
- Pretallata: *v.* Guillelmus.
- Prevulpario (de): *v.* Iohannes.
- Priano (de): *v.* ecclesia Sancte Marie.
- Prianus de Cravasco o de Langasco de Cravasco: 708, 747, 750, 751, 762, 767, 774; eius terra: 708; eius uxor: *v.* Benvenuta.
- Primavera: *v.* Bertholinus.
- privilegium: *v.* beneficium.
- professor iuris canonici: *v.* Iohannes magister, canonicus Albinganensis.
- Pronciana: *v.* Porcianum.
- Pulcifera, Pullicifera, Ponsevera [*Val Polcevera - Genova*]: 743, 750, 751, 765; potestacia: 750, 751; *v. anche* Aita, Belveer, Carsa Morigol, Cavanucius, Cavanuçum Sutanum, Cella, Clapa, Cracesa, Cravascum, Fernetum, Iosa de Cravasco, Lacus Ceniarius, Langascum, Lorin, Lovinorium, Maiol, Morus, Pastinus, Pictaina, Praelum, Praolona, Riparolium, Rosa de Cravasco, Torbella, Vallis, Vallis Guisana.
- Pulpus: *v.* Obertus, Petrus.
- Pulu (de): *v.* Iohannes.
- Pumpiana: *v.* Pompiana.

Puteobonello (de): *v.* Berardus.
puteus, putheus: 745; *v.* Ianua.

- Q[...] (de): *v.* Iacobus.
- Quargneto (de): *v.* Anselmus.
- Quartanus de Quarto, eius filii: *v.* Iacobus, Symon.
- Quartinus: *v.* Symon f. Quartani.
- Quarto, Quartum [- *Genova*]: 915; territorium: 918; via: 918; (de): *v.* Anthonius, Dominicus de Podio, Gandulfus, Iacobus Verdinus, Iohannes, Iohannes de Clapa, Paschalis de Alimunda, Quartanus, Rubaldus de Clapa.
- Quecio (de): *v.* Vivaldus.
- Quinto (de): *v.* Franciscus Morrucius, Guillelmus, Parentinus, Petrus de Podio.

Radulphus

- archiepiscopus Tarantasiensis: 636.
- episcopus Albanensis: 672, 711.
- raiba comunis: *v.* Ianua.
- Raida: *v.* Guido.

Raimundus, Raimondus, Raymundus Raymondus: 737; eius filius: v. Guillelmus Gouçosus.

- abbas monasterii Sancti Stephani: 735.
- de Orio, dominus de Orio: 894.
- Garibaldus de Cipressa: 811; eius domus: 746.
- Grabinus, consul Villeregie et districtus: 816.
- Morisius: 816.
- Salvaticus, notarius imperialis: 800, 811, 816; eius filius: *v.* Guillelmus Salvaticus, notarius imperiali auctoritate.
- Spigorellus, terra eius heredum: 727.
- Vulpis de Sancto Stephano: 803, 816.

Rainaldus, Raynaldus

- de Porta: *v.* Rainaldus speciaris de Porta.
- Gatus de Bisanne: 649, 650; eius hedificium domus: 650.

Rainaldus (*segue*)

— specarius de Porta: 713, 822, 832-835, 860, 904, 905, 924-927.

— Vulpis de Sancto Stephano: 802.

Rainerius, Raynerius: *v.* Martinus.

Rainetus de Molazana: 731.

Raniolus de Gropo, eius filius: *v.* Iohannes de Gropo.

Rantegua: *v.* Iacobus.

Rapallo, Rappallo (de): *v.* Iohannes, Martinus tinctor, Richelmus, Ricobonus.

Ratus: *v.* Ianuinus.

Raymondus, Raymundus: *v.* Raimundus.

Raynaldus: *v.* Rainaldus.

Raynerius: *v.* Rainerius.

Rebuffus: *v.* Philippus.

Rebusus: *v.* Davius.

Reco, Recho (de): *v.* Roverinus de Castro, f. Ansaldi calefacti.

Recovera, f. Petri Monaci: 664, 665; eius futurus vir: *v.* Iohannes de Gropo.

refectorium: *v.* ecclesia Sancti Laurentii.

Regio (de): *v.* Bartholomeus.

regula Sancti Augustini: 711.

regula Sancti Benedicti: 711.

Repia (de): *v.* Guillelmus.

Revellus *o* de Revello: *v.* Paschalis.

Rex de Alpexella, eius terra: 743, 750.

Ricardus de Langasco, qui habitat in Campo, eius uxor: *v.* Romana.

Ricardus, Ricardi: *v.* Bartholomeus.

Richelda de Cravasco, eius terra: 743, 750.

Richelmus de Rapallo: 860; eius frater: *v.* Martinus tinctor de Rapallo.

Richetus tabernarius, eius hedificium: 831.

Richobonus: *v.* Ricobonus.

Ricio (de): *v.* Guiginus, Ogerius, Symon.

Ricius Frisia: 737.

Ricius: *v.* Iacobus (2).

Ricobonus, Richobonus

— de Rapallo, lanerius *o* de Rapallo de Sancto Stephano: 793, 908, 909; eius murus: 848; terra ei locata: 911.

— fr. Iacobi de Sambuxeto: 710; eius frater: *v.* Bonumtempus.

— Rogerius, consul Cipresse et Treçoli: 746.

Ripa (de): *v.* Gerardus Beltramis.

Ripa Tabie [*Riva Ligure*]: 737, 816, 817.

Riparia, Rivaria [*l. in Casamatari - Genova*]: 673, 730; molendinum, molendina: 670, 673, 722, clusa molendini: 670, plazia que est desuper molendinum: 890; via: 670, 730, 890; via per quam descenditur de via Riparie in Bisanne: 670; via per quam itur ad Sanctum Anthoninum de Orpalatio: 730; (de): *v.* Rolandus.

Riparolio, Rivarolio, Riparolium, Rivarolium [*Rivarolo - Genova*]: 778; *v. anche* Vallis; (de): *v.* Beltramis, Iacobus de Cella, Symon, Vivaldus.

Riperia, Riperie, Riperia occidentis [*Riviera Ligure di Ponente*]: 737; ville Riperiarum: *v.* Cipressa, Planum Fucis, Pompiana, Porcianum, Ripa Tabie, Tabia, Treçolum, Villaregia.

Rivalgario (de): *v.* Guillelmus medicus.

Rivalta, Derrivata [*l. in Genova*]: 872.

Rivaria: *v.* Iohannes.

Rivaria: *v.* Riparia.

Rivarolio (de): *v.* Riparolium.

Rivus Turbidus [*l. in Struppa - Genova*]: 722.

Rivus Turbidus inferior [*l. in Genova*]: 679; carrubius novus: 679; via: 679.

Rivus Turbidus superior *o* supranus [*l. in Genova*]: 659, 841.

Rivo Turbido, Rivus Turbidus [*l. in Genova*]: 632, 633, 660, 690, 693, 801, 810, 848, 866, 867, 871, 874-878, 880, 881, 887; carrubius: 660, 685, 866, 867, 871, 874-877, 880, 881, 887; fons: 872; fossatus: 871; habitator: *v.* Oliverius de Clavaro; trexenda: 866, 867, 874-877; via: 632, 690, 693, 801, 810, 878, 887; *v. anche* Calata Rivi Turbidi, Posta; (de): *v.* Iohannes batifolium.

Rizardus de Porta, notarius, eius uxor: *v.* Marineta.

riçolus: *v.* Bisanne.

robur, robures: 671, 765.

Rocha (de): *v.* Anselmus.

Roderico (de): *v.* Adalaxia ux. Guillelmi de Roderico, Guillelmus, Isembardus.

Rodulfo (de): *v.* Rodulfus.

Rodulfus

— de Orio, dominus de Orio: 894.

— de Rodulfo, f. Pagani, eius terra: 826.

Rogerus

— de Guidisbobus, potestas Ianue: 752, 753.

— Garibaldus: 811.

Rogerus: *v.* Ricobonus.

Rolandus, Rollandus, Rollandellus, Rollandinus, eius uxor: *v.* Agnes; terra eius heredum: 743.

— Belmusti, notarius: 923.

— Calvus: 913; eius filius: *v.* Loysius Calvus, notarius.

— Calvus de Fontanegio: 689, 690, 693.

— Coionus de Marasio: 744, 745; eius fratres: *v.* Conradus Coionus, Iacobus Coionus, Obertus Coionus; eius pater: 745.

— de Albario, magister antelami: 866, 867.

— de Bisanne, lavator lane *o* lavator de Bisanne: 828, 846; eius filius: *v.* Benedictus; eius nepos: *v.* Angelinus faber.

— de Cravascho, eius terra: 747, 750, 751, 774; terra eius heredum: 767.

— de Lomello, eius hedificium: 695.

— de Rivaria, eius terra: 743, 748, 751; terra eius heredum: 750.

— de Valle Stafula *o* Stafule, molinarius: 669, 675.

— Faternanus, faber: 841.

— lavator de Bisanne: *v.* Rolandus de Bisanne.

— molinarius de Porta Sancti Andree, f. Bonavie molinarii: 788.

— presbiter, capellanus ecclesie Sancti Laurentii: 764.

— presbiter, minister ecclesie Sancte Margarithae de Marasio: 653.

Roma, camera Ottoboni, cardinalis tit. Sancti Adriani: 647; *v.* ecclesia Sancte Marie Maioris de Urbe.

Romana Ecclesia: 628, 853; colector census: *v.* Christofarus, Fredencius abbas monasterii Sancti Stephani; *v. anche* Sedes Apostolica.

Romana, ux. Ricardi de Langasco, qui habitat in Campo: 655.

Romeus Garinus, eius terra: 829.

Rosa de Cravascho [*l. in Langasco - Campomorone*]: 708; via: 708.

Rosa, ux. Petri de Aire, habitatoris Gavii, conversa monasterii Sancti Stephani: 740; eius filius: *v.* Nicola, f. Petri de Aire.

Rovegno (de): *v.* Albertus.

Rovellus: *v.* Obertus.

Roverinus de Castro *o* f. Ansaldi calefacti de Recho: 783.

Roçia, Roça: *v.* Rubaldus.

Rubaldus

— de Calorio, eius filii: *v.* Alaxina, Iohanna, Iordanus, Ugolinus; terra eius heredum: 721, 723; eius testamentum: 721; eius uxor: *v.* Iacoba.

— de Clapa de Quarto, eius filius: *v.* Iohannes lavator de Sancto Stephano.

— de Maço, formaiarius: 850.

— magister: 651.

— Naçus, eius terra: 743.

— presbiter, canonicus ecclesie Sancti Laurentii: 738.

— Roçia *o* Roça, eius terra: 743, 750.

— Spigorellus, terra eius heredum: 727.

— taliator de Sancto Stephano: 858.

Rubea: *v.* Benvenuta, Bonaventura.

Rubeetus de Turcha, eius terra: 778.

Rubei: *v.* Enricus Guillelmi, Iohannes Guillelmi.

Rubeo: *v.* Iohannes de Lavagio.

Rubeus, eius taberna: 651.

— de Cornilia, tabernarius, eius hedificium: 843.

Rubeus: *v.* Bechus Rubeus, Enricus, Martinus.

Ruffinus, Rufinus

— de Fontemaroso, eius domus: 742.

— de Fuce de Bisanne: 818.

— Lombardus, hedificium eius heredum: 637.

Ruffinus (*segue*)

— monachus monasterii Sancti Stephani: 750, 751, 759, 760, 787, 788.
 — Paleus, eius uxor: *v.* Iohanna.
 Rugoronus: *v.* Iohannes.
 Rusca (de): *v.* Obertus.

Saba: *v.* Manuel.

Sachetus: *v.* Iacobus.

Sagona: *v.* Saona.

Salerno (de): *v.* Matheus.

Salvaticus: *v.* Guillelmus, Raimundus.

Salvus tinctor: 651.

Sambuxeto, Sanbuseto (de): *v.* Guillelmus, Iacobus.

Samuel Calvus, notarius: 766, 790; terra ei locata: 822.

Sanbuseto: *v.* Sambuxeto.

Sancta Agnete (de): *v.* Andriolus, Bertholinus.

Sancta Cruce (de): *v.* Petrus.

Sancta Iusta (de): *v.* Daniel, Guillelmus.

Sancta Savina (de): *v.* Scotinus Marinus.

Sancte Agathe: *v.* Ianua, pons.

Sancti Andree: *v.* Ianua, porta.

Sancti Mauririi: *v.* Plani.

Sancti Naçarii: *v.* Ianua, Clapa Sancti Naçarii.

Sancti Stephani: *v.* Ianua, burgus, contrata, vicinia.

Sancto [...] (de): *v.* Berardus.

Sancto Ambrosio o Ambroxio (de): *v.* Iohannes batifolium, Nicola Placentinus, Paganus.

Sancto Anthonio (de): *v.* Petrus.

Sancto Donato (de): *v.* Facius, Franciscus.

Sancto Georgio (de): *v.* Franciscus, Iacobus, Iohannes.

Sancto Martino, Sancto Martino de Via (de): *v.* Symon de Sancto Martino.

Sancto Matheo (de): *v.* Bartholomeus Ricardus, Muscardus.

Sancto Petro Arene (de): *v.* Dominicus, Nicola.

Sancto Silvestro (de): *v.* Petrus scriptor.

Sancto Spiritu (de): *v.* Ceula, Vivaldus de Quecio tinctor.

Sancto Stephano (de): *v.* Bonumtempus, Daxus, Gropus balisterius, Guiginus, Guiginus pancogolus, Guillelmus, Guillelmus Grossus tinctor, Iacobus Merlus, Iacobus Ricius, Iacobus taliator, Ianuinus, Ianuinus magister, Iohannes (2), Iohannes barberius, Iohannes batifolium de Rivo Turbido, Iohannes de Enrico lanerius, Iohannes lavator, Iohannes Merlus, Iordanus Capudagnius, Martinus lavator, Nicola, Niger de Cucurno moneerius, Niger de Francisco moneerius, Obertus, Obertus de Carro, Opicinus, Opicinus fornarius, Paganus lavator, Paschalis, Paschalis de Archu, Petrus batifolium, Petrus presbiter, Raimundus Vulpis, Rainaldus Vulpis, Ricobonus de Rapallo, Rubaldus taliator, Syrus presbiter, Thomas, Thomas magister, Verdina.

Sancto Stephano de Tabia (de): *v.* Mustus.

Sancto Syro (de): *v.* Petrus merçarius.

Sancto Syro, Sanctus Syrus de Strupa [*San Siro di Struppa - Genova*]: 794; territorium: 794; via: 794; (de): *v.* Iohannes alferius.

Sancto Vicencio (de): *v.* Lanfrancus, Thomas.

Sancto Zinisis (de): *v.* Fredericus.

Sanctus Andreas [*Villaregia, Santo Stefano al Mare?*], eius terra: 752.

Sanctus Fructuosus: *v.* Ianua, quarterium Sancti Fructuosi.

Sanctus Fructuosus o Fritossus: *v.* monasterium Sancti Fructuosi.

Sanctus Romulus o Castrum Sancti Romuli [*Sanremo*]: *v.* ecclesia Sancti Stephani de Castro Sancti Romuli.

Sanctus Syrus [*San Siro di Struppa - Genova*]: *v.* Fredericus de Sigestro, qui stat ad Sanctum Syrum.

Sanctus Vincentius: *v.* Ianua, contrata Sancti Vincentii.

- Saona, Sagona [*Savona*], domus Berthani
 Corsi in qua habitat Avundus tabernarius:
 703; episcopus: 718; prepositus: 718; (de):
 v. Gerardus, Iacobus.
- Sardena: v. Obertus.
- Sardus: v. Iacobus.
- sartor: v. Opiço, Thomas.
- Sassonis: v. Petrus.
- Sauro (de): v. Manuel, Philipus.
- Savignono (de): v. Facius, Obertus.
- Scagegius: v. Thimonus.
- Scala: v. Martinus.
- Scalpa (de): v. Ugolinus.
- Scariçoli [*l. in Bavari - Genova*]: 652.
- Schenardus: v. Dondus.
- Scorra [*l. in Bavari - Genova*]: 652.
- Scotinus Marinus de Sancta Savina: 704-706.
- scriba: v. Enricus de Delovose, Fredericus de
 Vernacia, Iohannes de Fondico, Manuel de
 Monterubeo, Marinus, Philipus Cintracus.
- scriptor: v. Petrus.
- Sedes Apostolica: 629, 647, 672, 680, 853,
 854, 871, 872; v. *anche* Romana Ecclesia.
- Segalinus: v. Iohannes.
- Semino (de): v. Paschalis.
- senatus consultum Velleianum o exceptio
 Velleiani: 630, 632, 658, 688, 702, 721, 743,
 747, 765, 767, 774, 802, 803, 857, 858.
- Serra [*Serra Riccò*], archipresbiter: v. Enri-
 cus; (de): v. Iacobus, Paganus.
- servicialis: v. Obertus de Savignono.
- servitor: v. monasterium Sancti Stephani.
- Sexto, Sesto, Sextum, Sestum [*Sestri Ponente*
 - *Genova*]: v. ecclesia Sancte Marie de
 Priano, monasterium Sancti Andree de
 Sexto; (de): v. Palodinus.
- Sibilia**
- ux. Guillelmi de Lagostena de plebatu Lan-
 gasci: 765.
- Çucona, eius hedificium: 791.
- Sigembaldus de Carsu Bisanis, eius filii: v.
 Andriolus, Conradus.
- Sigestro (de): v. Angelinus, Armanus, Con-
 fortus de Castro, Durans dictus Petrus,
 Enricus faber, Fredericus, Guillelmus de
 Angellerio, Iohannes, Obertus, Ugo.
 sigillum: v. Ottobonus cardinalis, Vassallus
 de Porta notarius sacri Imperii.
- Simon: v. Symon.
- Simonina: v. Symonina.
- Soldanus: v. Guillelmus.
- Sorrigia: v. Surrigia.
- Spaerius: v. Nicola, Vivaldus.
- Spaçanus: v. Nicola.
- speciarius: v. Bertholinus Ferrarius, Franci-
 scus de Sancto Georgio, Iacobus de Sancto
 Georgio, Iohannes, Iohannes Pentecostes,
 Michelinus, Nicola, Obertus, Rainaldus.
- Spectinis (de): v. Guillelmus.
- Spererus: v. Iacobus.
- Spigorellus: v. Raimundus, Rubaldus.
- Spinula: v. Nicola (2), Obertus, Thomas.
- Stabilis Octaviani, notarius: 674, 796.
- stacio: v. Ianua.
- Staffora, Stafula: v. Valle Staffora.
- Staiano, Staiano, Staianum, Staiannum [*Sta-
 glieno - Genova*], territorium: 922; v. *anche*
 Lacus de Cavegia, Maugeine; (de): v. Ansal-
 dus, Iohannes Ansaldo, Otto, Thomas.
- stalle: v. monasterium Sancti Stephani.
- Stanconus: v. Thomas, Ugolinus.
- statuta: v. Cipressa, Treçolum, Villaregia.
- Stecha: v. Iacobus.
- Stefanis (de): v. Obertus.
- Stephanus, Stephaninus**
- Bazanus: 886, 887.
- Conradi de Lavania, notarius imperiali
 auctoritate: 871, 872, 882.
- de Lavania, executor consulatus burgi:
 659.
- prepositus et massarius ecclesie Sancti
 Laurentii: 738, 756; eius camera que est in
 claustrum ecclesie Sancti Laurentii: 756.
- Straleria, eius terra: 684.
- Strata (de): v. Enricus.
- Strata, molendinum archiepiscopi Ianuensis:
 719.
- Streiaporchus: v. Streiaporchus.

- Streiaporci, hostium eorum turris blanche: 686.
- Streiaporcus, Streiaporchus: *v. Opiço.*
- Struppa*, *Strupa* [- *Genova*]: 722, 794; *v. anche* Picarellum, Rivus Turbidus, Sanctus Syrus, Surrigia; (de): *v. Bartholomeus, Bertholinus, Carlus, Iohannes alferius de Sancto Syro, Iohannes balistarius, Laurentius, Ober-tus barberius.*
- Subtetracum, molendinum archiepiscopi Ianuensis: 722.
- suburbius: *v. Ianua.*
- Supracruce (de): *v. Guiliençonus.*
- Surrigia, Surrigia [*l. in Struppa - Genova*]: 669; aqueductus: 722; clusa: 722; molendinum: 669, 722.
- Susilia (de): *v. Suxilia.*
- Suspecus: *v. Iacobus.*
- Suxilia, Susilia (de): *v. Guillelmus de Clavaro macellarius, Lanfrancus.*
- Syulfo (de): *v. Guillelmus.*
- Sylacius Luccensis: 637.
- Symon, Simon, Symonetus, Symoninus:** 702, eius uxor: *v. Mabilia, domus eius et uxoris: 702; eius filius: v. Paschalis de Archu de Sancto Stephano.*
- Angelerius, executor: 658; hedificium eius heredum: 810; eius uxor: *v. Mabilia.*
 - Binellus de Albario: 779.
 - Bonusdenarius: 778; eius terra: 778.
 - Bruxedus, eius terra: 652.
 - Calvus, eius hedificium domus: 770.
 - canzellerius, iudex: 721; assessor sive consultor consulatus: 759.
 - de Arençano, f. Iohannis Alçatoo: 686.
 - de Baiamonte, iudex assessor: 653; eius scriba: *v. Marinus.*
 - de Brosono: 631, 640, 641.
 - de Castro: 660, 663.
 - de Cravano, collector introitus ministrarie Bisannis: 700.
 - de Dominico de Bisanne *o de braia o de braya Bisannis: 846, 851, 852.*
 - de Lagostena, eius terra: 743.
 - de Porta, ferrarius *o ferrarius de Porta: 725, 822, 823; eius hedificium: 822; eius terra: 770.*
 - de Portuveneri: 721.
 - de Ricio, porticus eius domus ubi tenetur curia Bisannis: 742.
 - de Riparolio *o de Rivarolio: 802; eius terra: 743, 747, 750, 751, 767, 774.*
 - de Sancto Martino *o de Sancto Martino de Via: 632-634.*
 - de Terpi, molinarius, eius filius: *v. Bernardus.*
 - Engordus *o Engurdus o Ingurdus, eius domus: 690, 70; domus eius uxoris: 698.*
 - Faber: 801.
 - Ferlendus, eius cognatus: *v. Beltramis Engenius lanerius; eius filia: v. Iacoba.*
 - ferrarius: *v. Symon de Porta.*
 - Ingurdus: *v. Symon Engordus.*
 - Pesapan: 729.
 - Pilosus, calegarius: 823, 847; eius hedificium: 819, 847, 848; eius terra: 819; terra ei locata: 849.
 - Piper de Clavaro: 879.
 - Porcus: 888.
 - presbiter, rector ecclesie Sancti Syri de Langasco: 680.
 - f. Quartani de Quarto *o Quartanus o Quartinus: 660; notarius sacri Imperii: 703; eius murus: 847-849; eius hedificium domus: 911.*
 - Tartaro: 646, 655, 657; eius domus: 657; porticus eius domus: 655.
 - Tradata: 863.
 - Vatacius de Predono, notarius: 702, 704-706, 831, 870.
- Symona, ux. Bernardi Bidoie de Bisanne: 857, 858; eius pater: *v. Iohannes Discalcius.*
- Symonetus: *v. Symon.*
- Symonina, Simonina, ux. Oberti ferrarii de Cerreto: 868; eius frater: *v. Guillelmus.*
- Symoninus: *v. Symon.*
- Syrus presbiter, capellanus monasterii Sancti Stephani *o de Sancto Stephano: 645, 653, 655, 657, 667, 668, 673, 680.*

- taberna: *v.* Rubeus; *v.* monasterium Sancti Stephani.
- tabernarius: *v.* Avundus, Iacobus Adurnui, Iohannes Feginus, Oliverius de Clavaro, Richetus, Rubeus de Cornilia.
- Tabia [*Taggia*]: 737; acta publica comunis: 753; contrata: 737; executor comunis: *v.* Guascus; logia ubi regitur curia: 753; potestas: *v.* Ivanus de Baldiciono, eius vicarius: 752; territorium: 752; *v.* ecclesia Sancti Iacobi, *v.* *anche* Plani Sancti Mauriti; (de): *v.* Guido Arllotus iudex, Mustus de Sancto Stephano.
- tabule canteriorum: 684.
- Tacius: *v.* Guillelmus.
- Taibus: *v.* Paschalis.
- taliator: *v.* Ansaldo de Carrega, Anselmus, Donatus, Iacobus, Iohannes, Rubaldus, Toscanus.
- Tarantasiensis [*Mouÿtiers - Savoia*] archiepiscopus: *v.* Radulphus.
- Tartari, eorum contrata: *v.* Ianua, contrata.
- Tartaro, Tartarus: *v.* Guillelmus, Iacobus Opicinus, Symon.
- Tarufo (de), Tarufus: *v.* Iohannes Martufus, Thomas Martufus.
- Telinus: *v.* Iohannes.
- Tenerinus: *v.* Petrus.
- Terpi (de): *v.* Symon.
- terracia: *v.* Ianua.
- Terragnus: *v.* Guillelmus.
- Terralba: *v.* Iacobus; (de): *v.* Obertus.
- Terçarium: *v.* Treçolum.
- textor, testor: *v.* Angelinus de burgo Sancti Stephani, Guillelmus, Guillelmus Maceria, Opiço de Meleta.
- textrix: *v.* Villana.
- Thebaldus de Bargono, hostiarius Ottoboni cardinalis: 647.
- Thedisius de Flisco, eius hedificium domus: 805; eius terra: 805.
- Thimonus Scagegius, censarius: 805.
- Thomas, Tomas, Thomainus, Thomaynus**
— Auria: 677.
- Caçullus. 776.
- de Bavalo, terra ei locata: 695.
- de Loco: 711.
- de Sancto Stephano, eius filius: *v.* Bonumtempus de Sancto Stephano, lanerius.
- de Sancto Vicencio, magister molendinorum: 731, 732.
- de Staiano, f. Petracii de Casamavari: 922.
- de Tarufo de Langasco: *v.* Thomas f. Iohannis Martufi.
- executor consulatus: 702.
- fr. Iohannis Ansaldi de Staiano molinari: 731, 732.
- f. Iohannis Martufi de Cravasco o Martufus o de Tarufo de Langasco o Tarufus: 743, 747, 750; eius frater: *v.* Petrus f. Iohannis Martufi de Cravasco; eius uxor: *v.* Aidelina.
- magister de Sancto Stephano, eius filius: *v.* Ianuinus magister de Sancto Stephano.
- Marocellus: 758.
- Martufus: *v.* Thomas f. Iohannis Martufi.
- molinarius: 781.
- monachus monasterii Sancti Stephani: 627, 629, 631, 633, 634, 639-641, 648-652, 656, 659, 660, 670, 671, 676.
- Paxius: 655.
- presbiter, capellanus ecclesie Sancti Laurentii: 716, 724.
- sartor, eius domus: 871.
- Spinula, eius porticus: 819.
- Stanconus: 829; eius frater: *v.* Ugolinus.
- Tarufus: *v.* Thomas f. Iohannis Martufi.
- Ticius: *v.* Guillelmus.
- tinctor: *v.* Guillelmus de Alpexella, Guillelmus de Sambuxeto, Guillelmus Grossus, Iacobus de Cafigaira, Iohannes de Sigestro, Martinus, Obertus, Obertus de Sigestro, Paschalis de Semino, Peçagnus, Salvus, Ugo Gambonus, Vivaldus de Quecio.
- tinctoria: *v.* Anthonius Gambonus, Gerardus Bisacia lanerius, Guillelmus Grossus, Lanfrancus Mazola lanerius, Mapheus Gambonus; *v.* Ianua.

- tinctoris: *v.* Iohannes Oberti.
 Toirano, Torano (de): *v.* Aymericus, Iacobus.
 Tomas: *v.* Thomas.
 Torano (de): *v.* Toirano.
 Torbella [*fl. in Val Polcevera - Genova*]: 778.
 tornator: *v.* Michael.
 Toscanus taliator, eius domus: 681.
 Tradata: *v.* Symon.
 Traverius: *v.* Paschalis.
 Trencherius Gatus: 816.
 trexenda: *v.* Ianua.
 Treçardus ferrarius: 669, 675, 676.
 Treçolum, Triçolum, Terçarium [*Terzorio*]:
 746; camparii: 746; capitula et franchise:
 746, 800; comune: 746; consul: *v.* Obertus
 Lombardus, Ricobonus Rogerius; consules:
 746; curia: 746; districtus: 746; fossatus: 800;
 statuta: 746; *v. anche* Cipressa, Villaregia.
 Trioria (de): *v.* Iacobus.
 Triçolum: *v.* Treçolum.
 Turcha (de): *v.* Rubeetus.
 turris: *v.* Ianua.
 tutela: *v.* Iacoba, ux. Rubaldi de Calorio.
- Ugetus de Cucurno, carzator: 813.
- Ugo**
 — clericus monasterii Sancti Stephani *o* Pi-
 per, clericus monasterii Sancti Stephani:
 822, 856, 889.
 — de Colonato, presbiter: 722.
 — de Flisco, vicarius Gualterii archiepiscopi
 Ianuensis: 711.
 — de Sigestro de Braia: 692.
 — Gambonus de Bisanne, tinctor: 763, 774,
 780; eius filius: *v.* Mapheus Gambonus;
 eius hedificium: 710; eius terra: 772, 791.
 — - Piper: *v.* Ugo clericus.
 — - presbiter: 871, 872.
 Ugolini: *v.* Iohannes.
- Ugolinus**
 — de Albario, magister antelami: 867.
 — de Scalpa, notarius: 805.
- frater: 826.
 — f. Rubaldi de Calorio et Iacobe: 714, 715.
 — Stanconus: 829; eius frater: *v.* Thomas.
 universitas hominum: *v.* Linguilia, Villaregia.
- Vaca: *v.* Valens.
 Vache: *v.* Ianua: porta.
 Valencia (de): *v.* Obertus.
Valens, Valente, Valentinus, Vallentinus
 — f. Ansaldi de Staiano: 731, 732.
 — de Porta, eius hedificia: 660.
 — molinarius: 846-849; eius socii: 846.
 — Nepitella: 905.
 — Vaca: 627, 649.
 Valetario: *v.* Valletaro.
 Valle Staffora *o* Stafora *o* Stafula (de): *v.* Pe-
 trus canevarius monasterii Sancti Step-
 hani, Rolandus.
 Vallentinus: *v.* Valens.
 Valletaro, Valetario, Valletario, Valletari (de):
v. Gerardus corrigiarius, Paganus, Petrus.
 Valletrebia, Valletrebie (de): *v.* Gerardus, Iac-
 obus.
 Vallis [*l. in Rivarolo - Genova*]: 778; costa:
 778; fossatus: 778.
 Vallis Guisana [*l. in Cravasco - Campomo-
 rone*]: 743, 750; fossatus: 743, 750; via:
 743, 750.
 Varisio (de): *v.* Albertus.
 Varlongo (de): *v.* Loterius.
- Vassallus, Vassallinus**
 — f. Cresani, filii Oberti ferrarii: 779.
 — de Iohannello de Bisanne: 795.
 — de Montelungo, eius hedificium: 916.
 — de Porta, notarius sacri Imperii: 718, 795,
 813, 853, 854; eius sigillum: 853, 854.
 Vatacius: *v.* Symon.
 Vatata [*l. in Bavari - Genova*]: 652.
 Vegetus: *v.* Guillelmus.
 Vegio (de): *v.* Iacobus.
 Vegius: *v.* Ambrosius, Guillelmus.
 Vegoli, Veguli (de): *v.* Acatabem, Enricus.

Vela: *v.* Petrus.

Ventura de Matalanna, qui habitat in Marasio: 813.

Vercellis (de): *v.* Oddo.

Vercellus, eius terra: 630.

Verdina

— de Sancto Stephano, ux. Bonaventure molinari: 919.

— f. Erzenobi, eius hedificium: 906; terra ei locata: 906.

— ux. Guillelmi Picamilii: 674, 784, 796-798; eius frater: *v.* Andreas de Domocolta.

Verdino: *v.* Iacobus.

vergorator: *v.* Petrus de Pinu.

Vernacia (de): *v.* Dominicus, Fredericus.

Vernacia lanerius: 863.

Vezano (de): *v.* Gifredinus.

Via (de): *v.* ecclesia Sancti Martini.

Vialis de Maxenna: 903.

Vialis: *v.* Leo.

vicinia: *v.* Ianua.

Vicinus murator: 670, 671.

Vico (de): *v.* Cade.

Vignolo (de): *v.* Marchisius.

Villa Sancti Stephani: *v.* Villaregia.

villa: *v.* Casamavari, Marasium, Planum Fucis.

Villana, tatrix, eius hedificium: 823.

Villaregia o Villaregia Sancti Stephani o Villa Sancti Stephani [*Villaregia, Santo Stefano al Mare*]: 735, 737, 816; capitula sive statuta: 735, 746; comunitas: 816; consul: *v.* Gallicianus Bruna, Guindanus, Philippus Rebuffus, Raimundus Grabinus; curia abbatis: 746, 811; districtus: 737; dominus: *v.* abbas monasterii Sancti Stephani; habitaciones: 737; homines: 735, 811, 816, *v.* Arnaldus Bruna, Arnaldus Gaiaudus, Bonicus Ogerius, Costancius Ogerius, Daniel Ascerius, Davius Rebusus, Erentherius Bruna, Facius Vulpis, Ginata Bonicus, Guillelmus Baudus, Guillelmus de Balcio, Guillelmus Gouçous (2), Guillelmus Tacius, Guillelmus Terragnus, Iacobus Blancus, Iacobus Clericus, Iacobus Gaçellus, Iacobus Magauda, Iaco-

bus Spererus, Iacobus Tartarus, Lanceretus Garibaldus, Lanfrancus Cuniçus, Leo Vialis, Litardus Morisius, Manuel Frisia, Michael Vulpis, Naal Mançus, Niger Durca, Obertus Boerius, Obertus Bonanatus, Obertus Dracus, Obertus Gallinus, Obertus Nigrus, Petrus Durca, Petrus Gatus, Raimundus, Raimundus Morisius, Raimundus Vulpis, Ricius Frisiam, Trencherius Gatus; palacium abbatis: 811; palacium monasterii Sancti Stephani de Ianua: 800, 816; parlamentum: 735, 811, 816; posse: *v.* Gallicianus Bruna, Raimundus Grabinus; terriorium: 737; universitas hominum: 816; via: *v.* Plani Sancti Mauricii; *v. anche* Cipressa, Lingulia, Plani Sancti Mauricii, Planum Fucis, Pompiana, Porcianum, Ripa Tabie, Tabia, Treçolum.

Vincentius cantor Nimotiensis, capellanus Ottoboni cardinalis: 643, 644.

vinea, terra vineata: 652, 684, 712, 743, 745, 747, 748, 750, 751, 753, 794, 795, 813, 829, 918.

viridarium: 794.

Viterbium [*Viterbo*]: 628.

Vitrenus: *v.* Enricus.

Valda (de): *v.* Benedictus, Enricus (2).

Vivaldus

— barrilarius, terra eius heredum: 774.

— Bellandus, eius terra: 743, 750.

— de Anneto, notarius sacri Imperii: 655, 802, 803.

— de Insula de Bisanne o de Marasio, eius filius: *v.* Enricus de Bisanne.

— de Lagostena, eius terra: 743.

— de Marasio: *v.* Vivaldus de Insula.

— de Orto, eius hedificium: 655.

— de Porta, notarius: 808, 844, 845, 855, 863, 868, 869, 928.

— de Quecio, tinctor de Sancto Spiritu: 795.

— de Riparolio o de Rivarolio: 626, 627.

— Spaerius, notarius: 755, 783.

Vivianus de Lagostena: 708; eius terra: 743, 750.

Vocho (de): *v.* Iohannes.

Volta (de): *v.* Philipus.

Vulpis: *v.* Facius, Michael, Raimundus, Raimaldus.

Vultabio, Vultabium [*Voltaggio*], habitator:
v. Laurentius, qui fuit de Novelleto; terra
comunis: 743, 750; (de): *v.* Guillelmus
Oddonis, Petrus Tenerinus.

Vulturo (de): *v.* Damianus.

Willelminus, Willelmus: *v.* Guillelmus.

Xorta Mezana o Meçana [*l. in Cravasco - Campomorone*]: 767, 774; fossatus: 767, 774.

Yrcis (de): *v.* Pascalis de Archu.

Çacharias: *v.* Zacharias.

Çachetus, eius terra: 859.

Çançonus: *v.* Iohannes.

Çaponum [*l. in Bavari - Genova*]: 652.

çocolarius: *v.* Iacobus.

Çopo (de): *v.* Opiço.

Çucha: *v.* Guillelmus.

Çucona: *v.* Sibia.

Çupressa: *v.* Cipressa.

Zacharias, Çacharias, Iacarias, Iacharias, monachus monasterii Sancti Stephani: 627, 630, 639, 645, 649-652, 656, 659, 669, 670, 671, 673, 676, 679.

Zacharias: *v.* Fulco.

Zanzonus: *v.* Benedictus.

Zavata: *v.* Guido.

Zuffus, Zufus: *v.* Benvenutus.

finito di stampare nel 2008
brigati glauco
genova-pontedecimo